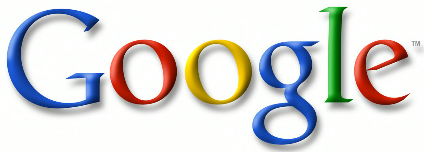
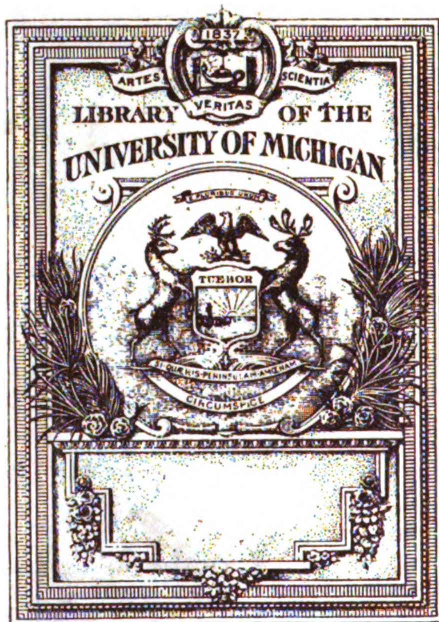

Google

1837
ARTES
SCIENTIA
VERITAS
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
SI QUÆRIS PENINSULAM AMŒNAM
CIRCUMSPICE

HOLLAND

TEN TYDE VAN

KAREL V. EN PHILIPS II.

DERDE DEEL.

HOLLAND
ONDER DE REGEERING
VAN
KEIZER KAREL DEN VIJFDEN;
BIJ DEN
OVERDRAGT DER NEDERLANDEN
AAN, EN GEDUURENDE HET BESTIER
VAN, ZIJNEN ZOON
KONING PHILIPS DEN TWEEDEN;
OF
VERZAMELING
VAN ALLE DE
NOTULEN, PROPOSITIEN, RESOLUTIEN EN ANDERE BESOGNES, IN DE DAGVAARDEN BIJ DE VERGADERING VAN DE STAATEN DIER PROVINCIE, GEHOUDEN, GENOMEN EN GEDAAN,

DOOR
MR. ADRIAAN VAN DER GOES,
ADVOKAAT VAN HOLLAND, ENZ. ENZ.

DERDE DEEL.
Beginnende met den vyfden February MDL. *en eindigende met den negen- en twintigsten December* MDLIV.

NAAR DE AUTHENTIEKE UITGAAVE LETTERLIJK GEVOLGD.

Te AMSTERDAM bij
H. GARTMAN, W. VERMANDEL EN J. W. SMIT;
MDCCXCI.

VERGADERINGE,

BY DE GEDEPUTEERDEN VAN DE STATEN TOT

BRUSSEL

* *Gehouden den 5. Januarii* 1550.

1550. den 5. Jan. * Bl. 1.

PRÆSENTEN.

Den Heere *van Obdam*, UYT DE NAEM VAN DE EDELEN.
Pieter Jacobsz, ende *Bartholomei*, VAN DORDRECHT.
Dirck Jan Beuckelsz, VAN DELF.
Mr. Floris van Hooghaerden, VAN AMSTERDAM.
Dirck Cornelisz, Burgermeester, VAN DER GOUDE.
Omme te resolveeren op eenige andere pointen.

BY de voorschreven Gedeputeerden aen den Præsident verzocht zynde expeditie op de voorschreve Requesten, heeft de selve voor antwoordt gegeven, dat nopende de twee eerste poincten de Keyserlijke Majesteyt hadde uyt laten gaen Placaten, inhoudende dat van elcke Ame Rhijnsche Wijns, uyt Duytslant komende, daer van de veertien maken een Roede Dordrechtsche Rittinge, betaeldt souden werden vijf stuyvers, ende is naederhandt gelijck Appoinctement op hare Requeste gestelt. Op 't tweede poinct, roerende de voorschreve moderatie, seyde, dat de selve Requeste gestelt was in handen

Expeditie op de Requeste, beroerende dat den Impost van de wynen ge-eyscht soude worden van den Kooper, ende andere saken,

handen van eenige Commissarissen, omme te overleggen, hoe men het Concept, alreede gemaeckt zijnde, tot alle redelijckheydt noch het soude mogen modereren. Aengaende het laetste poinct van de voorsz Thollenaers, seyde 't selve gestelt te zyn in handen van die van de Financie, omme te weten of 'er nu andere Ordonnantien, roerende den Thol, gemaekt waren, dan voortydts plegen te wesen, omme, 't selve wetende, geordonneert te werden sulcks dat behooren soude.

den 12 Jan.
* Bl. 1.

* *Den* 12 *Januarii* 1550.

Beroerende de veertien hondert vier en tagtigh ponden tien schellingen, by den Ontfanger Coebel op financie gelicht.

DOor onthiet van den Heere van Beveren geweest hebbende met de Brieven van den Heere van Assendelf, aen syne E. geschreven by myn Heere den Tresorier, omme te weten wat de Majesteyt van de Koninginne wilde gedaen hebben nopende de veertien hondert vier en tachtigh ponden thien schellingen, by Coebel op financie gelicht, soo heeft den voorschreven Heere van Beveren, volgende het advis van den Thesorier, my geseyt, dat hy daer van met den eersten spreken soude met de Majesteyt van de Koninginne, ende liet hem duncken oirbaer te wesen, dat men Raedt van Hollandt, ofte eenige van henluyden soude committeren, omme, Coebel ende de Steden swarigheydt makende, voor hen te ontbieden ende te vereenigen, indien 't doenlyck ware, indien niet, haer advis aen de Koninginne over te schrijven, omme alsdan verder gedisponeert te werden, want 'er geen hoop en was

aen

1550. den 12. Jan.

aen die van Voorne ende Putten te verhalen 't geene wes te kort quam, alsoo de Koninginne haer liet duncken, dat den Prince van henluyden oock behoorde een schenck te hebben.

Requeste overgegeven, nopende de Commissie van Snoeckaert.

ACht ofte negen dagen te vooren by my den voorsz. Stadthouder Requeste overgegeven hebbende, daer by versoeckende dat den Raetsheer Snoeckaert sijn voorschreve Commissie, omme hem te informeren op het quaedt aenbrengen van de twee Thienden, hy den Rade van Hollandt soude belasten, hen op 't inhouden van de selve Requeste te informeren, heeft de selve Brieven geaccordeert, ende gesonden aen den Heere van Assendelf.

den 17. Jan.

* Bl. 2.

* *Den 17 Januarii* 1550.

Rapport van den Advocaet van 't gepasseerde te Hove.

DEn Advocaet t'huys gekomen zynde, heeft den Heere van Assendelf van alle 't geene wes voorsz is rapport gedaen, die hem seyde, dat nopende de Commissie van Snoeckaert, ende achtervolgende het schryven van den Heere van Beveren, hy hadde doen beschrijven alle de particuliere Ontfangers van de twee Thienden, ende alsoo niemandt van de andere Raden hen gaerne dese saecke wilde onderwinden, soo hadde hy gecommitteert den Procureur Generael, omme de voorschreve informatie te doen.

1550.
den eersten Febr.
* Bl. 2.

* Den eersten Februarii 1550.

Informatie, by den Procureur Generaal gedaen, nopende de Commissie van Snoeckaert.

HEeft den Advocaet geweest by den Procureur Generael, hem vragende, of hy de voorsz informatie, nopende Snoeckaert, ten vollen gedaen hadden, ende nae hy den voorsz Advocaet verklaert hadde de selve voldaen te hebben, heeft den voorsz. Advocaet aen hem versocht, achter in de informatie geinsereert te hebben 't inhouden van de Acte, daer by de Majesteyt van de Koninginne gewilt heeft, dat de Quohieren van de particuliere Ontfangers van de twee Thienden verborgen ende secreet gehouden souden werden; mitsgaders van de Acte, daer by blijkt, geordonneert tot het hooren van de Rekeningen van de twee Thienden voorsz, Eedt gedaen hebben, de selve secreet te houden, sonder die yemandt te reveleren ofte communiceren, het welck den voorsz Procureur sulcks geaccordeert heeft, ende is den tweeden Februarii ter præsentie van den Advocaet de voorsz informatie gedaen.

den 7. Febr.
* Bl. 2.

* Den 7 Februarii 1550.

Geen visie ofte Extract Snoeckaert te geven van de Quohieren van den tienden penningh.

BY Snoeckaert van den Advocaet versocht zynde visie van eenige Quohieren van de particuliere Ontfangers van de twee Thienden, ende ook Extract van eenige van dien, ter præsentie van den Heere van Assendelf, heeft den Advocaet verklaert, dat hy expresse last hadde geen visie ofte Extract van de voorsz Quohieren yemanden te doen, dan by hare ordonnantie, ende dat daerom-

me

1550. den 7. Febr.

me hy 't selve aen henluyden moeste versoecken, was evenwel ter begeerte van den Heere van Assendelf den Advocaet te vreden, ter naeste Daghvaert de voorschreve begeerte van Snoeckaert de Staten te vertoonen.

BY den Advocaet versocht zynde Copie van de Instructie, by den Hove van Hollandt gemaeckt zijnde, daer na den voorsz. Snoeckaert hem soude moeten reguleren in het volbrengen van syne Commissie, heeft den Heere van Assendelf, hier van gecommuniceert hebbende met die van den Rade, hem voor antwoordt gegeven, dat die van den Rade geen Copie van de selve Instructie en hadden willen accorderen, maer dat evenwel den voorsz Snoeckaert belast was hem daer nae te reguleren, ende dat soo wanneer hy in 't werck soude treden, men alsdan Copie van hem der selver soude mogen eyschen, die hy niet en soude mogen weygeren.

Dat Snoeckaert hem reguleren soude navolgende de Instructie, by den Hove gemaekt.

* *Den* 12. *Februarii* 1550.

den 12. Febr.

PRÆSENTEN.

* Bl. 3.

Arent Cornelisz, ende	*Mr. Lambrecht Jacobsz*,
Mr. Willem Schoock,	VAN HAERLEM,
VAN DORDRECHT,	*Quirijn Aertsz*,
Gerrit Steffensz, Burgermeester,	*Dirck Duyst*, Burgermeesters,
ende	ende

1550. den 12. Febr.

Mr. Huych van Eynde,
VAN DELF.
Claes Adriaensz, Burgermeester,
Gerrit Beuckelsz,
ende
Mr. Jacob de Milde,
VAN LEYDEN.
Joost Buyck, Burgermeester,
ende
Mr. Floris van Hooghaerden,
VAN AMSTERDAM.
Jan Willemsz, Burgermeester,
ende
Jan Dirckſz 't Hoen,
Burgermeester,
VAN GOUDA.

Gecommitteerden, om te vervolgen het Proces, tegens Wouter van Bekesteyn voor den Rade, van Hollandt hangende.

ALsoo desen twaelfden Februarii de Daghvaert, die alsdoen beschreven was, niet werde gehouden, overmits de absentie ende non-cumparitie van de Edelen, soo hebben de Gedeputeerden van de ses groote Steden op 't aengeven van den Advocaet gecommitteerd, omme te vervolgen ende te instrueren 't proces, hangende voor den Raden van Hollandt jegens Wouter van Bekesteyn, daer partyen by Appoinctement interlocutoir gewesen zyn in feyten; te weten die van Dordrecht, Haerlem, Amsterdam ende Gouda, den Advocaet ende de Pensionarissen van Delf ende Leyden; die van Delf hebben gecommitteert den Advocaet, de Pensionarissen van Leyden ende Gouda; die van Leyden hebben gecommitteert den Advocaet, den Pensionaris van Dordrecht Bartholomei, ende Huych van Eynden.

Dagh-

1550. den 13. Febr. * Bl. 3.

Daghvaert, gehouden in den Hage.

Den 13 Februarii 1550.

PRÆSENTEN.

Den Heere *van Goudriaen*,
Willem van Lockhorst,
ende
Otto van Egmont,
UYT DEN NAEM VAN D'EDELEN.
Mr. Willem Schoock,
VAN DORDRECHT.
Gerrit Steffensz, Burgermeester,
Mr. Pieter van Foreest, Burgermeester,
ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Dirck Duyst, Burgermeester,
Mr. Huych van Eynde,
ende
Mr. Jacob van Eynde,
VAN DELF.
Claes Adriaensz,
Gerrit Beukelsz, Burgermeesters,
ende
Mr. Jacob de Milde,
VAN LEYDEN.
Joost Buyck, Burgermeester,
ende
Mr. Floris van Hooghaerden,
VAN AMSTERDAM.
Jan Willemsz Muyl, Burgermeester,
ende
Jan Dircksz 't Hoen.
VAN DER GOUDE.

Omme te adviseren middelen, by de welcke men soude mogen vinden de drie duysent acht hondert twee en tachtig ponden tien schellingen negen deniers, by den Ontfanger Coebel door onthiet van de Koninginne op finantie geligt, de welcke, overmits faute van calculatie, te kort quamen. Noch de negen hondert acht gul-

1550. den 15. Febr.

guldens, die aen de penningen, geheven op de Margentalen, oock te kort quamen, volgende 't ftaetken, by den Ontfanger Coebel daer van gemaeckt. Noch de duysent guld. ofte meer, daer vooren feeckere Landen ofte Gehuchten, gelegen onder fekere Parochien, forterende onder de Schiltalen, ende in de Schiltalen noyt gecontribueert en hebben, ende nochtans by den Ontfanger Coebel daer voor geëxecuteert zyn geweest. Nog fulcke penningen, van de welcke den Ontfanger Coebel in 't accoord van 8000. guld, gedragen in den jare 1547., ende van 6000. guld, gedragen in den Jare 1548., tot toerustinge van Schepen van Oorloge tot defenfie van de Haringbuyfen, by die van Leyden ende Gouda den voorfz ontfanger proces gemoveert werdt.

Advis van de Edelen, omme te vinden fekere achterftallige penningen, by den Ontfanger Coebel op interest gelight.

BY den Rade van Hollandt van de voorfz vier poinčten in 't lange vertooninge gedaen, ende aen henluyden verfocht zijnde, dat fyluyden onderlinge een bequaem middel fouden adviferen, waer by de felve refterende penningen opgebracht fouden mogen werden, omme te verhoeden verdere fchade ende verloop van Renten op 't voorfz Landt, foo hebben de Edelen, die maer drie in getale waren, op 't voorfz eerfte poinčt voor Refolutie gefeydt, dat alfoo de kleyne Steden ende het platte Landt op de voorfz penningen, gevonden by de Schiltalen, voor de

1650. den 13. Febr.

de gratien van de groote Steden hadden opgebracht veertien duysent guldens, niet redelijck noch billijck en was, dat sy in het achterwesen van dien yet meer souden contribueeren. Nopende het voorsz tweede poinct, roerende negen hondert acht guldens, die men ten achteren komt aen de penningen, ommegeslagen op de Margentalen, resolveerden de voorsz Edelen, dat alsoo ommeslaende het voorsz. achterwesen van nieuws op de Margentalen, geen duytken op elcke Marge en soude mogen beloopen, henluyden geraden dachte 't selve te vinden by de Schiltalen. Aengaende het derde poinct, roerende de penningen, daer van den Ontfanger questie gemaeckt wierde by de voorsz Uyttergorssen, Gehuchten ende buytendijcksche Landen, verklaerden de voorsz. Edelen, dat men wel behoorde verklaringe te hebben, hoe veel haerluyder portie soude bedragen, ende dat den Ontfanger van 't proces, by henluyden gemoveert, wel behoorde gegarandeert te werden. Aengaende de veerthien duysent guldens, geaccordeert tot defensie van de Haringbuysen, seyden, dat by de kleyne Steden ende het platte Landt hare portie opgebracht was, ende in gevalle yemandt daer inne gebreckelijk gebleven was, mochten sien, dat sy hare portie mede opbrachten, dan verklaerden, dat alsoo sy soo kleyne in getale waren, alsnu niet en mochten resolveren eenige bequame middelen, omme het voorsz. achterwesen te vinden, maer dat tot dien eynde een ander Daghvaert behoorde geleydt te werden.

Den

1550. den 13. Feb.

Verklaringe van den Pensionaris van Dordrecht.

Den Pensionaris van Dordrecht, die alleen ter Daghvaert was, verklaerde, dat alsoo die van Dordrecht alleen beschreven waren op het voorschreve achterwesen van drie duysent acht hondert vier en tachtigh ponden, &c. hy geen last en hadde yet anders te seggen, dan dat sy die in haere portie ten vollen opgebracht hadden, ende dies aengaende van henluyden niet meer en behoorde te eysschen; versoeckende, nopende de andere pointen, ende hoe men al het achterwesen van dien soude mogen vinden, rapport; verklaerde evenwel, dat die van Dordrecht in meenige waren te repeteren 't geene wes sy van de penningen, gevonden by de Schiltalen, meer gegeven hadden dan na vermogen den text van 't consent.

Verklaringe, van die van Haerlem, Delf, Leyden en Gouda. 1550. 13 Febr.

Die van Haerlem, Delf, Leyden ende Gouda, aenmerckende dat de Edelen ende die van Dordrecht niet gereedt en waren omme te resolveren eenigh bequaem middel, waer door alle het voorsz achterwesen gevonden soude mogen werden, daer toe nochtans de propositie van myne Heeren van den Rade principael tendeerde, hebben eendrachtelijk mede op het selve rapport genomen, ende hebben allegader, mitsgaders die van Dordrecht, expressselijck verklaert, dat na den inhouden ende teneur van het voorsz consent, syluyden in de volle ses en twintigh duysent twee hondert sestigh guldens behoorden te genieten sulcke gratie, als sy in de loopende ordinaris Beede genietende zijn.

Verkla-

Die van Amsterdam verklaerden, dat sy in de

de penningen, gevonden by de Schiltalen, hare volle portie opgebracht hadden, sonder te genieten eenige gratie, ende daeromme vervremden, dat sy op 't selve point beschreven waren geweest; ende aengaende de twee andere pointen, seyden geen last te hebben; ende nopende het laetste poinct, roerende de veertien duysent guldens, geaccordeert tot defensie van de Buysen, versochten oock rapport in den haren.

ringe van die van Amsterdam.

Dat alle de Gedeputeerden den Advocaet belast hebben te seggen den Ontfanger Coebel, dat hy van alle het voorsz achterwesen soude maecken een pertinenten staet, omme op de naeste Daghvaert bequame Resolutie te *mogen* nemen, ende dat hy den Hove van Hollandt van het geene wes voorsz is rapport soude doen, ende versoecken tot seeckeren bequamen dage ten fine voorschreve weder Vergaderinge van de Staten geleydt te werden.

Dat Coebel een staet maecke van alle 't voorschreve achterwesen.

Welck rapport by den Advocaet den Hove gedaen zynde, hebben de Staten dagh gegunt, om in de Herberge te wesen den eersten Maert; heeft oock den voorschreven Ontfanger Coebel belooft, de voorschreve Staten te leveren den staet vooren verhaelt, als hy oock naederhandt gelevert heeft.

By den Advocaet rapport gedaen aen den Hove van Hollandt.

BY den voorsz Advocaet de voorsz Gedeputeerden voorgehouden zynde, hoe dat de Gedeputeerden te Hove geweest hebbende, omme na voorgaende Resolutie te mogen komen, dat Mr. Willem Snoeckaert belast soude werden hem te verdragen van sy-

Dat Snoeckaert hem verdragen soude van sijne Commissie, no-

1550. Den 13. Febr.

nopende d'informatie op 't quaet aenbrengen van de twee Thienden.

syne Commissie, nopende de informatie op 't quaedt aenbrengen van de twee Thienden, verkregen hadden besloten Brieven aen den Rade van Hollandt van wegen den Stadthouder, by de welcke henluyden belast wierde informatie te nemen op de Requeste, by de Staten jegens den voorsz Snoeckaert overgegeven, ende dat volgende dien den Procureur Generael gecommitteert wesende omme de selve informatie te doen, de selve gedaen hadde, hy Advocaet achter de selve informatie hadde doen stellen twee Acten, de eene daer by de Majesteyt van de Koninginne gewilt hadde, dat de Quohieren van de particuliere Ontfangers secreet gehouden souden werden, &c. Ende de andere, daer by de Commissarissen, gecommitteert ter auditie van de Rekeningen, Eedt gedaen hadden de selve secreet te houden, &c. Dat oock hy versocht hadde Copie van de Instructie, by den Hove van Hollandt gemaeckt, daer na den voorsz Snoeckaert hem soude moeten reguleren, hem de selve geweygert was; dat insgelijcks Snoeckaert van hem versocht hadde te hebben Extracten van eenige Quohieren van de twee Thienden, ende oock visie van dien; daer op hy den selven Snoeckaert voor antwoordt gegeven hadde, dat hy expresse last van de Staten hadde, niemandt eenige Extracten ofte visie van de voorsz Quohieren te leveren dan by hare ordonnantie, mits welcken den voorsz Snoeckaert van den Advocaet begeerde, dat hy van synent wegen 't selve aen de Staten soude begeeren-mits welcken den voorsz Advocaet aen de

voorsz

1550. den 13. Febr.

voorsz Staten versocht hebbende, dat sy souden willen adviseren, wat antwoordt men den voorschreven Snoeckaert soude geven.

Soo hebben de voorsz Gedeputeerden genoegh eendrachtelijck geresolveert, dat niet tegenstaende de voorsz weygeringe, men weder in den Rade ter naester Daghvaert soude versoecken Copie te hebben van de voorsz Instructie, ten eynde een yegelijck soude mogen weten, of den voorschreven Snoeckaert in sijn besoigne hem oock daer nae reguleerde; ende in gevalle 't selve henluyden geweygert wierde, dat 't selve versoeck Staets-gewyse aen de Keyserlijcke Majesteyt gedaen soude werden; ende in gevalle yemandt yet wiste te allegeren, ofte eenige poincten, waer inne den voorschreven Snoeckaert in 't executeren van sijn pretense Commissie hem ontgaen soude hebben, dat sy de selve souden stellen by geschrifte, ende leveren in handen van den Advocaet, omme die mede in de informatie geinsereert, ende indien 't noodt ware, daer op gedaen te hebben; dat voorts den Advocaet Snoeckaert voor antwoordt soude seggen, dat hy patientie moeste hebben tot de naeste Daghvaert, omme te hebben eyntelijck bescheydt op sijn voorsz versoeck, ende dat hy soo lange met syne besoigne soude willen surcheren; ende in gevalle hy weygerde het selve te doen, dat men aen den Hove van Hollandt versoecken soude hem dat belast te werden.

BY den Advocaet de Staten vertoont zynde dat consent by hare Gedeputeerden ge- Beroerende het

gedragen op de Propositie van den versochten Impost op de Wynen, te weten, dat van elcke Ame Rhijnsche Wyns Dordrechtsche Ritsinge geheven souden werden vijf stuyvers, ende van alle Westersche Wijnen sulcken Impost, als 't Billet, henluyden mede gegeven, vermelde, die geheven soude werden ter plaetse daer de voorsz Wijnen arriveren sullen, sulcks by de Majesteyt van de Koninginne niet geaccepteert en was, maer was by hare Majesteyt daer by gevoeght, dat van elcke Ame Rhijnsche Wijns, daer van de veertien maken een roede Dordrechtsche ritsinge, geheven souden werden vijf stuyvers, achtervolgende welcke de Placaten oock geëxpedieert ende doen publiceren waren, mits welcken den Advocaet geen Acte daer van en hadde willen lichten; versoecken wat henluyden geliefde hier inne gedaen te hebben, soo hebben sy luyden hier op oock rapport genomen.

consent van den Impost op de wijnen voor vier jaren, ende het poinct van Dordrechtsche Ritsinge.

Op het versoeck, by die van Amsterdam gedaen, ten eynde Sybrandt Ocko, die met Stratius gereyst was in Denemarcken sijn vacatien by 't Landt betaeldt souden werden; Is geseydt, dat den Advocaet de voorgaende Resolutien, desen aengaende genomen, uyt sijn Regifter soude extraheren jegens de naeste Daghvaert, om, die gesien, verder daer inne te mogen disponeren.

Requeste van Sybrandt Ocko, om sijn vacatien by 't Landt betaeldt te hebben.

 1550.

Den 14. *Februarii* 1550. Den 14. Febr.

IS by eenige Gedeputeerden van de groote ende kleyne Steden geconcipieert sekere Ordonnantie, die by den Hove van Hollandt gemaekt soude werden omme te remedieren jegens de fauten ende gebreken, die 'er dagelijcks vallen op het Kennip-garen, tot welvaert ende præservatie van de Koopvaerdye ende Visscherye, daer van den Advocaet een dobbel gelevert is. Ordonnantie omme te remedieren op de fauten van het Kennip Garen.

* *Den* 19 *Februarii* 1550. den 19 Febr.

* bl. 7.

PRÆSENTEN.

Joost Buyck,
ende
Hooghaerden,
VAN AMSTERDAM.
Jan Willemsz Muyl,
ende
Jan Dircksz 't Hoen,
VAN GOUDA.
Anthonis Bezemer,
Burgermeester,
Roelandt Gillisz,
Pensionaris,
Pieter Govertsz,
ende
Say Mathysz,
VAN ROTTERDAM,
Jan Kennip Adriaensz,
VAN GORNICHEM,
Jan van Couwenhoven,
Burgermeester,
ende
Jacob Holy, Bailliu,
VAN SCHOONHOVEN,
Anthonis Willemsz,
Burgermeester
VAN SCHIEDAM.
Jan Vos Jacobsz,
ende
Harmen Woutersz,
VAN OUDEWATER,
Lambrecht Dircksz,
ende
Gysbrecht Pietersz,
VAN WOERDEN.

Den 14. Febr.

Den Advocaet belast te Hove te reysen, omme te vervolgen by den Heere van Beveren, dat Snoeckaert belast soude werden hem van sijnen Commissie te verdragen.

HEeft den Heere van Assendelf my gesyedt, dat Mr. Willem Snoeckaert daeghs te vooren hem geseydt hadde, dat hy in meeninge was te Hove te reysen, als hy de Koninginne beschreven zijnde; ende alsoo hy hem liet duncken, dat den voorsz Snoeckaert uyt sijn eygen movement boven reysde, omme het Water uyt te malen, ende over den Raedt ende de Staten te klagen, soo dachte hem oirbaer, dat men de informatie, die by den Procureur Generael jegens den voorsz Snoeckaert gedaen was, van stonden aen aen den Heere van Beveren soude schicken, ende dat den Advocaet, ofte yemand van 'sLands wegen, daer mede soude reysen, omme achtervolgende de voorsz informatie te vervolgen provisie jegens den voorsz Snoeckaert, waeromme den Advocaet den voorsz Heere van Assendelf tot antwoordt gegeven heeft, dat de Staten noch in meeninge waren op eenige Articulen informatie te doen nemen; ende alsoo den voorsz Heere van Assendelf wel wiste, dat de voorsz Articulen principalijck aengegeven waren by die van Leyden, soo heeft hy den Advocaet belast, dat hy Mr. Jacob de Milde soude beschrijven, op 's anderen daeghs hier te komen, ende de voorsz Articulen mede te brengen, omme van stonden aen de informatie daer op te doen, ende t' samen over te senden; dat achtervolgende het schrijven van den Advocaet, den voorsz Milde in den Hage gekomen zijnde, soo hebben sy t' samen sekere Articulen by geschrifte gestelt, de

1550. Den 14. Febr.

de welcke, by hen op den twintighsten Februarii met den voorsz Heere van Assendelf gecommuniceert zijnde, heeft hem geseydt, dat sy by Requeste souden versoecken den Procureur Generael gecommitteert te hebben, omme op het inhouden van dien hem te informeren, ende dat 't selve de Staten geaccordeert soude werden; dat de voorsz Requeste ten voorsz dage gepresenteert zynde, is den Procureur Generael gecommitteert om de voorsz informatie te doen; heeft voorts den voorsz Heere van Assendelf den voorsz Advocaet en Milde geaccordeert Copie van de Instructie, by den Hove van Hollandt gemaeckt, nae de welcke den voorsz Snoeckaert in 't doen van syne besoigne hem soude reguleren; is mede den Advocaet doen leveren de informatie, by die van Leyden jegens den voorsz Snoeckaert genomen, ende noch eenige andere stucken; ende heeft voorts den Heere van Assendelf den voorschreven Advocaet belast, dat hy, alle de voorsz Stucken hebbende, * reysen soude te Hove, omme te vervolgen dat den voorsz Snoeckaert, omme de redenen verhaelt in de Requeste, by mijn Heere van Beveren den voorschreven Snoeckaert belast soude werden hem van syne Commissie te verdragen, ende dies niet meer te onderwinden, ofte dat ten minsten hy in sijn besoigneren hem sulcks soude dragen, dat de Onderſaten van Hollandt jegens recht ende reden daer by niet beswaert en souden zijn.

* Bl. 8.

Den 20 Februarii 1550.

Seecker ander bescheydt jegens den Commissaris Snoeckaert.

HEeft den Advocaet, door Ordonnantie van den Hove, van den Griffier ontfangen sekere informatie, gedaen voor Schepenen van Leyden, roerende de voorsz saecke. Noch een Memorie voor den Heere van Assendelf. Noch een Copie van een Huyr-Cedulle, gemaeckt by de Abdisse van der Lee. Noch vijf Recepissen aen een gehecht, onder de handt van A Benninck.

den 22. Febr.

Den 22 Februarii 1549.

Ordonnantie daer Snoeckaert hem nae soude reguleren

HEeft den Advocaet van den selven Griffier ontfangen sekere Ordonnantie van den Hove, daer na Snoeckaert, Commissaris van de twee Thienden, in sijn besoigne hem soude reguleren.

den 23. Febr.

Den 23 Februarii 1550.

Reyse van den Advocaet naer het Hof.

IS den voorsz Advocaet nae Brussel gereyst, om 't geene wes voorsz is aen de Majesteyt van de Koninginne te vervolgen.

Dagh-

1550. Den 2. Maert.

Daghvaert, gehouden in den Hage, *Op den 2 Maert 1550.*

P R Æ S E N T E N,

Den Heere *van Goudriaen*,
Den Heere van *Mathenes*,
Den Heere van *Wyngaerden*,
Den Heere *van Duvenvoirde*,
Den Heere *van Obdam*,
Willem van Lockhorst,
ende
Jan van Noortwijck,
UYT DEN NAEM VAN D'EDELEN.
Huych Coel,
ende
Mr. Willem Schoock.
VAN DORDRECHT.
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Jan Sasbout,
ende
Mr. Jacob van Eynde,
VAN DELF.
Claes Adriaensz,
Gerrit Beuckelsz, Burgemeesters,
ende
Mr. Jacob de Milde,
VAN LEYDEN.
Pieter Cantert,
ende
Dirck Hillebrandtsz,
VAN AMSTERDAM.
Jan Dirck Coensz,
ende
Dirck Cornelisz, Burgermeesters,
VAN DER GOUDE.
Omme eyntelijk Resolutie te nemen op de voorsz vier pointen.

IS by de Edelen, roerende het eerste poinct, te weten 't achterwesen, en dat men te kort komt aen de penningen op de Schiltalen ommeslagen tot furnissement van 't geene wes mijn Heere den Prince geaccordeert is tot syne blijde inkomste, bedragende in den eersten ter somme van drie duysent acht hondert twee en tachtigh ponden elf schellingen ne-

Nopende het achterwesen, te kort komende aen de penningen op de

den 2. Maert.

Schiltalen omgeslagen tot furnissement van 't geene den Heere Prince geaccordeert is, &c.

* Bl. 9.

negen deniers van veertigh grooten, en noch twee en vijftigh ponden thien schellingen, ter cause dat eenige van de voorsz penningen op financie gelicht zijn, geresolveert, dat alsoo de kleyne Steden, immers het meestendeel van dien, ende ook op het platte Landt, *haerluyder quote ende portie volkomentlijck opgebracht hadden, achtervolgende de sommatien henluyden gedaen, syluyden niet gehouden en waren eenige verdere penningen op te brengen; ende nopende het tweede poinct, beroerende de negen hondert acht ponden, die men te kort quam uyt saecke van den ommeslagh van twee stuyvers, gedaen op de Margen; verklaerden, dat syluyden wel verstonden, dat men de voorsz. penningen behoorde te vinden, maer alsoo de somme kleynder was, dan daeromme tot groote kosten een ommeslagh over de Margentalen te maken, waren van advise, dat men de selve penningen soude vinden, gelijck men vindt 's gemeene Lands onkosten sonder gratie; ende aengaende het derde point, te weten de tien hondert guldens ofte meer, die men te kort quam aen den voorsz ommeslag van twee stuyvers op de Marge, overmits den Rentmeester Coebel, buyten consent van de Staten, eenige niet contribuerende onder de Schiltalen geëxecuteert hadde, seyden te consenteren, dat men soo veel op de Schiltalen ommeslaen soude, dat genietende een iegelijck syne gratie, als in de loopende ordinaris, dat daer soo veel suyvers blyven soude als het voorschreve achterwesen bedroegh; ende

1550. den 2. Maert.

de roerende 't vierde poinct, als van den Rentmeester Coebel te garanderen van de processen, hem gemaeckt ende gemoveert by die van Leyden ende Gouda, beroerende de executie van sekere penningen, by hem over deselve gedaen, ter causе van de penningen, by eenige van de voorsz Staten geconsenteert in den Jare vijftien hondert seven en veertigh ende acht en veertigh, tot toerustinge van sekere Schepen van Oorloge tot defensie van de Haringhvaert, verklaerden, dat sy den voorsz Rentmeester jegens de voorsz van Leyden ende Gouda niet en wilden garanderen, als opgebracht hebbende haerluyder volle portie.

Verklaringe van die van Dordrecht, van die van Haerlem, Delf, Leyden en Gouda.

Die van Dordrecht, Haerlem, Delf, *Leyden* ende Gouda hebben aengaende de voorsz drie eerste poincten geresolveert, dat men alle de voorsz drie restante sommen ommeslaen sal volgende de principale Acte van consent, mits dat bevonden werdt, dat de twee en vijftigh duysent vijf hondert twintigh ponden, eerst ommegeslagen, door quade calculatie, doen by eenige gemaeckt, niet en hebben mogen op de Schiltalen suyvers uytbrengen de veertigh duysent der voorsz ponden, in de Acte begrepen, mits soo hoogen ommeslag makende, dat, genietende een yegelijck sulke gratie als de voorsz Acte van consent vermelt, de resterende somme suyver gevonden mach werden; verklarende voorts te wesen haer verstandt, dat sy de penningen, te kort komende aen den ommeslagh, op de Margentalen gedaen, consenteren by de Schiltalen gevonden te

 wer-

1550. den 2. Maert.

werden, omme te schuwen de excessive kosten, die daer vallen souden in het colligeren van sulcke kleyne sommen over den Margentalen, sonder nochtans dat sy begeeren te gaen buyten de Acte van consent; ende soo verre zy geen gevolg en hebben, sulcks dat haer consent daer toe strecken en mach, zijn wel te vreden, dat in sulcken gevalle de resterende penningen, in de tweede ende derde poincten begrepen, ommegeslagen werden volgende de voorsz Acte op de Margentalen. Aengaende het voorsz vierde poinct, hebben de voorschreve van Dordrecht, Haerlem ende Delf verklaert, dat sy by haer consent niemant vervangen en hebben, dan hen selven, ende mitsdien van geene meeninge en zijn den voorsz Coebel te garanderen, als sonder haer speciael bevel de voorsz executie gedaen hebbende.

Verklaringe van die van Amsterdam.

Die van Amsterdam hebben op het voorsz eerste poinct verklaert, dat syluyden hare volle portie in de voorsz veertigh duysent ponden opgebracht hebben, sonder te genieten eenige gratie, ende daeromme ongehouden zijn yet meer daer inne contribueren; ende aengaende de voorsz tweede ende derde poincten, zijn te vreden, dat men die, volgende de Acte van * consent, vinde op de Margentalen, ofte omme de kosten te schuwen, by den ommeslagh op de Schiltalen sonder gratie; ende aengaende het vierde poinct, maken hen conform met die van Dordrecht, Haerlem ende Delf; de voorsz vyf Steden hebben voorts verklaert, dat syluyden wel te vreden zijn, dat die van Amsterdam in de

* Bl. 10.

voorsz

1550. den 2. Maert.

voorsz veertigh duysent ponden niet gehouden en zijn.

Protestatie, by de Staten tegens Coebel gedaen, aengaende het lossen van sekere Renten.

ALsoo de voorsz Staten verstaen hebben, dat Coebel, als Rentmeester van 's gemeene Landts ommeslagh, niet en heeft gelost de Renten, gekocht by die van Haerlem, Delf, Leyden ende Gouda, ofte by hare Poorters ende Inwoonders, die hy nochtans tot Kersmisse laetstleden behoorde gelost te hebben, soo verklaerden sy jegens den selven te protesteren, dat de voorsz Renten nae Kersmisse, ofte ten langhsten een maendt, niet daer na tot laste van 't gemeene Landt loopen sullen, maer tot laste van den voorsz Coebel, alsoo hy die behoort hadde te lossen, begeerende dat mijn Heeren van den Rade den voorsz Coebel hier van willen doen insinueren, ende hen daer-van verleenen Acte, om hen daer mede te behelpen in tyden ende wylen, des noodt zijnde.

De saecke van Snoeckaert by den Advocaet te Hove aengedient.

DAt den Advocaet te Hove gecomen zynde, ende tot diversse stonden de voorsz sake van Snoeckaert, soo aen den Heere van Praet, Beveren, Præsidenten d'Estat ende Secreten, als aen den Tresorier Claesz, Boisot, Longijn vervolght hebbende, soo heeft eyntelijck den voorsz Heere van Praet hem tot antwoordt gegeven, dat hem billijck ende redelijk dachte, dat een yegelijck behoorde te doen sijn diligentie ende neerstigheydt, ten eynde die geene, die eenige fraude in 't aenbrengen van de twee Tienden gepleeght hadden, gecorrigeert

moch-

1550. den 2. Maert.

mochten werden, op dat de Keyserlijcke Majesteyt mochte genieten wes hem wel lichtelijck ende liberalijck geaccordeert was, daer door oock 't selve consent meer soude uytbrengen, ende den Prince in tyden van noodt niet genoodtsaekt andere of soo groote Beeden te begeeren, welck ondersoeck de voorsz Staten schijnden te willen beletten, mitsden voorsz Snoeckaert weygerende de Blaffaerden ende Quohieren van de twee Thienden, sonder de welcke van de voorsz fraude niet en mochte blijken: Waer op den Advocaet geantwoordt heeft, dat de Staten den voorsz Snoeckaert niet geweygert en hadden Extracten van de Quohieren voorsz, ende oock visie van de Principalen van dien, dienende ten fine voorsz, waer uyt alle de voorsz fraude genoeghsaem mogte blijcken, maer hem leverende alle de Blaffaerden ende Quohieren, soude het effect van de Acte van de Koninginne, daer by hare Majesteyt gewilt heeft, dat de selve secreet ende verborgen gehouden soude werden, sonder die yemandt te releveren ofte te communiceren, gantsch te niet gedaen werden; seyde voorts, dat in allen gevalle den voorsz Snoeckaert niet en behoorde yemandt te constringeren, hem selven by Eede te Accuseren, sulcks oock by den Rade van Hollandt hem belast was niet te doen: Waer op den voorsz Heer van Praet weder seyde, dat hy gelesen hadden de voorsz Ordonnantie van den Hove van Hollandt, maer dat hem daer inne niet en behaeghde 't Articul, mentionerende dat Snoeckaert niet en soude mogen yemandt,

su-

1592.
den 2.
Maert.

suspect wesende fraude in 't aenbrengen van de twee Thienden gedaen te hebben, by Eede mogen constringeren de waerheydt van dien te verklaren. Waer op den Advocaet replicerende, seyde 't selve in rechten gefondeert te wesen, ende dat de Staten te dier cause wel te vreden waren jegens den voorsz Snoeckaert proces te sustineren voor die van den grooten Rade, soo verre hy 't Hof van Hollandt soude willen suspecteren; maer den Heere van Praet wilde dat alleen verstaen *in causis criminalibus*; maer den * Advocaet seyde, dat 't selve oock te verstaen was, *ubi quis ex propria accusatione posset incurrere condemnationem pœnæ quadrupli*; ende aengaende de onbehoorlijcke manieren, die Snoeckaert in 't doen van sijn besoigne gepleeght soude hebben, seyden den Heere van Praet de informatien daer van zynde in handen gehadt, maer noch niet gevisiteert te hebben, dat evenwel daer sulcks inne geordonneert soude werden, dat niemandt daer by jegens recht ende reden beswaert soude zyn, ende dat een yegelijck reden soude hebben hem dies te bedancken, conform van de welcke tot diverse stonden oock den Advocaet verklaert hebben den Præsident d'Etat, Mr. Nicasius Claesz ende Longija.

* Bl. 11.

Ver-

1550. den 9. Maert.

Vergaderinge, by de Gedeputeerden van de Staten van Brussel gehouden.

Den 9 Maert 1550.

P R Æ S E N T E N.

Den Heere *van Wijngaerden*,
UYT DE NAEM VAN DE EDELEN.
Arent Cornelisz,
Huych Coel, Tresorier,
ende
Bartholomei,
VAN DORDRECHT.
Dirck Duyst, Burgermeester,
ende
Huych van Eynde,
VAN DELF.
Mr. Claes de Wilde, Burgermeester,
ende
Mr. Jacob de Milde,
VAN LEYDEN.
Joost Buyck, Burgermeester,
ende
Mr. Floris van Hooghaerden,
VAN AMSTERDAM.
Jan Willemsz Muyl, Burgermeester,
VAN DER GOUDE.
Omme te hooren het rapport van het geene wes by den Advocaet, nopende de saecke van Snoeckaert, gedaen was.

Den Advocaet te vervolgen finale expeditie in de saecke jegens Snoeckaert.

BY den Advocaet henluyden voorgehouden zynde het inhouden van de Requeste ende Articulen jegens Snoeckaert overgegeven, ende sijn verder wedervaren, soo hebben de voorsz Gedeputeerden genoegh eendrachtelijck geresolveert, dat op de voorsz saecke by den Advocaet expeditie finale vervolght soude werden, ende dat het niet quaedt en ware mijn Heere van Praet te ver-

too-

1550. den 2. Maert.

toonen, dat niet meer yemandt gehouden en is hem by Eede te accuseren *ad pœnam quadrupli*, dat hy gecontravenieert mochte hebben 't Placaet van de Munte, Lutherye ofte diergelijcke.

Hoe men de Acte van consent in den Impost van de Wynen uytgeven soude.

NOpende hoe dat men d'Acte van consent van den Impost van de Wynen uytgeven soude, is geresolveert by die van Dordrecht, Delf en Leyden, dat men de selve maken soude conform de antwoordt, de Majesteyt van de Koninginne gedaen, uytlatende de woorden, *Dordrechtsche Ritsinge*, ten eynde de Acte van Consent gelijck soude wesen de *Acte van* acceptatie; dan die van *Delf, Leyden* ende Gouda seyde geen absolute last te hebben omme daer inne eyntelijck te resolveren; ende is voorts by henluyden eendrachtelijck geresolveert, dat uyt den naem van de Staten dies aengaende te vervolgen omme te senden sijn advis, ende voorts te belasten die van Haerlem, ten fine voorschreve yemandt van hare Gedeputeerden te te Hove te schikken, welcke Missive oock den Advocaet aen den Heere van Assendelf gesonden heeft, daer van de Minute onder hem is.

Den

1550. den 12. Maert. * Bl. 12.

Den 12. Maert 1559.

P R Æ S E N T E N.

UYT DE EDELEN,
Den Heere van Wijngaerden,
ENDE VAN DE STEDEN,
Arent Cornelisz,
Huych Coel,
ende
Bartholomei,
VAN DORDRECHT,
Dirck Duyst, Borgermeester,
ende
Mr. Huych van Eynde,
VAN DELF.

Mr. Claes de Wilde,
ende
Mr. Jacob de Milde,
VAN LEYDEN.
Joost Buyck, Borgermeester,
ende
Mr. Floris van Hooghaerden,
VAN AMSTERDAM.
Jan Willemsz Muyl,
ende
Jan Cornelisz,
VAN GOUDA.

Het geschil, wesende tussen de Staten van Hollandt ende Brabandt, over de saecke van de Gulde Privilegien, by accerd neder te leggen.

BY den Præsident Viglius ende den Cancelier Nigri de Gedeputeerden van de Staten van Hollandt, van Mechelen, Middelburgh ende Ter-Goes ontboden zynde, is by hen de selve voorgehouden, dat de meeninge van de Keyserlijcke Majesteyt was, het geschil, wesende tusschen henluyden ende de Staten van Brabandt, by accoorde ter neder te leggen, ende daeromme sy eenige middelen souden uytslaen daer toe dienende; Waer op de voorsz Gedeputeerden voor antwoordt gaven, det syluyden niet en wisten eenige middelen te proponeren, dan van hen Commissarissen eenige middelen hoorende, souden daer inne sulcks handelen als na reden, begeerende oock te weten, wat middelen die van Brabandt, die eerst gehoort waren, voorgehouden

 1550, den 12. Maert.

den ofte by hen uytgeslagen waren; waer op de voorsz Gedeputeerden tot antwoordt gegeven is, dat die van Brabandt voorgehouden was, dat sy behoorden te admitteren modificatie van hare Gulde Privilegien, waer toe sy in geender manieren hadden willen verstaen, ten ware de voorsz Gedeputeerden oock souden willen admitteren modificatie van hare Privilegien, in 't particulier de voorsz van Brabandt merckelijck prejudiciabel zynde; waer op by de voorsz Gedeputeerden geseydt is, dat 't selve geen apparentie en hadde, alsoo van haer Privilegie aldaer geen questie inne en was, gelyck was van de voorsz Gulde Bulle; ende hebben voorts begeert hier van te mogen onderlinge communiceren, omme als dan op alles breeder antwoordt te mogen geven, het welck hen geoccordeert is.

Den 13. Maert 1550. den 13. Maert.

PRAESENTEN.

Alle de selve.

IS by de voorsz Gedeputeerden op al't geene wes voorsz is geresolveert voor antwoordt te seggen, sulcks dat by den Advocaet by geschrifte gestelt is; ende naederhandt by den Heere van Wijngaerden, Arent Cornelisz, Mr. Huych van Eynde, Milde, Hooghaerden, de Pensionarissen van Mechelen en Mid- Antwoordt te doen, sulcks die by den Advocaet by geschrifte gestelt is.

1550. Den 16. Maert. Middelburg gevisiteert is, wesende onder den voorsz Advocaet.

* Bl. 6. * *Den 16. Maert 1550.*

PRÆSENTEN.

UYT DE EDELEN,
Den Heere van *Wijngaerden*,
ENDE VAN DE STEDEN,
Arent Cornelisz,
Dirck Duyst,
Huych van Eynde,
Jacob de Milde,
Joost Buyck,
Hooghaerden,
Jan Willemsz Moel,
ende
Jan Cornelisz.

Antwoordt van den Præsident op het geen wes by den Advocaet by geschrifte gesteldt was, noopende de saecke van de Gulde Bulle.

DE voorschreve gecorrigeerde antwoordt by den Advocaet mijn Heere den Præsident gedaen zynde, heeft voor antwoordt daer op geseydt, eerst, dat hy wel soude doen blijcken, dat ten tyde van Karel de Vierde, Koningh van Romen, Gever van de Gulde Bulle, en van sijn Kinderen, by de Graven van Hollandt ende Zeelandt, veele ende diversse investituren van henluyden genomen waren; dat oock de voorsz Gulde Bulle, ten versoecke van de Keyserlijcke Majesteyt, als Prince ende Erf-Heere van dese Nederlanden, by den Keyser Maximiliaen geconfirmeert was; dat oock de Keyserlijcke Majesteyt, als Grave van Hollandt, Zeelandt ende Mechelen, van nieuws 't effect van de voorsz Gulde Bulle wel soude mogen accorderen; dat oock de Sententie, gepronuncieert tusschen die van Vlaenderen ende Bra-

1550,
Den 16.
Maert.

Brabandt, henluyden niet en mochte patrocineren, als wesende *res inter alios acta*, ende dat daeromme syluyden haer recht niet te seer en souden betrouwen, maer hem oirbaerlijck dachte tot een goedt appointement te verstaen: Waer op de voorsz Gedeputeerden, nae voorgaende communicatie, by monde van den Advocaet doen repliceren hebben, dat sy niet en konden verstaen ofte openen eenige middelen, dienende tot modificatie van de voorsz Gulde Bulle, 't selve en soude wesen tot hare groote prejuditie, als daer door genoegh confesserende de voorsz Bulle subject te zijn; dat oock syluyden geen last en hadden tot eenigh accord te verstaen, maer alleen omme te hooren proponeren de middelen daer toe dienende, ende daer van rapport te doen; ende soo verre hen 't selve niet en mochte gebeuren, waren te vreden recht ende justitie te verwachten, mits welken den voorsz Præsident henluyden gelevert heeft sekere middelen ende pointen, t' anderen tyden by wylen den Præsident Schoorl by geschrifte gestelt, omme daer op in communicatie te treden, ende de sake wat te præpareren, ende dat altoos op rapport elcks in den haren, op welcke conditie de voorschreve Gedeputeerden daer op aengenomen hebben te communiceren, en dan den Præsident weder antwoordt in te brengen.

Den 17. Maert 1550.

PRÆSENTEN.

Uyt de Edelen,
Den Heere van *Wijngaerden*, Ende van de Steden,
Arent Cornelisz,
Bartholomei,
Mr. *Gerrit Hendricksz*,
Dirck Luyst,
Mr. *Huych van Eynde*,
Mr. *Jacob de Milde*,
Joost Buyck,
Hooghaerden,
Jan Willemsz Moel,
ende
Jan Cornelisz.

Nopende de selve saecke van de Gulde Bulle.

NA dat by den Advocaet de voorsz Gedeputeerden verhaelt is geweest 't geene wes by den Præsident daeghs te vooren henluyden voorgehouden was, ende by hem op alle de argumenten van den Præsident solutie gegeven, die oock de voorsz Gedeputeerden aengenaem waren; soo hebben syluyden nochtans geadviseert, geen oirbaer te wesen, alle de voorsz solutien den Præsident te verhalen, maer dat men hem alleen voor antwoordt soude seggen, dat hoe sy langer van dese saecke communiceerden, in de selve meer swarigheydts vonden. sulcks dat hen in geender manieren geraden en dachte, eenigh middel van accord aen te gaen, dienende tot modificatie van de voorsz Bulle, te meer alsoo daer noch andere Landen ende Vlecken waren, die gelijck recht pretendeerden te hebben over de patrimoniale Landen van de Keyserlijcke Majesteyt; welcke antwoordt den voorschreven Præsident

1550. den 17. Maert.

gedaen zijnde, heeft geseydt, dat hy daer van niet gaerne rapport doen en soude, maer dat de voorsz Gedeputeerden van twee uyren * nae de noen hen souden vinden te Hove, ende soude haer toegangh doen hebben by de Majesteyt van de Koninginne, omme selver de voorsz antwoordt te doen.

* Bl. 14.

PRÆSENTEN.

DE SELVE.

De Koninginne gelijkantwoort te geven, als te voren den Præsident gegeven was.

DE voorsz Gedeputeerden hebben geresolveert, dat men de Majesteyt van de Koninginne gelijck antwoordt soude seggen, als eerst den Præsident gedaen was, ende als vooren by geschrifte gestelt is, midts daer by voegende dat 'er noch eenige andere Steden ende Vlecken waren, die gelijk recht pretendeerden te hebben over de patrimoniale Landen van de Keyserlijcke Majesteyt, als die van Brabandt, uytgesondert alleen die van Delf, die niet dan de voorschreve clausule voor antwoordt geseydt wilden hebben sonder meer.

PRÆSENTEN.

DE SELVE

Antwoordt van de Koninginne, nopende

DAt den voorschreven Advocaet, achtervolgende de voorsz gemeene Resolutie, hare Majesteyt de antwoordt gedaen hebbende, soo heeft hare Majesteyt de voorsz Ge-

1550. den 17. Maert.

de voorschreve saecke van de Gulde Bulle.

Gedeputeerden, nae hen belast was een weynigh buyten te gaen, daer op doen seggen by den Præsident, dat de redenen, by hen geallegeert, niet pregnant genoegh en waren, omme achtervolgende de begeerte van de Keyserlijcke Majesteyt niet te willen verstaen tot een minnelijck accord, bysonder regard nemende, dat syne Majesteyts meeninge was een accord te maken, sonder regard te nemen op de Gulde Bulle van die van Brabandt, ende dat daeromme syluyden niet en behoorden het selve gantschelijck af te slaen, maer syne Majesteyt daer inne te believen.

Replique, by den Advocaet op de voorschreve antwoordt van de Koninginne gedaen.

WElcke antwoordt by de voorsz Gedeputeerden gehoort zynde, hebben, nae voorgaende vertreck, den voorschreven Advocaet belast te seggen, hoe dat henluyden by mijn Heere den Præsident ende den Cancelier van de Ordre diversse middelen van accorde voorgehouden zijnde, en naederhandt noch breedere ende andere middelen by mijn Heere den Præsident, ende op alles lange communicatie gehouden hebbende, hadden bevonden die saecke niet te wesen sonder groote swarigheydt, ende dat hen in geender manieren geraden en was eenigh middel voor te stellen, dienende tot modificatie als vooren, sulcks en hadden sy geenen last, dan te vervolgen expeditie van justitie, sonderlingh regard nemende, dat 'er noch andere Steden en Vlecken waren, gelijck recht over des Keysers patrimoniale Landen pretenderende, als die van Brabandt, maer

maer recht gedaen zijnde op 't proces voor de Keyserlijcke Majesteyt hangende, indien syne Majesteyt henluyden alsdan eenige middelen wilde doen leveren, omme by accorde te verstaen, hoe sy onderlinge met die van Brabandt hen souden reguleren in hare arresten ende prodeduyren, wilden daer van gaerne rapport doen, omme last te gekrijgen, op dat poinct met die van Brabandt breeder in communicatie te treden, welke antwoordt hare Majesteyt by den Advocaet gedaen zijnde, heeft de voorsz Gedeputeerden een weynig doen vertrecken, ende nae by den Secretaris d'Estat doen zeggen, dat sy van de voorsz antwoordt de Keyserlijke Majesteyt rapport souden doen, omme te weten syne Majesteyts geliefte, ende dat de voorsz Gedeputeerden wel mochten nae Huys gaen, sonder evenwel van Brussel te vertrecken, voor dat haer verder bescheydt gegeven soude zijn. den 17. Maert.

* *Den 18 Maert* 1550. den 18. Maert,

PRÆSENTEN. * Bl, 15.

UYT DE EDELEN,
Den Heere van *Wijngaerden*,
ENDE VAN DE STEDEN,
Arent Cornelisz,
Bartholomei,
Mr. *Gerrit Hendricksz*,
Dirck Duyst,
Mr. *Huych van Eynde*,
Mr. *Jacob de Milde*,
Joost Buyck,
Hooghaerden,
Jan Willemsz Moel,
ende
Jan Cornelisz.

1550. de 18. Maert. Vonnisse triumphatoir in de saecke van de Gulde Bulle.

DE voorsz Gedeputeerden by de Keyserlijcke Maj. ontboden zijnde, hebben 's avondts nae ses uyren in presentie van de Keyserlijcke Majesteyt geobtineert Vonnisse tot haren voordeele, daer by verklaert is, de Gulde Bulle geen plaetse te hebben over die van Hollandt, ende breeder naer inhoudt van de Sententie, onder den voorschreven Advocaet wesende.

den 19. Maert.

Den 19 *Maert* 1550.

PRÆSENTEN.

UYT DE EDELEN,	*Mr. Gerrit Hendricksz,*
Den Heere van *Wijngaerden,*	*Huych van Eynde,*
ENDE VAN DE STEDEN,	*Jacob de Milde,*
Arent Cornelisz,	ende
Bartholomei,	*Hooghaerden,*

Debat op de antwoordt van Snoeckaert, nopende den Thienden penningh.

BY den Advocaet de Gedeputeerden van Hollandt in de saecke van den Thienden penningh verhaelt zijnde het inhouden van haer Requesten, ende hen voorgelesen zijnde de antwoordt, by den voorsz Snoeckaert, Commissaris, daer op gemaeckt; soo hebben de voorsz Gedeputeerden eendrachtelijck geresolveert, dat by den Advocaet op de selve antwoordt een debat gemaeckt soude werden, 't welck by henluyden gevisiteert zijnde, den Præsident d'Estat gelevert soude werden, met welcke Resolutie den voorsz Advocaet uyt den naem van die van

der

1550. den 19. Maert.

der Goude, die vertogen waren, hem conform gemaeckt heeft, als daer toe van henluyden last hebbende, welck voorsz debat den voorsz Advocaet oock naederhandt gemaeckt heeft gehadt.

Minute van de Acte van consent, nopende den Impost op de Wijnen.

BY den Advocaet de voorsz Staten voorgelesen zijnde een Minute, by hem geconcipieert, omme daer uyt gemaeckt te werden de Acte van consent, nopende den Impost van de Wijnen; Soo hebben de voorsz Gedeputeerden eendrachtelijck geresolveert, dat uyt de voorsz Minute gelaten souden werden dese woorden *Dordrechtsche Ritsinge*, ten eynde de Acte van consent soude mogen conform wesen de Acte van acceptatie, ofte ten minsten de selve niet contrarieren, ende dat, omme de consequentie wille, ende omme te ontgaen 't prejuditie wes het Landt van Hollandt in toekomende tyden daer door soude mogen lijden, waer mede den voorschreven Advocaet uyt de naem van die vander Gouda last hebben als vooren, hem conform gemaeckt heeft.

Den 24. *Maert* 1549.

den 24. Maert.

Het voorschreve debat in 't Walsch te stellen.

BY den Advocaet de Pensionarissen Bartholomei, Jacob van Eynde, Jacob de Milde ende Hooghaerden 't voorsz debat voorgelesen zijnde, hebben geresolveert, dat men het selve, wat gecorrigeert zijnde, soude doen translateren in Walsche, ende sulcks mijn Heere van St. Maritime overgegeven.

1550. den 1. April.

* Bl. 16.

* Den 1. April 1550.

Affcheidt voor den Advocaet in de faecke van den Thienden penningh.

HEbben de Heeren van Praet ende Mr. Nicasius Claez, den Advocaet versoeckende affscheydt ende expeditie van de sake van den Tienden penningh, geseydt, dat nopende die saecke Brieven geëxpedieert waren aen den Rade ende Rekenmeesters van Hollandt, ende dat hare Majesteyt eenige middelen hadde doen concipieren, die sy henluyden overschreef, omme daer op te hebben haer advis; dat oock daer op de Staten in den Hage beschreven souden werden, ende dat voortgangh hebbende, na Claesz my seyde, wes geproponeert soude werden, soude daer mede de sake van den Thienden penningh te niete wesen, ende dat den Advocaet wel mochte reysen, sonder na de voorsz Brieven te vertoeven.

den 4. April.

Den 4. April 1550.

Rapport van den Advocaet van 't gepasseerde te Hove.

DEn Advocaet t'huys gekomen zynde, en den Heere van Assendelft hier van rapport gedaen hebbende, heeft hem geseydt, dat hy de voorsz Brieven ontfangen hadde, ende dat de begeerte van de Keyserlijcke Majesteyt was te hebben een nieuwe Verpondinge, daer op de Staten mede beschreven souden werden.

Dagh.

1550. den 16. April.

Daghvaert, gehouden in den Hage,

Den 16. April 1550.

PRÆSENTEN.

Den Heere *van Alckemade*,
Den Heere *van Goudriaen*,
Den Heere *van Wijngaerden*,
Den Heere *van Duvenvoirde*,
Den Heere *van Obdam*,
Willem van Lockhorst,
Jan van Noortwijck,
ende
Otto van Egmont,
UYT DEN NAEM VAN D'EDELEN.
Arent Cornelisz,
Schout,
VAN DORDRECHT.
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Dirck Duyst, Burgermeester,
ende
Mr. Huych van Eynde,
VAN DELF.
Mr. Claes de Wilde,
ende
Simon Jan Reyersz,
Burgermeesters,
ende
Mr. Jacob de Milde,
VAN LEYDEN.
Joost Buyck,
ende
Mr. Adriaen Sandelijn,
VAN AMSTERDAM.
Jan Dircksz 't Hoen.
Burgermeester,
VAN DER GOUDE.
Omme te hooren de propositie, by den Raede van Hollandt van wegen de Keyserlijcke Majesteyt gedaen, om te komen tot een nieuwe Verpondinge.

Antwoordt op de Propositie van den Rae-

BY den Heere van Assendelf uyt den naem van den Rade de propositie ten fine voorsz de voorsz Staten gedaen zijnde, soo hebben de voorsz Edelen geresolveert, voor ant-

1550. den 16. April.

antwoordt te seggen, nae voorgaende communicatie daer op gehouden, dat sy syne Majesteyt hooghlijck dancken, van dat de selve van meeninge is een nieuwe Verpondinge te maken, biddende dat de selve by syne Majesteyt geëffectueert mach werden, ende daer inne te willen persevereren, ende eenige in den Lande van Hollandt te committeren, de welcke de nature van de selve Landen bekent zy, omme tot de voorsz Verpondinge te verstaen, ende hem voorts te informeren op de gesteltenisse van sekere Gehuchten ende andere Landen, de welcke by eenige gesustineert werden geprivilegeert * ende de Schiltalen niet subject te zijn, op dat in het maecken van de voorsz Verpondinge equaliteyt geschiede, ende niemandt verongelijckt en werde, ende dat voorts de voorsz Verpondinge alle twaelf ofte vijftien jaren vernieuwt mach werden, sulcks als men nae exigentie ende gelegentheydt van de sake ende veranderinge van den tydt bevinden sal van nooden te wesen, remitterende voorts aen U myne Heeren, den welcken soo wel als henluyden de natuyre van dese Landen kennelijck is, te adviseren seker bequaem middel, omme tot een nieuwe Verpondinge te komen, als gy mijn Heeren bevinden sult tot profijte van den Lande oorbaerlijckst te zyn, maer de voorsz Gedeputeerden van de ses groote Steden versochten Copie van de voorschreve Propositie, midtsgaders van de voorschreve Antwoordt van de Edelen, ende naemen elcks in den haren rapport.

de van Hollandt, van wegen de Keyserlijke Majesteyt gedaen, omme te komen tot een nieuwe Verpondinge.

* Bl. 17.

Welcke Antwoordt by den Advocaet den Ho-

1550. den 16. April.

Hove van Hollandt gedaen zynde, hebben begeert te hebben de antwoordt van de Edelen by geschrifte, die hen by de Edelen geaccordeert is, ende hebben voorts de voorsz Gedeputeerden van de Steden het voorsz rapport gegunt, ende oock Copie van de voorsz Propositie, omme alhier in de Herberge te wesen, ende haer antwoordt inne te brengen op den vijf en twintighsten van dese maent April.

Die van Amsterdam versoeken alteratie op seeckere Articulen, gestelt in het Placaet van de Navigatie defensive.

OP het aengeven van die van Amsterdam, versoeckende dat men Staetsgewijs soude vervolgen eenige poincten, gestelt in het Placaet van de Navigatie defensive, wesende tot groot achterdeel van den Lande, gealtereert te hebben; Is by de Edelen geresolveert, dat sy, gevolgh hebbende, te vreden waren, wes bevonden soude werden te wesen tot achterdeel van den Lande, dat 't selve Staets-gewijs vervolght zy afgedaen te hebben, ende de andere Gedeputeerden namen hier op rapport, mits hebbende copie van de voorsz Articulen, dan die van Haerlem ende Leyden souden wel te vreden geweest hebben hier op resolveren, indien de andere Gedeputeerden daer toe gereedt geweest waren.

De Edelen voorgehouden, dat seeckere gratuiteyt van dertig

BY den Heere van Assendelf de Edelen apart voorgehouden zynde, hoe dat t'anderen tyden de Stadthouders van Hollandt, als de Heeren van Nassauwen ende Hooghstraten, sekere gratuiteyt voor hare goede diensten toegeleydt was, ende dat van ge-

1556. den 16. April.

duysent guldens den Stadthouder gedaen soude werden, als de voorige Stadthouders van Hollandt gedaen is.

gelijcken mijn Heere den Prince van Orangé, wesende Stadthouder van Hollandt, indien hy noch langer in levenden lijve gebleven hadde, oock sekere gratuiteyt versocht soude hebben, ende dat mijn Heere van Beveren, die een seer goedt Heer was, ende de Landen eenige dienste gedaen hadde, ende noch willigh ende bereydt was meerder te doen, niet en behoorde te wesen van argere conditien dan sijn Voorsaten, daeromme sijne Mo. E. gelijcke gratuiteyt van dertig duysent guldens souden willen accorderen, te meer, alsoo die van Dordrecht, Haerlem, Amsterdam ende Gouda de voorsz gratuiteyt geacccordeert, ende syne E. toegeseydt hadden; soo hebben de voorsz Edelen eendrachlijck geresolveert ende verklaert, te vreden te zijn, gevolgh hebbende van de andere Staten, dat mijnen voorsz Heere den Stadthouder toegevoeght zy voor een gratuiteyt ende propine dertigh duysent Car. guldens eens, biddende henluyden altoos te willen hebben in goede recommandatie, soo by de Keyserlijcke Majesteyt, als by de Majesteyt van de Koninginne, ende hem soo dickwils in den Hage te vinden, als sijne affairen het selve sullen mogen verdragen, omme met henluyden de sake van den Lande te helpen dresseren.

* Bl. 18. *

Den Advocaet te recouvreren de ou-

ENde versochten de voorschreve Edelen van den Advocaet, nopende de sake van de propositie, by den Hove van Hollandt ten voorsz dage de Staten gedaen, dat hy soude willen recouvreren de oude en-

de

1550. den 16. April.

de laetste Verpondinge van den Jare vijftien, ende noch sekere verklaringe daer op dienende, gemaeckt in den Jare achtien, ende die leveren eenige van de voorschreve Edelen, omme by laste by henluyden gevisiteert te mogen werden, voor ende al eer tot de nieuwe Verpondinge geprocedeert werde.

de en laetste Verpondingen.

IS mede by de voorschreve Eedelen eendrachtelijck geresolveert, dat men ten dage van een nieuwe petitie aen de Keyserlijcke Majesteyt Staets-gewijs soude vervolgen, dat van nu voortaen niemandt in Hollandt eenigh Officie soude mogen hebben, dan een ingebooren *Hollander* ende Zeelander, *gelijck die van* Brabandt 't selve alreede van de Keyserlijcke Majesteyt verkregen hebben, uytgesondert dat de Keyserlijcke Majesteyt van het Stadthouderschap van Hollandt sal mogen disponeren tot sijnder geliefte.

By de Keyserlijcke Majesteyt te vervolgen, geen uytheemsche Officieren te hebben.

IS ter begeerte van den Advocaet by de voorsz Gedeputeerden van de ses groote Steden den Ontfanger Coebel geordonneert, hem te betalen alle sijne vacatien, reysen ende verleyde penningen, gedaen zedert den eersten April 1549. *stilo communi*, tot den eersten December daer aen, waer van oock hy Ordonnantie heeft onder de handt van Lambrecht Jacobsz.

Den Advocaet alle syne vacatien, reysen ende verleyde penningen te betalen.

Dagh-

1550. den 17. April.

Daghvaert, gehouden in den Hage,

Op den 17 *April*, 1550.

PRÆSENTEN.

Pieter van Beveren,
ende
Pieter Jacobsz,
VAN DORDRECHT.
Dirck Duyst, Burgermeester,
ende
Mr. Jacob van Eynde,
VAN DELF.
Joost Buyck,
ende
Mr. Adriaen Sandelijn,
VAN AMSTERDAM.
Jan Dircksz 't Hoen,
VAN DER GOUDE.
Willem Jansz,
Dirck Ottesz van Slingerlandt,
Anthonis Jacobsz, Burgermeesters,
ende
Pieter Simonsz,
VAN ROTTERDAM.
Cornelisz Jacobsz, Burgermeester,
Mr. Gerrit de Bruyn,
ende
Eelandt Arentsz,
VAN SCHIEDAM.
Jan Kennip Adriaensz,
VAN GORNICHEM.
Dirck Gerritsz,
ende
Gerrit Simonsz,
VAN WORMER.
Anthonis Aerts,
ende
Gelain Thijmansz,
VAN VLAERDINGEN,
Jan Govertsz,
Jan Vos Jacobsz,
ende
Harmen Woutersz,
VAN OUDEWATER,
Willem Jansz,
ende
Meeus Jansz Cluyt,
VAN SCHOONHOVEN.
Jan Aertsz,
ende
Dirck Ottesz,
VAN WOERDEN.
Danckaert Jacobsz,
VAN DEN BRIELLE.
* *Pieter Bryhersz*,
ende
Jan Dircksz Maeckal,

* Bl. 19.

1550. den 17. April.

VAN HOORN.
Simon Meeusz,
VAN EDAM,
Cornelis Claesz,
VAN ALCKMAER,
Simon Jacobsz,
VAN MONNICKENDAM,
Anthonis Willem Aertsz,
ende
Adriaen Pieter Harmensz,
VAN BROUWERSHAVEN,
Voor die van Middelburg, Veere, Vlissingen, Westcappel ende Soutelande.
Dirck Willemsz,
VAN VLISSINGEN.
ende
Pieter Matheusz,
VAN DER VEERE.
Jan Ysbrandtsz,
VAN ENCKHUYSEN.
Omme te hebben sekere Ordonnantie op het Kennip-garen ende de Lijndraeyerye, ende dat by continuatie van voorgaende Daghvaerden.

Verklaringe van die van Dordrecht ende Delf, aengaende de Ordonnantie op het Kennip-garen ende de Lyndraeyerye.

DE Gedeputeerden van Dordrecht ende Delf hebben verklaert te consenteren in 't inhouden van sekere Articulen, by die van Rotterdam ende Schiedam overgegeven den veertienden Februarii laestleden, beginnende: *Item, in den eersten en sal niemandt eenige Kennip, &c.* dan seggen, dat Visschers Garen ende Lijn-Garen, daer van in 't vijfde ende sesde der voorsz Articulen gementioneert werdt, een naem behoort te hebben, ende gewrocht te werden van den besten Zaetdrager, daer van de hondert vademen wegen sullen twee ponden een halve, ende dat men daer inne niet wercken en sal eenigh afslagh van Gellinck ofte Zaetdrager, ende dat 't selve binnen ende buyten even grof ende goedt wesen sal.

Die

1556. den 17. April.

Verklaringe van die van Amster dam.

Die van Amsterdam verklaerden te persisteren by hare antwoordt, Keure ofte Ordonnantie van de Lijndraeyers, ende sekere verklaringe daer by gevoeght, dat de voorsz Ordonnantie goedt ende deughdelijck is oock by hen overgelevert.

Verklaring van die van Gouda.

Die van der Gouda seyden van gelijcken te persisteren by haer antwoordt ende additie mede overgelevert.

Verklaring van die van Rotterdam ende Schiedam.

Die van Rotterdam ende Schiedam verklaren oock te persisteren, by haer voorsz Articulen, mitsgaders sekere additien daer by gevoeght, ende debat gemaeckt op de antwoordt van die van der Gouda oock overgelevert.

Verklaring van die van Vlaerdingen, Oudewater, &c.

Die van Vlaerdingen, Oudewater, Schoonhoven, Woerden, Wormer ende den Brielle verklaerden te persisteren by de Resolutie van die van Rotterdam ende Schiedam, als oock deden die van Gornichem en Brouwershaven; dan seggen de voorsz van Gornichem 't gewicht van de Gaernen te wesen noodeloos, als de selve geen deught gevende; ende die van Brouwershaven seggen, dat men niet en behoort toe te laten, dat die geene, die Stick-garen, Gout-garen, Visschers Garen ofte Lijn-garen maken, mede Karrel souden mogen maken, ten ware van Gellinck ofte Zaetdrager, ofte oock eenige Netten spinnen ofte doen spinnen.

Verklaringe van die van Middelburgh, &c.

Die van Middelburgh, Veere, Vlissingen, Westcappel ende Soutelande verklaerden hen oock te maken conform met die van Rotterdam en Schiedam, mits dat het Hout, daer op het Garen gewonden werdt, wegen sal twaelf

twaelf pondt, ende dat het selve gewicht afkortinge strecken sal in 't uytleveren van 't voorsz Garen, ende zijn te vreden, dat die van Amsterdam genieten hare Keure.

Die van Alckmaer refereren hen tot sekere geschrifte, oock by hen overgegeven. Verklaring van die van Alckmaer.

* Die van Hoorn verklaerden oock te persisteren by de Resolutie van die van Rotterdam ende Schiedam, soo verre als 't roert 't Garen ende Wand, dienende tot de Visscherye, maer aengaende 't Wandt, dienende tot de Koopvaerdye, seydon te hebben sekere Keure als die van Amsterdam, die sy oock niet in meeninge en waren eenighsints te buyten te gaen; verklarende voorts te hebben besloten Brieven, als oock deden die van Purmereynde. * Bl. 20. Verklaringe van die van Hoorn.

Die van Edam, de welcke geen neeringe van Lijndraeyerye en exerceren, verklaren hen te refereren tot de Keure van die van Amsterdam ende Hoorn, als oock hen refereerden die van Monnickendam, seggende mede te hebben besloten Brieven. Verklaringe van die van Edam.

Jan Ysbrandtsz, Gedeputeerde van de Stede van Enckhuysen, gekomen wesende by den Advocaet, nae het scheyden van de Daghvaert, verklaerde insgelijcks te persisteren by de voorsz Articulen, additien ende debat, daer by gevoeght by die van Rotterdam ende Schiedam, gemaeckt op de antwoordt van die van der Goude, soo verre toucheert het Wandt, dienende tot de Visscherye, maer aengaende 't Wandt, dienende tot de Koopvaerdye, seyde te persisteren by de Keuren ende Ordonnantien, en oock Verklaringe van den Gedeputeerde van Enckhuysen.

Privilegien der Stede van Enckhuysen, daer van zijnde, verklarende oock te hebben besloten Brieven.

Het Verbael van 't Kennip-Garen onder den Hove by den Advocaet gelevert.

Van alle welcke Resolutien den voorsz Advocaet ten voorschreven dage gemaeckt heeft seker Verbael, 't welck hy met alle de voorsz stucken onder den Hove gelevert heeft.

Daghvaert, gehouden in den Hage.

Den 26 April 1550.

PRÆSENTEN,

Arent Cornelisz, Schout, *Pieter Jacobsz Muys*, ende *Bartholomei*, VAN DORDRECHT.

Mr Pieter van Foreest, Burgemeester, ende *Mr. Lambrecht Jacobsz*, VAN HAERLEM.

Jan Sasbout, *Jan Dirck Harpertsz*, ende *Mr. Jacob van Eynde*, VAN DELF.

Mr. Claes de Wilde, Burgermeester, ende *Mr. Jacob de Milde*, VAN LEYDEN.

Joost Buyck, *Dirck Hillebrandtsz*, ende *Mr. Floris van Hooghaerden*, VAN AMSTERDAM.

Jan Dircksz 't Hoen, Burgermeester, ende *Gijsbrecht Thijmansz*, VAN DER GOUDE.

Omme te resolveren een net ende bequaem middel, dienende tot makinge van een nieuwe Verpondinge, achtervolgende de voorgaende propositie.

By

1550. den 26. April.

Beroerende het resolveren van een bequaem middel tot maeckinge van een nieuwe Verpondinge. * Bl. 21.

BY den Advocaet de voorsz Gedeputeerden voorgehouden zynde de middelen van de voorsz Propositie, mitsgaders van de antwoordt van de Edelen, den sestienden April te vooren gedaen, soo hebben de voorsz van Dordrecht, Haerlem, Delf, Leyden ende Amsterdam genoegh eendrachtelijck by maniere van communicatie geresolveert, dat hen wel redelijck dachte een nieuwe Verpondinge in de equaliteyt ende gelijckheydt, achtervolgende de begeerte * van de Keyserlijcke Majesteyt, gemaeckt te werden, dan en kosten niet verstaen, by wat middelen men de selve gevoeghlijck soude mogen effectueren, aenschouw nemende dat 'er als nu niemandt van de Staten nog oock van den Rade en was, die over de laetste Verpondinge geweest hadde, ofte wist te spreken, hoe ende in wat manieren aldaer gebesoigneert was, dat oock, overmits die slappigheydt van de Negotiatie ende Neringe in dese Landen, die oock dagelijcks argerde, ende verminderde, als mochte blijcken by experientie van de Negotiatie in de Steden van Dordrecht ende Amsterdam, van de Neeringe van Draperye in de Steden van Haerlem ende Leyden, van de Neeringe van Brouwerye in de Steden van Delf en Gouda, men de Steden van Hollandt, ende bysonder de groote, in de Schiltale niet en soude mogen soo hoogh setten als sy nu stonden; dat oock ten tyde van de laetste Verpondinge 't Landt van Hollandt dagelijcks Oorlogh hadde met de Gelderschen, ende dickwils oock niet wel en stonden met 't

1550. den 26. April.

Landt van Utrecht; dat oock die van Utrecht veel Landts leggende hebben onder die van Hollandt, ende die van Hollandt wederom onder die van Utrecht; ende dat 't selve jegens den anderen apparentelijck vry gegaen heeft, ende dat alsdoen de Steden ende Landen, op de Frontieren leggende, merckelijck laegh geset zijn geweest, de welcke nu, cesserende den voorsz Oorlogh, sonder eenige faute merckelijck gebetert ende gemelioreert zijn; ende mitsdien in de Schiltale hooger gestelt souden moeten werden, dan sy te vooren waren, ende dat men voor alle werck behoorde te weten, wie dat mede in de Schiltale gehouden soude wesen te contribueren, sonder welcke voorgaende verklaringe niet mogelijck en was eenigh bequaem middel te adviseren, dienende tot makinge van een nieuwe Verpondinge, mits dat 'er veel Steden, Dorpen, Vlecken ende Gehuchten waren, die sustineerden geprivilegeert, ende de Schiltale niet subject te zijn, waer uyt, ende cesserende de voorsz verklaringe, geschapen ware veele ende diversse processen ende questien te krijgen ende te rijsen, sulks oock 't anderen tyden by experientie bevonden was geresen te zijn, uyt krachte van 't consent van de twee Thienden, by de voorsz Staten gedragen, ende dat men daeromme van de Keyserlijcke Majesteyt soude versoeken sekere Commissarissen, omme hen te informeren op de gelegentheydt van de voorsz pretense geprivilegeerden, omme, alle 't selve gesien, ende de voorsz Gedeputeerden daer jegens gehoort, als-

1650. den 26. April.

alsdan sulcke verklaringe gedaen te werden, als men bevinden soude na reden te behooren; dat ook het maken van de nieuwe Verpondinge soo grooten haest niet en hadde, mits dat de Beede ordinaris noch vijf Jaren, ende de Beede extraordinaris van den Impost van de Wijnen noch vier Jaren cours ende loop hadden. Die van Dordrecht ende Amsterdam seyden soo veel meer, dat in de Steden, hen geneerende met de Negotiatie, geen bequame settinge en mochte vallen, mits dat de Negotiatie 't een jaer de helft beter is dan 't ander jaer, en daeromme in 't stellen geen gelijckheydt geobserveert en magh werden, sulcks verklaerden die van Amsterdam, dat sy in 't voorleden jaer over de veertig Schepen soo by Tempeest, Onweer als anderfints verlooren hadden. Die van Gouda maeckten hen genoegh conform met de voorsz Gedeputeerden, dan seyden wel redelijck ende billijck te wesen, dat 'er een nieuwe Verpondinge ende gelijckheydt ende equaliteyt gemaeckt soude werden, ende dat die geene, die verbetert ende gemelioreert waren, hooger gestelt, ende die verargert ende verachtert waren, lager gestelt souden werden,

De voorsz Gedeputeerden resolveerden eendrachtelijk, dat men de Heeren van den Rade anders niet en soude voor antwoordt seggen, dan dat sy onderlinge op 't geene wes voorsz is communicatie gehouden hebben, bevonden die saecke van groote importantie, ende dat sy antwoordt diesaengaende

 by

den 26. April.

* Bl. 22. * by geschrifte souden doen stellen, ende mijn Heeren op Maendagh leveren.

Die van den Hove versoeken dat de Staten noch wat in den Hage willen blyven.

Welcke antwoordt by den Advocaet den Hove gedaen zijnde, zijn nae voorgaende communicatie daer mede te vreden geweest, wel verstaende dat de voorsz Gedeputeerden niet en souden vertrecken, alsoo mijn voorschreve Heeren de voorsz antwoordt ontfangen hebbende, henluyden nog wat hadden te verklaren: Waer op den voorsz Advocaet weder verklaerden, dat de voorsz Gedeputeerden hier blyven souden, of ten minsten op Maendagh nochtans weder wesen,

PRÆSENTEN.

Alle de selve van Dordrecht, Haerlem, Amsterdam, ende Gouda, behalven Bartholomei.

Antwoordt van de Staten nopende de nieuwe Verpondinge

DAt de voorsz antwoordt by den Advocaet gemaeckt zijnde, ende by eenige van de voorsz Gedeputeerden den seven en twintighsten April gevisiteert zijnde, hebben verklaert, de selve goedt ende conform te wesen de Resolutie daeghs te vooren genomen, ende dat de selve sulcks den Hove van Hollandt overgegeven soude werden; hebben voorts den Advocaet belast, noch een kleynder ende stercker Kiste te doen maken met ses Sleutelen, omme 's Landts Privilegien inne te leggen, nae 't fatsoen van een Kiste, die Pieter Jacobsz hem vertoonen soude, ende dat de Kiste die nu ge-

maeckt

1550. den 28. April.

maeckt is, men soude mogen bewaren tot andere Landts affairen.

Den 28 *April* 1550.

P R Æ S E N T E N.

Arent Cornelisz,
Pieter Jacobsz Muys,
ende
Bartholomei,
VAN DORDRECHT.
Jan Sasbout, Burgermeester,
ende
Mr. Jacob van Eynde,
VAN DELF.
Mr. Claes de Wilde,
ende
Mr. Jacob de Milde,
VAN LEYDEN.
Joost Buyck, Burgermeester,
Dirck Hillebrandtsz,
ende
Mr. Floris van Hooghaerden,
VAN AMSTERDAM.
Jan Dircksz 't Hoen,
Burgermeester,
ende
Gijsbrecht Thijmansz,
VAN GOUDA.

Deselve Antwoordt wat gealtereert.

DE voorsz antwoordt wat gealtereert, ende by de voorsz Gedeputeerden gevisiteert zynde, hebben eendrachtelijck geresolveert, myne Heeren van den Rade deselve sulcks over te geven.

Gecommitteerden, omme te vervolgen mitigatie op seeckere Articulen [illegible]

OP het versoeck, by die van Amsterdam den sestienden der selver maent gedaen, omme eenige van 's Landts wegen gecommitteert te hebben, die aen de Keyserlijcke Majesteyt souden vervolgen mitigatie op sekere Articulen van 't Placaet van de Navigatie defensive, wesende tot groot achterdeel van den Lande van Hollant, Is een-

1550. den 28. April.

Placaet van de Navigatie defensive.

drachtelijk mede gerefolveert, dat alfoo de voorfz Articulen fchijnen genoegh te tenderen tot annihilatie van de Negotiatie in dese Landen, 't welk nochtans 't principael welvaren van de felve Landen is, ende dat daer door de Negotiatie getogen foude werden in andere Landen, dewelcke men dan niet lichtelijck weder en foude mogen krijgen, men van 's Landts wegen foude vervolgen, om de voorfz mitigatie, ende zyn daer toe gecommitteert den Advocaet, Mrs. Huyg van Eynde ende Floris van Hoogshaerden.

* Bl. 23. Ordonnantie voor den Advocaet ende van de vermeerderinge van desselfs Dagh-gelden.

*ZYn den Advocaet geaccordeert twee Ordonnantien, d'eene van vier en dertigh dagen, van fijn reyse gedaen den twintighften December 1549., ende de andere van fyne reyse, gedaen den drie en twintighften Februarii laetftleden, ende dat van feven en veertigh dagen, onderteykent by Bartholomei; ende hebben voorts gerefolveert, dat overmits de groote dierte ende koftlijckheydt van alle dingen, indien de Edelen ende die van Haerlem jegenwoordig geweeft waren, wel van advife fouden geweeft zyn, des Advocaten Dagh-gelden wat te vermeerderen, te weten tot twee guldens ofte feven fchellingen grooten daeghs, ende dat 't felve uytgeftelt foude werden tot alle de Staten by den anderen fouden wefen.

Ordonnantie voor Mr. Claes Bartholomei.

IS Mr. Claes Bartholomei gepaffeert Ordonnantie van foo veel dagen, als hy verklaren fal gevacceert te hebben in 't vifiteren ende

ende corrigeren van de Replique van de Staten van Hollandt in de sake van de Gulde Bulle jegens die van Brabandt, met den Advocaet ende Mr. Huych van Eynde.

HEbben de voorsz Gedeputeerden onderlinge geadviseert, groot oirbaer te wesen voor den Lande, te vervolgen, dat men soude mogen vervolgen *publicationem Testium*, ende hebben elcks in den haren daer op rapport genomen, omme op de naeste Daghvaert daer inne finalijck te resolveren. Te vervolgen Publicationem Testium.

DAt den voorsz Advocaet, als last hebbende van de Gedeputeerden van Haerlem, die daeghs te vooren na Huys gereyst waren, uyt haren naem met de voorsz Resolutien conform gemaeckt, ende heeft voorts henluyden geschreven, dat sy, nopende omme te hebben *publicationem Testium*, mede ter naester Daghvaert souden komen geresolveert. Die van Haerlem maeken hen conform met de voorschreve Resolutien.

DE voorsz antwoordt by den Advocaet mijn Heeren van den Raede in geschrifte overgelevert, ende de voorsz Gedeputeerden by henluyden ontboden zynde, hebben nae voorgaende visitatie van de selve antwoordt henluyden daer op geseydt, dat alsoo de voorsz antwoordt niet en was conform de begeerte van de Propositie, als niet mentionerende van eenigh nut ende bequaem middel, dienende tot een nieuwe Verpondinge en equaliteyt ende gelijckheydt in de Contributie, maer dat de selve alleen was Antwoordt den Hove by geschrifte gelevert, nopende de nieuwe Verpondinge

tenderende omme te hebben voor al verklaringe van alle die geene, die mede gehouden souden wesen in de Schiltale te contribueren, ende dat tot dien eynde in den Lande van Hollandt Commissarissen geordonneert souden werden, syluyden geen last en hadden de voorsz antwoordt sulcks te accepteren, hoewel sy niet en twijffelden, of de geene, die van 's Keysers wegen gecommitteert souden werden, omme te maken een nieuwe Verpondinge, en souden voor alle werck verstaen tot de voorsz verklaringe, belastende mitsdien de voorsz Gedeputeerden, met beter ende corresponderende antwoordt op de voorgaende Propositie haer preciselijck te vinden den derden dagh van de toekomende maendt van Mey, ten welcken dage sy mede hadden doen beschrijven eenige van de Edelen.

Den 1. Mey.

Den 1. Mey 1550.

Reyse van den Advocaet naer het Hof.

BEn ick met de Staten nae Brussel gereyst, omme het geene wes voorsz is te vervolgen, ende de voorschreve antwoordt van wegen de Staten te doen.

Den 7. Mey.

Den 7. Mey 1550.

* Bl. 24. Diversiteyt van de Edelen ende de ses groote Steden, nopende

DE Staten by de Majesteyt ontboden zynde (den Advocaet nae Mechelen by synen Broeder gereyst wesende, overmits sijn groote sieckte) * ende bevindende de antwoordt van de Edelen genoegh hare Majesteyts intentie conform te zyn, maer dat

de

1550. den 7. Mey.

de Gedeputeerden van de Steden van ander advis waren, te weten, dat men eerst behoort te beslichten de twisten, geschillen ende processen, eertydts geresen, uyt saecke van de exemptie, by diverse Steden ende Gehuchten gepretendeert, ende dat men eerst en alvoorens maken soude een verklaringe van allen den geenen, die gehouden souden wesen in de Schiltalen te contribueren, omme, dat gedaen zynde, tot het vernieuwen van de Verpondinge geprocedeert te werden; Soo heeft hare Majesteyt, de selve breeder gehoort hebbende, hare meeninge doen verklaren, ende daer na in 't particulier met hem op dese saecke doen communiceren,

de nieuwe Verpondinge

Den 8. Mey 1550.

den 8. Mey.

DEn Advocaet mynen Heere den Præsident Viglius, ter præsentie van Mrs. Huych van Eynde, Floris van Hooghaerden ende eenige andere Gedeputeerden van de Water-Steden, verhaelt hebbende de middelen, dienende tot mitigatie van den Placate, disponerende op de equipagie van de Schepen Oost ende West varende, heeft daer op voor antwoordt geseydt, dat hy de voorsz middelen, de welcke hem oock by den Advocaet by geschrifte overgelevert wierden, soude doen visiteren, omme te weten, of men daer inne soude mogen remedieren sonder verder informatie te nemen, ende indien niet, dat alsdan den Heere van Eecke ofte yemandt anders gecommitteert soude wer-

Nopende de middelen, dienende tot mitigatie van 't Placaet op de equipage van Schepen, Oost ende West varende.

werden op de voorsz middelen informatie te nemen, omme, 't selve gesien, alsdan geordonneert te werden, als men bevinden soude te behooren van de Negotiatie ende Zeevarende neeringe oirbaerlijckst te zyn.

den 9. Mey.

Den 9. *Mey* 1550.

Beroerende de mitigatie als vooren.

TEr presentie als vooren gesproken hebbende den Heere van Eecke van deselve saecke, heeft geseydt, dat hy de selve doorsien soude, ende alsdan antwoordt geven, ende dat men al doen soude wes bevonden soude werden redelijck te wesen.

den 10. Mey.

Den 10. *Mey* 1550.

Antwoordt van Viglius, nopende de nieuwe Verpondinge.

HEeft den Præsident Viglius door last van de Majesteyt van de Koninginne op de sake van de Verpondinge antwoordt gegeven, sulks die henluyden by geschrifte gelevert is, daer van den Advocaet oock Copie heeft.

den 12. Mey.

Den 12. *Mey* 1550.

Hoe die van Hollandt hen dragen sullen jegens die van Schotlandt.

DEn Advocaet den Heere van Beveren, ter presentie van de Gedeputeerden van Dordrecht, Delf ende Amsterdam, gevraeght hebbende, hoe dat dese Landen stonden ende hen reguleren souden met die van Schotlandt, heeft geseydt daer van te willen spreken met de Majesteyt van de Koninginne, ende met hare Majesteyt daer van gesproken hebbende, heeft van hare Majesteyts

steyts wegen den Advocaet verklaert, dat den Ambassadeur van de Keyserlijcke Majesteyt, wesende in Vranckrijck, overgeschreven hadde, dat die van Schotlandt in meeninge waren door Vranckrijck hare Gedeputeerden te schicken by de Keyserlijcke Majesteyt, omme met syne Majesteyt te tracteren, ende dat sy gevoeghlijcke midden van accorde in meeninge waren te proponeren, sulcks dat apparent was een Tractaet van accord daer uyt te volgen, dat evenwel binnen middelertydt een yegelijck soude toesien. 1550. den 12. Mey.

Den 14. Mey 1550.

HEeft den Advocaet den Præsident Viglius verklaert, grootelijcks van noden te wesen, te hebben openinge ende publicatie van de getuygenissen in de Landen van Hollandt, ende tot dien eynde hem oock Requeste gelevert hebbende, heeft geseydt, op 's anderen daeghs daer van te spreken * de Majesteyt van de Koninginne, dan liet hem duncken, dat men het geene wes soo lange geobserveert was, niet soo lichtelijck en soude mogen veranderen, ende daeromme voor 't eerste niet en soude mogen gekrijgen dan Brieven, omme te hebben advis van die van den Grooten Rade ende van Hollandt. den 14. Mey. Nopende de openinge en publicatie van de getuygenissen in den Lande van Hollandt.

* Bl. 25.

Den

1550. den 20. Mey.

Den 20 Mey 1550.

Beroerende de equipage van de Schepen Oost en West zeylende.

NAe Mr. Jacob van Eynde my geseydt heeft, is nopende de saecke van de equipage van de Schepen, Oost ende West zeylende, de voorsz Gedeputeerden van de Staten voor antwoordt gegeven, dat de Keyserlijcke Majesteyt, mits zyn vertreck, ende oock de Majesteyt van de Koninginne, nu soo veel te doen hadden, dat henluyden niet mogelijck en was in de voorsz saecke te disponeren, maer dat de dispositie van dien gecommitteert was de Heeren van Beveren, Arenberge ende Eecke, de welke terstondt nae het vertreck van syne Majesteyt in Hollant komen souden op de saecke van de Visscherye in de Zuyder-Zee, die alsdan pari passu mede termineren souden de voorsz saecke van de mitigatie.

De publicatione Testium.

NAe den voorsz Mr. Jacob den Advocaet geseydt heeft, sijn op de Requeste van de Staten, daer by *publicatio Testium* versocht was, Brieven aen den Grooten Rade ende van Hollandt geacoordeert, omme daer op te hebben haer advis, de welcke by Mr. Floris van Hoogaerden vervolgt souden werden.

den 6. Junii.

Den 6 Junii 1550.

Rapport van den Advocaet.

T'Huys gekomen zijnde, hebbe den Heere van Assendelf van alles rapport gedaen, die my seyde last te hebben van de Koninginne, de Staten wat meer voor te houden dan de voorsz Propositie vermelde.

Dagh-

1550. den 11 Junii.

Daghvaert, gehouden in den Hage.

Den 11 Junii 1550.

PRÆSENTEN.

Den Heere *van Goudriaen*,
Den Heere *van Duvenvoirde*,
Den Heere *van Obdam*,
Willem van Lockhorst,
Otto van Egmont,
Arent van Hardincxvelt,
ende
Aelbrecht van Treslong,
UYT DEN NAEM VAN D'EDELEN.
Arent Cornelisz, Schout,
Huych Coel,
Jacob Oom,
ende
Bartholomei,
VAN DORDRECHT.
Gerrit Steffensz, Burgermeester,
ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Hendrick Jansz, Burgermeester,
ende
Mr. Huych van Eynde,
VAN DELF.
Dirck van der Does, Burgermeester,
ende
Mr. Floris van Hooghaerden,
VAN AMSTERDAM.
Gijsbrecht Jan Aertsz, Burgermeester,
ende
Witte van der Hoeve,
VAN DER GOUDE.

Omme, achtervolgende de begeerte van de Keyserlijke Majesteyt, onderlinge te adviseren een nut ende bequaem middel, dienende tot vorderinge van een nieuwe Verpondinge, ende tot equaliteyt en gelijckheydt van dien.

Beroe-ne

* BY mijn Heeren van den Rade de voorsz Staten voorgehouden zynde het gee- * Bl. 26.

ne

ne wes de Gedeputeerden van de Staten op den thienden Mey by geschrift mede gegeven was, ende henluyden by geschrifte gelevert zynde de Instructie, daer na de Commissarissen in het maken van de Verpondinge in den jare 1448. gereguleert hadden, ende by den selven Rade henluyden verklaringe gedaen zijnde, dat, in gevalle de voorsz Staten met henluyden in communicatie te vreden waren te treden; sy luyden hen alle hulpe en assistentie doen souden hen mogelijck wesende, tot vorderinge van de voorsz Verpondinge; soo hebben de voorsz Gedeputeerden, te weten de Edelen, geresolveert, dat, omme achtervolgende de begeerte van de Keyserlijcke Majesteyt te vorderen de nieuwe Verpondinge, ende te komen tot gelijckheydt van dien, sy geen bequamer middel en weten, dan aen de Majesteyt te vervolgen, dat 'er geordonneert mogen werden Commissarissen, de natuyre ende conditie van den Lande kennende, Luyden van eeren wesende, geen faveur ofte gunste tot yemandt dragende, die hen vinden sullen in de groote ende andere Steden, des van nooden zijnde, ende aldaer ontbieden de kleyne Steden ende Dorpen daer onder gelegen, omme hen op de qualité ende gestelteniffe van hare Goederen te mogen informeren, ende dat voorts een mandament geëxpedieert werde, by de welcke alle die geene, die vrydom ende exemptie pretenderen, geroepen sullen werden, omme voor de voorsz Commissarissen te compareren, ende aldaer van hare vrydom vertonen, op pœne daer van versteken te zyn.

rende 't vorderen van de nieuwe Verpondinge, en de omme te komen tot gelijckheydt van dien.

De

1550, Den 11. Junii.

Verklaringe van de ses groote Steden.

De Gedeputeerden van de ses groote Steden verklaerden, dat, omme te vorderen de voorsz Verpondinge, henluyden van nooden was te hebben Copie van de voorsz Instructie, den Advocaet by den Rade gelevert, ende oock visie van de informatie, in den jare vijftien gedaen, ende oock daer uyt Extract van sulcke Articulen, als sy bevinden souden tot vorderinge van de voorsz Verpondinge van nooden te wesen, omme daer van elcks in den haren rapport te mogen doen, ende te adviseren eenen bequamen voet, daer op de voorsz Verpondinge gevoeglijck gemaeckt soude mogen werden, ende alsdan sulcken korten dagh te nemen, *omme* haer antwoordt in te brengen, *als* 't doenlijck wesen sal, ende dat gedaen zijnde, verstaen wel, dat 'er Commissarissen als vooren geordonneert, ende Mandamenten geëxpedieert sullen moeten werden, welcke antwoordt sy oock belast hebben den Heere van Assendelf sulcks te doen.

Naer - noene.

P R Æ S E N T E N.

De selve, behalven

Otto van Egmont, ende *Aelbrecht van Treslonge.*	Ende is 'er van Dordrecht geweest. *Mr. Willem Schoock.*

Heb-

1550. den 11. Junii.

Gecommitteerden, omme te visiteren de informatiën, nopende de verpondingen.

HÉbben de voorsz Gedeputeerden elcks een uyt den haren gecommitteert, omme met den Heere van Assendelf de voorsz informatien op de Rekenkamer te visiteren, omme te weten wat Extracten hen van de selve van noden wesen souden, ende hebben geconcludeert, daer van in het werck te treden op Vrydagh naestkomende 's morgens ten seven uyren.

Mitigatie van het Placaet van de equipage, en Ordonnantie daer op te passeren.

* Bl. 27.

NOTA. Van Dagh-gelden, by den Advocaet te passeren.

BY den Advocaet rapport gedaen zijnde, nopende de antwoordt by de Koninginne gegeven op 't vervolgh, omme te hebben mitigatie van 't Placaet nopende de equipagie van de Schepen Oost ende Westzeylende, ende of hen geliefde dat 'er Ordonnantie gemaeckt soude werden by den Advocaet * op de Pensionarissen van Delf ende Amsterdam, als daer toe met den Advocaet gecommitteert zynde, van soo veel Dagh-gelden, als sy gevaceert hebben, ende by een van de Pensionarissen van soo veel Dagh-gelden, als den Advocaet gemaeckt heeft, hebben verklaert, dat men 't selve sulcks doen soude; resolverende voorts, dat soo wanneer yemandt gecommitteert werdt, omme in 's Landts saken te besoigneren, alsdan by den Advocaet de selve Ordonnantie van soo veel Dagh-gelden, als hy gevaceert heeft, gemaeckt sal werden.

Ordonnantie voor Mr. Jacob de Milde

IS by de voorsz Staten den Advocaet geordonneert, Ordonnantie te maken voor Mr. Jacob de Milde, van twee Dagh-gelden, uyt saecke dat hy door bevel van den Heere

1550. den 11. Junii.

re van Assendelf op den negentienden Februarii vijftien hondert negen en veertigh, *stilo Curiæ*, in den Hage gekomen is, om met den Advocaet te helpen maken sekere Articulen, daer op eenige Getuygen gehoort souden werden, nopende de quade maniere van doen, by Snoeckaert gepleeght in 't executeren van sijn Commissie, nopende 't quaet aenbrengen van den Thienden penningh. van twee dagh-gelden.

NOpende de Requeste van de Weduwe Vrancks van der Hoeven, versoeckende in effecte recompense, als sy tot diversse stonden gedaen hadde; Is by de Edelen, die van Dordrecht ende Haerlem gepersisteert by de recompense van twee hondert guldens, ofte twee hondert vijftigh guld. sulcks als sy des gevolgh souden hebben van de anderen, als sy den veerthienden November 1548. geaccordeert hadden, maer die van Delf, Leyden, Amsterdam ende Gouda namen weder rapport in den haren tot de naeste Daghvaert. Nopende de Requeste van de weduwe Vranks van der Hoeven versoeckende sekere recompense

IS nopende de Requeste van die van Hoorn, daer by sy versoecken Ordonnantie gemaeckt te werden, dat alle vaten, halve vaten ende vierendeelen op seker gewicht gemaeckt souden moeten werden, met een brantteycken gemerckt ende geteyckent zijnde, omme te eviteren het groot bedrogh daer onder gebeurende, by de Edelen verklaert, dat alsoo dit een saecke is, die de Neeringe aengaet, die principalijck de Steden Die van Hoorn versoecken, dat alle Vaten met een Brandt-teyken gemerckt mogen werden.

den toucheert, ſy te vreden zijn te avoyeren wes by henluyden tot oirbaer van den Lande bevonden ſal werden profijtelijck te weſen, ende de Gedeputeerden van de Steden namen hier op elcks in den haren rapport tot de naeſte Dagvaert, ende die van Amſterdam begeerden Copie van de voorſz Requeſte, die hen by den Advocaet doen leveren is.

Viſie van ſekere informatie, nopende de Verpondinge.

MYnen Heere van Aſſendelf by den Advocaet de voorſz antwoordt nopende de ſaecke van de Verpondinge gedaen zynde, ſoo heeft de voorſz Heere van Aſſendelf de Gedeputeerden geaccordeert viſie van de voorſz informatie, ende daer uyt ſekere Extracten, als hen van noden weſen ſoude, ende voorts met henluyden op Vrydagh ochtent ten ſeven uyren te beſoigneren op de Kamer van de Rekeningen.

Wat proviſie te doen tegens de uytvoering van den Turf uyt de Landen van Hollandt.

HEeft den Heere van Aſſendelf de Gedeputeerden, t' ſynen Huyſe weſende, verklaert, hoe dat dagelijcks uyt den Lande van Hollandt groote meenighte van Turf gevoert werdt, waer door 't Landt geſchapen is heel van Turf ende Brandt geprivеert te werden, dat daeromme ſyluyden elcks in den haren ſouden adviſeren, wat proviſie daer tegens gedaen ſoude mogen werden, ende was te vreden, mijn Heer Suys t'huys gekomen zynde, onder wien de ſtucken dies-aengaende ruſtende waren, henluyden by geſchrifte wat te ſtellen, tot het voorſchreve vervolgh dienende.

* By

1550. den 11. Junii.

* BY den Advocaet een Staet, hem gegeven by Mr. Arent Coebel, omme te komen tot eenen nieuwen ommeslagh, de voorsz Gedeputeerden vertoont zijnde, hebben daer van elcks Copie begeert, die hen by den Advocaet gelevert is geweest, ende hebben voorts den Advocaet belast, den Ontfanger Coebel te seggen, dat hy syne Rekeninge gereedt soude maken binnen twee ofte drie dagen, van de vijf en twintigh hondert guldens, by provisie ommegeslagen te Korsmisse laetstleden, omme die te doen voor de voorsz Gedeputeerden van de Staten, omme te visiteren de voorschreve informatien, op 't stuck van de Verpondinge gedaen in den Jare vijftien, omme, dat gedaen zijnde, ter naester Daghvaert, die onlanghs gehouden sal werden, een nieuwen ommeslagh te maken, 't welck den Advocaet den voorsz Ontfanger sulcks geseydt heeft, die hem daer op tot antwoordt gegeven heeft, dat hy te vreden was sijne Reeckeninge gereedt te maecken.

* Bl. 28. Staet, omme te komen tot een nieuwen ommeslagh.

Den 13 Junii 1550.

den 13. Junii.

HEbben den Heere van Assendelf ende Mr. Jacob de Jonge de Gedeputeerden van de Staten lecture gedaen van de informatien, by de Commissarissen in 't maken van de nieuwe Verpondinge in den jare vijfthien gedaen van de qualiteyt ende gestelteniße van de ses groote Steden, ende ook van eenige Dorpen, ende by de selve Ge-

Lecture, de Staten gedaen, van seeckere informatien, nopende de Verpondinge.

1550, den 13. Junii.

Gedeputeerden van de ses groote Steden versocht zijnde Copie van elcks sijn informatie, hebben de voorsz van Assendelf ende de Jonge, nae dat sy hier van gecommuniceert hadden met die van den Rade ende Rekenkamer, elcks van de voorsz Steden Copie van haer informatie geaccordeert.

den 14. Junii.

Den 14 Junii 1550.

Dagh, omme in den Hage in de Herberge te wesen, omme te resolveren op de voorsz Verpondinge.

HEeft den Heere van Assendelf, ter begeerte van Bartholomei, Lambrecht Jacobsz, Jacob de Milde ende Floris van Hooghaerden, die alleen in den Hage gebleven waren, de Gedeputeerden van de Staten van Hollandt dagh gegunt, omme weder in de Herberge te wesen den vijf en twintighsten Junii, omme eyntelijck te resolveren nopende de nieuwe Verpondinge, ende sal ten selven dage mede belasten den Heere van Goudriaen hier te zijn, den welcken de andere Edelen last gegeven hebben, ende heeft den Advocaet uyt den naem van die van Delf ende van der Goude verklaert, als last van hen hebbende, dat sy mede met den voorsz dagh te vreden waren.

Te hooren Coebels Reckeninge van 's gemeene Landts Ommeslagh.

HEbben mede de voorsz Gedeputeerden aengenomen, elcks een uyt den haren te committeren, om te hooren ten voorsz dage de Reeckeninge van Mr. Arent Coebel van 's gemeene Landts ommeslagh.

Heb-

1550. den 14. Junii.

HEbben den voorsz Bartholomei, Lambrecht Jacobsz, de Milde ende Hooghaerden my geordonneert, op de Reken-kamer te betalen de voorsz ses informatien, roerende de Verpondinge, in den jare 1515. ende daer nae gedaen.

Betalinge op de Reeken-kamer gedaen van sekere informatie op de verpondingen.

HEbbe ick den voorschreven de Milde ende Hooghaerden elcks gelevert hare voorsz Ordonnantien, den voorsz elfden Junii by de Staten geaccordeert.

Overleveringe van seeckere Ordonnantien.

1550.
den 26.
Junii.

Daghvaert, gehouden in den Hage,

Den 26. Junii 1550.

P R Æ S E N T E N.

Den Heere *van Goudriaen*,
UYT DEN NAEM VAN D'EDELEN.
Arent Cornelisz,
Pieter Jacobsz Muys,
ende
Bartholomei,
VAN DORDRECHT.
Gerrit Steffensz, Burgermeester,
Mr. Pieter van Foreest, Burgermeester,
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM,
Dirck Duyst, Burgermeester,
ende
Mr. *Huych van Eynde*,
VAN DELF.
Dirck van der Does, Burgermeester,
ende
Mr. Jacob de Milde,
VAN LEYDEN,
Claes Gerritsz, Burgermeester,
ende
Mr. Floris van Hooghaerden,
VAN AMSTERDAM.
Jan Hey, Schout,
Gijsbrecht Jan Aertsz, Burgermeester,
ende
Witte van der Hoeve,
VAN GOUDA.

Omme eyntelijck te resolveren, by wat middelen men gevoeghlijck soude mogen komen tot een nieuwe Verpondinge, ende tot equaliteyt ende gelijckheyt van dien.

By wat middelen men ge-

DEn Advocaet de voorsz Staten vertoont hebbende de Resolutie, by hen den elfden der selver maendt, nopende dese sake,

1550. den 26. Junii.

ke, genomen, soo hebben de Edelen ende Gedeputeerden van de ses groote Steden genoegh eendrachtelijck geresolveert, geen bequamer middel te bevinden, omme tot een nieuwe Verpondinge ende equaliteyt ende gelijckheydt van dien te komen, dan mits aen de Majesteyt van de Koninginne versoeckende, dat 'er eenige Commissarissen geordonneert souden werden, de natuyre ende conditie van den Lande van Hollandt kennende, neutrael wesende, geen faveur ofte gunste tot yemandt dragende, de welcke hen vinden sullen in de groote ende andere Steden, daer 't van noden wesen sal, ende voor hen ontbieden de kleyne Steden ende Dorpen daer onder gelegen, omme sulcks bequamelijk te mogen nemen informatie van de Goederen van een yegelijck, ende dat voorts een Mandament geëxpedieert werde, by de welcke die geene, die vrydom ende exemptie pretenderen, geroepen sullen werden voor de voorsz Commissarissen, omme van hare voorsz vrydom aldaer te vertonen, op pœne van daer van versteken te zijn, ende dat voorts in 't doen van de voorsz informatie eenparigheydt geobserveert werde, ende dat de Verpondinge gemaeckt mach werden op de veertigh duysent Schilden, dan de voorsz Edelen ende Gedeputeerden van Dordrecht ende Haerlem waren wel van advise, dat mijn Heere van Beveren, als Stadthouder van Hollandt, Zeelandt ende Vrieslandt, mede daer by ende over behoorde te wesen, voor soo veel als syne Mog. E. affairen dat mogen verdragen, ende de voorsz Gedepu-

voeghlijck souden mogen komen tot een nieuwe Verpondinge en tot equaliteyt en gelijckheyd van dn.

 teer.

teerden van Haerlem, Delf, Leyden ende Gouda souden wel begeeren, dat by de voorsz Commissarissen uyt elcke groote Stede een Gedeputeerde gevoeght mochte werden, omme de voorschreve Commissarissen alle hulpe ende bystandt te doen, ten eynde de voorsz equaliteyt en gelijkheydt over al geobserveert magh werden.

*Bl. 30.

Of de Staten geresolveert waren te verstaen tot eenen nieuwen ommeslag.

* BY den Advocaet de voorsz Staten gevraeght zijnde, of sy gedelibereert waren te verstaen tot eenen nieuwen ommeslagh, hebben verklaert, sulcks als t'anderen tyden geresolveert was, daer toe niet te willen verstaen, voor dat Coebel syne Rekeninge van de vijf en twintigh hondert guldens gedaen soude hebben, dat daeromme hy de selve gereedt soude maecken, omme nae de noen te doen, ende dat den Advocaet den Heere van Assendelf ende Mr. Jacob de Jonge soude vragen, of sy daer toe souden mogen verstaen, 't welck sulcks by den Advocaet hen gevraeght zynde, waren te vreden de selve te hooren.

Of 'er rapport gedaen was op de Requeste van die van Hoorn, versoeckende remedie tegens de

BY den Advocaet de voorsz Gedeputeerden gevraeght zijnde, of sy rapport gedaen hadden nopende de Requeste, by die van Hoorn te voren overgegeven, omme geremedieert te hebben tegens de fauten, vallende in de vaten, halve vaten Boters ende vierendeelen van dien, soo hebben de Edelen gepersisteert by de Resolutie, den elfden Junii te vooren genomen, ende de Gedeputeerden van Dordrecht, Haerlem, Leyden

en-

1550. Den 26. Junii.

ende Gouda resolveerden, dat die van Delf ende Amsterdam, die meest met die Neeringe ommegingen, wat souden by geschrifte stellen, roerende 't gewichte van de vaten, ende wat voor de selve afgeslagen soude werden ende anders, omme, dat gesien, verder gedisponeert te werden, 't welck die van Delf en Amsterdam sulcks aengenomen hebben te doen.

fauten. vallende in de Vaten Boters.

DE Gedeputeerden van Delf, Leyden, Amsterdam ende Gouda by den Advocaet gevraeght zijnde, of sy rapport gedaen hadden nopende de Requeste van de Weduwe Vrancks van der Hoeven, versoeckende recompense als vooren, seyden die van Delf, Amsterdam ende Gouda daer van geen rapport gedaen te hebben, maer dat sy jegens de naeste Daghvaert rapport doen souden, ende die van Leyden waren gereedt, omme antwoordt dies-aengaende te geven, soo verre de andere gereedt geweest hadden.

Of 'er rapport gedaen was op de Requeste van de Weduwe Vranks van der Hoeven.

BY den Advocaet, ter begeerte van die van Hoorn ende Enckhuysen, de voorsz Staten verhaelt hebbende 't inhouden van sekere Requeste, by eenige Dorpen van Over-Yssel de Keijserlijcke Majesteyt overgegeven, daer by sy versoecke geremedieert te hebben jegens sekere nieuwigheden, by den Drossaert van Vollenhove gepleeght in 't afnemen van sekeren Impost op elck last Turfs, uyt den Lande van Over-Yssel varende, mitsgaders van andere Waren, ende van sekere Missive, by de Majesteyt aen den voor-schre-

Beroerende sekeren Impost, by die van Over-Yssel op den Turf gestelt.

1550. den 26. Junii.

schreven Drossaert geschreven, mitsgaders wes by hem ende eenen Matheus Jansz aan Haerlem, als Gecommitteerde van de Staten in gelijcke saecke, wesende de Majesteyt van de Koninginne te Deventer, aldaer gedaen was; versoeckende in effecte de voorsz van Hoorn ende Enckhuysen, dat de Staten hen met de voorsz Dorpen van Over-Yssel souden voegen, om de voorsz nieuwigheydt ende Impost afgedaen te hebben; soo hebben de voorsz Edelen ende die van Dordrecht geresolveert, dat het selve versoek gedaen soude werden by den geenen, die daer profijt by mochten consequeren; ende de Gedeputeerden van Haerlem, Delf, Leyden, Amsterdam ende Gouda waren van advise, dat die van Hoorn ende Enckhuysen souden vervolgen, omme te hebben de antwoordt van den Drossaert van Vollenhove, ende het bescheydt, uyt krachte van de welcke hy de voorschreve nieuwigheydt plegende is, omme, dat gesien, alsdan verder gedisponeert te werden,

* Bl. 31.

Voorsieninge te doen tegens de uytvoering van den Turf uyt de Landen van Hollandt.

* HEbben de voorsz Gedeputeerden eendrachtelijck geresolveert, dat aengemerkt alle jaers groote meenighte van Turf uyt den Lande van Hollandt gevoert werdt, sulcks dat eyntelijck het Landt van Hollandt geschapen is van Brandt onvoorsien te blijven, grootelijcks tot profijte van den Lande wesen soude, daer inne te voorsien, ende dat men daeromme Staets-gewijs aen de Majesteyt van de Koninginne soude vervolgen, geen Turf uyt den Lande van Hollandt

te

te mogen voeren, ter tydt toe Ordonnantie daer op gemaeckt soude wesen, die men soude mogen onderhouden ende observeren.

IS by de voorsz Staten Dirck van Voorn, Bode, die by Requeste versochte seeckere gratuiteyt, van dat hy de Gedeputeerden van de Staten gebracht hadde nieuwe maren van de Sententie in de sake van de Gulde Bulle, geobtineert jegens die van Brabandt, toegevoeght een gouden Angelot.

Nopende de versogte gratuiteyt van Dirck van Voorn.

OP de Requeste van Jan van Riel, Bode van 't Landt, versoeckende jaerlijcks een stuyver meer dan hy nu heeft, mitsgaders noch eenen nieuwen Rock, is by de voorsz Staten belast te stellen *nihil*, ende dat voorts den Advocaet hem seggen soude, dat hy hem voortaen anders reguleren soude, dan hy tot noch toe gedaen hadde, ofte by gebreke van dien, dat hy sien soude nae een andere Bode ende Dienaer van 't Landt.

Requeste van Jan van Riel, om een nieuwen Rock.

BY die van Leyden de Staten vertoont zijnde de solutien van de selve Staten, als Eysschers in conventie jegens Wouter van Bekesteyn, omme die te visiteren, soo zijn daer toe geordonneert de Pensionarissen van Dordrecht, Delf, Leyden ende den Advocaet.

Solutien in 't proces van Wouter van Beeckesteyn tegens de Staten.

Naer-noene.

DEn Heere van Assendelf ende Mr. Jacob de Jonge hebben, ter presentie

Hooringe van de Reecke-

1550. den 26. Junii.

keninge van den Rent meester Coebel van de vijf en twintig hondert guldens.

van den Advocaet, Bartholomei, Gerrit Steffensz, Burgermeester, Mr. Lambrecht Jacobsz, Dirck Duyst, Burgermeester, Mr. Huych van Eynde, Dirck van der Does, Burgermeester, Mr. Jacob de Milde, Mr. Floris van Hooghaerden ende Witte van der Hoeve, gehoort de Reeckeninge van Mr. Arent Coebel van de vijf en twintigh hondert guldens, ommegeslagen Kersmisse 1549., ende is ten voorsz tyde by de voorsz Gedeputeerden geresolveert, dat den Advocaet op de naeste Daghvaert, naer eenige reyse by hem gedaen, hy van de selve reyse van de Staten versoeken sal Ordonnantie, die by een van de Pensionarissen onderteyckent sal werden, sulcks als oock op de laetste voorgaende Rekeninge geordonneert was, ende alsoo in 't sommeren van den uytgeef van de voorsz Rekeninge bevonden is 't geene wes den voorsz Rentmeester soo by dese als by sijn voorgaende Rekeninge schuldigh blijft, over een te komen met het geene wes hy in de selve Rekeninge voor sijn Salaris, ter cause van de vijftigh duysent Philips guldens, tot seven en twintigh stuyvers 't stuck; te weten van de veertigh duysent ponden van veertigh grooten, gevonden by de Schiltalen, den tachtighsten penningh, van de seven en twintigh duysent ponden, gevonden op de Margentalen, den veertighsten penningh, ende van de eenen twintigh duysent ponden, gegeven in betalinge ende lossinge van seeckere Renten, by 't Landt verkocht, den tnegentighsten penningh; soo is de dispositie van 't selve Salaris gereserveert tot

op

 1550. den 26. Junii.

op de naeste Rekeninge, mits dat de Staten alsnu procederen sullen tot een nieuwen ommeslagh, sonder regard te nemen op 't geene wes den voorschreven Rentmeester hen schuldigh blijft.

* Bl. 32.

* ALsoo den voorsz Rentmeester verklaert heeft verlooren te hebben de Acte, hem t'anderen tyden by den Advocaet gelevert, uyt krachte van de welcke geconsenteert was by de Staten, de voorsz vijf en twintigh hondert guldens omme te mogen slaen, heeft den voorsz Advocaet hem gelijcke Acte weder gegeven. *

Coebel nieuwe Acte gelevert van de voorsz vijf en twintigh hondert guldens.

DEn Advocaet heeft den Heere van Assendelf gelevert sekere Brieven van de Majesteyt van de Koninginne aen die van den Rade van Hollandt, daer by hare Majesteyt henluyden belast, haer advis over te seynden, roerende 't versoeck by de Staten by Requeste gedaen, omme te hebben publicatie van de Getuygen, ende heeft den Heere van Assendelf den Advocaet belooft daer van aen expeditie te helpen.

Nopende de openinge en publicatie van de getuygenissen in den Lande van Hollandt.

Den

1550.
den 27.
Junii.

Den 27 Junii 1550.

PRÆSENTEN.

Bartholomei,
VAN DORDRECHT.
Gerrit Steffensz, Burgermeester,
Mr Pieter van Foreest, Burgemeester,
ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Dirck Duyst, Burgermeester,
ende
Mr. Huych van Eynde,
VAN DELF.
Dirck van der Does, Burgermeester,
ende
Mr. Jacob de Milde,
VAN LEYDEN.
Mr. Floris van Hooghaerden,
VAN AMSTERDAM.
Jan Hey, Schout,
Gijsbrecht Jan Aertsz, Burgermeester,
ende
Witte van der Hoeve,
VAN GOUDA.

Eyntelijcke antwoordt geresolveert, nopende de nieuwe Verpondinge en de equaliteyt en gelijckheyd van dien.

DE Gedeputeerden van de ses groote Steden weder vergadert wesende, hebben, altererende hare voorgaende opinien, eendragtelijk geresolveert, dat men de antwoordt, roerende de nieuwe Verpondinge, maken soude by Articulen, ende eerst versoecken de sake van den Thienden penningh afgedaen te hebben, daer nae de Verpondinge vermindert te hebben tot veertigh duysent Schilt ofte daer omtrent; voorts dat de Steden exhiberen sullen voor de Commissarissen, te ordonneren, de Rekeninge van de vier naeste jaren, den staet van haer inkomen ende uytgeven, ende de selve by Eede affirmeren, dat de voorsz Commissarissen goedt regard nemen sullen op 't inkomen van de Ste-

1550. den 27. Junii.

Steden, 't welck voor inkomen behoort gerekent te zijn; op 't welvaren van dien, op de lasten van Accijnsen ende anders; dat de Neeringe, opgerecht op 't platte Landt, afgedaen soude werden, volgende 't Octroy van de Keys. Maj. daer van zijnde, van den jare 1531.; dat, omme te komen tot gelijckheydt in elck Dorp, een yegelijk van de Communicanten gestelt soude werden op den Accijns van vier vaten Biers, elck vat gerekent tot tien stuyvers, het welck zy onderlinge onder henluyden nae haer qualiteyt sullen mogen vinden met de gevoeghlijckste maniere, die sy sullen adviseren, sonder yemandt, die buyten haren bedrijve geseten zijn, daer mede te belasten, ende dat nochtans regard genomen zy op 't welvaren van de Dorpen, omme de voorsz vier tonnen te verhoogen, sulcks als bevonden sal werden nae reden te behooren; dat de voorsz Mandamenten geëxpedieert sullen werden jegens den geenen, die exemptie ende Vrydom pretenderen; dat de Edelen, die van Dordrecht, Haerlem ende Delf wel souden begeeren den Heere van Beveren, als Stadthouder van Hollandt, daer over te hebben; dat die van Haerlem, Delf, Leyden ende Gouda wel souden begeeren by de Commissarissen gevoeght * te hebben een Gedeputeerde uyt elck van de ses groote Steden, al het selve breeder blijckende by de antwoordt, by den Advocaet gemaeckt, ende by geschrifte gestelt, onder hem wesende.

* Bl. 33.

1550. den 27. Junii.

Consent in een omme-slagh van een en twintigh hondert acht en veertigh ponden.

BY de voorsz Gedeputeerden gevisiteert zijnde den voorsz Staet van Coebel, omme te komen tot eenen nieuwen ommeslagh, hebben eenen ommeslagh geconsenteert van een en twintigh hondert acht en veertigh ponden van veertigh grooten, waer mede den Advocaet uyt den naem van mijn Heere van Goudriaen van wegen de Edelen, als daer toe last hebbende, hem conform gemaeckt heeft.

Swarigheden geresen in 't collecteren van de vijftigh duysent Philips guldens den Prince toegevoeght.

BY den Advocaet, ten versoecke van den Ontfanger Coebel, van de voorsz Gedeputeerden begeert hebbende yemandt gecommitteert te hebben, omme aen de Majesteyt van de Koninginne te vervolgen, gedisponeert te werden op de Articulen ende swarigheden, by den Rade van Hollandt, de Staten daer op gehoort zijnde, aen hare Majesteyt overgesonden, nopende de differenten, uyt het collecteren van de vijftigh duysent Philips-guldens, mijn Heere den Prince geaccordeert, geresen, hebben verklaert daer toe geordonneert te zijn de Pensionarissen van Dordregt ende Delf.

Beroerende het versoek van de Pontgaerders van Delf, om remboursement van haere verschoten penningen.

BY den Advocaet de voorsz Gedeputeerden verklaert zynde, hoe dat den vijftienden December 1549., nopende de sake van de Pontgaerders van Delf, versoeckende remboursement van de penningen, by hen verschoten, uyt sake dat sy in gijselinge op de Voorpoorte ses weken gelegen hadden, by de Edelen, die van Haerlem ende Leyden geresolveert was, dat men hen soude

1550. den 27. Junii.

de toevoegen hondert guldens, by die van Dordrecht ende Delf, dat men hen hare verschoten penningen soude restitueren, mits dat van gelijcken eenige Poorters van Dordrecht, uyt gelijcke saken seeckere kosten gehadt hebbende, daer van rembourfement soude geschieden, ende dat die van Amsterdam ende Gouda alsdoen versochten rapport in den haren, ende hen gevraeght zijnde, of sy 't selve rapport gedaen hadden, seyden 't selve niet gedaen te hebben, maer souden dat alsnu doen jegens de naeste Daghvaert.

Den 28 Junii 1550. Den 28. Junii.

P R Æ S E N T E N,

Arent Cornelisz, ende *Bartholomei*, VAN DORDRECHT.	ende *Huych van Eynde*, VAN DELF.
Gerrit Steffensz,	*Mr. Jacob de Milde*, VAN LEYDEN.
Mr. Pieter van Foreest, Burgermeester ende *Mr. Lambrecht Jacobsz*, VAN HAERLEM.	*Mr. Floris van Hooghaerden*, VAN AMSTERDAM.
Dirck Duyst, Burgermeester,	*Jan Hey*, Schout, ende *Witte van der Hoeve*, VAN DER GOUDE.

DE voorsz antwoordt by de voorsz Gedeputeerden gevisiteert ende wat gecorrigeert zijnde, alsoo in de selve eenige Articulen gecoucheert waren, daer toe de voorsz Gedeputeerden niet gelast en waren, hebben een- Rapport genomen op de antwoort van de Verpon-

den 28. Junii.

eendrachtelijck geresolveert, de selve affi- woordt elcks in den haren te rapporteren, ende weder in den Hage in de Herberge te wesen den derden Julii, ende dat den Advocaet 't selve den Heere van Assendelf soude seggen, * ende by den Advocaet, ter presentie van de voorsz Gedeputeerden, den Heere van Assendelf 't selve geseydt zijnde, heeft voor antwoordt gegeven den Raedt daer van Rapport te doen, dat evenwel de Koninginne geschreven hadde, dat men die sake in alle diligentie soude vorderen.

dinge by geschrifte gestelt.

* Bl. 34.

den 29. Junii.

Den 29 Junii 1550.

Ordonnantie op den Bode Jan van Riel, van twintigh dagen.

JAn van Riel, Bode, gelevert een Ordonnantie, overmits hy door mijn onthiet van Brussel gesonden is met besloten Brieven aen den Heere van Assendelf, roerende het maken van de Acte van den Impost van de Wynen, ende van daer gesonden is by den Heere van Assendelf aen die van Haerlem ende my tot Brussel antwoordt gebracht heeft, ende dat van twintigh dagen, noch advis van twaelf dagen, van dat hy in 't beginssel van Mey my te Hove gevolght is, ende t'huys gekomen zijnde, door myn onthiet met Brieven, roerende de Verpondinge, ende Copie van de laetste Verpondinge, gereyst is aen die van Amsterdam ende Haerlem.

den 4 Junii.

Den 4 Julii 1550.

Ordonnantie op Mr.

MR. Huych van Eynde gelevert een Ordonnantie, gepasseert den elfden Ju-

nii

nii te vooren, van drie en veertigh Dagh-gelden, uyt saecke van diversse vacatien ende reysen, gedaen tot vijf diversse tyden.

den 4. Julii.

Huych van Eynde, van drie en veertigh dagh-gelden.

Daghvaert, gehouden in den Hage,

Den 4 Julii 1550.

Den 4. Julii.

P R Æ S E N T E N.

Mr. Willem Schoock.
VAN DORDRECHT.
Gerrit Steffensz, Burgermeester,
ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Dirck Luyst, Burgermeester,
ende
Mr. *Huych van Eynde*,
VAN DELF.
Dirck van der Does, Burgermeester,
ende
Mr. *Jacob de Milde*,
VAN LEYDEN.
Claes Gerritsz, Burgermeester,
ende
Mr. Floris van Hooghaerden,
VAN AMSTERDAM.
Gijsbrecht Jan Aertsz, Burgermeester,
ende
Witte van der Hoeve,
VAN DER GOUDE.

DEn Advocaet de Gedeputeerden van de Staten de antwoordt voorgelesen hebbende, nae dat de selve by henluyden wat gecorrigeert is geweest, is geresolveert, dat men de selve sulcks Staets-gewijs de Majesteyt van de Koninginne overgeven soude, ende dat de Gedeputeerden van de Staten tot dien eynde hen vinden souden tot Turenhout, by

De antwoort wat gecorrigeert zijnde, aen de Majesteyt van de Koninginne overgeven.

1550. den 4. Julii, by hare Majesteyt den elfden van dese maendt Julii, ende dat men den Heere van Assendelf oock daer van Copie leveren soude, ende aen hem versoecken, dat hy de selve de Majesteyt niet en soude oversenden, dan jegens den voorsz dagh; ende alsoo in 't visiteren van de selve antwoordt by die van Haerlem, Delf ende Amsterdam swarigheydt gemaeckt wierde, roerende 't Placaet van den Jare 1531., disponerende geen Neeringe op 't platte Landt te mogen stellen, ende dat 't selve wel behoorde wat geëxtendeert te werden; Soo is by de voorsz Gedeputeerden genoegh eendrachtelijck geresolveert, dat het selve soude gedaen werden by doleantie, ende zijn, omme de selve doleantie te maken, gecommitteert * Mrs. Huych van Eynde ende Jacob de Milde, als te vooren gecommitteert zijnde, omme te dirigeren de processen, jegens de Staten te dier cause geresen, tot de welcke syluyden, overmits de importantie van de sake, noch gevoeght hebben Mr. Claes Bartholomei, ende dat men uyt den naem van de Edelen ende van alle de Steden soude versoeken den Stadthouder te hebben over de Verpondinge.

* Bl. 85.

Of 'er rapport gedaen was op de Requeste van de Weduwe Vranks van der Hoeven.

DE Gedeputeerden van Delf, Leyden, Amsterdam ende Gouda by den Advocaet gevraeght zijnde, of zy rapport gedaen hadden nopende de versochte recompense van de Weduwe Vrancks van der Hoeven, seyden die van Delf daer van geen rapport gedaen te hebben; ende die van Leyden, Amster-

Den 4. Julii.

ſterdam ende Gouda ſouden gereedt geweeſt hebben antwoort in te brengen, indien die van Delf daer toe gereedt hadden geweeſt, ende mitſdien is deſe ſaecke uytgeſtelt tot de naeſte Daghvaert.

De Pontgaerders van Delf hare verſchoten penningen te reſtitueren.

HEbben de Gedeputeerden van Amſterdam ende Gouda in de voorſz ſake van de Pontgaerders, verſoeckende rembourſement van de penningen, by hen verſchoten, uyt ſake dat ſy in gijſelinge ter contemplatie van de Staten op de Voorpoorte van den Hage ſes weken gelegen hadden, hen conſorm gemaeckt met die van Dordrecht ende Delf, te weten, dat men hen hare verſchoten penningen ſoude reſtitueren.

Rapport, nopende de proceſſen van die van Delf ende Gouda jegens den Thollenaer van Antwerpen, by die van Dordrecht ende de andere Steden conſent dat die vervolght ſullen

BY die van der Goude verſocht zynde, dat volgende voorgaende Reſolutie te Bruſſel genomen, ſy ſouden willen accorderen, dat de proceſſen, die by den Tollenaer van Antwerpen jegens eenige Poorters van Delf ende Gouda, ende de Regeerders aldaer, Goevoeghden, voor de Thol-Schepenen van Antwerpen geinſtitueert waren, roerende de nieuwigheden, by den voorſz Thollenaer jegens henluyden gepleeght, tot koſten van den Lande, mits dat het gemeene Landt aengaet, gevordert ende ten eynde gebracht ſouden mogen werden; ſoo hebben de Gedeputeerden van Dordrecht hier van begeert rapport te doen, hopende wel laſt te gekrijgen hen conform te maken met de opinien van anderen, ende de Gedeputeerden van de andere vijf groote Steden accordeerden, dat de

den 4. Julii.

voorsz Processen tot kosten van den Lande beleydt souden werden, mits dat die van Leyden seyden, dat soo wanneer hare Poorters gelijcke saken souden hebben, hen oock van gelijcken soude geschieden.

werden tot kosten van 't Lant.

Antwoordt van de Verpondinge by den Advocaet den Heere van Assendelf gelevert.

BY den Advocaet den Heere van Assendelf de voorsz antwoordt, nopende de Verpondinge, geseydt zijnde, is daer mede te vreden geweest, ende soude de voorsz antwoordt niet oversenden dan jegens den voorsz tydt, ende versochte Copie van de selve antwoordt te hebben jegens 's anderen daeghs, overmits den Raedt in de voorsz sake oock noch wat te doen ende te besoigneren hadde, welke antwoordt den Advocaet hem oock belooft heeft sulcks te leveren.

P R Æ S E N T E N.

Mr. Lambrecht Jacobsz,	*Floris van Hooghaenden,*
Mr. Huyg van Eynde,	*Gijsbrecht Jan Aertsz,*
Jacob de Milde,	ende
Claes Gerritsz,	*Witte van der Hoeve.*

Van den Præsident Viglius te vernemen, tot wat dagh ende plaetse men de

DIe van Haerlem, Delf, Leyden, Amsterdam ende Gouda ten Huyse van den Advocaet gekomen zijnde, ende verstaen hebbende, dat de Majesteyt van de Koninginne onlanghs van Turenhout soude vertrecken, * hebben den Advocaet belast, hem te vinden by den Heere van Assendelf, ende aen hem te versoecken, dat alsoo sy verstaen hadden van het voorsz vertreck van de Konin-

* Bl. 36.

gin-

ginne, hy aen den Præsident Viglius soude willen schrijven, hoe dat de Staten met haer antwoordt, aengaende de sake van de Verpondinge, gereedt waren, ende in meeninge waren de selve de Majesteyt van de Koninginne Staets-gewijs inne te brengen, ende dat sy begeerden by syne E. geadverteert te wesen, tot wat dagh ende plaetse sy de selve antwoordt souden mogen innebrengen, ende dat den Heere van Assendelf soude willen supersederen, onse antwoordt de Majesteyt van de Koninginne over te senden, ten voorsz dage toe; dat den Advocaet 't selve den Heere van Assendelf geseydt hebbende, is te vreden geweest al het selve te volkomen, ende antwoordt van den voorsz Præsident ontfangen hebbende, sal de Edelen ende Gedeputeerden van de ses groote Steden van de voorsz antwoordt adverteren, ende den Advocaet heeft aengenomen hier van te adverteren den Pensionaris van Dordrecht, die gereyst was, het welck hy oock sulcks by syne Missive gedaen heeft.

den 4. Julii. antwoordt van de Verpondinge aen de Majesteit van de Koninginne souden mogen over leveren.

Den 8 *Julii* 1550.

den 8. Julii.

HEeft den Heere van Assendelf den Advocaet geseydt, Brieven ontfangen te hebben van den Præsident, dat de Staten den thienden ofte ten langhsten den elfden hen tot Turenhout souden vinden, omme de voorschreve antwoordt inne te brengen, dat hy daeromme op reyse soude moeten slaen, ende dat hy hier van de Heeren van Goudri-

De voorschreve Antwoordt te Turenhoudt inne te brengen.

1550. den 10. Julii.

aen ende Obdam, mitsgaders de groote Steden geadverteert hadde.

Den 10 Julii 1550.

Nopende de openinge en publicatie van de getuygenissen in den Lande van Hollandt.

DEn Advocaet oorlof aen den Præsident genomen hebbende omme nae Turenhout te reysen, soo heeft den voorsz van Assendelf hem geseyd, dat het Hof 's anderen daeghs soude expedieren haer advis op de Requeste van de Staten, versoeckende *publicationem Testium*, ende dat hy het selve advis van stonden aen soude senden aen mijn Heeren van den Grooten Rade, ende dat den Raedt op huyden haer advis overgesonden hadde aen de Koninginne, nopende de sake van de Verpondinge.

PRÆSENTEN.

Den Heere van *Obdam*,
UYT DE NAEM VAN DE EDELEN.
Mr. Willem Schoock, Pensionaris,
VAN DORDRECHT.
Mr. Pieter van Foreest, Burgermeester, ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Hendrick Jansz, Burgermeester,
Jan Sasbout,
Mr. Cornelis Aertsz, ende
Mr. Jacob van Eynde,
VAN DELF.
Dirck van der Does, Burgermeester, ende
Mr. Jacob de Milde,
VAN LEYDEN.
Jan Willemsz,
VAN AMSTERDAM.
Gijsbrecht Jan Aertsz, Burgermeester, ende
Witte van der Hoeve.
VAN GOUDA.

De

Den 10. Julii. De antwoordt van de Verpondinge aen de Koninginne gedaen.

De Gedeputeerden van de Staten den elfden Julii tot Turenhout by de Majesteyt van de Koninginne gekomen zijnde, hebben den twaelfden der selver maendt de Majesteyt van de Koninginne by den Advocaet de antwoordt in de saecke van de Verpondinge gedaen, in sulcker voegen als de selve by geschrifte gestelt is.

* Bl. 37.

Antwoordt van de Koninginne op het inbrengen van de Staten, nopende de Verpondinge.

* Waer op de Majesteyt van de Koninginne ten selven dage na de noen by monde van den Præsident Viglius heeft doen seggen, dat sy de selve seer danckte van de goede neerstigheydt ende diligentie, by hen daer inne gedaen, en van de poincten, Articulen ende middelen, by henluyden geadviseert, dienende tot intentie ende meeninge van de Keyserlijcke Majesteyt, ende breeder als sy 't selve de Gedeputeerden van de Staten by geschrifte overgelevert heeft, ende boven 't geene wes in geschrifte by hare Majesteyt de Staten gelevert, dede op het versochte poinct, omme geëffectueert te hebben 't Placaet, nopende dat men geen Neeringen op 't platte Landt en soude mogen doen, voor antwoordt seggen, dat hare Majesteyt soude doen informatie nemen, waer door toequam, dat 't selve Placaet tot noch toe niet geëffectueert en was; ende alsoo hare Majesteyt by den Heere van Obdam geadverteert was, dat ter cause van 't selve Placaet tusschen de Steden ende het platte Landt questie ende proces hangende was, soude daer op oock informatie doen nemen, omme, al gesien, alsdan geordonneert te werden als men bevinden sou-

den 10. Julii.

soude oirbaerlijckst ende redelijckst te wesen; ende aengaende het versochte poinct van die van Haerlem, Delf, Leyden ende Gouda, dat by de voorsz Commissarissen uyt elcke van de groote Steden een gevoeght soude werden, dede hare Majesteyt seggen, dat de Keyserlijcke Majesteyt verstondt, authoriteyt te hebben in desen te stellen Commissarissen tot syne geliefte, sonder dat de Staten daer inne eenigh seggen behoorden te hebben, soude evenwel de selve Commissarissen belasten, dat in gevalle syluyden, doende haer besoigne, bevonden van nooden te wesen, eenige van de Gedeputeerden van de groote Steden daer by ende over te hebben, de selve daer over souden doen roepen, omme na haerluyder advis daer inne gedaen ende geprocedeert te werden.

den 11. Julii.

Den 11 *Julii* 1550.

Rapport van den Advocaet.

T'Huys gekomen zijnde, hebbe den Heere van Assendelf van alles rapport gedaen, die my seyde de Staten beschreven te wesen op het Last-geldt.

1550. den 19. Julii.

* Daghvaert, gehouden in den Hage.

* Bl. 38.

Den 19 Julii 1550.

PRÆSENTEN.

Den Heere *van Duvenvoirde*,
Den Heere *van Mathenes*,
Willem van Lockhorst,
ende
Otto *van Egmont*,
UYT DE NAEM VAN DE EDELEN.
Arent Cornelisz,
ende
Mr. Willem Schoock, Pensionaris,
VAN DORDREDHT,
Mr. Pieter van Foreest, Burgermeester,
ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Dirck Duyst, Burgermeester,
ende
Mr. Huych van Eynde,
VAN DELF.
Dirck van der Does, Burgermeester,
ende
Mr. Jacob de Milde,
VAN LEYDEN.
Claes Gerritsz, Burgermeester,
ende
Mr. Floris van Hooghaerden;
VAN AMSTERDAM.
Jan Willemsz Muyll, Burgermeester,
ende
Witte van der Hoeve.
VAN GOUDA.
Joost Jansz, Burgermeester,
ende
Pieter Simonsz,
VAN ROTTERDAM,
Cornelis Willemsz, Burgermeester,
Anthonis Willemsz,
Mr. Gerrit de Bruyn,
ende
Eelandt Adreaensz,
VAN SCHIEDAM.
Danckert Jansz,
ende
Jan Gans, Secretaris,
VAN DEN BRIELLE.
Willem Jansz,
ende

Dirck

1550. den 19. Julii.

Dirck Aelbrechtsz,
VAN ENCKHUYSEN.
Anthonis Aertsz,
ende
Cornelis Claesz,
VAN VLAERDINGEN,
Pieter Pietersz Valck,
ende
Simon Meyndertsz,
VAN GROOTEBROECK,
Dirck Gerritsz Gisp,
ende
Gerrit Simonsz,
VAN WORMER.
Willem Danielsz,
VAN BOMMENÉ,
Cornelis Mathijsz,
VAN HEM ENDE VEENHUYSEN.

Omme antwoordt inne te brengen op de Propositie, by den Raede van Hollandt henluyden door last van den Heere van Beveren gedaen, ten eynde sylluyden souden accorderen op elke last Harinqhs, dat dese teelt gevangen soude werden, dertigh stuyvers, tot defensie van de Haringhbuysen, alsoo de Schepen van Oorloge, jegenwoordelijck toegerust, niet sterk genoegh en zijn jegens de force en Schepen van oorlog van de Schotten, op Zee wesende.

Antwoordt op de Propositie van den Raede van Hollandt, omme te accorderen dertig stuyvers op elcke last Harinqhs.

HEbben de voorsz Staten ende Gedeputteerden genoegh eendragtelijck geresolveert, dat men op de voorsz propositie voor antwoordt soude seggen, hoe dat de Staten van Hollandt in de maendt van December laetstleden, ter begeerte van de Keyserlijcke Majesteyt, geaccordeert hadden sekeren Impost op alle de Wijnen, die in dese Landen soo wel uyt Duytslandt, Vranckrijck, Spaigne als van elders gebracht souden werden, ende dat ten eynde met de penningen, komende van den voorsz Impost,

1556. den 19. Julii.

post, nae vermogen de propositie * ende Acte van consent, soo wel de Schepen Oost ende West varende, ende de Visschers als de Steden ende Vlecken, op Zee leggende, beschermt souden werden, sulcks hadde oock mijn Heere van Eecke in de maend van Octo-ber laetstleden als Commissaris van de Keyserlijcke Majesteyt, omme den voorsz Impost te vorderen ende ten effecte te brengen, de voorsz Staten van wegen syne Majesteyt expressselijck verklaert, dat syne Majesteyt ten fine voorsz in meeninge was toe te rusten ende te equiperen vier en twintigh ofte vijf en twintigh Schepen van Oorloge, daer van alsnoch niet boven de acht toegerust en zijn, nae de voorsz Staten ende Gedeputeerden verstaen, oock mede soo is by Placaten van de Keyserlijcke Majesteyt de Visschers, hen geneerende met de Haringhvaert, belast, haere Buysen toe te rusten ende te equiperen met seker Geschut ende Munitien van Oorloge, 't welk oock sulcks by hen volbracht is, soo dat mitsdien de voorsz Visschers niet en behooren met twee Roeden geslagen te zijn; dat in 't eynde van de maent van Junius laetstleden eenige Buysen gereedt wesende omme hen in Zee te geven, soo hadden eenige Steden, hen generende met de Visscherye ende Haringhvaert, Brieven ontfangen van den Heere van Beveren, inhoudende advertissement, dat de Buysen niet en souden op reyse slaen voor den vijfden dagh van Julius doen naestkomende, alsoo de Schepen van Oorloge, wesende tot haerluyder defensie, niet eer ge-

* Bl. 39.

die desse teelt gevangen soude werden, tot defensie van de Haringhbuysen tegens de Schotten.

1556. den 19. Julii.

gereedt en mochten vallen, welck boven oock by de voorsz Visschers geachtervolght is; ende alsoo het meerendeel van de Buyssen van Hollandt hen zedert in Zee gegeven hebben, soo laten hen de voorsz Staten ende Gedeputeerden onder correctie duncken, dat sy luyden, nae vermogen de Propositie ende Acte van consent, wel behooren by de Schepen van Oorloge van de Keyserlijcke Majesteyt geconvoyeert ende gedefendeert te werden, ende zijn sulcks in meeninge aen de Majesteyt van de Koninginne ende aen mijn Heere van Beveren in alle ootmoet te versoecken, dat 't effect van de voorsz acte van consent hen volgen mach, alsoo de arme Visschers, die de naeste twee ofte drie jaren groote schade geleden hebben, niet en behooren meer belast te werden dan andere, tot defensie van de welcke den voorsz Impost geaccordeert is.

Verklaringe, by den Raede de Staten ende Gedeputeerden gedaen, nopende den Impost van de Wijnen.

WElcke antwoordt by den Advocaet den voorsz Rade gedaen zijnde, soo heeft den voorsz Raedt de voorsz Staten ende Gedeputeerden verklaert, uyt andere Brieven van den Heere van Beveren, dat alsoo van den Impost van de Wijnen alsnoch seer weynigh gekomen was, soo hadde de Majesteyt van de Koninginne groote ende merkelijcke somme van penningen moeten verschieten tot equipage van de Schepen van Oorloge, die alreede toegerust waren, sulcks dat tot furnissement van de equipage van de resterende Schepen van Oorloge van noden was te accorderen 't voorsz lastgeldt, daer inne niet

1650. den 19. Julii.

niet alleen die van Zeelandt; maer oock die van Vlaenderen, geaccordeert hadden; ende in gevalle die van Hollandt daer in niet promptelijck ende op staende voet en consenteerden, soude henluyden de Haringhvaert geinterdiceert werden, sulcks dat sy oock naederhandt te vreden wesende 't voorsz Last-geldt te betalen, tot de voorsz Haringh-vaert niet toegelaten en souden werden; verklaerde voorts den voorsz Raedt, dat hen oirbaer dochte, van stonden aen eenige Gedeputeerden by den Heere van Beveren te schicken, omme hem het geene wes voorschreven is te vertoonen.

Deputatie van eenige, omme te reysen by den Stadthouder op het stuck van de Negotiatie.

VOlgende welcken, soo hebben de voorsz Staten ende Gedeputeerden daer toe gecommitteert den Advocaet, een van Delf, van Rotterdam ende van Schiedam, de welcke oock den twintighsten der selver maendt na mijn Heere van Beveren gereyst zijn.

* Bl. 40.

Antwoordt in de voorschreve vijf naevolgende Articulen, by den voorschreven Heere.

* DAt den voorsz Advocaet, Frederick Ottesz van Delf, Joost Jansz van Rotterdam, Mr. Gerrit de Bruyn van Schiedam op den twee en twintighsten Julii by den Heere van Beveren tot Veere gekomen zijnde, en hem de voorsz antwoordt gedaen hebbende, soo heeft hy henluyden verklaert, hoe dat de Majesteyt van de Koninginne bevonden hebbende, dat den Impost van de Wijnen alsnoch seer weynigh uytgebracht hadde, sulcks dat niet mogelijck en was met de penningen, daer van gekomen zijnde, te onderhouden de Schepen van Oorloge, soo

1550. den 19. Julii.

van Beveren de voorschreve Gedeputeerden gedaen.

hadde hare Majesteyt, tot furnissement van de equipage van de voorsz Schepen van Oorloge, seeckere merckelijcke somme van penningen op financie moeten lichten, ende waren de voorsz Schepen van Oorloge aengenomen tot den twaelfde dagh van de toekomende maendt van Augustus, nae de expiratie van welcken tydt hare Majesteyt niet mogelijck en was de voorsz Schepen van Oorloge te onderhouden sonder hulpe ende assistentie van de Visschers, waeromme hare Majesteyts begeerte was, dat de Visschers van Hollandt, hen geneerende met de Haringhvaert, souden willen accorderen op elck last, dat dese tegenwoordige teelt gevangen soude werden, dertigh stuyvers, sulcks als die van Vlaenderen ende Zeelandt te vreden waren te accorderen, omme daer mede te mogen continueren de onderhoudenisse van de voorsz Schepen van Oorloge, ofte by gebreke van dien, soo verducht hy, dat de Majesteyt van de Koninginne de Visschers van Hollandt soude voor dit Jaer interdiceren de Haringhvaert, gemerckt bysonder, dat die van Zeelandt te vreden waren, liever dan de onderhoudenisse van de voorsz Schepen van Oorloge achter soude blijven, merckelijck meer op elck last te accorderen, als drie of vier guldens, mits dat sy alleen de Haringhvaert souden mogen exerceren.

Ende indien de voorsz Visschers bevonden de voorsz dertigh stuyv. op 't last te veel te wesen, dat sy alsdan ten minsten souden willen consenteren twintigh ofte achtien stuyvers.

De

De voorsz Heeren van Beveren ende van Eecke verklaerden mede, dat 'er groote hoop was van Pais tusschen de Keyserlijcke Majesteyt, ende die van Schotlandt, alsoo die van Schotlandt aen de Keyserlijcke Majesteyt versocht hadden saufconduit voor sekere hare Gedeputeerden, om met syne Majesteyt te mogen tracteren: 1550. den 11. Julii.

Ende in gevalle 't selve Tractaet sijn voortgangh hadde, als wel apparent was, soo en soude van geenen noode wesen te onderhouden boven vijf ofte ses kleyne Schepen van Oorloge jegens de Piraten, op Zee wesende, de onderhoudenisse van de welcke niet soo seer veel en soude kosten:

Dat daeromme de voorsz Gedeputeerden daer van favorabel rapport in den haren souden willen doen; ende syne Mo. E. haer antwoordt overschicken binnen tien ofte twaelf dagen.

DAt den voorschreven Advocaet, den vier en twintighsten Julii t'huys gekomen zijnde, ende mijnen Heere van Assendelf hier van rapport gedaen hebbende, mitsgaders oock dat den voorsz Heere van Beveren geseydt hadde, dat niet van nooden en was hier op te beschrijven, dan de Steden, hen met de Haringhvaert geheerende; soo heeft den voorsz Heere van Assendelf den Advocaet geseydt, dat hy de selve Steden soude beschrijven, in den Hage in de Herberge te wesen den laetsten deser maendt Julii, 't welk by den Rade naederhandt verandert is, te wesen in de Herberge den derden Augusti. Rapport van den Advocaet. Beschrijvinge van de Steden, met de Haringvaert hen geneerende, tegens den derden Augusti.

1550. den 4. Augusti.

* Bl. 41.

* Daghvaert, gehouden in den Hage.

Den 4 Augusti 1550.

P R Æ S E N T E N.

Dirck Duyst, Burgermeester, ende *Mr. Huych van Eynde*, VAN DELF.

Joost Jansz, Burgermeester, ende *Pieter Simonsz*, VAN ROTTERDAM.

Cornelis Willemsz, Burgermeester, *Anthonis Willemsz*, ende *Mr. Gerrit de Bruyn*, VAN SCHIEDAM.

Jan Gans, Secretaris, ende *Pieter Pauwelsz Steur*, VAN DEN BRIELLE.

Anthonis Aertsz, ende *Gelain Thijmansz*, VAN VLAERDINGEN.

Dirck Aelbrechtsz, ende *Volkert Frederickſz*, VAN ENCKHUYSEN.

Dirck Gerritsz, VAN WORMER.

Gerrit Simonsz, VAN JISP.

Pieter Pietersz Valck, ende *Simon Meyndertsz*, VAN GROOTEBROECK.

Cornelis Mathijsz, ende *Hendrick Dircksz*, VAN VEENHUYSEN.

Ouwe Neel, VAN SCHEVELINGEN.

Op de Propositie, by myne Heere van den Rade door last van de Heere van Beveren, als Stadthouder van Hollandt gedaen, ten eynde syluyden tot defensie van de Haringhbuysen souden willen accorderen sekere redelijke somme van penningen op elke last Harinhs, dat dese teelt gevangen soude werden.

By

1530. den 4. Augusti.

BY de voorschreve Gedeputeerden elcks in den haren gevisiteert zynde 't afscheydt ende verbael, by hare Gedeputeerden ende de Gedeputeerden van de Staten op den twee en twintighsten Julii laetstleden gehouden met den voorsz Heere van Beveren, ende onderlinge communicatie gehouden hebbende op de propositie, by den voorsz Hove van Hollandt henluyden door bevel als voren gedaen, dat alsoo die van Vlaenderen te vreden waren tot beschermenisse van de voorsz Haringbuysen toe te rusten vier Schepen van Oorloge, ende die van Zeelandt drie Schepen, syluyden tot toerustinge van drie Schepen van Oorloge promptelijck souden willen accorderen op elck last Haringhs, dat dese tegenwoordige teelt gevangen soude werden, tien stuyvers, mits dat syne Mo. E. verhoopte, dat de selve toerustinge met de voorsz tien stuyvers op 't last gefurneert soude mogen werden, ofte ten alderhooghsten met vijftien ofte festien stuyvers, welck surplus in dien gevalle wel nae gevonden soude werden; hebben voor antwoordt doen seggen, dat alhoewel na vermogen de propositie, ende de acte van consent van den Impost op de Wijnen, met de penningen, komende van den selven Impost, soo wel de Visschers als de Schepen, Oost ende West varende, behoorden beschermt te werden; dat oock de vertoonninge van de gementioneerde groote onkosten van de toerustinge, nae dat de penningen van den Impost al gelicht en geëmployeert zijn geweest, ende dit versoek wel eer be-

Beroerende het opbrengen van een redelijke somme van penningen op elk last Haring dat dese teelt gevangen soude werden, tot defensie van de Haringhbuysen.

 hoor-

1550. den 4. Augusti.

hoorde gedaen te zijn, alsoo de Visschers in den Lande van Hollandt in veel pointen van andere natuyre ende conditie zijn, dan de
* Bl. 42. Visschers van Vlaenderen en Zeelandt, * als de geene die hen wel een maendt ofte ses weken vroeger in Zee geven omme Haringh te vangen; nochtans aenmerckende, dat volgens 't schrijvens van den Heere van Beveren, die van Vlaenderen ende Zeelant bereydt zijn de saecke van de Visscherye te avanceren, soo sullen van gelijcken die van Hollandt voor dese reyse te vreden zijn, tot de vordernisse der voorsz saecke, by maniere van een gratuiteyt, ende op hoope van goede diligentie ende ordonnantie tot de Schepen van Oorloge, die de Keyserlijcke Majesteyt nae vermogen de voorsz Propositie ende Acte van consent, daer op gevolght, belooft heeft te equiperen tot defensie ende beschermenisse van de Haringhbuysen, dat van elcke last Haringhs, dat voor de aenstaende teelt, ende by de Schepen, van nu voortaen af varende, gevangen sal werden, geheven ende gelight sal werden tien stuyvers, mitsgaders oock alle het overschot van buyt, by de Schepen van Oorloge in de Jaren 1548. ende 1549. genomen, daer van alsnoch geen eyntelijcke Rekeninge gedaen en is; Wel verstaende, dat de voorsz Visschers, mits gevende de voorsz thien stuyvers van elcke last Haringhs, ende het voorsz overschot, verder ongehouden ende ongemolesteert sullen wesen ende blijven, ende de Gedeputeerden van de Stede van Schiedam, verklaren dat syluyden, overmits de groote schade, die hare Visschers de-

 1550. den 4. Augusti.

dese naeste drie ofte vier jaren geleden hebben, ende dat oock de voorsz. Visschers nae vermogen de voorsz Acte van consent wel behoorden by de Schepen van Oorloge van de Keyserlijcke Majesteyt beschermt te werden, sonderlinge mede gemerckt, dat sy meest alle in Zee geslagen zijn, door 't schrijven van de G. Mo. E. van de Heer van Beveren, als Stadthouder, ende dat sy mede groote onkosten moeten dragen tot toerustinge van hare Buysen, na ordonnantie ende wille der Keyserlijcke Majesteyt, daeromme henluyden geen verder last en behoorde voorgeleydt te werden.

Antwoordt by den Advocaet den Raede van Hollandt gelevert.

WElcke antwoordt by den Advocaet opstaende voet den Raede van Hollandt gedaen zijnde, hebben de selve begeert te hebben by geschrifte, de welcke oock ten selven dage den Advocaet den Heere van Assendelf by geschrifte gelevert heeft.

Den 9 *Augusti* 1550.

Den 9. Augusti.

Missive van den Heere van Beveren, by den Heere van Assendelf den Advocaet vertoont nopende het toerusten

DEn Heere van Assendelf den Advocaet by hem ontboden hebbende, heeft hem vertoont sekere Missive van den Heere van Beveren, inhoudende dat hy ontfangen hadde den Brief van den Heere van Assendelf, mitsgaders de Acte onderteyckent by den Advocaet, ende dat hy daer op niet en koste letten, alsoo van de Steden, hen geneerende met de Visscherye, geen gratuiteyt geëyscht en was, maer seker Last-geldt, ende dat die van Zeelandt op 't last geaccordeert hadden

den 9. Augusti.

van seeckere Schepen van Oorloge.

twee guldens, ende dat die van Vlaenderen sekere Schepen van Oorloge toerusten, ende dat daeromme die van Hollandt souden toe-sien wat sy te doen hadden, ende dat hy van de selve antwoordt de Majesteyt van de Koninginne soude adverteren, omme te weten hare Majesteyts geliefte; seyde voorts den Heere van Assendelf, dat hy op de voorsz Missive mijn Heere van Beveren voor antwoordt soude schrijven, dat hy 't inhouden van den selven met den Advocaet gecommuniceert hebbende, bevonde geen bevel te hebben, omme de Staten ofte de Steden, hen geneerende met de Visscherye, verder te beschrijven, ende daeromme daer mede vertoeven soude, tot hy van de Majesteyt van de Koninginne, ofte van syne Mo. E., daer toe breeder last soude krijgen, ende dachte den Heere van Assendelf, de voorsz Missive al wat dreygementelijk geschreven te zijn.

Dagh.

1550. den 24. Augusti.

* Daghvaert, gehouden in den Hage, * Bl. 43.

Op den 24 Augusti 1550.

P R Æ S E N T E N.

Franck Pieterſz, Burgermeeſter,
Frederick Otteſz,
ende
Mr. Jacob van Eynde,
VAN DELF.
Jooſt Janſz, Burgermeeſter,
Pieter Simonſz,
ende
Mr. Roelandt,
VAN ROTTERDAM.
Cornelis Willemſz, Burgermeeſter,
Anthonis Willemſz,
ende
Mr. Gerrit de Bruyn,
VAN SCHIEDAM.
Jan Gans,
ende
Pieter Pauwelſz Steur,
VAN DEN BRIELLE.
Gelain Thijmans Soon,
ende
Pieter Aertſz,
VAN VLAERDINGEN,
Pieter de Jonge,
VAN ENCKHUYSEN.
Dirck Gerritſz,
VAN WORMER.
Gerrit Simonſz,
VAN JISP.
Claes Pieterſz,
ende
Pieter Pieterſz Valck,
VAN GROOTEBROECK.
Cornelis Mathijſz,
ende
Thonis Dirckſz,
VAN VEENHUYSEN.

Op 't inhouden van den Hove, hen gedaen, ende op de Propoſitie, by de Heeren van Aſſendelf ende Suys daer nae gedaen, ten eynde ſy meerder Last-geldt ſouden accorderen, dan ſy gedaen hadden den vierden Augusti.

DEn voorſz Aſſendelf ende Suys 't inhouden van de Miſſive, aen henluyden ge- Propoſitie van

1550.
den 19.
Augusti.

Mitigatie, aengaende 't betalen van seker Last-geldt, tot toerustinge van eenige Schepen van Oorloge tot defensie van de Haringhbuysen.

gesonden, verhaelt hebbende, te weten, dat alsoo die van Vlaenderen geaccordeert hadden vier Schepen van Oorloge toe te rusten, ende die van Zeelandt op het last twee guldens, tot toerustinge van drie Schepen van Oorloge, syluyden gelijcke twee guldens op 't last souden willen accorderen, ofte toerusten ses Schepen van Oorloge, notelijck wesende tot defensie van de Haringhbuysen, ofte by gebreke van dien, dat de Majesteyt van de Koninginne henluyden de Haringhvaert soude interdiceren; dat evenwel, omme de sake wat te mitigeren, den voorsz Heere van Assendelf, zedert de Missiven aen hem gesonden, onthiet gekregen hadde, dat die van Hollandt met die van Zeelandt, tot onderhoudenisse van ses Schepen, al gereedt leggende, ende niet aen en resteerde dan Volk en Victuaille, op elck last souden accorderen een Carolus gulden, 't welk ingaen soude van den eersten dagh van dese maendt Augusti, ofte dat sy soo veel souden accorderen, als de toerustinge van de voorsz Schepen van Oorloge voor hare quote ende aenpart soude belopen; soo hebben de voorschreven Gedeputeerden, nae voorgaende communicatie hier op gehouden, den Advocaet belast voor antwoordt te seggen, dat alsoo het laetste deel van de voorsz Propositie seer divers was van dat inhouden van haerluyder Missive, ende de saecke seer mitigerende, ende dat, overmits de aggravatie van twee guldens op 't last, nae vermogen der voorsz Missive, syluyden alsnu geen last en hadden van eenigh favorabel antwoordt, ende

de

1550. den 24. Augusti.

de dat syluyden, overmits de voorsz mitigatie, ende dat den voorsz Heere van Assendelf henluyden genoegh sekerlijck toeseyde, dat hy verhoopte, dat dit soude wesen het laetste Last-geldt, beter ende favorabel last wel hoopten te gekrijgen, versochten de voorsz Propositie van mitigatie by geschrifte, omme * daer van rapport in den haren te mogen doen, ende weder in de Herberge met haer antwoordt te wesen Donderdagh naestkomende, welk rapport en dagh henluy geaccordeert is.

* Bl. 44.

Dagh-

1550. den 29. Augusti.

Daghvaert, weder gehouden in den Hage.

Op den 29 Augusti 1550.

P R Æ S E N T E N.

Dirck Duyst, Burgermeester,
Van Delf.
Anthonis Jacobsz, Burgermeester,
Pieter Simonsz,
ende
Mr. Roelandt,
Van Rotterdam,
Cornelis Willemsz, Burgermeester
Anthonis Willemsz,
ende
Mr. Gerrit de Bruyn,
Van Schiedam.
Cornelis Ewoutsz,
Van den Brielle.
Anthonis Aertsz,
Gelain Thijmansz,
ende
Quirijn Cornelisz,
Van Vlaerdingen.
Willem Jansz,
Van Enckhuysen.
Dirck Gerritsz,
Van Wormer.
Ruwet Henricksz,
Van Grootebroeck,
Gerrit Simonsz,
Van Jisp.
Cornelis Mathijsz,
Van Veenhuysen.

Consent in den ophef van eene gulden van elck last Haring dat dese teelt gevangen sal wer-

NAe dat by den Advocaet henluyden weder voorgehouden is geweest 't laetste poinct van de voorsz Propositie, soo hebben de voorsz Gedeputeerden, elcks in den haren gedaen hebbende rapport, ende nae voorgaende communicatie, henluyden voor antwoordt geseydt, ende, uytgesondert die van Schiedam, eendrachtelijck geresolveert ende geaccordeert, dat alhoewel overleggende de groote

1550. den 29. Augusti.

te kosten, die de voorsz Haringhbuysen moeten dragen, soo tot toerustinge van de selve, als tot equipage van den Geschutte ende andere Munitien van Oorloge, daer van sysluyden, achtervolgende sekere Ordonnantie van de Keyserlijcke Majesteyt, voorsien moeten wesen; dat oock nae vermogen van de Acte van consent, by de Staten in December laetstleden gedragen, roerende den Impost op de Wijnen; de Keyserlijcke Majesteyt de voorsz Visschers soo wel als de Koopvaerders, Oost ende West zeylende, belooft heeft, jegens alle invasien van Vyanden ende andere Piraten te defenderen, ende dat dien achtervolgende den voorsz Heere van Beveren de voorsz Haringbuysen, in 't eynde van de maent van Junii laetstleden gereedt wesende omme hen in Zee te geven, by seeckere Missive van den Hove van Hollandt heeft doen adverteren, dat syluyden niet in Zee en souden slaen voor den vijfden dagh van Julii doen eerstkomende, alsoo de Schepen van Oorloge van de Keyserlijcke Majesteyt tot haerluyder defensie niet eerder gereet en mochten wesen, syluyden obedierende 't selve advertissement, tot den voorsz vijfden Julii vertoeft hebbende, eerst daer na hen in Zee begeven hebben, op hope by de selve Schepen van Oorloge beschermt te werden, henluyden niet wel draeghlijck is yet verder te accorderen; nochtans ter contrarie sonderlinge aenschouw nemende op de voorschreve toesegginge van den Heere van Assendelf, dat hy seeckerlijck verhoopte, dat dit het laetste Last-geldt wesen soude,

den, tot defensie van de Haringhbuysen tegens de Vyanden ende Piraten.

de, dat van hen geëyscht sal werden; ende dat de Haringhvaert notelijck gevordert ende geavanceert moet werden, als wesende een van de principale middelen van 't welvaren van Hollandt, ende dat oock alle de Haringhbuysen van Hollandt op dese * uyre in Zee zijn, zijn te vreden, * dat achtervolgende de voorsz Propositie, voor dese reyse van elck last Haringhs, dat by de Schepen, die hen zedert den eersten dagh van Augusti laetstleden in Zee gegeven hebben, gevangen is, ofte geduyrende dese teelt noch gevangen sal werden, geheven en gelicht sal werden een Carolus gulden, tot twintigh stuyvers 't stuck; Wel verstaende, dat sy luyden, mits opbrengende de voorsz twintigh stuyvers, verder ongehouden ende ongemolesteert willen wesen ende blijven. De Gedeputeerden van Schiedam verklaerden, dat sy alsnoch geen verdere last en hadden konnen gekrijgen, dan te persisteren by hare antwoordt, gedaen den vierden van dese maendt Augusti, welcke antwoordt by den Advocaet de Heeren van Wassenhoven ende Suys gedaen zynde, hebbe de selve uyt den naem van de Keyserlijcke Majesteyt geaccepteert, ende de selve versocht hebben by geschrifte, die hen oock gelevert is, hebben belooft daer van mijnen Heere van Beveren te adverteren.

* Bl. 45.

Aen den Heere van Beveren te schrijven, beroeren-

HEbben de voorsz Gedeputeerden by den Advocaet aen de voorschreve twee Heere van den Rade doen versoecken, dat hen gelieven wilde aen mijn Heere van Beveren te schrijven, dat, of gebeurde dat de

Ha-

1550. den 29. Augusti.

Haringhbuysen aen Landt gekomen zijnde, aldaer sekeren tydt door Tempeest ende Onweer moesten blijven leggen, ende niet af en mochten varen, dat in dien gevalle mijn voorsz Heere van Beveren de Brouwers, die gewoonlijck zijn Scheeps Bier te brouwen, soude willen accorderen, de voorsz Haringhbuysen te voorsien van soo veel Biers, als hen voor de aenstaende reysen van nooden soude wesen, niet tegenstaende de Ordonnantie van de Keyserlijcke Majesteyt.

de 't Bier dienende, in de Haringhbuysen.

Dagh-

1550.
den 3.
October.

Daghvaert, gehouden in den Hage.

Op den 3 October 1550.

P R Æ S E N T E N.

Mr. Lambrecht Jacobsz,
Ende noch twee
VAN HAERLEM.
Vranck Pietersz, Burgermeester,
ende
Jacob Gerritsz,
VAN DELF.
Mr. Claes de Wilde, Burgermeester,
Claes Adriaensz, Burgermeester,
ende
Mr. Jacob de Milde,
VAN LEYDEN.
Joost Buyck, Burgermeester,
ende
Dirck Ewouwtsz,
VAN AMSTERDAM.
Gijsbrecht Jan Aertsz, Burgermeester,
VAN GOUDA.
Pieter Simonsz,
Dirck Barentsz,
ende
Mr. Roelandt,
VAN ROTTERDAM.
Pieter Dircksz,
ende
Herman Wiggertsz,
VAN HOORN.
Michiel Louisz,
Cornelis Mus,
ende
Cornelis Aertsz,
VAN DEN HAGE.
Jan Thonisz,
ende
Gerrit Harmensz,
VAN NAERDEN.

Omme, achtervolgende 't schrijven van mijne Heeren van den Rade van State, aen de Regeerders van Haerlem ende Leyden te adviseren eenige bequame middelen, daer by geremedieert souden mogen werden de fauten, die de Staten van den Rijcke sustineren te gebeuren in de Wolle Lakenen.

4 By

1550, Den 3. October.

* BY de Heeren van den Rade, en oock mae by den Advocaet, de Gedeputeerden van de Steden, hen generende met de Drapperye, 't inhouden van de voorsz Missive geproponeert ende voorgehouden zijnde, soo hebben de voorsz Gedeputeerden nae voorgaende communicatie voor antwoordt ende advis doen seggen ende verklaren, dat alle de Lakenen, die binnen den Lande van Hollandt gemaeckt werden, alle grove Lakenen zijn, behalven de Puycken, binnen Delf gemaeckt, die in seer kleynen getale gemaeckt, ende binnen Hollandt gesleten werden, ende zijn van kleynen prijse, de welcke nochtans hoogen ende lagen nae de dierte van de Wolle ende Verwe; alle welke Hollandtsche Lakenen gevolt werden met de voet op sesthien ellen, ende op de Ramen gereckt tot twintigh ellen, daer sy op geweven zijn, op dat men door de selve Reckinge te bet soude mogen kennen de deught ofte gebreck van de selve, als van gespin, maecksel, de ongelijckheydt van Draet, haer verwe, stapel ende diergelijcke, ende na dat de selve by Waerdijns by klare Sonneschijn, ende anders niet, geoordeelt werden op de Ramen, werden de selve na haer deught gezegelt ofte blijven ongezegelt, ende als die gekrompen ofte in 't Water gestoken werden, blijven op de voorsz lenghte van sestien ellen, soo dat by by de reckinge van de selve Lakenen op de Ramen niemandt geprejudicieert en mach werden, ende oock niet daer van eenige klachten gekomen en zijn, ende moeten alsoo op de Ramen geslagen ende

* Bl. 46.

Antwoordt van de Gedeputeerden van de Steden, hen met de Drapperye generende, op 't schrijven van de Heeren van den Raede van State, aengaende het remedieren van de fauten, die de Staten van den Rijke sustineren te gebeuren in de Wolle Laeckenen.

1550.
den 3.
October.

de gereckt werden, of de neeringe van de Drapperye soude daer door in den Lande van Hollant vergaen, ende de Koopman bedrogen werden, sulcks, soo wanneer eenige faute in de voorsz Lakenen bevonden werdt, soo en werden de voorsz Lakenen niet gezegelt, maer terstondt met 'er daedt gekrompen, ende niet uyt den Lande gevoert, ende dat ten eynde niemandt by de selve bedrogen en soude werden; ende alsoo geen van de voorsz Hollandtsche Lakenen, ofte seer weynigh, in Duytslandt gebracht en werden, behalven alleen eenige Amsterdamsche Lakenen, ende soo voorsz is, deselve al grove Lakenen zijn, de welcke die van de Staten van den Rijcke onder de Ordonnantie, by de Keyserlijcke Majesteyt gemaeckt, niet en begeeren gecomprehendeert te hebben, soo waer 't noodeloos, eenige Ordonnantien, die oock seer divers zijn, daer van over te senden; maer alsoo de fauten ende gebreken, daer de Staten van den Rijcke over klagen, meest vallen in de Engelsche Lakenen, die alleen op 't ooge van den Koopman gemaeckt werden, sonder dat de selve by eenige gesworen Waerdijns gewaerdeert werden, ende met Molens allegader gevolt werden, daer door groote ongelijckheydt in de selve Lakenen valt, ende het selve willende met recken op de Raem remedieren, ende mede de selve reckinge doen sonder eenige Ordonnantie, soo breedt ende soo lunge als een yegelijck wil, dunckt de selve Gedeputeerden te wesen oorsaecke van de klachten van de voorsz Staten van den Rijcke, daer inne (onder

 1550. den 3. October.

der correctie) na goedtduncken van de voorsz Gedeputeerden, men soude mogen remedieren, mits interdicerende de Bereyders van de Lakenen, met Molens gevolt, de selve als die gevervt zijn niet te recken ofte te strecken op eenige Ramen; ende dat voorts die van de Staten van den Rijcke souden mogen maken Ordonnantien ende Politien, dat geen Wansnyer eenigh Laken soude mogen uytsnyen ofte verkoopen, ten ware 't selve eerst in 't Water gestoken ende gekrompen ware, gelijk in de Hollandtsche Lakenen geobserveert werdt, welcke antwoordt by den Advocaet gedaen, ende den Hove van Hollandt by geschrifte overgelevert zijnde, hebben belast, de selve den Rade van State over te seynden.

* *Den* 23. *November* 1550. den 23. November.

MEt de Gedeputeerden van Amsterdam, ende van de andere Steden en Vlecken, hen geneerende met de Visscherye in de Zuyder-Zee, gereyst na Utrecht, om voor de Commissarissen, als den Heere van Beveren, Arenberge ende den President van Utrecht, als Commissarissen, by de Keyserlijcke Majesteyt geordonneert op de saeke van de voorsz Visscherye de Visschers van Hollandt te assisteren.

* Bl. 47. Reyse van den Advocaet naer Utrecht met de Gedeputeerden van eenige Steden en Vlecken.

1550. den 26. Novemb.

Den 26. November 1550.

PRÆSENTEN.

Pieter Cantert, ende *Mr. Adriaen Sandelijn*, VAN AMSTERDAM.
Willem Jansz, *Luytgen Dirckfz*, ende *Aelbrecht Allertsz*, VAN ENCKHUYSEN.
Jan Maertensz, ende *Cornelis Jacobsz*, VAN HOORN.
Jan Poncen, ende *Gijsbrecht Jansz*, VAN MUYDEN.
Claes Coensz, ende *Claes Simonsz*, VAN EDAM,
Floris Florisz, VAN SPARENDAM.

De selve mede Brieven van Credentie van die van Haerlem brengende aen den Advocaet, omme hem in 't geene wes hy soude allegeren, geloof te geven.

Beroerende de saecke van de Visscherye in de Zuyder-Zee.

NAe dat die van Over-Yssel by de voorsz Commissarissen eerst gehoort waren, soo heeft den Advocaet voorsz aldaer de selve Commissarissen by diversse middelen vertoont, dat de Netten, daer mede de voorsz Visschers in de Zuyder-Zee visschen, niet en mogen naeuwer wesen, dan sy tegenwoordelijck en zijn, ofte de vanghst van de Visch soude geheel in de Zuyder-Zee cesseren; dat oock door de naeuwte van de Netten, die de Visschers aldaer useren, geen Visch versmoort en werdt, uytgesondert de Spieringh, die seer teer van natuy-

1550. den 26. Novemb.

ren is, immers dat de Visch, die in de Zuyder-Zee gevangen werdt, merckelijck in meerder getale versmoort soude werden, indien de Masen van de Netten wijder waren; dat oock die van Over-Yssel geen eygendom in de Zuyder-Zee en mogen pretenderen onder haer Landt, genomen of oock een partye van de Zuyder-Zee voortydts al Landt geweest ware, ende het selve henluyder eygentlijck toebehoort hadde, ende dat by de middelen, by den Advocaet in 't lange verhaelt, ende oock naederhandt by geschrifte overgelevert, daer van onder den voorsz Advocaet dubbelt is.

Remonstrantie by de Commissarissen op het stuk van de Visscherye in de Zuyder-Zee, de Gedeputeerden hinc in de gedaen.

DAt de voorsz Commissarissen de voorsz Gedeputeerden van Hollandt ende Over-Yssel verklaert hebbende, dat sy last ende Commissie hadden omme partyen te hooren ende te vereenigen, indien 't doenlijck ware, syluyden eenige middelen daeromme souden uytslaen, dienende ten accorde voorsz; soo hebben de voorsz Gedeputeerden van Hollandt, hen willende gevoeghlijck toonen, ende dat sy te vreden waren de voorsz saecke met minne te handelen, hebben die van Over-Yssel gepresenteert, mits userende hare Visscherye met de drijvende Netten, als sy tot noch toe gedaen hebben, dat sy te vreden souden wesen, van Mey-dagh af tot St. Jacobs dage toe souden abstineren hen te vinden omme te visschen binnen de pretense Limiten van die van Over-Yssel, ende dat sy voorts het geheele jaer door souden blijven een half mijl van 't Landt

 van

* Bl. 48. van Over-Yssel, te rekenen * van 't uyt-terste van den Oever van de Zee, aen de zyde van 't Landt, te weten, *quatenus hybernus fluctus maximus excurrit*, welcke presentatie, hoewel die meer dan volbodigh was, die van Over-Yssel gerefuseert hebben.

Appoinctement van de voorsz Commissarissen.

MIts welken de voorschreve Commissarissen by Appointement op den seven en twintighsten November verklaert hebben, dat partyen elks de middelen en redenen, dienende tot vorderinge van hare intentie, soude by geschrifte stellen, ende daer by voegen sulcke Brieven ende Munimenten, als hen goedt duncken soude, ende die onder henluyden leveren binnen derd'halven dagh, omme verder gedaen te werden als het behoren soude.

Middelen en redenen, by de Gedeputeerden van Hollandt by geschrifte gestelt, nopende de Visscherye in de Zuyder-Zee.

VOlgende welcken, soo hebben de voorsz Gedeputeerden van Hollandt hare middelen ende redenen by geschrifte overgelevert, verklarende niet te mogen eenige Munimenten over leggen, mits dat sy geen van dien authenticq en hadden, ende hebben daeromme by de selve hare middelen ende redenen versocht bequamen tydt, omme de selve Munimenten authenticq te mogen verkrijgen ende recouvreren, ende op de selve informatie gedaen, ende oock inspectie oculair genomen te werden, ende breeder als by de conclusie van de selve middelen blijcken mach, onder den Advocaet wesende; hebben oock de voorsz Gedeputeerden van Hol-

1550. den 26. Novemb.

Hollandt de voorsz Commissarissen by maniere van instructie gelevert seecker concept, omme te remedieren, dat den Ael, Elbelijck genaemt, niet bequaem wesende omme te oirbôiren, tot behoorlijcke grootte ende perfectie soude mogen komen; dat oock geen Visch, uytgesondert de Spieringh, by de netten van de Water-Schepen versmoort en soude mogen werden, blijkende by 't voorsz concept, oock onder den Advocaet wesende.

De Gedeputeerden van Enckhuysen geweken van de andere Gedeputeerden.

DAt ten voorsz tyde de Gedeputeerden van Enckhuysen, hoewel sy mede beschreven ende gekomen waren, omme tot vorderinge van de voorsz saecke assistentie te doen, hen van de andere Gedeputeerden gescheyden hebben, de Commissarissen te kennen gevende, ende sustinerende, dat de Netten voorsz wijder van Masen moesten wesen, of dat anders de Visch daer door soude moeten versmoren.

Den 5. *December* 1550.

Rapport van den Advocaet

DEn Advocaet t'huys gekomen zijnde, heeft 's anderen daeghs den Heere van Assendelf van alle de besoignes van de voorsz Gedeputeerden rapport gedaen.

1550. den 20. Decemb.

* Daghvaert, gehouden in den Hage,

Bl. 49.

Den 20 *December* 1550.

PRÆSENTEN,

Den Heere *van Goudriaen*,
Den Heere *van Obdam*,
Willem van Lockhorst,
Otto van Egmont,
ende
Arent van Hardincxvelt,
UYT DE NAEM VAN DE EDELEN.
Arent Cornelisz,
VAN DORDRECHT.
Joost van Hillegom, Burgermeester,
ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM,
Dirck Duyst, Burgermeester,
ende
Mr. *Huych van Eynde*,
VAN DELF.
Mr. Claes de Wilde, Burgemeester,
ende
Mr. Jacob de Milde,
VAN LEYDEN.
Pieter Cantert, Burgermeester,
ende
Dirck Hillebrandtsz,
VAN AMSTERDAM.
Adriaen Claesz, Burgermeester,
ende
Witte van der Hoeve.
VAN DER GOUDE.

Omme te resolveren, waer men soude mogen vinden dat achterwesen geresen uyt den consente van vijftigh duysent Philips-guldens, onsen Genadigen Heere den Prince van Spaigne gedaen.

Waer men sou- mogen

IS by de voorsz Staten eendrachtelijck geresolveert, dat 't achterwesen, gesprooten

1550. den 20. Decemb.

ten uyt ſaecke van de quade calculatie van de Margentalen, niet begrepen onder de Schiltalen, uyt ſake van 't verloop van de Renten, ongelost zijnde, by faute van het te kort komen van de voorſz Margentalen, uyt ſaecke van de financie tot Antwerpen betaeldt, volgende het bevel van de Koninginne, uyt ſaecke van het verloop van de Renten, genomen op de ſes groote Steden, die gelost ende gequeten zijn geweeſt, uyt ſaecke van de portie van die van Delf, bedragende al het ſelve achterweſen ter ſomme van vier duyſent twee hondert vijf en ſeſtigh ponden acht penningen, gegadert ſal werden op de Schiltalen, ſulcks als men 's gemeene Landts onkoſten gewoonlijck is te gaderen; maer aengaende 't achterweſen, gevallen by faute van betalinge van die van Haerlem, Delf, Leyden ende Gouda, ſoo aen verloopen Renten als andere Intereſſen, ende dat die van Amſterdam hare portie opgebracht hadden ſonder gratie, bedragende de voorſz partyen ter ſomme van ſeven hondert acht ponden ſes ſchellingen, ſoo hebben die van Amſterdam verklaert, in de voorſz twee partyen opgehouden te zijn, alſoo ſy haerluyder penningen ten vollen opgebracht hadden ſonder gratie, ſulcks dat by faute van henluyden geen intereſſen en waren gevallen, ende hebben de voorſz Staten eyntelijck de voorſz ſaecke geſubmitteert in het minnelijck ſeggen ende arbitrament van den Hove, die daer van de uytſprake gedaen

vinden het achterweſen, gereſen uyt den conſente van vijftig duyſent Philips-guldens, den Prince van Spaigne gedaen

1550. den 20. Decemb.

daen hebben, waer toe, ende tot de acte van consent, by de Staten gepasseert, ick, omme de kortheydts wille, my alsnu refe-rere.

Finis Anni 1550.

Dagh-

1551. den 3. Augusti. * Bl. 1.

* Daghvaert, gehouden in den Hage,

Den 3 Augusti 1551.

PRÆSENTEN.

De Gedeputeerden, hen geneerende met de Haringh-vaert, te weten,
Adriaen Claesz, Burgermeester,
Cornelis Doelman Michielsz,
ende
Mr. *Huych van Eynde*,
VAN DELF.
Pieter Simonsz,
ende
Mr. *Roelandt*,
VAN ROTTERDAM.
Cornelis Willemsz, Burgermeester,
Eelandt Arentsz,
ende
Anthonis Willemsz,
VAN SCHIEDAM.
Cornelis Ewoutsz,
ende
Danckert Jacobsz,
VAN DEN BRIELLE.
Anthonis Aertsz,
ende
Heyndrick Jansz,
VAN VLAERDINGEN.
Lucas Dircksz,
VAN ENCKHUYSEN.
Dirck Gerritsz,
ende
Jan Gerritsz,
VAN WORMER.
Mecke Ysbrantsz,
ende
Simon Meynaertsz;
VAN GROOTEBROECK.
Cornelis Mathijsz,
VAN HEM ENDE VEENHUYSEN.
Adriaen Dircksz,
ende
Maerten Pietersz,
VAN WIJCK OP ZEE.

Op het schrijven van mijne Heeren van den Rade, door onthiet van van den Heere van Beveren, &c. als Stadthouder van Hollandt, ende op de Propositie, by de voorsz Heeren de selve Gedeputeerden

1551 den 3. Augusti

den daer nae gedaen, ten eynde sy-luyden, overmits de advertissementen te Hove gedaen, van dat onse Naebuyren souden groote meenichte ende quantiteyt van Schepen van Oorloge gereedt hebben, onderlinge souden willen adviseren, by wat middelen, wat Schepen, ende tot wiens kosten men de Haringhvaert, wesende notelijck tot welvaren van den Lande van Hollandt, voor dese teelt soude mogen onderhouden en continueren.

Antwoordt op het schrijven van die van den Rade, aengaende 't gereet hebben van een groote quantiteyt Schepen van Oorloge by de Nabuyren, en advis by wat middelende Haringhvaert voor dese teelt te onderhouden.

DE voorschreve Gedeputeerden onderlinge op 't geene wes voorschreven is communicatie gehouden hebbende, bevinden de saecke wel swaer, om daer inne eenighsints te adviseren, aengemerckt, dat in gevalle de nieuwe maren, die over de veerthien dagen hier geweest zijn; te weten, dat in Engelandt souden gereedt leggen tachtigh Schepen van Oorloge, ende oock een merckelijck getal in Vranckrijck, de voorsz Visschers, immers 't geheele Landt van Hollandt, niet machtigh en souden wesen eenige provisie van Schepen van Oorloge op te brengen, daer door de voorsz Haringhbuysen jegens sulke groote mach van Schepen van Oorloge souden mogen gepræserveert ende gedefendeert werden; ende in gevalle de voorsz quade nieuwe maren cesseren, soo soude het voorsz advis nodeloos wesen, gemerckt dese Landen alsnu vaste Peys met die van Schotlandt hebbende, en-

de

1551. den 3. Augusti.

de de Haringbuysen uyt de Zee komende, van geen Vyanden ofte Schepen van Oorloge en weten te spreken; immers is by henluyden bevonden, dat soo wel de * Françoisen als Engelschen mede dagelijcks visschen, niet tegenstaende dat de Keyserlijcke Majesteyt sekere Schepen van Oorloge jegenwoordelijck op Zee heeft; souden daeromme van U Mogende Heeren wel begeeren, te willen schrijven aen mijn Heere den Stadthouder, ten eynde syne Mo. E. de voorsz Visschers soude willen adverteren, of de voorsz quade nieuwe maren van de voorsz Schepen van Oorloge noch continueren, ende in dien gevalle, ende dat 'er Oorloge oprese, oock sijn advis over senden, hoe men de voorsz Haringhbuysen jegens de selve soude mogen præserveren en beschermen, 't selve advis hebbende ende wetende, willen gaerne mede 't beste helpen adviseren ende raden; ende in gevalle de voorsz quade nieuwe maren cesseren, soo dunckt hen (onder correctie) omme de redenen vooren verhaelt, geheel noodeloos, verder hier inne te adviseren, welke antwoordt by den voorsz Advocaet mijn voorsz Heeren van den Rade gedaen zijnde, hebben de selve begeert by geschrifte, ende belooft den Heer van Beveren die over te senden, de welcke by den Advocaet den Heere van Assendelf ten selven dage by geschrifte gelevert is.

* Bl. 2.

Dagh-

Daghvaert, gehouden in den Hage,

Op den 7. September 1551.

P R Æ S E N T E N.

Pieter van Beveren,
ende
Mr. Willem Schoock.
VAN DORDREDHT,
Vranck Pietersz, Burgermeester,
ende
Dirck Duyst, Burgermeester,
VAN DELF.
Pieter Simonsz,
ende
Mr. *Roelandt*,
VAN ROTTERDAM.
Cornelis Willemsz, Burgermeester,
Antonis Willemsz,
ende
Thieleman Oom,
VAN SCHIEDAM.
Jan Ysbrandtsz,
ende
Frederick Volperts,
VAN ENCKHUYSEN.
Danckaert Jacobsz,
ende
Yemandt Leenaertsz,
VAN DEN BRIELLE.
Hendrick Jansz,
ende
Gelain Thijmans Soon,
VAN VLAERDINGEN.
Dirck Gerritsz,
ende
Jan Gerritsz,
VAN WORMER.
Simon Leenaertsz,
ende
Jan Mathijsz,
VAN GROOTEBROECK.
Hendrick Gijsz,
ende
Gerrit Ghijsps,
VAN WIJCK OP ZEE.
Pieter Jansz,
ende
Anthonis Evertsz,
VAN TESSEL.

Ten eynde syluyden consenteren souden op elck last, soo wel van den Haringh gevangen, als noch van dese teelt te vangen, een Carolus gulden, om te wederstaen de Schepen van Oorlo-

1551. den 7. Septemb.

loge van Vranckrijck, ende daer jegens te præserveren de Haringbuysen.

HEeft den Heere van Assendelf, ter præsentie van Sasbout ende Nytzen, de voorsz Gedeputeerden voorgehouden, hoe dat het Hof van Hollandt van den Heere van Beveren Brieven ontfangen hadde, van dato den acht en twintighsten der voorlede maendt Augusti, inhoudende dat in Vranckrijck toegerust waren * sekere meenighte van Schepen van Oorloge, die geschapen waren hen te begeven in de Noordt-Zee, ende de Buysen deser Landen te beschadigen, ende dat in Vranckrijck den veertienden der selver maendt veel arresten gedaen waren op de Schepen ende Goederen deser Landen, daer jegens men soude moeten voorsien by toerustinge van Schepen van Oorloge, waer van de Keyserlijcke Majesteyt de kosten niet en soude mogen dragen ende vervallen, ten ware syne Majesteyt geconsenteert wierde een Caroli gulden op elck last, soo wel van den gevangen Haringh, als noch van dese teelt te vangen, dat daeromme de voorsz Gedeputeerden tot 't selve Lastgeldt souden willen consent dragen; ende want hangende dien tydt de Majesteyt van de Koninginne by hare Majesteyts Missive, van dato den laetsten Augusti, aen den voorsz Hove geschreven hadde, dat sy tot verseeckertheydt van de Haringhvaert, boven de Schepen van Oorloge, althans gereedt zijnde, noch toe souden moeten rusten

Petitie van een gulden van elck last Haringhs, gevangen, ofte noch te vangen, omme te wederstaen de Schepen van Oorlog van Vranckrijck, en daer jegens te præserveren de Haringhbuysen.

* Bl. 3.

1551. den 7. Septemb.

ten andere in meerder getale, ende dat hare Majesteyt, tot vervallinge van de kosten van dien, den voorschreven Hove beveelt, realijck ende met 'er daedt te doen executeren een Carolus gulden op elck last, als vooren; soo is 't selve de voorsz Gedeputeerden in het lange geremonsteert geweest, ende versogt van hare Majesteyts wegen, dat sy hen daer inne souden bewilligen, dat 't voorsz last-gelt opgebracht mocht werden, sulcks dat van geenen node en soude wesen verder moeyte daeromme te doen.

Antwoordt van de Gedeputeerden op de voorschreve petitie.

Op welcke Propositie by de voorsz Gedeputeerden communicatie gehouden zijnde, hebben den voorsz Advocaet besast te seggen, dat alsoo sy luyden by den Hove beschreven waren, omme onderlinge te resolveren eenigh bequaem middel, dienende tot oirboir ende profijt van de Zeevarende neeringe, ende dat daer onder soo wel de Koopvaerders als de Visschers begrepen waren, ende dat alsnu van hen geëyscht wierde van elcke last Haringhs een Carolus gulden, soo en hadden sy geen last, omme eyntelijck daer inne te resolveren, soo versochten sy elcks in den haren rapport, ende dagh, weder in de Herberge te wesen Donderdagh naestkomende; ende alsoo dese sake mede toucheerde de gemeene Koopvaerders ende het gemeene Landt, ten selven dage de Staten van den Lande, ende de Steden, hen geneerende met de Koopvaerdye, mede beschreven souden werden, ende dat binnen middelertyden hare Buysen, in arrest gestelt zijnde, mits dat de Bootsgesellen tot groo-

1551 den 7. Septemb.

groote kosten onderhouden moesten wesen, ontslagen souden werden.

Waer op de voorsz van den Rade, nae voorgaende communicatie, voor antwoordt geseydt hebben, dat hoewel sy geen last en hadden omme henluyden eenigh verder dilay ende rapport te geven, nochtans, om de kortheydts wille, consenteerden hen den voorsz dagh, maer verklaerden, dat omme sekere redenen sy geen last en hadden de Staten ten voorschreve fine mede te beschrijven, noch en vermochten oock niet de voorschreve Buysen uyt den arreste te ontslaen buyten onthiet van de Majesteyt van de Koninginne.

Dagh aen de Gedeputeerden gegunt, omme in de Herberge te wesen.

Ten voorschreven dage zijn de voorschreve Gedeputeerden van Tessel by my gekomen, hen verklarende, dat overmits de kortheydts wille van tydt, henluyden niet wel mogelijck en was ten voorsz dage weder te compareren, maer waren te vreden, dat den Advocaet uyt haren naem hem conform maeckte met de meeste opinien.

Die van Tessel maecken hen conform met de meeste opinien.

1551. den 11. Septemb. * Bl. 4.

*Daghvaert, weder in den Hage gehouden.

Op den 11 September 1551.

P R Æ S E N T E N.

Pieter van Beveren, ende *Mr. Willem Schoock*, Pensionaris, VAN DORDRECHT,
Mr. Huych van Eynde, ende *Mr. Jacob van Eynde*, VAN DELF.
Anthonis Jacobsz, *Pieter Simonsz*, ende *Mr. Roelandt*, VAN ROTTERDAM,
Cornelis Willemsz, Burgermeester *Thieleman Oom*, *Anthonis Willemsz*, ende *Jan Gerritsz*, VAN SCHIEDAM.
Lucas Dirckſz, ende *Sywaert Gerritsz*, VAN ENCKHUYSEN.
Danckert Jacobsz, ende *Yemandt Lenaertsz*,
VAN DEN BRIELLE.
Hendrick Jansz, ende *Gelain Thijmansz*, VAN VLAERDINGEN.
Willem Danielsz in de Paeuw, VAN BOMMENÉ.
Dirck Gerritsz, ende *Jan Gerritsz*, VAN WORMER.
Adriaen Gerritsz, VAN GROOTEBROECK.
Hendrick Gijsz, *Gerrit Gijsz*, ende *Jacob Jorisz*, VAN WYCK OP ZEE.

Ten eynde ſyluyden op elck laſt Haringh ſouden accorderen een Car. guld. als vooren.

De

1551. den 11. Septemb.

DE Heeren van den Rade van Hollandt hebben de voorschreve Gedeputeerden voorgehouden het inhouden van de Propositie, by henluyden den sevenden September gedaen, daer van de voorsz Gedeputeerden oock Copie gelevert was, ende noch daer en boven, hoe dat sy by Missive van die van Amsterdam geadverteert waren, dat by de Soon van den jongen Grave van Mansvelt een groot Schip van Oorloge binnen de Stede van Hamburgh toegemaeckt wierde, 't welck althans genoegh gereedt was omme hem in Zee te geven, ende dat sy verstaen hadden, dat 'er noch andere Schepen van Oorloge toegemaeckt wierden, ende door sollicitatie ende vervolgh van sekere Gecommitteerden van den Koningh van Vranckrijck aldaer, de welcke, als wel te vermoeden was, in meenige waren eenige invasien te doen op dese Landen; dat oock de Majesteyt van de Koninginne zedert de laetste Vergaderinge aen den voorsz Rade geschreven hadde, dat hare Majesteyt geadverteert was, dat de Françoisen sekeren aenslagh te Water op dese Landen voor handen hadden, ende bysonder op 't quartier van Walcheren; dat ook den Heere van Beveren den voorsz Rade geadverteert hadde, hoe dat de Majesteyt van de Koninginne, overmits 't voorsz advertissement van den aenslagh, hem belast hadde, boven de Schepen van Oorloge, alsnu gereedt wesende, noch met alle diligentie toe te rusten ses andere Schepen van Oorloge ende noch een Vaentgen Knechten aen te nemen, omme het voorsz

Beroerende 't toerusten van eenige Schepen van Oorloge, tot defensie van de Haringhbuysen ende Koopvaerders tegens de Françoisen.

1551. den 11. Septemb.

quartier van Walcheren te besetten ende te bewaren, waer van sy de voorsz Gedeputeerden wel hadde willen adverteren, ten eynde sy te bet op de nootlijckheydt van de saecke lettende, in 't voorsz Last-gelt tot versekertheydt van de Haringhbuysen souden accorderen.

* Bl. 5. Communicatie, by de Gedeputeerden gehouden op de voorsz. saecke van de Haringhvaert.

* Op welcke propositie by de voorsz Gedeputeerden onderlinge communicatie gehouden zijnde, hebben den Advocaet belast voor antwoordt te seggen, dat in gevalle mijne Heeren verstonden, dat den Koningh van Vranckrijck in meeninge was sijn gantsche macht jegens dese Landen te employeren, de voorschreve Schepen van Oorloge, nu gereedt zijnde, ende de ses Schepen, nu gereedt te maecken, niet machtigh souden wesen die te wederstaen, immers waren soo wel geschapen de voorschreve Schepen van Oorloge, als de Haringhbuysen te periclite-ren; ende in gevalle mijn voorschreve Heeren hun laten duncken, dat de Haringhbuysen by de voorsz Schepen van Oorloge, althans toegemaeckt, en noch toe te maken, versekert souden mogen wesen, soo en konnen de voorsz Gedeputeerden niet verstaen, eenige apparentie te hebben eenigh Lastgelt te accorderen op den Haringh, die alsnu gevangen is, gemerckt de selve by de Schepen van Oorloge niet gedefendeert te zijn, als de geene die geduyrende de Haringh-teelt in Zee niet geweest te zijn, ende dat de selve Visschers tot haren eygen pericul hadden moeten visschen, dan waren te vreden, alsoo de Haringhvaert nootelijck gevordert

en

1551. den 11. Septemb.

en geavanceert moet werden, te accorderen, dat van elck last Haringh, dat gevangen sal werden, nae de Haringhbuysen, die alsnu in arrest gestelt zijn, daer uyt werden ontslagen sullen wesen, ende geduyrende dese jegenwoordige teelt geheven ende gelicht werden twaelf stuyvers; Wel verstaende, dat syluyden, mits opbrengende de voorsz twaelf stuyvers, tot toerustinge van noch ses Schepen van Oorloge, dienende tot defensie van de voorsz Haringhbuysen, verder ongehouden begeeren te wesen ende te blijven; ende alsoo de voorsz van den Rade van den Oorloge van Vranckrijck geen andere sekerheydt ofte tydinge en wisten te seggen, dan de voorsz Gedeputeerden gehoort en hadden, te weten van de neeminge van de voorsz Koopvaerders, ende het geene wes henluyden by den Rade voorgehouden was, ende dat de selve van den Rade seyden, dat men met twaelf stuyvers op 't last niet veel en mochte doen op ses Schepen van Oorloge toe te rusten, ende dat sy daeromme onderlinge in de saecke verder souden treden, ende resolveren, dat van elck last Haringh twintigh stuyvers geheven mochte werden.

Consent van de Gedeputeerden in den ophef van eene gulden van elk last Haringh, dat gevangen sal

HEbben de voorsz Gedeputeerden, andermael op de voorsz saecke gecommuniceert hebbende, den voorsz Advocaet belast voor antwoordt te seggen, dat alhoewel overleggende de groote kosten, die de Haringhbuysen moeten dragen, soo tot toerustinge van dien, als tot equipage van den Geschutte ende andere Munitien van Oorlo-

1551. den 11. Septemb.

werden, nae dat de gearresteerde Haringhbuysen uyt den arreste ontslagen sullen zijn.

ge, daer van de selve, achtervolgende sekere Ordonnantie van de Keyserlijcke Majesteyt, voorsien moeten wesen; dat oock nae vermogen van 't consent, by de Staten van Hollandt in December 1549. gedragen, nopende den Impost van de Wynen, de Keyserlijcke Majesteyt de voorsz Visschers soo wel als de Koopvaerders belooft heeft jegens alle invasien van Vyanden ende Piraten te defenderen, henluyden niet wel draeghlijck is yet verder te accorderen, nogtans ter contrarie, regard nemende dat de Haringhvaert nootelijck gevordert ende geavanceert moet worden, als wesende een van de principale middelen van 't welvaren van Hollandt, zijn te vreden, dat achtervolgende de voorsz Propositie voor dese reyse van elck last Haringh, dat gevangen sal werden, nae de Haringhbuysen, die althans in arrest gestelt zijn, daer uyt weder ontslagen sullen wesen, ende geduyrende dese jegenswoordige teelt voor uyt, geheven ende gelicht werde een Caroli gulden, tot twintigh gulden 't stuck; Wel verstaende, dat syluyden, mits opbrengende de voorsz stuyvers, tot toerustinge van andere ses Schepen van Oorloge, die noch toegemaeckt sullen werden, dienende tot verfekertheydt * van de voorsz Haringhbuysen, verder ongehouden ende ongemolesteert begeeren te blijven ende te wesen; verklarende voorts geen verdere last te hebben, ende indien mijn Heeren van den Rade daer mede niet te vreden en wilden wesen, souden elck in den haren verder rapport moeten hebben.

* Bl. 6.

Waer

Den 11. Septembr.

WAer op de voorsz van den Rade, versoeckende de voorsz laetste antwoordt by geschrifte, verklaerden, dat sy de Majesteyt van de Koninginne ende mijn Heere van Beveren de selve over souden senden, ende indien de selve niet aengenaem en ware, souden alsdan de voorsz Gedeputeerden verder rapport nemen, welke antwoordt oock by den Advocaet den Griffier gelevert is.

Het Hof versoeckt de antwoordt van de Gedeputeerden by geschrifte.

DE Gedeputeerden van Dordrecht verklaerden, dat dese saecke henluyden niet sonderlinge en toucheerde, dan voor soo veel als het gemeene profijt van den Lande aengongh, ende dat sy hier inne niet en wisten te opineren, dan in 't by wesen van de Staten van den Lande.

Verklaringe van die van Dordrecht.

DE voorsz Gedeputeerden hebben oock ten selven dage geresolveert, dat jegens de naeste Vergaderinge van de Staten op haren naem een Requeste gemaeckt soude werden, ende de voorsz Staten overgegeven, ten eynde inkomende tyden de voorsz Staten de saecke van de Visscherye souden aennemen te defenderen ende te verantwoorden, op dat de Haringhvaert niet eyntelijck en vergae ende te niete en kome, ende hebben, omme de selve Requeste te concipieren, gecommitteert een van Delf, een van Rotterdam, ende een van Schiedam, met den Advocaet van den Lande.

Requeste van de gemeene Visschers ten eynde in toekomende tyden de Staten de saecke van de Visscherye souden aennemen te defenderen.

1551. den 26. Septemb.

Den 26. September 1551.

Advis voor Jan Poort, op een Ordonnantie van vier en dertigh Dagh-gelden.

JAn Poort, Bode van den Hove, gegeven advis op een Ordonnantie van vier en dertigh Dagh-gelden, uyt saecke dat hy ter begeerte van die van Amsterdam door mijn onthiet gereyst is nae Brussel, omme te recouvreren Copie van de Schriftuyre, overgegeven by die van Vriesland en Over-Yssel, op en tegens de Steden en Vlecken, gelegen in de Zuyder-Zee, nopende 't visschen in de selve Zuyder-Zee.

Dagh-

1551. den 9. October.

* Daghvaert, gehouden in den Hage.

* Bl. 7.

Den 9. October 1551.

P R Æ S E N T E N.

Den Heere *van Cruningen*,
Den Heere *van Goudriaen*,
Den Heere van *Mathenes*,
Den Heere *van Wijngaerden*,
Den Heere *van Duvenvoirde*,
Den Heere van *Obdam*.
Willem van Lockhorst,
Otto van Egmont,
ende
Arent van Hardincxvelt,
UYT DE NAEM VAN DE EDELEN.
Willem Bouwensz,
Jacob Oom,
ende
Bartholomei,
VAN DORDRECHT.
Gerrit Steffensz, Burgermeester,
ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Vranck Pietersz, Burgermeester,
Michiel Jansz,
Mr. Huych van Eynde,
ende
Jan Dirck Herpertsz,
VAN DELF.
Claes Alewijnsz, Burgermeester,
ende
Mr. Jacob de Milde,
VAN LEYDEN.
Joost Buyck,
ende
Mr. Floris van Hooghaerden,
VAN AMSTERDAM.
Jan Dirckſz 't Hoen, Burgermeester,
ende
Gijsbrecht Jan Aertsz, Burgermeester,
VAN DER GOUDE.

Ten eynde by henluyden, tot versekertheydt van dese Landen, aen de zyde van

van de Zee ende van de Negotiatie, eenige bequame middelen geadviseert souden werden, 't ware by maeckinge van eenige Fortressen op de Gaten van de Maze, Maersdiep ende het Vlie, ofte by augmentatie van de Schepen van Oorloge, sulcks sy tot welvaren ende defensie van de selve Landen bevinden souden oirbaerlijckst te wesen.

Advis van de Staten, nopende 't leggen van Fortressen op de Gaten van de Maze, Maersdiep ende 't Vlie, ofte augmentatie van Schepen van Oorloge, tot versekertheydt en defensie van den Lande.

BY mijnen Heere den Stadthouder de voorschreve Gedeputeerden, soo by voorgaende Missive als by monde 't selve voorgehouden zijnde, soo hebben de selve, na voorgaende communicatie, by den Advocaet voor haer advis doen verklaren, dat sy dese sake bevinden van grooter importantie, als voorsprong genomen hebbende, ter cause van de groote schadelijcke invasien te Water geschiedt, sonder dat eenigen Oorlogh geindiceert was, 't welck principalijck toucheert de Keyserlijcke Majesteyt ende alle syne Majesteyts Nederlanden in 't generael gesamentlijck, als oock syne Majesteyt, wesende in voorlede tyden tusschen syne Majesteyts Nederlanden en die van Schotlandt Oorlogh, die saecke sulcks verstaen hebbende, van de Staten van alle dese Landen sekeren Impost op alle de Wijnen, tot versekertheydt als vooren - geëyscht heeft gehadt, de welcke oock syne Majesteyt voor den tydt van vier jaren geaccordeert is geweest, omme daer mede eenige Schepen van Oorloge uytgerust te mogen werden, daer door syne Majesteyt

voor

1551. den 9. October.

voor den voorsz tydt verisimelijck hadde mogen wesen Meester van de Zee, ende de Negotiatie van dese Landen haren cours ende loop hebben; soo dat, om eyntelijck in desen te resolveren en te adviseren, de Staten hen (onder correctie) lieten duncken, van noden te wesen de convocatie van alle dese syne Genadens Nederlanden, mits desen hen allen gelijckelijck toucheert, de welcke tot sekere plaetse beschreven zijnde, sullen met henluyden * in desen adviseren 't gunt syluyden sullen bevinden te wesen oirbaerlijkste, soo tot eere van syne Keyserlijcke Majesteyt, als tot versekertheydt van dese Landen, dan omme alsnu by maniere van advertissement wat te seggen, bevinden noodeloos te wesen eenige Fortificatien te leggen in de Gaten van 't Vlie ende het Maersdiep, alsoo de Schepen aldaer soo verre van 't Landt gelegen zijn, dat men met geen Geschut uyt de groote Schepen op 't Landt soude mogen schieten; ende in de Gaten van de Maze eenige Fortificatien te leggen, 't selve en soude niet mogen geschieden, dan tot seer groote ende excessive kosten, ende en souden de voorsz Fortificatien binnen een jaer tot geen defensie mogen gebracht werden, ende souden de selve soo wel in tyden van Pais als van Oorloge moeten bewaerdt werden, oock tot grooste kosten, ende daeromme dunckt de voorsz Gedeputeerden (onder correctie) profijtelijck voor dese Landen te wesen, in de voorsz convocatie te resolveren, met wat middelen de Keyserlijcke Majesteyt, tot versekertheydt van syne Genadens Landen, ende

* Bl. 8.

de

1551. den 9. October.

de te præcaveren dat gelijcke invasie apparentelijck niet meer en gebeurt, Meester van de Zee soude mogen wesen ende blijven, ende wes Schepen van Oorloge men daer toe soude mogen behoeven; want 't selve geresolveert ende geëffectueert zynde, en souden de Françoisen in 't Gat van de Maze niet veel quaedts mogen doen, bysonder de Steden, aldaer leggende, met redelijck Garnisoen voorsien ende gefurneert wesende, versoeckende 't selve haer advertissement in 't goede te willen nemen ende verstaen.

Klachten, van wegen de Markgraef van Bergen gedaen, nopende de onbequaemheyt van het Hooft van den Nieuwenbossche, ende of de Staten souden willen verstaen tot het leggen van een nieuw Hooft aldaer.

BY mijn voorschreven Heere den Stadthouder van wegen den Marckgrave van Bergen geproponeert zijnde, dat alsoo in voorlede tyden gedaen zijn, ende noch dagelijcks vallen, klachten van de quaedtheydt en onbequaemheydt van den opkomen ende afgaen van 't Hooft op den Nieuwenbossche, niet toegekomen by faute ofte negligentie van den voorschreven Marckgrave, ofte van syne Voorsaten, als daer van geen last, gewin ofte profijt oyt gehadt hebbende, ende dat t'anderen tyde, eene geduyrende de dijckage van 't Gors, gelegen buyten den ouden Dijck van Gastele, nu dese Somer by den voorsz Marckgrave bedijckt, genaemt Heerjans Landt, eenige communicatie gehouden is geweest met sommige van de Staten in 't particulier, omme een nieuw Hooft te maken buyten den Dijk van de voorsz nieuwe Landen, omme aldaer recht aen te komen uyt de Keene ende Moykene, tusschen de Finaert ende 't Sandt daer buyten, sonder te moeten

de

1551. den 9. October.

de Baerlake; den hoeck omme loopende van den Nieuwenbossche, op te moeten komen, alsoo 't selve soude komen tot groote commoditeyt ende verre minder kosten van de Passanten, Bestiael, &c; maer alsoo het selve eenen grooten penningh soude moeten kosten, als by estimatie achttien hondert ofte twee duysent Caroli guldens, 't welck meest komen soude tot commoditeyt van de Koopluyden ende andere Passanten, komende uyt Brabandt, ofte van daer nae Hollandt reysende, dat daeromme de voorsz Gedeputeerden souden willen advisêren ende resolveren, of sy daer ter naester tydt een goedt vast Hooft geleydt souden willen hebben, ende wat sy daer toe souden willen contribueren, ende waer men de nootelijcke penningen vinden soude, ende oock middelen omme die met 'er tydt te rembourseren, ende boven dien 't selve werck loffelijck te onderhouden, alle het selve breeder blijckende by sekere Memorie, by de Gecommitteerden van den Marckgrave de voorschreve Gedeputeerden gelevert, onder den Advocaet rustende.

* Bl. 9.

Resolutie op de voorschreve klachten, ende eenige gecommitteert, om inspectie oculair te nemen.

SOo hebben de voorsz Gedeputeerden genoegh eendrachtelijck geresolveert, dat alsoo sy van dese sake te vooren niet gehoort en hadden, ende * by die van Dordrecht verklaert wierde, dat de Swaluwe propicer ende bequamer wesen soude omme een Hooft te leggen, alsoo men van Dordrecht aldaer altoos met een half Getye mochte komen, ende op eenen dagh tot Breda, ende van daer op eenen dagh tot Antwerpen, dat daeromme

1551. den 9. October.

waer men best de reyse naer Brabandt te Water soude mogen nemen.

me eenige gecommitteert souden werden, die hen vinden souden ter plaetse van de Swaluwe ende oock van Heer Jans Landt, by den voorsz Marckgrave bedijckt, omme by inspectie oculair te mogen sien, waer men bequamelijkst een Hooft soude mogen maken, mitsgaders oock de Binnen-wegen, Passagien ende Caden, daer toe nootelijck zijnde, de welcke het selve gevisiteert hebbende, de ses groote Steden by geschrifte over te senden, omme daer van te communiceren elcks in den haren, ende alsdan op sekere Daghvaert, te houden, eyntelijck te resolveren; seyde mede de selve visitatie ende ondersoek van de bequaemheydt van de Wegen niet eer en soude mogen geschieden dan na Lichtmis, alsoo de selve alsnu, overmits den grooten Regen, al onder Water leggen, ende hebben voorts daer toe gecommitteert een van Dordrecht ende een van der Goude, als naest gelegen zynde.

Den Advocaet gecommitteert, omme te vervolgen d'extensie van de sententie in materie van Congie.

BY die van Amsterdam de Staten verklaert zijnde, hoe dat, geleden omtrent die Jaren, de selve Staten geobtineert hadden Sententie tot haren voordeele jegens den Procureur generael, nopende de materie van Congie, daer van men alsnoch niet en hadde konnen gekrijgen de Sententie geëxtendeert, wat vervolgh oock tot dien eynde gedaen hadde geweest; dat daeromme by henluyden eenige gecommitteert souden werden, omme de voorsz Sententie te vervolgen, soo hebben de voorsz Gedeputeerden daer toe den Advocaet gecommitteert, ende in gevalle hem

den 9. October.

hem dies aengaende eenige swarigheydt gemaeckt wierde, dat hy daer van de Staten soude adverteren, omme alsdan verder gedaen te werden soo men bevinden soude te behooren.

BY den Advocaet de Gedeputeerden van Delf, Leyden, Amsterdam ende Gouda gevraeght zijnde, of sy bereydt waren antwoort te geven op de versochte recompense van de Weduwe Vrancks van der Hoeven, daer van dickwils henluyden vermaen gedaen was, seyden daer toe niet bereydt te zijn, maer souden daer van rapport doen, om op de naeste Daghvaert haer antwoordt inne te mogen brengen.

Beroerende de versochte recompense van de Weduwe van Vranck van der Hoeven.

Den 10 *October* 1551.

den 10. October.

BY den Advocaet de antwoordt, nopende de principale sake, daer op de Daghvaert beschreven was, gemaeckt zynde, ende by den Heere van Goudriaen, die van Dordrecht, Delf, Amsterdam ende Gouda gevisiteert, heeft de selve mijnen Heere van Beveren (volgende syne begeerte, daeghs te vooren gedaen) by geschrifte onderteyckent gelevert, in forme soo die by hem ter presentie van de voorsz Staten by monde gedaen was.

De antwoort van de Staten aen den Heere van Beveren by geschrifte gelevert.

Den 17 *November* 1551.

den 17. Novemb.

STossel Harmansz, Bode, gegeven advis op een Ordonnantie van twee en twintigh

Advis op een Or-

dagh-

1551. den 17. Novemb. donnantie van den Boode Christoffel Harmens, van twee en twintigh dag-gelden.

dagh-gelden, uyt saecke dat hy op den vijfden October te vooren, ter begeerte van die van Amsterdam, door mijn onthiet gereyst is nae Brussel, omme te recouvreren Copie van de stucken ende Munimenten, daer toe die van Over-Yssel, als Eyssschers, hen refereren in seeckere hare Schriftuyren, ende by hen onder sekere Letteren geprocudeert zijn, ende voorts gebracht heeft de Regeerders van Amsterdam, ende dat boven de negen guldens ende acht stuyvers, by hem gedebourseert voor de voorschreve * Copien, wesende authenticq, ende tot een en twintigh toe in getale.

* Bl. 10.

Dagh-

1551. den 4. Decemb.

Daghvaert, gehouden in den Hage,

Den 4. December 1551.

PRÆSENTEN.

Bouwen Willemsz van Drenkwaert.
ende
Mr. Willem Schoock.
VAN DORDRECHT,
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Dirck Duyst, Burgermeester,
ende
Huych van Eynde,
VAN DELF.
Jonge Dirck Jansz, Burgermeester,
ende
Mr. Jacob de Milde,
VAN LEYDEN.
Mr. Hendrick Dircksz, Burgermeester,
ende
Pieter Cantart,
VAN AMSTERDAM.
Jan Dircksz 't Hoen, Burgermeester,
ende
Gijsbrecht Jan Aertsz, Burgermeester,
VAN DER GOUDE.

Op de visiteringe van de antwoordt, by den Advocaet gemaeckt op de eysschen van die van Vrieslandt, ende Over-Yssel, roerende 't visschen in de Zuyder-Zee.

BY den Advocaet de gelegentheydt van de voorsz sake, ende de Proceduren, in November 1550. by de Commissarissen tot Utrecht gehouden, ende wat eysschen by die van Vrieslandt en Over-Yssel genomen waren, verhaelt zijnde, mitsgaders dat by Appointement van den Secreten Raedt geappointeert was, dat partyen aen alle zyden souden heb- Gecommitteerden tot het visiteren van de antwoordt, by den Advocaet gemaeckt op de eys-

1551. den 4. Decemb.

ben visie ende Copie van des anderen Schriftuyren, ende dat de voorsz van Hollandt souden mogen nemen conclusie contrarie ende pertinente jegens de conclusie van de voorsz van Vrieslandt, ende voorts elck in sijn regard mogen wederleggen ende debatteren elckanders Geschriften, daer by sy sullen mogen voegen sekere tiltren ende Munimenten, als hen goedt duncken sal, &c., ende dat volgende dien den Advocaet de voorsz antwoordt gemaeckt hadde, begeerende daeromme, dat syluyden eenige committeren souden, die de voorsz antwoordt ende alle de andere stucken visiteren ende doorsien souden; soo hebben de voorsz Gedeputeerden daer toe gecommitteert den Advocaet, de Pensionarissen van Haerlem, Leyden ende noch een van Amsterdam, ende heeft den Pensionaris van Haerlem alle de voorsz stucken nae hem genomen, om die te doorsien, ende alsdan met de selve hem te vinden by den Pensionaris van Leyden, ende van daer by den Advocaet, omme by hen gelijckelijck alle de stucken doorsien te werden, ende indien sy eenige swarigheydt bevonden, op de naeste Daghvaert de Staten daer van rapport te doen.

schen van die van Vries-landt ende Over-Yssel, roerende 't visschen inde Zuyder-Zee.

Twee Placaten in den Lande van Hollant gepubliceert, 't eene verbiedende den uyt-

BY den Advocaet, ter begeerte van die van Amsterdam de voorsz Gedeputeerden vertoont zijnde, hoe dat onlanghs in den Lande van Hollandt gepubliceert waren twee Placaten, daer van het eene was in dato den negenden October, inhoudende verbot, van geen Munitien van Oorloge uyt dese Landen

te

1551. den 4. Decemb.

tê mögen voeren, onder welcke Munitien van Oorloge gecomprehendeert waren Peck, Teer, Ruet, Leer, Masten ende Sprieten; ende het andere, in dato den negen en twintighsten der selver maent, October, inhoudende gebot, dat men geen Goederen uyt de Landen van * de Keyserlijcke Majesteyt van herwaerts over en soude mogen voeren, ofte in de selve Landen brengen; dan mits betalende den Twee-hondertsten penningh van dien; ende hoewel het voorsz laetste Placaet, ende oock de Instructie van de Gecommitteerden tot den ontfangh van den voorsz Tweehondertsten penningh, admitteerde dese Landen van herwaerts over malkanderen alle Koopmanschappen mochten brengen ende senden, sonder gehouden te wesen den voorsz Impost te betalen, soo pooghden nochtans de voorsz Gecommitteerden dagelijcks te ontfangen den voorsz Tweehondertsten penningh van de Goederen ende Koopmanschappen, by die van Gelderlandt, Vrieslandt, Over-Yssel ende Groningen in dese Landen gebracht, ende weder reciproquelijck uyt den Lande van Hollandt in den voorsz Lande van Hollandt, ende dat onder decksel van die van Gelderlandt, Vrieslandt, Over-Yssel ende Groeningen geen Erf-Landen, maer geconquesteerde Landen waren, hoewel 't voorsz Placaet houdt de clausule, *uyt de Landen van herwaerts over*, daer onder immers de voorsz Landen oock gecomprehendeert zyn; ende alsoo 't selve was tenderende tot annihilatie van de Negotiatie ende

* Bl. 11.

voer van Munitien van Oorloge, en het andere, dat men geen Goederen in en uyt de Landen van herwaerdts over sal voeren, dan betalende den Twee-hondertsten penning van dien.

1551. den 4. Decemb.

de Koopmanschap, vallende in den Lande van Hollandt, ende tot verderffenisse van de selve Landen, de welcke op de Negotiatie principalijck gefondeert is, soo hadden sy daer van seeckere doleantie op den naem van de Staten by geschrifte doen stellen, omme aen de Keyserlijcke Majesteyt versoecken daer inne geremedieert te werden, begeerende dat sy de selve souden willen doorsien, ende toelaten, dat de selve sulcks overgegeven mochte werden; Soo hebben de voorsz Gedeputeerden verklaert, dat gemerckt sy te vooren van desen niet geadverteert en waren, daer inne niet en mochten doen, maer begeerden Copie van dien, ende rapport in den haren te doen, omme op de naeste Daghvaert haere antwoordt inne te mogen brengen, welcke Copie oock henluyden by den Advocaet gelevert is.

Rapport, by de Gedeputeerden gedaen, nopende de Vaert op de Swaluwe ofte op de nieuwe Gastel.

BY de Gedeputeerden van Dordrecht ende Gouda, als Commissie gehadt hebbende van de Staten, omme hen te informeren ende inspectie oculair te nemen, ende te reysen op de lage Swaluwe, ende voorts op de nieuwe Dijckage van Gastel, onlanghs by mijn Heer den Marquis van Bergen doen leggen, omme te weten, welck van de voorsz plaetsen souden wesen de bequaemste ende profijste voor de reysende Man, in ofte uyt den voorsz Lande van Hollandt dagelijcks reysende over den Oudenbossche, tot haren grooten koste, ongerief ende difficulteyt, ende oock de selve getoont hebbende sekere Caerte,

1551. den 4. Decemb.

te, daer by vertoont werdt, dat het propijste soude wesen, een Hooft te maken op de nieuwe Swaluwe, wesende maer twee mijlen Waters, maer dat't selve met het schieten ende wijden van seker Water, ende het maken van eenige Wegen, nootelijck zijnde, wel soude kosten vijf duysent guldens, rapport gedaen, ende haer Verbael de voorsz Staten getoont zynde, soo hebben de voorsz Staten verklaert, niet te willen resolveren, dan in 't bywesen van de Edelen, als wesende een van de Edelen; ende hebben dagh genomen, omme weder in de Herberge te wesen den veertienden deser maendt December, ende den Advocaet belast mijn Heere van Assendelf, die op morgen t'huys wesen sal, te seggen, dat hy jegens dien dage mede doe beschrijven de Edelen, alsoo mijn Heere den Marquis van Bergen aen die van Dordrecht versocht heeft, met den eersten van dese sake antwoordt te hebben.

Beroerende de Visscherye in de Zuyder-Zee.

HEeft Mr. Hendrick Dirckſz, Burgermeester, den Advocaet geseydt, dat Mr. Floris van Hooghaerden t'huys geschreven hadde, dat de Steden ende Vlecken, hen generende met de Visscherye in de Zuyderzee, * noch uytstel gekregen hadden, omme peremptoire van haer voorsz antwoordt ende andere Munimenten te mogen dienen, tot *trium Regum* naestkomende, jegens welcken tydt alle dingen gereedt gemaeckt moeten wesen.

* Bl. 12

1551.
den 6.
Decemb.

Den 6. December 1551.

Beschrijvinge van de Staten.

HEb ick den Heere van Assendelf door begeerte van de Staten geseydt, dat hy jegens den voorsz veertienden December mede soude beschrijven de Edelen, 't welck hy my beloofт heeft sulcks te doen,

Dagh.

1551. den 15. Decemb.

Daghvaert, gehouden in den Hage.

Den 15 December 1551.

P R Æ S E N T E N.

Den Heere *van Assendelf*,
Den Heere *van Duven-Voirde.*
Den Heere *van Mathenes*,
Willem van Lockhorst,
ende
Otto van Egmont,
UYT DE NAEM VAN DE EDELEN.
Willem Bouwensz,
ende
Mr. Willem Schoock,
VAN DORDRECHT,
Mr. Pieter van Foreest, Burgermeester.
ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Dirck Duyst, Burgermeester,
ende
Mr. Huych van Eynde,
VAN DELF.
Claes Reyersz, Burgermeester,
ende
Mr. Jacob de Milde,
VAN LEYDEN.
Dirck Hillebrandtsz,
ende
Mr. Floris van Hooghaerden,
VAN AMSTERDAM.
Jan Dircksz 't Hoen, Burgermeester,
ende
Dirck Cornelisz,
VAN DER GOUDE.

Omme te resolveren op 't voorgaende rapport, gedaen by de Gecommitteerden van de Staten, dewelke geweest waren op de Swaluwe ende op 't nieuwe Landt van Gastel, onlanghs bedijckt by den Heere van Bergen, ende inspectie oculair genomen hadden van beyde de voorsz plaetsen, om te weten

ten waer men be-
quamelijkst tot ge-
rief van den Koop-
man ende reysende
Man naer Brabandt
een Hooft soude
mogen leggen.

Beroe-
rende het
rapport
van de
Gecom-
mitteer-
den van
de Staten.
de welke
inspectie
genomen
hadden,
waer men
bequame-
lijckst tot
gerief
van de
reysende
Man ende
Koop-
man, naer
Brabandt
een hooft
soude
mogen
leggen.

BY den Advocaet verhaelt zynde 't inhouden van 't verbael, by de voorsz Gecommitteerden op de voorsz plaetsen gemaeckt, ende het inhouden van dien geverifieert hebbende by de Caerte daer toe dienende, soo hebben de voorsz Gedeputeerden, naedien hen by den Advocaet oock verhaelt was seker inhouden van Memorie van de Burgermeesters ende Regeerders der Stede van St. Geertruydenberge, by de welcke de selve verklaren, dat men binnen de voorsz Stede tot allen tyden vinden sal goedt Gereedtschap van Wagenen ende Paerden, omme alle Personen terstondt te voeren nae Antwerpen, Mechelen ende elders; Soo hebben de voorsz Gedeputeerden, eerst afgeslagen hebbende 't nieuwe Landt van Gastel, omme daer een Hooft te doen maken, nae lange disputatie, waer 't bequaemste, oirbaerlijckste en profijtelijckste soude wesen voor den reysbaren Man, sijn passagie te nemen of over St. Geertruydenberge, of over de Swaluwe, eendrachtelijck geresolveert, dat voor ende al eer eyntelijcke conclusie dies aengaende genomen soude werden, die geene die gecommitteert waren geweest, omme te besichtigen * ende inspectie oculair te nemen van de voorsz twee plaetsen, te weten de Swaluwe ende 't nieuwe Landt van Gastel, 't selve oock gedaen hadden, hen weder souden vinden

* Bl. 13.

1551. den 15. Decemb.

den op de Swaluwe, ende de selve ondervragen, wat provisie sy souden in meeninge wesen te doen van Wagens en oock van Sweenhalsen, ofte andere Schepen, bequaem zynde omme den reysbaren Man tot allen tyden te gerieven, ende dan van daer voorts reysen tot Breda by die van den Rade van mijn Heere den Prince van Orange, ende by de Regeerders van de Stadt aldaer, ende van hen te begeeren, of sy te vreden souden wesen, de Wegen, gelegen tusschen den Dorpe van der Heyden ende de Swaluwe, niet rijdtbaer wesende, tot allen tyden toebehoorende mijn voorsz Heere den Prince, sulcks toe te doen maecken, dat men de selve tot allen tyden met de Wagens soude mogen gebruycken, ende sulcks oock altoos doen onderhouden; dat sy oock die van St. Geertruydenberge souden ondervragen, tot wat prijs ende loon sy souden willen beschicken een Wagen, soo op Antwerpen als oock op Mechelen, voor twee drie ofte vier Personen van eeren, die een Wagen alleen souden willen hebben; ten anderen, of sy hen souden willen voorsien van drie ofte vier Sweenhalsen, tot gerief van den reysenden Man; ten derden, of sy oock haren Dijck, van de Stede af tot de Steenoven toe, sulcke souden willen doen maken, dat de selve tot allen tyden van de Paerden souden wesen rijdtbaer; ende ten vierden, of Schout, Burgermeesters, Schepenen ende Rade der selver Stede 't inhouden van de voorsz drie Articulen ende van hare principale Memorie, de Staten gelevert, souden willen beloven, tot allen tyden te vol-

1551. den 15. Decembr.

brengen ende te doen onderhouden, fulcks dat daer in geen faute en foude vallen.

Doleantie van die van Amfterdam, omme geremedieert te hebben eenige poincten van feecker Placaet, in 't welke onder Munitien van Oorloge gecomprehendeert werden fekere groove Waren, ende om afgedaen te hebben den Twee-hondertften penningh van inkomende ende uytgaende Goederen.

BY den Advocaet de voorfz Staten verhaelt zynde 't inhouden van fekere doleantie, by die van Amfterdam gedaen concipieren, omme geremedieert te hebben eenige poincten, geinfereert in feker Placaet, wefende in dato den negenden October 1551., in de welcke onder Munitien van Oorloge gecomprehendeert wierden fekere grove Koopmanfchappen, als Peck, Teer, Ruet, Leer, Maften, Sprieten ende andere, ende mits dien verboden werden uyt defe Landen te voeren, de welcke fchijnen niet te behooren daer onder gecomprehendeert te werden; ten anderen, omme afgedaen te hebben den Twee-honderften penningh, uytvarende ende inkomende in defe Landen, ende dat na vermogen van feker Placaet, in dato den negen en twintighften der voorfz maendt, omme te weten, of de Staten te vreden waren, dat 't inhouden van de voorfz doleantie vervolgt foude werden Staets-gewijs; Soo hebben de Edelen, die van Haerlem, Delf, Leyden, Amfterdam ende Gouda eendrachtelijck gerefolveert, dat men 't felve Staets-gewijs foude vervolgen, alfoo 't voorfz laetfte Placaet, nopende de opfettinge van den Twee-hondertften penningh, expreffelijck is contrarie het Privilegie, by wylen hooger Memorie Koningh Philips den Lande van Hollandt gegeven, ende contrarie de Sententie, by mijne Heeren van den Groote Rade daer nae gevolght, ende hebben, om-

1551. den 15. Decemb.

omme 't selve te vervolgen, 't meerendeel gecommitteert een van de Edelen, Haerlem, Leyden, Amsterdam ende den Advocaet; maer die van Dordrecht verklaerden, dat sy last hadden te verklaren, niet te willen eenigh vervolgh doen jegens de voorsz Placaten ende de believte van de Keyserlijcke Majesteyt, ende dat men daeromme haren naem soude royeren uyt de voorsz doleantie, 't welck hoorende alle de andere Gedeputeerden, hebben gesustineert, dat syluyden, als makende onderlinge een Corpus, hen van den anderen niet en behoorden te separeren, als wesende van quader consequentie, dat daeromme de voorsz Gedeputeerden elcks in den haren souden * willen favorabel rapport doen, ten eynde sy by den anderen ende geunieert mochten blyven, ende bysonder in dese saecke, toucherende de Privilegien van den Lande ende 't welvaren van dien, welck rapport de voorsz Gedeputeerden aengenomen hebben te doen.

* Bl. 14.

De antwoort van die van Vrieslandt en de Over-Yssel, beroerende de Visscherye in de Zuyder-Zee.

BY den Advocaet de Pensionarissen van Haerlem ende Leyden, die op de voorgaende Daghvaert gecommitteert waren, omme te visiteren de doleantie ende de antwoordt, by den voorsz Advocaet gemaeckt jegens de eysschen van die van Vrieslandt ende Over-Yssel overgeleydt, of sy de selve gevisiteert hadden, ende wat hen daer van dachte; soo hebben de voorschreve Pensionarissen verklaert, dat sy de selve seer goedt vonden, dan den Pensionaris van Leyden seyde, dat 'er wat behoorde geseydt te werden op de al-

le-

1551. den 15. Decemb.

legatie van die van Over-Yssel, roerende sekere presentatie, by de Visschers van Hollandt t'anderen tyden gedaen, daer van hy een weynigh by Memorie geteyckent hadde, ende geleydt in de antwoordt jegens die van Over-Yssel gedaen maecken, mits welcken den voorsz Advocaet versocht heeft, dat de voorsz Staten souden willen yemandt committeren, om 't voorsz Proces, hangende in den Secreten Rade, te furneren, het welck geschieden moeste naevolgende den Appoinctement voor *trium Regum* naestkomende, mits welcken de voorsz Gecommitteerden daer toe gecommitteert hebben die geene, die de sake te vooren beleydt hadden, te weten die van Amsterdam ende den Advocaet.

Beroerende de Recompense, by de Weduwe van Vrank van der Hoeven tot diversse tijden versocht.

AEngaende de Recompense, by de Weduwe Vrancks van der Hoeven tot diversse tyden versocht, is by die van Dordrecht ende Haerlem verklaert, dat sy te vreden souden wesen, omme proces te schuwen, haer te accorderen ende toe te voegen twee hondert guldens, dan die van Dordrecht protesteerden, dat in gevalle van proces, sy van geene meeninge en waren eenige kosten te helpen dragen; van gelijcken, omme de redenen voorsz, waren die van Leyden te vreden, de voorsz Weduwe toe te voegen hondert vijftigh guldens, ofte ten hoogsten twee hondert guldens, soo verre sy sulcks gevolgh hadden van alle de andere, maer die van Delf, Amsterdam ende Gouda verklaerden ende lieten hen duncken, dat wylen Vranck van der Hoeven van sijn moeyte ende arbeydt ten vol-

 1551. den 15. Decemb.

vollen gecontenteert was, ende dat de voorsz Weduwe te dier cause niet en behoorde toegeleydt te werden, en indien sy haer pretense recompense met recht wilde vervolgen, souden hare Majesteyts recht moeten defenderen.

BY den Advocaet verhaelt zijnde, hoe dat, achtervolgende seker versoek, by de Weduwe Vranks van der Hoeve by Requeste gedaen, dat in wylen hare Mans generale Rekeninge by erreur te veel ontfanghs gemaekt was van de somme van drie en dertigh ponden negen schellingen, soo waren by de Staten gecommitteert Mr. Cornelis Suys, Reyer van der Does en hy Advocaet, omme te doorsien de Articulen van de Rekeninge, dienende op de voorsz swarigheydt, de welcke oock de selve gevisiteert hebbende, hadden bevonden, dat de voorsz Weduwe in haer Mans eerste ende laetste generale Rekeninge van den Impost ende laetsten Tienden penning, foliis 9. en 10., ontfangh gemaeckt heeft by erreur soo wel van de drie sommen, die men de Ontfangers particulier tot Medenblick, Monnickendam en Muyden schuldig gebleven is, by slote van hare eerste Rekeninge van den voorsz Impost, als van de somme, die sy het Landt van elcks schuldigh gebleven zijn by slote van hare tweede Rekeninge, daer inne sy elcks geprofiteert hebben in uytgeven 't rest van de voorsz eerste Rekeninge, ende dat daeromme gelijcke somme weder komt te profiteren van 't Landt van Hollandt, * sy daeromme te vreden waren, dat de voorsz Weduwe gepasseert soude werden Ordonnantie

Erreur van te veel ontfangh gemaeckt in de Rekeninge van Vranck van der Hoeven, ter somme van drie en dertigh ponden negen schellingen.

* Bl. 15.

tie op den Ontfanger van 't gemeene Landt tot de voorsz somme, soo hebben de voorsz Gedeputeerden geresolveert, dat sy niet en konden verstaen, sulcken erreur gebeurt te mogen zijn, nadien de voorsz Rekeningen over lange wel rijpelijck gesloten waren, ende daeromme gecommitteert hebben Mr. Huych van Eynde ende Jacob de Milde, omme de voorsz Rekeninge noch eens te doorsien, hoewel de Gedeputeerden van Leyden verklaerden, dat sy wel te vreden souden wesen met de verklaringe van de voorsz Gecommitteerden, als hen op 't stuck van de Rekeninge wel verstaende.

Requeste van den Bode Coenraedt Jansz, en van Reyer Willemsz

OP 't versoeck, by Coenraedt Jansz, Bode, by Requeste gedaen, dat hy wel soude willen bedienen 't Officie van Bode van 't Landt; mitsgaders op de Requeste van Reyer Willemsz, daer by hy versochte recompense ofte gratuiteyt, van dat hy twee jaren en drie maenden op de Voorpoorte in den Hage, ter contemplatie van de Staten, gevangen gelegen hadde, hebben de voorsz Gedeputeerden elcks in den haren genomen rapport tot op de naeste Daghvaert.

Requeste van Vrank Boot, om te hebben betalinge van sijn Salaris.

VAn gelijcken hebben sy oock rapport genomen op het versoeck by Mr. Vranck Boot gedaen, omme te hebben betalinge van sijn Salaris, in 's Landts saecken verdient, sonder te willen ofte te weten verklaringe by specificatie te doen van het geene wes hy verdient hadde, als daer van geen Register gehouden hebbende, ende mitsdien stellende 't

1551. den 15. Decemb.

't selve tot discretie van de Staten, ende dat op de naeste Daghvaert.

De ses groote Steden gevoegt met die van Woerden

ZYn by de voorsz Gedeputeerden, omme te vervolgen het proces, hangende voor den Grooten Rade tusschen die van Woerden, ende de Staten met hen gevoeght, Eysschers, jegens eenige Dorpen, Verweerders, roerende de Brouweryen op 't platte Landt, gecommitteert een van Leyden ende een van der Goude.

Voor wat loon die van Geertruydenberg hare Wagens naer Antwerpen en Mechelen souden willen latenvaren, met noch andere poincten ende andere drie Articulen, hier nae volgende.

BY de Gedeputeerden van Dordrecht, Gouda ende den Advocaet, achtervolgende hare voorsz Commissie, de voorsz Gedeputeerden van St. Geertruydenberge gevraeght zijnde, tot wat prijs ende loon sy souden willen beschicken een Wagen, soo wel op Antwerpen als op Mechelen, voor Luyden van eeren, die een Wagen alleen souden begeeren, hebben verklaert, dat sy altoos de voorsz Personen, voor haer tweën, driën ofte vieren, reysende na Antwerpen, ofte van daer weder tot Bergen komende, een Wagen sullen doen hebben van Bamisse tot half Maert voor agt en dertigh stuyvers, ende van half Maert tot Bamis voor dertigh stuyvers, ende op Mechelen oock gaende ende komende, van Bamisse af tot half Maert, voor vijftigh stuyvers, ende van half Maert tot Bamisse voor veertigh stuyvers, het zy of de selve Wagens twee ofte drie Paerden inne gespannen hebben.

Ten anderen, gevraeght zynde, of sy hen souden voorsien van drie of vier Sweenhal-

sen,

1551. den 15 Decemb. sen, tot gerief van de reysende Man, hebben verklaert, dat sy sullen doen maken drie kleyne plat-boomde Schepen, voor ende achter gewrongen by forme van Henden, die elcks merckelijck sullen mogen voeren twintigh ofte vijf en twintigh personen.

Ten derden, gevraeght zynde, of sy oock haren Dijck, van de Stede af tot de Steenoven toe, sulcks souden willen doen maken, dat de selve tot allen tyden van den jare rijdtbaer soude wesen, hebben verklaert, te vreden te wesen de selve sulcks te doen maken, ende tot allen tyden te onderhouden.

* Bl. 16. * Ten vierden, gevraeght zynde, of Schout, Burgermeesters en Schepenen ende Raedt der voorsz Stede 't inhouden van desen, ende van hare principale Memorie, de Staten gelevert, souden willen beloven tot allen tyden te volbrengen ende te doen onderhouden, sulcks dat daer inne geen faute en soude vallen; hebben, niet willende 't selve over nemen, begeert daer van in den haren rapport te doen, ende en twijffelden niet, of de voorschreve Burgermeesters ende Regeerders en souden met den eersten den Advocaet van den Lande van haer wedervaren adverteren, ende oock ter naester Daghvaert hen by de Staten in den Hage vinden.

Ordonnantie van dertig dag-gelden voor den Advocaet. HEbben de voorsz Gedeputeerden den Advocaet geaccordeert een Ordonnantie van dertigh Dagh-gelden, ter cause van de reyse, by hem gedaen, eerst den tienden Julii 1550. na Turnhout by de Majesteyt van

van de Koninginne. Noch den twintighsten der selver maendt nae Ter Veere by den Heere van Beveren, roerende de Haringhvaert. Noch den vier en twintighsten November in 't selve Jaer na Utrecht, roerende de Visscherye in de Zuyder-Zee. 1551 den 15 Decemb.

HEbben sy geaccordeert Frederick Ottesz tot Delf, Joost Jansz, Burgermeester van Rotterdam, de Weduwe van Mr. Gerrit de Bruyn, een Ordonnantie van elcks ses dagen, van dat sy met den Advocaet den 20. Julii 1550. mede na Ter-Veere gereyst zijn. Ordonnantie voor Frederich Ottelz, cum sociis, elcks van ses dagen.

Den 27 December 1551. den 27 Decemb.

BEn ick gereyst met de Staten na Brugge, omme te hooren de propositie, daer op sy beschreven waren, ende te vervolgen de voorsz andere twee poincten. Reyse van den Advocaet met de Staten naer Brugge.

Finis Anni 1551.

1552.
Den 3.
Januarii.
* Bl. 1.

*VERGADERINGE,

GEHOUDEN BY DE GEDEPUTEERDEN VAN DE STATEN TOT BRUGGE.

Den 3 Januarii, 1552.

PRÆSENTEN.

De Heeren *van Goudriaen*, ende *Van Obdam*,
Van wegen d'EDELEN.
Pieter van Beveren, ende *Mr. Willem Schoock*,
VAN DORDRECHT.
Mr. Pieter van Foreest, Burgemeester, ende *Lambert Jacobsz*,
VAN HAERLEM,
Mr. Jacob van Eynde,
VAN DELF.
Mr. Jacob de Milde, Schout.
VAN LEYDEN.
Dirck Hillebrandtsz, Burgermeester, *Symon Eeleboutsz*, ende *Hoegaerden*,
VAN AMSTERDAM.
Jan Dircksz 't Hoen, ende *Dirck Cornelisz*, Burgermeester,
VAN GOUDA.

Omme te visiteren de Remonstrantien, noopende de Imposten van Pasporten ofte Saufconduiten; ende den Twee-Hondertsten Penningh, gestelt op alle Koopmanschappen, uyt saecke van seeckere twee Placaten, uytgegeven in October vijftien hondert een en vijftigh.

Resolutie tot royeringe van

TEn voorschreven dage by de Gedeputeerden de voorsz Remonstrantie gere-

den 3. Januarii.

remonstreert zijnde, hebben eendrachtelijck geresolvreert dat men uyt de voorsz doleantie soude royeren 't narré, dat men den Twee-Hondertsten Penningh oock pooghde te eysschen van de Goederen ende Koopmanschappen, komende buyten den Lande van Gelderlandt, Vrieslandt, Over-Yssel en Groningen, ende dat ter contemplatie van die van Dordrecht, die verklaerden geen last te hebben hun te voegen met de andere Staten, soo verre die voorsz clausule niet geroyeert en werdt; en dat men volgende deselve royeringe, die conclusie aldaer genomen, soude altereren, en dat men voorts daer by soude voegen 't geene die van Leyden proponeerden, raeckende het stuck van de Drapperye; ende die van Amsterdam, raeckende de kosten die de Schepen, geladen met Koopmanschappen, mosten dragen, komende in 't Vlie en Marsdiep, uyt saecke van de Lichten en Pilooten van de Schepen, vermits de ondiepten aldaer zijnde, alle 't selve breeder blijckende by de voorsz correctie: Ende d'antwoorde volgende 't geallegeerde van die van Leyden, men een andere Requeste daer by voegen soude, inhoudende de middelen als in deselve Requeste.

't narre uyt de doleantie van den Twee-Hondertsten Penningh van de Goederen ende Koopmanschappen, komende van buyten den Lande van Hollandt.

OOck hebben de voorsz Gedeputeerden aen den Heere van Beveren gedaen hare reverentie, ende hem 't inhouden van de voorsz Remonstrantie doen verhalen, versoeckende sijn assistentie, ten eynde den voorschreven Impost afgedaen mochten werden; 't welck

De voorschreve Remonstrantie aen den Heere van Beveren.

1552. den 3. Januarii.

gepresenteert, versoeckende sijn assistentie * Bl. 2.

't welck den voorsz Stadthouder * hoorende, heeft begeerdt deselve by geschrifte te hebben, omme die aen de Majesteyt van de Koninginne te representeren, en versocht dat het selve secretelijck mochte geschieden, op dat het voorsz versoeck tot kennisse van de andere Staten niet en soude komen, dewelcke hem oock met den Requeste gelevert is.

P R Æ S E N T E N,

Alle de selve, behalven

Beveren, ende
Jacob van den Eynde, *Mr. Lambrecht Jacobsz.*

De Remonstrantie in't net geschreven ende overgelevert.

NAer noene de voorsz Requeste en gecorrigeerde Remonstrantie by de voorschreve Gedeputeerden gevisiteert zijnde, is verklaerdt dat men dezelve in 't nette soude doen stellen, ende sulcks overgeven als gedaen is.

P R Æ S E N T E N.

Alle de voorsz Gedeputeerden.

den 5. Januarii.

Den 5. Januarii 1552.

Generale Propositie, gedaen in presentie van alle de Staten.

IS ter præsentie van alle de Staten de generale Propositie gedaen, groot wesende negenthien bladeren, en voor 't doen van de selve vielder debat tusschen die van Brabant, op 't voorsitten; ende naer syluyden by

1552. den 7. Januarii.

by den Heere van Reux, den Præſident van den Raede van Staten en Secreten Rade, ende den Hofmeeſter de Harlaix gehoort, ende de Majeſteyt van de Kon. rapport gedaen was, ſoo hebben die van Brabant het voorſitten geobtineert.

Den ſevende dito.

den 7. dito.

Particuliere propoſitie, gedaen by monde van den Præſident Viglius.

BY de Gedeputeerden van Hollandt de particuliere propoſitie gedaen zijnde by monde van den Præſident Viglius, en dat naderhant de Majeſteyt van de Koninginne 't inhouden van dien mede verhaelden, daer by voegende de groote moeyte, arbeyt ende deligentie die ſijne Keyſerlijcke Majeſteyt en ſy gedaen hadden omme deſe Landen te defenderen, ende te præſerveren jegens alle invaſien van de Vyanden, heeft d'Advocaet in het doen van de antwoorde Sijne Keyſerlijcke Majeſteyt, en Hare Majeſteyt daer van hooghlijck gedanckt, verſoeckende dat Hare Majeſteyt gelieven wilde daer inne te continueren; ende verklaerden voorts dat ſy van alles goedt ende getrouw rapport ſouden doen; verſoeckende tot dien eynde copie ſoo wel van de generale als particuliere Propoſitie; ende overmidts het jegenwoordige ſayſoen en tijdt, ten minſten den tijdt van een maendt, omme hare antwoorde weder inne te brengen, 't welck hun by de Majeſteyt geaccordeert is.

1552. den 8. Januarii.

Den achtsten dito.

Staet van het inkomen van Sijne Keyserlijcke Majesteyt, ende van de lasten daer tegen.

HEeft den Stadthouder door laste van de Koninginne de voorsz Gedeputeerden doen lesen een staet van alle de inkomsten van Sijn Keyserlijcke Majesteyt, soo wel van de Domeynen, Beeden, Imposten op de Wijnen, Last-geldt ende anders, mitsgaders van de lasten die Sijne Majesteyt weder daer tegens te dragen hadde van Ruyteren, Knechten, Garnisoenen, Munitien van Oorloge, Fortificatien, Toerustingen van Schepen van Oorloge, ende anders; is bevonden dat 't uytgeven van den jare vijfthien hondert een en vijftigh ende de kosten meer dan 't inkomen belopen over de . . . guldens.

* Bl. 3. Middelen by de Staten te adviseren, omme de geëyschte Bede te vinden, benevens de antwoorde van de Gedeputeerden.

*OOck heeft de voorschreve Stadthouder, door bevel als vooren, haerluyden voorgehouden, dat sy by maniere van communicatie souden adviseren een yegelijck een égael middel, daer mede men de geëyschte penningen over alle de Landen soude mogen vinden; waer op de voorsz Gedeputeerden, naer voorgaende communicatie, voor antwoorde doen geven hebben, dat 't selve niet doenlijck was, overmits de natuyre van den Lande divers is, ende dat mogelijck oock haer advis by de Staten niet en soude geadvoyeert werden, verklarende voorts dat van nooden was soo veel Schepen van Oorloge te equiperen, dat de Navigatie en Negotiatie haer loop ende cours mochte hebben; of anders soude mede cesseren de Drappe-

1552. den 8. Januarii.

perye ende alle andere Neringen, ende soude mits dien de geëyschte Petitie niet opgebracht mogen werden; mede reguard nemende op de groote lasten van de Dyckinge; maer in gevalle de voorsz Beede wat mochte gemitigeert werden, souden veel doen omme vruchtbare antwoorde inne te brengen, begeerende dat hy 't selve Sijne Majesteyt den Koningh soude willen aengeven, 't welck hy aengenomen heeft te doen.

Den thienden dito.

den 10. dito.

Geen mitigatie te mogen doen, overmidts de groote last van den Oorlogh.

GEvraeght zijnde by den Advocaet wat antwoorde de Majesteyt de Kon., op het geene voorschreve is, hadde doen geven, seyde dat sy tot geen mitigatie en mochten verstaen, mits de groote nootsaecke ende lasten van den Oorloge, ende daeromme haer naerstigheydt, ende sulks rapport doen souden, dat de geheele Petitie geaccordeert mochte werden: Ende aengaende de Equipage van de Schepen van Oorloge, zeyde, dat overmits de groote excessive kosten van dien, daer mede noch een seeckeren tijdt getoeft moste werden.

Appoinctement op de doleantie.

MEde is op de voorsz Requeste ende Doleantie voor Appoinctement gesteldt: De Kon. heeft hier op voorsien, soo de Supplianten vernemen sullen mogen by de Copie van de Brieven, hier op geëxpedieert, dewelcke hun gecommuni-

 ceert

1552. den 10. Januarii.

ceert sullen werden. Actum tot Brugge den thienden Januarii, 1552.

Ende onderteeckent,

Verreycken.

Rapport van den Advocaet aen den Heere van Assendelft.

DEn Advocaet den veerthienden t'huys gekomen zijnde, heeft den Heere van Assendelft van alle 't geene voorsz is rapport gedaen, en hem gevraeght of hy jegens den een en twintighsten des selven Maendts de Edelen mede hadde doen beschrijven, 't welck hy seyde gedaen te hebben, ende dat ten voorsz vijfthienden dage Daghvaert dienen soude op 't visiteren van de Caep en Vierhoet in 't gat van de Maze.

Missive uyt den naem van SijneKeyserlijcke Majesteyt, daer van het voorschreve Appoinctement mentioneert.

HEt inhouden van de Missive voorsz, daer van 't Appoinctement vermelt, is dit:

Omme seeckere saecken ende consideratien, ons daer toe moverende, hebben wy in den name, ende van wegen den Keyser onsen Heere, geordonneert generalijck af te doen in de Landen van herwaerts over, het heffen van de helft van den Honderdtsten Penningh van de prijs ende waerde van alle Koopmanschappen, uyt de Landen gaende, of daer inne komende, waer van wy u adverteren, uw ordonnerende, dat ghy uw voortaen verdraecht van meer te lichten de helft van den Hondertsten Penningh, en voorts uw Substituyten beveelt van gelijcken te doen,

1552. den 10. Januarii.

doen, dresserende voorts * de reeckeningen van uwen ontfangh tot den dage van de receptie van desen, omme daer van te verantwoorden tot profijte van Sijne Majesteyt, volgens uw Commissie, ende dat hier inne geen faute en zy: Ende is geschreven aen den Ontfanger Grammay.

* Bl. 4.

1552. den 15. Januarii.

Daghvaert, gehouden in den Hage.

Den 15. Januarii 1552.

By den Heeren *Willebort Uyttenbroek*, VAN DORDRECHT.
Vranck Pietersz, Burgermeester,
Symon Hendricksz, ende
Mr. Huych van Eynde, VAN DELF.
Adriaen Jansz, VAN LEYDEN.
Gerrit Jacobsz Koeckebacker, ende
Gerrit Huygensz, VAN AMSTERDAM.
Jacob Foyen,
Adriaen Jorisz,
Leendert Adriaen Jansz, ende
Mr. Roelandt, Pensionaris, VAN ROTTERDAM.
Elant Aertsz, Burgermeester,
Anthonis Willemsz, ende
Jacob Danielsz, VAN SCHIEDAM.
Dirck Gerritsz, ende
Cornelis Gerritsz, VAN WORMER.
Willem Claesz, VAN JHISP.
Michiel Willemsz, ende
Dirck Jacobsz, VAN CATWYCK.
Frederick Jacobsz, ende
Engel Arentsz, VAN TERHEYDE.
Pieter Paulusz, ende
Cornelis Ewoutsz, VAN DEN BRIELE.

Omme te resolveren tot wiens kosten de Kaep en Vuyr-boet, staende by den Briele, voor 't gat van de Maze, die nootsaeckelijck verset moet wesen, verset soude werden.

Op

1552. den 15. Januarii.

OP den voorsz dage is by de voorsz Gedeputeerden, ter Daghvaert beschreven, naer voorgaende communicatie, genoeghsaem eendrachtelijck geresolveert nootsaeckelijck te wesen, tot præservatie ende verseeckertheyt van de Schepen, willende komen in 't gat van de Maze, de voorsz Kaep en Vuyrboet te versetten, alsoo deselve als nu niet propicelijcken en staet: Maer alsoo de voorsz Gedeputeerden niet gesien en hadden seecker Placaet en Ordonnantie, dewelcke die van den Briele hebben, daer by sy gehouden zyn de voorsz Baecke ende Vuyrboete te maecken ende te onderhouden, soo hebben sy daer van begeert Copie, en elck in den haren rapport genomen, omme te resolveren tot wiens kosten de voorsz Baecke en Vuyrboet verset soude werden, en weder alhier in den Hage in de Herberge te wesen den vierden Februarii naestkomende, waer van d'Advocaet mijn Heeren van den Raedt geadverteert hebbende, zijn daer mede te vreeden geweest, dan belasten den Heere van Assendelft den Advocaet, dat hy de voorsz Gedeputeerden soude seggen, dat men die van Gouda en Purmereynde niet meer en soude doen beschrijven, mits dat sy sonderlinge met de voorsz Baecke en Vuyrboet niet geprofiteert noch verbetert en waren, en altoos te vreeden waren te agnosceren 't geene by de andere Gedeputeerden geresolveert soude werden, 't welck d'Advocaet gedaen heeft.

* Dagh-

1552 den 12. Januarii. * Bl. 5.

* Daghvaert, van de Staten van Hollandt gehouden in den Hage.

Den 12 Januarii 1552.

P R Æ S E N T E N.

De Heeren *van Egmont*, *Assendelft*, *Goudriaen*, *Duvenvoirde*, *Mathenes*, *Obdam*, *Lockhorst*, ende *Otto van Egmont*, Van wegen d'EDELEN.

Willem Bouwensz, *Pieter van Beveren*, *Heyman Adriaensz*, *Mr. Claes Bartholomeusz*, ende *Mr. Willem Schoock*, VAN DORDRECHT.

Mr. Pieter van Foreest, Burgermeester, ende *Mr. Lambrecht Jacobsz*, VAN HAERLEM.

Vranck Pietersz, Burgermeester, ende *Huygh* en *Jacob van Eynde*, VAN DELF.

Gerrit Beuckelsz, Burgermeester, ende *Mr. Jacob de Milde*, VAN LEYDEN.

Dirck Hillebrantsz, Burgermeester, ende *Mr. Floris van Hoegaerden*, VAN AMSTERDAM.

Jan Dirck 't Hoen, Burgermeester ende *Witte van der Henne*, VAN GOUDA.

Omme antwoorde te resolveren, die men geven soude op de Propositie van twee hondert duysent guldens, by Sijne Majesteyt den

1552 den 12 Januarii.

den sevenden Januarii gedaen; te betalen d'eene helft in de maent van Maert, en de andere helft St. Jans Misse, beyde naestkomende.

DEn voorsz twaelfden Januarii by Suys als Commissaris de voorsz Gedeputeerden verklaert zijnde, hoe dat hy hem hielde indachtigh van 't inhouden van de generale en particuliere Propositien, mitsgaders van 't geene dat de Majesteyt mondelingh daer by gevoeght heeft, dat daeromme syluyden, om die redenen aldaer verhaelt, sulcks souden willen resolveren, reguard nemende op de nootsaeckelijckheyt van de saecke, dat de versochte Petitie geaccordeert mochte werden, soo hebben de Edelen eerst overgeleyt dat die voorsz Petitie soo excessif is, en dat van die van Hollandt op de helft nae soo veel geëyscht werdt als van die van Brabant, daer in voortijden syluyden ten alderhooghsten niet meer gewoon zijn op te brengen dan een derdepart van die van Brabant, hebbende noch tot haren hulpe die van Zeelandt, 't welck immers te seer exsessif is, ende geen apparentie en heeft: Hebben mede overleyt de groote lasten en kosten die 't Landt jegenwoordigh moet dragen, overmidts den inbreuck en ontrampeneeringe van de Dijcken, al dewelcke men niet en sal mogen repareren, noch in den eersten staet brengen met de somme van ses honderdt duysent guldens: Hebben insgelijcks ter contrarie aenschouw genomen op de groo-

1552 den 12 Januarii.

groote toerustingen van Oorlogh en aenslagen die den Koningh van Vranckrijck met sijn Geallieerde in meeninge is te doen op dese Landen, om deselve gantschelijck te vernielen en te niet te brengen, en dat daeromme van nooden is geldt gevonden te werden, in sulcker voegen en quantiteyt, dat alle deselve beschermt souden mogen
* Bl. 6. werden, en bysonder ter * Zee, op dat de Negotie en Navigatie haer cours en loop mach hebben, sonder dewelcke 't Landt van Hollandt de beeden en subventien niet en souden mogen furneren: Hebben oock overgeleyt ende verklaert datter zijn vier Middelen daer by men gewoonlijck is te vinden de Beeden in Hollandt, als by de Schiltale, by den Impost, by 't Margengelt, en by den Thienden Penningh, ende alsoo den Impost van de Wijnen en Bieren niet heel veel heeft uytgebracht, en dat 'er in de Collectatie van dien veel excessive kosten vallen, dat als nu, overmits den inbreuck van 't Mergengelt, niet en souden mogen eysschen, alsoo van die Landen, als nu innegebroocken, de naeste twee of drie jaren geen Vruchten konnen nochte ontfangen en sullen werden, en dat men de Collectatie by den Thienden Penningh behoorde te reserveren tot een refugie en uytterste noodt, soo hebben syluyden geresolveert en van advise geweest, des gevolgh hebbende van den anderen; dat reguard nemende dat die van Hollandt niet gewoonlijck en zijn meer op te brengen dan 't derdepart van die van Brabant, ende oock op de voorsz lasten die sy

1552. den 12. Januarii.

ſy dragen moeten, ter cauſe van den voorſz inbreuck, men voor deſe reyſe Sijne Majeſteyt ſoude mogen accorderen de ſomme van veertigh, vijftigh of ſeſtigh duyſent guldens, te vinden hondert duyſent guldens op de Schiltalen, en dat de Steden haer gratie in de voorſchreve ſomme ſouden vinden, elcks in den haren, by capitale Impoſitie, ſtellingen van Haertſteden, verhooginge van den Excijs of anders, als ſy dat ſouden konnen adviſeren, en dat de reſte gevonden ſoude werden by verkoopinge van Renten, wel verſtaende dat men een partye van de voorſz reſte, te weten van thien, twaelf of veerthien duyſent guldens, ſoude vinden by Leeninge van eenige Conventen, de macht daer toe hebbende, te betalen d'eene helft in 't eynde van Maert, en d'andere helft in 't eynde van Julii, en dat deſelve penningen geëmployeert ſouden werden tot defenſie van deſe Landen, ter Zee en anders: De Gedeputeerden van Dordrecht, Haerlem, Leyden en Amſterdam, verklaerden genoegh by de voorſz Middelen, dat haerluyden niet mogelijck en was, overmidts den voorſz inbreuck, de geheele geëyſchte ſomme op te brengen; te meer, alſoo de Negotiatie, Navigatie, Draperye en andere Neeringen, genoegh ceſſeerden; die van Amſterdam verklaerden mede, dat in veele voorgaende jaren de voorſz Negotiatie ſeer vergaen was, ſoo wegens den Oorlogh tegens de Françoiſen, die van Ooſtlandt, die van Cleef, en die van Schotlandt, en dat die van Hollandt ſedert den Jare veertigh merc-

1552. den 12. Januarii. merckelijck getal van Schepen verlooren hadden, en geduyrende desen Oorlogh, meer dan dertigh groote Schepen, dan verklaren de voorschreve vier Steden te vreden te wesen te accorderen de somme van honderdt duysendt guldens, die te vinden by de gewoonelijcke Schiltalen, en daer van te betalen de eene helft ten eynde van April, ende de andere helft in 't eynde van Julio; mits dat elck van de Steden daer inne genieten soude sulcken gratie, als sy genieten in de Extraordinaris Beede; ende dat deselve Penningen betaelt sullen werden loopens geldt, ende dat elck van henluyden bestaen sal, mits opbrengende sijn quote ende portie, sonder voor yemandt anders te betalen, ende dat deselve Penningen geëmployeert sullen werden tot defensie van dese Landen; en soo verre noch eenig inbreuck gebeurde voor den verschijndagh van den eersten termijn (dat Godt verhoede) dat sy ongehouden sullen wesen 't selve op te brengen, insgelijcks oock ten tweeden termijn, soo verre voor den verschijn-dagh van dien oock eenige inbreuke geschiede: De Gedeputeerden van Delf verklaerden te persisteren by haer Brieven van gratie en exemptie, hun ter oorsaecke van den grooten brant verleent, dan kosten wel verstaen dat d'andere Steden haer portie niet en behoorden te dragen: De Gedeputeerden van Gouda seyden, dat alsoo * by den Blixem hare Kerk afgebrandt was, en dat sy besigh waren omme middelen te vinden deselve weder op te doen timmeren, ten eynde de Gods

* Bl. 7.

1552. den 22. Januarii.

Gods-Dienst gedaen mochte werden, ende veel andere lasten te dragen hadden, overmits den inbreuck van Dijcken en anders, haerluyden niet doenlijck gewest en was omme op de voorsz. Petitie eyndelijck Resolutie te nemen; dan hoopten sulcken rapport te doen, dat sy wel last souden krijgen hun met de anderen conform te maecken, welcke antwoorde by den voorschreven Commissaris Suys, en oock de Edelen gedaen zijnde, verklaerde de voorsz Suys dat deselve antwoorde in geender manieren die Maj. de Kon. aengenaem en soude wesen, immers verdachte dat Hare Majesteyt met de voorsz. antwoorde van de Edelen niet te vreden en soude wesen, en dat hy sulcks geen last en hadde omme de voorsz antwoorde te ontfangen, maer dat de Gedeputeerden haer antwoorde selve mochten inbrengen, mits welke de voorschreve Gedeputeerden van de Steden naer een weynigh communicatie versochten rapport in den haren, omme breder last te mogen krijgen, ende weder in de Herberge te wesen den acht en twintighsten Januarii, 't welck haer by den Heere van Egmondt, Assendelft en Suys geaccordeert is geweest; hier na met den anderen Communicatie apart gehouden hebbende op wat voet en middel sy rapport nemen souden, hebben eyndelijck geresolveert, dat sy rapport souden nemen omme consent te mogen dragen ter somme van 120000. guld., te betalen de eene helft in 't eynde van April, en d'andere helft in 't eynt van Julio, beyde naestko-

1552. den 22 Januarii.

mende, te vinden de seventig duysent guld. by de Schiltalen, en de dertig of twe en dertig duysendt, wesende der Steden gratie, in de hondert duysent guldens, by verkoopinge van Renten, die weder gelost souden werden by seeckeren Impost op de Wijnen en Bieren, en de achthien duysendt guldens by Leeninge, indien 't doenlijck ware, en indien niet, oock by verkoopinge van Renten, en voorts onder sulcke andere conditien, als in haer voorgaende Resolutie hier vooren op de Petitie gedaen is, ende dat den voorschreven Impost, soo wel vrye als andere, mede betalen souden, sonder dat yemant eenige exemptie soude mogen pretenderen.

1552. den 29. Januarii.

Daghvaert van de Staten van Hollandt, gehouden in den Hage.

* Bl. 8.

Den 29. en 30. Januarii, 1552.

PRÆSENTEN.

De Heeren *van Egmont*,
Bredenroode,
Assendelft,
Goudriaen,
Lockhorst,
ende
Aelbrecht van Treslonge,
VAN WEGEN D'EDELEN.
Willem Bouwensz,
Pieter van Beveren,
Mr. Claes Bartholomeusz,
ende
Mr. Willem Schoock,
VAN DORDRECHT.
Mr. Pieter van Foreest, Burgermeester,
ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Michiel Jansz,
ende
Huyg van Eynde,
VAN DELF.
Gerrit Beuckelsz, Burgermeester,
Jonge Dirck Jansz, Burgermeester,
ende
Mr. Jacob de Milde,
VAN LEYDEN.
Dirck Hillebrandtsz, Burgermeester,
Pieter Cantert,
Sybrandt Ocko,
ende
Mr. Floris van Hooghaerden,
VAN AMSTERDAM.
Jan Dircksz 't Hoen, Burgermeester,
ende
Witte van der Hoeve.
VAN GOUDA.

Omme antwoort te resolveren op de voorsz Petitie van twee hondert duysent guldens, te betalen in twee termijnen.

1552. den 29e Januarii.

't Consent van hondert en vijftig duysent guldens niet aengenomen by de Edelen en Suys.

DEn voorsz negen en twintigsten by den Heere van Assendelft uyt den naem van de Edelen weder verhaelt zijnde haerluyder voorgaende opinie, soo hebben de Gedeputeerden van Dordrecht, Haerlem, Leyden, Amsterdam en Gouda, naer voorgaende communicatie met den anderen gehouden, by d'Advocaet doen verklaren te vreden te zijn te accorderen hondert en vijftigh duysent guldens, mits dat elck van haerluyden daer in soude mogen genieten sulcke gratien als sy genieten in de ordinaris Beede; maer alsoo de selve Resolutie de Edelen nochte den Commissaris Suys niet aengenaem en was, overmits 't selve consent niet uyt en mochte brengen hondert duysent guldens suyver geldts, ende daeromme de Majesteyt de Kon. niet aengenaem en soude zijn.

Soo hebben de voorsz Gedeputeerden op den dertighsten dito gesamentlijck doen verklaren by den Advocaet, naer andere communicatie gesamentlijck gehouden, dat sy hun bevonden in groote swarigheyt ende perplexiteyt, te meer, dewijl in de geëyschte Petitie gepleeght wierde groote nieuwigheyt, alsoo die van Hollandt van allen ouden tijden met die van Zeelandt in alle generale Petitien niet meer geëyscht noch oock gecontribueert en hebben dan een derdendeel soo veel als die van Brabant: En alsoo die van Brabant niet meer geëyscht en is geweest dan vier hondert duysendt guldens, soo behoorde men den selven van Hollandt met die van Zeelant, dewelcke apart geëyscht zijn geweest veertigh duysent Caroli guldens, niet hooger geëyscht

te

1552. den 29. Januarii.

te hebben dan een derdendeel, bedragende voor die van Hollandt min dan hondert duysent guldens: Doch geconsidereert de groote affectie en liefde, die sy altoos gehadt hebben, en als noch hebben tot Sijne Keyserlijcke Majesteyt, haren natuurlijcken Prince ende Heere, die * sy altijdts gesubmitteert hebben naer haer uytterste vermogen, verstaen dat sy in de voorsz Petitie niet geheel ledigh en behooren te staen, en daer by geconsidereert de groote, sware excessive onkosten die sy te dragen hebben, door de tempeest die geweest is den twaelfden en derthienden deser maent, soo dat in veele Quartieren de Dijcken ingebroocken, weghgespoelt, veel Huysen verdreven, en alle harre Beesten, als Kalveren, Koeyen en Paerden verlooren zijn, die groote sommen van penningen sullen kosten weder te recouvreren; en dat de arme Landtluyden, in sulcke Polders en Landen woonende, eensdeels verdroncken, en niet ter Werelt behouden en hebben, alsoo oock haer Gewas mede vernielt en bedorven is, daer af sy eenige Contributie souden mogen doen, en die Landen die niet geinundeert zijn geweest, sijn sulcks beschadigt aen hare Dijcken, dat men die met ses hondert duysent guldens niet en sal mogen repareren, soo die waren voor den tempeest: Nochtans doende soo veel in hun is, hebben tot profijte van Sijne Keyserlijcke Majesteyt, geaccordeert de somme van honderdt duysent guldens, vry geldts, die ommegeslagen en gegadert sullen werden in manieren hier na verklaert; te weten, dat vier

* Bl. 9.

1552. den 29. Januarii.

van de voorschreve groote Steden, als Dordrecht, Haerlem, Leyden en Gouda daerinne genieten sullen alsulcke gratie als sy gewoon sijn te genieten in de ordinaris Beede, wanneer over Hollandt ommegeslagen soude werden hondert en vijftigh duysent guldens, niet tegenstaende dat dit consent hem niet en extendeert dan tot de voorsz hondert duysent guldens, suyver gelt, en 't gunt dat als dan in de voorsz hondert duysent guldens gebreecken sal, en by de Staten geëstimeert werdt te beloopen sesthien duysent drie hondert derthien ponden achtien schellingen vier grooten, van veertigh grooten 't pont, als die van Delf opbrengen souden haer portie, sullen deselve apart tot furnissement van de voorsz hondert duysendt guldens ommegeslagen werden over de kleyne Steden ende platte Landt, alleenlijck sonder de voorsz groote Steden daer af yet te mogen eysschen; dan die van Gouda verklaerden goede reden te hebben, om hen van 't voorsz consent eensdeels te excuseren, mitsdien dat syluyden niet alleen seer sober van Neeringe zijn, maer oock seer kleyne rijckdomme hebben onder hare Gemeente, uyt welcke Gemeente de penningen van haerluyder portie (gemerckt 't ordinaris inkomen dat niet dragen en magh) gecolleêteert moeten werden, dat niet te min hare eenige verbrande Parochie-kercke nootsaeckelijck moeten weder optimmeren, ten eynde d'Ingesetenen niet en vervreemden van Godtsdienst. De Gedeputeerden van Amsterdam hebben insgelijcks geconsenteert in de voorsz hondert duysent guldens, die,

1552. den 29. Januarii.

die sy voor haer portie opbrengen sullen, sonder te genieten eenige gratie, met expresse protestatie dat alle de voorsz Staten verstaen de een voor den anderen niet te willen gelden, als oock met expresse protestatie en conditie, dat de penningen van yder, voor soo veel als nootsaeckelijck is, eerst geëmployeert sullen werden tot defensie en beschermінge van den Lande van Hollandt, soo wel te Lande als ter Zee, sonder dewelcke henlieden niet mogelijck en soude wesen te contribueren, te betalen de voorsz somme voor de eene helft ten uytgaen van de Maent van April naestkomende, ende d'andere helft voor het uytgaen van de Maent van Julio, welverstaende, dat indien voor eenige van de verschijn-dagen eenige verdere inundatie ofte last aen de Dijcken gebeurde, of dat yemant van haerluyden by de Vyanden merckelijck beschadight wierde, ofte dat eenige Knechten, Guarden, ofte andere, geleyt wierden op 't platte Landt, sy als dan ongehouden sullen wesen dit consent op te brengen, maer sullen in dien gevalle daer van vry en exempt blijven, als niet geconsenteert zijnde, bysonderlijck, hoe dat de voorsz ses groote Steden elck haer portie in den haren sullen moeten vinden by verhooginge * van lasten, impositien, capitael, verkoopinge van Renten, ofte anders, sulcks als een yegelijck van haerluyden in den sijnen bevinden sal gevoeghlijck te zijn, daer toe Hare Majesteyt de Koninginne haerlieden verleenen sal behoorlijck Octroy. De Gedeputeerden van Delft hebben hunluyden geëxcuseert met de vryheyt van de Beede, soo wel ordinaris als

* Bl. 10.

extraordinaris, by Hare Majesteyt de Koninginne haerluyden geaccordeert werde den tijt van twintigh jaren, die sy seggen noch cours en loop te hebben, daer by voegende haerluyder armoede, en de groote excessive kosten die sy gedaen hebben, en noch dagelijcks moeten doen in 't solliciteren, door dien dat sy geen Vroetschap en hebben, ende de electie van dien hen benomen is, en dat syluyden geen vernieuwinge van Weth en hebben, en daer en boven door 't verlies dat deselve Stede sal moeten dragen by den staet en ordonnantie haerluyden onlanghs t'huys gesonden.

Den 29 Januarii, 1552.

Den 29. Januarii. Protestatie van den Prince van Gaveren.

DEn Heere van Assendelft heeft ter presentie van de Edelen d'Advocaet gelevert seeckere schriftelijcke Protestatie, die hy seyde dat hy in sijn Register teyckenen soude, luydende van woorde te woorde aldus:

Den Prince van Gaveren, Grave van Egmont, Banner-Heere van Baer, &c. Verklaert dat hy in dese tegenwoordige Vergaderinge van de Staten 's Lands van Hollandt ende Vrieslandt, als daer toe versocht zijnde, jegenwoordelijck mede compareert, omme soo veel in hem is, als een goet en getrouw Vassel schuldigh is en behoort te doen, de Petitie van wegen Hare Majesteyt, nu in Januario voorleden gedaen, naer sijn vermogen te helpen avanceren, behoudelijck, en met expresse protestatie, dat hy in 't opineren en 't dragen van consent niet en is in meeninge yet te doen in præju-

di-

1552. den 29. Januarii.

ditie van sijn recht, hem competerende uyt kracht van seecker contract, in den jare vijfthien hondert twee en twintigh tusschen Sijne Majesteyt, en wijlen den Grave van Egmont sijn Heer en Vader gemaeckt, by den welcken den selven Grave van Egmont en sijne Erven en Nakomelingen, Graven ende Gravinnen van Egmondt, geconsenteert, geoctroyeert en geaccordeert is, omme van doen voortaen, en ten eeuwige dage te mogen heffen tot hare profijte, van de Steden en Dorpen, geannexeert aen 't Graeffchap van Egmont, de quote en portie van alle de Beeden die by de Staten van Hollandt en Vrieslant Sijne Majesteyt geaccordeert waren, ofte Sijne Majesteyten Successeurs, Graven ende Gravinnen van Hollandt, souden geaccordeert werden, mits by den Grave van Egmont voorsz, en sijne Successeurs, Graven en Gravinnen, de Keyserlijcke Majesteyt en sijne Graeffelijcke Successeuren, jaerlijcks uytgereyckt te werden de somme van acht hondert ponden, tot veertigh grooten 't stuck; als oock uyt krachte van seeckere Interpretatie en Declaratie, daer na by Sijne Majesteyt in den jare vijfthien hondert een en dertigh, op den festhienden Mey op 't voorgaende Contract gedaen, daer by verklarende sijne genadige wille en intentie te wesen, ende geweest te hebben, ende soo verre het noot was, userende van sijn

 sou-

1552.
den 29.
Januarii.

souverainiteyt, volle macht, authoriteyt en rechte wetenschap, wel ende te recht van de saecke geinformeert wesende, wille als noch voor hem ende Sijne Majesteyten Successeurs, Graven en Gravinnen van Hollandt, Heeren en Vrouwen van Vrieslandt, dat den Grave van Egmont, doen wesende, * voor hem, sijne Erven ende Successeurs, ofte saecke hebbende, souden mogen paisibelijcken ten eeuwige dage jouisseren en possesseren van de voorsz Beden, sy waren ordinaris, extraordinaris, tot defensie van den Lande, ofte van wat soorte of conditie die mochten wesen, sonder eenige te excepteren, ende dat in de Steden en Dorpen 't voorsz Graefschap van Egmont, ende de selve Beeden te mogen heffen tot haren profijte, sonder verder gehouden te wesen Sijne Majesteyt, ofte Sijne Graeffelijcke Successeuren, onder decksel van eenige Beede, van wat natuyre die wesen mochte, die by de voorsz Staten Sijne Majesteyt geconsenteert souden mogen werden, in toekomende tijden niet anders te betalen, ofte verder getravailleert ofte gemolesteert te mogen werden, maer dat hy Comparant in meeninge is ('t consent gedragen zijnde) sijn goet recht voorsz, volgende 't voorsz Contract, Interpretatie, expresse wille ende beliefte van Sijne Keyserlijcke Majesteyt daer op gevolght, in sijn voorsz Graeffschap van Egmont te gebruyken, daer

* Bl. 11.

1552. den 29. Januarii.

daer af hy Comparant wederomme expressselijck protesteert, omme dies aengaende in sijn geheel en goet regt vast te mogen blijven, versoeckende van dese protestatie Acte, ende dat by den Advocaet, tot conservatie van sijn goedt recht, geteyckent en hem gelevert te werden, omme het te strecken in tijden en wijlen, des noods zijnde,

den 30. Januarii.

Den 30. Januarii 1552.

Dat Coebel sijn reeckeninge niet kan doen van des Gemene Lands ommeslagen, ter begeerte van de Staten.

TEr begeerte van Coebel de Staten by den Advocaet verhaelt zijnde dat hem niet mogelijck en was als nu sijn reeckeninge te doen van des Gemeene Lands Ommeslagen, alsoo hy met eenen moet mede sijn reeckeninge doen van de vijftigh duysent Philips guldens, mijn Heere den Prince geschoncken tot sijner Genade blijde inkomste, dewelcke niet eer en soude mogen gereet vallen dan in de maendt van April, dat hem altoos belast is sijn reeckeninge te doen; ende alsoo daer als nu veel reysen vallen sullen, soo van de Edelen als van den Advocaet, elck van de voorsz ses groote Steden op den toekomenden ommeslagh souden willen opbrengen twee hondert Caroli guldens, soo hebben sylieden den Advocaet belast den voorschreven Coebel te seggen, dat sy in geen meeninge en zijn eenige penningen op te brengen, ofte tot eenen nieuwen ommeslagh te verstaen, ten zy dat hy eerst van alles sijne reeckeninge doe, ende dat hy daeromme hem daer toe met den eer-

sten

ften gereet fal maecken, 't welk den Advocaet den voorfz Coebel oock gefeyt heeft.

Middelen van niet te mogen confenteren dan de helft van de Petitie.

OOck hebben de voorfz Staten den Advocaet belast in 't korte by gefchrifte te ftellen de middelen en redenen, waer door hem als nu niet mogelijck en is op de petitie breeder en verder confent te dragen, dan ter fomme van hondert duyfent guldens, fuyver geldt, fulcks oock den Advocaet gedaen heeft, en zyn defelve middelen onder hem.

Staet van de voorgaende Ommeflagen.

NOch heeft den Ontfanger Coebel de voorfz Staten gelevert een ftaetjen uyt alle voorgaende reeckeningen en ommeflagen, gevallen zedert den jare vijfthien hondert twee en veertigh, tot den jare vijftien hondert twee en vijftigh, 't welck oock onder den Advocaet is.

Concept by den Heere van Bredenrode, de Staten gelevert, dienende tot defenfie van Hollandt. * Bl. 12.

NOch heeft den Heere van Bredenrode de Staten gelevert feecker concept, dienende om Hollandt tegens de Vyanden te bewaren, oock * wefende onder den Advocaet, 't welck by de Gedeputeerden van de fes groote Steden gevifiteert zijnde, hebben die van Dordrecht en Leyden verklaert dat fy 't felve goedt vonden, dan lieten hun de vijf Steden, als Delf, Haerlem, Leyden, Amfterdam ende Gouda gefamentlijcken duncken van nooden te wefen dat Hare Majefteyt de Koninginne foude doen toeruften en équiperen ten Oorloge thien a twaelf Schepen, en dat fy defelve foude houden varende en zey-

1552 den 30 Januarii.

zeylende aen dese sijde de Gaetkens, en dat men in den Briele soude leggen een Vaendel Knechten, en 't selve hebbende, soude 't Landt van Hollandt genoegh jegens de Vyanden op de zyde van de Zee gepreserveert wesen; en soude daer door mede genoegh mogen gebruycken de Negotiatie Oostwaerts, ende en souden de Françoisen oock als dan niet lichtelijcken poogen te stranden, ofte aen Landt te komen.

Requeste van de gemeene Zeevarende Luyden, hun generende met den Haringhvaert.

OP de Requeste, de Staten overgegeven by de Gemeene Zee-varende Luyden, hun generende met den Haringh-vaert, daer by sy versoecken dat in 't consenteren van dese jegenwoordige Beede, Hare Majesteyt de Koninginne mede soude willen remonstreren 't Proces, hunluyden by den Procureur Generael gemoveert; en alsoo 't selve een kleyne saecke is voor Hare Majesteyt, en dat oock altoos multitudine geparceert werdt; ende oock versoecken dat Hare Majesteyt soude gelieven de voorsz Zeevarende Luyden voor dese reyse van 't voorsz Proces te ontlasten, en den Procureur Generael te beveelen van 't vervolgh van dien hem te verdragen, sonder hunluyden ter cause van dien verder te molesteren, ende daer van te verkrijgen Acte in behoorlycke forma, hebben de voorsz Gedeputeerden genoegh eendrachtelijck geresolveert; dat alsoo 't verbodt of interdictie van niet ten Haringh te varen, haerluyden door bevel van de Koninginne, alleen by beslooten Missive van den Hove van Hollandt gedaen is, en niet by

1552 den 30 Januarii.

by opene Placaten, noch oock by eenigen Deurwaerder gepubliceert, en dat oock beveelen, gedaen uyt krachte van besloten Misfiven, niet en behoorden van sulcken kracht te wesen, dat men deselve niet obedierende, behoort te corrigeren, daerom aen Hare Majesteyt Staetsgewijs behoordt te versoecken, dat de voorsz Luyden, hun generende met den Haringh-vaert, achtervolgende haer begeerte van 't voorsz Proces ontlast mogen blyven, en dat gelijcke bevelen by besloten Missiven niet meer geëxpedieert noch toegelaten werden.

Ordonnantie op Mr. Franck Boot.

OOck is my belast Ordonnantie te maecken op Mr. Arent Coebel, dat hy betaelt Mr. Vranck Boot, uyt saecke van sijn salaris, verdient in 's Lands saecken vijf en twintigh gulden, tot veertigh grooten 't stuck.

Appoinctement op de Requeste van Reyer Willemsz van Leyden.

NOch heb ick door bevel van de Staten, op de Requeste van Reyer Willemsz van Leyden, daer by hy versochte seeckere recompense van dat hy ter contemplatie van de Staten twe jaer in den Hage op de Voorpoorte gevangen gelegen hadde, Ordonnantie gestelt op Coebel van achthien guldens, in de plaetse van een Aelmoesse, welcke Ordonnantie ick oock aen de Huysvrouwe van den voorschreven Reyer Willemsz gelevert hebbe.

Requeste van Coenraet Jansz

OP de Requeste van Coenraet Jansz, geswooren Bode van den Hove van Hol-landt,

landt, daer by hy versoeckt geaccepteert te wesen tot 't Officie van Boode van 't Gemeene Landt, mits reysende met de Staten, ofte den Advocaet van den Lande, daeghs genietende drie stuyvers, heb ick door bevel als vooren voor Appostille gesteldt:

Boode van den Hove van Hollandt, daer by versoeckt geaccepteert te wesen tot Boode van 't Gemeene Landt.

De Staten van Hollandt hebben den Suppliant geaccepteert, en accepteren * midts desen tot 't Officie van Boode van 't Gemeene Landt, hem accorderende drie stuyvers 's daeghs, soo wanneer hy met de Staten of den Advocaet reysen sal, en dat ter tydt ende wylen toe hy de ordinaris Weddens, die jegenwoordigh van Dirk van Loo ontfangen werden, genieten en profiteren sal, ende niet langer.

* Bl. 13.

OP 't eerste poinct van de Memorie van Mr. Arent Coebel, by den Heere van Assendelf de Staten gelevert, inhoudende dat mijn Heeren van den Raede van Hollandt hem Arent Coebel geordonneert hebben te betalen seeckere Boode-loonen, ter cause dat sy gereyscht hebben over geheel Hollandt, omme te insinueren alle de Steden en Dorpen, dat sy hare costuymen souden overbrengen onder den voorsz Hove, of mijn Heeren de Staten verstaen dat sy die onkosten en Boode-loonen, bedragende ter somme van vijftigh ponden, of daer omtrent, sullen dragen, hebbe ick voor Appoinctement gesteldt:

Resolutie op 't eerste poinct van seeckere Memorie, by Coebel den Heere van Assendelft gelevert.

De Staten verstaen, dat alsoo de insinuatien van over te brengen de costuy-

tuymen alhier gementioncert; by den Booden gedaen, tot haren versoecke niet geschiedt en zijn, daeromme de onkosten en Boode-loonen, ten dien cause gevallen, by Sijne Keyserlijcke Majesteyt behooren betaelt te werden, en dat den Ontfanger Coebel weder sal repeteren wes hy daer vooren gedebourseert heeft.

Resolutie op't tweede poinct van deselve Memorie, raeckende de twee stuyvers per margen, om te voldoen de vijftigh duysent Philips guldens den Prince van Spaigne geaccordeert.

OP tweede poinct, roerende d'onkosten, gevallen uyt saecke, dat eenige onwilligh zijnde de twee stuyvers op de Morgen op te brengen, tot fournissement van de vijftigh duysent Philips guldens, mijn Heere den Prince van Spaignen geaccordeert, by den Ontfanger Coebel uyt krachte van voorgaende Appoinctement provisioneel gegyselt zijn, of de Staten de voorsz onkosten den voorsz Coebel niet en sullen rembourseren, hebbe ick voor Appoinctement gestelt:

De Staten zijn te vreeden, dat van de voorschreve kosten geschiede rembourssement, soo verre die niet en excederen de somme van sesthien of achthien guldens.

Bartholomeus en de Milde Gecommitteert tot visitatie van den Calendrier, tegens Bekesteyn.

OOck zijn gecommitteert by de Gedeputeerden van de ses groote Steden Bartholomeus en Jacob de Milde, omme te doorsien de Calendrier, in 't Proces van de Staten jegens Bekesteyn, die gerenuncieert heeft van Productie, omme te sien wat productie de Staten van nooden is te doen, alsoo sy daer

daer van versteecken zijn selve te mogen doen tusschen dit en ad primam in de Vasten. 1552. den 4. Febr.

Den 4. Februarii 1552. den 4. Februarii

ICk hebbe ter begeerte van de voorsz Zee-varende Luyden, haer geneerende met de Haringh-vaert, ter presentie van den Heere van Assendelft, aen den Procureur Generael versocht, dat hy dese saecke soude willen den tijdt van een maendt of drie weecken in staet te stellen, sonder eysch te doen, en naer Mrs. Adriaen Brasser, en Erasmus Hanneman op den vierden Februarii gedaen heeft. De saecke van de Zeevarende Luyden, aengaende den Haringhvaert.

1552. den 6. Februarii. * Bl. 14.

* Daghvaert, van de Staten van Hollandt gehouden in den Hage.

Den 6. Februarii 1552.

PRÆSENTEN.

De Heeren *van Beveren*,
Van Abbenbroeck,
Assendelft,
Alkemade,
Van Goudriaen,
Van Duvenvoirde,
Van Mathenes,
Van Egmont,
Van Hardinghvelt,
ende
Van Treslonge,
Van wegen d'EDELEN.
Pieter van Beveren,
Jacob Oom,
Mr. *Claes Bartholomeusz*,
ende
Mr. Willem Schoock,
VAN DORDRECHT,
Joost van Hillegom,
Burgermeester,
ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Adriaen Claesz, Burgermeester,
Michiel Jansz,
ende
Huych van den Eynde,
VAN DELF.
Gerrit Beuckelsz, Burgermeester,
Jonge Dirck Jansz,
Burgermeester,
ende
Mr. Jacob de Milde,
VAN LEYDEN.
Mr. Hendrick Dircksz,
Burgermeester,
Dirck Hillebrantsz,
Burgermeester,
Jan Doenesz,
ende
Mr. Floris van Hoegaerden,
VAN AMSTERDAM.
Jan Dircksz 't Hoen,
Burgermeester,
Dirck Cornelisz, Burgermeester,
ende
Dirck Cornelisz Tollenaer,
VAN GOUDA.

Om-

 1552. den 6. Februarii

Omme eyndelijck antwoorde te resolveren op de voorsz Petitie van twee hondert duysent guldens.

TEn voorsz dage verklaerden de Edelen te vreeden te wesen, des gevolgh hebbende, te persisteren by haer Resolutie, genomen den twee en twintighsten Januarii te vooren, en Hare Majesteyt de Koninginne te accorderen honderdt en veertigh of vijftigh duysendt guldens, te vinden de hondert duysent by de Schiltalen, en de reste by verkoopinge van Renten, de selve weder te lossen by sulcke extraordinaris middelen als men soude adviseren, sonder deselve lossinge te doen by de Schiltalen, en voorts onder de conditien by haerluyden den dertighsten Januarii ondersproocken: De Gedeputeerden van Dordrecht, Haerlem, Leyden, Amsterdam en Gouda persisteerden genoegh by 't consent door hunluyden gedragen op den dertighsten Januarii, daer van Acte gemaeckt is, insisterende principalijck op de voorsz groote nieuwigheyt, dat van haerluyden geëyscht werdt de helft van die van Brabant, op de lasten van de inundatie, en beschadigen van de Dijcken, op de cessatie van de Negotiatie, Zee-neeringe, Haringhvaert, Visscherye, Drapperye, en andere Neeringen, van de selve condependent zijnde, en op den benaeuden bangen dieren tijt, uyt saecke van dien geresen, en voorts onder de conditien in de voorsz Acte begrepen; dan verklaerden dat alsoo den Ontfanger Generael van de Beeden difficulteyt ge-

Te persisteren by de voorgaende Resolutie, omme antwoort te resolveren op de Petitie van twee hondert duysent guldens.

maeckt hadde van eenige te ontfangen de termijnen van de Beeden met loopens geldt, en dat de Koninginne, omme te mogen gebruycken de Negotiatie Oostwaerts, en tot defensie van den * Lande, aen de zijde van de Zee, soude doen equiperen thien of twaelf Schepen van Oorloge, dewelcke haer souden houden aen dese sijde van de Hoofden; ende alsoo de Commisen van de Koninginne seeckere Ordonnantie gesonden was, inhoudende verklaringe van de Pasporten en Saufconduiten van alle Goederen en Koopmanschappen, varende in Vranckrijck en andere Landen, en dat de voorsz Commisen geen Koopmanschappen en souden laten uytvaren, sonder de voorsz Pasporten te ontfangen, dat daeromme de voorsz Pasporten die meerder beswaernisse waren dan den Twee-hondertsten Penningh, mede behoorden afgedaen te werden als den Twee-hondertsten Penningh: Ende hoewel 't selve by de Staten mede versocht was tot Brugge, en hadden dies aengaende geen Appoinctement konnen verkrijgen, midts welcken de voorsz Staten eendrachtelijck geresolveert hebben, dat men, ten Hove komende, weder soude vervolgen soo wel de voorsz Pasporten, als den Twee-hondertsten Penningh af te hebben: Ende hebben voorts aen den Heere van Beveren versocht de handt daer aen te willen houden, die belooft heeft 't selve te doen, en van de voorsz Ordonnantie wel verwonderdt wesende, verklaerde daer van nooyt gehoort te hebben; ende op de aengevingh van den Heere van Beve-

* Bl. 15.

1552 den 6. Febr.

veren, dat alhoewel die van Brabant en Vlaenderen mede geinundeert, en aen hare Dijcken beschadight waren, en des niet te min de geëyschte Petitie geaccordeert hadden, seyden de voorsz Gedeputeerden van de vijf Steden, dat deselve niet te compareren en zijn by de schaden door die van Hollandt geleden, aenschouw nemende dat de Landen van Hollandt rontom onder de Dijkagien lagh, en aen alle zijden aen hare Dijcken beschadigt zijn; dan de Gedeputeerden van Gouda verklaerden daer by, dat sy aenschouw nemende op hare sobere Neeringe, de armoede van hare Gemeente, en de kosten die sy moeten dragen om hare verbrande Kerck weder op te timmeren, meer doen dan sy vermogen. De Gedeputeerden van Delf persisteerden by hare Brieven van gratie en exemptie, niet twijffelende, of Hare Majesteyt de Koninginne soude haer luyden het effect van dien laten volgen,

Antwoorde op de Petitie, aen den Heere van Beveren gedaen, en 't geen hy verder daer op geseydt heeft.

WElcke antwoorde en resolutie by den Advocaet den Heere van Beveren gedaen zijnde, heeft daer op doen seggen, dat die in geender manieren Hare Majesteyt aengenaem soude zijn, ende dat hy deselve niet en soude willen overschrijven, te meer, alsoo daer nu noch twee nieuwe Conditien by gevoeght wierden, als van te betalen loopens geldt, en omme geëquipeert te hebben noch thien of twaelf Schepen van Oorlogh, hoewel hy hem laet duncken dat in de voorsz poincten geen swarigheydt vallen en soude, immers verduchte de voorsz Stadt-

1552 den 6. Febr.

houder, dat Hare Majesteyt de Koninginne niet te vreeden en soude wesen met het voorsz consent van hondert en veertigh, vijftigh of festigh duysent guldens; dat daeromme de voorsz Gedeputeerden, indien sy geen verdere last en hadden, een kort rapport in den haren nemen souden, omme vruchtbariger antwoorde inne te mogen brengen, ten eynde sy mochten ontgaen de indignatie van den Keyser en de Koninginne, dewelcke sy geschapen waren te incurreren, geen ander consent inne brengende; dat de voorsz Gedeputeerden een weynigh communicatie metten anderen gehouden hebbende, by den Advocaet hebben doen verklaren dat de voorsz nieuwigheden, lasten van inundatie, en beschadinge aen de Dijcken, cessatie van de Negotiatie, Zee-neeringe, Haringhvaert, Visscheryen, andere Neeringen, en den jegenwoordigen dieren tijdt, oorsaecke geweest waren dat sy geen verdere last en consent en hadden konnen verkrijgen, dan waren te vreeden noch een kort rapport in den haren te nemen, omme te

* Bl. 16. sien of sy verdere * last souden konnen krijgen, dan die van Leyden, Amsterdam en Gouda waren beducht, vermits de cessatie van de voorsz Neeringen, geen verdere last te sullen inbrengen.

Welcke antwoorde van den Advocaet de voorsz Stadthouder verstaen hebbende, heeft doen verklaren dat hem mishaeghde, dat sylieden niet williger en bereyder en waren Hare Majest. in hare begeerte te accorderen, dan ten eynde blijcken mochte dat hy zijn

uyt-

1552 den 6. Febr.

uytterste neerstigheydt gedaen hadde omme haer tot verder consent te brengen, belaste haerluyden weder rapport favorabel in den haren te doen, ten eynde hare antwoorde vruchtbaerder, ende sulks Hare Majesteyt de Koninginne eenighsints aengenaem mochte wesen, ende weder in de Herberge te wesen op Donderdagh naestkomende den elfden deser maent.

Seeckere royeringe van woorden uyt d'Acte van consent.

OOck is eendrachtelijck by de voorsz Gedeputeerden geaccordeert uyt de Acte van consent te royeren dese woorden, ende de reste, naer advenant van dien, van de selve honderdt vijftigh duysendt guldens op te brengen in suyver geldt, ende dat overmits de duysterheyt en absurditeyt van dien; ende zijn mede in de voorsz Acte gestelde de voorsz twee clausulen, te weten, de geaccordeerde somme te betalen loopens geldt, ende te doen equiperen tien a twaelf Schepen van Oorloge, en die te houden in de Noordt-Zee, en aen dese zijde van de Hoofden, op dat de Negotie Oostwaerts gebruyckt mag werden.

't Versetten van de Vuyrboet op 't gat van de Maze, en de tot wiens kosten het selve soude geschieden

DE Gedeputeerden van de ses groote Steden hebben verklaerdt hoe dat de Gedeputeerden van de kleyne Steden, die alhier vergadert waren op den vijfden deser maent, volgende 't voorgaende accord, omme te resolveren op 't versetten van de Kaep en Vuyrboet, op 't gat van de Maze, en tot wiens kosten 't selve soude geschieden, mits dat niemandt van Dordrecht, Delf, Leyden en

1552 den 6. Febr.

en Amſterdam gecommitteert en was, ofte compareerden, den voorſz dagh weder uytgeſtelt hebben omme in de Herberge te weſen den eerſten Sondagh in de Vaſten, op dat ſy als dan mede Hare Gedeputeerden alhier mogen ſchicken.

Verklaringe van den Advocaet, wegens den eyſch van de Weduwe van Franck van der Henne.

EOdem heb ick ter begeerte van Jooſt Jacobſz de Gedeputeerden voorſz verklaert, hoe dat de Weduwe van Franck van der Henne eyſch jegens haerluyden gedaen hadde, en dat hy hadde moeten nemen dagh om te antwoorden te veertien dagen, begeerende daer toe inſtructie, welcke ſaecke ſy, overmits d'abſentie van de Edelen, uytgeſtelt hebben tot de toekomende Daghvaert.

den 11. Febr.

Den 11. Februarii 1552.

Viſitatie van 't Proces jegens Bekeſteyn.

HEeft den Advocaet met Mrs. Franck Boot en Bartholomeus geviſiteert 't Proces en de Calendrier van de Staten, Eyſſchers in reconventie, en Verweerders in conventie, jegens Wouter van Bekeſteyn, Eyſſcher en Verweerder reſpective, en dat in abſentie van Mr. Jacob de Milde, mede daer toe gecommitteert zijnde, die geſchreven hadde niet te mogen komen, omme te ſien wat productie van Getuygen dan van nooden ſouden weſen te doen; ende is bevonden dat 'er productie gedaen moeſte weſen ſulcks ende op de Articulen in de Calendrier geteeckent.

Dagh-

1552 den 12 Febr.

* Bl. 17.

* Daghvaert, van de Staten van Hollandt gehouden in den Hage.

Den 12 Februarii 1552.

PRÆSENTEN.

De Heeren *van Beveren*,
Van Abbenbroeck,
Assendelft,
Van Goudriaen,
Treslonge, ende
Van Hardinghvelt,
Van wegen d'EDELEN.
De Schout,
Pieter van Beveren,
Mr. Claes Bartholomeusz,
ende
Mr. Willem Schoock,
VAN DORDRECHT.
Joost van Hillegom, Burgermeester,
ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Adriaen Claesz, Burgermeester,
Simon Aertsz,
ende
Huych van den Eynde,
VAN DELF.
Gerrit Beuckelsz, Burgermeester,
Jonge Dirck Jansz, Burgermeester
ende
Mr. Jacob de Milde,
VAN LEYDEN.
Mr. Hendrick Dircksz, Burgermeester,
Jan Doenesz,
ende
Mr. Floris van Hoegaerden,
VAN AMSTERDAM.
Jan Dirck 't Hoen, Burgermeester,
Gijsbert Jan Aertsz,
ende
Dirck Cornelisz, Burgermeester.
VAN GOUDA.

Omme Resolutie te nemen van de antwoorde te doen op de voorsz Petitie van twee hondert duysent guldens.

1552 den 12 Febr.

TEn voorschreve Dage by den Heere van Assendelft, door onthiet en schrijven van Hare Majesteyt de Koninginne geremonstreert zijnde, hoe dat Hare Majesteyt geadverteert wesende by hem ende Suys, dat de Staten van Hollandt, niet tegenstaende de groote nootsaeckelijckheydt, geen verder consent en droegen dan ter somme van hondert duysent guldens, vry en suyver geldt, was daer van seer vervreemt; ende aengaende 't poinct daer de voorsz principalen op persisteerden, dat men van hem nu eyschte de helft van de geëyschte somme van die van Brabant, daer men soude bevinden dat van alle oude tijden van haerluyden, en die van Zeelant niet meer geëyscht en was dan een derde-part van die van Brabandt, hadden tot wederlegginge van dien aen de Heeren van Beveren en Assendelft geschreven, dat men bevinden soude dat de Staten van Hollandt in den jare vijfthien hondcrdt veertigh voor hare ordinaris Beede geconsenteert hadden de helft soo veel als die van Brabandt, van gelijcken in den jare vijfthien hondert vijf en veertigh, ten welcken tijde van die van Brabant voor drie jaren geëyscht waren negen hondert duysent Caroli guldens, en van die van Hollandt voor vier jaren ses hondert duysendt Caroli guldens, 't welck oock genoegh was de helft; en van gelijcken oock in den jare acht en veertigh, was mede genoegh van haerluyden de helft van die van Brabant geëyscht, en daeromme hem als nu niet en behoorden te vervreemden, en te weygeren de geëyschte Petitie te accorderen,

te

1552 den 12 Febr.

té meer alsoo die van Vlaenderen, Arthois en Henegouwen, die dagelijcks de Vyanden in haer Landen, en mede groote schade geleden hadden, alreede geconsenteert hadden, dat daeromme syluyden, omme te ontgaen de indignatie van Sijn Keyserlijcke en van Hare Koninghlijcke Majesteyt, en ten eynde by Hare Majesteyt aen Sijne Keyserlyke Majesteyt goet rapport * mochte werden gedaen, souden willen in de geëyschte Petitie accorderen.

* Bl. 18.

De Staten persisteren by haer voorgaende opinie, raeckende de Beede van de voorsz hondert duysent guldens, by die van Hollandt op te brengen.

DE Gedeputeerden van de ses groote Steden, na dat de Edelen verklaert hadden te persisteren by haer voorgaende Resolutie, hebben begeert met den anderen hier op te communiceren, en nae deselve communicatie, hebben de Gedeputeerden van Dordrecht, Haerlem, Leyden, Amsterdam en Gouda den Advocaet belast voor antwoorde te seggen, dat noopende dat Hare Majesteyt de Koninginne poogde te wederleggen de groote nieuwigheyt die in dese Petitie gepleeght was, ende eerst by 't consent gedragen in den jare veertigh, dat nooyt soo grooten Beede van haerluyden geëyscht en was, dewelcke syluyden, overmits Sijne Majesteyts presentie, vigerende de Negotiatie, Haringhvaert, Visscherye, Drapperye, en alle andere Neeringen, en daer en boven wesende seer goeden tijdt, Sijne Majesteyt niet en hadden mogen weygeren, waer inne sy evenwel genooten hadden hare gewoonlijcke gratien, sulcks men midts dien niet verstaen en moechte by haerluyden de helft van

van dien van Brabant geaccordeert te zijn; en aengaende 't consent by haerluyden gedaen in den jare vijfthien hondert vijf en veertigh, bleeck genoegh by de allegatien van Hare Majesteyt, dat die van Hollandt in de selve Petitie nergens nae een derdepart van die van Brabant gegeven en hadden, mits dat die van Brabant voor drie jaren geaccordeert hadden negen hondert duysent guldens, en die van Hollandt, hoewel hun geëyscht was ses hondert duysent guld. voor vier jaren, geen verder consent en hadden gedragen, dan die op te brengen binnen den tijdt van ses jaren, en noopende 't consent van den jare acht en veertigh, was conform 't voorgaende consent, als wesende continuatie van dien, ende en was de voorschreve Staten jegenwoordelijck niet mogelijck verder consent te dragen, aenschouw nemende op de groote kosten en lasten die sy te dragen hadden, uyt saecke van de inundatie, inbreuck en ontramponeringe van de Dijcken, dewelcke genoegh over geheel Hollandt, alomme leggende onder Dijcken, gebeurt was, op de cesseringe van de Navigatie, Negotiatie, Haringhvaert, Visscherye, Drapperye, en alle andere Neeringen, van dien condependent zijnde, ende op den jegenwoordigen bangen en dieren tijdt, sulcks dat sy verdachten dat sy genoegh te lyden souden hebben met haer eygen Ingesetenen, ende en weten op dese tijdt niet by wat middelen sy eenigh verder consent souden mogen opbrengen, alsoo die Accijnsen seer groot en excessif zyn, de

Mor-

1552. den 12. Febr.

Morgentalen, overmidts de inundatie en last van de Dijckagien, jegenwoordelijcken soo swaer zijn belast, dat sy geen verder last en mogen dragen, 't welck oock militeert in den thienden Penningh, die oock 't meerendeel op de morgentalen gevonden moeten werden, sulcks dat uyt redenen voorsz, d'Inwoonders van Hollandt geheel moedeloos zijn, daer en boven behoort alhier consideratie genomen te werden, dat 't Landt van Hollandt nergens nae en mag geëstimeert werden de helft soo goet te zijn als 't Landt van Brabant, immers overleggende wat dat d'Accijnsen, 't Margen-gelt en den Thienden Penningh over Hollandt uytgebracht hebben, sal klaerlijck blijcken dat 't Land van Hollandt op 't vierde-part soo veel inkomen niet en heeft als 't Landt van Brabant, immers sal bevonden werden dat d'Accijnsen van de Stadt van Antwerpen beter zijn dan alle d'Accijnsen van Hollandt, en daerom soude de voorsz Gedeputeerden aen Hare Majesteyt de Koninginne wel willen suppliceren en versoecken, dat aenschouw nemende op de gelegentheyt ende benaeuwtheyt van den jegenwoordigen tijdt, ende dat d'Ingesetenen geheel moedeloos zijn, overmits de inundatie en cessatie van alle Neringen, en dat noch Winter is, als nu met 't voorsz consent van hondert duysendt guldens, vry geldt, onder de conditien in den voorsz consente geëxpresseert, * te vreeden souden zijn, daer oock by voegende, dat de Pasporten en Saufconduiten, die

* Bl. 19.

1552. den 12. Febr.

die sy in de Maent van Januario versocht hebben, afgedaen zijn, als wesende notoire Imposten, die contrarie hare Privilegien en Sententie van de Heeren van den Grooten Raede, daer op gevolght, opgestelt zijn, af, en te niet gedaen mogen zijn, ten minsten van de Goederen die in Engelandt, Schotlandt, en andere vreemde en Neutrale Landen gevoert sullen werden, de voorsz Staten sullen in de toekomende Somer, soo wanneer de geinundeerde Landen weder beverscht, en de Ingelanden weder wat moet gekregen hebben, en dat men op de voorsz Landen weder wat sal mogen stellen, hare gewoonlijcke goedtwilligheyt toonen, en al doen dat haer mogelijck sal zijn, dan de voorsz Gedeputeerden van Gouda verklaerden dat boven de lasten by haerluyden in de voorsz Vergaderinge, sy verstaen hadden dat by die van Vlaenderen, omme te vinden haerluyden consent, seeckere groote Imposten op alle Bieren, in Vlaenderen komende, opgestelt waren, die ingaen souden primo Mey naestkomende, daer door hare Bierstallen gantschelijck bedorven souden zijn, en mits dien sy haer voorsz geconsenteerde portie niet wel en sagen op te brengen, te min verder consent te doen; de Gedeputeerden der Stede van Delf persisteerden by hare Brieven van gratie en exemptie van alle Beeden, die sy seyden noch cours en loop te hebben, en betrouden Hare Majesteyt de Koninginne, dat Hare Majesteyt haerluyden het effect van dien soude laten volgen, welcke antwoorde den Advocaet aen mijn Heere

van

1552. den 12. Febr.

Beveren en van Assendelft, ter presentie van Suys ende de Edelen gedaen heeft.

Antwoort van den Heere van Assendelft, begeeren de te weten of de Gedeputeerden van de Steden geen last en hebben om verder consent te dragen.

WAer op den voorschreven Heere van Assendelft, noopende de gratien by de voorsz Gedeputeerden geallegeert, die sy sustineren in 't voorsz consent van den jare vijfthien hondert veertigh genooten te hebben, seyde dat sonder eenige faute die van Brabant oock gelijcke gratie genooten hadden, en daeromme 't Argument van de Koninginne daer by niet gesolveert en was, twijffelende niet of 't voorsz consent soude Hare Majesteyt de Koninginne niet aengenaem wesen, dan begeerde van de voorschreve Gedeputeerden van de vijf Steden te weten of niemandt van haerluyden eenigen verderen last hadden; ende naer by den Advocaet 't selve haerluyden gevraecht was, soo hebben de Gedeputeerden van Haerlem, Leyden, Amsterdam en Gouda, by den Advocaet doen verklaren geen verderen last te hebben; en die van Dordrecht, dat, gemerckt d'andere geen verderen last en hadden, sy oock niet en kosten verklaren eenigen verderen last te hebben; dan alsoo mits desen den Heere van Beveren ende Assendelft in meeninge waren de Gedeputeerden van de Staten boven by Hare Majesteyt de Koninginne te senden, soo hebben de Gedeputeerden van Dordrecht verklaert, dat sy, gevolgh hebbende van de andere, last souden hebben boven de voorsz somme van hondert duysent guldens, noch te accorderen twaelf, sesthien, achttien of twintigh duysent guldens,

dens,

1552. den 12. Febr.

dens, die te vinden by verkoopinge van Renten, en deselve weder te lossen by sulcke extraordinaris Middelen, als sy onderlinge souden adviseren; sonder met deselve lossinge te belasten de Schiltalen, die niet meer dragen en mochten.

Eenige Gedeputeerden van de Steden by de Heeren van Beveren en Assendelft apart gehoort.

WElcke verklaringe by den Heere van Beveren en Assendelft gehoort zynde, hebben alle de voorsz Gedeputeerden uyt de Steden daer na weder inne doen roepen, de Gedeputeerden van Haerlem, Leyden, Amsterdam en Gouda elck apart, en deselve gepooght te induceren, dat sy mede souden accorderen de voorsz twintigh duysent guldens, om te sien of men Hare Majesteyt de Koninginne daer mede eenigsints soude konnen contenteren, mits dat sy hoopten en genoegh verklaerden soo veel te doen * dat de voorsz Pasporten af souden zijn, en hebben tot dien eynde van haerluyden begeerdt, dat sy daer van souden willen doen favorabel rapport, haerluyden daer toe gevende eenen tijdt van twee of drie dagen.

* Bl. 20.

Mr. Huych, en een van Gouda gecommitteert om te compareren voor Commissarissen,

EOdem by den Advocaet de voorsz Gedeputeerden van de ses groote Steden vertoont zijnde, dat Joost Jacobsz, Procureur van de Staten, dagh hadde genomen, omme op den eysch en seeckere presentatie van te compareren voor Commissarissen van de Weduwe Francks van der Henne, te antwoorden, begeerende de voorsz Procureur wat hy op de voorschreve eysch en præsentatie soude seggen, soo hebben de Gedeputeerden

van

den 12. Febr. over de faecke van de Weduwe van Vranck van der Henne.

van Haerlem, Delf, Leyden, Amſterdam en Gouda te vreeden geweest te compareren voor den Heere van Aſſendelft, en te volkomen 't geene wes by hem dies aengaende verklaerdt ſoude werden, en hebben, omme voor hem te compareren, gecommitteert Mr. Huych van den Eynde, en een van Gouda, maer die van Dordrecht verklaerden dat ſy ten dien eynde geen koſten en wouden dragen, alſoo ſy de Weduwe twee honderdt guldens, ofte Philips guldens toegevoeght ende geaccordeert hadden.

Haerlem, Leyden, Amſterdam en Gouda hebben hun conform gemaeckt met de anderen.

DAt de voorſz Gedeputeerden van Haerlem, Leyden, Amſterdam en Gouda op den veerthienden, vijfthienden en ſesthienden weder in den Hage gekomen zijnde, hebben mede onder ſeeckere conditie, by geſchrifte geſtelt, hun conform gemaeckt met die van Dordrecht, ter ſomme van hondert en twintigh duyſendt guldens; dan die van Gouda en conſenteerden daer inne niet, dan overſtemt weſende van de andere, en mits dat men de geheele ſomme van hondert en twintigh duyſent guldens ſoude vinden over de groote en kleyne Steden en 't platte Landt, by capitale Impoſitie, naer elcks rijckdomme.

1552. Den 23. Febr.

Den 23. Februarii, 1552.

PRÆSENTEN.

Alle de geene die te vooren verklaert staen, behalven die van Delf;

ende

Is mede Mr. Willem Schoock præsent geweest.

Remonstrantie by den Advocaet gedaen aen die van Antwerpen, raecken de de belastinge van de Bieren, by de Hollandtsche Schippers, die voor Antwerpen leggen, binnen Scheepsboort geconsumeert werdende.

TEn voorsz dage heeft den Advocaet, ter presentie van de Geputeerden van de Staten, geadverteert wesende, in de Raedtkamer de Regeerders van Antwerpen verklaert, hoe dat die van allen ouden herkomen, immers soo lange als memorie van menschen gedencken mochte, de Schippers van Hollandt, komende met hare Schepen leggen voor Antwerpen, altoos vry geweest waren van te betalen eenigen Accijns van de Bieren, binnen Scheepsboort gedroncken werdende; en hoewel sylieden als noch de voorsz vrydomme behoorden te genieten, te meer, alsoo de Schippers van Antwerpen, komende in Hollandt, in alle Steden gelijcke vrydomme hadden, soo hadden nochtans de Regeerders van Antwerpen belieft te ordonneren in Augusto een en vijftigh, dat van alle Bieren, binnen Scheepsboort gedroncken, de voorsz Schippers Accijns souden moeten betalen, ten ware sy binnen vier en twintigh uyren van Antwerpen vertrocken; dat daeromme haerluyden soude gelieven de voorsz Schippers te ontlasten van den voorsz Accijns,

1552. den 23. Febr.

cijns, op dat sy souden mogen gebruycken haren gewoonlijcken vrydomme.

WAer op die van Antwerpen voorsz, naer voorgaende communicatie, voor antwoorde hebben doen seggen, hoe dat sy de voorschreve * ordonnantie hadden doen maecken, ten eynde sy souden mogen weten hoe veel den voorschreven Accijns voor een jaer uyt mochte brengen, en dat ten eynde sy ter cause van de voorsz Accijns souden mogen contenteren den geenen die den Accijns van de Bieren binnen Antwerpen verpacht hadden, met den welcken sy anders niet en souden mogen handelen; ende waren wel van advise aen de Staten goede, vruchtbare en aengename antwoorde te geven, dan overmits sy niet seer sterck en waren, en dat eenige van de Regeerders ten Hove waren, begeerden dat de voorsz Staten met de voorschreve antwoorde souden willen vertoeven tot hare wederkomste van den Hove, ende en kosten geen Interest daer door pretenderen, alsoo naer date van de voorsz Ordonnantie belast was den voorsz Accijns op te schrijven, ter begeerte van eenige Schippers van Hollandt, en soude een yegelijck, 't selve versoeckende, geaccordeert werden; waer mede de Staten voor dese reyse te vreeden zijn geweest.

* Bl. 21

Antwoorde van die van Antwerpen, de voorschreve saecke van de Bieren concernerende.

O 2 Dagh-

1552. den 26. Febr.

Daghvaert van de Staten van Hollandt, gehouden in den Hage.

Den 26 Februarii, 1552.

PRÆSENTEN.

Den Heeren van *Goudriaen*, ende *Obdam*, VAN WEGEN D'EDELEN.

Pieter van Beyeren, VAN DORDRECHT.

Joost Hillegom, Burgermeester, ende *Mr. Lambrecht Jacobsz*, VAN HAERLEM.

Adriaen Claesz, Burgermeester, *Michiel Jansz*, ende *Mr. Jacob van den Eynde*, VAN DELF.

Jacob van der Graft, ende *Mr. Jacob de Milde*, VAN LEYDEN.

Mr. Hendrick Dircksz, Burgermeester, *Jan Doenesz*, ende *Mr. Floris van Hoegaerden*, VAN AMSTERDAM.

Jan Dircksz 't Hoen, ende *Gijsbert Jan Aertsz*, Burgermeester, VAN GOUDA.

Omme te visiteren het Antwoordt, te doen op de voorsz propositie by den Advocaet gemaeckt.

De antwoorde by de Staten gevisiteert.

TEn selven dage by de Gedeputeerden van de Staten de voorsz antwoorde gevisiteert zijnde, ende naer voorgaende kleyne correctie geresolveert dat men deselve sulcks doen soude als die by geschrifte gestelt was.

Me-

1552. den 26. Febr.

MEde by den Advocaet seeckere Memorie gemaeckt zijnde, om te mogen duplliceren op de relique die apparentelijck by Hare Majesteyt gedaen soude werden, is deselve, den seven en twintighsten gevisiteert zijnde, geseydt sulcks Hare Majesteyt te doen.

den 27. Febr.

Den 27. Februarii, 1552. Naer Noene.

* Bl. 22.

Antwoort by den Advocaet aen Hare Majesteyt gedaen, raeckende het consent tot de Beede van hondert en twintigh duysent guld., onder conditie van 't affschaffen van de Pasporten en Saufconduiten, op de Goederen in en uytgaende, &c.

NAer de Noene heeft den voorsz Advocaet, op de voorsz Propositie voor Antwoorde geseyt, hoe dat de voorschreve Staten elcks in den * haren goet, getrouw rapport gedaen, en diversche communicatien gehouden hebbende, haer bevinden in groote swarigheyt en perplexiteyt, overmits in 't doen van de voorsz Petitie groote nieuwigheyt gepleegt wert, alsoo van die van Hollandt alleen jegenwoordelijck geëyscht werd de helft van de Petitie, die van Brabant gedaen, daer in men in alle voorgaende Beeden van haerluyden met die van Zeeland niet meer en plach te eysschen dan een derdepart van die van Brabant, immers dickwils noch min, alsoo sy notoirlijck niet te comparereren en zijn met die van Brabant, in rijckdom en welvaren; en hoewel sy redenen hadden, overmits de groote inundatie en last van Dijckagie, die meest over geheel Hollandt op den twaelfden en derthienden Januarii, en weder op den veerthienden en vijfthienden Februarii gebeurt is, waer door de voorsz Dijcken soodanigh ontramponeert en beschadigt zijn, dat men deselve niet en sal

 mo-

1552. den 27. Febr.

mogen brengen in ſulcken ſtate, als die waren voor date van den voorſz tempeeſte, met de ſomme van acht of thien hondert duyſent guldens, overmits oock de Navigatie Oost en West, Zee-neeringe, Haringh-vaert, dagelijckſche Viſſcherye, Drapperye, ende alle andere Neringen, daer van condependent zijnde, daer 't Landt principalijck by onderhouden werdt, als nu ceſſeren, daer mede menigh duyſent menſchen gevoet werden, die nootſaeckelijk ſullen moeten mendiceren, en by de Gemeente onderhouden werden, overmits oock den jegenwoordigen bangen ende dieren tijt, wel redenen hadden haer van de voorſz Petitie te excuſeren: Nochtans, aenmerckende dat de voorſchreve Petitie bekeert wierde tot defenſie ende beſcherminge van den Lande van Hollant, ſoo wel te Lande als ter Zee, en overleggende de groote affectie en liefde die ſy altijt tot Sijne Keyſerlijcke Majeſteyt, haren natuurlijcke Prince en Heere, gehad hebben, en noch hebben, die ſij altijdt naer haer uytterſte vermogen geſubvenieert hebben, verſtaen dat ſy de voorſchreve Petitie niet geheel ledigh en behooren te laten ſtaen, en doende ſoo veel als in haerluyden is, ſoo hebben de Edelen en vier Steden, als Dordrecht, Haerlem, Leyden en Amſterdam geſeyt, dat ſy ſouden last hebben, ſoo verre Uwe Majeſteyt gelieven wilde af te ſtellen de Impoſten van de Pasporten en Saufconduiten van de Goederen, gaende uyt Hollant en West-Vrieſlant in Neutrale Landen, en van daer komende in de ſelve Landen, ſon-

1552. den 27. Febr.

fonder van gelijcken andere meer op te ftellen, volgende haer Privilegie en Sententie van mijn Heeren van den Grooten Raede daer op gevolght, en niet anders, alsoo 't oock wesen soude contrarie diversche Tractaten en Recessen van wegen Sijne Keyserlijcke Majesteyt, met eenige Vorsten en Steden van Oosten gemaeckt, te consenteren in de somme van hondert en twintig duysent guldens van veertigh grooten, daer van hondert duysent guldens gegadert sullen werden by de Schiltalen, in der manieren hier na volgende, te weten, dat die van Dordrecht, Haerlem, Leyden en Gouda daer inne genieten sullen alsulcke gratien als sy gewoon zijn te genieten in de loopende ordinaris Beeden, in alle manieren, of over Hollandt omgeslagen souden werden hondert vijftigh duysent guldens, niet tegenstaende dat dit consent sich niet verder en extendeert dan tot de voorsz hondert duysent guldens, en de reste die als dan aen de voorsz hondert duysent guldens gebreecken sal, de portie van die van Delf daer niet inne begrijpende, en sal deselve apart tot furnissement van de voorsz hondert duysent guldens werden ommegeslagen over de kleyne Steden en platte Landen, alleenlijck elck voor sijn portie, sonder de voorsz groote Steden daer af yet te mogen eysschen, in welcke hondert duysent guldens die van Amsterdam voorsz haer portie opbrengen sullen, sonder te genieten eenige gratien, en dat sonder præjuditie van haer gewoonlijcke gratie; ende de reste, belopende twin-

tigh duysent guldens, sullen opgebracht werden by verkoopinge van haerluyden * Renten, mits dat 't Hooft-gelt in 't doen, de lossinge van dien, ende de verscheenen Renten, middeler tijt vallende, gevonden sullen werden met sulcke manieren en middelen, als de voorsz Staten onderlinge sullen ramen en adviseren; des hebben de voorschreve vier Steden geconditioneert, dat binnen haer Steden geen Koopers gedwongen ofte geconstringeert en sullen werden: De Gedeputeerden van Gouda hebben verklaert wel redenen te hebben omme haer oock van 't consent van hondert duysent guldens, gedaen den dertighsten Januarii laetstleden, eensdeels te excuseren, overmits dat sy niet alleen seer sober van Neeringe zijn, maer oock seer kleyne rijckdomme hebben onder hare Gemeente, uyt welcke de penningen van haerluyder portie, alsoo 't ordinaris inkomen dat niet dragen en magh, gevonden moet werden, die niet te min hare verbrande eenige Parochie Kerke nootsaeckelijcken weder moeten op-timmeren, nochtans daer by persisterende, seyden dat sy, dragende 't voorsz consent van hondert duysent guldens, meer gedaen hebben dan sy vermogen, alsoo sy niet te vergelijcken en zijn by eenige Steden, nochtans niet meer gevende, noch hooger staende dan syluyden, niet te min toonende de goede affectie die sy hebben tot Sijne Keyserlijcke Majesteyt, en de defensie van den Lande, gemerckt d'andere Staten in meerdere somme consenteren, souden in deselve verhooginge mede consenteren van hondert

* Bl. 23.

1552. den 27. Febr.

dert en twintigh duysent guldens, welverstaende dat de voorsz penningen, soo wel in de twintigh duysent guldens, als in de hondert duysent guldens, gevonden sullen werden generael over Hollandt, sonder yemant te eximeren, by Capitale Impositie, elck na sijn rijckdom, mits afgedaen wesende de Pasporten als vooren, met expresse protestatie verstaen, dat sy in 't dragen van dese consenten niet verder gehouden en sullen wesen dan elck voor sijn portie, sonder voor die van Delft, ofte yemant anders yet te betalen, met expresse protestatie en conditie, dat de penningen van dien, soo veel als nootsaeckelijck is, eerst sullen geëmployeert werden in de defensie en beschermingе van den Lande van Hollant, soo wel te Lande als ter Zee, namentlijck omme te equiperen thien of twaelf Schepen van Oorloge, tot bewaringe van de Noort-zee, alsoo deselve toerustinge haer toegeseyt en belooft is, in 't consent van den Impost op de Wijnen, ontrent twee jaren geleden, te betalen de voorsz geconsenteerde somme, voor de eene helft ten uytgaen van de Maent van April, en d'andere helft voor 't uytgaen van de maent van Julii, beyde toekomende, en dat loopens geldt; welverstaende, dat indien voor eenige van de verschijn-dagen eenige verdere inundatie ofte last aen de Dijcken gebeurde, of dat yemant van haerluyden by de Vyanden merckelijck beschadight wierde, ofte dat eenige Knechten, gaende ofte oock geleydt werdende op de platte Landen, dat sy als dan ongehouden sullen wesen dit consent op

te brengen, maer sullen in gevalle als boven daer af vry gehouden werden, als niet geconsenteert zijnde; behoudelijck oock dat de voorschreve Staten, elcks in den haren, haer portie van de hondert duysent guldens sullen mogen vinden by verhooginge van Lasten, Impositien Capitael, verkoopinge van Renten, ofte anders, sulcks als een yegelijck van haerluyden in den sijnen bevinden sal gevoeghlijckst te wesen, daer toe hare Majesteyt de Koninginne haerluyden verleenen sal behoorlijcke Brieven van Octroy, en gelijck Octroy omme de twintigh duysent guldens, met de Renten en 't verloop van dien te mogen vinden by sulcke manieren, als by hun geraemt sal werden. De Gedeputeerden der Stede van Delf hebben haerluyden geëxcuseert met de vryheyt en exemptie van de Beeden, soo wel ordinaris als extraordinaris, tot defensie van den Lande, en anders, by Hare Majesteyt haerluyden geaccordeert, voor den tijt van twintig jaren, die sy seggen noch cours en loop te hebben, daer by
* Bl. 24. voegende haerluyden * armoede, en de groote excessive kosten die sy gedaen hebben, en noch dagelijcks moeten doen, in 't solliciteren dat sy geen Veertigen en hebben, en de electie van dien haer benomen is, en dat sy geen vernieuwinge van Wet en hebben, en daer en boven door 't verlies dat de selve Stede sal moeten dragen by den Staet en Ordonnantie, haerluyden onlanghs t'huys gesonden, biddende Hare Majesteyt hunluyden daer mede te willen hebben en houden voor geëxcuseert, biddende voorts de voorsz Sta-

ten

den 27. Febr.

ten Uwe Majesteit 't voorsz accord te houden voor aengenaem.

Replique daer op van de Koninginne.

WAer op hare Majesteyt de Koninginne op staende voet mondeling repliceerde, dat Haer vervreemde, niet alleen dat de voorschreve Petitie niet geheel geaccordeert en wierde, maer oock overmits de menigte van de conditien, niet ten proposte dienende, in de voorsz antwoorde geinsereert, bysonder, gemerckt alle d'andere Landen in de geheele Petitie geconsenteert hadden, soude evenwel daer op doen delibereren, en als dan Hare Majesteyt te goede geliefte verklaren.

Den 28. *Februarii*, 1552.

den 28. Febr.

Appostillen, by Hare Majesteyt de Koninginne doen stellen op de Antwoorde, van de Staten, by de Articulen in hac pagina & sequenti.

HEeft Hare Majesteyt, na voorgaende deliberatie, op de voorschreve antwoorde doen seggen, en oock Appostilleren, en eerst op het poinct van de nieuwigheyt, dat Hare Majesteyt begeert dat die geene van de Staten van Hollant, die den anderen van hun hebben willen wijs maecken en persuaderen, dat van haerluyden, met die van Zeelandt niet meer en plag geëyscht te werden dan een derdendeel van die van Brabant, sulcks betoone met verklaringe van de Beeden die alsoo geaccordeert zijn geweest, en in wat tijden, want Hare Majesteyt bevint dat zedert het jaer vijfthien hondert veertigh laetstleden, 't Lant van Hollant alleen, sonder Zeelandt, tot diversche stonden betaelt heeft de helft van Brabant, en dikwils meer dan min: Oock bevint Hare Majesteyt, dat in de setin-

1552. den 28. Febr.

tinge van de Beede, geëyscht by wijlen Hertogh Carel van Bourgoigne, in 't jaer veerthien hondert twee en sestigh, achtervolgende welcke de Petitien over alle dese Landen, plachte doen 't Landt van Hollant met Zeelant en West-Vrieslant geset te wesen alsoo veel als 't Lant van Vlaenderen, en hooger dan 't Lant van Brabant, daer van die van Hollant de twee deelen, en die van Zeelandt 't derdendeel plegen te betalen.

Aengaende de groote schade van de inundatie en last van Dijckagien, dat andere Landen, die insgelijcks groote schade geleden hadden, evenwel willighlijcken de voorsz somme geaccordeert hebben, gelijck oock gedaen hebben de Landen, stootende aen de Frontieren, niet tegenstaende deselve alreede beschadight zijn geweest, en dagelijcks van de Vyanden overvallen, en meer beschadigt te werden in sorge staen.

Nopende de cesseringe van de Navigatie Oost en West, Zeeneringe, &c. dat gelijcke en meerder inconvenienten en verminderinge van de Neeringe en Negotie zijn in alle andere Landen van herwaerts over, sonderlinge die op de Drapperye van de Spaensche Wolle gefondeert zijn, daer die van Hollandt 't meestendeel Engelsche en Schotse Wolle gebruycken, en dat sy daer en boven de Oostersche zeylinge vry gebruycken mogen.

Beroerende de Pasporten en Saufconduiten, dat deselve alleene geëyscht werden

van

1552. den 28. Febr.

van Goederen die uyt 's Vyands Lant komen, ofte uyt dese Landen aldaer gebracht werden, of in eenigen quartiere daer omtrent gelegen, * dan daer men se lichtelijck in Vyandts Landt soude mogen vervoeren; sonder dat hare Majesteyts meeninge is van eenigh Pasport of Saufconduit gelt te doen nemen van de Goederen die naer Oost-landt, Duytslant, of diergelijcke niet suspecte Landen gevoert werden, ofte daer van komen; en vervreemt hare Majesteyt, dat die van Hollandt zijn alleen die geene die hun daer van beklagen, alsoo sulcks de andere Landen niet weyniger aengaet; en nochtans aenmerckende dat sulcks geschiedt is om een beter, en ten eynde dat de Neeringen binnen dese Landen mochten blijven: Des wel te vreeden zijt.

* Bl. 25.

Aengaende dat geen Koopers bedwongen en souden werden in de vier groote Steden, dat de reden eyscht, dat de rijckste, geschaefste Burgers, woonende gemeenlijck in de groote Steden, soo wel als alle andere behooren bedwongen te werden omme renten te koopen.

Noopende 't consent van die van Gouda, dat hare Majesteyt dat den meestendeel behoort den minstendeel te comprehenderen, ende nochtans van nooden is omme tot de geëyschte somme te komen, dat men boven de Schiltale behoort andere Middelen te concipieren.

Beroerende dat de Penningen, soo verre 't noot

't noot is, eerst geëmployeert sullen werden tot defensie van den Lande van Hollandt; dat die Penningen, komende van alle de Beden en Petitien van de Landen van herwaerts over, sullen by hare Majesteyt geëmployeert werden daer de noodt sulcks eerst en meest vereyſſchen sal, ende sal hare Majesteyt op de bewaernisse van de Landen, op de Zee gelegen, sulcke provisie stellen, als hare Majesteyt naer gelegentheyt der saecken sal bevinden te behooren: Ende aengaende den Impost van de Wijnen, 't selve is principael geëyscht omme jegens de Piraten en Zee-roovers te gebruycken; ende hebben die van Hollandt, by den Staet, hunluyden tot Brugge gecommuniceert, mogen bevinden hoe luttel geldts den voorsz Impost opgebracht heeft, ende de groote kosten diemen tot onderhoudenisse van de Schepen van Oorloge gedragen heeft.

Aengaende dat men de Penningen soude mogen vinden by verhooginge van Lasten, verkoopinge van Renten, &c. Dat hare Majesteyt sal bewilligen omme die penningen dies te geringer te vinden, dat sy die op Renten sullen mogen halen, behoudelijck dat sy, gelijck alle de andere Staten van deselve Landen doen, van stonden aen sulcke middelen voorslaen, dat men de voorsz Renten binnen korten tijde sal mogen lossen.

Noopende die van Delft, gemerckt dat dese saecke concerneert de nootsaeckelijcke defensie van den Lande, en dat alle Exempten en

1552. den 28. Febr.

en Geprivilegeerden in andere Landen contribueren, soo is hare Majesteyten verstant en meeninge, dat die van Delf hier inne insgelijcks als alle andere contribueren sullen, niet tegenstaende hare exempte, gelijckerwijs sy in den laetsten Oorloge betaelt hebben.

Voor Conclusie.

ENde dewijle de noot, omme de Landen van herwaerts over tegens de groote magt van den Kon. van Vrankrijck te beschermen, soo notoir is, soo en kan hare Majesteyt hunluyden geen diminutie accorderen, aengemerckt oock dat sy naer credit soude bewijsen tegens de andere Landen, dewelcke alomme de geëyschte Beede willighlijck geconsenteert hebben; ende verstaende de diminutie van die van Hollandt, hun dies souden mogen * beklagen, hier omme soo persisteert hare Majesteyt, dat die van Hollandt behooren te doen als andere, haer betrouwende dat sy op alles naeder en beter letten sullen, omme de geheele somme te bewilligen, sonder daer inne te brengen sulcke onbehoorlijcke conditien als sy gedaen hebben, geensints gefondeert, en niet applicabel, ende dat sy ten desen eynde sulke ramen en sluyten sullen mogen, als sy bevinden sullen mogen te behooren. Actum te Brussel den vier en twintighsten Februarii vijftien hondert twee en vijftigh.

Conclusie van de voorsz Appostille.

* Bl. 26.

Onderteeckent,

Verreycken.

Daer

1558. den 28. Febr.

De Edelen ende Gedeputeerden van de ses groote Steden yder apart gehoort.

DAer na heeft hare Majesteyt de Koninginne de Gedeputeerden van de Edelen en ses groote Steden elck apart gehoort, ende de vorderinge van de geheele Petitie gerecommandeert; en daer na den Advocaet ontboden hebbende, heeft hem geseyt dat de Staten souden passen dat de geheele Petitie geaccordeert worde, of en soude die anders niet accepteren: Ende heeft de selve Staten dagh beteeckent weder by hare Majesteyt te wesen den twintigsten Maert, sonder eenig verder dilay te nemen.

Noopende het misbruyck van de Zeevarende Luyden, hun generende met den Haringhvaert:

EOdem heeft den Advocaet, ter presentie van eenige van de voorschreve Gedeputeerden, den Præsident Viglius verhaelt de middelen daer by de Zeevarende Luyden, hun generende met den Haringhvaert, versoecken hunluyden geremitteert te werden, dat sy misbruyckt mogen hebben, uyt saecke dat contrarie de interdictie van hare Majesteyt de Koninginne, hun in Zee gegeven hebben, ende dat sy ontlast mogen wesen van 't Proces by den Procureur Generael van Hollandt ter dier cause jegens hunluyden geinstitueert, en voorts hem deselve Requeste gelevert, dewelcke de Præsident belooft heeft te doen expedieren: Dat 's anderen daeghs den Advocaet weder by hem gekomen zijnde om te vervolgen expetitie van dien, heeft hem voor antwoorde gegeven niet geraden te wesen de voorsz expeditie als nu te vervolgen, maer dat sy daer mede souden vertoeven tot dat de Staten weder ten Hove gingen, en consent gedragen souden hebben,

ben, alsoo nu mogelijck hare Majesteyt deselve soude afslaen, ende alsdan seyden wel middel te vinden dat haerluyden versoeck geaccepteert soude werden, en dat van geenen noode was binnen middeler tijde den Procureur Generael met het voorsz Proces seer haeste.

den 28. Febr.

Den 29. Februarii, 1552.

Den 29. Febr.

Dagh omme in den Hage in de Herberge te wesen, ende te resolveren op de Petitie.

HEbben de voorsz Staten geresolveert in den Hage in de Herberge te wesen den elfden Maert, om 's anderen daeghs op de voorsz Petitie te mogen besoigneren; en voorts dat den Advocaet soude spreecken met de Gedeputeerden van Antwerpen, wesende ten Hove, omme te weten of de Regeerders aldaer haerluyden rapport gedaen hadden van 't versoeck by de Staten van Hollandt aen haer gedaen, noopende den Excijns geëyst van de Bieren binnen Scheeps van de Schippers van Hollandt, komende voor Antwerpen; 't welck den Advocaet haerluyden gevraegt hebbende, seyden maer een halven dagh t'huys geweest te hebben, en mitsdien daer van haerluyden geen rapport gedaen te zijn, maer souden, achtervolgende de begeerte van den Advocaet, de saecke in den haren recommanderen, om ter wederkomste van de Staten in Brabant, hunluyden goede en aengename antwoorde te mogen geven.

1552. den 29. Febr.

Den 5. Maert, 1552.

* Bl. 27.

Rapport van den Advocaet, aen den Heere van Assendelft.

DEn Advocaet t'huys gekomen zijnde, heeft den Heere van Assendelft van alle 't geene voorsz is rapport gedaen, die verklaerde niet te weten by wat middelen men die geheele Petitie soude mogen furneren en opbrengen.

Daghvaert, gehouden in den Hage,

den 7. Maert.

Op den 7. Maert, 1552.

PRÆSENTEN.

Den Heere *Mr. Huyg van den Eynde*,
VAN DELF.
Mr. Roelandtsz,
VAN ROTTERDAM.
Antonis Willemsz,
Cornelis Matthijsz,
ende
Jacob Danielsz,
VAN SCHIEDAM.
Cornelis Ewoutsz,
ende
Pieter Paulusz,
VAN DEN BRIELLE.
Dirck Gerritsz,
ende
Willem Claesz,
VAN WORMER.
Omme te resolveren tot wiens koste de Kaep ende Vuyr-boet in 't gat van de Maze verset soude werden.

TEn selven dage hebben alle de Gedeputeerden, behalven die van den Briele, geresolveert, dat alsoo de Ordonnantie by Sijne Keyserlijcke Majesteyt daer van gemaeckt, vermeldt, dat die van den Briele gehouden zijn te maecken en te onderhouden de Kaep en Vuyrboet, daer van sy jaerlijcks

1552. den 7. Maert.

lijcks ontfangen van alle de Schepen, de Maze uyt en in varende, een groote merckelijcke somme van penningen, volgens de Ordonnantie van den Hove van Hollandt, van den jare veertien hondert acht en tnegentigh, dat daeromme sy deselve Kaep en Vuyrboet tot haren kosten behooren te verstellen, ofte verklaren te vreeden te wesen, midts ontfangende deselve penningen, deselve te doen versetten, ofte dat gelijckelijck deselve by haerluyden verset soude werden, ende datter een Collecteur uyt haer alder naem gestelt soude werden, omme de voorschreve penningen te ontfangen; maer die van den Briele sustinerende dat haerluyden competeerde d'onderwin van de voorsz Kaep, maer dat sy niet gehouden en waren die te versetten tot haren koste, maer dat elck Schip de Maze uytvarende ende inkomende, daer toe eenen seeckeren Penningh behooren te contribueren; maer alsoo sy niet sterck genoegh en waren, hebben sy die saecke uytgestelt tot den een en twintighsten Maert, jegens welcken dage alle d'andere dese saecke aengaende, by den Heere van Assendelft beschreven zijn, om 's avondts in de Herberge te wesen.

Digitized by Google

1552. den 12 en 13. Maert.

* Bl. 28.

* Daghvaert, van de Staten van Hollandt gehouden in den Hage.

Den 12. en 13. Maert 1552.

PRÆSENTEN.

De Heeren van *Assendelft*,
Van Goudriaen,
Van Mathenes,
Van Obdam.
Van Lockhorst,
Otto van Egmont,
Jasper van Treslonge,
ende
Arent van Hardincxvelt,
Van wegen d'Edelen.
Pieter van Beveren, Schout,
Mr. *Claes Bartholomeusz*,
ende
Mr. Willem Schoock,
Van Dordrecht,
Willem Harmensz Ramp, Burgermeester,
ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
Van Haerlem.
Hendrick Jansz, Burgermeester,
Michiel Jansz,
Mr. Huych,
ende
Mr. Jacob van den Eynde,
Van Delf.
Gerrit Beuckelsz, Burgermeester,
Jonge Dirck Jansz, Burgermeester,
ende
Mr. Jacob de Milde,
Van Leyden.
Mr. Hendrick Dircksz, Burgermeester,
Jan Doenesz,
ende
Mr. Floris van Hoegaerden,
Van Amsterdam.
Jan Dircksz 't Hoen, Burgermeester,
Gijsbert Jan Aertsz, Burgermeester,
ende
Witte van der Henne,
Van Gouda.
Omme eyndelijck ant-

woor-

1552. den 12 en 13. Maert.

woorde te resolveeren van twee hondert duysent guldens op de volle Petitie

TEn voorsz dage hebben de Gedeputeerden eendrachtelijck geresolveert dat men aen de Heeren van den Raede soude versoecken, dat sy uyt haren naem aen hare Majesteyt souden willen schrijven, hoe dat sy onderlinge gesocht hebben diversche extraordinaris middelen, omme de geëyschte penningen te mogen recouvreren; maer door den benaeuwden tijdt, inbreuck van de Landen, schaden van Dijcken, cessatie van Negotiatie, als noch geen bequaem middel en hebben weten te vinden en voor te stellen, daer het voorsz gelt soude mogen afkomen, dat sylieden hare Majesteyt de Koninginne niet gaerne yet souden toeseggen willen, 't welck sy door armoede metten effecte niet en souden konnen volbrengen: Ende daeromme naer veele geproponeerde middelen, geen expedienter en hadden weten te vinden, dan by verkoopinge van Renten tegens den penningh festien, buyten 's Landts, voor soo veel 't selve doenlijck ende mogelijck sal wesen te verkrijgen; ende vermits sYluyden (respect en reguard nemende op den voorsz jegenwoordigen tijdt, en haerluyder groote benautheyt) beduchtende zijn buyten 's Lands, in Vlaenderen en Brabant qualijck Koopers te vinden, immers tot sulcken somme als sy wel souden affecteren, en dat sy tot dien fine den Ontfanger van 't Gemeele Land last gegeven hebben in aller dili-

Versoeck aen die van den Raede, om aen de Koninginne te adverteeren en te versoecken prolongatie tot den eersten April, en aen hare Majesteyt rapport te doen om de geeysche Pepitie op te brengen.

1552. den 12 en 13. Maert.

gentie hem na Brabant, Vlaenderen en elders te transporteren, en aldaer Koopers te versoecken, daer af sylieden soo lichtelijck geen bescheyt en sullen konnen krijgen, hoewel 't selve haer nootsakelijk is te weten voor 't dragen van eenigh consent, daeromme hare Majesteyt de Koninginne hier van souden willen adverteren, ten eynde * hare Majesteyt gelieven soude, den dagh, haerluyden geprefigeert op den twintighsten deser maent, te willen prolongeren en verlengen tot den eersten April naestkomende, om binnen middelertijdt eyndelijck met den anderen te resolveren, ende dat hare Majesteyt gelieven wille met den eersten hier op te willen laten beschrijven; midts in conformité van welcke, de voorsz van den Ende ook ten selven dage aen de Koninginne geschreven hebbe, hebben oock de voorsz Staten, ofte den Heere van Assendelft uyt den haren, den voorsz Ontfanger van 't Gemeene Landt last gegeven om de voorsz Koopers in Brabant, Vlaenderen en elders te soecken.

* Bl. 29.

Middelen omme des Gemeene Landts loopende Rente te betalen.

OOck hebben de voorsz Gedeputeerden, by maniere van communicatie, uytgeslagen en verklaerdt, dat men de loopende Renten soude vinden by Impost op de Wijnen, en op alderhande Bieren, waerdigh wesende de tonne boven vier en twintigh stuyvers; dan die van Amsterdam lieten haer duncken dat men deselve loopende Renten soude mogen vinden op de Sijde Laeckenen, en andere kostelijcke Laeckenen, waerdigh we-

wesende d'elle van deselve Laeckenen boven de ses en dertigh stuyvers, maer alsoo by den anderen geseyt wierde dat 't selve niet soude uytbrengen, mits dat die geene die de Sijde Laeckenen, en andere kostelijcke Laeckenen souden willen hebben, die buyten 's Landts souden halen, soo zijn sy genoegh van haer opinie gescheyden. den 12. Maert.

Den 13. *Maert*, 1552. den 13. Maert.

DE voorsz Staten weder vergadert zijnde op d'affscheyt van 's anderen daeghs, dat men soude resolveren wat hypoteecque en onderpandt men aen de Koopers van de voorsz Rente soude stellen, soo heeft den Heere van Assendelft, voor openinge van dien, de Staten voorgehouden een ander middel, daeghs te vooren by den Heere van den Ende uytgeslagen, dat men sonder koopinge van Renten de eene hondert duysent guldens (die niet gegadert en sullen werden op de Schiltalen, volgens de conclusie daer af genomen) in 't geheel ofte ten deele souden mogen vinden by seeckeren Impost die men soude mogen stellen op de Haert-steeden ofte Schoorsteenen daer roock uyt gaet, in alle groote en kleyne Steden ten platten Lande, over al, niemant daer van uytgesondert, dan alleenlijck de vier biddende Oorden, Mannen en Vrouwen, Leproosen en Gemeene Gasthuysen; dat dese Haerttellingen in alle de beslooten Steden gedaen souden werden by de Burgermeesteren ende Re-

Wat Hypotheecq en onderpandt men de Renteniereu sal stellen.

geerders aldaer; ende dat by geschrifte, nominerende van strate tot strate de Huysen, met verklaringe by wien die bewoont werden, ende hoe veel Haert-steden daer inne bevonden zijn: En ten platten Lande soude 't selve geschieden by de Officieren elck in den sijnen; dat in alle beslooten Steden, groot ende kleyn, den Hage gereeckent voor een Stadt, de kleyne Huyskens, toebehoorende arme Luyden, waerdigh wesende in gereeden gelden hondert guldens en daer beneden, ongetaxeert sullen blijven, 't welck in elcke plaetse gedaen soude werden tot tauxatie van de Weth aldaer, dat de betalinge sal geschieden by den Eygenaer van den Huyse, indien hy 't selve bewoondt, ende indien niet, half by den Huyrman, en half by den Eygenaer: Indien bevonden wierde eenige Huysen belast te wesen met merckelijcke Renten, sal men een middel mogen vinden, dat die geene die sulcke Renten hebben, naer advenant sullen contribueren: Dat op 't Landt alle Kloosteren, exempte Persoonen, Begraef-huysen, wie die oock toebehooren, in desen naer advenant mede sullen contribueren als vooren; dat men elcken Haertstede niet verder en soude belasten dan met drie stuyvers of seven grooten, 't * Bl. 30. welk * een kleyne quetse soude wesen; ende souden de voorsz Contributien genoegh gelijck ende egael wesen, alsoo de Rijcke gemeenlijck groote Huysen besitten met veel Haertsteden, ende de arme kleyne Huyskens met luttel Haertsteden: Dese Haerttellinge

ge-

155[illegible] den 13. Maert.

gedaen zijnde, soude men eerst adviseren hoe veel dat elcke Haertstede soude mogen dragen, omme betaelt te werden op een of twee termijnen; indien men bevonde dat die settinge voorsz niet en mochte furneren de voorsz hondert duysendt guldens, soo soude men een stuyver op elck vat Bier mogen setten, dat in Hollandt gebrouwen werdt, 't welck by de Brouwers genamptiseert soude werden, mits dat weder ontfangende van den geenen die haer Bieren sleeten, ende mitsdien soude dese contributie helpen dragen die Vrieslandt, Zeelandt, Voorn, en andere uytheemsche, ende mits dien kleyne quetse, is te presumeren dat sy daer inne souden condescenderen: Ende by den Heere van Assendelft de Gedeputeerden van de Steden versocht zijnde hier op hare opinie, mits dat sy daer van niet gehoort en hadden, hebben in den haren elck daer op begeert rapport; ende voorts oock omme geresolveert te komen, indien 't middel van de verkoopinge van Renten aengeroert werde, waer by men de Hooft-somme in 't doen der lossinge, ende de verloopen Renten, middeler tijdt vallende, soude mogen vinden, ende wat Hypotheecque en verseeckertheyt men de Koopers soude mogen stellen, dat evenwel den Ontfanger van 't Gemeene Landt sijne diligentie soude mogen doen, omme te onderstaen wat Koopers, en hoe veel men buyten 's Landts soude mogen krijgen; en hebben dagh genomen om weder in de Herberge te wesen den achttienden

P 5 de-

1552. den 13. Maert.

defer Maent Martii, jegens welcken dage den Heere van Assendelft mede aengenomen heeft te doen beschrijven de Edelen, behalven de Heeren van Goudriaen en Obdam, die mede alhier present waren den dertienden Maert.

Dagh-

1552.
den 19.
Maert.
* Bl. 31.

* Daghvaert, van de Staten van Hollandt gehouden in den Hage.

Den 19 *Maert* 1552.

PRÆSENTEN.

De Heeren *van Assendelft*,
Van Goudriaan,
Van Matenis,
Van Obdam,
ende
Van Duvenvoirde,
Van wegen d'EDELEN.
Pieter van Beveren, Schout,
Mr. Claes Bartholomeusz,
ende
Willem Schoock,
VAN DORDRECHT.
Joost van Hillegom,
Willem Harmensz Ramp, Burgermeester,
ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Hendrick Jansz, Burgermeester,
ende
Mr. Huych van den Eynde,
VAN DELF.
Jonge Dirck Jansz van Leyden,
Mr. Claes de Milde,
ende
Mr. Jacob de Milde,
VAN LEYDEN.
Mr. Hendrick Dirckſz, Burgermeester,
ende
Mr. Floris van Hoogaerden,
VAN AMSTERDAM.
Jan Dirckſz 't Hoen,
ende
Gijsbert Jan Aertsz, Burgermeesters,
VAN GOUDA.

Omme eyndelijck antwoorde te resolveren op de voorsz geheele Petitie van twee hondert duysent guldens.

1552 den 19. Maert.

BY den Heere van Assendelft de Gedeputeerden vertoont zijnde de Missive van de Koninginne, die haerluyden ook by den Advocaet voorgelesen wierde, daer by bleecke, dat hare Maj. verstondt, dat, mitsdien by hunluyden versoeckende Koopers van Renten buyten 's Landts tegen den Penningh festien, maer dien Sijne Keyserlijcke Majesteyt, ende oock eenige andere Landen verkoft hadden Renten tegens den penningh twaelf, niet en scheen te wesen dan omme de saecke te treyneren, en dat hare Majesteyt den dagh van den twintighsten Maert niet en woude uytstellen tot den eersten April, maer consent begeerde te hebben van de geheele geëyschte Petitie, soo heeft den voorsz Heere van Assendelft hunluyden geseyt, dat syluyden daeromme mosten adviseren, wat antwoorde hare Majesteyt de Koninginne gedaen soude werden, en by wat middelen men de andere hondert duysent guldens soude mogen vinden, en of sy rapport genomen hadden op 't poinct, uytgeslagen by den Hove van Hollant, te weten, dat men deselve soude vinden by een Impost van drie stuyvers of seven grooten, meer of min, op elcken Haertstede, soo hebben de Edelen en Gedeputeerden van Dordrecht, Haerlem, Delft en Amsterdam geresolveert dat men de voorsz hondert duysent guldens soude vinden by een Impost van drie stuyvers of seven grooten op elcken Haertstede, volgende de Memorie by den Heere van Assendelft hunluyden daer van gelevert; welverstaende dat alle

 1552 den 19. Maert.

alle Huysen daer inne souden contribueren; uytgesondert de vier biddende Ordren, Oude Mannen, Vrouwen, Leproosen, Gemeene Gasthuysen, en andere miserable Persoonen; des waren sy van advis, dat al mochte den voorsz Impost van de Haertsteden de geheele somme van hondert duysent guldens opbrengen, dat men nochtans * een partye van dien soude vinden by verkoopinge van Renten, op dat men niet en soude mogen seggen dat de voorsz Staten de voorsz geheele somme van twee hondert duysent guldens hadden weten te vinden in propriis, sonder eenige bekommeringe of last; dan die van Haerlem lieten hun duncken dat het meer uyt soude brengen de voorsz somme te vinden by pen tienden penningh van de waerde van de huyren van de Huysen, en dat het selve meerder gelijckheyt soude innebrengen, maeckende hun evenwel altoos conform met den anderen, als wesende 't meerendeel van hunluyden; ende ten eynde de Huysen van de miserabele te recht en sonder fraude souden mogen getauxeert werden, soo was 't advis van den Heere van Assendelft, en eenige andere, dat men de Wet-houderen, die daer toe gecommitteert souden werden, behoorlijcken Eedt souden afnemen, dat sij sinceerlijck daer inne souden procederen, en dat men op 't platte Landt by de Officieren ofte Wet-houderen aldaer soude voegen eenige Deurwaerders, omme de tauxatie van de Huysen van de miserable debite te doen, en breeder als d'Acte daer van zijnde dat vermelt: De Gedeputeerden

* Bl. 32.

van

1552. den 19. Maert.

van Leyden en Gouda verklaerden dat sy wel te vreeden zijn dat de voorsz laetste hondert duysent guldens gevonden werden by maniere als de Staten adviseren sullen, wel verstaende dat men sulcken manieren vinde, daer mede de Schamele niet te seer belast, en de Rijcke niet te seer ontlast en werden, bysonder die in de eerste hondert duysent guldens niet met alle geven en sullen, en daeromme dat men 't selve niet en sal stellen op 't getal van de Haertsteden, als by de Edelen en vier andere Steden uytgeslagen is, want by sulcken maniere de plaetsen daer de Huysen 't waertste zijn, ongelijck min souden geven dan die geene daer de Huysen tot veylen prijse staen, en souden de Schamele Luyden, die alle haer substantie hanght aen een huyr, daer by te seer geledeert werden, daer den Rijcken haer minste goet hangt aen haer Huysen, en om andere redenen daer sy hare Majesteyt apart verklaringe van doen sullen. Maer indien men de voorsz somme op de Huysen wilde vinden, schijnt wel redelijck te wesen dat men deselve vinde op de waerde van de Huysen, na die in de koop of huyre gelden souden mogen, hebben voorts geresolveert dat men hare Majesteyt de Koniginnne antwoorde soude doen, noopende de hondert duysent guldens by de Schiltale te collecteren, sulcks als de Acte van den dertighsten Januarii laestleden dat vermelt, achterlatende de conditien by hare Majesteyt afgeslagen: En noopende de laetste hondert duysent guldens, hebben de Edelen en Gedeputeerden van Dordrecht, Haerlem, Delf en

1552. den 19. Maert.

en Amsterdam geaccordeert dat deselve gevonden sullen werden by sulcke bequame en extraordinaris middelen en wegen, als de voorsz Staten, of 't meerder van dien onderlinge sullen ramen en adviseren profijtelijck en gevoeghlijk te zijn, en breeder als d'Acte daer van zijnde, dat verklaert.

Van de Dagh vaerdinge van den Poorter van Schiedam, wegens eenen Poorter van der Veere.

BY den Advocaet de Staten vertoont zijnde, ter begeerte van de Regeerders van Schiedam, hoe dat een harer Poorteren, Cornelis Boenen, by eenen Poorter der Stede van der Veere, gedaghvaert was voor de Rechtert van de Admiraliteyt aldaer, omme te hebben reparatie van seeckere schaden en interessen die de voorsz Poorter sustineerde hem gedaen te zijn in Zee, by den voorsz Cornelis Boenen, versoeckende de voorsz Regeerders van Schiedam, dat alsoo de voorsz Cornelis Boenen daer in rechte getreden was, en dagh genomen hadde van beraet, de voorsz Staten hun souden willen met hem voegen, gemerckt sy geen Admirael en kennen, omme te contenderen, dat die saecke, mitsgaders Partyen, gerenvoyeert souden werden voor die van den Gerechte van Schiedam, ofte voor den Hove van Hollandt, daer sy presenteerden te recht te staen, en 't gewijsde * te volkomen, soo hebben de voorsz Gedeputeerden geresolveert te vreeden te wesen hun te voegen, mits datter by den voorsz Cornelis gecontendeert soude werden tot renvoy voor Stadthouder en Raede van Hollandt, en anders niet, 't welck den Advocaet, Anthonis Willemsz, Burgermees-

* Bl. 33.

den 19. Maert.

meester van Schiedam, sulcks verklaert heeft, omme d'antwoorde daer naer te maecken.

Daghvaert, gehouden in den Hage,

den 22. Maert. *Op den 22. Maert, 1552.*

PRÆSENTEN.

Mr. Claes Bartholomeusz, VAN DORDRECHT.
M. Huyg van den Eynde, VAN DELF.
Joost Jansz, ende *Mr. Roelandtsz*, VAN ROTTERDAM,
Jacob Danielsz, VAN SCHIEDAM.
Jan Willemsz, Secretaris, VAN ENCKHUYSEN.
Anthonis Aertsz, VAN VLAERDINGEN.
Cornelis Reyntjes, VAN WORMER.
Andries Gerritsz, ende *Dirck Nantesz*, VAN GROOTEBROECK,
Cornelis Mathijsz, VAN VEENHUYSEN.
Anthonis Aertsz, VAN DE HEYDE.
Jan Gans, Secretaris, VAN DEN BRIELLE.

Omme te resolveren tot wiens koste de Kaep en de Vuyr-boet in 't gat van de Maze verset soude werden.

TEn voorsz dage hebben alle de Gedeputeerden, behalven die van den Briele eendrachtelijck geresolveert, dat, alsoo volgende d'Ordonnantie van Sijne Keyserlijcke Majesteyt, van date den twaelfden Februarii vijftien hondert sestien, na stijle van den Ho-

1572. den 22. Maert.

Hove van Hollant, de Stede van den Briele, tot verseeckertheyt van de Schepen, uyt en in de Maze varende, een groote merckelijke somme van penningen ontfangen, syluyden deselve Kape en Vuirboet tot haren kosten behoorden te versetten, tot verseeckertheydt van de Schepen, uyt en in de Maze varende, als vooren; ofte presenteerden, mits genietende de voorsz penningen, de voorsz Caep selver te doen versetten, ofte waren noch te vreeden dat de voorsz Caep uyt haer alder naem verset soude werden, en datter een Collecteur gestelt soude werden die de voorsz Penningen tot dien eynde soude collecteren en ontfangen; en hoewel de voorsz van den Briele naer alle reden en billickheyt wel behoort hadden, 't een poinct of 't ander van de deughdelijcke presentatie geaccepteert te hebben, soo sijn sy als onwilligh, sustinerende dat de voorsz versettinge van de Kaep en Vuyrboet tot koste van de Staten, ofte van de Schepen, de voorsz Maze uyt en in varende, behoort te geschieden, hoewel sy maintineerden en verklaerden gifte te hebben van de Voorsaten van Sijne Keyserlijk Majesteyt, dat de amninistratie en onderwin van de voorsz Caep en Vuyrboet tot alle tijden soude wesen tot haerluyder dispositie, en gemerckt de voorsz Caep en Vuyrboet nootsaeckelijck moet verset worden, op dat de Schepen, 't gat van de Maze frequenterende, niet en periculiteren, ende om den hals gebracht en werden, soo sijn de voorsz Gedeputeerden * van advise, reguard nemende op de voorsz Ordon-

* Bl. 34.

 nan-

nantie van den jare vijftien hondert festien, dat by den Hove van Hollandt de voorsz van den Briele bevoolen sal werden, ten minsten by provisie, en tot anders by den selven Hove daer on gedisponeert sal zijn; ende soo verre die van den Briele daer by persisteerden dat de selve versettinge behoort te geschieden tot koste van de Staten, ofte van de Schepen, 't gat van de Maze gebruyckende, mogen te dier cause haer Actie institueren voor den Hove van Hollandt, jegens de voorsz Staten, ofte anders fulcks haren goeden raedt gedragen sal; welcke resolutie, naer dat die by Mr. Nicolaes Bartholomeusz gevisiteert was, ick op den acht en twintighsten Maert den Heere van Assendelft, naer dat ick hem 't inhouden van dien verhaelt hadde, gelevert hebbe gehadt, die my seyde dat hy de selve soude communiceren met die van den Raede; ende heeft deselve Resolutie op staende voet gelevert Willem van Duyn, Secretaris, by hem wesende.

den 29. Maert.

Den 29. Maert 1552.

Reyse van den Advocaet met de Gedeputeerden na 't Hof.

IS d'Advocaet met de Staten van Hollandt gereyst naer Brussel, omme antwoorde te doen op de voorsz propositie van twee hondert duysent guldens, omme te vervolgen de defensie van den Lande van Hollandt, en het doen van de Zee-varende Luyden, hun generende met den Haringhvaert.

1551.
den 31.
Maert.

Den 31. *Maert*, 1550.

HEeft d'Advocaet met eenige van de Gedeputeerden van de Staten hun gevonden op 't Stadthuys tot Antwerpen, om van hun te vereyschen antwoorde, omme afgedaen te hebben den Excijs, by hun gestelt op het Bier binnen Scheepsboort gedroncken, maer alsoo sy niet sterck genoegh en waren, soo is die saecke uytgestelt tot haer wederkomste van Brussel.

Antwoordt vereyscht by den Advocaet, van die van Antwerpen

1552. den 2. April.

Vergaderinge van de Gedeputeerden van de Staten van Holland, gehouden tot Brussel.

Den 2. April, 1552.

PRÆSENTEN.

Den Heeren van *Goudriaen*,
ende
Obdam,
VAN WEGEN D'EDELEN.
Pieter van Beveren, Schout,
ende
Mr. Willem Schoock,
VAN DORDRECHT.
Willem Harmensz Ramp, Burgermeester,
ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Adriaen Claesz, Burgermeester,
Michiel Jansz,
ende
Mr. Jacob van den Eynde,
VAN DELF.
Jonge Dirck Jansz, Burgermeester,
ende
Mr. Jacob de Milde,
VAN LEYDEN.
Mr. Hendrick Dircksz, Burgermeester,
ende
Mr. Floris van Hoegaerden,
VAN AMSTERDAM.
Jan Dircksz 't Hoen, Burgermeester,
ende
Gijsbert Jan Aertsz, Burgermeester,
VAN GOUDA.

Omme te visiteren d'antwoorde, die Hare Majesteyt de Koninginne gedaen soude werden op de voorsz Petitie van twee hondert duijsent guldens.

Ten

 1552. den 2. April.

* TEn voorsz dage, de voorsz antwoorde, die by geschrifte gestelt was, by de Gedeputeerdenvan de Staten gevisiteert zijnde, is naer alteratie en additie geresolveert hare Majesteyt de Koninginne sulcks te doen. * Bl. 35. Antwoort aen hare Majesteyt op de Beede te doen.

Den 4. April, 1552.

den 4. April.

HEt voorsz antwoordt by den Advocaet aen hare Majesteyt gedaen zijnde, ende voorts by monde versocht hebbende behoorlijcke provisie, tot defensie van den Lande van Hollandt, en van de Noortzee, volgende 't inhouden van seeckere Memorie, by den Advocaet naderhant hare Majesteyt overgelevert; soo heeft hare Majesteyt op staende voet 't voorsz consent mondelingh van wegen Sijn Keyserlijcke Majesteyt geaccepteert, en de voorsz Staten daer van bedanckt, en voorts verklaert dat hare Majesteyt de voorsz Memorie, en oock d'antwoorde soude doen visiteren, om te zien of men de voorsz Gedeputeerden in hare differenten en conditien soude mogen vergelijcken, omme als dan daer na haer afscheyt te mogen verkrijgen. Antwoorde aen hare Majesteyt gedaen.

HIer na de Edelen met den Advocaet apart by den Præsident Viglius en Commis van Loo, als Gecommitteerde van hare Majesteyt, ontboden zijnde, soo hadde de voorsz Præsident den voorsz Edelen gaarne geinduceert, dat alsoo die van Delf hadden Privilegie niet te contribueren, oock in tij- Remonstrantie by den Præsident Viglius de Staten gedaen, omme emptie

den 4. April.

van die van Delf, over het Gemeene Landt ommegeslagen, te weren.

de van Oorloge, en tot haerluyder noot-saeckelijcke defensie, daeromme souden wil-len accorderen, dat men soo veel als haer portie soude bedragen boven de contributie met drie duysent Schilt, volgende seecker haer Appointement provisioneel, mede om-meslagen souden werden op de kleyne Steden ende platte Landt, daer op de voorsz Ede-len deden antwoorden, dat sylieden gecon-senteert hebbende 't geene wes de groote Steden ten achteren en te kort quamen bo-ven haer ordinaris gratie, op de kleyne Ste-den ende platte Landen ommegeslagen te werden, meer gedaen hadden dan sy wel ver-mochten, en geen last en hebben, nochte oock en mochten yet verder daer inne doen; ende gemerckt die van Delft zedert date van haer Octroy altoos gratie genooten hadden, en beter gestelt was dan eenige andere Ste-den, daeromme, overmits de jegenwoordi-ge noot, haer geheele portie wel behooren op te brengen.

Seeckere Ordonnantie, by hare Majesteyt geconcipieert, tot defensie van Hollandt

HIer na mijn Heer den Præsident ende Lo-alle de Gedeputeerden weder by hem ontboden hebbende, soo heeft hy van wegen de Koninginne hunluyden verklaert op de voorsz Memorie hare Majesteyt gelevert, hoe dat hare Majesteyt alreede tot defen-sie van den Lande van Holland had doen con-cipieren en by geschrifte stellen seeckere Ordonnantie, die aen den Hove van Hol-landt gesonden was, en hadde voorts gecom-mitteert den Heere van Abbenbroeck, om-me in absentie van den Stadthouder die saec-

ke

1552. den 4. April.

ke te dirigeren, en tot dien eynde Instructie gegeven, en was hare Majesteyt in meeninge, die plaetsen daer 't meest van nooden, en bequaemst wesen soude, met Volck van Oorloge te voorsien; en hadde alreede tot dien eynde den voorsz Heere van Abbenbroeck last gegeven, en oock omme Knechten en Volck aen te nemen daer 't van nooden wesen soude; en soo verre de noot sulcks eyschte, souden niet alleen die penningen by andere Landen geconsenteert, tot haerluyder defensie employeren, ende soo verre de noot oock eyschte, in andere Landen breeder provisie te doen, souden oock de penningen, by die van Hollandt geaccordeert, aldaer geëmployeert moeten werden; en souden (de Vyanden voor andere Landen * geschut wesende) daer door oock die van Hollandt gedefendeert zijn, en daeromme en vermocht oock hare Majesteyt niet in de acte van consent toe te laten de clausule, dat de geconsenteerde penningen alleen geëmployeert souden werden tot defensie van den Lande van Hollandt, en aengaende de laetste hondert duysent guldens, die de Staten in meeninge waren te vinden op Haertsteden, was hare Majesteyt van advise, dat 't gelijckste en egaelste soude wesen tot verlichtinge en soulagement van den Armen, dat men deselve soude vinden op de waerde van de Huysen, of indien de voorsz Staten in meeninge waren te persisteren by 't Haert-gelt, dat dan daer niet onder gecomprehendeert en souden werden de Huysen, niet waerdig wesende eens hondert

* Bl. 36.

 dert

1552. den 4. April

dert guldens: En alsoo hare Majesteyt die voorsz Staten geen Octroy accorderen, en woude omme de voorsz penningen te vinden, sonder te hebben verklaringe en specificatie van de Middelen, daer by sy deselve hondert duysent guldens souden willen vinden; en dat daeromme de voorsz Staten de voorschreve Middelen behooren te verklaren en uyt te drucken.

den 5. April.

Den 5. April, 1552.

Antwoordt, op 't geene de Staten voorgehouden was, beroerende de voorschreve Ordonnantie.

DE voorsz Staten, op 't geene voorsz is, communicatie gehouden hebbende, soo hebben sy eendrachtelijck geresolveert den Præsident voor antwoorde te geven, dat hare meeninge noyt geweest en was dat hare Majesteyt de Koninginne die geheele geconsenteerde somme soude employeren tot defensie van den Lande van Hollandt, tot de Negotie Oostwaerts, Haringhvaert en Visscherye, maer dat men van de geconsenteerde somme daer toe soo veel employeren soude, als hare Majesteyt soude bevinden nootsaeckelijck te wesen, en dat men daerom in de plaetse van de clausule, dies aengaende in de acte van consent gestelt, soude mogen surrogeren dese clausule:

Oock met conditie, dat de Koninginne de Landen van Hollant en Voorne soodanigh van Schepen van Oorloge en Volck voorsien sal, dat de Kusten van de Zee bewaert mogen werden voor subite invasien, ende de Negotiatie Oostwaerts, Haringhvaert en Vissche-

scherye haer cours en voortgangh mogen hebben.

Ende aengaende dat hare Majesteyt verklaringe begeerde te hebben by wat middelen men de laetste hondert duysent guldens soude willen vinden, omme dat wetende, als dan de Staten daer toe Octroy te accorderen, soo hebben de Edelen en Gedeputeerden van Dordrecht, Haerlem, Delft en Amsterdam geresolveert, dat als nu niet mogelijck en was de voorsz verklaringe te doen, alsoo by de Staten van Hollandt niet eyndelijck en is geresolveert by wat manieren de laetste hondert duysent guldens gevonden souden werden; dan was wel waer dat by hunluyden een uytslagh gedaen is geweest; dat men een partye van de voorsz somme soude vinden op de Haertsteden, maer dat men eerst eenige soude committeren omme de beschrijvinge te doen over al van de Haertsteden, op dat men wetende 't getal van den selven, als dan soude mogen resolveren hoe veel men op elcke Haerstede soude willen setten, en dat men de reste van de voorsz somme soude vinden by verkoopinge van Renten binnen 's Landts, soo oock de voorsz Staten adviseren sullen, ofte by andere extraordinaris Imposte, en dat hare meeninge is, dat sy in 't setten van de voorsz Haertsteden de armen soo veel sullen subleveren als doenlijck is, en dat hare Majesteyt de Koninginne hunluyden wel soude mogen accorderen generael Octroy, om de voorsz penningen te mogen vinden

Antwoorde van deselve, op seecker ander poinct, beroerende de vindinge van de laetste hondert duysent guldens.

1552. den 5. April. * Bl. 37.

by sulcke bequame extraordinaris * middelen, als by hunluyden binnen drie maenden geadviseert soude werden, alsoo hare Majesteyt in den jare vijftien hondert drie en veertigh gelijck Octroy geaccordeert hadde; de Gedeputeerden van Leyden en Gouda persisteerden by hare opinie, dat de voorsz somme niet en behoorde in 't geheel of deel gevonden te werden by de Haertsteden, maer op de waerde van de Huysen, alsoo 't selve meer soude wesen tot verlichtinge en soulagement van den Armen; maer soo verre de andere Gedeputeerden niet meer op elcke Haertstede en willen stellen dan vijf grooten, en daer van eximeren de Huysen, waerdigh wesende een hondert guldens, souden hun met den anderen conform maecken, en lieten hun duncken dat men geen Octroy en behoort te vervolgen, voor dat de Middelen geresolveert waren, welcke antwoorde oock den Advocaet ten selven dage in haer presentie den Præsident gedaen heeft.

Antwoordt van den Præsident Viglius daer op.

WAer op den Præsident haerluyden voor antwoorde gegeven heeft, dat hare Majesteyts uytterste meeninge was, die van Hollandt van alles wel te voorsien, indien de noodt sulcks soude vereyschen, maer liet hem duncken niet billick noch redelijck te wesen de voorsz clausule in de Acte te infereren, maer dat hare Majesteyt sulcke toesicht op de Landen van Hollandt soude hebben, dat sy hoopte dat sy met de hulpe van Godt wel bewaert soude wesen, ofte gelijcke

1558. den 5. April.

ke clausule, waer inne alle de voorgemelte Gedeputeerden accorderen, en nopende 't voorsz tweede poinct, raeckende het Octroy, soude hare Majesteyt daer van rapport doen, en de voorsz Gedeputeerden van haer goede geliefte adverteren.

De conditie van defensie, by maniere van versoeck in de Acte te stellen.

DEn voorsz President rapport gedaen hebbende, heeft de voorschreve Gedeputeerden geseyt, dat hare Majesteyt accordeerde dat men de conditie van defensie in de acte van consent by maniere van versoeck soude stellen, en dat hare Majesteyt de Staten tot redelijckheyt contentement soude geven: Dat hare Majesteyt oock te vreeden was Octroy te accordeeren, volgens de begeerte van de Staten, wel verstaende, indien sy resolveerden Renten te verkoopen, dat sy binnen den tijdt van drie maenden, naer date van de verkoopinge, haer Majesteyt de Koninginne sullen adverteeren by wat middelen sy deselve Renten meenen te lossen; insgelijcks was hare Majesteyt te vreeden, dat de laetste hondert duysent guldens voor een partye gevonden werden by 't Haertgelt, welverstaende dat de Armen daer inne gesubleveert sullen werden, voor soo veel als 't mogelijck is, dat die van Delft haer portie in de eerste hondert duysent guldens opbrengen sullen, sonder te genieten exemptie, mits dat sy daer inne alsulcke gratie als de andere vier Steden genieten sullen.

den 9. April.

Den 9. April, 1552.

Confor-mité van de Staten, in 't uyt-geven van de Acte van Consent.

HEbben de Edelen en Gedeputeerden van Haerlem, Delf en Leyden, naer lange altercatie en communicatie daer op gehouden in de acte van consent, sulcks die by my geteyckent is, en de acte van acceptatie vermelt, geaccordeert! Ende hoewel de Gedeputeerden van Dordrecht, Amsterdam en Gouda daer toe niet gaerne en quamen, nochtans bevindende hun by den anderen overstemt te zijn, hebben sy hun met den anderen conform gemaeckt, en hebben den tienden April gesamentlijken geaccordeert, dat ick de voorsz Acte uyt haer alder naem soude teyckenen, naer dat deselve in 't nette gestelt zijnde, by hunluyden gevisiteert was.

* Bl. 38.

den 12. April.

* *Den 12. April, 1552.*

Antwoorde by den Advocaet van die van Antwerpen geëyscht, beroerende den Excijns op de Scheeps-Bieren van die van Hollandt.

HEeft den Advocaet hem met eenige van de voorsz Gedeputeerden gevonden op 't Stadthuys tot Antwerpen, omme te versoecken antwoorde, roerende den Excijs by hunluyden opgestelt, op 't Bier binnen Scheepsboort by die van Hollandt voor Antwerpen gedroncken werdende, alwaer de Regeerders van Antwerpen by de voorsz Gedeputeerden gesonden hebben den Heere van Spangnen, die hun verklaert heeft dat sy als nu, overmits sy niet sterck genoegh en waren, geen antwoorde en mochten geven, maer souden die met den eersten over

sen-

1552. den 12. April.

fenden, en souden middeler tijde altoos opschrijven ten eynde van een jare, sulcks dat die van Hollandt geen Interest en mogen pretendeeren.

Den 13. *April*, 1552.

den 13. April.

DEn Advocaet t'huys gekomen zijnde, heeft den Heere van Assendelft van alle 't geene voorsz is rapport gedaen.

Rapport van den Advocaet.

Den 2. *Maij*, 1552.

den 2. May.

BEn ick met Schoock, Gedeputeerde van Dordrecht, Willem Aelbrechtsz, Gedeputeerde van Leyden, Pieter Cantert en Sandelijn, Gedeputeerden van Amsterdam, gereyst naer Brussel, omme afgedaen te hebben den Impost van twee ten hondert van de waerde van alle Goederen en Koopmanschappen, varende Westwaerts, en van daer weder in dese Landen komende, als wesende contrarie de Privilegie van Koningh Philips, ende de Sententie van mijn Heeren van den Grooten Raede daer op gevolght.

Afgedaen te hebben den Impost van twee ten hondert op de Goederen en Koopmanschappen Westwaerts varende.

Den 7. *en* 8. *Maij*, 1552.

den 7. en 8. May.

DEn Præsident Viglius geremonstreert hebbende 't inhouden van de voorsz Requeste, tot dien eynde dienende, heeft ons voor antwoorde gegeven, dat hare Majesteyt de Koninginne, en die van hare Majesteyts Raede verstonden den voorsz Impost

Repueste van 't afdoen van voorschreven Impost.

niet

1552. den 7. en 8. May.

niet te wesen contrarie noch presudiciabel 't voorsz Privilegie, als geaccordeert zijnde ter begeerte van de Gemeene Koopluyden, en tot defensie van hare Schepen en Goederen, Westwaerts varende, en van daer weder in dese Landen komende, en dat die penningen, komende van den voorsz Impost, niet geëmployeert en werden tot profijte van Sijne Keyserlijcke Majesteyt, gelijck den Twee-hondertsten Penningh tot sijnen profijte gekomen en geëmployeert hadde geweest, welcke Twee-Hondertste Penningh oock willende 't Privilegie van die van Hollandt voorstaen, hy, volgende sijnen Eedt hadde helpen afdoen; dat de voorsz Gemeene Koopluyde, niet wetende gereet op te brengen de penningen, van nooden wesende tot Equipagie van de Schepen van Oorloge, dienende tot defensie als vooren, was sulcks met de Regeerders van Antwerpen gehandelt; dat naer groote moeyte en veel arbeydts daeromme gedaen, sy eyndelijck geaccordeert hadden de voorsz penningen gereet op te brengen, mits dat sy hen weder souden rembourseren mogen aen de penningen, komende van den voorsz Impost; ende alsoo de voorsz Impost, ter begeerte van de Gemeene Koopluyden, en tot defensie van hare Goederen opgesteldt was, soo behoorden een yegelijck die sijne Goederen West-waerts woude doen voeren, mede daerinne te contribueren; ende en behoorde, omme de quaetwilligheyt van eenige particuliere * Koopluyden van Hollandt, de voorschreve nootsaeckelijcke defen-

* Bl. 39.

1552. den 7. en 8. May.

fentie niet achter te blijven, byfonder regard nemende dat hare Majesteyt de Koninginne, uyt den name van Sijne Keyserlijcke Majesteyt te vreden was een derdendeel van de voorsz kosten te dragen; en soo wie Westwaerts niet en begeerde te varen, soude van den voorsz Impost vry wesen; dan hare Majesteyt en was niet te vreeden te accorderen, dat eenige Koopluyden uyt Hollandt of andere plaetsen Westwaerts souden varen onder de conduite van de voorsz Schepen van Oorloge, en wie anders attenteerde te doen, soude merckelijck gecorrigeert werden; en aengaende dat by de voorsz Gedeputeerden versocht worde, dat men den voorsz Impost van de Ondersaten van Hollant soude willen doen eysschen, wesende met hare Schepen en Goederen in Zeelandt; op dat deselve lichtinge niet en soude wesen præjudiciabel haer voorsz Privilegie, seyde den voorsz Præsident dat den voorsz Impost behoorde geëyscht te werden ter plaetse van de Ladinge, en dat anders doende, soude wesende tot groote kosten en moeyten van de Koopluyden van Hollandt.

Den 10. *Maij*, 1552. — den 10. May.

DEn Advocaet versocht hebbende aen mijn Heere den Præsident van den Grooten Raede, de Sententie geëxtendeert, by de Staten van Hollandt geobtineert tegens den Procureer Generael, noopende de materie van Congie, dewelcke al in October vijftien hondert acht en veertigh gepronunchieert was;

De extensie van de Sententie van Congie, by de Staten van Hollandt geobtineert.

1552. Den 10. May. tegens den Procureur Generael.

was, seyde voor antwoorde, dat aen hem, omme te hebben de voorsz extensie, tot diversche tijden by de Regeerders van Amsterdam vervolgh gedaen hadde geweest, ende dat uyt oorsaecke van dien by den Grooten Raede aen de Heeren van den Secreten Raede geschreven had geweest, om uyt hare handen te hebben die saecken, daer toe sy niet en hadden konnen geraecken, en dat derhalven hun de handen geslooten waren, dat daeromme hem geraden dochte, dat de Staden van Hollandt aen hare Majesteyt de Koninginne souden vervolgen, dat die saecke weder in den Grooten Raede ten fine voorsz gelevert soude mogen werden.

den 12. Mey. Den Advocaet versoeckt van die van Antwerpen een staet van den Eccijns van de Bieren van de Schippers van Hollandt: Benevens de antwoorde van den Burger meester van de Werve.

Den 12. *Maij*, 1552.

DEn Advocaet versocht hebbende aen Heer Diderick van de Werve, Burgermeester van Antwerpen, of sy de Staten gerecoveert hadden den staet van den ontfangh van den Excijs van de Bieren, van de Schippers en Ondersaten van Hollandt, binnen Scheepsboort gedroncken werdende, volgende de beloftenisse hem den twaelfden April laestleden, by die van den Gerechte van Antwerpen binnen haer Raedt-kamer gedaen, en of hy gereet was de Staten op haer versoeck antwoort te geven, seyde voorschreve Burgermeester den voorsz Staet ontfangen, en onder hem te hebben, en dat deselve niet uyt en brachte, nochte te beduyden en had, maer alsoo sy nu soo seer geëmpesscheert waren in 't stuck van Navigatie, en dat

1552. den 12. May.

dat men oock besich was omme de Wet aldaer te veranderen, soo begeerde hy aen den Advocaet soo veel by de Staten te willen doen, dat sy met de voorsz antwoorde noch souden willen vertoeven den tijdt van een maent, twyffelende niet of men soude deselve Staten vrugtbare en aengename antwoorde geven, ende en hadden geen interest, mits dat den selven Impost opgeschreven wierde; offererende voorts de voorsz Staten, en elck van hunluyden in 't particulier, tot allen tijden behoorlijcken dienst en vrientschap, soo veel hun mogelijck soude zijn.

* Bl. 40.

* *Den* 14. *Mey*, 1552.

Den 14. May.

Rapport van den Advocaet gedaen aen den Heere van Assendelft.

DEn Advocaet t'huys gekomen zijnde, heeft den Heere van Asendelft van 't geene voorsz is rapport gedaen, en versocht, volgens de begeerte van de voorsz Gedeputeerden, dat hy de Staten soude willen doen beschrijven, omme rapport van de voorsz Gedeputeerden te hooren, en te adviseren wat in de voorsz saecke van den Impost van twee ten hondert oorboirlijck soude wesen gedaen: Waer op den voorsz Heere van Assendelft den Advocaet tot antwoort gegeven heeft, hoe dat hy van meeninge was binnen korten tijdt de Staten te doen beschrijven, om te resolveren by wat middelen men soude mogen vinden de laetste hondert duysent guldens, aen Sijn Keyserlijcke Majesteyt geaccordeert in April laestleden,

1552.
Den 14.
May.

en dat hy niet en wachte dan na de verklaringe van de Haertsteden, die hy meende in 't kort te sullen hebben; en dat hy geen beschrijvinge en soude doen sonder den Advocaet eerst by hem te roepen, omme, raeckende de voorsz saecke van den Impost van twee ten hondert, mede in de Missive te mogen mentioneren.

Dagh-

1552. den 15. Junii.

Daghvaert van de Staten van Hollandt, gehouden in den Hage.

Den 15. *Junii*, 1550.

PRÆSENTEN.

Den Heere *van Assendelft*,
Van Duven-Voirde.
Van Obdam,
Van Loekhorst,
Otto van Egmondt,
ende
Albert van Treslonge,
Van wegen D'EDELEN.
Huijch Coel, *Heijman Adriaensz*,
ende
Mr. Willem Schoock,
VAN DORDRECHT,
Gerrit Steffens, Burgermeester,
ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Jan Sasbaut, Burgermeester,
ende
Mr. Adriaen van Leijden,
VAN DELF.
Gerrit Beukelsz, Burgermeester,
Claes Reyersz, Burgermeester,
ende
Mr. Jacob de Milde,
VAN LEYDEN.
Pieter Kantart, Burgermeester,
Mr. Adriaen Sandelijn,
ende
Mr. Floris van Hooghaerden,
VAN AMSTERDAM.
Jan Dirckſz 't Hoen, Burgermeester,
Dirck Cornelisz, Burgermeester,
VAN GOUDA.

Omme te resolveren by wat wegen men de helft van de een hondert duysent guldens, die geaccordeert waren op gebracht te werden, by extraordi-

dinaris middelen bequamelijck soude mogen vinden: En voorts omme te hooren rapport van de Gecommitteerden, ten Hove geweest hebbende, omme afgedaen te hebben den Impost van twee ten hondertdt, op alle Koopmanschappen Westwaerts varende.

IS eyndelijck na lange communicatie by de Edelen en Gedeputeerden van Dordrecht, Haerlem, Delft, Leyden en Amsterdam geresolveert, dat alsoo de voorsz vijftig duysent guldens promptelijck en ten uytgaen van dese jegenwoordige maent opgebracht moeten werden, men tot furnissement van dien, van * elcke Haertstede en plaetse daer men vuyr stoocken kan, en roock uyt gaet, staende en wesende binnen den Lande van Hollandt, soo wel in de groote en kleyne Steden, als ten platten Lande, van alle Persoonen, exempt en niet exempt, Geestelijck of Wereltlijck, 't zy of de selve leggende zijn onder de Schiltalen of daer buyten, lichten en ontfangen sal ses stuyvers, hier van uytgesondert de Haertsteden en Schoorsteenen die men versetten en verdragen magh, en voorts onder de conditien, breeder in de Acte daer van zijnde, gespecificeert.

* Bl. 41.

Rapport van den Advocaet, raeckende den Impost van twee ten

TEn voorsz dage den Advocaet rapport gedaen hebbende, noopende den Impost van twee ten hondert, gestelt op alle Koopmanschappen, varende uyt dese Landen West-waerts, en van daer weder in dese Landen komende, mitsgaders den inhoude van de Requeste by de Gecommitteerden gemaeckt,

maeckt, omme den voorſz Impost af geſtelt te hebben, mitsgaders van den Præſident, vooren geſtelt, de voorſz Gecommitteerden daer op gegeven, ſoo hebben de voorſz Gedeputeerden van de Staten, conſidererende dat den Impost niet en was een Tolle, achtervolgende den Text van de Privilegie van Hollandt; by wijlen hooghloffelijcker memorie Koningh Philips gegeven; dat oock den ſelven Impost opgeſtelt was ter begeerte van de gemeene Koopluyden, en tot defenſie van haer Schepen en Goederen; dat alſoo den voorſz Impost niet en quam, nochte oock geëmployeert en wierde tot profijte van Sijne Keyſerlijcke Majeſteyt; immers dat Sijne Majeſteyt ſelver te vreeden was te dragen een derdepart van de koſten, dienende tot defenſie van de voorſz Schepen, hebben eendrachtelijck gereſolveert, dat, eer verder vervolg in deſe ſaecke te doen, ofte Proces in deſelve te beginnen, men rijpelijck op deſelve ſaecke ſoude conſuleren, en hebben tot dien eynde gecommitteert den Advocaet, de Penſionariſſen van Dordrecht, Delf, Leyden en Amſterdam, omme *caſum* van deſen by geſchrifte pertinentelijck te ſetten, en dat ſy tot haren hulpe ſouden nemen Vranck Boot, en noch een of twee andere Advocaten, indien het noot ware, dewelcke haer reſolutie en motif by geſchrifte ſouden ſtellen.

1552. den 15. Junii. hondert, geſtelt op alle Goederen en Koopmanſchappen, varende uyt deſe Landen Weſtwaerts, en van daer in deſe Landen komende.

Oock heeft den Advocaet rapport gedaen, noopende 't voorſz verſoeck van de exten-

Rappórt van den Advo-

caet, raeckende de extensie van de Sententie van Congie.

tensie van de Sententie, in de materie van Congie, by hem aen mijn Heere den Præsident van den Groote Raede gedaen, maer en is by de Staten hier op geen Resolutie genomen.

Rapport van den Excijs, gestelt binnen Antwerpen op de Scheeps Bieren.

EOdem by hem rapport gedaen zijnde, raeckende de voorsz Antwoorde van Heer Dirck van der Werve, Burgermeester van Antwerpen, beroerende den Excijs, by hunluyden van de Schippers van Hollandt geëyscht van de Bieren binnen Scheepsboort gedroncken, hebben verklaert dat de Gedeputeerden, t'Antwerpen komende, alsoo de versochte tijdt van een maent omme gekomen is, op haer voorsz versoeck, tot diversche stonden gedaen, eyndelijcke en finale antwoorde sullen begeren.

Aen de kleyne Steden geaccordeert Copie van de Acte van consent van twee hondert duysent guldens.

NOch is op 't versoeck, by die van Rotterdam, Schoonhoven, Hoorn, Enckhuysen, Edam, Monnickendam, en meer andere gedaen, omme te hebben copie van de acte van den consente van de voorsz twee hondert duysent guldens, mits dat sy gesommeert waren haer portie van den termijn, die verschijnen sal uytgaende Junii op te brengen, soo is by de voorschreve Staten eendrachtelijck copie geaccordeert.

Den Adcocaet ver-

BY den Advocaet aen de Staten vertoont zijnde een staetjen, omme te komen tot eenen nieuwen ommeslagh, en dat Coebel te

1552. den 15. Junii.

te vreeden was * reeckeninge te doen van den voorgaenden ommeslagh, maer niet en koste gereet vallen omme sijn andere reeckeninge, die noch resteerde te doen, voor den tijdt van drie weeken, te mogen doen; ende dat van nooden was geldt te hebben, omme de enqueste in 't Proces van de Staten, tegens Wouter van Bekesteyn, daer de Staten van Productie versteecken waren, en daeromme die saecke geen verder dilay en mochte lijden, mitsgaders oock omme te betalen de Weddens van den Advocaet sijne vacatien ende reysen, mitsgaders van de Edelen, soo hebben de voorsz Gedeputeerden, volgende diversche voorgaende Resolutien eendrachtelijck geresolveert tot geen ommeslagh te willen verstaen; voor dat Coebel alle sijne reeckeningen gedaen soude hebben, en dat men hem expresselyk soude verklaren, dat hy soude passen alle sijne Reeckeningen te doen binnen den tijdt van veertien dagen, of dat by gebreck van dien, hen niet en sullen laten hebben den ontfangh van 't Haertgelt, versoeckende aen den Heere van Assendelft 't selve hem te willen seggen, die aangenomen heeft dat te doen, en de voorsz reeckeninge gedaen zijnde, waren te vreeden tot een nieuwen ommeslagh te verstaen, ofte sullen terstondt daer naer by eenige wegen gelt vinden om de voorsz enqueste te mogen doen.

* Bl. 42.

toondt aen de Staten ee staetjen van den ommeslagh, en andere Poincten.

den 15. Junii.

Coebel adverteert de Staten wegens de Contributie van de Haertſteden, tegens ſes ſtuyv.

DE voorſz Staten by Coebel geadverteert zijnde, dat de Haertſteden, leggende ter Plaetſen onder de Schiltalen niet begrepen, niet en waren gedaen beſchrijven, hebben eendrachtelijck gereſolveert dat men deſelve met alle diligentie ſoude doen beſchrijven, en van elcke Haertſtede ontfangen ſes ſtuyvers, en dat naer vermogen d'acte; welcke beſchrijvinge den Heere van Asſendelft aengenomen heeft terſtont te doen.

den 16. Junii.

Den 16. *Junii*, 1552.

Acte van Conſent by geſchrifte, en daer na in 't nette geſtelt.

DE voorſz acte van conſent by geſchrifte geſteldt zijnde, en geviſiteert weſende by de Gedeputeerden van Dordrecht, Haerlem, Amſterdam en Gouda, en daer na by den Heere van Asſendelft, is naer voorgaende de kleyne correctie den Advocaet belast die in 't nette te doen ſtellen, gelijck hy oock gedaen heeft.

den 17. Junii.

Den 17. *Junii*, 1552.

Proteſtatie by de Milde, gedaen uyt den naem van die van Leyden.

MR. Jacob de Milde in den Hage weſende, en de voorſz Acte geleſen hebbende, heeft uyt den naem van die van Leyden geproteſteert, dat ſoo verre die van Amſterdam ſulcks wilden conditioneren, als d'eſtimatie van de Huyſen te doen naer de waerde van den tegenwoordigen jare, dat ſy van gelijcken doen ſullen, als daer toe hebbende apparenter redenen, en dat hunluyden in

1552. den 17. Junii.

in toekomende tijden mede sal volgen conditie van gelijcke natuyre jegens gemeene conclusie, versoeckende aen den Advocaet dat in sijn Register aen te teyckenen, soo sy sulcks ten dage van de Vergaderinge verklaert hadden; welcke aanteeckeninge alhier volbracht is geworden.

1552. den 27. Junii.

* Bl. 43.

* Daghvaert, gehouden in den Hage.

Op den 27. Junii, 1552.

PRÆSENTEN.

Pieter van Beveren,
Pieter Jacobsz,
ende
Mr. Claes Bartholomeusz,
VAN DORDRECHT.
Adriaen Claesz, Burgermeester,
Frans Willemsz,
ende
Mr. Adriaen van Leyden,
VAN DELF.
Pieter Simonsz, Burgermeester,
Cornelis Huygensz,
ende
Mr. Roelandtsz,
VAN ROTTERDAM.
Jacob Danielsz,
ende
Geelandt Dammensz,
VAN SCHIEDAM.
Hendrick Jansz, Burgermeester,
VAN VLAERDINGEN.
Willem Jansz,
ende
Jan Ysbrantsz,
VAN ENCKHUYSEN.
Claes Eggesz,
VAN WORMER.
Volckert Huyck,
VAN GROOTEBROECK,
Cornelis Claesz,
VAN JISP.
Cornelis Matthijsz,
VAN VEENHUYSEN.
Donus Arentsz,
ende
Leenaert Jacobsz,
VAN DEN BRIELLE.

Omme te adviseeren eenigh bequaem middel, dienende tot vorderinge en avancement van den Haringvaert, het ware saufconduiten, ofte by toerustinge van Schepen van Oorloge.

Ten

1552.
den 27.
Junii.

TEn voorsz dage by de Heeren van den Raede, door monde van den Heere van Asfendelft, de Gedepnteerden van de Staten, hun generende met den Haringhvaert, voorgehouden zijnde, dat alsoo de Haringhvaert aenstaende was, en dat deselve nootsaeckelijck bevordert behoorde te werden, als wesende een van de principaelste middelen van 't welvaren van Hollandt, soo hadde den Heere van Beveren den Raede van Hollandt geschreven, dat 'er waren twee middelen om de Haringhvaert te vorderen, te weten, by saufconduiten, ofte by Schepen van Oorloge, en dat die van Zeelandt bevonden de bequaemste, seeckerste en gevoeghlijckste middel den Haringhvaert te vorderen by saufconduiten, vermits de saufconduiten veel eer te krijgen zijn, dan men de Schepen van Oorloge soude mogen toerusten; dat oock de voorsz saufconduiten merckelijck min souden kosten; dat oock de Haringhbuysen by de saufconduiten beter dan by de Schepen van Oorloge verseeckert souden zijn; dat ter contrarie die van Vlaenderen sustineerden bequamer en beter te wesen de Haringhbuysen te verseeckeren by Schepen van Oorloge, door dien, dat verkrijgende saufconduiten, de Françoisen, Vyanden van dese Landen, dewelcke van Victualie merckelijck onvoorsien zijn, grossefelijck gevictualieert souden werden; dat oock uyt die oorsaecke den Haringh van kleynen prijse soude werden, en dat daer en boven te beduchten was, dat de Fransche, gevangen hebbende soo veel Haringh als hun goet dachte,

te, de Onderſaten van deſen Lande geen geloove en ſoude houden, en noch visſchende haren Haringh, afhandigh ſouden maecken; dat daeromme die van Vlaenderen voorſz te Vreeden waren toe te ruſten ſes ſchepen van Oorloge, en * die van Zeelandt, ſoo verre de ſaufconduiten geen voortgangh en hadden, vier ſchepen van Oorloge: Ende alſoo die van Hollandt merckelijck meer ten Haringh reden dan die van Vlaenderen en Zeelandt, van nooden ſoude weſen by hun toegemaeckt te werden acht Schepen van Oorloge, en dat oock hare Majeſteyt de Koninginne aengenamer was 't middel van ſchepen, van Oorloge te doen equiperen; daeromme onderlinge ſouden adviſeren welck van beyde de voorſz middelen 't nutſte en bequaemſte ſoude weſen tot verſeeckertheyt en vorderinge van den Haringhvaert.

* Bl. 44.

Soo hebben de voorſz Gedeputeerden eendrachtelijck gereſolveert, en naer voorgaende reſolutie den Advocaet belast voor antwoorde te ſeggen, dat alſoo de voorſz twee middelen te vooren noyt voorgehouden en waren, geen last en hadden omme antwoorde daer op te geven, ſonder voorgaende rapport, elck in den haren; dan by maniere van adviſe, bevonden tot verſeeckertheyt 't bequaemſte, ſeeckerſte en wel principaelſte middel te weſen de voorſz ſaufconduiten, en dat om de redenen boven verhaelt, daer by voegende, dat aenſchouw nemende op de menighte van Schepen van Oorloge, dewelcke den Koningh van Vranckrijck in Zee heeft, ſoo en ſouden de Haringhbuyſen in geender

1552. den 27. Junii.

geender manieren by de voorſz achttien ſchepen van Oorloge mogen verſeeckert en gedefendeert weſen; dat oock het meerendeel van den Haringteelt verloopen ſoude zijn, eer de voorſz Equipagie en toeruſtinge ſoude mogen geſchieden; dat men oock bevonden had dat de Haringhbuyſen in voortijden by de voorſz Schepen van Oorloge, die hun meest aen Landt, en in de Havenen gehouden hadden, ſeer weynigh beſehermt en bewaert hadden geweest: Ende aengaende dat by die van Vlaenderen geſeyt was, dat, aenvaerdende en kieſende de ſaufconduiten, de Franſchen gevictualieert, den Haringh tot kleynen Prijſe gebracht ſoude werden, en dat de Franſchen geen geloof en ſouden houden, gevangen hebbende Haringh naer haren contentemente, ſeyden, nopende 't Victualieren, dat de Franſchen genoegh Victualie weten te practiſeren uyt deſe Landen, by andere ſaufconduiten, gelijck oock deſe Landen reciproche doen uyt Vranckrijck; en aengaende de kleyne prijſe, dat den Haringh altoos ſoo veel gelden ſal, als die ſoude doen by verſeeckertheyt van Schepen van Oorloge; en aengaende 't goede geloof van de Franſchen, ſeyden dat de ſaufconduiten *hinc inde* tot noch toe onderhouden zijn, en dat te preſumeren is, gelijck men oock dagelijcks by experientie ſiet, dat Koningen, Prinzen en Vorſten hunne Tractaten en Brieven krachte geven: Ende alſoo de Haringhvaert grootelijcks importeert, ſoo perſiſteeren ſy by haer voorſz rapport, begeerende eenen korten dag om weder in de Her-

1552. den 27. Junii.

Herberge te wesen, en dat ten selven dage mede beschreven souden werden de Staten van den Lande, omme rijpelijck in desen te mogen resolveren; welcke antwoorde oock by den Advocaet de Heeren van den Raede gedaen zijnde, soo hebben syluyden na een kleyne voorgaende communicatie, alsoo de Haringhvaert de Edelen niet en toucheerde, geaccordeert rapport in den haren, en dag om weder in de Herberge te wesen den derden Julii, jegens welcken dagh sy mede souden doen beschrijven de ses groote Steden.

den 30. Junii.

Den 30. Junii, 1552.

Consultatie gehouden omme de saecke van den Impost van twee ten hondert.

HEbben den Advocaet, de Pensionaris van Dordrecht, als mede Bartholomeusz, van Delf Mr. Jacob van den Eynde, van Leyden Mr. Jacob de Milde, van Amsterdam Sandelijn, en Mr. Franck Boot, onderlinge geconsulteert hebbende op de saeke van den Impost van twee ten hondert, hebben eyndelijck geresolveert, dat sy bevonden den voorschreven * Impost te wesen contrarie, en in præjuditie van de Privilegie, en de Sententie van den Grooten Raede daer op gevolght, en dat men daerom soude vervolgen den selven Impost te doen cesseren, oock ter dier oorsaecke ontfangen te werden in Justitie; maer vermits den jegenwoordigen Oorlogh 't selve als nu geen pas geeft, dat men by de middelen van de eerste Requeste soude versoecken acte van diligentie, ten eynde hunluyder silentie hun in toekomende tijden niet en soude præjudicieren, welc-

* Bl. 45.

ke Requeste den Advocaet alsoo gemaeckt heeft. 1552. den 1. Julii.

Den 1. Julii, 1552.

HEbbe ick seeckere Declaratie van Joost Jacobsz, Procureur voor het Gemeene Landt, door Ordonnantie van 't Hof van Hollant, getauxeert ter somme van veertigh guldens. Declaratie van Joost Jacobsz.

Dagh.

1554. den 4. Julii.

Daghvaert, gehouden in den Hage.

Op den 4. Julii, 1552.

P R Æ S E N T E N.

Pieter van Beveren,
ende
Pieter Jacobsz,
VAN DORDRECHT.
Mr. Pieter van Foreest,
Burgermeester,
ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Adriaen Claesz, Burgermeester,
Frans Willemsz,
ende
Mr. Adriaen van Leyden,
VAN DELF.
Gerrit Beukelsz, Burgermeester,
ende
Mr. Jacob de Milde,
VAN LEYDEN.
Pieter Kantert, Burgermeester,
ende
Mr. Adriaen Sandelijn,
VAN AMSTERDAM.

Jan Dirckſz 't Hoen,
Burgermeester,
Witte van der Henne,
ende
Jacob Fransz,
VAN GOUDA.
Pieter Simonsz, Burgermeester,
Cornelis Huygensz,
ende
Mr. Roelandtsz,
VAN ROTTERDAM.
Arent Arentsz,
Jacob Danielsz,
Anthonis Willmsz,
ende
Cornelis Willemsz,
VAN SCHIEDAM.
Lucas Dircksz,
VAN ENCKHUYSEN.
Hendrick Jansz, Burgermeester,
ende
Pieter Aertsz Pols,
VAN VLAERDINGEN.
Donus Arentsz,
ende
Leenaert Jacobsz,

VAN

1552. den 4. Julii.

VAN DEN BRIELE.
Claes Eggesz,
VAN WORMER.
Aelbert Broersz,
VAN GROOTEBROECK.
Cornelis Claesz,
VAN JHISP.
Claes Jansz,
VAN VEENHUYSEN.

Nadien hare Majesteyt de Koninginne afsloegh het middel van de saufconduiten, en dat hunluyden voorgehouden wierde dat die van Vlaenderen te vreeden waren toe te rusten ses Schepen van Oorloge, en die van Zeelandt vier Schepen; en van hunluyden versocht wierde toe te rusten acht Schepen, maeckende te samen achttien Schepen, ofte te resolveren of sy de voorschreve acht Schepen souden willen toerusten tot haren lasten, of dat deselve toegerust souden werden by hare Majesteyt, mits betalende van elck last Haringh twee gulden.

* DE voorsz Gedeputeerden ten voorsz dage onderlinge communicatie gehouden hebbende, soo veel op de propositie, de Gedeputeerden van de Steden, hun generende met den Haringhvaert, gedaen op den seven en twintighsten Junii, die hun geproponeert was, dat sy souden adviseren of men het en gevoeghlijcken voor dit jaer de Haringhbuysen souden verseeckeren by saufconduiten, of by Schepen van Oorloge, als oock op de voorsz Propositie, soo hebben de voorsz Gedeputeerden van de Steden, hun generende met den Haringhvaert, eendrachtelijck geresolveert, dat den Haringhvaert voor dit jegenwoordige jaer niet beschermt en kan werden dan met saufcondui- * Bl. 46.

1552. den 4. Julii.

ten, en dat omme diversche redenen, want voor eerst, de Haringhbuysen visschende in Zee, van den anderen leggende zijn twintigh, dertig of veertigh mijlen, en daerom met Schepen van Oorloge niet konnen gedefendeert werden, te min alsoo den eenen Buys eer dan d'andere Haring gevangen heeft, en daer mede t'huys varende, geconvoyeert en beschermt moeten werden, en wederomme varende, oock gestadelijck Convoy behoeven; en dat by storm en onweer de Schepen van Oorloge dan geen Zee houden en konnen; diversche Havenen moeten kiesen, en de Buysen verlaten; hier by gevoegt 't groote getal en menigte van de Schepen van Oorloge van den Koningh van Vranckrijck, die dagelijcks by de Schippers en Ondersaten van Hollandt gesien werden, en hun onthoudende zijn in Engelandt en Schotlandt, als te Liet, te Hul, te Scharbourg, en meer andere Plaetsen, dewelcke van daer binnen twee of drie uyren konnen komen onder de Haringh-buysen, die onder de Kusten van de voorsz Havenen visschen moeten, en deselve nemen, overvallen en brengen in de voorsz Havenen, of elders daer 't hun belieft, daeromme soo lange de voorsz Franschen de Havenen en Noort-kusten van Engelandt en Schotlandt gebruycken mogen, by geen schepen van Oorloge d'invasie van de Vyanden belet mag werden, gelijck de experientie in den voorleden jare wel geleert heeft; waeromme de voorsz Gedeputeerden hun laten duncken dat de voorst Haringhbuysen gevoeghlijck ende seecker-

lijck

1552. den 4. Julii.

lijck beschermt souden werden by saufconduiten, by welcke saufconduiten oock eenige Ondersaten van Vranckrijck met diversche Goederen en Koopmanschappen in dese Landen gekomen zijn, en wederom eenige Ondersaten van Sijne Keyserlijcke Majesteyt hun begeven te zeylen naer Vranckrijck, gelijck de voorsz Gedeputeerden verstaen; en daeromme wel hoopen en betrouwen dat gelijcke saufconduiten, in sulcken saecke van importantie, hunluyden by goede middelen geaccordeert sullen werden, aengemerckt den Haringhvaert d'eenige onderhout van desen tijt is, van den Lande van Hollandt, en waer door veele Menschen onderhouden werden, ende dat cesserende, deselve geschapen staen in groote armoede te vervallen, en oversulcks de Beeden en subventien niet wel opgebracht en konnen werden: Alle welcke middelen gecommuniceert en overgeleyt zijnde by de Gedeputeerden van de ses Groote Steden, hebben verklaerdt geen beter middel tot verseeckertheydt van den Haringvaert te weten, begeerende daeromme dat hare Majesteyt de Koninginne gelieve, tot vorderinge van den Haringhvaert, te verstaen tot 't voorsz middel van de saufconduiten, om welcke antwoorden in 't nette te stellen, gecommitteert zijn den Advocaet, Mr. Adriaen van Leyden, Mr. Adriaen Sandelijn, een van Rotterdam, een van Schiedam, en een van Enckhuysen, of de Watersteden.

1553. den 4. Julii.

Gecommitteerde om by de Heer van Beveren te reysen.

OOck zijn gecommitteert om in Zeelandt te reysen, en de voorsz antwoorde aen den Heer van Beveren te doen, den Advocaet, een van Delf, een van Rotterdam, een van Schiedam, en een van Enckhuysen, die besllooten hebben den sevenden deser tot Rotterdam te zijn.

* Bl. 47.

Grammay gecommitteert tot het ontfangen van het Haertstede-gelt over de Groote Steden, en Coebel over de kleyne Steden en het platte Landt.

* OP 't versoeck van den Advocaet, ter begeerte van die van Haerlem, Leyden, Amsterdam, en die van Gouda gedaen, ten eynde by de Staten geresolveert soude werden wie dat hebben soude den ontfangh van het Haertgelt, soo hebben de voorsz Gedeputeerden geresolveert dat den Advocaet spreecken soude met Grammay, Ontfanger, omme te weten of hy den Ontfangh van de voorsz Haertsteden soude willen aennemen sonder koste van 't Landt, en by aldien hy daer mede te vreeden was te doen, en den Ontfanger Coebel niet, die oock daer af by eenige Gedeputeerden gesproocken soude werden, dat men als dan den voorsz Ontfanger Grammay, omme 't Landt van onnutte kosten te verlichten, den voorsz ontfangh behoorde te laten volgen, en dat men evenwel Coebel van sijne moeyte, tot noch toe gedaen, soude recompenseren, hoewel de Staten verklaerden niet te weten door wiens bevel hy de voorsz saecke onderwonden hadde; en soo verre Grammay 't selve niet en soude willen doen sonder koste van 't Landt, dat men als dan met Coebel van den voorsz ontfangh soude overkomen; dat den Advocaet hier van gesproocken hebbende

1552.

de met Grammay, heeft hem geseyt wel te vreeden te wesen 't voorsz Haertgelt te Ontfangen sonder koste van 't Landt, soo verre hy 't selve mochte doen met believen en wille van den Heere van Assendelft, en dat 't selve mochte geschieden sonder præjuditie van Coebel, maer anders en woude om die saecke niet hebben d'indignatie van den Heere van Assendelft, Den vijfden Junii, naer dat de Gedeputeerden van de ses Groote Steden, en den Ontfanger Grammay, noopende dese saecke, geweest hadden by den Heere van Assendelft, en veele woorden, noopende den voorsz ontfangh, onderlinge gehadt hadden, soo sijn de voorsz Gedeputeerden van de ses groote Steden eyndelijcken te vreeden geweest, nadien Coebel in den ontfangh van de Haertsteden getreden was, dat hy deselve soude blijven ontfangen van de kleyne Steden en ten platten Lande, maer dat Grammay van de groete Steden het Haertgelt soude ontfangen, 't welck hy te vreeden was te doen, en 't selve by den Advocaet, den Heere van Assendelft en Coebel gerapporteert zijnde, waren beyde daer mede genoegh te vreden. den 4. Julii.

Den 5. Julii, 1552.

IS by de Gedeputeerden van de ses groote Steden eendrachtelijck geconcludeert, dat sy voortaen niet en sullen scheyden sonder d'acte of Antwoorde die geresolveert is geweest gemaeckt te worden, en collegialiter by den 5. Julii. d'Acten te visiteren voor het ver-

1552. den 5. Julii.

treck van de Leden van de Vergaderinge.

by hun gevisiteert te zijn, en dat den Advocaet sonder deselve visitatie, die niet en sal uytgeven, en dese Resolutie op de eerste Vergaderinge de Edelen voor te houden.

Requeste van den Impost van twee ten hondert over de Goederen Westwaert varende.

OOck is by de voorsz Gedeputeerden, naer dat de voorsz Requeste, tenderende tot afdoeninge van den Impost van twee ten hondert; en dat men, overmits desen jegenwoordigen Oorlogh, alleen soude versoecken Acte van diligence, zijnde den Advocaet gecommitteert omme 't selve te vervolgen, soo wanneer daer een reyse van de Haringhvaert, ofte andere, ten Hove soude vallen.

Te visiteren de Declaratie van Joost Jacobsz.

OOck zijn gecommitteert omme te visiteren de declaratie van Joost Jacobsz, raeckende de ses groote Steden, Mr. Lambrecht Jacobsz, Adriaen van Leyden, en Jacob de Milde.

Gelt te fineren voor Joost Jacobsz afgeslagen, &c.

MEde is op 't versoeck by den Advocaet, van wegen Joost Jacobsz gedaen, omme te hebben geldt tot doeninge van de Enqueste voor de * Staten, jegens Bekesteyn, expresselijck verklaert te persisteren by voorgaende Resolutien, te weten, dat sy niet en willen verstaen tot opbrenginge van eenigh geldt, voor dat Coebel van alles gereeckent sal hebben.

* Bl. 48.

Beschrijvinge van

NOch hebben de voorsz Staten mede geresolveert, dat den Advocaet aen den Heere

 1552.

ze van Assendelft soude vervolgen, dat alle de Staten met den eersten beschreven souden mogen werden, omme te resolveren by wat middelen men soude mogen vinden de andere vijftigh duysent guldens, die by extraordinaris middelen opgebracht moeten werden, ten uytgaen van October, welck vervolgh by den Advocaet gedaen zijnde aen den voorsz van Assendelft, heeft geseyt dat hy in de toekomende weeck moste reysen nae Haerlem, op 't stuck van de Leeninge, en van daer weder gekomen zijnde, soude terstont de Staten ten fine voorschreven doen beschrijven.

den 5. Julii. de Staten, ombe vinden de andere vijftigh duysent guldens, die by extraordinaris middelen opgebracht moeten werden tegens October.

Den 6. Julii, 1552.

den 6. Julii.

DE voorsz antwoorde, noopende den Heringhvaert, by den Advocaet, ten bywesen van Pieter van Beveren, mitsgaders Lambrecht Jacobsz, Adriaen van Leyden, Adriaen Sandelijn, Roelandt van Delft, Jacob Danielsz, Lucas Dircksz, en eenige Gedeputeerden van de Waterfteden, en oock van den Briele, by geschrifte gestelt zijnde, en naderhant by de Gedeputeerden van de ses groote Steden gevisiteert zijnde, hebben verklaert het selve over te geven de Heeren van den Raede, en sulcks te rapporteren den Heeren van Beveren.

Resolutie om antwoordt te geven aen den Heeren van ... Heringhvaert.

OP de Requeste van de Weduwe Vrancke van der Henne, daer by sy te kennen gaf te veel ontfanghs by inadvertentie gemaeckt te hebben van drie en dertig ponden een

Resolutie op de Requeste van de Weduwe

1552. den 6. Julii.

Vrancks van der Henne.

een schelling een denier, van veertigh groo- ten, is geseyt dat de Staten verstaen, dat volgende d'Apostille by de Gecommitteerden van de Staten op haer Requeste gestelt zy, de voorsz somme van 't Landt behoort te profiteren, maer dat sy met de Ordonnantie van dien moet vertoeven tot dat by de Sta- ten die reeckeninge oock daer op dienende, gesien en gevisiteert sullen wesen.

Reeckeninge van Meester Jacob de Milde, wegens eenige penningen by hem van de ses groote Steden ontfangen.

NOch hebben de Gedeputeerden van de vijf groote Steden, alsoo die van Leyden niet præsent waren, gehoort een reeckeninge van Mr. Jacob de Milde, van seeckere penningen, by hem van de ses groote Steden ontfangen, tot vervolgh van seeckere Processen, die de selve Steden hangende hebben, soo voor den Grooten Raede, als voor den Raede van Hollandt, noopende de Brouweryen, gestelt ten platten Landen, en van den uytgeef van dien ter contrarie gedaen, by slot van de welcke bevonden is den voorsz de Milde over te hebben twee gulden, welcke Reeckeninge den Advocaet, door bevel van de voorsz Gedeputeerden onderteeckent heeft.

den 7. Julii.

Den 7. Julii, 1552.

Hare Majesteyt by Requeste te versoecken saufconduit voor

HEeft den Heere van Assendelft den Advocaet geaccordeert, dat soo verre uyt den naem van de Gemeene Visschers, hun generende met den Haringhvaert, Requeste overgegeven werde aen hare Majesteyt de Koninginne, ten eynde hare Majesteyt soude

de

de willen verstaen tot 't middel van saufconduit, dat deselve mede overgegeven soude werden op de naem van de Gemeene Staten, als met hem gevoeght.

1552. den 7. Julii. de Haringvaert.

* *Den* 10. *Julii*, 1552.

den 10. Julii.

* Bl. 49.

Remonstrantie, by den Advocaet en feeckere Gedeputeerden den Heere van Beveren gedaen, beroerende den Haringhvaert.

BY den Advocaet, Cornelis Michielsz Doelman van Delf, Dirck Pel van Rotterdam, Jacob Danielz van Schiedam, en Lucas Dircksz van Enckhuysen, die na quam, den Heere van Beveren geremonstreert zijnde 't inhouden van de voorsz antwoorde, heeft daer op den selven weder geantwoort, dat hare Majesteyt de Koninginne in geender maniere en woude verstaen tot eenige saufconduiten, overmits sy den Koningh van Vranckrijck in geender manieren en betrouden, en genoegh seeckerlijck beduchte dat hy geen geloof houdende, alle onse Buysen soude overvallen en nemen, en daerom sullen moeten kiesen 't middel van Schepen van Oorloge, tot verseeckertheyt van den Haringhvaert, en dat sy met acht Schepen van Oorloge wel beschermt souden wesen, alsoo hare Majesteyt de Koninginne, en syluyden mede seeckere advertentie hadden, dat den Koningh van Vranckrijck maer twaelf Schepen van Oorloge op Zee sterck en was, en dat Capiteyn Paulijn weder te rugge naer Marseille was, met de reste van de Schepen van Oorloge; datter mogen wesen noch eenige Piraten, die tot haer eygen pericul eenige Schepen van Oorloge toegerust hadden, gelijcker oock wel van dese sijde waren, die

 van

1552. den 10. Julii.

van gelijcken gedaen hadden; dat daeromme, gemerckt den tijdt van de Haringhvaert jegenwoordigh was, met alder diligentie souden resolveren, of sy acht Schepen van Oorloge souden willen toerusten, en ten Haringh varen, dan of sy souden willen t'huys blijven, op dat die van Vlaenderen en Zeelandt, die te vreeden waren Schepen van Oorloge toe te rusten, hun daer na mochten reguleeren, en tot toerustinge van meerder Schepen van Oorloge, hooger lastgeldt te stellen, en dat sy daer van met den eersten, in aller diligentie begeerden geadverteert te zijn.

den 12. Julii.

Den 12. Julii, 1552.

Rapport van den Advocaet van Wassenhoven.

DEn Advocaet t'huys gekomen zijnde, heeft in absentie van den Heere van Assendelft, den Heere van Wassenhoven rapport gedaen, ende versocht, dat ten fine voorsz, de Gedeputeerden van de ses groote Steden, en de Gedeputeerden, hun generende met den Haringhvaert, beschreven souden mogen werden, in de Herberge te wesen den achttienden deser maent, 't welck den Heere van Wassenhoven aengenomen heeft te doen, ende oock den Advocaet 's anderen daeghs geseydt heeft 't selve gedaen te hebben.

Dagh.

1552. den 19. Julii.

* Dagvaert gehouden in den Hage.

* Bl. 50.

Op den 19. Julii, 1552.

P R Æ S E N T E N.

Pieter van Beveren,
ende
Mr. Claes Bartholomeusz,
VAN DORDRECHT.
Mr. Pieter van Foreest, Burgermeester,
ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Jan Sasbout, Burgermeester,
Cornelis Michielsz,
ende
Mr. Adriaen van Leyden,
VAN DELF.
Gerrit Beuckelsz, Burgermeester,
ende
Mr. Jacob de Milde,
VAN LEYDEN.
Pieter Kaniert, Burgermeester,
ende
Mr. Floris van Heeg-aerden,
VAN AMSTERDAM.

Jan Dirckſz 't Hoen,
Burgermeester,
ende
Witte van der Henne,
VAN GOUDA.
Anthonis Jacobsz,
Burgermeester,
Cornelis Huygensz,
ende
Mr. Roelandtsz,
VAN ROTTERDAM.
Eland Arentsz, Burgermeester,
Jacob Danielsz, Burgermeester,
Anthonis Willemsz,
ende
Jan Hendricksz,
VAN SCHIEDAM,
Jan Gans,
Donus Arentsz,
ende
Leonaert Arentsz,
VAN DEN BRIELLE.
Pieter de Jonge Allaertsz,
ende
Lucas Dircksz,
VAN ENCKHUYSEN.

Hen-

1552. den 19. Julii.

Hendrick Jansz, Burgermeester,
ende
Pieter Aertsz Pols,
VAN VLAERDINGEN.
Willem Taetsz,
VAN WORMER.
Pieter Pietersz,
ende
Simon Meyndertsz,
VAN GROOTEBROECK,
Cornelis Claesz,
VAN JISP,
Cornelis Mathijsz,
VAN VEENHUYSEN.

Omme eyndelijck te resolveren, de middelen, dienende tot verseeckertheyt van den Haringhvaert, en dat by de Gedeputeerden van de Steden ende Vlecken, hun generende met den Haringhvaert, ende by de Gedeputeerden van de ses Groote Steden.

De voorsz Gedeputeerden, hun generende met den Haringvaert, ten voorsz dage gehoort hebbende 't rapport van de Gecommitteerden, die geweest waren by den Heere van Beveren, en oock gecommuniceert hebbende den inhoude van de Missive van den Heere van Beveren, geschreven aen den Heere van Assendelft, in date den seventienden Julii, vijftien hondert twee en vijftigh, dewelcke hunluyden getoont was, eendrachtelijck geresolveert en verklaert, dat sy verstaen, en wel weten dat den Haringhvaert nootsaeckelijck behoort gevordert te werden, als wesende niet alleen het welvaren van den Lande van Hollandt, maer oock van alle andere Landen daer ontrent gelegen, en dat daer by groote menigte van arme Menschen, als Bootsgesellen en dierge-

1552. deu 19. Julii.

gelijcke, genot van hebben, en * onderhouden moeten werden, bysonder in de aenstaende Winter, hebben daeromme eenige gecommitteert, om naer de Koninginne te trecken, en by Requeste te versoecken, door middelen van de antwoorde ofte Resolutie, genomen den vierden deser maent, te versoecken dat hare Majesteyt gelieve te accorderen dat de voorsz Haringhvaert verseeckert soude mogen werden by saufconduiten, als wesende 't gevoeghlijckste en seeckerste middel, mits ontfangende van elck hooft, met de voorsz Buysen varende, dertigh stuyvers, twee jongens altoos gereeckent voor een hooft; en soo verre hare Majesteyt daer toe niet en soude willen verstaen, dat hare Majesteyt dan soude gelieven toe te doen rusten, soo over Vlaenderen, Hollandt als Zeelandt, acht en twintigh Schepen van Oorloge, groot wesende tachtigh last of daer omtrent, en daer by noch vier Jachten, mits ontfangende van elck last Haring dat in dese teelt gevangen sal werden twee gulden; en dat mits dien de Reeders verders ongehouden sullen zijn, alsoo de voorsz Gedeputeerden verstaen dat de Buysen sonder de voorsz Equipagie niet verseeckert en souden wesen, overmits dat deselve seer van den anderen, ende onder de Kusten van Engelandt en Schotlant Visschen moeten, in welcke Havenen de Schepen van Oorloge uyt Vranckrijck hun dagelijcks onthouden, ende by gebreecke van accord van eenige van de voorsz twee Middelen, hebben de

* Bl. 51.

voorsz

1552. den 19. Julii.

voorsz Gedeputeerden verklaert genootsaeckt te wesen haer Buysen t'huys te houden, als geen hoop hebbende de voorsz Haringhvaert andere te mogen doen en exerceren, met welcke opinie de Gedeputeerden van de ses groote Steden hun conform gemaeckt hebben; ende hebben om de voorsz reyse te doen, gecommitteert een van Delft, Hoegaren van Amsterdam, een van Rotterdam, een van Schiedam, een van Enckhuysen, met den Advocaet.

De Gedeputeerden klagen over de moetwil van eenige Knechten, leggende op verscheyde Dorpen in Zuyt-Hollandt ende ontrent Gouda.

DE voorsz Gedeputeerden verstaen hebbende datter eenige Knechten leggen in de Gaerden tot Stolwijck, Haestrecht, Bergh-Ambacht, en andere Dorpen in Zuyt-Hollandt en ontrent Gouda, ende dat deselve groote fortze en gewelt deden, niet willende te vreeden zijn met dubbelt Bier, en gemeene Huysmans kost, en dat sy voorts hun vanteerden, en van haer lieten gaen dat sy daer souden blijven leggen tot dat sy tien vaendelen sterck souden wesen, en dat oock eenige Hopluyden, in sommige Dorpen gelegen hebbende, hun daer uyt lieten koopen, mits ontfangende vijftigh, sestigh often hondert daelders, en dat sy daer van wel hoopten certificatie te verkrijgen, genoegh eendrachtelijck geresolveert: Dat alsoo in 't accord van de laetste extraordinaris Beede, genoegh ondersproocken was dat men geen Knechten en soude laten Guaerden op 't platte Landt, men aen den Raede soude versoecken te willen schrijven aen den Heere van Bre-

1552. den 19. Julii.

Bredenroede, ofte aen hare Majesteyt de Koninginne, dat sy van de de voorschreve Gaerdinge mochten ontslagen wesen, en de voorsz Knechten elders gelogeert.

DEn Advocaet de voorsz antwoorde, en oock 't voorsz versoeck aen de Heeren van den Raede gedaen hebbende, soo hebben die van den Raede voorsz, na voorgaende communicatie, eerst, noopende de voorsz resolutie, aengaende de verseeckertheyt van den Harinckvaert, voor antwoorde gegeven, dat sy omme redenen voorsz oock verstonden dat den Haringhvaert nootsaeckelijcken diende te werden gevordert, maer dat sy meenden by de Koninginne weynigh profijts te sullen doen, alsoo hare Majesteyt apparentelijck tot geen saufconduiten en soude willen verstaen; nochte oock omme soo veel Schepen als vooren toe te rusten, mits alleenlijck van elck last ontfangende twee gulden, en dat sy veel tijdts souden * verliesen, mits dat de Haringhvaert jegenwoordigh was; dat sy evenwel mochten lijden dat het voorsz vervolgh by hun gedaen wierde, en dat sy van de voorsz antwoorde den Heere van Beveren altoos souden adverteren: Ende aengaende 't poinct van de Knechten, dat sy daer van oock wesende geadverteert, alreede aen den Heere van Bredenroede hadden geschreven, ten eynde de voorsz Knechten mochten gelogeert werden, maer hadden daer op geen antwoorde ontfangen; souden evenwel weder soo wel aen den Heere van Breden-

Antwoorde by den Advocaet gedaen, raeckende de verseeckertheyt van de Buysen.

* Bl. 52.

1552. den 19. Julii.

denroede, als aen de Koninginne schrijven, hebbende certificatie dat de voorsz Knechten hun uyt seeckere Dorpen hadden laten uytkoopen, als vooren, en dat men daeromme deselve certificatien met den eersten soude overschicken.

den 24. Julii.

Den 24. Julii, 1552.

Surcheantie van de reyse na't Hof, van de Gedeputeerden van de Staten.

DEn Advocaet bereyt wesende omme met de Gedeputeerden na 't Hof te reysen, soo hebben hem die van den Raede ontboden, en verklaert ontfangen te hebben van den Heere van Beveren, seeckere Missive, ende oock Extract van seeckere Missive van hare Majesteyt de Koninginne, inhoudende 't selve Extract dat hare Majesteyt gantsch afsloegh, en in geen manieren en woude verstaen tot 't middel van saufconduiten; dat oock hare Majesteyt de achtien Schepen van Oorloge tot haren laste niet en wilde aennemen toe te rusten, mits ontfangende van elck last twee gulden, maer dat deselve toegerust souden werden tot laste en fortuyne van de Schippers, wel verstaende dat hare Majesteyt soude hebben d'autoriteyt om daer op te stellen Hoofden en Capiteynen, en te senden Commissaren omme te sien of de Equipagie suffisant ware, ende indien niet, die te vermeerderen en altereren; inhoudende de Missive van den Heere van Beveren wel van nooden te wesen twintigh Schepen van Oorloge, en dat hy geadverteert was dat de Oorlogh-schepen van de Fran-

çoi-

1552. den 24. Julii.

çoisen op Zee waren, en onse Visschers roofden en pilleerden, waeromme sy de voorsz Gedeputeerden, op 't geene voorsz is, beschreven hebben te wesen in de Herberge den ses en twintighsten Julii, en den Advocaet geseyt dat hem geraden dochte dat hy met den anderen Gedeputeerden met sijne reyse soo lange soude vertoeven, 't welck hy oock gedaen heeft.

1552. den 27. Julii.

* Bl. 53.

* Daghvaert, gehouden in den Hage.

Op den 27. Julii, 1552.

P R E S E N T E N.

Pieter van Beveren, Burgermeester,
ende
Pieter Jacobsz,
VAN DORDRECHT.
Mr. Pieter van Foreest,
Burgermeester,
ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Jan Sasbout, Burgermeester,
Cornelis Jan Beukelsz,
ende
Mr. Adriaen van Leyden,
VAN DELF.
Gerrit Beukelsz, Burgermeester,
ende
Mr. Jacob de Milde,
VAN LEYDEN.
Pieter Kantert, Burgermeester,
ende
Mr. Floris van Hoegaerden,
VAN AMSTERDAM.
Jan Dircksz 't Hoen,

Burgermeester,
ende
Witte van der Hemme,
VAN GOUDA.
Pieter Simonsz, Burgermeester,
ende
Mr. Roelandtsz,
VAN ROTTERDAM,
Eland Arentsz, Burgermeester,
Jacob Danielsz, Burgermeester,
ende
Jan Hendricksz,
VAN SCHIEDAM.
Pieter Poulusz, Burgermeester,
Jacob Cornelisz,
ende
Jan Gans,
VAN DEN BRIELLE.
Willem Jansz,
ende
Tyaert Gerritsz,
VAN ENCKHUYSEN.
Hendrick Jansz, Burgermeester,
Pieter Aertsz Pols,

ende

1552. den 27. Julii.

ende
Anthonis Aertsz,
VAN VLAERDINGEN.
Willem Claesz,
VAN WORMER.
Aelbert Broersz,
ende
Megge Ysbrantsz,
VAN GROOTE-BROECK.
Cornelis Claesz,
VAN JISP.
Cornelis Mathijsz,
VAN VEENHUYSEN.
Digman Hendricksz,
ende
Willem Jansz,
VAN BOMMENE'E.

Omme weder te resolveren, nopende de vorderinge en verseeckertheydt van den Haringhvaert, achtervolgende den innehoude van de voorsz Missive van den Heere van Beveren, ende Extract van de Missive van hare Majesteyt de Koninginne.

De Gedeputeerden van de Steden en Wecken, hun generende met den Haringhvaert, hebben ten voorsz dage geresolveert voor antwoorde te seggen, dat sy tot diversche tijden by den Heere van de Ende beschreven zijnde, ende gehoort hebbende de Propositie by hunluyden gedaen op den vijf en twintighsten Junii, vierden en negentienden Julii, bevonden de vorderinge van den Haringhvaert seer divers te zijn, alsoo by de eerste Propositie hunluyden optie gegeven wierde, of sy de voorsz Haringhvaert souden willen vorderen by saufconduiten, ofte by Schepen van Oorloge; By de tweede, alsoo by hare Majesteyt de Koninginne afgeslagen wierde de voorsz saufconduiten, of sy de voorsz Haringhvaert souden willen vorderen met acht Schepen van Oorloge tot

1552. den 27. Julii.

haren laste, ofte datse selve * by hare Majesteyt de Koninginne toegerust souden werden, mits betalende van elcke last Haringh twee gulden; by 't derde dat deselve toerustinge gedaen soude werden tot laste van de gemeene Reeders en Visschers, welcke diversie oock oorsaecke geweest is, dat sy niet soo lichtelijck en geringe Resolutie hebben mogen nemen, dan hebben op den negentienden Julii laestleden, considererende dat hare Majesteyt de Koninginne onderlinge gesint was den Haringhvaert by achttien Schepen van Oorloge te verseeckeren, daer van acht tot laste van die van Hollandt toegerust souden werden, mits betalende van elcken last twee gulden; hier op genomen het advis van de Reeders ende anderen, hun de Neeringe verstaende, en bevonden dat sy eendrachtelijck van sulcken verstande en meeninge zijn, dat voor desen tijdt niet wel mogelijck soude wesen den Haringh te vorderen en te verseeckeren met achttien of twintigh Schepen van Oorloge, en liever hadden tot haren grooten schade en verdriet hare Buysen t'huys te houden, en hare Neeringe te derven, dan met sulcke defensie hun in Zee te begeven, en al haer goet en welvaren avontuyren, allegerende voor redenen, dat de Haringhbuysen, visschende in Zee, verre van den anderen moeten leggen, als tien, twintigh, dertigh, veertigh mijlen en verder; dat oock den eene Buys eer dan d'ander Haringh gevangen heeft, ende aen Landt moet wesen, en daer mede naer huys varende, nootsaeckelijck beschermt en ge-

* Bl. 44.

1552. den 27. Julii.

geconvoyeert moet wesen, en wederom in Zee varende, gelijck Convoy gestadelijck behoeven; dat oock de Buysen, zeylende in en uyt Vlaenderen, wel ander Convoy souden behoeven dan de Hollandtsche Buysen; dat oock by storm en onweer de Schepen van Oorloge de Zee niet en mogen houden, en dickwils versteecken werden in de Havenen, verre van de Buysen gelegen, en de Buysen verlaten, die gestadelijck haer in Zee houden; en mits dien de Vyanden subject blijven, hier by gevoeght het groot getal en menighte van de Schepen van Oorloge van den Koningh van Vranckrijck, die dagelijcks by de Schippers en Ondersaten van Hollandt gesien werden, en hun onthoudende zijn onder Engelandt en Schotlandt, als te Lijdt, Hul, Scharbourgh en meer andere Plaetsen, de welcke van daer binnen twee of drie uyren mogen komen onder de Haringh-buysen, die onder de Kusten van de voorsz Havenen nootsaeckelijck visschen moeten, en deselve overvallen, nemen, en brengen in de voorsz Havenen, en aldaer verkoopen, ofte elders daer 't haer believt, en daeromme laten hun de voorsz Reeders en Gedeputeerden duncken, dat soo lange de voorsz Françoisen de Havenen en Noortkusten van Engeland en Schotlandt mogen gebruycken; de voorsz Buysen by 't getal van achttien of twintigh Schepen van Oorloge niet beschermt en mogen worden; en dewijl hare Majesteyt de Koninginne niet genegen en was tot het middel van saufconduiten, maer 't selve gantschelijck afsloegh,

 100

1552. den 27. Julii.

soo hebben als doen naer voorgaende deliberatie de voorsz Gedeputeerden en Regeerders, considererende dat de Haringhvaert het Gemeene Landt van Hollandt seer nootsaeckelijck is, en dat sonder deselve in de voorsz Landen groote duyren tijdt, armoedt en andere inconvenienten geschapen zijn te komen, behalven dat alle andere Neeringen daer van condependent zijnde, sullen cesseren, en dat sulcks hare Majesteyts Beeden en Subventien niet opgebracht en sullen mogen werden, dewelcke oock daer door groot verlies sal hebben in Sijne Majesteyts Tollen, van advise geweest, dat de voorsz Haringhbuysen tegens d'invasie van de Vyanden niet en souden mogen beschermt werden, ten ware by hare Majesteyt, soo over Vlaenderen, Hollandt en Zeelandt toegerust wierden acht en twintigh Schepen van Oorloge, groot wesende elck tachtigh last, en daer by noch vier Jachten, mits ontfangende van elcken last Haringh dat dese jegenwoordige teelt ontfangen sal werden, twee

* Bl. 55. gulden, * ende dat 't geene de voorsz Equipagie meer soude beloopen, gesupporteert soude werden uyt het inkomen van den Impost van de Wijnen, die by de Staten van Hollandt eensdeels tot dien eynde geaccordeert is; dat oock by 't laetste consent van de twee hondert duysent guldens, hare Majesteyt belooft heeft de Haringhvaert en Visscherye, soo veel als 't doenlijck is te defenderen; en alsoo nu weder by de Heeren van den Raede voor de vierde reyse van hun versocht is geweest, dat sy souden willen

ac-

accorderen tot toerustinge van twintigh Schepen van Oorloge, twee gulden en een half op elck last Haringh, en dat de Buysen, by huys blijvende, na advenant van haer groote, soo wel daer inne contribueren souden, als de geene die hun in Zee begeven om te visschen, wesende mits dien 't voorsz versoeck merckelijck meerder en excessiver dan eenige van de voorsz Petitien; en dat de voorsz Gedeputeerden, hun generende met den Haringvaert, als noch niet bevinden noch te verstaen en konnen, dat de Haringhvaert wel en bequamelijck soude mogen gevordert werden, dan met sulcken getal van Schepen van Oorloge, als in de laetste Vergaderinge, gehouden op den negentienden deser maent, by den selven, en de ses groote Steden geresolveert is geweest, te weten, met acht en twintigh Schepen van Oorloge, groot wesende ten minsten tachtigh last, en vier Jachten; dat oock de Reeders en Visschers geen verderen last en souden mogen dragen dan twee Carolus guldens op 't last, gelijck ten voorsz tijden by de voorsz Gedeputeerden tot de Equipagie voorsz geaccordeert is, mits oock de groote schade by hun in haer Buysen geleden, door 't stooten van deselve aen de Dijcken, by den laetsten grooten storm en onweer; dat oock seer swaer en lastig soude vallen yemant te constringeren sijn Buysen uyt te reeden, en ter Zee te brengen, ofte by faute van dien, hem af te nemen 't voorsz Lastgelt, nae de groote en quantiteyt van deselve, soo hebben de voorsz Gedeputeerden, elck in

 den

den haren, hier op gecommuniceert hebbende, eendrachtelijck gepersisteert by de voorsz Resolutie van den negentienden Julii, ende verklaert, dat, ten ware hun by de Majesteyt de Koninginne de Haringhvaert en de verseeckertheyt van dien, met het voorsz getal van Schepen, en op de voorsz lasten geaccordeert wierde, syluyden genootsaeckt sullen wesen hare Buysen t'huys te houden, en de Neeringe tot haren grooten achterdeele en leetwesen te moeten verlaten: Niet te min, soo verre hare Majesteyt de Koninginne eenigsints soude willen verstaen omme de voorsz Buysen met saufconduiten te verseeckeren, souden te vreeden wesen dat elck hooft, op de voorsz Buysen varende, geven souden dertigh stuyvers, twee jongens gereeckent altijt voor een hooft; met welcke Resolutie de Gedeputeerden van de ses groote Steden, mede tot de voorsz daghvaert beschreven zijnde, hun conform gemaeckt hebben.

De Gedeputeerden versoecken hulpe en de assistentie van de Staten, tot verseeckertheydt van den Haringhvaert.

OOck hebben de Gedeputeerden van de Steden, hun generende met den Haringhvaert, considererende de groote lasten, die achtervolgende 't voorsz consent, by de Visschers sullen moeten gedragen werden; en beduchtende dat de voorsz Equipagie tot den Haringhvaert in 't voorsz last-gelt niet en sal mogen gefurneert werden, sulcks dat daer door geschapen ware deselve ten minsten voor dit Jaer achter te blijven, tot groote schade interest en verdriet, niet alleene van de voorsz Visschers en andere, hun

1554. den 27. Julii.

hun genererende met den Haringhvaert, maer oock tot groot nadeel van den Lande van Hollandt, ten ware sy in desen voor een deel gesubvenieert werden by den Gemeenen Lande, en de Staten van Hollandt, soo hebben de voorsz Gedeputeerden, verstaende de voorsz saecke een en gemeen te wesen met hunluyden, tot bevorderinge als vooren, aen de voorsz Staten versocht hulp en assistentie, tot seeckere redelijcke somme toe, sulcks * t'anderen tijden by denselven gedaen is, ende daer toe oock beschrijvinge van de voorsz Staten; waer op de Gedeputeerden van de ses Groote Steden verklaert hebben dat sy luttel hoope hadden van eenige assistentie geaccordeert te werden, overmits de groote en sware lasten die sy te dragen hebben, soo omme te furneren de Beede van twee hondert duysent guldens, laestmael geconsenteert als andere, en dat die van Amsterdam verklaerden dat 'er vijf Schepen van Oorloge leggen voor 't Vlie, vijf onder Schagen, en vijf onder Noorwegen, die dagelijcks de Schepen met Kooren en andere Oostersche Waren, komende naer dese Landen, nemen en pileeren, welcke antwoorde oock by den Advocaet aen den Heere van den Eynde gedaen zijnde, hebben daer van begeert Copie, omme deselve aen den Heere van Beveren over te mogen senden, dewelcke oock by hem den Heere van Assendelft gelevert is.

* Bl. 56.

Den 28. Julii, 1552.

Gedeputeerden omme met de Antwoorde van den Haringhvaert na 't Hof te reysen.

HEbben de Gedeputeerden van de vijf groote Steden, in absentie van die van Delf, en de Gedeputeerden van eenige Steden, hun generende met den Haringhvaert, visiterende de voorsz antwoorde, gecommitteert een van Delft, een van Rotterdam, een van Schieden, met den Advocaet, omme met de voorsz antwoorde te reysen na hare Majesteyt de Koninginne, en 't inhouden van dien aldaer te versoecken.

den 29. Julii.

Den 29. Julii, 1552.

Reyse van de Gedeputeerden van de Staten naer 't Hof.

IS, volgende de voorsz Deputatie, na dat den Heere van Assendelft, door raport van den Advocaet, hem daer van gedaen, daer inne geconsenteert hadde, den voorsz Advocaet ten dien fine, met Pieter Sasbout van Delf, Dirck Pel van Rotterdam, en Jacob Danielsz van Schiedam, gereyst na hare Majesteyt de Koninginne.

den 2. Augusti.

Den 2. Augustus, 1552.

Antwoorde geremonstreert van den Haringvaert, aen denHeere van Beveren, en

DE voorsz Gedeputeerden aen den Heere van Beveren, en oock aen den Præsident Viglius den inhoudt van de voorsz antwoorde geremonstreert hebbende, soo heeft den Heere Præsident henluyden voor antwoorde gegeven, dat Sijne Keyserlijcke Majesteyt, tot onderhoudenisse van sijn Armée aen dese zijde, daer onder waren wel hondert sestien Vaendelen, en meer dan tien duy-

 1552. den 2. Augustus.

duysent Paerden, alle maenden te kosten hadde ses hondert duysent guldens, en daarom-me als nu niet en vermochte te contribueren tot verseeckertheydt van den Haringhvaert; ende aangaende yet te verwachten van 't inkomen van den Impost, seyde dat men met den Impost, gekomen van de Wijnen, gedroncken in Hollandt, niet en soude mogen toerusten een Schip van Oorloge, ja geen Jacht, en dat die van Hollandt selver behoorden acht Schepen van Oorloge toe te rusten, en dat hy hem seeckerlijcken liet duncken dat dese Landen met achttien Schepen van Oorloge jegens de Françoisen wel souden bewaert wesen; als oock verklaerde en sustineerde den Heere van Beveren, mits dat tien van onse Schepen alsoo goet waren als twintigh van die van Vranckrijck, en dat hy sijn eygen Persoon op de voorsz achttien Schepen van Oorloge wel soude derven betrouwen; seyde voorts den Heere van Beveren dat hy nooyt aen den Raede van Hollandt geschreven en hadde, dat in 't lastgelt van twee en een halve gulden mede souden contribueren de Buysen, aen Landt blijvende, en dat 't selve geheel onredelijck soude zijn, blijckende by sijne Minute daer van zijnde; soude evenwel van de voorsz antwoorde rapport doen aen Hare Majesteyt de Koninginne. den Præsident Viglius.

* EOdem hebben de voorsz Heeren van Beveren, en den Præsident ons geseyt, dat hare Majesteyt gevisiteert hebbende de voorsz antwoorde, gantschelijcken afgeslagen * Bl. 57. Weder antwoorde van de Ko-

ninginne op de selve antwoorde.

gen heeft de saufconduiten, gelijck altoos by haer gedaen was geweest; dat oock hare Majesteyt niet en wilde aennemen de toerustinge van de Schepen van Oorloge, maer heeft deselve geheel gelaten tot dispositie van de Reeders en Visschers, ende dat sy selver sullen mogen stellen en éligeren Capiteynen tot haren geliefte, welcke by hare Majesteyt geautoriseert sullen werden, midts reserverende aen haer de stellinge van Admirael en Vice-Admirael; dat hare Majesteyt over de geheele Visscherye te vreeden was te contribueren twaelf duysent guldens, waer van tot profijte van die van Hollandt geëmployeert souden werden naer advenant 't getal van de Hoofden die op haer Schepen van Oorloge gesteldt souden werden; dat van de vier Schepen van Oorloge, leggende in Zeelant, hare Majesteyt toebehoorende, twee overgedaen souden werden tot profijte van die van Hollandt; dat oock by den Stadthouder en Raede van Hollant geschreven soude werden aen die van Amsterdam, omme te hebben seecker Geschut, gekomen met de Schepen uyt Oostlandt; ende indien van nooden ware verder bevel van de Koninginne, dat men daeromme soude schrijven aen den Præsident, en soude van stonden aen daer van expeditie doen hebben; dan den Heere van Beveren seyde 's anderen daeghs hare Majesteyt de Koninginne noch eens te willen spreecken, om te sien of hy hare Majesteyt soude konnen induceren, dat sy tot de toerustinge voorsz soude willen consenteren achttien duysent guldens, en de-

den 1. Augusty.

deselve in promptis gelicht souden mogen werden.

Den 1. Augustus, 1552.

den 1. Augusty.

DEn Heere van Beveren gesproocken hebbende hare Majesteyt de Koninginne, seyde dat hare Majesteyt verklaert hadde niet meer te mogen contribueren dan de voorsz twaelf duysent guldens, en dat hare Majesteyt, eer sy eenigh geldt van dien woude laten uytreycken, sien woude wat de Gemeene Reeders in meeninge waren te doen, en dat daeromme wy die saecke met alder diligentie souden avanceren, en haer met den eersten van de resolutie adverteren.

Twaelf duysent guldens by de Koninginne te betalen tot vorderinge van den Haringvaert.

Daghvaert van de Staten van Hollandt, gehouden in den Hage.

den 2. Augusty.

Den 2. Augustus, 1552.

Omme te resolveren by wat middelen men soude mogen vinden de vijftig duysent guldens, die by extraordinaris wegen gevonden moeten werden, voor 't uytgaen van de maent van October naestkomende, ende 't geene dat rest aen de vijftigh duysent guldens, die by 't Haertgeldt niet ten vollen gefurneert en zijn, omme te hooren de reeckeninge van Coebel, en omme te verstaen tot een nieuwen ommeslagh.

Ten

1552. den 2. Augusty.

TEn voorsz dage hebben de voorsz Staten geresolveert, dat by seeckere Gedeputeerden hare Majesteyt de Koninginne geremonstreert soude worden, dat door de onwilligheyt van den geenen die prætenderen vry en exempt te zyn van de vyftigh duysent guldens, die men op de Haert-steden van de een hondert duysent guldens soude opbrengen, niet gevonden en zijn, en dat het * selve niet meer uytgebracht heeft dan wat meer dan seven en dertig duysent guldens, sulcks dat als noch aen de voorsz vijftigh duysent guldens souden resteren omtrent dertien duysent guldens, hoe wel op elcke Haertstede gegadert is een Schellingh Vlaems; dat sonder contributie van de vryen en exempten, de Staten niet en weten de voorsz somme op te brengen, en alsoo 't selve in 't consent van de Beede geconditioneert is, en by hare Majesteyt sulcks oock geaccepteert, soo sullen de voorsz Gedeputeerden oock versoecken, dat hare Majesteyt gelieve de voorsz vrye en exempten tot de voorsz contributie te constringeren, of dat hare portie aen 't Landt kortinge sal strecken, de voorsz Gedeputeerden sullen oock exhiberen de cedullen van de pretense vryen, en de relatien van de Deurwaerders demonstrerende, dat een merckelijcke somme uytbrengen soude, voorsz constrinctie gedaen zijnde, sullen voorts versoecken wes alsdan aen de voorsz vijftigh duysent guldens soude mogen gebreecken op te brengen met den tweeden termijn, welcken tweeden termijn sy oock niet en weten op te brengen dan by verkoopin-

* Bl. 58.

 1652. den 2. Augusty.

pinge van Renten, op soodanigen maniere als sy die sullen konnen verkrijgen buyten 's Lants, want in Hollandt langer geen geldt te krijgen en is, toekomende door de excessive sommen die zedert October 1551. daer uyt gehaelt zijn, ofte gehaelt moeten werden, als eerst de Beede-Ordinaris, verscheenen te Kersmisse en St. Jan, hondert duysent guldens; de Beede extraordinaris die belooft is te betalen in twee termijnen, d'eene helft by de Schiltalen, en de andere helft by andere wegen; twee hondert duysent guldens by Leeninge; opgebracht by estimatie gelijcke twee hondert duysent guldens; by verkoopinge van Renten gelijcke twee hondert duysent guldens, soo dat uyt Hollant geheven wert zedert den voorsz eersten October seven hondert duysent guldens, behalven noch den Impost van de Wijnen, als mede de excessive kosten van de Dijckagien, die meer dan ses hondert duysent guldens bedragen, en moeten de Eygenaers de Pachten van de geinundeerde Landen ontbeeren, het welck te veel is voor soo kleynen Landt als Hollandt, daer door sy zijn gestelt ten eynde raedt, dat meest alle de Steden gepast hadden haer portie van de Beede extraordinaris te vinden by verkoopinge van Renten binnen haer Muyren, 't welck hunluyden gevailleert heeft door de voorsz Leeninge, daer haerluyder Burgers gelde loos mede geworden zijn; daer en boven is in den Lande Neeringe noch welvaert, maer grooten dieren tijdt, en cesseren van alle Negotien, door de onveyligheyt van de Zee, sulcks dat de Staten van nooden is van

den

den 21 Augusty.

den eersten termijn deso atterminatie te soeken, daer de reste kleyn af wesen sal, als de vrye sullen wesen geëxcuseert, sonder verkoopinge van Renten buyten 's Landts, en is den tweeden termijn oock niet te vinden, ten ware dat hare Majesteyt beliefde de Leeninge ter concurrenter somme te laten modereren, of dat hare Majesteyt beliefde de Staten van de penningen van de Leeninge gekomen te accorderen te mogen lichten vijftigh duysent guldens, mits dat syluyden de lasten van de Renten sullen dragen, gevende Sijn Keyserlijcke Majesteyt dat eerste jaer Renten; en soo verre 't geene voorsz is afgeslagen werde, sullen versoecken Octroy omme te mogen verkoopen Los-renten ende Lijf-renten buyten 's Landts, de Los-renten tegen den penningh sestien, veertien of twaelf, en de Lijf-renten tegen den penningh acht, met reservatie van lossinge, en by gebreecke van dien, binnen 't Landts mits constrinctie binnen 's Lands, te mogen bedwingen de Koopers, soo wel van de Los-renten als Lijfrenten; de voorsz Gedeputeerden sullen voorts hare Majesteyt remonstreren 't geene dat syluyden in 't confereren bevinden sullen dese saecke, ende de gelegentheyt van deselve te vereysschen.

* Bl. 59.

'tSelve te vervolgen door Gecommitteerde van de Staten.

* EOdem, hebben om 't selve te vervolgen, gecommitteert den Advocaet, met den Pensionaris van Haerlem en Leyden, maer vermidts den Pensionaris van Haerlem van andere saecken geoccupeert was, soo hebben die van Haerlem in sijn plaetse gecommit-

1552. den 9. Augusty.

mitteert eenen Jan Konings, Schepen aldaer.

Den 9. Augustus, 1552.

ZYn de voorsz Gecommitteerden gereyst naer Brussel, om 't geene voorsz is te vervolgen, ende aldaer gekomen zijnde, hebben eerst by Requeste, volgens de gemeene Instructie, op den naem van de Gemeene Staten 't voorsz eerste versoeck van de Instructie aen hare Majesteyt de Koninginne gedaen, waer op sy by appoinctement niet anders en hebben weten te verkrijgen, dan de Koninginne gehoort hebbende 't inhouden van desen Requeste, en kan omme de jegenwoordige noot den Suppliant haer versoeck niet accorderen, maer versocht aen hun niet te willen fallieren op te brengen de penningen van de Beede by hun geaccordeert, op de termynen daer toe genomen; en aengaende die geene, die pretenderen exemptie, d'intentie van hare Majesteyt is, dat in conformité van 't accord en acceptatie van de Bede, deselve mede behooren gecomprehendeert te zijn, en dat men jegens hun behoordt te procederen by executie, maer ouder gewoonte, tot welcken eynde hunluyden gelevert sullen werden pertinente provisien, blijckende by de Appoinctementen daer van zijnde, in date den vier en twintighsten Augusty vijftien hondert twee en vijftigh, onder den Advocaet wesende.

't Vervolgh by de Gedeputeerden gedaen, volgens hare Instructie.

Hebben voorts de Gecommitteerden, beducht

ducht wesende dat by eenige van de voorsz pretense vryen, de Staten ter cause van 't voorsz Haertgeldt Proces gemoveert soude mogen werden voor de Heeren van den Grooten Raede, by Requeste versocht, dat in gevalle van eenigh Proces als vooren, den Procureur Generael aldaer belast en geordonneert soude werden 't selve Proces voor de Staten aen te nemen, sulcks hy in gelijcke saecken gedaen hadde in den jaere vijftien hondert vier en veertigh en vijf en veertigh, waer op sy verkregen hebben beslooten Brieven aen den voorschreven Procureur Generael, inhoudende bevel en ordonnantie als vooren, blijckende by de Copie van de voorsz Missive, wesende van date den seventienden Augusty vijftien hondert twee en vijftigh, die onder den Advocaet is.

Andere Requeste by de Gedeputeerden overgegeven, somme te komen tot haer voorsz versoeck.

ENde alsoo de voorsz Staten haer versoeck, noopende de atterminatie van de reste van den eersten termijn, tot den tweeden termijn, en moderatie op de Leeninge by die van Hollandt gedaen, tot concurrenter somme van den voorsz tweeden termijn ontzeyt wierde, soo hebben syluyden by andere Requeste het tweede versoeck van de voorsz Instructie hare Majesteyt de Koninginne gedaen, daer op sy voor Appointement gekregen hebben:

De Koninginne Regente, gehoort hebbende 't rapport van de voorsz Repueste, en om de redenen van dien, accordeert de Supplianten, dat sy tot furnissement van de somme van vijftig duy-

1552. den 9. Augusty.

duysent guldens aldaer gementioneert, dewelcke sy schuldigh zijn als reste van de Beede, laetstmael geaccordeert, sullen mogen verkoopen Los-renten ende Lijf-renten, soo wel buyten als binnen 's Landts, te weten, de Los-renten tegen den Penningh sestien, veertien of twaelf, en de Lijf-renten op een lijf alleen tegen den penning acht, welverstaende dat sy gehouden sullen wesen te lossen de voorsz renten * of andere ouder renten, soo als sy bevinden sullen best te wesen, en tot haren meesten oorbaer en profijt, binnen twee jaren naestkomende, by sulcke middelen als sy sullen adviseren, dewelcke sy gehouden sullen wesen hare Majesteyt over te senden binnen drie maenden naer de verkoopinge, ordonnerende dat henluyden opene Brieven van Octroy daer op geëxpedieert en bezegelt werden; maer aengaende dat sy begeeren deselve te mogen bedwingen, *nihil*: Blijckende by de Copie van den voorsz Appoinctemente, van date als vooren, oock onder den Advocaet wesende.

* Bl. 60.

Appoinctement op de derde Requeste, by de Staten overgegeven.

MAer alsoo de voorsz Gecommitteerden hun lieten duncken by den voorsz Appoinctemente niet gevordert te zijn, soo hebben sylieden op haer derde Requeste, op de naem van de Staten overgegeven, voor Appoinctemente gekregen:

V 2 De

1558. den 9. Augusty.

De Koninginne Regente, gehoort hebbende 't rapport van dese Requeste, ende omme die redenen van dien, heeft geaccordeert, en accordeert de Suppli-anten, dat tot furnissemente van de somme van vijftigh duysent guldens, hier gementionneert, die sy schuldig zijn, als reste van de Beede, laestmael geaccordeert, en daer van de betalinge vallen sal in de maent van October naestkomende, mitsgaders van 't geene noch sal mogen resteren, uyt saecke van d'andere vijftigh duysent guldens, die sy niet geheel hebben kunnen opbrengen by collectatie van 't Margen-geldt, sy-luyden sullen mogen verkoopen Los-renten en Lijf-renten, soo wel buyten als binnen 's Landts, soo sy bevinden sullen 't bequaemste, te weten, de Los-renten tegen den penningh sestien, veertien, of twaelf, ende de Lijf-renten op een lijf alleen den penningh acht, welverstaende dat sy gehouden sullen wesen deselve renten te sullen lossen, of andere ouders, sulcks sy bevinden voor 't beste, ende tot haer meeste profijt en oirboir, binnen twee jaren na de expiratie van den tegenwoordigen Oorlogh, by sulcke middelen, als sy sullen adviseren, dewelcke sy gehouden sullen wesen hare Majesteyt over te brengen binnen drie maenden na de verkoopinge; ordonnerende dat hun luyden opene Brieven van Octroy daer op ge-

den 9. Augusty.

geëxpedieert en bezegelt werden; maer aengaende dat sy begeeren te mogen bedwingen, *nihil:* Maer sal hare Majesteyt doen schrijven aen den Heere van Assendelft, ten eynde hy inducere de geene die welgestelt en suffisant zijn, dat sy willen deselve Renten koopen, een yegelijck na zijn faculteyt en macht, blijckende by de Copie van den voorsz Appoinctemente, van date den twintighsten Augusty, van gelijcken onder den Advocaet berustende.

Den 24. Augusty, 1552.

den 24. Augusty.

Rapport van den Advocaet, en beschrijvinge van de Staten tegens den ses en twintighsten Augusty.

HEeft den Advocaet, naer dat hy t'huys gekomen was, den Heere van Assendelft van alles rapport gedaen, en versocht dat hy met den eersten de Staten soude doen beschrijven, omme te hooren 't rapport van de voorsz Gecommitteerden, 't welck hy beloofst heeft te doen, en heeft alsoo de Staten doen beschrijven op den sestienden September, welcken dag, overmits sijn vertreck gecontinueert is tot des ses en twintighsten der selver maent.

1552.
den 21.
Augusty.
* Bl. 61.

* Daghvaert van de Staten van Hollandt, gehouden in den Hage en tot Delf.

Den 20. en 21. Augusty, 1552.

Ter præsentie van mijn Heere den Stadthouder, raeckende de vorderinge en verseeckertheyt van den Haringhvaert.

DE Steden en Vlecken, hun generende met den Haringhvaert, hebben aengenomen tot haren laste ende pericule toe te rusten acht Schepen van Oorloge, van goede en tamelijcke groote, mits van elcken last Haringh, die voor de eerste mael gevangen sal werden, ontfangende twee Carolus guldens, en dat van de reste opschrijvinge gedaen sal werden, omme de reeckeninge van de eerste gecollecteerde penningen gedaen zijnde, te accorderen hoe veel men op de reste, en in de andere reysen op elck last Haringh omme sal slaen, midts oock ontfangende haer portie van de twaelf duysent guldens, by de Koninginne daer toe geaccordeert, 't welck sy estimeren op de helft, als op ses duysent guldens, midts oock promptelijck ontfangende de drie duysent guldens, by de Staten van Hollant daer toe geconsenteert, van welcke acht Schepen van Oorloge vier toegerust sullen werden by die van Delf en Rotterdam, als eerst twee Schepen van Oorloge, leggende in Zeelandt, die haer Majesteyt tot profijt en voordeel van den Haringhvaert geaccordeert heeft, wel toegerust wesende

van

1558. den 21. Augusty.

van alles, uytgesondert van Victuaille. Item, noch twee andere matelijcke Schepen, d'een toebehoorende eenen Barent Lucasz, van Enckhuysen, en d'andere Jan Jacobsz Kortleven van Amsterdam: Die van Schiedam sullen oock toerusten twee Schepen van Oorloge, mits tot haren hulpe ende assistentie hebbende die van den Briele, Goederede, Bommenée, Vlaerdingen en andere Vlecken, haer generende met den Haringhvaert, daer omtrent leggende, te weten een Schip, toekomende Bastiaen Bolleman, van Schiedam, groot wesende ontrent hondert twintigh last; en is de meeste Buys die van daer valt groot tachtigh of tnegentig last of daer ontrent: Die van Enckhuysen sullen mede twee gelijcke goede Schepen van Oorloge, van geen mindere swaerte of last wesende, toerusten; ende voorts onder meer andere conditien, in twee Acten, daer van zijnde, geinsereert, blijckende by de Copie van dien, onder den Advocaet wesende, hem by Mr. Adriaen van Leyden gelevert.

1552. den 28. Septemb.

* Bl. 62.

* Daghvaert van de Staten van Hollandt, gehouden in den Hage.

Den 28. September, 1552.

P R Æ S E N T E N.

Den Heere *van Assendelft*,
Van Duyen-Voirde.
Van Obdam,
ende
Arent van Hardinghsvelt,
Van wegen D'EDELEN.
Huijch Coel, Thesaurier,
Pieter van Beveren,
Mr. Jacob Muys,
ende
Mr. Claes Bartholomeusz,
VAN DORDRECHT,
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Jan Sasbout, Burgermeester,
Jan Dirck Herpertsz,
ende
Mr. Adriaen van Leijden,
VAN DELF.
Gerrit Beukelsz, Burgermeester,
ende
Adriaen Jansz,
VAN LEYDEN.
Joost Buyck, Burgermeester,
ende
Mr. Adriaen Sandelijn,
VAN AMSTERDAM.
Jan Dircksz 't Hoen, Burgermeester,
ende
Mr. Gerrit de Gruter.
VAN GOUDA.

Omme te hooren 't rapport van de Gecommitteerden, ten Hove geweest hebbende, omme te hebben confirmatie van 't Haertgelt van de prætense Vryen, &c. Omme te hooren rapport van den Ontfanger Coebel, die in Brabant en

1552. den 28. Septemb.

en Vlaenderen geweest was, omme te soecken Koopers van Renten, oock omme te disponeeren op 't salaris van den voorschreven Coebels ontfangh, en omme te verstaen tot eenen nieuwen omslagh.

BY den Advocaet 't voorsz eerste rapport als vooren gedaen zijnde, en voorts 't tweede rapport verhaelt hebbende, dat de voorsz Coebel niet meer Koopers en hadde konnen krijgen, dan de somme van acht duysent en ontrent seven hondert guldens, en dat de Koopers van geen gelt en wouden scheyden, dan mits hebbende haer Brieven bezegelt, volgende den teneur van seeckere Copie van een Rente-brief, by den Advocaet de Staten voorgelesen, soo is by de Edelen, volgens seeckere uytslagh, by den Heere van Assendelft gedaen, op 't believen van de andere Gedeputeerden by maniere van oopeninge geresolveert, dat alsoo de Staten van Hollandt Sijn Keyserlijcke Majesteyt schuldigh zijn, uyt sake van de laetste Beede extraordinaris, twee hondert duysent guldens, daer af een hondert duysent guldens voor de helft vergadert zijn by de Schiltalen, en voor de andere helft by 't Haertgelt, van welck Haertgelt niet meer gekomen en is dan seven en dertigh duysent guldens, soo dat 'er als noch resteren dertien duysent guldens, van welcke dertien duysent guldens de acht duysent seven hondert guldens betaelt sullen werden van de penningen die komen sullen van de voorsz verkoopinge van Renten buyten 's Landts, in

NB. Dat den Ontfanger Coebel last heeft van den Heere van Assendelft de Rentbrieven terstont te doen maecken en bezegelen, en de penningen te ontfangen, en in betalinge te leveren den Ontfanger Generael Grammay.

1552. den 28. Septemb. Brabant, Vlaenderen en tot Mechelen gedaen; ende de reste, bedragende vier duysent drie hondert guldens, sal willighlijcken komen van 't Haertgelt van de Steden en Dorpen, in de Schilttale niet begrepen, daer toe den Ontfanger Coebel op sijnen naem heffen sal executorien, en de onwillige bedwingen by Gyselinge ende anders, ten uyteynde toe, en valt 'er oppositie, * 't Gemeene Landt betreffende, sal 't Gemeene Landt die saecke aennemen en defenderen, ende indien de oppositie concerneert den Keyser, sal den Procureur Generael 't Proces aennemen, in welcken gevalle 't contingent van de Opposante overgelevert sal werden aen hare Majesteyt de Koninginne, in betalinge of afkortinge van de voorsz reste, en aengaende de vijftigh duysent ponden te furneren by extraordinaris wegen, dewelke de Staten noch schuldig bleven door 't laetste termijn, dat vallen sal ultimo October toekomende, sal noodigh wesen deselve te vinden binnen 's Landts, te weten, dat elck van de Steden, groot en kleyn, en oock van de Dorpen, by verkoopinge van Renten op 't Gemeene Landt sullen opbrengen haer contingent, na advenant van de Schiltalen, welcke portie en contingent elck van de voorsz Steden, groot en kleyn, sullen mogen vinden in den haren, op den geenen die tot geen Leeninge geconstringeert en zijn geweest, elck na haer faculteyt, dewelcke hunluyden ongelijck best kennelijck is dan de Commissarissen van de voorsz Leeninge, ofte sullen elcks den anderen uyt hare Steden

* Bl. 63.

ver-

1552. den 28. Septemb.

verwilligen, en oock constringeren, is 't noot, tot furnisssemente van haerluyder somme; ende in de Dorpen sullen by advise van den Gerichte twee of drie uytgekipt en gekooren mogen werden, om elck Dorps portie in de voorsz vijftigh duysent guldens op te brengen, voor alle welcke opbrenginge eenen yegelijcken, soo wel in de Steden als Dorpen geseten, op 't Gemeene Landt verzegelt sullen werden Brieven van Los-renten, den penningh sestien, veertien of twaelf, als elck in den sijnen best sal weten te verkrijgen, of indien 't den Staten belieft, sal gestelt werden seeckere taxe, als van sestien of anders, daer eenparigheyt inne geobserveert sal werden; maer vermits apparentelijck niet wel practicabel en sal wesen by de voorsz wegen, voor den laetsten October voorsz, te furneren de voorsz vijftigh duysent guldens, en dat hare Majesteyt de Koninginne, overmits de noodt niet en sal willen langer vertoeven, soo soude men de voorsz somme van vijftigh duysent guldens tot Antwerpen op Financie mogen halen, betalende twaelf ten hondert, of min, waer 't doenlijck, 't welck by raminge loopen soude tot den dertienden Februarii naestkomende, sestien hondert vijf en twintigh guldens, 't welck schijnt beter gedaen dan gelaten.

Ende omme de voorsz somme van sestien hondert vijf en twintigh guld. dat verloop van de jaerlijcksche Renten, ende oock de losinge van dien te vinden in de ses Groote, en in de kleyne Steden, den Hage voor een

Stadt

1552.
den 28.
Septemb

Stadt gereeckent, opsetten voor den tijdt van vier jaren den Impost van een braspenningh op elck vat Bier, dat gedroncken soude werden; op elcke ame Dortsche ritsinge, seven stuyvers en een halven; op een pointzoen Fransche Wijn ses stuyvers, en op elck oxhooft vier stuyvers en een halve, op een ame Spaensche Wijn, of andere heete Wijnen, negen stuyvers en een oortjen; alle het welcke naer advenant van den geheven Impost in de jaren vier en veertigh, vijf en veertigh en ses en veertigh, by estimatie jaerlijks bedragen soude negen duysent en vijf hondert guldens als vooren, waer inne men, naervolgende d'Acte van consent, mede souden contribueren alle de besloten Steden, in de Schiltale niet begrepen, of haerluyder portie en contingent de Koninginne in betalinge overleveren, te meer, dat eenige van hunluyden in de voorsz jaren in gelijcken Impost oock gecontribueert hebben, van welcken Excijs niemant vry wesen en soude, Edel noch on-Edel, Officier, Geestelijcke of Wereltlijcke, in den Hage ofte eenige van de Steden woonachtigh; en vermits seer difficil soude vallen gelijcken Impost te heffen op 't platte Landt, en dat het selve oock seer weynigh uyt soude brengen, soo soude men oock 't voorsz platte Landt voor gelijcke vier jaren, jaerlijcks van elcke
* Bl. 64. Haertstede soude doen * betalen drie stuyvers, waer inne niet gereeckent en souden werden Poorteren van Steden of andere Huysen hebbende, die sy selfs gebruycken, op 't platte Landt staende, soo verre deselve

me-

1552. den 28. Septemb.

mede contribueeren in den voorsz-Impost, welck Haertgelt, naer voorgaende reeckeninge, by estimatie jaerlijcks bedragen soude acht duysent guldens, en hier op gereeckent de portie van de Dorpen, in de Schiltale niet begrepen, onseecker, die de Staten mede te bate sullen komen, in welck Haertgelt mede contribueeren sullen de Edelen, Pærlaten en Prælatissen, en alle Geestelijcke Persoonen, die in den voorsz Impost niet en contribueeren; en indien bevonden wierde de portie van 't platte Landt niet equipollent te wesen, de portie van de groote en kleyne Steden, met den Hage, afgetogen haerluyder ordinaris gratie, sal op 't selve platte Land als dan verhooginge gedaen mogen werden tot redelijckheyt, soo dat by de voorsz estimatie de voorsz twee Imposten jaerlijcks sullen uytbrengen meer dan seventien duysent vijf hondert ponden, maeckende in de voorsz vier jaren seventigh duysent guldens, waer mede dat hooft-gelt, beloopende vijftig duysent guldens, dat verloop van Renten, die altemet gelost sullen werden, geëstimeert tot negen duysent guldens, en de voorsz festien hondert vijf en twintigh guldens gequeten en betaelt zijnde, soude daer noch overschieten meer dan negen duysent guldens, die dienen souden tot lossinge van de Rente in Brabant in Vlaenderen verkoft.

De Gedeputeerden van Dordrecht verklaerden genoegh te vreeden te wesen, hun met de voorsz Edelen conform te maecken, maer niet gaerne en souden komen aen de voorsz Finantie, en oock hun laten duncken dat by

1552. den 28. Septemb.

't voorsz middel van de lossinge groote ongelijckheyt en inegualité soude vallen, alsoo men veel Ambachts-luyden soude vinden binnen de Steden woonende, niet hebbende dan sy met haren suyren arbeyt dagelijcks winnen, die by den voorsz Impost binnen drie jaren soo veel souden opbrengen, als veele rijcke Landtluyden by 't Haertgelt voor een jaer, niet te min dat men als nu principalijck behoorde te resolveren op 't opbrengen van de penningen in promptis, en dat men naderhandt op de quijtinge van dien wel soude disponeren; en soo verre d'andere Gedeputeerden daer op rapport namen, waren van meeninge oock in den haren rapport te begeeren.

De Gedeputeerden van Haerlem, Delf, Leyden, Amsterdam en Gouda, verklaerden, dat alsoo sy als nu eerst rapport van de Gedeputeerden, boven geweest hebbende, by monde van den Advocaet gehoort hadden, geen eyndelijcke Resolutie hadden konnen nemen, versochten daer op een kort rapport, ende den voorsz uytslagh by den Heere van Assendelft by geschrifte, omme daer op in den haren te mogen communiceren, dan de Gedeputeerden van Amsterdam hebben noch een ander middel uytgeslagen, als dat elck van de Steden, platten Lande en Dorpen haer portie van de vijftigh duysent ponden souden opbrengen naer advenant van de Schiltalen, die elcks in den sijnen by voorgaende Octroy soude mogen vinden by verkoopinge van Renten, Leeningen, Impositien, Capitael ofte anders, ende soude elck

in

1552. den 28. Septemb.

In 't fijne de last van dien jaerlijcks dragen, mitsgaders oock de lossinge.

Geen provisie den Vryen te verleenen, noopende 't Haertgeldt.

OOck is by de voorsz Gedeputeerden eendrachtelijck geresolveert, dat men Staetsgewijs aen hare Majesteyt de Koninginne soude vervolgen besllooten Brieven aen de Heeren van den Grooten Raede, daer by hun belast sal werden geen provisie te verleenen aen de pretense Vryen in 't Haertgelt, dan mits namptiserende by provisie 't selve Haertgelt.

Dit is afgeslagen, alsoo te vooren de Gedeputeerden, ten Hove geweest hebbende, geweygert hadde geweest.

* Bl. 65.

Versoeck, om te vervolgen het afdoen van het Placaet, om af te doen de acht ten hondert van den Haring die uyt dese Landen gevoert sal werden.

* NOch heeft den Heere van Assendelft, op 't versoecken van wegen die van Delf en Schiedam gedaen, daer by sy begeerden vervolg gedaen te werden aen hare Majesteyt, omme afgedaen te hebben 't Placaet, disponerende dat men van den Haringh, die uyt dese Landen gevoert sal werden, gehouden te wesen te geven acht ten hondert, en noch eenige andere poincten, als cautie en certificatie, &c. ten achterdeel en belastinge van de Visschers, verklaert dat hy tot dien eynde hare Majesteyt de Koninginne geschreven hebbende, daer op antwoordt ontfangen hadde, dat hare Majesteyt te vreeden was, dat den Haringh alomme in Duytslandt vrye getransporteert en gevoerdt soude mogen werden, maer niet in Engelandt; en dat 't Hof van Hollandt verstondt, dat onder die clausule Duytslandt en Oostlandt

me-

mede gecomprehendeert was, en dat 't Hof sulcks aen den Officier van Amsterdam, ofte Ontfanger van dien geschreven hadde, dat sy den selven Haringh souden laten passeren.

Rapport van die van Leyden en Gouda, omme hun conform te maecken in de drie duysent guldens tot den Haringh-vaert.

DEn Heere van Asendelft heeft aen die van Leyden en Gouda versocht dat sy met den anderen hun souden conform willen maecken in de drie hondert duysent guldens, tot hulpe en vorderinge van den Haringh-vaert geaccordeeft, op dat 't Hof van Hollandt niet genootsaeckt en soude wesen breder daer van aen hare Majesteyt de Koninginne te schrijven, en dat sy ten dien eynde souden doen rapport, 't welck sy aengenomen hebben te doen.

De Edelen, die van Dordrecht en Delft resolveren op 't salaris van Coebel, over diversche Ontfangen die hy hadde gehad.

OP 't salaris van Coebels ontfangh, is by de Edelen, die van Dordrecht en Delf geresolveert, dat alsoo hy diversche ontfangen hadde gehadt, en dat in de sommige soo veel moeyte niet gelegen en was als in d'andere, men deselve soude mogen geven en toevoegen duysent guldens, indien hy daer mede te vreeden was, en indien niet, elf hondert guldens, of dat sy te vreeden waren 't selve te blijven in 't seggen van den Hove van Hollandt; maer de Gedeputeerden van Haerlem, Leyden, Amsterdam en Gouda verklaerden geen verder last te hebben dan tot acht hondert guldens; en vermits Coebel, by hunluyden ontboden zijnde, verklaert hadde met de duysent guldens niet te vreeden te willen wesen, maer dat hy soo veel behoorde te hebben als zijn Voorsaten ge-

1552.
den 28.
Septemb.

gehadt hadden, en evenwel de saecke te vreeden was te blijven aen den Hove van Hollandt, soo hebben de voorschreve vier Gedeputeerden, noopende 't voorsz blijven, rapport in den haren genomen.

Gecommitteerden op de vacatien van den Advocaet.

OP 't versoeck by den Advocaet gedaen, omme te hebben Ordonnantie op seven sijner voorgaende reysen, en op diversche andere reysen by seeckere Gecommitteerden gedaen, is verklaert dat deselve gesteldt soude werden in handen van de Pensionarissen van Dordrecht en Delf, om deselve te tauxeren, en alsdan Ordonnantie gepasseert te werden.

Versochte expeditie van de Weduwe van den Audiencier Vereyken.

OP 't versoeck by den Advocaet, ter begeerte van de Weduwe van den Audiencier, door versoeck van den Præsident Viglius gedaen, omme te hebben twee hondert guldens voor de expeditien, by den voorsz Audiencier, zedert den jare vijftien hondert vijf en veertigh voor 't Lant gedaen, en de versochte Mantel by Coenraet de Boode van 't Land, verklaert, dat van elcks een Articul by den Advocaet in den staet van den toekomenden ommeslagh gestelt soude werden; mitsgaders oock van de expeditien van den Griffier van Hollandt; dat evenwel de Pensionarissen van Dordregt en Delf doorsien souden de Declaratie, by den voorsz Griffier overgegeven, omme te weten wat men hem behoorde toe te voegen.

1552. den 28. Septemb.

* Bl. 66.

Salaris van de Haertste den voor de Baillu-wen ende Schouten ten platten Lande.

OP 't versoeck van de Bailluwen en Schouten ten platten Lande, omme te hebben haer Salaris, ter causе van de beschrijvinge van de Haertsteden, by hun helpen doen, is geresolveert dat elcks in den zijnen, tot discretie geloont sal werden, in alder voegen als in de groote en kleyne Steden gedaen is; sonder dat 't selve tot laste van den Lande behoordt te komen.

Die van Delfen Gouda gecommitteert geweest zijnde in de saecke van de Weduwe van Vranck van der Henne.

DIe van Delf en Gouda, hebben, als Gecommitteert geweest zijnde, t'anderen tijden by de Staten, in de saecke van de Weduwe Vrancks van der Henne, jegens de Staten van Hollandt verklaren te vreeden te zijn te compareren voor den Heere van Assendelft, als Commissaris, in de toekomende Weeck, naer dat die Daghvaert gehouden sal zijn, ende is den Heere van Assendelf oock te vreeden geweest als dan daer toe te verstaen, alwaer oock de Weduwe voorsz van hare andere saeke, beroerende de drie en dertigh duysent guldens, daer van te veel ontfangh gemaeckt is, oock sal mogen vertoonen, omme 't selve by den Heere van Assendelf gesien zijnde, in de reeckeninge gecorrigeert te mogen werden.

Dagh-

1552. den 3. 4. 5. en 6. October.

Daghvaert van de Staten van Hollandt, gehouden in den Hage

Op den 3. 4. 5. en 6 October, 1552.

PRÆSENTEN.

De Heeren van *Assendelft*,
Van Duyenvoirde,
Van Obdam.
Otto van Egmont,
ende
Arent van Hardincxvelt,
Van wegen d'EDELEN.
Huych Coel, Thesaurier,
Mr. Claes Bartholomeusz,
ende
Mr. Willem Schoock,
VAN DORDRECHT,
Mr. Quirijn Dirksz, Burgermeester,
ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Jan Sasbout Burgermeester,
Jan Dirck Herpertsz,
ende
Mr. Adriean van Leyden.
VAN DELF.
Gerrit Beuckelsz, Burgermeester,
Joost Jacobsz, Burgermeester,
ende
Mr. Jacob de Milde,
VAN LEYDEN.
Joost Buyck, Burgermeester.
Claes Gerrit Mattheusz,
ende
Mr. Adriaen Sandelijn,
VAN AMSTERDAM.
Jan Dirckſz't Hoen, Burgermeester,
ende
Witte van der Henne,
VAN GOUDA.

Omme te vinden de laetste helft van de hondert duysent guldens, die by extraordinaris wegen opgebracht moeten werden voor 't uytgaen

1552. den 3, 4, 5, en 6. October.

van dese jegenwoordige maendt, omme te disponeren op 't salaris van den Ontfanger Coebel, ende op noch eenige andere poincten.

den 3. October,

Den 3 *October*, 1552.

Openinge van 't eerste point.

ZYn eenige openingen gedaen, noopende 't voorsz eerste poinct, maer en is geen eyndelijcke resolutie genomen.

Vacatien van de Hooft-Officiers in de Steden.

Ten selven dage is mede geresolveert dat de Hooft-Officiers die de beschrijvinge van de Haertsteden hebben helpen doen, sullen van hare vacatien Ordonnantien versoecken aen den Hove van Hollandt, * omme volgende dien elck in de sijne betalinge gedaen te werden.

* Bl. 67.

Besegelinge van de Rente-brieven.

OOck is geresolveert dat de Rente-brieven, van de Kooperen buyten s'Lands bezegelt sullen werden by de ses groote Steden.

Versochte Acte van indemniteyt by Coebel, omme de pretense Vryen te constringeren tot betalinge van het Haert-geldt.

IS mede eendrachtelijck geresolveert op 't versoeck van Coebel, daer by hy begeerde Acte van indemniteyt van de Staten, mits dat hy te vreeden hadde geweest, dat d'Executorien op sijnen naem, als Ontfanger van de Staten gemaeckt souden werden, omme de prætense Vryen te constringeren tot betalinge van 't Haertgelt, dat deselve Vryen by Coebel gegyselt zijnde, hy default jegens hem sal doen nemen, ende een andere gyselinge op meerder pœnen; en-

1552. den 3. October,

ende daer na by faute van non-comparatie tweede default, en uyt krachte van dien toegelaten zijn intendit over te leggen, en een ander Mandament omme 't voorsz intendit te sien verifieren, en dat men 't selve Default hare Majesteyt over sal leveren, in betalinge van de diligentie by de Staten gedaen, en sal 't Gemeene Landt de kosten van dien dragen, soo dat den Ontfanger niet van nooden en heeft eenige Acte van Indemniteyt.

De Gedeputeerden zijn vermits haer discoort apart gehoort door den Heere van Assendelft en Suys.

ALsoo de Staten niet en kosten accorderen in 't opbrengen van de laetste vijftigh duysent guldens, soo hebben de Gedeputeerden van Dordrecht, Haerlem, Delf en Gouda, aen den Heere van Assendelft versocht, dat hy elck van de Steden apart soude hooren, omme deselve tot een eyndelijck accord te mogen brengen; maer die van Leyden en Amsterdam verklaerden dat 't selve verlooren moeyte soude wesen, want niemant van de Steden den anderen te bate soude willen komen; dan hebben hun eyndelijck met den anderen mede conform gemaeckt, mits welcken den Heere van Assendelft te vreeden geweest is elck apart te hooren, tot sijnen hulpe genomen hebbende Suys.

den 4. October.

Den 4. October, 1552.

Assendelft en Suys besigh om de Gedeputeerden te hooren

ZYn de Heeren van Assendelft en Suys besich geweest om de voorschreve Gedeputeerden tot Accord te brengen.

 Den

Den 5. October, 1552.

Accord van de Gedeputeerden als vooren, waer by de laetste hondert duysent guldens souden gevonden werden.

HEbben de voorsz Gedeputeerden, naer voorgaende Inductie van de voorsz twee Heeren, gesamentlijck geaccordeert, dat de voorschreve laetste hondert duysent guldens gevonden souden werden by verkopinge van Renten op 't Gemeene Landt, en voorts breeder als de Acte daer van zijnde dat vermelt, die onder den Advocaet berust; dan die van Haerlem en Amsterdam namen rapport, noopende de draginge van 't fraict van de Penningen, die op Financie gelicht souden moeten werden, overmits de minderinge van de portie van die van Delf, beroerende de vreemde Bieren, soo wel souden contribueren in den Impost als de Binnenlantsche Bieren, en hoopten wel last te krijgen hun met den anderen conform te maecken.

Den Haringh ten minsten in Oostlandt te mogen voeren.

NOch is by de voorsz Gedeputeerden eendrachtelijck, op 't aengeven van die van Amsterdam, geresolveert dat men vervolgen soude aen den Raede, ten eynde sy souden willen schrijven aen de Koninginne, dat den Haringh ten minsten in Oostlandt gevoert soude mogen werden, sonder gehouden te wesen cautie te stellen, naer inhouden van 't Placaet, in * date den negenden October vyftien hondert een en vijftigh, alsoo daer door geschapen ware den Haringhvaert, de eerste reyse gedaen zijnde, achter te blijven, mits dat de uytheemsche Koopluyden sulcke cautie niet en

Bl. 68.

1552. den 5. October.

weten te verkrijgen: Dat oock alle andere Koopluyden dickwijlen niet en weten te verklaren waer sy haren Haringh best souden mogen vertieren, en by tempeste en onweder, tot diversche tijden in andere Havenen, dan by hunluyden gedestineert, waren gedwongen geworden aen te komen, en daer van qualijck certificatie souden verkrijgen, dan van haer eerste Verklaringe: Dat oock sulcke en gelijcke Certificatien in Oosten qualijck zijn te verkrijgen, overmits de sobere Havenen aldaer zijnde, en dat 'er geen publique Persoonen en waren, en daer en boven die van Oostlandt niet gewoon en zijn, noch oock en souden willen sulcke Certificatien passeren, dat oock in Oostlandt meest sulcken Haringh vertiert werdt, die men alhier en in Duytslandt niet en soude mogen slijten, nochte oock te venten brengen; dat oock 't selve vervolgh gedaen soude werden aen de Koninginne, bysonder aenschouw nemende op hare Majesteyts Missive, in date den een en twintighsten September laetstleden aen den Heere van Assendelft geschreven, in conformité van dien, niet tegenstaende hare Majesteyts Missive ter contrarie van den Schout van Amsterdam, geschreven in date den ses en twintigsten derselver maent; en zijn om 't selve te vervolgen gecommitteert de Pensionaris van Dordrecht Schoock, en een van Delft met den Advocaet, en dat den voorsz Schoock van Dordrecht ten selven fine mede sal reysen by den Stadthouder, en van daer boven komen by de Koninginne; dat

1552. den 5. October.

't voorsz versoeck by den Advocaet aen den Raede, of aen den Heere van Assendelft gedaen zijnde, heeft, naer dien hy met sijne mede-broeders gecommuniceert hadde, voor antwoorde gegeven, dat alsoo by den Raede eens, noopende dese saecke, tot faveur van de Visschers geadviseert was, als bleeck by 't voorsz Extract van hare Majesteyts Missive, hun luyden niet geraden en dochte weder van dese saecke te schrijven.

Geschil op Coebels salaris.

Die van Haerlem, Leyden, Amsterdam en Gouda, rapport genomen hebbende op 't geschil van Coebels salaris of sy dat souden willen blijven in 't seggen van den Hove, voor antwoorde te geven, geen last te hebben die saecke aen den Hove te blijven, omme de consequentie wille, en dat hem dochte dat Coebel met de acht hondert guldens hem in 't hooren van de reeckeningen toegeleydt, wel behoorde te vreeden te zijn, niet te min, was hy met een hondert guldens meer of wat bet te contenteren, souden daer inne lichtelijck condescenderen, dat men evenwel van zijn toekomende salaris, beroerende de hondert duysent guldens van de jegenwoordige Beede, met hem soude overkomen, dan die van Haerlem verklaerden mede dat sy te vreeden souden geweest hebben by die saecke te blijven, soo verre sy van den anderen gevolgh hadden.

By provisie een

De Staten, niet gereet wesende op het staecken by Coebel henluyden gelevert om

den 5. October.

om een ommeslagh te maecken, hebben geaccordeert als nu by provisie ommeslagen te werden een stuyver op elcke Schildt, daer inne die van Delf by provisie volstaen sullen, midts betalende achtervolgende haer Acte provisioneel.

stuyver op elck Schilt om te slaen.

NAer noen hebben de Pensionarissen van Haerlem ende Leyden, met den Advocaet, als gecommitteert zijnde van de Staten, gehandelt met Coebel, noopende sijn salaris, dat hy te vreeden is geweest met twaalf hondert guldens, daer van hy duysent guldens promptelijck ontfangen sal, en de laetste twee hondert guldens op 't slot van den Impost, die uyt krachte * van dat jegenwoordige consent gegadert sal werden, waer van by de voorsz Gecommitteerden de Staten rapport gedaen zijnde, om te weten of sy in 't selve accord souden willen accordeeren, soo hebben die van Dordrecht en Haerlem verklaerdt daer mede te vreeden te zijn; maer die van Delf, Leyden, Amsterdam en Gouda namen rapport, en hoopten wel last te krijgen hun met den anderen conform te maecken.

Coebels Salaris by eenige Gedeputeerden over een gekomen.

* Bl. 69.

NA dat de Pensionarissen van Dordrecht en Delf, als Gecommitteerden van de Staten, omme te visiteren de Ordonnantien van seeckere Gedeputeerden van de Staten, en van den Advocaet, rapport doende, hun lieten duncken, dat overmits de kostelijckheyt van teeren ende Wagenhuyr, de Gedeputeerden, reysende in 'sLandts

Visitatie, noopende 't salaris van den Advocaet en andere Gedeputeerden.

den 5. October-

saecken, wel behoorden een schellingh daeghs meer te hebben, en den Advocaet na advenant, soo hebben die van Dordrecht geresolveert 't selve wel redelijck te wesen, maer die van Haerlem en andere seyden genoegh te wesen de verhoogingė van vier stuyvers, namen evenwel gesamentlijcken daer op rapport, en begeerden de Ordonnantien, de Gecommitteerden gelevert, selver te sien, om te weten hoe veel dagen daer gestelt waren, en alsdan die te passeren.

den 6. October.

Den 6. October, 1552.

Resolutie van 't Drinck-bier van de Brouwers, wat sy voor Excijns geven souden.

IS, roerende 't drinckbier van de Brouwers, wat sy voor Excijns geven souden, naerdien 't selve by die van Haerlem en Delf gebleven was aen den Raedt, is by hunlieden verklaert, dat alsoo de voorsz Brouwers in de jaren vijftien hondert vier en veertigh, vijf en veertigh en ses veertigh van 't twee en veertighste vat gegeven hadden twee stuyvers, van gelijcken nu naer advenant geven sullen van 't twee en veertighste vat eene stuyver, ende is 't selve sulcks ter begeerte van de andere Gedeputeerden in de Acte van consent.

Ordonnantie op seeckere Gedeputeerden.

OOck is den Advocaet belast de voorsz Ordonnantie de Gedeputeerden van de Staten te passeren, sulcks die by hem gemaeckt waren.

Die

1552. den 6. October.

Ordonnantie op den Advocaet.

DIe van Haerlem en Gouda gecommitteert zijnde omme d'Advocaten Ordonnantie te passeren, hebben hem voor de seven reysen, in de voorsz Ordonnantie gesteldt, toegeleyt hondert vier en veertigh dagen, tot ses en dertigh stuyvers 's daeghs.

Appellatie, gedaen van den Appointemente, gegeven tot voordeel van die van den Briel.

DEn Advocaet is belast te appelleren van seecker Appointement van den Hove, in date den sestienden October vijftien hondert twee en vijftigh, daer by verklaert is, dat de Staten van Hollandt die van den Briele, ter oorsaecke van de onkosten by hunlieden gehadt, in 't weder oprechten van de Houte Caep, die sy door Ordonnantie van den Hove nedergeleyt hadden, gerestitueert soude werden hondert vijftigh guldens, alsoo 't selve nu eerst tot haerder kennisse gekomen is, ende zijn gecommitteert Mrs. Jacob van den Eynde, ende Adriaen Sandelijn, om de stucken van dien te doorsien, en de saecke te vervolgen, welcke appellatie oock by den Advocaet gedaen is, die daer Acte af genomen heeft.

Van penningen te brengen in Coebels handen.

DE voorsz Gedeputeerden hebben eendrachtelijk verklaert geen penningen over te brengen in Coebels handen, tot koopinge van de Losrenten tegen den penningh twaelf, tot furnissement van de vijftigh duysent guldens, achtervolgende d'acte van consent, dan naer den twintighsten deser maent October.

Coe-

1552. den 6. October.

* Bl. 70.

Eysch by Coebel gedaen, van diversche fijne ontfangen.

* COebel heeft geëyscht voor den ontfangh van 't Haertgelt den vijftighsten penningh, mits dat hy alle de particuliere Ontfangers, buyten kosten van 't Landt, loonen sal van den Impost den tachtighsten, van de verkoopinge van Renten den tnegentighsten, ende van de Finantie den hondertsten penningh, waer op de voorsz Staten rapport genomen hebben, mitsgaders op de Requeste van die van den Hage, op de augmentatie van de Daghgelden van de Gecommitteerden van de Staten, noch wie ontfangen sal de penningen, komende van de verkoopinge van Renten; noch of Coebel betalen sal alle vacatien naer ordonnantie van den Hove, ofte van de Staten; of de Gedeputeerden van de Steden, reysende in s' Landts saecken, mede betaelt sullen werden tot 's Lands kosten, gelijck de Edelen; en hebben geresolveert weder in de Herberge te wesen, omme hier op te concluderen, den veertienden deser maent, ende versocht dat de Edelen mede beschreven souden werden, 't welck den Advocaet van den Heere van Assendelft begeert hebbende, heeft geseyt van geenen noode te wesen de Edelen te beschrijven, en dat hy henluyden hier inne soude vervangen.

Den Advocaet voortaen seven en dertigh stuyv.

ALsoo den Advocaet de Bode van 't Landt daeghs een stuyver meer geeft, is geseyt dat hy daeghs van sijn reysen hebben sal seven en dertigh stuyvers, tot anders sal wesen geordonneert.

Den

1552. den 8. October.

Den 8. *October*, 1552.

Reyse van de Gedeputeerden nae 't Hof.

IS den Advocaet, Mr. Willem Schoock en Jan Joosten, van Delft gereyst naer Brussel by de Koninginne, om 't geene voorsz is te vervolgen.

Den 15. October.

Den 15. *October*, 1552.

Appoinctement, beroerende het uytvoeren van den Haring buyten 's Lands.

HEbben de voorsz Gecommitteerden, op de Requeste, daer by sy versochten dat hare Majesteyt de Koninginne gelieven wilde te accorderen, dat de Koopluyden haren gevangen Haringh vryelijck en sonder betalinge van acht ten hondert, en stellinge van een nieuwe cautie in Oostlant en andere omleggende Landen, souden mogen voeren, niet tegenstaende voorgaende interdictie, en dat den Officier en Tollenaer van de Gecommitteerden, tot den ontfangh van den Impost van de Koopmanschappen, wierde belast 't selve te gehengen en gedoogen, anders niet voor Appoinctement mogen krijgen, dan dat de Koninginne, volgende de Declaratie, voormaels gegeven, op 't geene daer toe dese Requeste tendeert, verstaet dat men van den Haringh en andere Koopmanschappen, die men nae Oostlandt te Lande sal willen brengen, geen cautie ofte recht van congie en behoort te eysschen, maer aengaende 't geene dat uytgaet ter Zee, onder de naem en couleur van Oost-landt, moet cautie gestelt werden, volgende 't Placaet.

En-

den 15. October,

Solutie by Viglius gegeven, op de middelen van de Requeste van den uytvoeringh van den Haringh.

ENde omme te resolveren op de middelen van onse Requeste, so heeft den Præsident Viglius geseyt, dat de cautie van den Haringh, die over Zee gebracht werdt, by 't Placaet geëyscht wert, om te obviren 't bedrog, dat dagelijcks gebeurt, welcke cautie goede Koopluyden, niet willende useren van eenige fraude, wel weten te verkrijgen, maer drie of vier Koopluyden van quaden name, die onder 't dexel van haren Haringh in Oostlandt te voeren, deselve in meeninge zijn in Engelandt of Vranckrijck te transporteren, deselve cautie niet weten te verkrijgen; en dat sulcke Koopluyden van quaden name niet alleen gepooght en hadden Haringh in Vranckrijck te voeren, maer *de facto* aldaer gebracht hadden Munitien van Oorloge * als Busch-poeder, Salpeter, en diergelijcke, 't welck by informatie præcedente volkomentlijck genoegh gebleecken was, en waren oock eenige ter dier cause gecorrigeert, hoewel hare Majesteyt 't uytterste inhoudt van de selve informatie niet te kennen gegeven was, overmits hare Majesteyt geen oorsaecke en soude hebben rigoureuser Placaten te doen expedieren.

* Bl. 70.

den 22. October.

Den 22. October, 1552.

Octroy voor de ses groote Steden, omme te mogen verkoo-

HEbben de voorsz Gecommitteerden verkregen Octroy, daer by de ses groote Steden geaccordeert is, om binnen hare Muyren, tot furnissemente van hare portie te mogen verkopen Lijf-renten tegen den penning acht of daer omtrent, op een lijf al-

alleen, dat sy weder gehouden sullen wesen elck haer portie te employeren tot koopinge van Los-renten op 't Gemeene Landt tegens den penningh twaelf, en wederomme elck in den haren gerembourseert zijnde van 't Gemeene Landt, van de Hooft-somme die sy elck opgebracht sullen hebben by verkoopinge van Lijfrenten, gehouden sullen wesen die te employeren tot aflossinge van de Los-renten, voor soo verre als deselve strecken mogen, ende soo sy best bevinden sullen oorbaer te wesen, dan hebben uyt 't voorsz versoeck, oock by advise van Sandelijn, geroyeert dese clausule: *En dat sy daer toe sullen mogen constringeren de Inwoonders, elck in den haren, soo verre 't noot is*; overmits de Præsident sustineerde 't selve geheel onredelijck te wesen, en dat wy 't selve niet en behoorden te begeeren, op dat by den Prince niet genomen en soude werden in consequentie, immers seyde soo veel meer, dat al woude hare Majesteyt de Koninginne tot de selve constraincte verstaen, hy volgende sijnen Eedt daer tegens soude moeten wesen, en 't selve beletten.

pen Renten binnen haer Muyren.

DEn Advocaet den laetsten October 't huys gekomen zijnde, heeft aen den Heere van Assendelft, van 't geene voorsz is, rapport gedaen, en voorts ter begeerte van Coebel hem geseyt dat hy op finantie geen geldt en weet te krijgen, oock den penningh sestien; maer dat hy van de achtthien duysent guldens, by verkoopinge van Los-renten tegen den penning twaelf, tien duy-

Rapport van den Advocaet, en dat Coebel geen geldt op Finantie en wiste te verkrygen.

1552. den 12. October.

duysent guldens gevonden hadde, en dat den Heere van Assendelft soo veel soude willen doen, dat de resterende acht duysent guldens by verkoopinge als vooren, in Hollandt gevonden mochten werden; en naer Mr. Adriaen van Leyden hem geseyt hadde, soo soude men deselve wel binnen Delf krijgen, en na den Rentmeester van Zuyt-Hollandt hem geseydt hadde, soo soude men in Zuyt-Hollandt wel twee duysendt guldens krijgen; en voorts ter begeerte van Schoock en de Milde hem geseydt, dat alsoo de Finantie van de voorsz achttien duysent guldens nu cesseren, oorbaerlijck scheen den Impost die men soude opstellen, voor de helft te minderen; waer op den Heere van Assendelft voor antwoorde gaf, dat hy wel meende by verkoopinge van Renten noch te vinden vier duysent guldens, en soude sien wat men noch meer mochte krijgen; en aengaende de minderinge van den Impost, dat 't selve niet doenlijck was, overmits de Brieven tot dien eynde dienende, al uytgesonden waren, en dat kleyn Interest was van een half jaer.

den 13. Dec.

Den 13. *December*, 1552.

Ordonnantie op Pel, cum suis.

GElevert aen Pel twee Ordonnantien, d'eene spreeckende op hem, Cornelis Michielsz Dolman, Jacob Danielsz tot Schiedam, en Lucas Dirckſz van Enckhuysen; en d'ander op hem; Pieter Sasbout, ende den voorsz Jacob Danielsz

Den

den 18. Dec.

* Bl. 72.

Den 18. December, 1552.

Uytdoeninge van den brant by die van Antwerpen.

GEreyst na Brussel, door ordre van den Heere van Assendelft en de Staten, omme Staetsgewijse te defenderen de saecke van die van Dordrecht, jegens die van Antwerpen, beroerende 't doleren van haren brant, en de herbrandinge op hare Haringh-tonnen, by die van Antwerpen gestelt.

den 21. Dec.

Den 21. December, 1552.

Rapport van den Præsident wegens de Haringh vaert.

TOt Brussel gekomen zijnde, hebben mijn Heere den Præsident geseyt, hoe dat den Haringhvaert in den Lande van Hollandt niet alleen merkelijck goet en dede tot vermeerderinge van de Negotiatie, maer dat oock veele duysenden van Menschen daer mede haer Winter-kost wonnen, die anders nootsaeckelijck souden moeten mendiceren; ende hoewel in deselve Neringe niet en behoorde by yemant empeschement gedaen te werden te min, alsoo de Reeders dit jegenwoordige jaer seer onprofijtelijck en ten achteren gevischt hadden, en daer en boven deselve Reeders boven dat lastgeldt, en de ses duysent guldens, by hun van de Koninginne, en de drie duysent guldens by hun van 't Gemeene Landt ontfangen, aen de toerustinge van de Schepen van Oorloge noch wel ten achteren souden komen veertien duysent guldens, soo hadden nochtans die van Antwerpen, bevindende binnen hare Stede seeckeren Haringh,

1652. den 21. Dec.

hebbende die Brandt der Stede van Dordrecht, deselve brant gedeleert, den selven Haringh verpackt, haren Brandt daer op gestelt hebben, niet tegenstaende dat de Brandt van Dordrecht ouder en autenticquer is dan die van Antwerpen, dewelcke oock in Duytslandt, Vranckrijck en andere Landen bekent is, in meeninge oock 't selve te practiseren van de branden van die van Delf, Rotterdam en Schiedam, en andere, tot groot achterdeel en bederf van den Haringvaert, dat daeromme 't selve hunluyden geinterdiceert soude werden, het welck gehoort hebbende den Præsident liet hem duncken dat alsoo de Koninginne in meninge was de voorsz partye te accorderen, beter was hare Majesteyt niet te openen, dat het Land hem met die van Dordrecht voegt, waer mede die van Dordrecht oock te vreden waren, en hare Majesteyt van dese saecke rapport gedaen hebbende, heeft ons geseydt dat die van Antwerpen belast was haren eysch by geschrifte over te leveren binnen veertien dagen, dewelcke als dan die van Dordrecht gecommuniceerdt soude werden, omme daer op te antwoorden, en als dan partyen te accorderen, indien 't doenlijck ware, en dat binnen middeler tijde een yegelijck wachte d'eene d'anderens brandt te deleren, waer van den Advocaet den acht en twintighsten derselver maent t'huys gekomen zijnde, den Heere van Assendelft rapport gedaen heeft.

Den

Den 10. Januarii, 1553.

IS den Advocaet gereyst naer Mechelen, door ontbiet van den Heere van Assendelf, om te vervolgen aen den Procureur Generael van den Grooten Raede, dat hy de Processen van de Staten van Hollandt, tegens den Prince van Orange, en den Grave van Hoorn, beroerende 't Haertgelt, voor hunluyden soude willen aennemen, mede genomen hebbende 't advis van die van den Raede en Reeckeninge in Hollandt, en extract van veele voorgaende reeckeningen, daer by blijckt dat de voorsz Heeren of naer Steden, als Ysselsteyn, Leerdam en 't Lant van Althona sorteren, en Litmaten zijn van Hollant, en sulcks tot veele en diversche tijden met die van Hollandt gecontribueert hebben.

den 10. Jan. By den Procureur van den Grooten Raede aen te nemen de Processen tegens Orange en Hoorn.

Eynde van het Jaer 1552.

* Bl. 1.

*VERGADERING,

TE BRUSSEL, BY DE GEDEPUTEERDEN VAN DE STATEN, OP SEECKERE POINCTEN HIER NAER VERKLAERT.

Den 27 Januarii 1553.

Belangende het zeylen naer Oosten.

TEn voorsz dage is geresolveert dat de Requeste, by die van Amsterdam geconcipieert omme vervolght te werden, te mogen Westwaerdt zeylen, naervolgende seeckere Ordonnantie, ende toeruftinge uytgedruckt in seeckere Placaet van de Keyzerlijcke Majesteyt in dato den negentienden Januarii vijftien hondert negentien, ende onder Ordonnantie van de selve Majesteyt, dat de Ondersaten van Hollandt niet uyt en sullen varen, dan ten minsten in het getal ende compagnie van twintigh Schepen, daer van het minsten groot sal wesen twee hondert Vaten, deselve naer voorgaende correctie den Koningh overgegeven soude werden.

Van den impost van twee ten hondert.

Eodem, by die van Amsterdam versocht wesende, dat, alsoo tot anderen tyden vervolgh gedaen hadde geweest, omme afgedaen te hebben den Impost van twee ten hondert op alle Koopmanschappen gesteldt, volgende voorgaende Resolutie van de Staten, als wesende contrarie van het Privilegie

1555.
den 27
Januarii.

gie van wylen, hooghloffel memorie, Koningh Philips, ende seeckere Sententie van den Grooten Raede, daer op gevolght, ende dat nu by andere Placaet, van dato den twaelfden deser maendt Januarii, den selven Impost weder vernieuwt was, men van den Koningh versoecken soude den voorsz Impost af te hebben; soo is by het meerendeel van de voornoemde Gedeputeerden geresolveert, dat men de voorsz voorgaende Requeste eerst overgeven, ende daer op Appoinctement verwachten soude, ende dat men met de andere vertoeven soude tot de komste van de Edelen, ende die van der Gouda, ofte tot de naeste Daghvaert.

Requeste tegens de toekomende Teelt van de Haringvaert.

Eodem, by die van Delft versocht zynde, dat men by de voorschreve Requeste, ofte een andere Requeste soude versoecken tegens de toekomende Teelt van de Haringvaert te mogen gebruycken, ende extraheren by stilsaet ofte saufconduite, alsoo by experientie bevonden was, dat de Buysen by de Schepen van Oorloghe niet gedeffendeert nochte verseeckert en worden, ende nochtans de selve Haringhvaert seer nootesakelijck ende profitelijck was voor den Lande van Hollandt; soo is geseydt, dat alsoo daer van in de Daghvaert, in den Hage gehouden, niet gesproocken en was, men daer mede soude vertoeven tot de komste van de Edelen, ende die van der Gouda voornoemt, dat even wel die van Delft binnen middellertijdt *seeckere Requeste soude concipieren, het welk den Pensionaris aon- * Bl. 2.

 ge-

genomen hebbende sulcks te doen, volbracht heeft.

Ongeregeltheden by de Thollenaers in het afnemen van de Thollen gepleegt.

Eodem, die van Leyden de voornoemde Gedeputeerden voorgehouden zynde, dat groote ongeregeltheydt by de Tollenaers dagelijcks gepleegt; in het afnemen van de Thollen over de Ondersaten van Hollandt, ende daerom een yegelijck in den synen soude ondervragen, hoe, ende in wat manieren men in voor tyden was ghewoon den Thol te betalen, omme het selve wetende, daer tegens behoorlijcke provisie te mogen gekrygen; soo hebben de Gedeputeerden aengenomen elcks in den haren daer nae te vernemen.

Vindinge van de saecken in de materie van Congie.

Eodem, soo heeft den Advocaet de voornoemde Gedeputeerden verklaerdt, dat hy geadverteert zynde dat ne saecke, roerende de materie van Congie, bevonden waren aen den Præsinent, versocht hadde deselve saecken toegezegelt ghesonden te mogen werden by den Boode van het Landt, ofte een andere Boode aen mijn Heere van den Grooten Raede, ten eynde de Sententie, by de Staten geobtineert, ge-extendeert soude mogen worden: Waer op den Præsident hem voor antwoorde ghegeven hadde, dat die Majesteyt van den Koningh, die saecken niet en wilde laten overgeven, voor en al eer die by den Secreten Raede geinsereert souden wesen; ende dat hare Majesteyt verstaen soude hebben de redenen, mijn Heeren van den Grooten Raede gemoveert hebben

den 7. Januarii.

hende sulcks te wysen; ende dat tot dien eynde men soude beschryven den Rapporteur van de saedke, ende oock den Procureur Generael, en dat het selve soude geschieden soo geringe sy eenighsints daer toe souden mogen vaceren.

Besloten Brieven aen den Procureur Generael, omme de Processen voor de Staten aen te nemen.

Eodem, heeft den voornoemden Advocaet de voorschreve Gedeputeerden oock verklaert, dat op de Requeste van wegen de Staten overgegeven, ten eynde den Procureur Generael belast soude werden de Processen, by de Heeren den Prince van Orange, ende Grave van Hoorn, tegens de Staten van Hollandt, voor den Grooten Raede geinstitueert, voor henlieden aen te nemen, de Majesteyt hadde doen expedieren besloten Brieven aen den voornoemden Procureur-Generael, omme van hem te verstaen de redenen waer door hy swarigheyt maeckte, de voorsz Processen aen te nemen, omme het selve gehoort, als dan breeder op de voorsz Requeste gedisponeert te werden.

Den 7 Februarii 1553.

den 7. Februarii

Appoinctement op de Requeste om Westwaerts mogen zeylen.

IS op de voorsz Requeste, daer by versocht was Westwaerdts te mogen zeylen, in 't geselschap ten minsten van 20 Schepen, &c. Voor Appointment gestelt.

Dat hare Majesteyt de Supplianten accordeert haer versoeck, midts dat die geene, die sullen willen zeylen naer Spaignen, Portugael, ofte andere

1555. den 7. en 15. Febr. Quartieren van Westen, gehouden sullen wesen ten minsten, te weten in het geselschap van twintigh Schepen; * Bl. 3. * te wesen in het geselschap van twintigh Schepen, ende ge-esquipeert conform de Ordonnantie van herwaerts-over, ende dat onder de last ende beleydt van den Admirael ende Vice-Admirael, en te observeren de oude Costumen, daer van men useert in tyden van Oorlogh, het welcke is te maecken onder henlieden een Societeyt ende Alliance, dat in gevalle eenige van hare Schepen hem defenderende tegens hare Vyanden quamen te vergaen ende te verliesen, dat sulck verlies ende schade als sy gheleden sullen hebben, henlieden betaelt, ende gerecompenseert sullen werden by de andere van de selve Societeyt, onder conditien oock, dat de voorschreve twintigh Schepen herwaerts over, niet en sullen mogen laden eenighe Koopmanschappen, omme te voeren in de voorschreve Landen sonder expresse wete ende oorlof van hare Majesteyt, noch oock laeden meer Victuaille dan sy van nooden sullen hebben voor onderhoudenisse van haer Volck, ghedurende de selve Voyage; hier en boven, dat de voorschreve Schepen voor UL. sullen gevisiteert worden, naervolgende het Placaet; ende daer en boven, of het gebeurde, dat sylieden arriveerden in de voorschreve Landen van Spaignen,

Por-

den 7. en 15. Febr.

Portugael, &c. eer dat de vier en twintigh groote Schepen, gebracht by hare Majesteyt, aldaer hare volle vracht hadden, dat in dien ghevalle de voornoemde Supplianten niet en sullen mogen binnen het boort van hare Schepen ontfangen, directelijck nochte indirectelijck, eenighe Koopmanschappen dan alleen Zout, sonder toelatinge van den Heere van Wackene, soo verre hy niet van daer ghescheyden en is omme herwaerdts over te keeren, ende dat op de poene van twee hondert Ducaten, en de verbeurmisse van de vracht, soo wel van den Koopman, als van den Meester van den Schepe; ende dat sy oock gehouden sullen wesen, ingevalle van arriveren in Spaignen, ofte ander Quartier als vooren, waer dat zy, te obedieren den voornoemden Heere van Wackene, soo lange sy by anderen wesen sullen.

Den 15. Februarii, 1553. den 15. Febr.

IS op de voorschreve Requeste, daer by versocht werdt dat den Procureur Generael de voorsz twee Processen soude aennemen, voor Appointement gestelt.

Appointement op de Requeste, om by den Procureur Generael het Proces van de Staten aengenomen werden

Den Koningh, gehoordt hebbende het rapport van dese Requeste, ende van de Stucken daer by gevoeght, ende van ghelijcken van de advisen daer op gehadt, concernerende het voornemen dat de Staten van het Landt van Hol-

 landt,

1555.
den 15.
Febr.

landt, Supplianten, versoecken dat den Procureur Generael van den Keyzer aenneme voor henlieden in den Grooten Raede van sijne Majesteyt, tegens eenige henlieden gedragen hebbende als Appellanten, ende geopposeert tegens de Collectatie van de Beede geaccordeert by de voornoemde Staten; hare Majesteyt ordonneert den voorsz Procureur aen te nemen voor de voornoemde Staten de Processen, alhier gementioneert, mits dat die selve Supplianten blyven in de saecke, ende hen voegen met den voornoemden Procureur, omme te antwoorden op het poinct, gepretendeert by de voornoemde Opposanten, van niet te wesen van het voorschreve Landt van Hollandt, maer dat haer Landen daer van gesepareert zijn; ende hangende desen tot geheele voldoeninghe van de voorsz Beede, sullen dan voorts procederen in de plaetse daer questie tot de liquidatie, ende executie

* Bl. 4. * van den Impost by henlieden geadviseert, als in andere Quartieren van het voorsz Landt van Hollandt; ende vinden sy van noden, sullen mogen ten dage dienende, ofte andersints mogen versoecken voor den voornoemden Grooten Raede, daer de voorsz Processen hangen, dat aengemerckt de voorsz Beede dient tot nootelijcke defensie van den Lande, de voornoemde Appellanten by provisie, en sonder præjuditie van een yegelijck sijn recht ge-

1553. den 15. Febr.

gehouden sullen wesen, hangende het voorsz Proces, te lyden, dat de voorsz liquidatie ende executie gedaen zy, ende sortere haer volle ende geheele effect in de voorsz Plaetsen, met conditie dat alle het gene dat gecollecteert sal werden, gerestitueert sal werden soo verre in het eynde van der saecke bevonden zy, dat de voornoemde Appellanten niet gehouden en zijn, ende dat alsoo behoort te geschieden.

Dagh.

1553. den 6. en 7. Maert.

Daghvaert gehouden in den Hage.

Op den 6. en 7. Maert, 1553.

PRÆSENTEN.

UYT DE EDELEN.
Den Heere *van Beveren*,
Van Cruningen,
Van Assendelft,
Van Goudriaen,
Van Obdam,
Van Zuylen,
Van Roon,
Otto van Egmondt,
Van Mynen,
Adriaen Heelandt,
Jacob van der Duyn,
ende
Joost van der Werve.
ENDE VAN DE STEDEN.
Arent Cornelisz, Schout,
ende
Mr. Cornelis van Hogelande,
VAN DORDRECHT.
Willem Harmansz Ram, Burgermeester,
ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Jan Sasbout, Burgermeester,
Michiel Jansz,
ende
Mr. Adriaen van Leyden,
VAN DELF.
Jonge Dirck Jansz,
ende
Claes Adriaensz, Burgermeester, mitsgaders,
Mr. Jacob de Milde,
VAN LEYDEN.
Pieter Kantert, Burgermeester,
Mr. Hendrick Dirckſz,
ende
Mr. Adriaen Sandelijn,
VAN AMSTERDAM.
Jan Dirckſz 't Hoen, Burgermeester,
Witte van der Hoeve,
ende
Jan Gerritſz Hey,
VAN DER GOUDA.

Omme antwoorde te resolveren op de Petitien by de Keyzer.

zerlijcke Majesteyt gedaen den vijfthienden Februarii te vooren, aen drie hondert duysent guldens in baren ende zuyveren gelde, op te brengen tot twee termynen, daer van de eene wesen soude den eersten dagh van Mey, ende d'andere den eersten van Augusti, beyde naestkomende.

Antwoorde op de Petitien by sijne Keyserlijcke Majesteyt gedaen.

TEn voorsz dage de Gedeputeerden van de Staten gehoort hebbende van den Advocaet van den Lande rapport, soo wel van de generale als particuliere Propositie; soo hebben naer voorgaende communicatie eerst de Edelen geresolveert, dat sy hen vinden in groote swarigheydt ende perplexité, uyt oorsaecke van de groote excessive somme van penningen, die uyt Hollandt in den voorleden Jare geheven zijn, als eerst hondert duysent guldens van de Beede ordinaris; twee hondert duysent guldens van de Beede extraordinaris, gelijcke twee hondert duysent guldens by verkoopinge * van Renten, tot proffyte van de Keyzerlijcke Majesteyt, noch gelijcke twee hondert duysent guldens by leeninge, maeckende te samen seven hondert duysent guldens; als oock ter cause van het groot verlies, dat de Visscherye van den Haringh het voorleden Jaer gehadt heeft, door neeminge van omtrent vijftigh Buysen, door het Last-gelt, ende dat de Reeders ende Visschers merckelijck ten achteren gevischt hebben, beloopende over een hondert duysent guldens; nochtans

* Bl. 5.

ter

ter contrarie overleggende de tegenwoordige noot, ende gepresupponeert dat de Negotie cours en loop hebben sal sonder constrinctie, de Haringhvaert haer voortgangh op stilsaet ofte saufconduit, souden, soo verre sy gevolgh mochten krygen, gedelibereert wesen de Keyzerlijcke Majesteyt in de voorsz Petitie van twee hondert duysent Caroli guldens te gelieven, die te vinden op den tienden penningh van alle onroerende Goederen, als Huysen, Landen, Thienden, Duynen, Molens, Visscheryen, ende alle diergelijcke, daer op de selve thiende penningen ghegadert zyn gheweest in den Jare 1543, de welcke sy estimeren dat bedragen sal over de hondert en veertigh ofte vijftigh duysent guldens, soo verre de tauxatie van de Huysen rechtvaerdelijck gedaen werde met Kelder-huyr, Solder-huyr, ende huyr van Spijckers, van welcken tienden penningh sullen alleen exempt blyven Huysen arme Luyden toebehoorende, waerdig wesende in huyre een pont groot 's Jaers, ofte daer beneden, insgelijcks de Orderen van de Mendicanten, ende alle andere die vrydom genoten hebben in den Jare vijfthien hondert vier en veertigh; sullen oock vry wesen Stadthuysen, Wagen, Hallen, Vondelinge-huysen, ende diergelijcke, tot commoditeyt van de Steden ende Armen gemaeckt; ende de Huysen staende te Landewaerdt, sullen getauxeert werden met het Land daer toe behoorende, soo verre daer Landt aen behoort, ende indien niet, elcks apart op hen selven, van welcken thienden penningh

de

1553. den 6. en 7. Maert.

de drie deelen betaelt sullen werden by den Eygenaer, ende het vierde-deel by den Bruycker, soo wel van Huysen, als van Landen; sullen oock vry wesen alle Lijf-renten van twee ponden grooten Vlaems ofte daer onder; maer Losrenten op den Keyzer op eenige Steden, daer af die hypotheecq van dessen thienden penningh niet betalen en sal, sullen mede contribueren tot laste van den Heffer, allecnlijck insghelijcks sullen Thienden ende Erfpachten betaelt werden oock tot laste van den Eygenaer alleen; dat op de Schiltalen gevonden sal werden hondert duysent guldens, daer inne de ses groote Steden sullen genieten alsulcke gratie, als sy gewoonlijck zijn te genieten in de ordinaris Beede; wel-verstaende, dat de voorsz Steden elcks naer advenant van sijn gratie Koopers van Renten vinden sullen binnen hare Steden tot laste van het gemeene Landt, die gelost ende gequeten sullen werden gelijck andere verkochte Renten, sonder de losinge te setten op de Schiltalen, ofte sullen deselve gratien, die omtrent vyftien duysent guldens by estimatie bedragen, geheven mogen werden aen penningen, komende uyt den loopenden Impost; dat de voorsz contributie van den tienden penningh geven sullen Geestelijcke ende Wereltlijcke, Vrye ende Onvrye, onder de Limiten van Hollandt gezeten, ofte daer onder sorterende; dat de Steden van Ysselsteyn, Leerdam, Woudrichem, Sevenbergen, Heuckelom ende Asperen, oock ontfangen sullen seeckere tauxatie, in de plaetse van de voorsz Schilta-

1558. den 6. en 7. Maert. talen, ende soo wes dan gebreecken sal aen de voorsz drie hondert duysent guldens, sal buyten 's Landts, is het krijghbaer, ende niet binnen 's Landts geheven werden op Renten, daer in de ses groote Steden gesupporteert sullen worden, vindende Koopers als boven; ende sal Octroy verworven werden van de Keyzerlijcke Majesteyt de Koopers daer voor te mogen constringeren, ende anders doende, verstaen de Edelen geen middelen te accepteren, dat men de * Keyzerlijcke Majesteyt ootmoedelijck bidden ende suppliceren sal, de gestelde termynen te willen prolongeren d'eene helft tot St. Jans Misse, ende de andere helft tot Alderheyligen, beyde naestkomende.

* Bl. 6.

De Gedeputeerden van Dordrecht allegerende gelijcke, ende meer andere swarigheden als vooren, te weten de groote meenighte van haere schamele Gemeente, ende die Landen in haer Quartier, ende in Zuydt-Hollandt veel al geinundeert zijn, souden te vreeden zijn, des hebbende gevolgh van de anderen de Keyzerlijcke Majesteyt te consenteren de somme van twee hondert duysent guldens, te betalen de eene helft voor den eersten dagh van Augusti, ende de andere helft voor den eersten dagh van December, beyde naestkomende, te vinden de voorsz somme op den tienden penning van de Inkomsten van alle onroerende Goederen, onder Hollandt gelegen, Vrye en Onvrye, Geestelijck of Wereltlijck toebehoorende, geen uytgesondert; wel-verstaende, dat de Eygenaers van de voorschreve Goederen beta-

1553. den 6. en 7. Maert.

talen sullen de twee derden deelen, ende den Bruycker het ander derdendeel; wel-verstaende dat die Huysen, toebehoorende Gasthuysen, Mendicanten, ofte andere die van de Aelmoessen leven, niet gehouden, maer daer van vry sullen wesen; van gelijcken die Huysen Goederen, toebehoorende eenige besloten Steden, insgelijcks die huyre en souden mogen gelden boven de ses Caroli guldens; dat oock alle Lijf-renten van twaelf Caroli guldens suyvers, ende daer beneden vry sullen wesen, ende 't gunt den thienden penningh niet en soude mogen uytbrengen, ghevonden soude werden by de Schiltalen; behoudelijck, de groote Steden hare gewoonlijcke gratie, ende dat die Majesteyt in recompense van 't voorsz consent soude willen accorderen af te doen den Impost van twee ten hondert op de Koopmanschappen ghesteldt, en de voorsz gepresupponeert den voortgangh van de Negotiatie sonder restrinctie, ende van de Harighvaert by stilsaet of saufconduiten, als by de Edelen geseyt is; ende dat voorts versien werde dat het Landt van Hollandt niet beschadight en werde by eenige Ruyters ofte Knechten op guarde leggende ofte anders.

Die van Haerlem allegerende de selve swarigheden als vooren, ende gepresupponeert den voortgangh van de Negotiatie, sonder restrinctie van twee ten hondert Impost, ofte andere lasten, ende van de Haringhvaert ende Visscherye, by saufconduit ofte stilsaet, souden, des gevolgh hebbende, hopen naer voorgaende rapport last te gekrygen, te

1553. den 6. en 7. Maert.

te consenteren de voorsz twee hondert duysent guldens, te betalen de eene helft den eersten Augusti, ende de andere helft Kersmisse naestkomende, die te vinden by den thienden penningh op alle immeuble Goederen, Geestelijcke ende Wereltlijcke, exempt ende niet exempt; onder de Schiltalen ofte daer buyten gelegen, mits daer van, uytgesondert alleenlijk de arme Gods-Huysen, en andere Armen toebehoorende; ende soo wes daer aen gebreken soude by de Schiltalen, mits daer in genietende alsulcke gratie, als sy genieten in de ordinaris Beede.

De Gedeputeerden van Delft hebben voor ramiinge, ende een middel uytgeslagen, dat men omme die swarigheydt van onkosten, ende oock ongelijckheydt van de andere gewoonlijcke wegen te schouwen, ende dat de tegenwoordige lasten gedragen souden werden by rijcken, elcks na sijn faculteyt, souden mogen deputeren in elcke Stadt, kleyn ende groot, en in elck Quartier Luyden van eere van de selve Plaetse, die by haer, ende ter presentie van yemanden van buyten die daer by gevoeght souden mogen werden, by henlieden ontbieden de Inghezetenen, de selve in het particulier henlieden daer op gehoort, souden setten seeckere Schot-ponden, de welcke men soude tauxeren op een, twee, ofte drie schellingen Vlaems, * naer eysch van der saecke, sulcks als sy verstaen dat de Water-Steden, als Hoorn, Enckhuysen, Edam, Monnickendam, ende andere, hare lasten sonder quetsinge, onkosten, ende met goede eendrach-

*Bl. 7.

tig-

1553. den 6. en 7. Maert.

tigheydt ende vrede gewoonlijck zijn te vinden, ende dat in de manieren naervolgende, ofte andere die men soude mogen adviseren.

Eerstelijck die tot vijftigh ponden Vlaems vry Goedt rijck waren, soude men mogen stellen op een half Schotpont.

Van 100 pond. Vlaems, tot 200 pond., op	1
Van 200, tot 400 ponden, op	2
Van 400, tot 600 ponden, op	3
Van 600, tot 800 ponden, op	4
Van 800, tot 1000 ponden, op	5
Van 1000, tot 1200 ponden, op	6
Van 1200, tot 1400 ponden, op	7
Van 1400, tot 1600 ponden, op	8
Van 1600, tot 1800 ponden, op	9
Van 1800, tot 2000 ponden, op	10
Van 2000, tot 2500 ponden, op	11
Van 2500, tot 3000 ponden, op	12
Van 3000, tot 4000 ponden, op	14

1553. den 6. en 7. Maert.

Van 4000, tot 5000 ponden, op —— 17

Van 5000, tot 6000 ponden, op —— 18

Van 6000, tot 8000 ponden, op —— 20

Van 8000, tot 12000 ponden, op —— 25

Ende vorder niet.

De Gedeputeerden van Leyden hebben uytgeslaghen een ander Middel, omme te vinden de Beede by de Keyzerlijcke Majesteyt ge-eyscht; dat men in den eersten soude consenteren den thienden penningh van alle inkomende Goederen, de twee-deelen tot laste van den Eygenaer, ende het derden-deel tot laste van den Bruycker, midts conditie dat Lijfrenten van twee ponden Vlaems ende daer onder, niet geven en souden, noch Huysen niet meer geldende in huyr dan een pondt Vlaems, ende daer onder, dat alle arme Huysen hier van exempt souden wesen, ende alle Steden-Goederen; dat hier inne, ende alle het gunt daer het consent toe strecken sal; Vrye ende Onvrye, Geestelijcke ende Wereltlijcke, gelegen in Plaetsen onder de Schiltalen begrepen, ofte daer buyten, mede contribueren sullen; wel-verstaende, indien de Keyzerlijcke Majesteyt de Geestelijckheydt begeert te subleveren, overmits hare pae-

1553. den 6. en 7. Maert.

particuliere subsidie, ofte yemandt anders uyt de Wereltlijckheydt, dat haerlieder volle portie in alle dese Beede, hoe men die vinden sal, de Staten aen sijne Majesteyts geconsenteerde penningen kortinge strecken sal; ende omme te vinden de resterende somme die men consenteren sal, souden de Steden betalen naer advenant, als sy betalen in de loopende ordinaris Beede van hondert duysent guldens, midts genietende hare gratie; wel-verstaende, dat indien men bevonde dat om eenige redenen daer eenige verhooginge toe diende, sulcks geschieden soude tot discretie van yemanden, die de Staten daer toe nomineren souden by haer conscientie, naer ghelegentheydt ende welvaren van elcke Stede; dat die Steden, niet gecomprehendeert onder de Schiltalen, naer advenant van haerlieder gelijcke Stede, ghelegen in de Schiltalen, * betalen souden; aengaende het platte Landt souden allegader, niemandt uytgesondert, in de resterende somme betalen, daer goede Landen zijn, vier stuyvers, middelbare Landen, drie stuyvers ende een halve, slechte Landen drie stuyvers op de Marge; wel-verstaende, dat men sulcks niet ommeslaen en soude op de Margentalen, maer dat soo veel penningen als de selve bedraghen, by de Dorpen ommegeslagen souden werden in den

* Bl. 8

1553. den 6. en 7. Maert.

den haren naer elcks sijn rijckdom, sonder daer inne te comprehenderen Persoonen in de Steden woonachtig, ofte Edelluyden buyten gezeten; dat, indien eenige Luyden woonachtigh zijn buyten Hollandt, sulcks dat men hare Persoonen niet stellen en soude moghen, sal men als dan de Margentalen die sy in Hollandt gebruycken, stellen mogen voor Marge tot haren laste als voorsz is; dat alle Dorpen, die ghewoon zijn Beeden omme te slaen op den eygendom, de Eygenaers, woonende binnen de Steden, in desen ongemoeyt sullen laten, het geene wes van het platte Landt geseydt is te vermeerderen, ende te verminderen naer het consent vallen, ende de resterende somme bedragen sal.

De Gedeputeerden van Amsterdam houdende voor verhaeldt, het geene wes by de andere Gedeputeerden vooren gheseydt is van de cessatie van de Negotiatie ende Haringhvaert, sonder voortgangh van de welcke, de geheele welvaert van den Lande van Hollandt stille staet, verklaren dat sy verhoopen bevel ende last te gekrygen omme te consenteren, voor soo veel die van Amsterdam aengaet, in de somme van twee hondert duysent guldens over het Landt van Hollandt, te betalen de eene helft den eersten Augusti, ende de andere helft den eersten December beyde

naest-

1553. den 6. en 7. Maert

naestkomende, loopents gelts op elcken verschenen termijn, de voorsz somme te vinden by den thienden penningh van alle Immeuble Goederen, Leen ofte Eygen, Visscheryen, Vogeleryen, Wildernissen, en andere op Losrenten ende oock Lijfrenten, excederende de somme van twaelf Caroli guldens 's jaers, waer van de tweedeelen betaelt sullen werden by den Eygenaer, ende het derden-deel by den Bruycker, waer inne gecomprehendeert sullen wesen alle vrye en exempte Persoonen, soo wel onder de Schiltalen, als daer buyten gezeten, Geestelijcke ende Wereltlijcke, waer van de namen in de Acte van Consent uytgedruckt sullen werden; van de welcke de Keyzerlijcke Majesteyt die portie van de Onwilligen sal laten strecken in afkortinge, tot proffijte van het voorschreve Landt, midts dat die Huysen niet meer jaerlijcks geldende dan ses Caroli guld. in huyre, daer van vry sullen wesen: Ende alsoo binnen Amsterdam weynigh Huysen zijn soo luttel geldende, ende dat nochtans veel Eygenaers aldaer niet meer, dan die de waerde van een pont Vlaems 's jaers, den penningh achtien gereeckent, aen hare Huysen en hebben, ende de beterschap van dien op Renten houden, de selve mede niet gelden en sullen in den voorsz thienden penningh, uit saecke van haer eygendom ter somme voornoemt; dat me-

mede sullen geëximeert zijn die Goederen, de Steden Godtshuysen, Gasthuysen, ende Heylige-Geesthuysen toekomende, ende de reste van de voorsz somme te vinden op de Schiltalen, mits dat daar in de voorschreve Vrye ende Exempten mede sullen gecomprehendeert werden, die hare portie opbrengen sullen, sulcks als by de Staten onderlinghe geaduiseert sal werden; ende dat de ses groote Steden, in de voorsz somme van de Schiltalen genieten sullen hare * gratie, gelijck sy gewoonlijck zijn te genieten in de ordinaris Beede, welcke gratien weder genomen ende gesuppleert sullen werden uyt den Impost tegenwoordigh loop hebbende.

* Bl. 9.

Den 6. Maert 1553.

Voeginge van Staten met den Procureur Generael, tegens den Prince van Orange ende den Grave van Hoorn.

SOo hebben de Gedeputeerden van de ses groote Steden eendrachtelijck gheresolveert, dat, volgende den Appoinctemente van den Koning:, in dato den vijftienden Februarii laetstleden, de Staten hen sullen voegen met den Procureur Generael van den Grooten Raede, in de Procesen voor den Grooten Raede hangende, tegens den Prince van Orange, ende Grave van Hoorn, beroerende het gecollecteerde Haertgelt, soo verre sylieden, ende elcks van henluyden sustineren willen geen Lidtmaet te wesen van Hollandt, maer dat hare Landen ende Goederen van die van Hollant gesepareert zijn; maer niet in gevalle sy hen alleen behel-

1553. den 6. Maert.

helpen met exemptie, en mits dien sustineren wilden niet te wesen gehouden in de contributie van het voorsz Haertgelt als na expresse verklaringe van den voorsz Appointemente.

Ordonnantie op Pieter Kantart, cum sociis.

Eodem, hebbe ick Pieter Cantert, Burgermeester van Amsterdam, gelevert een Ordonnantie van dato den sesden October vijfthien hondert twee en vijftigh, van achtien dagh-gelden, op Mr. Willem Schoock, Pensionaris van Dordrecht; ende Willem Aelbrechtsz, Schepen van Leyden, elcks van twintigh dagh-gelden, voor den voornoemden Cantart en Sandelijn, uyt saecke van een Reyse by henlieden ghedaen op den tweeden Mey vijftien hondert twee en vijftigh te Hove, om afgedaen te hebben den Impost van twee ten hondert, gestelt op alle Koopmanschappen en Goederen, uyt dese Landen Westwaerts varende, en van daer weder hier komende.

Den 7 Maert 1553.

den 7. Maert.

Ordonnantie op Hoogelande, cum sociis.

SOo hebben Hoogelande, Lambrecht Jacobsz, Jacob van den Eynde, Jacob de Milde, ende Adriaen Sandelijn, Jan Dircksz Thoen, Burgermeester van der Gouda, de Ordonnantie geaccordeert van drie daghgelden, uyt saecke dat hy met eenige andere Gecommitteerden heeft helpen soecken ende extraheren uyt de oude Reeckeninghe van wylen Gerrit Geerlofz, van der Gouda, eenige Articulen dienende in den Processe

1553.
den 7.
Maert.

gens Bekesteyn, ende dat hy voorts geweest is voor den Heere van Assendelft, als Commissaris van de Staten wegen, in de saecke van de Weduwe Vrancx van der Hoeve, ende dat op den seventhienden van October Anno 1552.

Ordonnantie op Bartholomei, van vier dagh-gelden.

Eodem, hebben de selve gepasseert Ordonnantie van vier dagh-gelden, op Bartholomei, van dat hy op den drie en twintighsten October geweest is voor Mr. Arent Sasbout, in de saecke van den Prince van Orange, ende den Grave van Hoorn, beroerende het ge-eysschte Last-gelt; ende noch ter cause van de selve saecke met den Advocaet van den Lande, voor den Heere van Assendelft, op den tweeden November daer aen; ende twee dagh-gelden voor Jacob van den Eynden, van mede gheweest te hebben ter cause voornoemt, op den drie en twintighsten October vijftien hondert twee en vijftigh als vooren, voor den voornoemden Sasbout als Commissaris.

Dagh-

1553. den 14. Maert.

* Daghvaert, gehouden in den Hage.

* Bl. 10.

Op den 14, 15 en 16 Maert, 1553.

PRÆSENTEN.

UYT DE EDELEN.
Den Heere *van Beveren*,
Van Cruningen,
Van Assendelft,
Van Goudriaen,
Van Obdam,
ende
Van Roon,
ENDE VAN DE STEDEN.
Arent Cornelisz,
Schout,
ende
Mr. Cornelis van Hogelande,
VAN DORDRECHT.
Willem Harmansz Ram, Burgermeester,
ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Jan Sasbout, Burgermeester,
Quirijn Arentsz,
Dirck Hendricksz Bagge,
ende
Mr. Jacob van den Eynden,
VAN DELFT.
Jonge Dirck Jansz,
ende
Claes Adriaensz, Burgermeesters,
Gerrit Beuckelsz, mitsgaders,
Mr. Jacob de Milde,
VAN LEYDEN.
Pieter Kantert, Burgermeester,
Mr. Hendrick Dircksz,
ende
Mr. Adriaen Sandelijn,
VAN AMSTERDAM.
Jan Dircksz 't Hoen,
Burgermeester,
ende
Jan Gerritsz Hey,
VAN DER GOUDA.

Omme antwoorde te resolveren op de voorsz Petitie van 300000 guldens.

Ten

1553. den 14. Maert.

Raeckende de Petitie van drie hondert duysent' guldens by hare Majesteyt gedaen.

TEn voorsz dage soo hebben de Edelen geperfisteert by hare Resolutie, in de voorgaende weecke genomen, maer de Gedeputeerden van de ses groote Steden, op de voorschreve Petitie onderlinge communicatie ghehouden hebbende, hebben genoegh eendrachtelijck geresolveert, dat afgedaen zynde, ende af-blyvende den Impost van twee ten hondert, ende alle andere beswaringen op de Koopmanschappen, Oost ende West varende, ende genietende den Haringvaert onder stilsaet ofte saufconduit; ende dat 'er toegerust sullen werden ses Schepen van Oorloge tot bewaringe van de Noordt-Zee, uyt den Impost by henlieden op de Wynen geaccordeert, in den Jare vijftien hondert negen en veertigh; ende dat 'er niemandt by de Keyzerlijcke Majesteyt belast en sal werden by verkopinge van Renten ofte Leeninghe, ende dat syne Majesteyt de Staten van Hollandt wilde accorderen, dat 'er van nu voortaen niemandt eenigh Officie in Hollandt en sal mogen hebben, dan gebooren wesende in den Lande van Hollandt, Zeelandt, ofte West-Vrieslandt, uytgesondert alleen den Staet van Stadthouder van Hollandt, daer sijne Majesteyt sijne vrye dispositie af houden sal, dat sy te vreeden souden wesen sijne Majesteyt te accorderen de somme van twee hondert en vijftigh duysent Caroli guldens, te betalen de eene helft voor den eersten Augusti, ende de andere helft voor den eersten dagh van December beyde naestkomende, ende dat loopents geldt jaerlijcks, als t'elcken termijn in Koop-

mans

1553. deu 14. Maert.

mans Burse gaen sal; die te vinden by den thienden penningh op alle onroerende Goederen, Leen ofte Eygen, als Huysen, Landen, Heerlijckheden, Tienden, Duynen, Molens, Visscherye ende Vogelerye, ende op alle andere Immeubele Goederen, daer den thienden penningh in den Jare vijfthien hondert drie en veertigh van betaelt is geweest, waer inne generalijcken contribueren sullen Geestelijcke ende Wereltlijcke, Vrye ende Onvrye, onder de Schiltalen ofte daer buyten gelegen; wel-verstaende, indien de Keyzerlijcke Majesteyt eenige * van de Geestelijckheydt, overmidts hare particuliere Contributie, ofte oock eenige van de Wereldtlijcken wilden subleveren, dat de selve hare portie het gemeene Landt kortinge strecken sal, waer van de twee deelen sullen wesen tot laste van den Eygenaer, ende dat derdendeel tot laste van den Bruycker, soo wel van de Huysen als van de Landen; van gelijcken alle Losrenten ende Lijfrente, staende op den Keyzer, Steden ofte Godshuysen, sullen mede contribueren den voorsz thienden penningh tot laste van den Heffer alleen; wel-verstaende, dat daer van sullen ge-eximeert werden alle Lijfrenten van twaelf Caroli guldens, ende daer onder; van gelijcken alle Huysen, die jaerlijcks in huyre niet meer gelden en mogen dan ses Caroli guldens, ende oock alle Huysen daer den Eyghenaer maer hondert guldens op betaelt heeft, ende verklaren wil by Eede, sijne Goederen in alles niet meer waerdigh te zyn dan twee hondert Caroli guldens eens, sullen

* Bl. 11.

len vry ende exempt blyven tot de voorsz somme van ses guldens; maer de Custingen ofte Renten sullen komen in tauxatie; ende voorts alle Gasthuysen, Heylige Geesthuysen, Godtshuysen, Leprooshuysen, ende de Ordres van de vier Mendicanten, sullen van alle hare Goederen vry wesen; ende van gelijcken alle Huysen ende Goederen den Keyzer, en Steden toebehoorende, des sullen de Pachters het derdendeel van den thienden penningh van de voorsz Goederen, die sy gebruyckende zijn, betalen als vooren, ende sal voorts een deel van de voorsz geconsenteerde somme gevonden werden op het platte Landt, gevende van elcke Marge van het beste Landt vijf stuyvers, van het middelbaer Landt vier stuyvers, ende van sober Landt drie stuyvers; wel-verstaende, dat de selve niet gegadert en sullen werden op de Margentalen; maer soo veel als de selve Margentalen bedragen sullen by de Dorpen, elcks in den haren ommegeslagen werden, daer de Schiltalen plaets en hebben op de selve Schiltalen, ende daer geen Schiltalen plaets en hebben op de Inwoonders van de selve Dorpen, elcks naer sijn rijckdom, sonder in beyde de voorsz manieren van doen te comprehenderen de Edelen, ofte Inwoonders van eenige Steden, hoewel eenige Dorpen gewoonlijck zyn hare lasten op den eygendom om te slaen, het welck sy in desen niet en sullen mogen doen; ende aengaende de Luyden die buyten Hollandt woonachtigh zyn, ende nochtans Landt, leggende onder Hollandt, gebruycken, ende met de Dorpen

1553. den 14. Maert.

pen niet geset en werden, sullen betalen Marge voor Marge als vooren; van gelijcken sullen oock betalen Polders, buyten ofte bn nens-dijcks gelegen, die met de Dorpen daer by, ofte onder sy gelegen zijn, niet en contribueren, waer tegens de besloten Steden, Alckmaer ende den Haghe voor besloten Steden gerekent, contribueren sullen, soo veel als sy contribueren in de loopende ordinaris Beede van hondert duysent guldens, mits dat de ses groote Steden daer inne genieten sullen alsulcken gratie, als sy in de selve Beede genietende zijn, midts dat oock alle de Steden ende de Dorpen geoctroyeert sal werden, tot haren laste haer portie te mogen vinden by verkoopinghe van Los-renten ende Lijf-renten; ende de Steden niet gecomprehendeert onder de Schiltalen, sullen gesteldt werden op een redelijcke taux als andere Steden, onder de Schiltalen gelegen, van gelijcke qualiteyt ende rijckdom; des soo sullen die van Delft, sonder præjuditie ven hare exemptie, te vreden zijn in desen op te brengen als eenige van de vier groote Steden; te weten, Dordrecht, Haerlem, ofte der Gouda, des soo hebben die van der Gouda verklaerdt, dat sy niet en vermogen yet te consenteren op de Schiltalen, overmits het selve henlieden ondragelijck is, als te hoog ende te seer ongelijck geset zynde, maer willen gaerne advoyeren andere extraordinaris middelen tot minste læsie van den Lande; ende soo verre de Schiltalen geroert werdt, ende by den anderen dies-aen-

gaen-

1552. den 14. Maert.

* Bl. 12,

gaende overstemt * werden souden, geen last hebben in de voorsz somme te consenteren, ende wes hier en boven aen de voorsz geconsenteerde somme noch soude mogen resteren, sal gevonden werden by verkoopinge van Renten op het gemeene Landt, het zy buyten ofte binnen 's Lands, ende de loopende Renten, en de lossinge van dien te vinden by sulcke middelen, als de Staten onderlinge sullen adviseren, sonder de Schiltalen daer mede te belasten.

Ordonnantie op Mr. Willem Schoock, en Joostensz van Delft.

Eodem, soo hebben de Gedeputeerden van de ses groote Steden, apart vergadert zynde, gepasseert een Ordonnantie op Mr. Willem Schoock, van twintigh dagh-gelden; ende op Jan Joostensz van Delft, van vijftien dagh-gelden, uyt saecke dat sy op den achtsten October vijfthien hondert twee en vijftigh, te Hove gereyst zyn geweest met den Advocaet van den Lande, omme te vervolgen dat de Ondersaten van Hollandt haren Haringh, en andere Koopmanschappen Oostwaerts, en andere omleggende Landen souden mogen voeren, sonder stellinge van eenige cautie, &c.

Ordonnantie op Pieter Kantert ende Sandelijn.

Eodem, hebben de selve Gedeputeerden gepasseert Ordonnantie op Pieter Kantart ende Sandelijn, van dat sy in November vijftien hondert vijftigh, met den Advocaet tot Utrecht gereyst zijn, omme te helpen defenderen de saecke van de Visschers in de Zuyder-Zee, op ende tegens die van Vrieslandt

landt en Over-Yssel, elck van tien gelden.

Van ghelijcken hebben sy oock gepasseert Ordonnantie op seeckere kosten ende vacatien, by Pieter van der Hoeve gedaen in het dresseren van de saecke, die de Staten uytstaende hebben tegens Wouter van Beeckesteyn, bedragende de selve ter somme van negen guldens tien stuyvers.

Ordonnantie op Pieter van der Hoeve.

Hebben insgelijcks oock geaccordeert Coenraedt Jansz; Boode van het Landt, tien guldens tot eenen nieuwen Mantel, daer op gemerckt sal werden den Hollandschen Thuyn, ende dit al op het believen van de Edelen, waer van den Advocaet de Heeren van Goudriaen, Obdam, ende Roon gesproocken hebbende, verklaerden, midts dat sy maer drie in ghetale en waren, dat sy begeerden, het selve uyt te stellen ter naester Vergaderinghe; maer naderhandt gesproocken hebbende de Heeren van Assendelft ende Goudriaen, hebben daer inne geconsenteert, mits welcken ick oock de Ordonnantie gemaeckt en geteeckent hebbe.

Thien guldens tot een nieuwen Mantel voor Coenraet Jansz. Boode.

Eodem hebben gecommitteert Lambrecht Jacobsz, ende Jacob de Milde, omme te doorsien seeckere myne Ordonnantie van vier reysen, als gedaen den achtsten October, den tienden November, ende den vijfthienden December vijftien hondert twee en vijftigh, ende noch den thienden Januarii vijfthien hondert drie en vijftigh, Stilo Curiæ, ende

Gecommitteerden om den Advocaets Ordonnantie te visiteren.

die te passeren, die oock de selve gepasseert hebben tot seven en dertigh stuyvers des daeghs.

den 15. Maert.

Den 15 *Maert* 1553.

Persisteringe by de voorgaende conditien.

HEbben de voorsz Gedeputeerden van de Steden eendrachtelijck geresolveert te willen blyven by de voorsz ge-expresseerde conditien, ende middelen in 't dragen van den consente op de voorschreve Petitie.

Continuatie van den Impost.

Eodem hebben oock geresolveert, dat men in het eynde van April Vergaderinge houden sal, om te resolveren op de continuatie van den Impost, en wat die van het platte Landt in de plaetse van dien betalen sullen.

* Bl. 13.

Dagh-gelden voor de Gedeputeerden van de Staten.

EOdem hebben oock geresolveert, dat ick den Heere van Assendelft leveren soude de Resolutie, by henlieden ghenomen in absentie van den Advocaet den vijfthienden October, daer by sy versoecken dat voortaen twee van de Gedeputeerden van elck van de ses groote Steden ter Dagvaert komende, betaelt sullen werden tot kosten van het gemeene Landt, mits dat de Edelen van ghelijcken ter Daghvaert komende, soo wel buyten als binnen 's Landts, oock tot kosten van den Lande betaelt sullen werden, hoewel sy reysende binnen 's Landts, tot haer eygen kosten plegen te komen, omme daer op ter naester Vergaderinghe met de andere te communiceren, welcke Resolutie ick den Heere van Assendelft ghelevert hebbe.

Den

Den 16 Maert 1553.

Den Heere van Beveren, antwoorde ontfangen hebbende op de Missive aen den Koningh gesonden, nopende de Resolutie by de Staten genomen op den sesden Maert, beroerende de conditien by de selve Staten als doen ondersproocken; heeft de selve by monde van den Heere van Assendelft doen verklaren, dat nopende de eerste conditie, voor afgedaen te hebben den Impost van twee ten hondert, hare Majesteyt verklare, dat het selve haer als noch niet mogelijck en was; maer soude het selve wel korts doen; ende soo geringe de kosten die ghedaen waren tot de toerustinghe van de Vloot van den voorleden Jare gerembourseert soude zijn; ende aengaende de Negotiatie haer cours soude mogen hebben Oost ende West, verklaerden, dat alsoo by hare Majesteyt de Staten geaccordeert was by Appointement, van dato den sevenden Februarii laetstleden, dat dese tegenwoordige Vloote hare volle Ladinge hebbende, an afghezeylt zynde, sylieden souden moge Westwaerdts varen in Compagnie, ten minsten van twintigh Schepen, ende dat daer en boven sy te vreeden was, dat sy alle Koopmanschappen, behalven de verboden Waren, Westwaerts souden mogen varen, de voorsz conditie genoegh voldaen was; ende nopende de derde conditie, van de Haringhvaert te mogen gebruycken by stilsact ofte saufconduiten, seyde dat het selve hare Majesteyt niet doenlijck was, nochte geraden, overmidts de voorsz Buy-

Conditien by de Staten ondersproocken, in het dragen van het consent van de drie hondert duysent guldens.

ſen komen te pericliteren, door faute van het quaet geloof, en trouwe van den Koningh; ende aengaende het vierde poinct, dat de Keyzerlijcke Majeſteyt niemandt ſoude belaſten, met verkoopinghe van Renten ofte Leeninge, verklaerden dat haer onredelijck dachte, dat men de Keyzerlijcke Majeſteyt ſoude willen benemen, dat hy ſyne Domeynen niet en ſoude mogen belaſten met verkoopinge van Renten, ofte van yemanden eenige Leeninge verſoecken, naer dien ſyne Majeſteyts meeninge niet en was, yemandt daer toe te willen conſtringeren; ende nopende de minderinge van de ſomme, ende prolongatie van de termynen verklaerden, dat overmidts de tegenwoordige nootſaeckelijckheydt, ende dat meest alle de andere Landen, in de volle ge-eyſchte ſomme geconſenteert hadden, hare Majeſteyt niet mogelijck was om de groote conſequentie wille, ende dat daer door de andere Landen in toekomende tyden oorſaecke van grooter onwilligheydt gegeven ſoude werden, de Staten eenighe afſlagh te doen, als oock en vermochte prolongatie van termynen te verleenen, mits dat 'er tegenwoordelijck geen geldt op Finantie te gekrygen en was, ende nochtans Ruyteren ende Knechten betaelt moeſten werden, indien men van de ſelve eenigen dienst ſoude mogen hebben, dat daerom ſylieden onderlinge een andere antwoorde, indien ſy last hadden, ſouden willen reſolveren.

Dat

1555. den 16. Maert.

* Dat de voornoemde Gedeputeerden van de ses groote Steden, naer dat sy te vooren by den Heere van Beveren apart gehoordt waren geweest, by den Advocaet hebben doen verklaren, dat sonder afgedaen te zijn den Impost van twee ten hondert, sonder te hebben de Negotiatie vry, ende de Haringhvaert by stilsaet ofte saufconduiten henlieden oock geconsenteert hebbende, de voorsz somme niet mogelijck en soude wesen de selve op te brengen, immers en sagen niet hoe dat sy hare schamele Gemeente, die daer van onderhouden ende gealimenteert moeten werden, souden mogen contenteren, ende van overlast beschermt werden, ende dat sy als nu geen ander last hadden, maer gaerne wouden van het geene wes voorschreve is, rapport doen; begerende dat mijn Heere van Beveren soude willen de Majesteyt van den Koningh, schryven van de twee andere poincten, als van ses Schepen te hebben tot bewaernisse van de Noord-zee, ende dat geen Uytheemsche in Hollandt eenige Officie souden mogen bedienen.

* Bl. 14. Zijn conditien als vooren.

Waer op den voornoemden Heere van Beveren henlieden heeft doen verklaren, dat hy by mijn Heere van den Rade de Majesteyt van alles soude doen adverteren, ende accorderen henlieden dagh van rapport, om weder in de Herberghe te wesen den drie en twintighsten deser Maendt.

Antwoorde van den Heere van Beveren.

Eodem, de voornoemde Gedeputeerden gevraeght zynde, of sy rapport gedaen hadden,

Drie duysent gul-

den 16. Maert.

den, nopende de drie duysent guldens by eenige van henlieden, als de Edelen, die van Dordrecht, ende Delft geaccordeert; gevolgh hebbende van den anderen; Soo hebben die van Haerlem ende Amsterdam verklaert rapport gedaen te hebben, ende anders geen last gekregen te hebben, dan sy te vooren en hadden; te weten, dat sy in de voorschreve drie duysent guldens souden consenteren, soo verre die alomme hadden mogen verteert werden, het welck nootelijck henlieden benomen was, ende daeromme de conditie niet gepurificeert; die van Leyden ende der Gouda verklaerden last te hebben, te persisteren by haer voorgaende negatif, ende dat omme de redenen by henlieden den veerthienden Augusti vijfthien hondert twee en vijftigh, by geschrifte overgelevert,

(margin: dens tot vorderinge van de Haringvaert,)

Eodem, gelevert die van Amsterdam de voorsz Ordonnantie, sprekende op Pieter Kantart en Sandelijn.

(margin: Leeninge van de Ordonnantie van Kantart en andere.)

Eodem gelevert, de Boode van Delft, de Ordonnantie voorsz, sprekende op Jacob van den Eynden.

Eodem Cornelis, Jan de Boode van der Gouda, gelevert de voorsz Ordonnantie, sprekende op Witte van der Hoeve.

Den seftienden gelevert Jan Joostensz de voorsz Ordonnantie, sprekende op den voorsz Mr. Willem Schoock en hem.

Den negentienden Reyer van der Does, Auditeur van de Reecken-kamer, van my be-

(margin: Extract van de)

1553. den 16. Maert.

begeert hebbende eenige Extracten uyt de Reeckeninge van Vranck van der Hoeve, ende Aernout Coebel; ende oock Copie van seeckere Obligatie van Mr. Cornelis de Jonge, beroerende de twee Thienden, hebben daer van ter presentie van den selven van der Does, ghesproocken Mr. Cornelis Suys, ende gemerckt het selve beroerende was den tienden penningh, ende dat die tot proffyte van de Keyzerlijcke Majesteyt geconsenteert was, hoewel de Quohieren ende Verificatien onder het gemeene Landt waren, ende dat was omme te zuyveren de Reeckeningen, die daer van tot proffijte van de Keyzerlijcke Majesteyt gedaen waren, heeft den * voornoemden Suys gheaccordeert den voorsz van der Does de voorschreve Gopien, die volgende dien, den Advocaet hem oock ghedaen heeft.

Reeckeninge van Vranck van der Hoeve.

* Bl. 15.

Den vier en twintighsten Maert Mr. Cornelis Hoogelande gelevert de Ordonnantie van vier dagh-gelden, voor Mr. Claes Bartholomei, gepasseert op den voorsz sevenden October vijfthien hondert drie en vijftigh, *Stilo Communi*.

Eodem Coenraedt Jansz, Boode, gelevert sijn voorsz Ordonnantie van tien guldens, tot makinge van een nieuwen Mantel.

Leveringe van de Ordonnantie van Hoogelande ende van Coenraedt Jansz, de Boode.

1553.
den 24
Maert.

Daghvaert weder in den Hage gehouden,

Den 24. Maert 1553.

PRÆSENTEN.

UYT DE EDELEN.
De Heeren *van Beeveren.*
Van Cruningen.
Van Assendelft.
Van Goudriaen.
Van Duvenvoorden.
Van Obdam.
Van Roon.
Van Lockhorst.
Van Egmondt.
Van Poelgeest,
ende
Van der Duyn.
ENDE VAN DE STEDEN.
Den Schout Arent Cornelisz,
ende
Mr. Cornelis van Hoogelande,
VAN DORDRECHT.
Willem Harmensz Ram, Burgermeester,
ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Jan Sasbout, Burgermeester,
Dirck Hendricksz Bagge,
ende
Mr. Jacob van den Eynden,
VAN DELFT.
Jonge Dirck Jansz,
ende
Claes Adriaensz, Burgermeesteren, mitsgaders
Mr. Jacob de Milde,
VAN LEYDEN.
Pieter Kantart, Burgermeester,
Sybrandt Ockers,
ende
Mr. Adriaen Sandelijn,
VAN AMSTERDAM.
Jan Dircksz Thoen, Burgermeester,
ende
Jan Hey Gerritsz,
VAN DER GOUDA.
Omme eyndelijcke ende

ab-

1553. den 24 Maert.

absolute antwoorde te resolveren, op de voorschreve Petitie van 300000 guldens.

Ten voorsz dage, naer dat den Heere van Assendelft weder de Staten verhaelt hadde het inhouden van de Missive van de Kon:, dato den veertienden deser maendt Maert, daer by hare Majesteyt wederleydt hadde de voorsz eerste conditie by de Staten ondersproocken, mitsgaders het inhouden van de Missive van de Koning, als nu aen den Heere van Beveren ende hem geschreven, daer by hare Majesteyt wederleyde andere twee conditien, by de Staten naderhandt ondersproocken; als eerst, van te mogen hebben ses Schepen van Oorloge, tot bewaernisse van de Noord-Zee, ende dat uyt den Impost van de Wynen by henluyden geaccordeert in den Jare vyfthien hondert negen en veertigh; daer op hare Majesteyts antwoorde was het selve nodeloos te wesen, alsoo de Schepen Oostwaerts varende, ofte daer van komende in sulck getal, en met sulcke esquipage zeylden, ofte ten minsten behooren te doen, dat sy voor de François en Piraten wel beschermt waren; ende aengaende het tweede poinct by hem * versocht, van geen Officieren in Hollandt te hebben, dan geboren wesende uyt Hollandt, Zeelandt, ende West-Vrieslandt, schreef voor antwoorde, dat, geduyrende desen Oorlogh, een onbequame tijdt was omme het selve vervolgh te doen; ende dat daeromme sy deselve saeck uytstellen soude tot een bequamer tijdt, en soude

Nopende de Petitie van drie hondert duysent guldens.

* Bl. 16.

1552. den 24. Maert.

hare Maj: als dan tot het voorsz versoeck haer gevoeglijck, en tot alle redenen geven, dat oock hare Maj: niet veel Uytheemsche Officien in Hollandt gegeven hadde, en die geene, die by hare Maj: gestelt waren, waren by hare Maj: geordonneert, mits dat hare Majesteyt die bequamer gevonden hadde, dan de Ingeboornen van Holland: als doed naer de selve Officien solliciteerden; ende op het poinct, daer by versocht was afgedaen te hebben den Impost van twee ten hondert, schreef hare Majesteyt andermael, in conformité van 't gene wes te vooren geschreven wes, dat deselve onlanghs af soude wesen, ende dat by de fraude van die van Hollandt toegekomen was, die niet getrouwelijck de selve hadden doen heffen, dat die noch tegenwoordelijck loop hadde, ende dat van de Resolutie van de Staten hare Majesteyt niet en hadde willen adverteren de Keyzerlijcke Majesteyt, ten eynde de Staten van Hollandt niet en souden incurreren sijne Majesteyts indignatie, dat daeromme sylieden aflaende de voorsz conditie, de Keyzerlijcke Majesteyt souden accorderen de voorschreve somme van drie hondert duysent guldens, op hare Majesteyts beloftenisse, dat sy de Negotiatie ende Haringhvaert haren voortgangh soude doen hebben, ofte anders soude genootsaeckt wesen van haer quaetwilligheydt de Keyzerlijcke Majesteyt te adverteren; Soo hebben de Edelen, naer voorgaende communitie ghenoegh gepersisteert by haer voorgaende opinie, ende by het inhouden van hare Memorie, de Gede-

pu-

puteerden van de ses groote Steden by geschrifte gelevert, daer by voegende dat sy, omme te ontgaen de indignatie van den Keyzer, te vreeden souden wesen de voorschreve somme te consenteren, te betalen de eene helft half Julii, ende de andere helft half October naestkomende, ende dat, mits betrouwende dat hare Majesteyt soo veel sal doen, dat de Negotiatie Oost ende West, ende de Haringhvaert haren cours ende loop sullen hebben, sonder voortgangh van de welcke de voorsz somme oock geconsenteert wesende, niet mogelijck en is op te brengen; ende daer en boven soo en sullen sy die arme schamele Geneente die daer mede onderhouden moeten werden, niet ontslagen mogen wesen, immers is geschapen by faute van gebreck uyt de voorsz schamele Gemeente een oploop te rysen, en meerder inconvenienten te komen, daer van sy hare Maj: wel hebben willen adverteren.

De Gedeputeerpen van Dordrecht ende Delft hebben hen genoegh conform ghemaeckt met de Edelen, nopende de voorsz conditien, ende dat men de vorderinge ende Negotiatie van de Haringhvaert soude toe betrouwen de Keyserlijcke Majesteyt als vooren, ofte het selve by supplicatie ofte remonstrantie versoecken, van gelijcken hebben oock conform ghemaeckt met de Edelen, in de dagen ende termynen van betalinge; maer nopende de middelen, omme de voorsz Petitie te vinden en op te brengen, hebben gepersisteert by de Resolutie op de laetste Daghvaert by gheschrifte gestelt.

De

1553. den 24. Maert.

De Gedeputeerden van Haerlem, Leyden, Amsterdam, ende der Gouda hebben verklaert, geen last te hebben in de voorschreve somme te consenteren, ten ware de voorschreve Negotiatie ende Haringhvaert haren vryen cours ende loop hadde, alsoo het sonder deselve niet mogelijck en is die penningen op te brengen, dewelcke uyt het winsel van de Koopmanschap ende Haringhvaert gehaelt moeten werden, ende deselve hebbende souden wel last hebben, ofte last gekrygen, hen met die van Dordrecht ende * Delft conform te maecken, ende te persisteren van gelijcken by de Middelen, in de laetste Daghvaert by geschrifte gestelt, hen met die van Dordrecht ende Delft conform te maecken; die van der Gouda seyden, boven 't gene wes aldaer by geschrifte gestelt is, dat, toucherende de Schiltalen, henlieden niet mogelijck en is yets te consenteren, overmits sy te hoogh ende ongelijck gesteldt zyn, ende dat sy liever hebben te laten overstemmen, dan yet te consenteren, ten eynde men niet en soude mogen seggen dat haerlieder consent oorsaecke gheweest ware van de bederffenisse van hare Stadt.

* Bl. 17

Dat den Heere van Assendelft, gehoort hebbende by monde van den Advocaet de de antwoorde van de voornoemde Gedeputeerden van de ses groote Steden, heeft uyt den name van den Heere van Beveren de antwoorde van Dordrecht ende Delft geaccepteert, ende de selve bedanckt, maer verklaerden dat den Heere van Beveren geen

1553, den 24. Maert.

geen last en hadde omme te accepteren de antwoorde van die van Haerlem, Leyden, Amsterdam, ende der Gouda, dat evenwel sy lieden t'huys komende soo veel souden doen, dat sy last mochten krygen hen conform te maecken, ofte anders souden sonder eenighe faute incurreren de indignatie van de Keyzerlijcke Majesteyt; ende heeft den Heere van Beveren de voornoemde Gedeputeerden dagh bescheyden, hen te vinden by de Majesteyt van de Kon, op den sesden van de toekomende maendt van April, de voornoemde van Haerlem, Leyden, Amsterdam, ende der Gouda, wel ernstelijcken andermael biddende, dat sy souden beneerstigen te gekrygen conformité met de anderen, omme de voorsz indignatie te ontgaen, en souden hen mede te Hove vinden, om de Negotiatie en Haringvaert te helpen vorderen naer alle sijn vermogen.

Eodem by den Advocaet, den Heere van Assendelft vermaent zynde, of hy met myne Heeren de Edelen gecommuniceert hadde, nopende de Resolutie by de Gedeputeerden van de ses groote Steden, op den vijftthienden October genomen, hen by geschrifte gelevert, daer by de voornoemde Gedeputeerden versoecken dat voortaen twee van elcke Stede, reysende in 'sLandts saecken, het ware buyten ofte binnen 'sLandts, mede betaelt souden werden tot 'sLandts kosten, mits dat de Edelen, reysende binnen 'sLandts, soo wel betaelt souden werden, als reysende buyten 'sLandts; heeft geseydt een

een weynigh daer van met hem gecommuniceert te hebben, maer dat hy daer op soo haest niet en hadde mogen disponeren, maer dat hy op de saecke wat breeder soude letten, ende als dan met de Gedeputeerden van de Staten communiceren, om dies-aengaende een goede Resolutie onderlinge te nemen.

Dagh-gelden van de Gedeputeerden.

Advis beroerende de publicationem testium.

Ten voorsz dage by den Advocaet, ter presentie van mijn Heere van Beveren, ende de Staten, van den Heere van Asfendelft versocht hebben, dat hy soude by den Raede willen doen expedieren het advis, beroerende de publicatie van de Getuygen, by de Staten d'anderen tyden versocht, seyde dat hem dachte het selve niet sonderlinge en soude doen tot minderinge en abbreviatie van de Processen, immers sustineerde dat 'er soo veel Processen ofte enquesten souden vallen in dien ghevalle op de reprochen ende salvatien als ten principale, seyde mede, dat hy meynde dat het selve advis over lange ge-expedieert, ende de Majesteyt van de Kon. gesonden was, ende dat den Advocaet aen den Griffier daer naer soude vernemen, het welcke den Advocaet sulcks ghedaen hebbende, heeft den Griffier hem geseydt, dat het selve advis noch niet ge-expedieert, nochte oock overgesonden en was.

* Bl. 18.

Poincten van nooden te remedieren, om-

* Heeft voorts den voornoemden Heere van Asfendelft, de voorsz Staten voorgehouden, dat 'er andere twee ofte drie Poincten die nootsaeckelijck waren, omme gereme-

dieert te werden omme veelheydt, ende multiplicatie van Processen te schuwen, onder anderen allegerende prorogatie van de Jurisdictie van den Hove van Hollandt, waer door seer groote meenichte van Procesſen ryſen; ende de Jurisdictie van de Steden, lage Vierschare ende Vasallen benomen worden; en dat de Staten daeromme behoorden te vervolgen, daer toe oock die van den Raede genegen waren, omme de voorsz prorogatien af te hebben; maer des soo moesten de Steden, Vasallen, ende andere Parthyen hebbende Obligatien, Schepenen-kennisse, ofte andere gelijck bescheyt parate executie doen hebben; woude oock wel de handt daer aen houden, dat men, soo veel als het doenlijck ware, soude mogen komen tot abbreviatie van de Procesſen, seggende dat tot dien eynde by hem in voortyden wat by geschrifte gestelt was, 't welck als doen gelevert soude zijn in handen van den Præsident Schoorl, ende nu meynde het selve te wesen onder den Præsident Viglius, indien de Staten het selve van den Præsident wilden eysschen, ende hem doen hebben, woude dat gaerne weder doorsien, ende daer noch by voegen het gene hy soude weten te vinden, dienende tot verkortinge als vooren, verklarende, dat hy geen liever dingh voor sijn overlyden gedaen en sage, en dat hy bereydt was hem daer gantschelijck toe te employeren.

den 24. Maert.

me te schuwen multiplicatie van Procesſen.

Den

1553. den 4. April.

Den 4. April 1553.

Ongeluck van den Advocaet.

IS den Advocaet met de Staten boven gereyst, omme de voorsz antwoorde de Majesteyt inne te brengen, &c. maer tusschen den Achterbroeck ende Antwerpen met de Wagen ommegeworpen zynde, heeft sijn arm uyt het lidt gevallen, sulcks dat hy genoodsaeckt geweest is tot Antwerpen, te blyven, ende te Brussel niet en heeft mogen komen, midts welcken hy oock, de Resolutien aldaer genomen, niet en heeft mogen registreren.

Daghvaerden by de Staten in den Hage gehouden.

Hier naer zijn noch twee Daghvaerden by de Staten in den Hage gehouden, dienende tot vorderinge van het voorsz consent van drie hondert duysent guldens, als op den negenden ende seventienden April, daer den voornoemden Advocaet oock niet by geweest en is, overmits sijn arm noch niet gebetert en was, en mits dien de Resolutien, als doen genomen, mede niet en heeft konnen registreren.

Dagh-

1553. den 31. Mey.

* Daghvaert gehouden in den Hage. * Bl. 19.

Den 31 Mey 1553.

P R Æ S E N T E N.

Pieter Sasbout.
Jan Joostensz,
ende
Mr. Adriaen van Leijden,
VAN DELF.
Gerrit Adriaensz, Burgermeester.
Pieter Simonsz,
Jacob Jacobsz,
ende
Mr. Roelandt,
VAN ROTTERDAM.
Cornelis Jacobsz.
Jacob Danielsz, Burgermeester,
ende
Anthonis Willemsz,
VAN SCHIEDAM,
Jan Adriaensz,
Pieter Pouwelsz;
ende
Jacob Nicasius,
VAN DEN BRIELLE.
Lucas Dircksz,
voor die van ENCKHUYSEN en GROOTEBROECK.
Cornelis Claesz,
Anthonis Aertsz,
ende
Gelain Pouwelsz,
VAN VLAERDINGEN.
Digman Hendricksz,
VAN BOMMENEDE.
Pieter Hendricksz,
ende
Simon Pietersz,
VAN WORMER.
EN GISP.
Pontiaen Pietersz,
ende
Claes Willemsz,
VAN SANTFOORT.
Willem Ludolfsz,
ende
Arent Cornelisz,
VAN WYCK OP ZEE.
Claes Claesz, *van Theeth.*

Door beschryvinge van myn Heere van Beveren, omme te resolveren by wat middelen men soude mogen vorderen, en versekeren de Haringvaert.

1553. den 31. Mey.

By wat middelen te vorderen de Visscherye ende Haringhvaert.

TEn voorsz dage soo hebben de Gedeputeerden van de Steden en Vlecken, hen generende met de Visscherye ende Haringhvaert, geresolveert last te hebben te verklaren, dat, alsoo de Visscherye in het voorleden Jaer op sulcken mate ende conditie aengenomen ende begost was, dat het ghemeene Landt van Hollandt tot subsidie ende voortgangh van dien, de selve soude te bate komen met drie duysent guldens, 't welck myn voornoemde Heere van Beveren, die van de Visscherye oock belooft ende toegeseydt hadde ten effecte te brengen, sonder dat nochtans henlieden de voorschreve drie duysent Caroli guldens gevolght zyn, niet tegenstaende de groote excessive kosten, schade ende verlies, de welcke sy in haer Schepen ende Goederen gehadt hebbende, boven het groot achterwesen daer sy noch inne staen, ende geen raedt en weten omme het selve te furneren ende op te brenghen, sulcks al wilden eenige de Visscherye aengrypen, nochtans het selve te doen, belet sullen werden door de Crediteurs, immers sonder de oude schulden te betalen geen geloof en sullen hebben, om te furneren de behoeften dienende tot de voorsz Neeringe ende Visscherye; soo souden de Reeders, ende hen generende met de Visscherye, van geene meeninge wesen dese tegenwoordige Teelt te beginnen, ofte oock eenigh consent te dragen, dan mits alvoren hebbende tot haren proffijte, tot afdoeninghe van de lasten voor den voorleden Teelt, de voorsz drie duysent guldens, uytgesondert alleen de Gedeputeer-

1553. den 31. Mey.

teerden van Delft, die het nochtans wel lieten duncken, dat daer goede redenen toe diende, ende de selve drie duysent guldens de voorsz Visscherye wel behoorden te volgen, regard nemende op 't groot verlies by de Visscherye in 't voorleden Jaer alleen ter contemplatie van 't gemeene Landt geleden.

Ende aengaende de Propositie ende presentatie van wegen de Majesteyt by myn Heere van Beveren, de Reeders ende Stierluyden voorgehouden, * aengaende de drie Caroli guldens die sy ghehouden souden wesen te geven op elck last, dat dese tegenwoordige Teelt gevangen soude werden, daer vooren de Majesteyt soude doen uytrusten ende toemaecken twintigh goede Schepen van Oorloghe, tot defensie ende bewaernisse van de Buysen, daer mede hare Majesteyt soude hopen ende meenen die Buysen wel verseeckert ende bevrijd souden wesen, ende buyten schade gehouden werden, mits dat hare Majesteyt deselve Schepen van Oorloghe op sulcke plaetsen soude disponeren ende legghen, daer het hare Majesteyt tot verseeckertheydt van de Buysen soude goedt ende oorbaer duncken, verklaerden de voornoemde Gedeputeerden eendrachtelijck, dat de Reeders ende Stierluyden, elcks in den sijnen daer op gehoort zijnde, niet en konden verstaen dat de Buysen in eenige manieren souden mogen beschermt en uyt de schade gehouden werden by al sulcke, ofte oock meerder getal van Schepen van Oorloge, oock waer de selve tot defensie geleydt souden mogen werden, gelijck oock de experientie in het voorleden

* Bl. 20.

 den

den Jaer (Godt betert) henlieden tot hare groote schade ende verdriet wel geleert hadde, sulcks dat henlieden in geender manieren geraden en dunckt, op al sulcken getal van Schepen hare Buysen tot groote kosten in Zee te brengen, daer by ghevoeght, dat de voorschreve drie guldens op elck last te seer groot ende excessif is, en al en werden sy by de Vyanden niet beschadight, qualijcken soo veel boven, de kosten souden mogen overwinnen, sulks dat sy voor de handt, als het al ten besten soude gaen, schade souden lyden, immers geen proffijt doen, ten ware de Majesteyt hen lieden wilde verseeckeren van alle schade ende verlies, die sy by de Vyanden souden mogen lijden, omme deselve hen lieden weder gerestitueert te werden uyt de penninghen die van het voorsz Lastgelt sullen komen, de welcke sy souden begeeren dat soo lange souden blyven onder de Penningmeesters ofte Ontfangers van dien ter tijdt toe de Teelt gedaen soude wesen, het welcke by de Majesteyt henlieden geaccordeert zijnde, te vreeden souden wesen de voorsz drie guldens te betalen.

Dan die van Rotterdam, ende die van Enckhuysen seggende last te hebben van die van Grootebroeck, verklaerden soo veel meer, dat, mits by de Majesteyt uytgerust, ende ter defensie als vooren toegemaeckt zijnde het voorsz getal van Schepen van Oorloge, sy te vreden souden wesen terstont te contribueren twee Caroli guldens op 't last, sonder de voorsz versekertheydt.

Ende so verre de Majesteyt tot het gene

wes

wes voorsz is niet en soude verstaen; ende als noch voor afgeslagen wilden houden de twee middelen, van saufconduiten ende stilvaert; verklaerden de voornoemde Gedeputeerden, door last ende bevel van de Reeders ende Stierluyden, te vreeden te zijn op haer eygen pericul, schade ende bate, sonder Schepen van Oorloge dese Teeltaen te grypen, ende hare Buysen in Zee te geven ende brengen; ende tot dien eynde de selve hare Buysen sulcks te furneren van Geschut, Musquetten, Munitien van Oorloge, ende Behoeften ter defensie, dat sy souden meenen ende hoopen wel bewaert, ende van de Vyanden onbeschadight te blyven, daer toe maeckende alsulcken Compagnie van thien, twaelf, twintigh, ofte meer Buysen, als dat by de gemeene Visscherye, ende hen dies verstaende, by advis van mijn Heere den Stadthouder voornoemt, geraemt ende geordonneert sal werden; gelijck oock by consent van de Majesteyt, in de Jaren vijfthien hondert een en veertigh, ende vijfthien hondert twee en veertigh gedaen is geweest, welck middel de voorsz Reeders en Visschers houden voor het beste, proffitelijckste, en oock het sekerste voor de Visscherye.

Mits dat altoos, ende in allen gevalle den Haringh vry ende vranck * gebracht sal mogen werden in alle Keyzerlijcke Majesteyts Landen, ende andere, geen Vyanden wesende van siine Majesteyt, sonder eenigh belet van twee ten hondert, Certificatien * Bl. 21.

 of

1553. den 31. Mey,

of Borgtochten, daer in te doen als in voorlede Jaren wel geordonneert is,

Mits oock dat niemandt geconstringeert, noch gehouden en sal wesen te varen, of de Neeringe van Visscheryen aen te grypen, dan die 't believen sal, en als sy te raede sullen wesen.

Mits dat oock die van de zyde van het voorsz Lastgelt van den Crab - Haringh, die sy genoegh met Schuyten ende kleyne Schepen onder 't Landt vangen, niet meer en sullen betalen dan drie deelen, sulcks sy naer voorgaende accord in den voorleden Jare gedaen hebben; welcke antwoorde by den Advocaet de Heeren van Beveren, ende Assendelft gedaen zynde, hebben die begeert te hebben by geschrifte, om de Majesteyt die over te mogen senden, dewelcke hem sulks gelevert is.

Dagh-

Daghvaert, gehouden in den Hage,

Op den 14. Junii 1553.

PRÆSENTEN.

Adriaen Claesz, Burgermeester,
Simon Hendricksz,
ende
Mr. Adriaen van Leyden,
VAN DELF.
Anthonis Jacobsz, Burgermeester.
Pieter Simonsz,
Jacob Jacobsz,
ende
Mr Roelandt.
VAN ROTTERDAM.
Jacob Danielsz, Burgermeester,
Sebastiaen Thonisz,
ende
Anthonis Willemsz,
VAN SCHIDAM.
Pieter Poulusz,
ende
Thomas Adriaensz,
VAN DEN BRIELLE.
Lucas Dircksz,
VAN ENCKHUYSN.
Jacob Jacobsz.
Mathijs Brantsz,
ende
Heertgen Willemsz,
VAN GROOTEBROECK.
Cornelis Klaesz,
ende
Hendrick Jansz,
VAN VLAERDINGEN.
Simon Pietersz,
ende
Jan Thaemsz,
VAN WORMER ENDE GISP.
Adriaen Willemsz,
VAN GOEDEREEDE.
Door beschryvinge van den Stadhouder, tot verseeckertheyt en vorderinge als vooren.

Ten voorsz dage, naer dat de voornoemde Gedeputeerden eerst van den Heere van Beveren versocht hadden, ofte de Beschryvinge van den

1553. den 14. Junii.

Stadthouder tot vorderinge van de Visscherye.

Majesteyt hadde afgeslagen 't middel van te vreden te wesen hen in Zee te geven tot haer eygen pericul, en hy verklaert hadde hare Majesteyt gantschelijck afgeslagen te hebben, als sustinerende dat de Visscherye daer by niet en soude wesen bewaert ende verseeckert; soo hebben sylieden naer voorgaende communicatie eendrachtelijck gepersisteert by de voorsz Resolutie, genomen op den voorsz laetsten Mey, de welcke by den Advocaet den Heere van Beveren verhaelt zynde, heeft geantwoort de Majesteyt daer van te willen adverteren; dan seyden dat die van Zeelandt waren in meeninge te vissen, en te geven het voorsz Lastgelt, en soo verre yemandt van Hollant hen noch soude willen in Zee geven, hy gehouden soude wesen het selve sijne E. binnen acht dagen te verklaren, ofte anders en soude daer na niet mogen visschen.

Dagh-

1553. den 10. Julii.

* Daghvaert, gehouden in den Hage.

* Bl. 22.

Op den 10. Julii, 1553.

P R Æ S E N T E N.

UYT DE EDELEN.
De Heeren van *Assendelft*,
Van Goudriaen,
Van Egmondt,
ende
Van der Duyn,
ENDE VAN DE STEDEN.
Arent Cornelisz,
ende
Mr. Cornelis van Hoogelande,
VAN DORDRECHT,
Jan Conincxsz, Burgermeester,
ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Cornelis Michielsz, Burgermeester,
ende
Mr. Adriean van Leyden.
VAN DELFT.
Adriaen Jansz, Burgermeester,
ende
Mr. Jacob de Milde,
VAN LEYDEN.
Klaes Doedesz, Burgermeester,
ende
Mr. Adriaen Sandelijn,
VAN AMSTERDAM.
Jan Dirckſz 't Hoen, Burgermeester,
ende
Jan Hey Gerritsz,
VAN DER GOUDA.
Op seeckere swarigheden bevonden in het accord van drie hondert duysent guldens, de Keyserlijcke Majesteyt in April te vooren geaccordeert.

TEn voorsz dage by den Heere van Assendelft de Staten voorgehouden zijnde, hoe dat noch veele van de groote Ste- Swarigheden bevonden

 den,

In het accord van drie hondert duysent guldens, de Keyserlijcke Majesteyt geaccordeert.

den, haer portie op de Schiltalen ommegeslagen, noch niet opgebracht en hadden, 't welck nochtans nootelijck was, alsoo de saecke van den tienden penningh sulcks noch niet bereydt en was, dat op den eersten termijn yet gheschapen was daer op te komen; dat oock ter cause van het Haertgelt, op den genen die exemptie ende vrydom prætenderen. noch resteerde de somme van vier duysent drie hondert vijf en tachtigh ponden tien schellingen, de welcke den Ontfanger Grammay belast werde te recouvreren van het ghemeene Landt, dat daerom by den Ontfanger Coebel van nooden was te procederen by executie tot inninge van de voorsz reste; soo hebben op het voorsz eerste poinct, de voornoemde Gedeputeerden, te weten die van Dordrecht, verklaerdt, dat sy de reste van haer voorschreve portie op sullen brengen binnen drie of vier dagen; die van Haerlem ende Amsterdam, dat sy haer volle portie opgebracht hadden, die van Delft ende Leyden, dat sy binnen drie dagen haer portie opbrengen souden; die van der Gouda seyden te verwachten Appoinctement van de Kon., hoe veel sy op de Schiltalen souden moeten opbrengen, waer naer sy hen souden reguleren, souden evenwel haer diligentie doen, omme by provisie wat op te brengen; ende nopende het voorsz twee poinct, hebben de Staten eendrachtelijck geresolveert, dat by den voornoemden Ontfanger Coebel, ende den Procureur Generael, by executie geprocedeert sal werden tot inninge van de voorschreve restante

som-

1553. den 10. Julii.

somme van vier duysent drie hondert vijf en tachtigh ponden tien schellingen, sulcks als oock onderlinge by den Procureur Generael, ende den voornoemden Coebel des daeghs te voren geaccordeert was.

Een stuyver op de Marge omgeslagen.

Eodem, is by de voornoemde Staten geaccordeert, dat op elcke Marge, soo wel van de Vrye als Onvrye, ommegheslagen sal werden eene stuyver, tot furnissement van de veertien duysent een hondert guldens by de Staten * geaccordeert, en dat den Advocaet daer van Acte sal maken, sulcks gedaen heeft.

* Bl. 23.

Requeste van de Heer Engel Willemsz, &c

Eodem, is de Requeste van de Heer Engel Willemsz, &c. Priester, gevangen op de Voorpoorte, daer by hy versochte hulpe ende assistentie van de Staten, ten eynde hy, achtervolgende het privilie van den Lande, niet vervoert en soude werden uyt Hollant; soo hebben de voorsz Gedeputeerden hier op in den haren, alsoo het een saecke is van consequentie, toucherende de Privilegien van den Lande, versocht rapport omme in de naeste Vergaderinge rypelijck daer op te mogen resolveren, dat evenwel den Advocaet, aen den Heere van Assendelft, ofte die van den Raede versoecken soude, dat sy met de overleveringe ofte vervoeringe van den voorsz Gevangen souden willen vertoeven, ter tijdt dat het voorsz rapport gedaen, ende de voorsz resolutie genomen soude zijn, welck versoeck by den Advocaet by geschrifte den Hove ge-

1553. den 10. Julii.

gedaen zijnde, en daer van geannexeert hebbende de voorsz Requeste van Heer Engel, soo heeft den voorsz Advocaet, niet tegenstaende dat Dr. Sonnius zynde Fiscael gesonden hadde, om den voorsz Gevangen tot Utrecht te brengen, achtervolgende voorgaende schryvers van den selven Hove, nochtans van het voorschreve Hof verkregen besloten Brieven, daer by sy aen hem schryven, dat sy, volgende haer voorgaende schryven, hen den voornoemde Gevangen souden hebben laten volgen; maer want den voornoemden Gevangen, de Staten wesende de hier vergadert, in de saecke van de Beede van drie hondert duysent guldens, seeckere Requeste gepresenteert hadde; ende dat by den Advocaet seecker versoeck gedaen was, tot conservatie van het voorschreve Privilegie, dat het Hof met de uytvoerige van den voornoemden Gevangen soo langhe soude vertoeven, ter tijdt het voorschreve rapport gedaen ware, hy Sonnius soo lange patientie soude willen hebben, met welcke Missive den voornoemden Fiscael t'huys gereyst is, heeft daer en boven den voornoemden Advocaet versocht Copie van den Raedt van 't Octroy, by de Keyserlijcke Majesteyt den Bisschop van Utrecht geaccordeert, beroerende de uytvoeringhe van de Geestelijcke Persoonen buyten den Lande van Hollandt; van gelijcken oock Copie van de Acte, daer by verklaert heeft, dat den voornoemden Heer Engel, wesende tot Utrecht, soo wel getracteert sal werden als wesende in den Hage, ende dat aldaer

geen

1553. den 10. Julii.

geen Sententie gepronuncieert, nochte executie gedaen en sal werden, welcke Copien, den Advocaet geaccordeert zijn.

Naer de noene.

Hebben alle de selve present geweest, behalven

Assendelft,	*Egmondt*,
Arent Cornelisz, en	*Cornelis Michielsz*,

EOdem *à prandio*, is op het versoeck by den Heere van Assendelft gedaen, dat by de Staten diligentie gedaen soude worden, dat den eersten termijn van de Beede van drie hondert duysent guldens ten besproocken dage opghebracht mochte worden, alsoo de Majesteyt van de Kon. diversche Missiven aen hem tot dien eynde geschreven hadde, by henlieden ghesevdt, dat sy daer toe haer uytterste diligentie doen sullen; maer want geschapen is, de Haringhvaert voor dese Teelt te cesseren, ten ware de gemeene Reeders ende Visschers toeghelaten werde hen in Zee te geven tot haren pericul, hare Buysen ge-esquipeert zynde met Geschut, Bouffnetten, ende andere Munitien van Oorloge; ende hebbende sulcken Compagnie, als by hen overkomen is den laetsten Mey, ende veerthienden Junii, wesende in den Hage vergadert, daeromme den Heere van Assendelft * aen hare Majesteyt soude willen schryven, het selve te willen accorderen; mitsgaders oock dat afgedaen wer-

Opbrenginge van den eersten termijn in de drie hondert duysent guldens.

* Bl. 24.

werde den Impost van twee ten hondert, volgende den Appoinctemente, by hare Majesteyt gestelt op seeckere Requeste, by de Staten in April laetstleden overgegeven, ofte anders verduchten dat de geconsenteerde Beede niet opgebracht en sal mogen werden, het'twelck den Heere van Asfendelft aengenomen heeft sulcks te doen; hebben niet te min de voorsz Staten voortaen geresolveert, in gevalle hare Majesteyt by hare antwoorde het selve niet en accordeerde, dat als dan, by de Staten eenige gecommitteert sullen werden omme het selve te vervolgen.

Gecommitteerden van den Impost van twee ten hondert binnen Amsterdam.

Eodem, is ten versoecke van die van Amsterdam eendrachtelijck geresolveert, dat, alsoo de Gecommitteerden omme te ontfangen den Impost van twee ten hondert binnen Amsterdam, niet wel en gehengen dat de Koopluyden aldaer, hare Goederen van Amsterdam in Zeelandt, ende sulcks binnen 's Landts vervoeren, sonder te betalen den voorsz Impost, al is het soo dat de voornoemde Koopluyden noch niet in meeninge en zijn hare voorsz Goederen buyten 's Landts te voeren; dat oock van gelijcken den Thollenaer, ofte Collecteur van den Impost voornoemt binnen Armuyden hebbende verstandt, ende colluderende met den voornoemden Collecteur van Amsterdam, niet en wil gehengen dat de Koopluyden van Amsterdam met hare Goederen tot Armuyden ghekomen zijnde, de selve uyt den Lande voeren, mits presenterende aldaer twee ten hondert te

 1553. den 10. Julii.

te betalen, maer wel dat sy den selven Impost gaen betalen den Collecteur van Amsterdam, ende daer van schijnsel brengen, tot hare groote schade ende verlichtinghe van de Koopmanschap, den Hove van Hollandt Requeste overgegeven sal werden omme hier inne geremedieert te werden; ende in gevalle het Hof geeft voor Appoinctement *sermo. Reginæ*, dat als dan mede yemandt gecommitteert sal werden, om het selve aen de Majesteyt te vervolgen.

Eodem, is mede geresolveert, dat de declaratie van de kosten gedaen by Jan Jacobsz de Vries, van der Gouda, in het Proces het welck hy met die van der Gouda, Gevoeghden, hangende heeft voor den Raede van Brabandt, op ende jegens den Tollenaer van Antwerpen, gelevert sal werden in handen van Mr. Adriaen van Leyden, een van der Gouda, ende van den Advocaet, omme die te tauxeren; ende dat voorts het selve Proces, mitsgaders het Proces van de Weduwe ende de Erfgenamen van wylen Dirck Jan Beuckelsz, ende die van Delft, Gevoeghden, jegens den voornoemden Thollenaer, in den Raede van Brabandt hangende, gesonden sal werden in handen van den Advocaet, ende Mr. Vranck boot, omme dat by henlieden gevisiteert te werden, ende als dan by den Advocaet de Staten rapport gedaen te werden, of in de voorschreve saecke rapport ghedaen is, dan niet. Declararie van kosten gedaen by Jan Jacobsz de Vries.

Eodem, is op het versoeck by den Pensiona- Nieuwe

den 10. Julii.

naris van Delft gedaen, daer hy hem te kennen gegeven heeft, hoe dat 'er een nieuwe Vaert ofte Diepte omtrent den Lande van Putten gekomen was, als 't scheen veel commodieuselijcker soude wesen voor de Schepen en reysende Koopman, dan Barnis, overmits de ondiepte aldaer vallende, ende daeromme souden willen adviseren, welck van de twee van dien men soude willen onderhouden, ende gebruycken tot commodité van de Koopluyden, ende welvaren van den Lande; by de voornoemde Gedeputeerden geresolveert, dat soo wel van wegen gen de Staten, als van den Raede, een behoorde gecommitteert te werden, * omme inspectie oculair van de voorschreve twee Vaerten te nemen, ende henlieden sommierlijck te informeren, welck van dien beeter soude dienen onderhouden, omme dat gegedaen, als dan breeder gedisponeert te werden.

Vaert ofte Diepte omtrent den Lande van Putten.

* Bl. 25.

Requeste van den Ontfanger Grammay.

Eodem, is op de Requesten van den Ontfanger Grammay, daer by hy versoeckt te weten waer by hy van de Staten verdient heeft, dat sy hem ontrocken hebben den ontfangh van de hondert duysent guldens, die by de Schiltalen opgebracht moeten werden; den Advocaet belast voor Appointement te stellen.

Zy dese Requeste gestelt in handen van den Ontfanger Coebel, omme daer op te seggen wes hem goetduncken sal, het welcke hy oock sulcks ghedaen heeft; verklaerden evenwel alle de Gede-

de-

1553. den 10. Julii.

deputeerden, dat niemandt Coebel last gegeven hadde hem te ingereren in den ontfangh van de penningen, die by de Schiltalen opgebracht moeten werden, ten ware deselve opgebracht hadden moeten werden op de Obligatien van de ses groote Steden, het welcke als nu niet gedaen en was; ende dat de selve antwoorde met de Requeste weder soude ghelevert werden in handen van den Advocaet, om die den voorsz. Grammay te restitueren.

Eodem, hebben de voornoemde Staten Coebel belast te schryven aen alle Officiers, dat sy binnen veerthien dagen de Quohieren van den thienden penningh souden brengen in handen van de groote Steden, daer onder sy gelegen zijn, achtervolgende de Quartieren daer van ghemaeckt. Overbrengen van de Quohieren van den thienden penningh.

Den 11. *Julii*, 1553. den 11. Julii.

P R Æ S E N T E N.

Uyt de Edelen.	*Cornelis Michielsz*,
Den Heere *van Assendelft*,	*Mr. Adriaen van Leyden*,
Van Goudriaen,	*Klaes Doedesz*,
Van Egmondt, ende	*Mr. Adriaen Sandelijn*,
Van der Duyn,	*Jan Dirckſz Thoen*, ende
Ende van de Steden.	*Jan Hey*, Burgermeesters,
Jan Konings,	
Lambrecht Jacobsz,	

1553. den 11. Julii.

Beroerende de Acte van een stuyver op de Marge.

EOdem, alsoo den Heere van Assendelft de Staten verklaerde, dat hem onredelijck dachte dat in de Acte, by den Advocaet ontworpen, omme te mogen ommeslaen op elcke Marge eene stuyver, tot furnissement als vooren, gestelt soude werden dese clausule ende woorden, *sonder de Steden onder de Schiltalen begrepen, ende de Inwoonders van dien te roeren*, gemerckt de selve stuyver opgebracht moeste werden by den Bruycker; ende dat de Inwoonders van de Steden, gebruyckende Landt, mede behooren te contribueren, ende dat de voorschreve penningen met alder diligentie opgebracht moesten werden: Soo hebben de voornoemde Gedeputeerden verklaert te vreden te zijn, dat in de plaetse van de voorsz woorden, sonder de Steden, &c. gestelt sullen werden dese woorden, *tot laste van den Bruycker, al naervolgende de voorsz Acte*, ende dat by believen van den Raede van Hollandt,

Dagh-

1553. den 19. Julii.

* Daghvaert in den Hage gehouden,

* Bl. 26.

Op den 19. Julii, 1553.

PRÆSENTEN.

Cornelis Michielsz, Burgermeester, *Pieter Sasbout*, *Jan Joostensz*, ende *Mr. Adriaen van Leyden*,
VAN DELFT.
Gerrit Adriaensz, Burgermeester, *Pieter Simonsz*, *Jacob Jacobsz*, ende *Mr. Roelandt*,
VAN ROTTERDAM.
Cornelis Jacobsz, Burgermeester, *Cornelis Mathijsz*, ende *Elant Arentsz*,
VAN SCHIEDAM.
Lucas Dircksz, ende *Jan Rynertsz*,
VAN ENCKHUYSEN.
Meynaert Simonsz, ende *Rutgert Michielsz*,
VAN GROOTEBROECK.
Gerrit Pietersz,
VAN DEN BRIELLE.
Jan Theunisz, ende *Simon Pietersz*,
VAN WORMER EN GISP.

Omme Resolutie te nemen op de vorderinge van de Haringvaert.

TEn voorsz dage by den Hove van Hollandt, de Gedeputeerden ter Daghvaert beschreven, voorgehouden zynde, dat de Majesteyt willende immers de Haringhvaert, soo verre in haer was, vorderen, hadde geschreven te vreden te zijn, dat de selve aengegeven soude werden tot laste ende

Vorderinge op op Visscherye ende Haringhvaert.

1553. den 19. Julii.

de pericul van de gemeene Visschers ende Reeders, mits dat sy hen sulcks souden esquiperen ende toerusten, dat sy tegens de invasie van de Vyanden souden mogen beschermt werden: Soo hebben de voorsz Gedeputeerden geresolveert voor antwoorde te seggen, dat, alsoo het inhouden van de Missive by den voorsz Hove, aen henlieden geschreven, niet conform maer wat divers was met de voorsz Propositie; gemerckt by de voorschreve Missive henlieden niet simpelijcken toeghelaten en werde de Haringhvaert tot haer eygen pericul aen te vaerden, maer alleen onder conditie, dat sy ghehouden souden wesen toe te rusten vijf ofte ses kleyne Schepen van Oorloge, tot defensie van de Buysen, die niet wel de macht en hadden hen behoorlijck te esquiperen, ende dat sy daer toe by provisie op elck last souden accorderen twaelf stuyvers, hen als nu niet wel mogelyk en was eyndelijcke resolutie te nemen, maar begeerden elcks in den haren rapport omme te concluderen, onder wat ordonnantie ende esquipage de Buysen hen gehouden souden wesen in Zee te geven, ende wat Convoy de selve uytvarende ende inkomende van nooden soude wesen, ende of sy toerustende hare Buysen met Geschut, Bouffnetten, ende andere Munitien, tegens de invasie van de Vyanden beschermt souden mogen wesen, dan of van nooden soude wesen daer by te voegen eenighe kleyne Schepen van Oorloge; dan gemerckt dat eenige van henlieden in het seecker geadverteert waren, dat binnen Amsterdam interdictie ge-

1553. den 19. Julii.

gedaen was, van geenen Haringh Oostwaerts te mogen voeren, ende dat te vergeefs ware den Haringh te brengen, als men die vry ende vranck niet en soude mogen vertieren, soo en waren sy in geene meeninghe de Haringhvaert aen te grypen, ten ware die vry ende vranck soude mogen uytgevoert werden in alle Keyzerlijcke Majesteyts Landen; ende andere, geen Vyanden wesende van sijne Majesteyt, sonder eenigh belet van twee ten hondert, Certificatien ofte Borghtochten daer inne te doen; ende dat alle interdictien, contrarie van dien gerevoceert, ende te niete ghedaen sullen werden, ende dat de Kon. hem daer van sal doen hebben behoorlijcke Acte, en dat men aen den * Hove van Hollandt soude versoecken, ten fine voornoemt te willen schryven aen de Kon., ende waren te vreeden tot sulcken daghe als het voornoemde Hof op hare Missive antwoorde meende te hebben, mede hare Resolutie, concept van Ordonnantie, ende hare Antwoorde inne te brengen; welcke Antwoorde mijne Heeren van den Raede by den Advocaet gedaen zynde, hebben aengenomen de voorschreve Missive met alder diligentie aen de Kon. te schicken, daer op sy hoopten antwoorde te hebben den ses en twintighsten van deser Maendt, midts welcken de voornoemde Gedeputeerden te vreden gheweest zijn, ten voorsz dage alhier in de Herberge te wesen, om des anderen daeghs hare voorsz Resolutie en Antwoorde mede in te brengen.

* Bl. 27.

Den

1553. den 25. Julii.

Beroerende het Proces tegens het vervoeren van Heer Engel Willemsz.

Den 25. Julii, 1553.

AEn den Heere van Assendelft versocht hebbende, dat, alsoo die van den Raede niet en hadden aen Sonnio by hare Missive willen requireren, dat het Proces van Heer Engel Willemsz, gevangen alhier, by hem geinstrueert soude werden maer alleen de Requeste, by den Advocaet tot dien eynde den Hove gepresenteert; hem overgesonden hadden; versoeckende, dat hy op het inhouden van dien sulck reguard nemen soude, als naer redenen behooren soude: Dat daeromme oorbaer ware de Staten te beschryven, omme hier op eyndelijcke resolutie te geven tot conservatie van de Privilegie van den Lande, in gevalle den voornoemden Sonnius, niet tegenstaende de voorschreve Missive hem noch soude begeeren te vervoeren tot Utrecht: Soo heeft den voornoemden van Assendelft geseydt, van geenen noode te wesen de voornoemde Staten te beschryven, voor en al eer hy het voorschreve versoeck dede, ende dat hy my daer van altijdts in tijdts soude adverteren, ende den voornoemden Gevangen niet en soude laten uytvoeren, voor en al eer de Staten beschreven ende gehoordt souden zijn, hier waren present, ende by die Bailliuw van Schielandt en sijn Klerck.

Dagh-

1553. den 27. Junii.

* Daghvaert weder in den Hage gehouden, * Bl. 28.

Op den 27 Julii 1553.

P R Æ S E N T E N.

Cornelis Michielsz, Burgermeester.
Pieter Sasbout.
Jan Joostensz, ende *Mr. Adriaen van Leyden*, VAN DELFT.
Pieter Simonsz, ende *Mr. Roelandt*, VAN ROTTERDAM.
Jecob Danielsz, Burgermeester,
Anthonis Willemsz, ende *Eelandt Arentsz*, VAN SCHIEDAM.
Jan Gans, VAN DER BRIELLE.
Lucas Dircksz, ende *Claes Lutensz*, VAN ENCKHUYSEN.
Claes Pietersz, ende *Jacob Jansz*, VAN GOOTEBROECK,
Simon Pietersz, ende *Jan Thaemsz*, VAN WORMER EN GISP.

Omme te nemen eyndelijcke Resolutie tot vorderinge ende avancement van de voorsz Visschereys

TEn voorsz dage de voornoemde Gedeputeerden vergadert wesende in den Hage, omme te concipieren seeckert Ordonnantie, daer inne de Buysen, willende visschen, gehouden souden wesen hen te reguleren; ende verstaen hebbende van myne Heeren van den Raede van Hollandt, dat Te resolveren tot vorderinge van de Visscherye en Haringhvaert.

1553. den 27. Junii.

Majesteyt van de Kon: swarigheydt soude maecken, by hare Missive aen den voornoemden Raede geschreven, van henlieden te accorderen dat de Visschers ende Reeders, haren ghevangen Haringh vry ende vranck souden mogen brenghen ende voeren in alle de Keyzerlijcke Majesteyts Landen ende andere, geen Vyanden wesende van sijne Majesteyt, sonder henlieden eenigh belet, hinder, ofte beswaernisse te doen. immers dat hare Majesteyt In geene meeninghe en soude wesen, het selve te accorderen, ten ware hare Majesteyt eerst ende alvoeren geadverteert ware van de meenichte ende het ghetal van de Buysen, die hen van dit tegenwoordige Jaer souden willen in Zee begeven, omme Haringh te vangen, sonder welck consent, ende sonder daer van Acte te hebben van de Majesteyt, sy ghelijckelijck verklaerden geen last te hebben omme te treden in vordere communicatie op het gunt voorschreve is, nochte oock hoope en was tot een generale Haringvaert, die nochtans met de voorschreve Ordonnantie grootelijks van nooden soude wesen; aengemerckt, bysonder, dat de Majesteyt van de Kon: in de maenden van Mey, ende van Junii lestleden, wesende myn Heere van Beveren, als Stadthouder van Hollandt, in den Hage, omme de voornoemde Haringhvaert met hen Gedeputeerden te helpen vorderen, ende versoeckende dat sy op elck last souden accorderen drie Caroli guldens, mits dat de Majesteyt soude doen toerusten ende uytmaecken twintigh goede Schepen van Oorlo-

1533. den 27. Junii.

loge, tot defensie ende bewaernisse van de Buysen, hare Majesteyt ghenoegh verklaert hadde te vreeden te wesen alsulcken Acte te verleenen, hoewel verisimilijcken, overmits de beswaernisse van het voorschreve Lastgeldt, in sulcken gevalle veel minder Buysen ter Zee souden gebracht hebben geweest, ende midts dien veel minder Haringh geschapen hadde gheweest gevangen te werden dan nu, als een yegelijck op sijn eygen pericul, by believen van hare Majesteyt op de voorschreve Ordonnantie sal mogen varen, ende daer omme henlieden, onder correctie ende onder reverentie, spreeckende als nu met beter redenen, de voorschreve Acte behoort geconsenteert te werden, dat oock alreede by raminge Haringh genoegh in het Landt is, soo in het voorleden, * als in den tegenwoordigen Jare gevangen, dat men het Leger van de Majesteyt soude mogen spysen ende victuailleren, immers met twee ofte drie Buysen, ende den Haringh daer inne gevangen, het voorschreve Leger van de Keyzerlijcke Majesteyt bequamelijcken voorsien sal moghen werden, sulcks dat diesaengaende geen swarigheydt en sal wesen, te min want 'er veel Haringh van het voorleden Jaer overgebleven is, ende alreede in groote quantiteyt gevangen is, ende noch geschapen is gevangen te werden, voor die tijdt dat de Buysen in het voorleden Jaer tot die Neeringe gaven, het welcke eerst was omtrent half September; ende aengaende het middel, dat die Majesteyt swarigheydt soude maecken, henlieden de voorschreve

* Bl. 29.

 Ac-

1553. den 27. Julii.

Acte als noch te consenteren, voor ende al eer hare Majesteyt geadverteert, ende seeckerheydt soude hebben van de meenichte van de Buysen die ter Neeringe toegerust souden werden, ende de quantiteyt van den Haringh die by de selve soude gevangen werden, omme te weten of de selve souden suffisant wesen omme het voorschreve Leger van de Keyzerlijcke Majesteyt te victuaillieren, ende oock dese sijne Majesteyts Nederlanden; verklaerden de voornoemde Gedeputeerden, dat henlieden onmogelijck was te weten de meenichte van de Schepen die ter voorschreve Neeringe souden uytvaren, ende mits dien veel min konden geweten wat, ende hoe veel Haringh Godt soude mogen verleenen, dat verhoopten veel ende meenden seeckerlijcken, dat als nu hebbende de voorschreve Acte, ongelijck meer Schepen toegerust sullen werden, ende midts dien oock meer Haringh gevangen dan daer toegerust souden hebben gheweest, in gevalle het voorschreve Last-gelt zijn voortgangh gehadt hadde, ende de voorschreve Acte by uwe Majesteyt henlieden niet verleent en wierde, want een yegelijck van henlieden verstaet, dat te vergeefs ware den Haringh te vangen, ende daeromme groote kosten te doen, als die niet vervoert, ende by de Koopluyden getrocken soude werden, want den Koopman geleert wesende door het verlies van het voorleden Jaer, den Haring in sulcken gevalle niet en soude trecken, ten ware hy seeckerlijck wiste de selve alomme tot sijnen wille soude mogen verkoopen,

sulcks

fulcks dat indien den Haringh de Stierluyden ende Reeders soude aen de handt blyven, daer door veel Reeders hen ontsien souden hare Buysen in Zee te brengen, ende kosten daer-omme te doen; biddende daeromme, ende versoeckende de voornoemde Gedeputeerden van wegen de gemeene Reeders, dat de Majesteyt bekenne henlieden als noch de voorschreve Acte te verleenen; hebben van gelijcken de voornoemde Gedeputeerden geconcipieert, ende by geschrifte ghesteldt seeckere Ordonnantie, daer naer de Buysen willende visschen, gehouden souden wesen hen te reguleren, blyckende by de Ordonnantie daer van zynde; welcke antwoorde by den Advocaet den voornoemden Raede verhaelt zynde, hebben de selve, mitsgaders het voorsz Concept versocht te hebben by geschrifte, omme de selve de Majesteyt van de Kon: over te willen senden, ende hoopten sulcks die saecke by de Majesteyt te recommanderen dat de gemeene Visschers en Reeders de voorsz Acte verleent soude werden; welcke Antwoorde en Concept dien navolgende den voorsz Hove, oock den Advocaet, by geschrifte verleent heeft gehadt. den 27. Junii.

Den 8. *Augusti*.

DEn Advocaet met de Gedeputeerden van de Staten naer Brussel gereyst, om te aenhooren de Propositie, die by de Keyzerlijcke Maj: de Gedeputeerden van de Staten gedaen soude werden, en nu gedaen is, ter somme van 100000 guldens. den 8. Augusti. Antwoorde te hooren van de Petitie, van twee hondert duysent guldens.

Præ-

* Bl. 30. * Præsenten in het hooren van de Propositie, en op de andere Poincten.

UYT DE EDELEN.
Den Heere *van Obdam*,
ende
Arent van Hardincxvelt,
ENDE VAN DE STEDEN.
Arent Cornelisz,
VAN DORDRECHT.
Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Mr. Cornelis Aertsz,
ende
Dirck Hendricksz,
VAN DELFT.
Dirck van der Does,
ende
Mr. Jacob de Milde,
VAN LEYDEN.
Claes Doedesz,
ende
Mr. Reynier,
VAN AMSTERDAM.
Gijsbrecht Jan Aertsz,
VAN DER GOUDA.

Den 13. *Augusti*, 1553.

De antwoorde gehoort.

IS de voorschreve Propositie gedaen by den Præsident Viglius, ter presentie van de Keyzerlijcke Majesteyt, ende van de Kon., ende is de Staten ge-eyscht hondert duysent guldens, te betalen in Bamisse naestkomende, en is hem om hare antwoorde inne te brengen tijdt gegunt van drie weecken.

Pasferinge van de Obligatien.

Eodem, aen de Gedeputeerden van de Staten, by Viglius ende Loo, versocht zynde, dat sy souden willen pasferen hare Obligatien onder de Zegelen van de ses groote Steden, ter somme van vijf en tseftigh duysent vier hondert ponden, midts ontfangende seeckere Acte van Indemniteyt, by de

1553.
den 13.
Augusti.

de Majesteyt van de Kon., ende de Hoofden ende Commisen van de Finantie geteeckent, ende de voornoemde Gedeputeerden ge-exhibeert: Soo hebben de voornoemde Gedeputeerden, op het believen van de Staten, te vreden geweest, de voorschreve Obligatien te passeren, midts dat in de voorschreve Acte van Indemniteyt ghestelt soude werden, dat de Majesteyt van de Kon. tot haren laste mede soude nemen het pericul van het gelt voornoemt te Antwerpen te brengen, achtervolgende de Acte daer van zynde.

Dagh.

1553. den 18. Augusti.

* Bl. 31.

* Daghvaert, in den Hage gehouden.

Op den 18. *Augusti*, 1553.

P R Æ S E N T E N.

UYT DE EDELEN.
De Heeren van *Assendelft*,
ENDE VAN DE STEDEN.
Arent Cornelisz, Schout, ende *Mr. Willem Schoock*, VAN DORDRECHT,
Mr. Quirijn Dirckſz, *Jan Conincxſz*, Burgermeester, ende *Mr. Lambrecht Jacobſz*, VAN HAERLEM.
Jacob Gerritſz, Burgermeester, ende *Mr. Huygh van den Eynden*, VAN DELFT.
Adriaen Janſz, Burgermeester, ende *Mr. Jacob de Milde*, VAN LEYDEN.
Klaes Bastiaenſz, Burgermeester, ende *Mr. Adriaen Sandelijn*, VAN AMSTERDAM.
Jan Dirckſz 't Hoen, Burgermeester, ende *Gijsbrecht Jan Aertſz*, VAN DER GOUDA.

Omme te resolveren, beroerende het passeren van de voorsz Obligatien, midts hebbende Acte van Indemniteyt als vooren.

Beroerende het pasſeren van Obligatien, mits hebbende Ac-

TEn voorſz dage is by de Gedeputeerden van de Staten, in conformité van de voorſchreve Reſolutie tot Bruſſel genomen, eendrachtelijck gereſolveert, dat de voorſchreve Obligatien ghepasſeert ende bezegelt ſullen worden, midts hebbende de Acte van

de

1553. den 18. Augusti.

de Kon. van Indemniteyt gecorrigeert als vooren, de welcke by den Heere van Assendelft, de Staten ofte den Advocaet gelevert is gheweest, ende midts hebbende oock behoorlijck acquit van den Ontfanger Generael, daer by hy bekent ghelijcke somme van vijf en tsestigh duysent vier hondert ponden ontfanghen te hebben, alsoo by de voorsz Acte van Indemniteyt blijckt, dat de Majesteyt van de Kon. belooft, dat de Staten ter cause van hare Obligatien gegeven, niet vallen en sullen in eenige Finantie, frait ofte interest, nochte oock dragen eenige kosten, lasten, ofte periculen van de voorsz penningen te doen betalen in de Stadt van Antwerpen, in goede en gevalueerde munte, naervolgende de permissie van den Jare vilfthien hondert acht en veertigh, maer dat sy hem ter cause voornoemt sal doen houden kosteloos en schadeloos; ende dat voorts den Ontfanger Coebel belast is, het inhouden van de voorsz twee Obligatien niet te betalen, dan mits hebbende constitutie van de selve Renten.

Acte van Indemniteyt.

Eodem, gesien hebbende seeckere staet van den Ontfanger Coebel, beroerende de penningen by hem, de Majesteyt van de Kon. overghesonden, tot furnissement van een parthye van den eersten termijn van de Beede van drie hondert duysent guldens, de Majesteyt in April vijfthien hondert drie en vijftigh geaccordeert, beloopende de voorsz penningen ter somme van hondert vier en veertigh duysent drie hondert ponden, hebben

Staet van den Ontfanger Coebel.

1553. den 88. Augusti.

ben hem belooft geen penningen over te seynden; maer de reste van het selve termijn, bedragende vijf duysent seven hondert ponden, inne te houden voor de portie van die van der Gouda, van den Heere van Egmondt, ende andere onwilligh wesende, haer aenpart op te brenghen; ende dat sy van gelijcken de penningen, die hy ontfangen sal van den Thienden penningh, oock
* Bl. 32. niet * overseynden, maer onder hem houden sal, tot betalinghe van de voorsz somme van vijf en tsestigh duysent vier hondert ponden, daer sy hare Obligatien van gegeven hebben, te betalen in de Bamis-Marckt, midtsgaders oock tot betalinge van noch vier en dertigh duysent ses ponden, daer sy hare Obligatie noch van sullen moeten geven.

Van de Inwoonders van de Steden gebruykende Landt, onwillig in de betalinge, &c.

Eodem, is op het aengeven van den selven Coebel, dat de Inwoonders van de Steden, gebruyckende eenigh Landt, onwilligh waren te betalen de stuyvers op de Marge ommegeslagen, volgende de Acte daer van zynde, begerende te weten hoe hy dies-aengaende hem reguleren soude, by de voorsz Steden genomen rapport, tot op de naeste Daghvaert.

Swarigheydt by die van Voorne en Putten.

Eodem, is op het aengeven van den selven Coebel, dat die van Voorne ende Putten onwilligh waren, ende swarigheydt maeckten hare Quohieren over te seynden, ende te betalen den thienden penningh; geresolveert, dat, alsoo sy de voorgaende thiende pen-

penningen betaelt hadden, blyckende by de reeckeninge daer van zynde, nu mede de selve behoorde te betalen, en daer toe by executie geconstringeert te werden, dan schenen hier mede rapport te willen nemen.

Eodem, den voornoemden Coebel, begeerende Ordonnantie te hebben, omme te mogen executeren seecker Appoinctement gestelt op de Requeste van Grammay, by de Heeren van de Finantie; daer by geseyt is; dat den voornoemden Grammay sal mogen, omme te recouvreren betalinge voor de portie van den geenen, die exemptie ende vrydom pratenderen, beloopende de selve portie ter somme van drie duysent vier hondert vijf en tachtigh ponden tien schellingen, vervolgh doen aen de Staten ofte haren Rentmeester, &c. is hem de selve Ordonnantie genoeg geaccordeert, hoewel den voorsz Coebel lange te vooren daer toe last en bevel aen de Staten gehadt hadde. Appoinctement op de Requeste van Grammay.

Eodem, is op het aengeven van die van Amsterdam, beroerende den Impost by die van Groeningen op de Koopmanschappen aldaer, uyt Hollandt komende, gestelt, begerende daer inne geremedieert te hebben, oock by de voornoemde Gedeputeerden ghenomen rapport tot de naeste Daghvaert. Beroerende den Impost by die van Groeningen op de Koopmanschappen gestelt.

Eodem, is den Advocaet belast, op de Re- Appoinc-

den 18. Augusti.

tement op de Requeste van den Griffier van Hollandt.

Requeste van den Griffier van Hollandt; te stellen voor Appoinctement.

Dat de Staten in de plaetse van Mr. Adriaen van Leyden, overmidts sijn indispositie, surrogeren Mr. Huygh, ofte Jacob van den Eynden, omme te visiteren ende te tauxeren syne declaratie, de welcke oock den Advocaet ten selven dage daer op gesteldt heeft.

Beroerende de Requeste van die van 't Landt van Steyn.

Eodem, is, beroerende de Requeste van het Landt van Steyn, prætenderende vrydom ende exemptie, gheseydt, dat sy tegens de naeste Daghvaert aen hare Requesten sullen hangen de Brieven van Privilegie, in de selve Requeste gementioneert, omme die gesien, als dan op hare Requeste gedisponeert te werden.

Dienaer van den Avocaet.

Eodem, is by de Gedeputeerden van de ses groote Steden, naer het vertreck van den Heere van Asfendelft, geresolveert, dat, soo wanneer den Dienaer van den Advocaet voor henlieden yet schryven sal, beroerende de * saecken van het gemeene Landt, dat hy den selven tot sijn discretie sal doen betalen, ende pasferen Ordonnantie op den Ontfanger Coebel.

* Bl. 33.

Dagh-

1553. den 23. Augusti.

Daghvaert gehouden in den Hage.

Op den 23. Augusti 1553.

P R Æ S E N T E N.

UYT DE EDELEN.
Den Heere *Van Assendelft*,
Van Obdam,
Van Lockhorst,
ende
Van Egmondt,
ENDE VAN DE STEDEN.
Arent Cornelisz,
Heymen Adriaensz,
ende
Mr. Willem Schoock,
VAN DORDRECHT.
Mr. Quirijn Dircksz, Burgermeester.
ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Jacob Gerritsz, Burgermeester,
ende
Mr. Jacob van den Eynden,
VAN DELFT.
Jonge Dirck Jansz,
ende
Dirck van der Does, Burgermeester,
mitsgadefs,
Mr. Jacob de Milde,
VAN LEYDEN.
Pieter Kantert, Burgermeester,
ende
Mr. Reynier,
VAN AMSTERDAM.
Jan Dircksz 't Hoen, Burgermeester,
Gijsbrecht Jan Aertsz,
VAN DER GOUDA
Omme te resolveren antwoorde, op de Resolutie voornoemt.

Te resolveren antwoorde op de versochte twee hon-

TEn voorsz dage, naer dat by den Advocaet rapport gedaen is geweest van het inhouden van de voorsz Propositie, ende van het geene dat den Præsident Viglius hem hadde doen seggen; soo hebben de voor-

 noem

den 28. Augusti.

dert duysent ponden.

noemde Gedeputeerden ghenoegh geresolveert, dat sy hen bevonden in groote perplexiteyt, aen de eene zyde overleggende de noodtsaeckelijckheydt van der saecke, ende dat sy wel verstonden dat de Keyzerlijcke Majesteyt als nu behoorde geassisteert te werden; aen de andere zyde; considererende de swarigheydt ende difficulteyt, omme de voorsz ge-eyschte somme te vinden, ende dat de geuseerde middelen als nu niet wel practicabel en waren, midts dat de Schiltale, soo by de ordinaris als extraordinaris loopende Beede meer dan te veel belast was, ende dat den thienden penningh noch te collecteren was, ende dat by experientie bevonden was dat het Haert-gelt sonderlinge niet en hadde uytgebracht; ende oock reguard nemende op cessatie van de Negotiatie-Drapperye; en alle andere Neeringen, waer uyt nochtans in dese Landen de ge-eyschte penningen gevonden moeten worden, hebben daeromme by maniere van communicatie genoeg eendrachtelijck geresolveert geen bequamer middel te wesen, om de penningen die men soude willen consenteren, te vinden dan by verkoopinghe van Losrenten den penningh festhien, veerthien, ofte twaelf buyten 'sLandts, sulcks als men die alderbest soude weten te gekrygen, ofte by Lijfrenten den penningh ses, met de reservatie van lossinge, als die van Vlaenderen ghedaen hebben, ofte by Lijfrenten den penningh seven ofte acht, sonder lossinge, ofte oock binnen 'sLandts van den geenen die willigh souden wesen renten te

1553. den 23. Augusti.

te koopen, alsoo niet redelijck en soude wesen yemandt binnen 'sLandts te constringeren tot koopinge van Renten, gemerckt sy in het voorleden Jaer een groote merckelijcke somme van penningen hadden moeten leenen, daer van sy als noch geen rembourſement en hadden, * maer by de Keyzerlijcke Majesteyt hen Renten geconstitueert souden werden, ende dat men soude mogen versoecken Octroy omme deselve Renten te mogen verkoopen, ende dat men deselve niet gehouden en soude wesen te lossene dan binnen ses Jaren, naer de expiratie van den tegenwoordigen Oorlogh: Ende de Edelen, ende die van Amsterdam waren te vreeden te consenteren sulcken somme, als by yemanden van de Gedeputeerden geconsenteert soude werden; die van Dorrecht waren te vreeden te accorderen tachtigh duysent guldens; die van Haerlem tsestigh, vijf en tsestigh, ofte tseventigh duysent guldens; die van Delft ende Leyden seyden, dat, alsoo in de voorgaende Petitien men bevonden hadde, dat men geen aflagh ofte diminutie en hadde mogen gekrygen, sy verduchtende waren, dat, alsoo van gelijcken oock niet en soude geschieden, ende daeromme waren ghenoegh te vreeden te accorderen de ge-eyschte somme van twee hondert duysent guldens; die van Delft seyden, dat, soo verre sy gevolgh hadden, hen redelijcken ende het gelijckste dachte, de voorschreve somme te vinden by Schotponden, sulcks sy op de laetste Petitie oock verklaerdt hadden; die van der Gouda ver-

* Bl 34.

 k. er-

1553. den 23. Augusti.

klaerden geen last te hebben, dan te hooren de opinie van de andere, ende een kleyn rapport te nemen, dat evenwel sy alderminst vermochten yet te consenteren, overmits de armoede ende sobere gestaltenisse van hare Ingezetenen, ende andere redenen by hen tot anderen tyden geallegeert, beramende oock het redelijckste ende gelijckste te wesen de Collectatie by Schot-ponden; de Edelen namen dagh omme de geconsenteerde penningen op te brengen den eersten December; die van Dordrecht, Haerlem, Delft, ende Amsterdam den eersten Januarii, die van Leyden te Lichtmisse, ofte ten minsten den eersten Januarii; de Edelen, die van Haerlem, Delft, Leyden, Amsterdam, ende der Gouda, dat, alsoo de voorschreve Petitie niet en mochte opgebracht werden, dan hebbende de Negotiatie en andere Neringe haer cours ende loop, men soude conditioneren dat den Impost van twee ten hondert afgedaen soude werden naer de wederkomste van onse Vloote van Westen, ofte ten minsten te Kersmisse naestkomende; ende dat het Placaet onlanghs gedaen expedieren van geen proviandt, als Boter en Kaes uyt den Lande te mogen voeren, te niet gedaen soude werden; ende dat de Staten hare Sententie, beroerende de materie van Congie, ge-expedieert gelevert soude werden; dan die van Dordrecht scheenen te seggen het selve te willen by Requeste vervolgen, ende overmidts hare diversiteyt, ende omme eenparige Resolutie op alles te nemen, hebben dagh genomen om weder in

den

1553. den 23. Augusti.

den Hage te wesen den eersten Septemb. naestkomende, s'avonts in de Herberge.

Ende heeft den Ontfanger Coebel, ende oock die van Delft, den Advocaet overgegeven seeckere swarigheden, beroerende den thienden penningh, daer by den Advocaet noch eenighe andere Articulen by gesteldt heeft, waer van de Gedeputeerden Copie begeerdt hebben, omme ten voorschreven dage daer op te komen geresolveert, die henlieden oock gelevert is.

Swarigheden op den thienden penningh.

Præsenten alhier, alle de voornoemde Gedeputeerden van de ses groote Steden, behalven Jonge Dirck Jansz, ende Dirck van der Does.

Eodem *à prandio*, den Heere van Assendelft de Staten weder tot sijnen Huyse ontboden hebbende, heeft henlieden vertoont seeckere Missive van de Kon., daer by hare Majesteyt versocht, ende sijne E. voorts oversendt * drie Obligatien, bedragende ter somme van vier en veertigh duysent een hondert guldens, die hare Majesteyt mede begeert bezegelt te hebben, niet tegenstaende dat deselve excederen negen duysent guldens, boven de hondert duysen. guldens by henlieden geaccordeert, te verzegelen op den laetsten termijn van de Beede van drie hondert duysent guldens, versoeckende, overmits de kleynigheydt van het overschot boven de hondert duysent guldens, deselv

Verzegelinge van sekere Obligatien

* Bl. 3

1553. den 23. Augusti.

te willen bezegelen; volgende welcken, soo heeft den voornoemden Heere van Assendelft in desen, vervangende de andere Edelen in de bezegelinge van de voorschreve drie Obligatien geaccordeert, als oock ghedaen hebben die van Dordrecht ende Haerlem; maer die van Delft hebben genomen haer rapport tot op morgen, ende die van Leyden, Amsterdam, ende der Gouda hebben verklaert, dat, soo verre de voorsz drie eerste Steden bezegelen, niet en twyffelen of hare Meesters sullen mede bezegelen; des hebben sy allegader onderspoocken, dat Coebel belast sal werden niet te scheyden van de rest van den laetsten termijn van drie hondert duysent guldens, beloopende seszthien duysent, voor en al eer hy andere last van hen Staten sal hebben, 't welk den Heere van Assendelft Coebel sulcks sal beveelen.

Dagh-

1553. den 2. Septemb.

Daghvaert in den Hage gehouden,

Op Den 2. Septemer 1553.

P R Æ S E N T E N.

UYT DE EDELEN.
De Heeren *Van Assendelft.*
Van Goudriaen.
Van Duyvenvoorden.
Van Obdam.
Van Mathenes.
Van Lockhorst.
ende
Van Treslong.
ENDE VAN DE STEDEN.
Arent Cornelisz,
ende
Mr. Willem Schoock,
VAN DORDRECHT.
Gerrit Steffensz,
ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Jacob Gerritsz, Burgermeester,
ende
Mr. Jacob van den Eynden,

VAN DELFT.
Dirck van der Does, Burgermeester.
ende
Mr. Jacob de 'Milde,
VAN LEYDEN.
Pieter Kantart, Burgermeester,
Adriaen Sandelijn,
ende
Mr. Reynier,
VAN AMSTERDAM.
Jan Dircksz Thoen,
ende
Jan Hey, Burgermeesteren, mitsgaders.
Gijsbrecht Jansz Muyl,
VAN DER GOUDA.
Omme eyndelijcke Resolutie te nemen op de antwoorde, te doen op de voorsz Propositie.

TEn voorsz dage soo hebben de voornoemde Staten eendrachtelijck, de ge- Hondert duysent

den 2. Septemb.

guldens geconsenteert, te vinden by verkopinge van Los ende Lijf renten.

ge eyschte somme van hondert duysent guldens van veertigh grooten Vlaems het stuck, te betalen de eene helft den eersten December, ende de andere helft den eersten Februarii beyde naestkomende, ende dat loopents geldt, sulcks als in Koopmans Beurse gaen sal, de voorschreve somme te vinden by verkoopinge van Losrenten tegens den penningh festhien, veertien ofte twaelf, ofte by verkoopinge van Lijfrenten den penningh ses, met reservatie van lossinge, ofte den penningh acht sonder lossinge, ende dat buyten ofte binnen 'sLandts, sulcks als men deselve gevoeghlijckst sal weten te gekrygen, welcke Renten de voornoemde Staten weder gehouden sullen wesen te lossen binnen ses Jaren, naer de expiratie * van den tegenwoordigen Oorlogh, ende dat by sulcke wegen ende middelen, al de voornoemde Staten onderlinghe sullen ramen ende adviseren, sonder de Schiltalen te roeren, waer toe syne Keyzerlijcke Majesteyt henlieden verleenen sal behoorlijcke Brieven van Octroy; behoudelijck, dat in de lossinge van de voorsz Renten, ende in de loopende Renten generalijck contribueren sullen Geestelijcke ende Wereltlijcke, Vrye en Onvrye, onder de Schiltalen gezeten, ofte daer buyten van hare Goederen, gelegen onder de Limiten van Hollandt, ende daer onder sorterende, ende die in den Jare van vijfthien hondert drie en veertigh ghecontribueert hebben in den thienden penningh, ende in den thienden pennigh betalen sullen, ende voorts breeder als in de Acte daer van

* Bl. 36

zyn-

1553. den 2. Septemb.

zynde gementioneert is, dan hebben geresolveert, dat, soo verre eenighe van de andere Landen afflagh hebben gekregen van haer ge-eyschte Petitie, dat sy naer advenant hare ge-eyschte somme sullen minderen en afflagh versoecken.

Eodem is geresolveert, dat men in de Acte van consent niet en soude conditioneren, omme te hebben de extensie van de Sententie van Congie, alsoo het selve soude hinderlijck wesen de andere twee poincten, in de Acte gestelt, daer by versocht werdt afghedaen te hebben den Impost van twee ten hondert, ende te niete gedaen het Placaet, interdicerende, geen proviandt als Boter ende Kaes uyt den Lande te mogen voeren, naer dat het selve beter sal vallen by Requeste; dan die van Amsterdam persisteerden, dat sy wel souden begeeren het selve in de Acte geconditioneert te hebben.

Niet te conditioneren de extensie van de Sententie van Congie.

Eodem is mede geresolveert, dat men niet en behoorde te versoecken, ofte te conditioneren den Impost, gestelt op de Wynen, afgedaen te hebben, alsoo den selven Impost opgestelt is by consent van de Staten voor den tijdt van vier Jaren alleenlijck; ende *ipsum tempus interpellat*, het selve versoeck ofte conditie tot achterdeel van den Lande soude wesen.

Niet te conditioneren den Impost gestelt op de Wijnen, afgedaen te hebben.

Eodem is mede geresolveert, dat de Godtshuysen, by den Placate geeximeert zynde van den thienden penningh, ende heb-

De Godtshuysen

exempt zijnde, van hare renten kortinge gedaen te werden by de Eygenaers, maer naderhand by den Ontfanger weder rembourfement te gefchieden.

hebbende Renten op eenige Landen ofte Huyfen, by de Eygenaers kortinge van de felve Renten gedaen fal werden voor den tienden penningh, maer fal van den voorfz tienden penningh de voorfz Exempten weder rembourfement gedaen werden by den Ontfanger Coebel.

Staet van de loopende verfcheenen Renten.

Eodem, by de Staten ghefien wefende feecker Staetken, by den Ontfanger Coebel overgegeven, inhoudende verklaringhe van de loopende verfcheenen Renten, ende die onlanghs verfchynen fullen, bedragende de felve ter fomme van vijf duyfent twee hondert en twee en tfeftigh guldens: is gerefolveert, dat hy de felve verfcheenen Renten, ende die onlanghs verfchynen fullen, betalen fal uyt de penningen, komende van den thienden penningh, ende foo verre den felven thienden penningh foo veel niet uyt en brenght, dat daer mede den tweeden termijn van de drie hondert duyfent guldens betaelt magh werden, dat de Staten als dan fullen disponeren weer de rest gevonden fal werden.

Daghgelden van de Gedeputeerden reyfende in 's Lands faecken.

Eodem is mede gefeydt, dat tegens de naefte Daghvaert, by den Advocaet, den Heere van Asfendelft gelevert fal werden Copie van de Relatie, by de Gedeputeerden van de fes groote Steden, genomen op den feftienden October vijfthien hondert twee en vijftigh, beroerende, dat fy * voortaen begeeren ter Daghvaert te komen, foo wel buyten als binnen 's Landts, tot koften van

* Bl. 37.

den

1553. den 2. Septemb.

den Lande, midts dat de Edelen van gelijcken sullen komen alomme tot des Landts kosten, welcke Resolutie oock by den Advocaet sulcks den Heere van Asfendelft gelevert is.

Eodem, is oock by de voornoemde Staten geresolveert, dat Coebel op de Requeste, onlanghs by den Ontfanger Grammay, de voornoemde Staten overgegeven, sijn antwoorde by beschrifte stellen sal, ende die leveren in handen van den Advocaet, omme de selve gesien, als dan vorder gedisponeert te mogen werden; ende nopende de Requeste van wegen den selven Grammay de Kon. overghegeven, ende die van de Reecken-Kamer oversonden, omme daer op te hebben haer advis, daer Coebel seyde inne te staen veele injurien tegens de Staten; is verklaert daer van aen die van de Reecken-Kamer Copie te versoecken, omme de selve by de Staten gesien, sulcks daer inne gedaen te werden als het behoren sal.

Coebel antwoorde te leveren op de Requeste van den Ontfanger Grammay.

Eodem, is mede by de voornoemde Staten versocht, dat den Heere van Asfendelft soude ghelieven te schryven aen de Kon., dat de Staten gereet zyn omme haer antwoorde inne te brengen, ende dat sy wetende waer hare Majesteyt belieft, dat sy de de selve innebrenghen, hen van stonden aen daer vinden sullen, het welcke den Heere van Asfendelft sulcks aenghenomen heeft te doen; dat voorts den Advocaet de selve antwoorde gekomen zynde, terstont voor heenen sal reysen

Waer de antwoorde op de Propositie innegebracht soude werden.

sen om te vernemen, soo tot Antwerpen, als te Mechelen, of die van Brabandt, Mechelen ofte andere, eenige diminutie gekregen hebben, in de Petitie van hen begeert.

Salaris van Coebel.

Eodem zyn gecommitteert, omme te overkomen met Coebel van sijn salaris; soo wel benopende den ontfangh van de loopende Beede van drie hondert duysent guldens, als van de ge-eyschte Petitie van hondert duysent guldens, den Heere van Obdam, een van Dordrecht, van Haerlem, en van Leyden.

Ordonnantie op den Pensionaris Schoock.

Eodem, is den Pensionaris Schoock geaccordeert Ordonnantie van een en twintigh dagh-gelden, uyt saecke dat hy in Mey laestleden met den Heere van Obdam te Hove geweest is, omme te vervolgen de Acte van Acceptatie van drie hondert duysent guldens, van verzegelinge en anders, en noch van dertien guld. sestien stuyv., ter cause van verleyt gelt voor diverse 's Lands Stucken,

Appostillen op seeckere Memorie van Coebel, ende die van Delft.

Eodem, zijn op diverse swarigheden, soo by Coebel, als by die van Delft, by geschrifte overgelevert, meest beroerende den tienden penningh, by de Staten diversche Apostillen ghedaen setten, blyckende by de selve.

Repueste van die van Stryen, om exemptie

Eodem, gesien by de Staten de Requeste van die van Stryen, prætenderende exemptie van den thienden penningh; volgende haer Privilegie; ende versoeckende aen den Ho-

1553. den 2. Septemb.

Hove van Hollandt provisie Pœnael, tegens den Ontfanger Coebel, omme hem niet te mogen executeren, welcke Requeste geseydt was te stellen in handen van den Advocaet, omme met de Staten te communiceren; hebben daer op voor Appoinctement doen stellen.

van den tienden penningh.

Dat by hem gesien het inhouden van de selve Requeste, ende geconsidereert, dat soo wel Vrye als Onvrye, gehouden waren in de * Contributie van den thienden penningh, naer vermogen van de Acte van consent, van dato den twaelfden April laetstleden, sylieden hen lieten duncken dat by den Hove van Hollant henlieden geen provisie en behoorde geaccordeert te werden, waer door sy souden mogen ontgaen ten minsten het namptissement van de geaccordeerde tiende penningen.

* Bl. 38.

Dagh.

Daghvaert, gehouden in den Hage.

Opden 12 September, 1553.

PRÆSENTEN.

UYT DE EDELEN.
Den Heere *van Duvenvoorden*,
Van Lockhorst,
Van Egmondt,
ende
Van der Duyn,
ENDE VAN DE STEDEN.
Den Schout *Arent Cornelisz*,
ende
Mr. Willem Schoock,
VAN DORDRECHT.
Gerrit Steffensz, Burgermeester,
ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Jacob Gerritsz, Burgermeester,
ende
Mr. Jacob van den Eynden,
VAN DELFT.
Dirck van der Does, Burgermeester,
ende
Mr. Jacob de Milde,
VAN LEYDEN.
Pieter Kantart, Burgermeester,
ende
Mr. Adriaen Sandelijn,
VAN AMSTERDAM.
Jan Dircksz Thoen,
ende
Jan Hey, Burgermeester,
VAN DER GOUDA.

Op de Missiven van de Majesteyt van de Kon.; inhoudende eerst, dat de Steden souden willen de ge-eyschte hondert duysent guldens accorderen promptelijck, ende absolutelijcken sonder adjectie van eenighe conditien, dat sy souden willen verstaen tot verzegelinge van de voorsz hondert duysent gul-

1553. den 12. Septemb.

guldens; dat sy oock souden Coebel belasten, de penningen resterende van het voorgaende consent van drie hondert duysent guldens, in handen van den Ontfanger Generael te senden, niet tegenstaende voorgaende interdictie hem by de Staten gedaen.

TEn voorsz dage is genoegh gepersisteert in de saecke, beroerende de Petitie van hondert duysent guldens, by de antwoorde de Majesteyt van de Kon. te doen, die den tweeden September te vooren geresolveert was, dan zyn de middelen van de selve antwoorde een weynigh gemodificeert, breeder blyckende by de Acte daer van zynde; ende zyn gecommitteert omme de voorsz antwoorde de Majesteyt inne te brengen, de Pensionarissen van Dordrecht, Delft, ende den Advocaet, met expresse last, dat sy by de selve antwoorde persisteren sullen, sonder yet daer inne te veranderen: Op het tweede poinct, beroerende de verzegelinge, is de Resolutie van dien uytgestelt, tot dat het consent van de Staten by de Majesteyt geaccepteert sal zyn: Op het voorschreve derde poinct is geresolveert, dat den Ontfanger Coebel furneren sal den geheelen eersten termijn van de Beede van drie hondert duysent guldens, ende niet innehouden en sal voor de portie van den geenen die vrydom ende exemptie prætenderen, dan en sal niet gehouden wesen te furneren de portie van die van der Gouda ende de Hage, in de Schiltalen, de welcke daer van by de Majesteyt

Roerende het consent van de hondert duysent guldens.

1553. den 12. Septemb. surcheantie gegeven is; ende aengaende het geene wes noch resteert ter cause van den tweeden termijn, van de voorschreve drie hondert duysent guldens, ende niet by verzegelinge van henluyden opghebracht en is, ende eerst * verschynen sal half October naestkomende; is geresolveert geen redenen te wesen het selve voor den verschijn-dagh over te seynden, ende dat den Heere van Assendelft aen de Majesteyt sal schryven, dat daer toe geen redenen en dient.

* Bl. 39.

Requesten van die van Oudt-Carspel, cum suis.

Op de Requesten van die van Oudt-Carspel, Warmenhuysen, ende Haringh-Carspel, versoecken dat de Staten voor henluyden souden willen aennemen seecker Proces, het welcke sy hebben als Gedaeghden in cas d'Appel, tegens den Heere van Egmondt, als geappelleert hebbende van de concessie van seecker Mandament Pœnael, by de voorsz Dorpen van den Hove van Hollandt verkreghen, sonder voorgaende grieve den Hove van Hollandt overgegeven te hebben, in meeninge by de selve appellatie te beletten de collectatie van den thienden penningh, ende van de stuyver op de Margen over de voorsz Dorpen, tot groot achterdeel van de selve Staten: Is geresolveert, dat den Advocaet schryven sal aen den Procureur van de Staten tot Mechelen, Mr. Pieter Woutersz, dat hy in dese saecke voor de Staten versoecken sal dagh van beraedt voor haer Interest, ende voorts soo veel doen, dat den Procureur Generael tot conservatie van het Recht van den Keyzer, hem met de Sta-

1553. den 12. Septemb.

ten voege; ende dat den Heere van Asfendelft aen de Kon. schryven sal, ten eynde soo veel gedaen magh werden, dat die van den Grooten Raede geinterdiceert zy kennisse van dier saecke te nemen, ende gelijcke provisie meer te verleenen; ende dat tot dien eynde den selven Heere van Asfendelft gelevert sal werden Copie van hare Requesten, omme de selve de Majesteyt van de Kon. *pari passu* over te seynden, welcke Copien oock den Advocaet hem ghelevert heeft.

Dagh-gelden voor de Gedeputeerden van de Staten in des Landts saecken reysende.

Eodem, by den Advocaet de voornoemde Staten verklaert zynde, hoe dat den Heere van Asfendelft gevisiteert hebbende hare Resolutie, op den vyftienden October genomen, beroerende omme te hebben dagh-gelden van het gemeene Landt, reysende in 's Landts saecken, bevonden hadde dat in de saecke wat naerder moeste gehandelt zyn; ende geadviseert, wat de Gedeputeerden van de Steden, de Edelen, ende oock groote Personnagien, reysende als vooren, voor haer dagh-gelden toegevoeght souden werden; soo is geseydt, dat den Heere van Asfendelft daer van een Concept maecken sal, het welcke hy oock aenghenomen heeft sulcks te doen.

Præsenten alhier, alle de Gedeputeerden van de Steden, maer niemandt van de Edelen, dan den Heere van Assendelft die evenwel last hadde van de anderen.

Quohieren van de Margentalen, om daer uyt de Sommatien van den tienden penningh te maecken.

EOdem à prandio, is op het versoeck van Coebel, begeerende te hebben de Quohieren van de Margentalen, omme daer uyt de Sommatien van den thienden penningh met den eersten te maecken; geresolveert, dat men een yegelijck sal sommeren, omme de Quohieren te leveren in handen van een van de ses groote Steden, volgende de ses Quartieren daer van gemaeckt, ende dat naer inhoudt van het Placaet; ende de selve aldaer wesende, sullen van stonden aen gesonden werden in handen van Coebel, omme daer uyt de Sommatien van den thienden penningh te mogen maecken.

* Bl. 400

Lossinge van de Obligatien van de Staten.

* Eodem, is op het aengeven van Coebel, dat hy ontfangen hadde een Missive van den Commis Loo ende Schetz, dat hy lichtelijck soude mogen lossen eenige Obligatien van de Staten, by het gemeene Landt verzegelt, ende dat hy het selve soude wel secretelijck doen beleyden by een derde, begeerende van de Staten te weten, of hy de voorsz lossinge soude doen; soo is by het meerendeel van henlieden geseydt, dat soo verre hy de selve Obligatien tot proffyte van den Lande wiste te lossen, dat hy het selve op den naem van een derde soude mogen doen,

1553. den 12. Septemb.

doen, fulcks dat men niet en foude konnen gheweten, dat het felve van wegen de Staten ghedaen werde.

Declaratie van den Griffier van de expeditien voor het Landt.

Eodem, by den Penfionaris van Delft de Staten vertoont zynde, hoe dat Batholomeus ende hy, gevifiteert hebbende de Declaratie van den Griffier, beroerende de expeditien by hem voor het gemeene Landt gedaen, bevonden hadde, dat hy in de Declaratie brachte veel Misfiven ende Placaten die het Landt niet en roerden, immers genoegh tot achterdeel van den Lande waren, als het Placaet van twee ten hondert; van geen Victuaille uyt te voeren, ende diergheliicke, fulcks dat fy, fonder van de Staten te hebben advis, niet en koften tot eenighe tauxatie procederen, begeerende daeromme te weten wat hen geliefden hier inne gedaen te hebben; foo hebben de Gedeputeerden van de fes groote Steden, overmidts de abfentie van de Edelen, de voorfz faecke uytgeftelt tot de naefte Vergaderinge; dan die van der Gouda fcynden, dat men de Articulen, die het Landt niet en roerden, behoorde te royeren, 't welck het meerendeel van de andere oock genoegh fmaeckte.

Affchryvinge by die van der Gouda gedaen.

Op de aengevinge van die van der Gouda, omme te hebben advis van de Staten, hoe fy hen dragen fullen tegens den geenen, die haer affchryvinge niet en obedieren, ende hoe by elcks van henlieden gedaen werdt, hebben de voorfz Gedeputeerden van de

 Ste-

den 12. Septim b.

Steden geseydt daer van inquisitie te doen tegens de naeste Daghvaert.

Antwoorde van den Ontfanger Coebel, Replijcque van Grammay.

Eodem, by den Advocaet de Staten vertoont zynde, hoe dat hy van den Ontfanger Coebel ontfangen hadde sijn antwoorde, op de Requeste van Grammay, ende oock seeckere Missive van den selven Grammay aen de Staten, dat hy aldaer exhibeerde, meynende de selve te wesen ende debat op de voorschreve antwoorde, of hem geliefde het inhouden van dien te hooren, ende daer op breeder te communiceren; soo hebben die van Dordrecht, ende andere Copie begeert, soo wel van de Requeste, Antwoorde als Missive, omme die hebbende, op de naeste Daghvaert daer op resolveren.

De Tollenaers van Nimmegen ende daer omtrent weygeren het passeren van den Haringh.

Eodem, is by de voornoemde Staten geresolveert, dat, alsoo de Thollenaers van Nimmegen, ende andere daer omtrent, weygeren te laten passeren vry ende vranck den Haringh, niet tegenstaende by Acte, van dato den Julii, anders is geaccordeert dat den Heere van Asendelft soude schryven aen de Majesteyt van de Kon., dat aen de voornoemde Thollenaers geschreven soude worden, dat, volgende de selve Acte, sy den selven Haring vry en vranck souden laten passeren, gelijck aen andere Thollenaers en Factoors geschreven is, en dat 't selve van gelijcken, alsoo het selve, van den Hove wesende in Arthois, soo geringe niet gedaen

daen en magh worden aen de Calcelrye van Gelderlandt geschreven werden, dat den voorsz Tollenaer 't selve bevolen werde te gehengen en te gedogen, mits aen den selven Rade oversendende Copie van de voorsz Acte, 't welck den Heere van Assendelft sulcx aengenomen heeft te doen. 1553. den 12. Septemb.

1553. den 3. October.

* Bl. 41

* Daghvaert, in den Hage gehouden.

Op den 3. October, 1553.

P R Æ S E N T E N.

UYT DE EDELEN.
Den Heere van *Assendelft*,
Van Lockhorst,
ende
Van der Duyn.
ENDE VAN DE STEDEN.
Arent Cornelisz,
Heymen Adriaensz,
ende
Mr. Willem Schoock,
VAN DORDRECHT,
Gerrit Steffensz, Burgermeester,
ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Jacob Gerritsz, Burgermeester,
ende
Mr. Jacob van den Eynden,
VAN DELFT.
Dirck van Does, Burgermeester,
ende
Mr. Jacob de Milde,
VAN LEYDEN.
Pieter Kantart, Burgermeester,
ende
Mr. Adriaen Sandelijn,
VAN AMSTERDAM.
Gijsbrecht Jan Aertsz, Burgermeester,
ende
Pieter Huybrechtsz,
VAN DER GOUDA.

Omme achtervolgende de begeerte ende schryven van de Majesteyt der Kon: absolute antwoorde inne te brengen op de voorsz propositie van hondert duysent guldens, sonder insertie van eenige conditien, en oock op korte dagen en termynen.

TEn voorsz dage by den Heere van Assendelft de voornoemde Staten voorghehouden zynde het inhouden van de Missive van de Majesteyt van de Kon:, dienende

1553. den 3. October.

de tot dien eynde, die hem mede verklaerde, dat de Majesteyt van de Kon.: hem Acte gesonden hadde, daer by hare Majesteyt te vreeden was, dat den Thollenaer van Nimmegen soude geschreven werden, dat hy den Haringh vry ende vranck soude laten passeren in Duytslandt, gelijck aen andere Tollenaers geschreven was, soo verre sy de Keyzerlijcke Majesteyt sijn begeerte wilde believen, ende anders niet; ende oock by den Advocaet, ende andere Gedeputeerden ten Hove gheweest hebbende, rapport gedaen zynde van haer wedervaren, wesende genoegh conform het inhouden van de voorschreve Missive, ende aengesien dat niemandt van de Edelen gecompareert en was, dan Mr. Jacob van der Duyn, alsoo den Heere van Assendelft, als by de Kon: geadverteert zynde, ende oock gecommitteert, omme dese saecke te dirigeren, niet en vermochte te opineren: Soo hebben de Gedeputeerden van de ses groote Steden geresolveert, dat, alsoo het een saecke was van groote importantie, daer alle middelen ende conditien, by henlieden geproponeert, afgeslagen wierden, ende dat dese saecke het platte Landt soo wel, als de Steden toucheerde, sy niet en vermochten resolutie te nemen, sonder het bywesen van de Edelen, ende haer opinie gehoort te hebben; dat daeromme den Heere van Assendelft gelieven wilde eenige van de Edelen, naest gelegen, te doen beschryven tegens morgen, sy souden alhier naer henluyden verwachten, het welck den Heere van Assendelft

 hen-

henlieden geaccordeert heeft, ende heeft doen beschryven de Heeren van Obdam, Mathenes, Roon, Veenhuysen ende Egmondt, omme aensiens Briefs hen hier te vinden.

* Bl. 42.

Beroerende de kosten gedragen by die van den Brielle.

* EOdem zijn gecommitteert, omme te visiteren de Memorien van de Staten, als Impetranten, omme ontfangen te werden als Appellanten, op ende jegens de Regeerders van den Brielle, beroerende de draginge van de kosten van 't oprechten van de Kaap, in het Gat van de Maze, de Pensionarissen, met den Advocaet.

Te doorsien de Stucken van den Prince van Gaveren, als Grave van Egmondt.

Van gelijcken zijn oock deselve gecommitteert, omme te doorsien de Stucken van den Prince van Gaveren, als Grave van Egmondt, Appellant van seeckere Concessie van Mandement Pœnael, ende executie gedecerneert by den Raede van Hollandt, op ende jegens seeckere Inwoonders van Warmenhuysen, Haringhkarpsel, ende Karspel gedaen, ende de Staten van Hollandt voor haer interest, gevoeght met hen, om van wegen de Staten Instructie te mogen maecken.

Nieuwigheden van die van Antwerpen, in het stellen van een

Eodem, by den Advocaet de Staten voorgelesen zynde seeckere Requeste, volgende voorgaende Resolutie, op haren naem gemaeckt, omme over te geven de Keyzerlijcke Majesteyt, by de welcke versocht werdt, dat de Keyzerlijcke Majesteyt die van Antwerpen soude ordonneren af te doen de

 1555. den 3 October.

de nieuwigheydt by hen gepleeght, van te stellen Waerden over de Visch-koopers van den Lande van Hollandt, maer de voornoemde Visch-koopers te gedoogen, haren Visch by hare Waerden verkocht te werden naer ouder gewoonte; is geseydt dat deselve Requeste, sulcks de Keyzerlijcke Majesteyt overghegeven sal werden, midts alleenlijck daer by stellende, behoudelijck de Afslagers van den Visch haer Recht; ende dat den Advocaet reysende boven, door Breda soude reysen, ende spreecken met Mr. Steven, omme te sien of mijn Heere den Prince van Orange, als mede geinteresseert zynde, hem met de Staten soude willen voegen.

Waert over de Visch-koopers.

Eodem, by de voornoemde Staten gesien wesende de tauxatie, gedaen by de Gedeputeerden van Delft, van der Gouda, ende den Advocaet, op de declaratie van kosten ende verleyde penningen, overgegeven by de Weduwe ende Erfgenamen van Dirck Jan Beuckelsz, van Delft, ende Jan de Vries, van der Gouda, in seecker Proces, die sy uytstaende hebben in materie van Arrest, tegens den Thollenaer van Antwerpen, uyt saecke van seeckere Schepen Biers, by hem aengehaeldt met geweldt: Is eendrachtelijck geresolveert, dat deselve Persoonen Ordonnantie gelevert sal werden, volgende deselve tauxatie; dan die van Leyden, Amsterdam, ende der Gouda seyden te vreden te zijn, soo verre de voorsz Persoonen gecommitteert waren de tauxatie te doen,

Declaratie van de Weduwe en Erfgenamen van Dirck Jan Beuckelfz, ende Jan de Vries.

Eodem, by den Advocaet de Staten vertoont

Te tauxe.

1553. den 5. October. toont zynde, hoe dat de Pensionarissen van Dordrecht ende Delft, als Gecommitteerden, omme te tauxeren de declaratie by den Griffier van Hollandt, de Staten overgelevert, van diversche expeditien by hem voor het Landt gedaen, bedragende ter somme van ses hondert en tseftigh guldens; bevonden hadden, dat den Griffier in de selve declaratie veel expeditien stelde die het Landt niet en roerden, noch tot haren laste niet en behoorden te komen, bedragende de selve ter somme van omtrent twee hondert guldens, dat daeromme sy niet en konden tot tauxatie van dien verstaen, sonder eerst te hebben advis van de Staten; dan waren wel van advis, dat men den voornoemden Griffier in recompense van sijne voorsz diensten en expeditien, voor een schenckagie ende gratuiteyt, soude toevoegen drie hondert guldens; gehoordt welck advis, soo hebben de voornoemde Staten eendrachtelijck gere- *Bl. 43. solveert, *dat men den voornoemden Griffier, ter cause voornoemt, voor een schenckagie ende gratuiteyt soude toevoegen drie hondert guldens, ende hem daer van Ordonnantie pasferen, soo verre hy daermede te vreeden wil zijn, indien niet, dat als dan de voornoemde Gedeputeerden met noch een, die de Staten daer by sullen voegen, procederen sullen tot tauxatie van de selve declaratie, van parthye tot parthye royeren alle 't geene dat het ghemeene Landt niet en roert; dat evenwel den Advocaet den Griffier sal seggen, dat hy voortaen in sijn declaratie

Tauxerende declaratie van den Griffier van Hollandt de Staten overgelevert.

geen

1553. den 3. October.

geen parthyen en stelle, dan die het Landt aengaen en toucheren.

Een ander Advocaet in de plaetse van Mr. Vranck Boot.

Aengaende het aengeven by Coebel ghedaen, dat Mr. Vranck Boot, ende Joost Jacobsz onwilligh waren het Landt te dienen, bysonder tegens den Prince van Orange, den Grave van Hoorn, ende andere Personnagen, seggende geen Weddens van de Staten te hebben, versoeckende een ander Advocaet ende Procureur geordonneert te werden; soo hebben de voorsz Staten geaccordeert, dat den voornoemden Coebel een ander Advocaet en Procureur sal mogen nemen die tot kosten van het Landt betaelt sullen worden; ende dat oock den Advocaet van het Landt, t'huys wesende, indien daer eenige Requesten te maecken zyn, versocht zynde, de selve oock gaerne sal maecken.

Te executeren alle die exemptie prætenderen.

Eodem *à prandio*, soo hebben de voorschreve Gedeputeerden den Advocaet belast Coebel te seggen, dat hy met alder-diligentie, ende sonder eenigen dagh over te laten strycken, in alles doen executeren alle die gene, die exemptie prætenderen, nemende tegens henluyden vier defauten, ende dat hy verthoeve wat executie hy althans gedaen heeft; waerop de voornoemde Coebel, by den Advocaet gesproocken zynde, voor antwoorde gegeven heeft dat hy tegens henlieden allegader met uytterste diligentie doet procederen niet ordinarie maer extraordinarie, nemende tegens henlieden defaut voor een van mijn Heeren van den Rade; en in-

dien

dien sylieden gegyzelt wesende niet en betalen, doet hem gyzelen uyt krachte van voorgaende Appointement op de Voorpoorte.

Rente-Brieven van de Koopers.

Eodem, door bevel als vooren, gevraeght zynde, hoe naer de Rente-Brieven van de Koopers gereet zijn, heeft den Advocaet voor antwoorde gegeven, dat sy al gereet zijn behalven die geene, die zedert Paesschen verkocht zijn, ende dat de selve gereet sullen wesen binnen acht ofte tien dagen, en dat hy houdt schryvende vier Klercken.

Warmenhuysen, Haringh-Carspel, cum sociis.

Eodem, door last als boven gevraeght zynde, of de vijf Persoonen van Warmenhuysen, Haringh-Karspel, ende Oudt-Karspel gedaghvaert zynde in cas d'Appel, by den Grave van Egmondt, voor den Grooten Raede, tot furnissement van de laetste vijftigh duysent guldens, in de Beede van twee hondert duysent guldens in den Jare vijftien hondert twee en vijftigh geaccordeert, eenige Renten gekocht hadden; heeft den Advocaet tot antwoorde gegeven dat sy Renten gekocht hebbende, bedragende de Hooftsomme vijf hondert guldens, ende dat hy de selve Hooft-somme lange ontfangen heeft, en dat sy in de koopinge gestelt waren, na advenant hare portie bedraegt in de Schiltalen.

De saecke tegens die van den Brielle.

Eodem, begost hebbende te visiteren te Memorien van de Staten, tegens de Regeerders van den Brielle, hebben geseydt niet te mo-

mögen adviseren, sonder die saecke met de Stucken te hebben; daeromme den Advocaet schryven soude aen den Procureur Wouters, dat hy tegens hare komste * boven die saecke pasen soude by hem te hebben; ende oock voort, dat hy spreecken soude met den Procureur Generael, omme voor de Staten aen te nemen het Proces tegens den Grave van Egmondt, waer van den dagh dienen sal Vrydagh naestkomende, ende dat volgende voorgaende Appointement van de Kon., het welck den Advocaet by een propere Bode sulcks gedaen heeft. * Bl. 44.

Den 4. October, 1553.

Præsenten alhier van de Edelen, den Heere van Mathenes, Otto van Egmondt, en de Jacob van der Duyn.

EEnige van de Edelen gekomen zijnde, soo hebben de voornoemde Staten geresolveert de antwoorde op de voorschreve Propositie, ende hebben afgeslagen, volgende de begeerte van de Kon., de conditie, daer by sy te vooren begeert hadde afgedaen te hebben de interdictie, van geen Victuaille, als Boter en Kaes, uyt den Lande te mogen voeren, ende dat wes sy als nu bevonden de voorschreve interdictie nootelijck te wesen, overmidts de duyrte, geresen op het selve Suyvel, ende dat de voorsz interdictie niet langer en duyrde dan ten uytgangh van de maent van November naestkomende; ende aengaende de conditie, daer by sy begeert had- Interdictie van geen Victuaille als Boter ende Kaes uyt dese Landen, te moben voeren.

hadde af te hebben den Impost van twee ten hondert, hebben de selve gemodificeert, te weten, dat de selve afgedaen soude werden, ende expireren te Kersmisse naestkomende, ofte dat ten minsten te Kersmisse naestkomende den voorschreven Impost van twee ten hondert opgeschreven sal werden, ter tijt toe de Reeckeninge van dien gehoort zijnde, bevonden sal werden wat aen het rembourfement voor de esquipagie van de eerste Vloot resteren sal, om de voorschreve Reeckeninge by de voornoemde Staten, ofte hare Gecommitteerden gevisiteert zijnde van de voorsz Goederen, by den voorsz Impost het restant van 't selve rembourfement geheven te mogen werden tot goedt contentement van de Keyserlijcke Majesteyt; ende aengaende de versochte termijn, hebben verklaert, overmidts hare andere lasten, de selve niet te mogen minderen, dan zijn te vreeden dat soo geringe den Ontfanger Coebel eenige merckelijcke somme van penningen by verkoopinge van Renten verkregen sal hebben, dat de selve van stonden aen de Majesteyt van de Kon. overghesonden sal werden, waer mede sy wel hoopten te mogen volstaen, ende breeder als in de Acte van dien geinsereert staet; dan die van Haerlem verklaerden geen last te hebben te scheyden van de conditie, dat den Impost van twee ten hondert te Kersmisse naestkomende af sal wesen.

Præ-

1553. den 4. October.

Præsent alhier boven de andere Edelen, den Heere van Roon.

Van de vindinge van de Petitie.

EOdem *à prandio*, soo hebben de voornoemde Staten geresolveert, dat men de voorschreve ge-eyschte somme van een hondert duysent guldens eerst poogen sal te vinden by verkoopinge van Losrenten tegens den penningh sesthien, veerthien ofte twaelf, soo wel binnen als buyten 's Landts, ende dat bysonder tot furnissement van den eersten termijn, en soo verre die by Losrenten niet gevonden en mogen werden, dat men de selve vinden sal by Lijfrenten tegens den penningh ses, seven ofte acht, met reservatie van lossinge, indien het de Staten sulcks gelieft, ende regard te nemen wat fauten daer vallen sullen, omme vorder reguard daer op te mogen nemen ende ordonneren, ende dat alomme sullen Biljetten gesteldt * werden, tot dien eynde inhoudende verklaringe ende toesegginge, dat de selve Renten met geene toekomende Beeden, Imposten, ofte andere Lasten, gheduyrende haren cours, beswaerdt sullen mogen werden.

* Bl. 45.

Ordonnantie van den Advocaet, Schoock, en van den Eynden.

Eodem, by den Advocaet versocht zynde Ordonnantie, van de Reyse by de voorsz de Gecommitteerden tot Valenchijn ghedaen; is geseydt dat de selve onderlinge tot redelijckheydt van hare voorsz Reyse Ordonnantie sullen maken.

Declara-

Eodem, by den Advocaet de Staten rapport

den 4. October.

tie van den Griffier.

port gedaen zijnde, dat den voornoemden Griffier voor sijn expeditien voor het Landt gedaen, by hem by declaratie gestelt, niet te vreeden en wilde wesen met de drie hondert guldens, hem des daeghs te vooren toegevoeght, maer alleen te vreeden was de selve op reeckeninghe te ontfangen: Soo hebben de voornoemde Gedeputeerden eendrachtelijck geresolveert, dat den Advocaet hem soude seggen, dat hy alle de expeditien voor het Landt, tot desen dage toe gedaen, by declaratie soude stellen, omme die by de voornoemde Pensionarissen getauxeert te mogen werden; ende de Edelen, die van Dordrecht, Haerlem, Delft, daer mede die van Amsterdam hen conform maeckten, hoewel sy seyden geen last te hebben, verklaerden dat by een toekomende Ommeslagh, in handen van den Advocaet gestelt sullen werden drie hondert guldens, omme daer van in toekomende tyden den Griffier van stuck tot stuck te betalen, waer van den Advocaet gehouden sal wesen reeckeninge te houden; die van Leyden ende der Gouda namen hier op rapport, ende hoopten wel last te gekrygen hen conform te maken.

Den twaelfden deser Maent tot Dordrecht te wesen.

Eodem hebben de Staten beslooten, den twaelfden deser Maendt tot Dordrecht te wesen, omme boven te reysen met de voorschreve Antwoorde.

Den

Den 5. October, 1553.

DE voorsz Antwoorde, by den Advocaet gemaeckt, gevisiteert zynde, na een weynigh adjectie geseydt, de selve sulcks de Maj. van de Kon. over te geven. Antwoort over te geven de Majesteyt van de Kon.

Eodem, is Coebel belast de voorsz Billetten alomme uyt te seynden, de geschreven Rente-brieven alomme te doen bezegelen terstont, ende andere te doen schryven omme te bezegelen, ende met alder diligentie te continueren in de voorsz executien tegens de pretense vryen. Biljetten uyt te senden, ende de Rente-brieven te doen besegelen.

Eodem, is by de voornoemde Staten geresolveert, dat, indien van henlieden te Hove wesende, versocht werdt eenige vordere penningen te verzegelen op het voorgaende consent van drie hondert duysent guldens, ofte oock op het tegenwoordige consent van hondert duysent guldens, 't selve niet te accorderen dan na voorgaende beschryvinge en Resolutie, die by de Staten in den Hage sal genomen werden. Geen verzegelinge te doen dan by voorgaende Resolutie van de Staten.

Eodem, ontfangen van den Heere van Assendelft drie dechargen van den Ontfanger Generael Boulongne, inhoudende twee en veertigh duysent acht hondert vijf en tachtigh ponden van xl. grooten, en noch van den selven Heere van Assendelft twee gelijcke dechargen ontfangen, inhoudende 65400 ponden ten pryse voorsz. Drie dechargen ontfangen van den Heere van Assendelft.

1553. den 12. October. * Bl. 46.

* Den 12. October, 1553.

Ryse naer het Hof.

SOo is den Advocaet met de Staten naer Brussel gereyst, omme antwoorde inne te brengen op de voorsz Propositie van hondert duysent guldens.

den 17. October.

Den 17. October, 1553.

PRÆSENTEN.

Den Heere *van Obdam*,
UYT DEN NAEM VAN DE EDELEN.
Arent Cornelisz, ende *Mr. Cornelis van Hoogelande*,
VAN DORDRECHT.
Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Jacob van den Eynden,
VAN DELFT.
Jan van Heergen, ende *Mr. Jacob de Milde*,
VAN LEYDEN.
Klaes Doedesz, ende *Mr. Reynier*,
VAN AMSTERDAM.
Jan Hey, ende *Mr. Jan Jacobsz*,
VAN DER GOUDA.

De clausule, beroerende den Grave van Egmondt en andere Exempten, uyt de Acte van consent te laten.

MYn Heer den Præsident de Staten by hem ontboden hebbende, heeft hem geseydt, dat de Majesteyt van de Kon. haer liet duncken beter te wesen de clausule, beroerende den Grave van Egmondt, uyt de Acte van consent te laten, ende dat de Majesteyt henlieden daer van de Acte apart soude verleenen, waer mede de Gedeputeerden van de Staten te vreeden geweest zijn, midts dat in de selve Acte gelijcke clausule generalijcken te-

1553. den 17. October.

tegens alle Exempten, als tegens den Grave van Egmondt gestelt soude werden, uytgesondert alleen tegens die geene, die by Sententie bevonden souden werden van Hollandt gesepareert te zijn, waer inne hoewel den Præsident swarigheydt maeckte, mits daer van in de Acte van consent niet gementioneert en was, soo is nochtans naderhandt de voorsz clausule de Staten geaccordeert, door dien dat by de Staten gesustineert werde de resolutie sulcks genomen te zyn, ende dat de selve, overmidts sy met den Grave van Egmondt soo veel te doen hadden, geomitteert was uyt te drucken, alle het selve breeder blijckende by de Acte daer van zijnde.

Den 18. *October*, 1553.

Antwoorde op de voorsz Propositie van hondert duysent guldens, de Maiesteyt van de Kon. gedaen.

SOo heeft den Advocaet de antwoorde op de voorsz Propositie van de hondert duysent guldens, de Majesteyt van de Kon. gedaen, daer uyt latende de voorsz clausule, beroerende den Grave van Egmondt, welcke antwoorde de Majesteyt geaccepteert heeft, ende de Staten daer van bedanckt, heeft mede belooft de Staten expeditie te doen hebben op de voorschreve twee Requesten, soo beroerende de nieuwigheydt, by die van Antwerpen gepleeght, in het stellen van een Waerdt; als aengaende den Impost by die van Groeningen gestelt op de Waren ende Koopmanschappen, aldaer uyt den Lande van Hollandt gebracht, *& e contra*, daer op den Advocaet expeditie versochte, hare Majesteyt de selve Requesten leverende.

 Eodem,

1553. den 18. October.

Van de Reeckeninge van den Impost van twee ten hondert de Staten te leveren.

Eodem, soo heeft den Præsident de voornoemde Staten verhaelt, dat hy in het visiteren van de Antwoorde, ofte Acte van consent niet en hadde gelet op de clausule aldaer gestelt, van de Reeckeninge van den Impost van twee ten hondert de Staten te leveren. dat oock het selve geen apparentie en hadde, alsoo de Staten souden schryven te willen weygeren, wes by * de Reecken - Kamer van Brabandt, Finantie ende anders, de Kon: gedaen was, ende dat oock wesen soude een wantrouwigheydt van de Staten tot hare Majesteyt; dat oock tot de visitatie van de selve Reeckeninge veel tijdts soude nemen, overmidts de groote van dien welck de saecke verachteren soude, omme niet te mogen komen tot opschryvinge, naer dat hare Majesteyt te vreeden was de Staten, ofte hare Gecommitteerden verthooninge te doen van de voorsz Reeckeninge, ende dat sulcks de clausule, by de Staten gealtereert soude werden, omme in 't dispositif van de Acte te stellen.

* Bl. 47.

Antwoorde van de Staten op de voorgaende Articulen.

Waer op de voornoemde Gedeputeerden naer voorgaende communicatie den negentienden gehouden, den voornoemde Præsident voor antwoorde gegeven hebben, dat sy niet en vermochten te muteren de substantie van het consent, maer deselve in wesen blyvende die wel wat modificeren, sulcks sy gedaen hebben, verklaerde te vreeden te wesen, dat hen alleen vertoont soude werden de reeckeninge generael, omme hare Gecommitteerden daer van openinge, vi-

 1553. den 18. October.

visie, ende lecture gedaen te werden, ende dat soo lange by de executie van den Impost van twee ten hondert na Kermisse gesupersedeert soude werden, volgende welcke de Acte oock gecorrigeert is, versochten mede by monde van den Advocaet aen den Præsident, dat hy de Majesteyt soude willen remonstreren hoe dat men dese sake stont, ende hoe na het remboursement van de esquipagie van de eerste Vloote gefurneert ware, omme van het selve remboursement te mogen vertoonen de Schipperen ende Ondersaten van Hollandt, dat oock de Staten van Hollandt soo wel de voorsz Reeckeninge, als de Koopluyden van Antwerpen behoorden vertoont te werden, alsoo den Impost van twee ten hondert, soo veel in den Lande van Hollandt uytbrachte als tot Antwerpen, waer op den voorsz Præsident belooft heeft de Majesteyt van de Kon: rapport te doen.

Den 24. October 1553. den 25. October.

Præsenten alhier de selve, behalven die van Delft ende Leyden.

DE Acte van Acceptatie by de voornoemde Gedeputeerden, behalven die van Leyden, die gereyst waren, gevisiteert zynde, hebben bevonden de selve conform te wesen de voorgaende Resolutie, Te visiteren de Acte van Acceptatie.

 Præ-

1553.
den 24.
October.

Præsenten alhier de selve, behalven die van Leyden.

Minute van de Missiven aen die van Antwerpen ende Groeningen gesonden.

EOdem *à prandio*, gevisiteert wesende de minute van de Missiven voornoemt, die aen die van Antwerpen ende Groeningen gesonden souden werden, hebben begeert aen den Præsident te versoecken, daer inne gestelt te hebben de clausule, omme binnen seeckeren præfixen tijdt haer antwoorde over te schryven naer de receptie van deselve Missiven, ofte dat by gebreecke van dien hare Majesteyt sulcke provisie verleenen soude als naer recht ende redenen, welck versoeck by den Advocaet gedaen zynde antwoorde, dat het selve voor de eerste een weyningh te rigoureus soude wesen, maer indien die van Antwerpen binnen veertien dagen, ende die van Groeningen binnen sekeren bequamen tijdt niet en antwoorden, soude als dan in de tweede Missive de voorsz clausule geinsereert werden, waer mede de Gedeputeerden te vreden zyn geweest.

Octroy van derogatie.

* Bl. 48.

* Eodem, heeft de Majesteyt ons geaccordeert Octroy van Derogatie tegens alle die gene, die exemptie prætenderen op het consent van drie hondert duysent guldens, ende oock Octroy van gelijke derogatie, omme Renten te mogen koopen op het consent van hondert duysent guldens.

Den

1553. den 28. October.

Den 28 October 1553.

DEn Substituyt van den Procureur Generael. Mrs. Christoffel Goudt, Cornelis van Hoogelande, Jacob van Eynde, ende den Advocaet, consulterende tot Mechelen in de saecke tegens den Grave van Egmondt, hebben bevonden ende geresolveert geraden, dat de Staten hen maecken Parthye formeel tegens den voornoemden Grave, ende dat den Procureur Generael hem met henlieden voegen, omme te bet te mogen obtineren tegens den voornoemden Grave, ende dat uyt dien want de Keyzerlijcke Majesteyt hem principalijck behelpen moet met de Staten, alsoo het Privilegie gegeven is sonder haerlieder weten ende consent.

De Staten hen parthey formeel te maken tegens den Grave van Egmondt.

den 2. Novemb.

Den 2 November 1553.

DOor begeerte ende advis van de voornoemde Consulenten, gesproocken hebbende den Præsident Viglius, omme te hebben Octroy van particuliere derogatie, tegens het Privilegie by sijne Majesteyt, den Grave van Egmondt gegeven, ende de confirmatie daer op gevolght, en dat soo wel op de consenten van twee hondert duysent ende drie hondert duysent guldens, als van de hondert duysent guldens laetst mael geconsenteert; heeft my voor antwoorde gegeven, dat de Keyzerlijcke Majesteyt het selve nimmermeer en soude willen doen, sonder den voornoemden Grave daer op in het lange te hooren, dewelcke daer inne tot

Nopende het Privilegie van den Grave van Egmondt.

1553. deu 2. Novemb. geenen tyden en soude willen consenteren, immers dat doende, soude de Majesteyt confesseren ongefondeert te zijn, tot omme in de voorschreve Processen te mogen obtineren, sonder deselve particuliere derogatie, het welcke de meeninge van sijne Majesteyt niet en is, maer wil sustineren, hebbende assistentie van de Staten als vooren, ende generalijck gederogeert hebbende alle Privilegien, wesende contraire de defensie ende beschermenisse van den Lande, dat deselve niet en mogen subsisteren ende van waerden wesen, door dien dat sijne Majesteyt die niet en heeft mogen geven sonder wille, wete, ende consent van de Staten, als daer by hen benomen wesende een parthye van hare defensie; ende tot wederlegginge, daer den voornoemden Grave wil seggen, het voorschreve Privilegie ende confirmatie verkregen te hebben *titulo oneroso*, als daer vooren jaerlijks belooft hebbende acht hondert guldens, seyde den voornoemden Præsident, dat deselve Titul even als *in fraudem* gestelt was, omme het voorschreve Privilegie ofte Contract te beter te corroboreren; dat oock de acht hondert guldens niet gekomen en waren tot proffijte van de Staten, ende daeromme gelijcke intrest als vooren altoos gehadt hadden; dat oock de Keyzerlijcke Majesteyt bevindende het voorschreve Privilegie te wesen onredelijck ende ongefondeert, ende heeft noyt de voorsz acht hondert guldens willen ontfangen, maer Graef Jan van Egmondt, geduyrende sijn leven, geremitteert, zedert welcken tijdt hy oock noyt

de

 1553. den 2. Novemb.

de voorsz acht hondert guldens en heeft willen ontfangen; seyde voorts, dat de voornoemde Staten in het deduceren van de voorsz saecke, onder behoorlijcke reverentie, uyt den monde wel souden mogen spreecken, want hy den Advocaet vraegde, * ende den Præsident seyde, dat de Keyzerlijcke Majesteyt van gelijcken andere Parcelen van Landen soude mogen wech geven, ende de Staten onttrecken, wesende van meerder waerde ende importantie als andere goede Steden en Dorpen, waer door de macht ende faculteyt van den Lande van Hollandt merckelijck gemindert soude werden, ende syne Majesteyt in tyde van Oorlogh genoodtsaeckt van de Staten van Hollandt veele en meerder Beeden te eysschen tot hare groote en importable lasten. * Bl. 494

Eodem; heeft den Ontfanger Goebel den Advocaet verklaerde, den Raedts-Heer Veltwijck hem geseydt te hebben, dat hoewel de confirmatie van syne Majesteyt spreeckt generale van alle Beeden, oock tot defensie van den Lande; soo en is syne Majesteyts meeninge noyt geweest, dan te willen confirmeren sijn voorgaende Privilegie van den Jare vijftien hondert twee en twintigh, het welck alleen spreeckt van de Beeden, geconsenteert op de Schiltalen, by voorgaende Verpondinge gemaeckt, ende dat hoewel in deselve confirmatie staet, die gegeven zijn by het meerendeel van sijnen Raede, dat nochtans blycken sal deselve noyt daer over geroepen, nochte op gehoort te zijn; ver- Noch beroerende het voorsz Privilegie van den Grave van Egmondt.

klaer-

1553. den 2. Novemb.

klaerde mede de voornoemde Veltwijck gesevdt te hebben, dat in het consenteren van alle Beeden op de Schiltalen die exemptie pretenderen, mede behoordt op seeckere Schiltalen te slaen, want anders sy in de selve consenten niet en contribueren, ende dat de Majesteyt verstaet dat de Exempten in alle Beeden, geconsenteert tot defensie van den Lande, mede behooren te contribueren ende ge-executeert te werden.

Daghvaert in den Hage gehouden.

den 8. Novemb.

Op den 8. November, 1553.

Præsenten van dese Daghvaert en weet ick niet, alsoo ick niet present en was.

Door het schryven ende begeerte van Coebel omme te resolveren, of sy souden willen eenige penningen tot Antwerpen genomen te hebben, alsoo hy wiste de selve goedt koop te gekrygen, ende proffijtelijcker dan Renten, te verkoopen den penningh.

Geen lichtinge van penningen op Finantie te doen.

TEn selven dage, naer mijn eenige van de Gedeputeerden geseydt hebben, is geresolveert de voorschreve lichtinge op Finantie niet te willen admitteren, overmits het selve soude wesen van quader consequentie.

Dat den Griffier voor sijn expeditien voor

Eodem, is by de selve Gedeputeerden van de Staten geordonneert, den Griffier van den Hove van Hollandt Jan van Dam, te betalen de somme van vier hondert Caroli guldens

 1553.

dens tot veertigh grooten het ſtuck, ende dat in recompenſe betalinge, ende voor een gratuiteyt van diverſche depechen ende expeditien by hem voor het Landt van Hollandt gedaen, zedert de maendt van Maert vijftien hondert ſes en veertigh, *Stilo Curiæ Hollandiæ*, tot dien dage toe, daer van ick oock t'huys gekomen zynde, den voorſz Griffier hebbe gelevert Ordonnantie.

den 8. Novemb. het Landt, gegeven ſoude werden vier hondert Caroli gul-dens.

Den 4. *December*, 1553.

den 4. Decemb.

ICk Jan van Riel, gepasſeert Ordonnantie van twaelf dagen, van dat hy aen de Majeſteyt van de Koninginne, ende door haer ſchryven van de Steden, hen generende met de Haringhvaert, Brieven aen hare Majeſteyt * gebracht heeft, inhoudende verklaringe hoe veel Haringh in elck van de Steden.

Ordonnantie op Jan van Riel.

* Bl. 50.

Den 23. *December*, 1753.

den 23. Decemb.

BEn ick ten vervolge van die van Dordrecht, en door onthiet van den Heere van Asſendelft gereyst naer Brusſel, omme te vervolgen de uytvoeringe van den Haringh en andere Viſch, niet tegenſtaende contrarie interdictie te vooren gedaen.

Te Vervolgen de uytvoeringe van den Haringh.

Den 28. *December*, 1553.

den 28. Decemb.

TE Brusſel gekomen zynde, naer dat ick by eenige Gedeputeerden van Dordrecht, by

Van de ſelve uytvoeringe.

den 28. Decemb.

by my gekomen zynde, geadverteert was van de meenigte van den Haringh, wesende tot Dordrecht; ende hebbe naer lange sollicitatien op de Requesten tot daer toe by een overgegeven, anders niet konnen gekrygen dan dat den Secretaris Vlierden gecommitteert is geweest te reysen in Hollandt, omme hem ten Plaetse, daer hy soude meenen seeckere quantiteyt van Haringh te vinden, hem te informeren op de meenichte van den Haringh, in elck van de voorsz Plaetse wesende, omme de selve gesien, geordonneert te werden als behooren soude; is mede de selve weder gecommuniceert, op het versoeck by andere Requesten gedaen, hem te informeren op de quantiteyt van den Vissche, op de Zee-stranden gevangen, ende hoe veel men by raminge gewoon is jaerlijcks te vangen, sonder daer by sijne principale Commissie te retarderen.

Uytvoeringe van de wracke ende yelen Haringh.

Ende naer de voorsz Vlierden de voorsz informatien genomen, ende sijn rapport daer op gedaen hadde, en hebben anders niet konnen gekrygen dan consent, omme uyt te mogen voeren dan wracke ende yelen Haringh, ende dat overmidts by den Commissaris boven de helft van den Haringh niet gevonden en is geweest die aengegeven was.

Andere Missive aen die van Antwerpen op de

Hebbe van gelijcken, te Hove wesende, vervolght ende verkregen de nadere Missive aen die van Antwerpen, daer by hen belast werde af te doen de nieuwigheydt, by henluyden gepleeght in het stellen van een Waerdt,

 1553.

Waerdt, ofte binnen veertien dagen de redenen ter contrarien over te schryven, ofte dat dien tijdt verstreken zynde, men de Staten van Hollandt souden verleenen behoorlijcke provisie.

den 28. Decemb. nieuwigheydt van het stellen van een Waert.

Daghvaert in den Hage gehouden.

Op den 29. December, 1553.

den 29. Decemb.

Omme te resolveren by wat wegen ende andere middelen betaelt soude mogen werden de loopende jaerlijcksche Renten by het Landt verkocht, monterende ter somme van negen en twintigh duysent dertigh guldens en elf stuyvers.

TEn voorsz dage is eendrachtelijck by de voornoemde Gedeputeerden geresolveert, dat, ten fine voornoemt, binnen den Lande van Hollandt in alle Steden, groot ende kleyn, onder de Schiltalen gelegen, ofte daer buyten (den Hage ende Medenblick voor besloten Steden gerekent) gecolligeert sal worden, beginnende den eersten dagh van February * naestkomende, op de Wynen ende Bieren, de helft van sulcken Impost, ende in sulcker voegen, als in de Jaren 1544, 1545 ende 1546. gegadert is geweest, ende dat daer inne contribueren sullen alle die geene, die in de voorsz Jaren gecontribueert hebben, ofte gehouden waren te contribueren, ende daer de voornoemde

* Bl. 51.

1553. den 29. Decemb.

de Staten kortinge voor gedaen is gheweest; ende alle die geene, die volgende de Acte van consent van de twee hondert duysent guldens, geaccordeert Anno vijftien hondert een en vijftigh, ende van de drie hondert duysent, ende hondert duysent guldens geaccordeert Anno vijfthien hondert twee en vijftigh, gehouden waren te contribueren; ende sal de voorsz collectatie gedaen werden in de voorsz groote ende kleyne Steden, tot kosten van elck in den synen, sonder de Staten ofte het gemeene Landt tot eenige kosten, ter cause van dien te brengen; dat oock de Regeerders van alle Steden, groote ende kleyne, gehouden sullen zijn te staen voor de voorsz Collecteurs, elcks in den sijnen, dat de Collecteurs voor den voorsz Impost Eedt sullen doen in handen van den Officier van elcke Stede, de voorsz collectatie getrouwelijck te doen, sonder simulatie ofte dissimulatie; wel-verstaende, dat in elcke Stede daer geen Accijnsen betaelt en werden, men sal doen vergaderen den voorsz Impost, op sulcke ordonnantie als elcks van henlieden by geschrifte gegeven sal werden, beginnende ten voorsz dage, ofte by gebreecke van dien sullen de selve moeten opbrengen sulcken somme van penningen, als henlieden in de plaetse van den voorsz Impost by de Staten verklaert sal werden; ende van gelijcken oock de Steden, buyten de Schiltalen gelegen, die den voorsz Impost niet en soude willighlijcken doen colligeren ofte swarigheydt daer van maken, sullen insgelijcks in de plaetse van dien opbrengen sulcke somme

van

1553. den 29. Decemb.

van penningen, als henlieden verklaert sal werden, te betalen alle vierendeel-jaers het vierendeel van dien; ende soo wel by de voorsz Steden, gelegen buyten de Schiltalen als oock by de Collecteurs van de andere Steden, ende zal voorts op de platte Landen in Hollandt gelegen, het zyonder de Schiltalen ofte daer buyten, begrepen in de voorschreve Acte van consent, tot laste van den Bruycker gecolligeert werden op elcke Marge Landts twee grooten Vlaems, die men ommeslaen sal voor uytgaende Maert naestkomende, ende dat al voor den tijdt van een Jaer, en soo veel langer, tot by de Staten voornoemt anders geordonneert sal zyn.

Ordonnantie waer naer den Impost geheven sal werden.

Eodem, is seecke Ordonnantie geconcipieert, ende by geschrifte gestelt, volgende de welcke den voorsz Impost gheheven sal werden; van gelijcken zyn oock die van Asperen, Heuckelom, Leerdam, Yselsteyn ende Worcum, in gevalle van onwilligheydt getauxeert, ende op een somme van penningen gesteldt, volgende seecker Biljet daer van ghemaeckt.

Resolutie op een ommeslagh van het gemeene Landt.

Eodem, is op den staet van ommeslagh van des gemeene Landts onkosten, by den Ontfanger Coebel ge-exhibeert, geresolveert op elcke Schilt by provisie ommegeslagen te werden twee grooten Vlaems, het welcke is geraemt te bedragen tot drie duysent guldens; ende heeft den voornoemden Ontfanger aenghenomen de Reeckeningen van alle synen ontfangh te doen den derthienden Fe-

1553. den 29. Decemb.

bruarii toekomende, welcken dagh naderhandt uytgestelt is tot den derden April oock toekomende, ten welcken dage de voornoemde Gedeputeerden, die komen sullen op het sluyten van de voorschreve Reeckeninge, mede resolveren sullen, of men de Weduwe van den Audiencier Verreycken, daer van den voorsz staet vermeldt, toebrengen sal drie hondert ponden, aldaer betaelt, ofte hoe veel; ende ten eynde den voornoemden Ontfanger de selve Reeckeninge pertinentelijck doen magh, * sullen elcks van de groote Steden ten dage voornoemt oversenden hare Quohieren, soo van het Haert-gelt als van den tienden penningh, dit tegenwoordige Jaer van de Buysen gemaeckt.

* Bl. 52.

Visie en lecture van den ontfang van den Impost van twee ten hondert.

Ten voorsz dage zyn gecommitteert Dordrecht ende Amsterdam, om te staen over de openinge, visie, ende lecture van den Impost van twee ten hondert, de welcke te Kersmisse laetstleden cesseren soude.

Procuratie op Wouters.

Eodem, is Mr. Pieter Wouterfz, Procureur van den Grooten Raede, Procuratie gepasseert, omme te bewaren de Processen van de Staten tegens den Prince van Orange, Prince van Gaveren, en Grave van Hoorn, questie moverende op de contributie van het Haert-gelt ende den tienden penningh; ende zyn gecommitteert omme de voorschreve Processen te vervolgen en te instrueren, Hoogelande, Jacob van den Eynden, Jacob de Milde, ende den Advocaet.

Eodem,

den 29. Decemb.

Eodem, is Joost Jacobsz, als wesende Procureur van de Staten, tot synen versoecke, midts hy den voornoemde Prince van Orange, ende Gaveren in andere saecken dienende is, dat hy de selve mede in de voorschreve Procesfen sal mogen dienen tegens de Staten; ende hebben de voornoemde Gedeputeerden in sijn plaetse geconstitueert Vincent Fransz van Wieringen. Grootenael toegelaten te mogen dienen den Prince van Orange, tegens de Staten.

Eodem, is mede geproponeert by eenige Gedeputeerden van de Steden, als Haerlem ende der Gouda, omme over het geheele Landt een generale keure te maecken over de Tinnegieters, die meer dan acht pondt Loots mengen onder hondert pondt Tin; waer op de voornoemde Gedeputeerden rapport genomen hebben, omme ter naester Vergaderinge haer antwoorde inne te brengen. Van een keure over de Tinnegieters te maecken.

Eynde van het Jaer 1553.

1554. den 5. Januarii. * Bl. 1.

*DAGHVAERT,

IN DEN HAGE GEHOUDEN BY DE STATEN 'sLANDTS VAN HOLLANDT,

Den 5 Januarii.

Commissie op Adriaen Stalpert, omme met Assendelft te hooren des gemeene Landts Reeckeninge,

DEn Advocaet te Hove wesende, heeft door het schryven van den Heere van Assendelft, ter begeerte van de Staten geolliciteert ende verkregen Commissie op Mr. Adriaen Stalpert, Reeckenmeester, omme in de plaetse van Mr. Jacob de Jonge, met den voornoemden van Assendelft, ende de Gedeputeerden van de Staten te verstaen, tot hooringe van des gemeene Lands Reeckeninge.

Den 25. Jan.

Den 25 Januarii 1554.

Rapport by den Advocaet gedaen.

DEn Advocaet t'huys gekomen zynde, heeft van sijn voorsz besoignes ende wedervaren rapport gedaen in de voorsz Maenden van December ende Januarii, beroerende het vervolgh omme den Haringh, en alderley Visch uyt te mogen voeren, &c den voorsz Heere van Assendelft volkomen rapport gedaen.

Den

1554. den 12. Febr.

Den 12 Februarii 1554.

Ordonnantie op Dirck Cornelisz, Boode van der Gouda.

HEbbe ick Cornelis Dirckſz, Boode van der Gouda, ter begeerte van de Burgermeeſters aldaer, Ordonnantie gepaſſeert van drie dagen, tot ſes ſtuyvers des daeghs, van dat hy die van Schoonhoven, Oudewater, Yſſelſteyn, ende andere geſommeert heeft, in alder diligentie hare Quohieren te brengen in handen van de Regeerders van der Gouda.

Den 14. Febr.

Den 14 Februarii 1554.

Ordonnantie op Adriaen Huygenſz, Goudtſmit.

HEbbe ick Adriaen Huyhenſz, Goutſmit, by conſent van den Heere van Aſſendelft, gepaſſeert Ordonnantie van acht dagen, van ſeſtien ſtuyvers des daeghs uyt ſaecke dat hy ten verſoecke van Coebel, en tot ſynen Huyſe tot veele ende diverſche dagen gewogen heeft het Silver het welcke opgebracht werde in den Jare vijfthien hondert drie en vijftigh, tot koopinge van Renten den penning twaelf, bedragende het ſelve Silver ter ſomme van 14000 ponden van xl. grooten, alſoo het ſelve uyt diverſche Plaetſen en verſcheyde tyden gebracht werden.

Den 19. Febr.

Den 19 Februarii 1554.

Reyſe Bruſſel

BEn ick met de Staten gereyſt naer Bruſſel, omme te hooren de Propoſitien, die van wegen de Keyzerlijcke Majeſteyt ge-

1554. den 1. Maert.

gedaen soude werden; ende hebbe oock, wesende te Brussel, gesolliciteert, omme afgedaen te hebben de nieuwigheydt, by die van Antwerpen gepleeght, in het stellen van een Waerdt, ofte provisie te hebben, maer en hebben niet konnen gekrygen.

* Bl. 2.

* *Den* 1 *Maert* 1554.

IS ter presentie van de Keyzerlijcke Majesteyt de generale Propositie gedaen, ende den tweeden, de particuliere van twee hondert duysent guldens, te betalen d'eene helft half April, ende d'andere helft St. Jans Missie, beyde naestkomende, ende van de continuatie van den Impost, voor den tijdt van vier Jaren.

Dagh.

1554. den 16. Maert.

Daghvaert, gehouden in den Hage.

Op den 16. Maert.

PRÆSENTEN.

UYT DE EDELEN.
Den Heere *van Beveren.*
Van Assendelft,
Van Duvenvoorden.
Van Obdam,
Van Mathenes.
Van Lockhorst,
Van Hardinckvelt.
Van Poelgeest,
ende
Van der Duyn.
ENDE VAN DE STEDEN.
Arent Cornelisz,
Heymen Adriaensz,
Pieter Jacobsz,
ende
Mr. Cornelis van Hoogelande.
VAN DORDRECHT.
Gerrit Steffensz, Burgermeester,
ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Gerritsz Jacob, Burgermeester,
Jan Dirck Herpertsz,
ende
Mr. Adriaen van Leyden,
VAN DELF.
Klaes Adriaensz, Burgermeester.
ende
Dompselaer,
VAN LEYDEN.
Mr. Cornelis Dowesz, Burgermeester.
Hendrick Dirckſz,
ende
Mr. Adriaen Sandelijn,
VAN AMSTERDAM.
Jan Dirckſz 't Hoen,
ende
Jan Hey, Burgermeesters,
VAN DER GOUDA
Omme te resolveren aengename antwoorde op de gheeyschte Petitie van twee hondert duysent guldens ende

1554. den 16. Maert.

op de continuatie van den Impost voor vier toekomende Jaren.

TEn voorsz dage soo hebben de Gedeputeerden van de ses groote Steden, naer lange altercatie eendrachtelijck geaccordeert op de voorsz Petitie, by maniere van communicatie voor antwoorde te seggen, dat sy te vreeden zyn te accorderen de somme van hondert en vijftigh duysent guldens, te vinden de hondert duysent guldens by verkoopinge van Losrenten den penningh twaelf, ende van Lijfrenten den penningh ses, met reservatie van lossinge; ende de vijftigh duysent guldens by Margen-gelt, tot drie stuyvers de Marge, de eene helft tot laste van den Eygenaer, ende de andere helft tot laste van den Bruycker, midts dat in de loopende Renten, ende in de lossinghe van dien generalijck contribueren sullen Geestelijcke ende Wereltlijcke, Vrye ende Onvrye, niemandt uytghesondert, sonder daer inne de Schiltalen te roeren, te betalen de helft St. Jans Misse, ende de andere helft Alderheyligen, beyde naestkomende onder conditie dat hen volgen sal het effect van de Acte van acceptatie van vijftigh duysent guldens, in dato den achtienden October vijftien hondert drie en vijftigh, beroerende de afdoeninge van den Impost van tweeten hondert, * maer aenschouw nemende op den Impost by hen op de Wynen gestelt, om te betalen de loopende Renten daer het Landt mede belast is, ende noch belast sal moeten werden, henlieden als nu niet mogelijck en is

* Bl. 3.

1554. den 16. Maert.

is de continuatie van den ge-eyschten Impost op de Wynen te accorderen, dan hebben elcks in den haren rapport genomen, omme breeder ende absoluter antwoorde te resolveren, ende weder in de Herberge te wesen den twintighsten deser maent Maert, met welcke Resolutie de Edelen hen genoegh conform gemaeckt hebben, hoewel sy hen lieten duncken dat 'er geen diminutie van de ge-eyschte somme geaccordeert en soude werden, ende dat de continuatie van den voorsz Impost soude moeten geschieden, alsoo den Heere van Beveren verstaen hadde, dat de andere Landen in meeninge waren de selve te accorderen.

Eodem, is by de voornoemde Gedeputeerden geresolveert, te vervolgen dat van nu voortaen in Hollandt niemandt eenigh Officie en soude mogen hebben, dan gebooren wesende in Hollandt ofte Zeelandt, uytgesondert alleen het Officie van Stadhouder, daer van de Keyzerlijcke Majesteyt tot synen gelieven soude mogen disponeren.

Geen Uytheemsche Officieren te admitteren.

Eodem is oock geresolveert, dat men nu boven reysende, mede soude vervolgen behoorlijcke provisie tegens die van Antwerpen, omme afghedaen te hebben de nieuwigheydt by henlieden gepleeght, in het stellen van een Waerdt aldaer.

Nieuwigheydt by die van Antwerpen gepleegt, in het stellen van een Waerdt.

Eodem, is op het versoeck by mijn Heere van Beveren, van wegen de Steden, hen generende met de Haringhvaert, gedaen, om

Drie duysent gul-

1554. den 16. Maert.

omme te hebben tot vorderinghe van dien de drieduysent guldens, by eenige van de Staten henlieden tot anderen tyden geaccordeert, rapport oock genomen tegens den voorsz twintighsten Maert.

dens tot vorderinge van de Haringvaert.

Requeste van Heer Gerrit Urbanus.

Van gelijcken is oock rapport genomen op de Requeste van de Heer Gerrit Urbanus, Canonick, daer by hy versocht adjunctie van de Staten in seecker Proces, het welck hy voor den Secreten Raede hangende heeft, tegens eenen Mr. Fourge de la Solie, Canonick tot Utrecht, ter cause van de pensie van sijn voorschreve Canonesye, ende alwaer by hem volgende 't Privilegie van den Lande van Hollandt, exceptie van renvoy geproponeert is.

Dagh-

1554. den 17. Maert.

* Daghvaert in den Hage gehouden,

* Bl. 4.

Op den 17. Maert, 1554.

P R Æ S E N T E N.

Van de Steden en Vlecken, hen generende met de Visscherye; te weten,
Gerrit Jacobsz, Burgermeester,
Jan Dirck Harpertsz,
Pieter Sasbout,
ende
Mr. Adriaen van Leijden,
VAN DELFT.
Gerrit Adriaensz, Burgermeester,
Mr. Roelandt,
Jan Bosch,
ende
Jacob Foy,
VAN ROTTERDAM.
Jacob Danielsz, Burgermeester,
Anthonis Willemsz,
ende
Jan Hendricksz,
VAN SCHIEDAM.
Pieter Pouwelsz,
ende
Cornelis Philipsz,
VAN DEN BRIELE.
Pieter Jonge Allartsz,
ende
Pieter Jacobsz,
VAN ENCKHUYSEN.
Willem Idnsz,
VAN BOMMENEDE.
Grijp Cornelisz,
ende
Adriaan Hendricksz,
VAN GOEDEREEDE.
Pieter Hendricksz,
ende
Jan Dircksz,
VAN WORMER EN GISP.

Omme op eenige bequame middelen te resolveren, tot vorderinge en beschermenisse van de Haringhvaert.

Ten

1554. den 17. Maert.

Reeckende de vorderinge van de Heringhvaert.

TEn voorsz dage soo hebben de Gedeputeerden van Delft geseydt ende geresolveert, dat al eer men tot resolutie van dien wel soude mogen verstaen, men wel behoorde te hebben consent van de Staten van drie duysent guldens, henluyden tot anderen tyden genoegh toegeseydt, des niet te min, ende dien onvermindert, waren van advise, dat 'er geen bequamer middel en was tot vorderinge als vooren, dan te achtervolgen de Ordonnantie het voorleden Jaer by henluyden gemaeckt, ende by geschrifte gestelt; wel-verstaende, dat de selve by eenige, hen dies verstaende, gecorrigeert, gealtereert, vermeerdert, ende gemuteert soude worden, in het geene wes by experientie in het voorleden Jaer bevonden was sulcks te behooren; wel-verstaende oock, dat aen de Majesteyt van de Kon:, ofte de Staten versoeck ghedaen soude werden, omme toegerust te hebben vijf ofte ses lichte Schepen van Oorloge, tot bewaernisse van de Buysen, wesende in het visschen ende vangen van den Haring, uyt een redelijcke somme van penningen, uyt de voorsz ge-eyschte Beede van twee hondert duysent guldens, ofte uyt den Impost van de Wynen, daer van oock continuatie versocht is, alsoo de voorsz Buysen, wesende in't visschen, hen tot defensie niet wel en mogen geven; maer de Gedeputeerden van alle de andere Steden, ter Daghvaert gekomen zynde, verklaerden eendrachtelijck geen last te hebben omme eenige middelen, nut en bequaem tot vorderinge van de Haringhvaert, te proponeren,

1554. den 17. Maert.

ren, ten ware hen by de Staten geaccordeert ware de voorschreve drie duysent guldens, hen t'anderen tyden toegeseydt.

Nopende de Haringvaert.

Welcke antwoorde by den Advocaet, den Heere van Beveren, ende van Assendelft gedaen, hebben geseydt, dat sy mosten vertoeven met dese saecke tot den voorsz een en twintighsten Maert, tot welcke de voornoemde Staten hier op rapport genomen hebbende, haer antwoorde weder in souden brengen, ende dat sy eenige souden deputeren omme ten voorsz dage hen in den Hage te vinden, en haer voorsz antwoorde te vereysschen, om de selve gehoort, als dan tot vorderinge van de Haringvaert gedaen te werden na behooren.

1554. den 12. Maert.

* Bl. 5.

* Daghvaert, in den Hage gehouden.

Op den 21. *Maert*, 1554.

P R Æ S E N T E N.

UYT DE EDELEN.
Den Heere *van Beveren*
Van Asfendelft,
Van Obdam,
ende
Van Hardincxvelt,
ENDE VAN DE STEDEN.
Arent Cornelifz,
Heyman Adriaenfz,
ende
Mr. Cornelis van Hoogelange,
VAN DORDRECHT.
Jan Konincxfz, Burgermeefter,
ende
Mr. Lambrecht Jacobfz,
VAN HAERLEM.
Gerrit Jacobfz, Burgermeefter,
ende
Mr. Adriaen van Leyden,
VAN DELFT.
Jacob van der Graft, Burgermeefter,
ende
Mr. Jacob de Milde,
VAN LEYDEN.
Mr. Cornelis Dowefz, Burgermeefter,
ende
Mr. Adriaen Sandelijn,
VAN AMSTERDAM.
Jan Dirckfz Thoen, Burgermeefter,
ende
Witte van der Hoeve,
VAN DER GOUDA.

Omme te refolveren eyndelijcke antwoorde, op de voorfz Petitie van 200000 guldens, ende de continuatie van den Impost.

Antwoordt op de Petitie

TEn voorfz dage hebben de Edelen, ende Gedeputeerden van de fes groote Steden, op de voorfchreve Petitie eendrachtelyck geresolveert voor antwoorde te feggen dat

1554. den 21. Maert. van twee hondert duysent guldens.

dat hoewel sy hen bevinden in groote swarigheydt soo overmits de benauwtheydt daer het voorschreve Landt inne is, uyt saecke van cessatie van alle Neeringen ende Negotiatie, als oock dat het voorschreve Landt, door het opbrengen van de groote Steden, ende leening by hen gedaen, geheel van gelde ge-exhaurieert ende uytgeput is, ende niet en weten hoe sy die arme Luyden sullen mogen onderhouden; ende dat aenschouw nemende, dat boven den Impost van vier en twintigh grooten Vlaems op de Rhijnsche Wynen, ende op andere Wynen naer advenant van dien te reeckenen, gestelt tot betalinge van de jaerlijcksche Renten daer het Landt mede belast is, noch genoegh van nooden sal wesen gelijcke vier en twintigh grooten te doen lichten tot furnissement van de helft van de voorschreve Beede, die insgelijcks op Renten gehaelt sal moeten werden, tot aflossinge van alle de voorschreve loopende Renten, ende de Hooft-somme van dien, henlieden als nu niet doenlijck en is de voorschreve ge-eyschte continuatie van den Impost te accorderen, dat aenmerckende de nootsaeckelijckheydt van der saecke, ende begeerende de Keyzerlijcke Majesteyt, haren natuyrlijcken Heere ende Prince te assisteren, ende meer te doen dan sy wel vermogen; hebben de voornoemde Staten, midts afblyvende den voorschreven Impost op de Wynen, ende de voornoemde Staten daer van onghemoeyt, ende midts genietende het effect van de Acte van acceptatie, van de laetste hondert duysent gul-

guldens, in dato den achtienden October laetstleden, beroerende de afdoeninge van den Impost van twee ten hondert, de selve syne Keyzerlijcke Majesteyt geaccordeert de voorschreve ge-eyschte somme van twee hondert duysent guldens tot veertigh grooten het stuck, de eene helft van de voorschreve somme te vinden by verkopinge van Losrenten tegens den penning twaelf, ofte van Lijfrenten den penningh ses, met reservatie van lossinge, ende dat buyten ofte binnen 's Landts, sulcks men de selve gevoeghlijck
l. 6. sal weten * te gekrygen, waer toe sijne Keyzerlijcke Majesteyt henlieden verleenen sal behoorlijcke Brieven van Octroy; ende die de helft van de andere hondert duysent guldens by Margen-gelt, tot drie stuyvers op de Marge, de eene helft tot laste van den Eygenaer, ende de andere helft tot laste van den Bruycker, ende de andere helft by sulcke bequame ende gebruyckelijcke middelen, als by de voornoemde Staten gheraemt en geadviseert sal werden, sonder de Schiltalen te roeren; behoudelijck, dat in de lossinghe van de voorschreve Renten, in de loopende Renten, in het voorsz Margen-geldt, ende in de voorschreve middelen die als noch geraemt sullen werden, generalijck contribueren sullen Geestelijcke ende Wereltlijcke, Vrye ende Onvrye, onder de Schiltalen ofte daer buyten gezeten, van hare Goederen ghelegen onder de Limitien van Hollandt, ende onder Hollandt sorterende, ende dat niet tegenstaende eenighe Privilegien, Exemptien ofte Vryheden, die sy lieden ofte eeni-

ge

1554. den 21. Maert.

ge van henlieden ter contrarie hebben ofte allegeren sullen mogen, hoe die oock geclausuleert mogen zijn, ende dat overmidts de noodtsaeckelijckheydt van desen tegenwoordigen Oorlogh, ende dat de voorschreve Beede geconsenteert wert tot nootelijcke defensie van den Lande, syne Majesteyt believen wille alle het selve uyt syne seeckere wetentheydt ende *motu proprio* te derogeren; behoudelijck oock, dat henlieden sulcke Acte aengaende die geene, die exemptie ende vrydom pretenderen, geconsenteert sal werden als in de voorgaende consenten hen geaccordeert is, te betalen de eene helft van de voorsz somme St. Jans Misse, ende de andere helft Alderheyligen, beyde naestkomende, en dat loopents gelts, sulcks als ten dage van de betalinge in Koopmans beurse gaen sal.

Drie duysent guldens tot vorderinge van de Haringvaert.

Eodem, is op het voorschreve versoeck van drie duysent guldens tot vorderinge van de Haringhvaert, daer in de voorgaende weecke rapport genomen was, gepersisteert by de Resolutie daer van genomen, op den vier en twintighsten Augusti vijftien hondert twee en vijftigh, ende waer van Acte gemaeckt is, en oock in den Jare 1553 mede by deselve gepersisteert was.

Requeste van de Heer Gerrit Urbanus.

Eodem, is op de voorsz Requeste van Mr. Gerrit Urbanus, Canonick, daer oock als dan rapport op genomen was, geresolveert dat de Gedeputeerden boven reysende, gesien hebbende den eysch by den voorsz Mr.

1554. den 21. Maert. Gerrit boven genomen; hen met de selve sullen voegen, of anders daer inne te doen, soo sy bevinden sullen te behooren.

Weduwe van der Hoeve. Eodem, hebben de voornoemde Gedeputeerden aenghenomen in het hooren van de Reeckeningen van Coebel, te resolveren op de drie hondert guld. of min, de Weduwe van den Audiencier Verreycken toe te voegen, voor veele en diversche expeditien by hem voor 't gemeene Landt gedaen, volgende doorgaende Resolutie, by hen op den 29 December laetstleden genomen.

Coebel den Advocaet geldt uyt te reycken. Eodem is mede geresolveert, dat Coebel den Advocaet alle sulcke Penningen uytreycken sal, als hem van noode wesen sal tot lossinge van diverse Copien uyt de Griffie voor het Landt, volgende voorgaende Resolutie van den vierden October oock laetstleden.

Publicatio testium. Eodem, is op het versoeck by den Advocaet gedaen, omme te vervolgen de publicatie van Getuygen, alsoo die van Brabandt in meeninge zyn * het selve mede te doen, dat den Advocaet vervolgen sal het advis aen den Hove van Hollandt.

* Bl. 7.

Requeste van Grammay. Eodem, zijn gecommitteert die van Dordrecht ende Delft, omme te visiteren de Requeste van Grammay, de Antwoorde van Coebel, ende de Replijcque van den selven Grammay daer op dienende.

Op-

1554. den 21. Maert.

Op de Requeste van die van Oudt-Stryen, versoeckende te mogen blyven ongemolesteert in de contributie van den thienden penningh; zijn gecommitteert eenighe Gedeputeerden van der Gouda, omme hen op het inhouden van deselve Requeste, ende de Certificatie daer aen gehecht, te informeren; ende sal den Ontfanger Coebel soo lange vertoeven met de executie, welcke Requeste en Certificatie den Advocaet oock ten selven tyde die van der Gouda gelevert heeft. Requeste van die van Oudt Stryen.

Op de Remonstrantie van den Schout van Texel, omme te hebben twee Schepen van Oorloge, tot bewaernisse van het Vlie ende Maersdiep; is geseydt, dat, alsoo den ge-eyschten Impost op de Wynen afgeslagen wert, men geen Resolutie daer op en kan nemen. Remonstrantie van den Schout van Texel.

Eodem, is op de Requeste van Jan Badolet geaccordeert negen dagen, tot vier en twintigh stuyvers des daeghs, uyt saecke van negen gyselingen, in deselve Requeste gementioneert, by hem ten versoecke van Coebel voor het Landt gedaen, midts dat deselve Coebel voor memorie teyckenen sal, de selve weder te repeteren van den geenen, die by de decisie van den Processe bevonden sullen werden daer inne ghehouden te zijn. Requeste van Jan Badolet.

Alsoo den Heere van Assendelft de Staten aengegeven hadde, dat mijn Heeren van Delft en Amster-

1554. den 21. Maert.

den Raede, den Impost by de Staten geaccordeert te contribueren, gelijck in voorlede Jaren tegens hem gedaen is, ende niet dan de opschryvinge van dien admitteren; soo zijn ten selven dage die van Leyden ende Delft gecommitteert, omme de voornoemde van den Raede te induceren tot de contributie voornoemt, naer dat ondersoeck gedaen sal wesen, hoe dat die van den Raede van Brabandt, van den Grooten Raede, ende andere in de contributie van den voorsz Impost, alle het inhouden van dese voorgaende Art: breeder blyckende by sekere Appostillen, gestelt op sekere Memorie onder den Advocaet wesende.

Leyden ende Delft ende dam gecommitteert omme die van den Raede te induceren den Impost te betalen.

Beroerende de uytvoeringe van de Heer Engel Willemsz.

Eodem, by den Heere van Assendelft de Staten verthoont zynde; hoe dat de Majesteyt van de Kon:, by twee diversche Missiven versocht hadde aen den Hove van Hollandt, de uytvoeringe van de Heer Engel Willemsz gevangen, het selve Hof niet en hadde willen antwoorde schryven, sonder de Staten het inhouden van de voorschreve Missiven gecommuniceert zynde, versoeckende daeromme haer luyder advis; soo hebben de voornoemde Staten voor antwoorde belast te seggen, dat den voornoemden Gevangen in den voorlede Somer versocht zynde, by den Inquisiteur tot Utrecht ghebracht, ende het selve ghenoegh by den Hove geconsenteert zynde; soo hadden de Staten, wesende ten selven tyde ter Daghvaert, in den Hage soo veel gedaen, dat reguard nemende op het Privilegie van den Lande de

non

1554. den 21. Maert.

non evocando, die van den Raede, niet tegenstaende haer voorgaende consent, aen den voornoemden Inquisiteur geschreven hebben, dat hy met de uytvoeringe van den voornoemden Gevangen soude vertoeven, tot de Staten, die rapport daer op genomen hadden, gehoort souden * zijn, waerinne den voornoemden Inquisiteur geconsenteert heeft gehadt, immers alsoo den voornoemden Gevangen te vreeden was, dat den Inquisiteur met sijne Assistenten tot synen koste sijn Proces alhier in den Hage sonde instrueren; soo heeft den voornoemden Inquisiteur te vreeden gheweest alhier te komen, blyckende by seeckere sijne Missive aen den voornoemden Gevangen geschreven, volgende welck consent, ende aenschouw nemende dat de Staten niet en hebben willen admitteren, dat den voorsz Gevangen gebracht soude werden tot Utrecht, wesende genoegh een Provincie met Hollandt, ende hebbende eenen Stadthouder, ende oock userende dat die uyt Hollandt ghebannen werden, mede nyt Utrecht gebannen werdt, *& contra*, als wesende contrarie hare Privilegie; soo behooren sy soo veel te min toe te laten, dat den voornoemden Gevangen in Brabant, wesende een geheel andere Provincie, gebracht sal werden, te min alsoo den Hage is *locus insignis ubi est jurispeirtorum copia*, ende dat den Gevangen te vreeden is de kosten voor het instrueren van sijn Proces te dragen, versoeckende de selve hare antwoorde de Majesteyt in 't beste over te willen schryven.

* Bl. 8.

1554. den 21. Maert.

Requeste van die van Egmondt, ende Egmondt op Zee.

Op de Requeste van die van Egmondt, ende Egmondt op Zee; versoeckende provisie tegens Coebel, daer van oock aen den Hove omme advis geschreven was; ende by den Heere van Assendelft de Staten gecommuniceert is, alsoo van gelijcke saecken genoegh tusschen den selven, ofte den Grave van Egmondt, ende de Staten Proces voor den Grooten Rade hangende is; soo is by de Staten versocht aen de Kon: te schryven, dat men de voorschreve provisie niet en behoordt te accorderen, maer dat sy hare Processen behooren boven te doen vervolgen, om te schouwen multiplicatie van Processen.

Acte van authorisatie beroerende de Schouten ende Tauxateurs van de kleyne Steden en platte Landen.

Eodem, is by de voornoemde Gedeputeerden geresolveert, dat den Advocaet vervolgen sal aen den Hove van Hollandt Acte, daer by de Gedeputeerden van elck van de groote Steden geauthoriseert sullen werden, voor hen te mogen ontbieden de Schouten ende Tauxateurs van den klyne Steden en platte Landen, omme vertooninge te doen, hoe sy hen gedragen hebben in 't tauxeren van den tienden penning, en of sy oock geachtervolgt hebben het inhouden van den Placate daer op ge-expedieert.

Versoeck van Anthonis Carlier.

Eodem, op het versoeck van Anthonis Carlier, omme van den Gerechte van de ses groote Steden seeckeren Eedt gedaen te hebben, beroerende het stuck van de Munte, den Advocaet belast hem te schryven, dat, alsoo hy in de selve Steden in sijn aengeven

1554. den 31. Maert.

ven seer divers bevonden is, ende dat die van der Gouda daer van niet wedervaren is, hy aen den Advocaet soude schryven wat hy, nopende deselve saecke, van henlieden begeert gedaen te hebben, omme op de naeste Vergaderinge gelijckelijck daer op te resolveren, ende hem dan antwoorde te senden, welcke Missive oock ten selven dage den Advocaet aen hem geschreven heeft.

Eodem, zijn op seeckere Memorie van Coebel, by de Staten diversche Appostillen gestelt, blyckende by deselve, onder den Advocaet berustende. Resolutie op sekere Memorie.

Eodem, is Mr. Jacob de Milde gepasseert, by de Gedeputeerden van de ses groote Steden, een Ordonnantie van vijf dagen, uyt saecke van diverse vacatien, by hem voor het Landt gedaen. Ordonnantie op Mr. Jacob de Milde.

* Eodem, hebbe ick Hoogelande gepasseert een Ordonnantie van achten twintigh dagen, uyt saecke van diversche vacatien by hem voor het Landt ghedaen, die hy my seyde hem te wesen op de voorgaende Daghvaert in sijn absentie gepasseert, ende ick wel wiste de voorsz vacatien gedaen te hebben. Ordonnantie op Hoogelande.

* Bl. 9.

Ultimo Martii, gegeven Schoock een Ordonnantie van veertien dagen, ende nooch achtien guldens van Wagen-huyr, spreeckende soo wel op Jacob van den Eynden, als hem gepasseert, den vierden October vyftien hondert drie en vijftigh. Ordonnantie op Schoock.

Vergaderinge te Brussel gehouden.

Op den 9 April 1554.

PRÆSENTEN.

UYT DE EDELEN.
Den Heere *van Obdam*,
ende
Van Hardinxvelt.
ENDE VAN DE STEDEN.
Pieter Jacobsz,
ende
Mr. Cornelis van Hoogelande,
VAN DORDRECHT.
Jan Konincxsz, Burgermeester.
ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Jan Sasbout, Burgermeester.
ende
Mr. Adriaen van Leyden,
VAN DELFT.
Jacob van der Graft, Burgermeester.
ende
Jan Dompselaer,
VAN LEYDEN.
Mr. Cornelis Dowesz, Burgermeester,
ende
Mr. Reynier,
VAN AMSTERDAM.
Jan Dirckſz Thoen,
ende
Jan Hey, Burgermeesters.
VAN DER GOUDA.

Geen Officieren in Hollandt te admitteren, dan geboren Hollanders of Zeelanders.

TEn voorſz dage de Penſionariſſen van Dordrecht, Delft, Amſterdam, ende den Advocaet gecommitteert zynde tot viſitatie van de Requeſte, daer by verſocht werdt, geen Officieren in Hollandt te admitteren, dan gebooren Hollanders ofte Zeelanders; hebben naer een kleyne correctie van dien geadviſeert, deſelve ſulcks over te ge-

1554. den 9. April.

geven, dan lieten hun duncken goet te wesen daer mede te vertoeven, tot dat gerecouvreert soude wesen de Copien van de Privilegie van Vrouw Marie, ende van de confirmatie van Koningh Philips daer op gevolght, ten eynde, of men daer inne yet soude mogen vinden omme de voorschreve Requeste beter te funderen, waer van de Gedeputeerden van de Staten rapport gedaen zynde, hen daer inne genoegh conform gemaeckt hebben, behalven de Edelen, die hun lieten duncken dat men alternatif versoeck soude mogen doen; te weten, dat niemandt in Hollandt eenigh Officie en soude mogen bedienen, dan gebooren Hollanders ofte Zeelanders, ofte dat ten minsten geen Brabanders aldaer eenighe Officien en souden mogen bedienen, als geen Uytheemsche in hare Landen toelatende, noch die gene die de Duytsche Tale niet en useren, ofte die geene, die geen Onderzaten en warren van de Patrimonials Landen van herwaerts over, ende dat men het selve alternatif versoeck de Majesteyt van de Kon: wel soude mogen presenteren; dan gehoort hebbende de opinie van de ses groote Steden, die seyden by de Staten geen andere Resolutie genomen te wesen, dan het voorschreve generael versoeck te doen, volgende het inhouden van de Requeste, zyn eyndelijck daer mede te vreeden geweest, met de presentatie van de selve Requeste * te vertoeven, tot daer op by de Staten communicatie gehouden, en de voorsz. Copien gerecouvreert souden zijn.

* Bl. 10.

1554. den 9. April.

De Stucken van de Heer Urbanus gevisiteert.

Eodem, de voornoemden Gecommitteerden gevisiteert hebbende de Stucken by de Heer Gerrit Urbanus, Canonick in den Hage, die versocht hadde adjunctie van de Staten, waren van advise, dat, alsoo de saecke in questie geheel personeel was, ende dat niemandt, volgende het Privilegie van den Lande van Hollandt, ter eerster instantie uyt den Lande getrocken en behoorde te werden, ende dat tweede poinct van de conclusie van Mr. Jan Sorirche de la Felijn, weder part van den voornoemden Heer Gerrit, genoegh contrarieert het eerste poinct van deselve syne conclusie, en daeromme niet cohereren en magh, ende dat het voorsz tweede poinct by den voornoemden de la Felijn alleen schynt geproponeert te wesen, omme eenighsints de Jurisdictie van den Secreten Raede te funderen, dat daeromme de voornoemde Staten tot conservatie van het voorsz Privilegie, hen met den voornoemden Heer Gerrit behoren te voegen; waer van de voornoemde Gedeputeerden rapport gedaen zynde, waren genoegh daer mede conform, maer want die van Amsterdam sustineerden, dat het Capittel hen mede behoorde te voegen, ende dat voor de wederkomste van de Staten in de voorsz saecke geen termijn gehouden en soude werden, men met de selve adjunctie soude vertoeven, tot de Staten daer van rapport gedaen soude wesen.

Eodem, is ter presentie van de Gedeputeerden van de Staten, by den Advocaet de Ma-

1554. den 9. April.

Majesteyt van de Kon:, de antwoorde ghedaen op de voorsz Propositie van twee hondert duysent guldens van veertigh grooten, ende op den versochten Impost op de Wynen, ende is hare Majesteyt geaccordeert de voorschreve twee hondert guldens, soo verre de Staten ontslagen mochten wesen van den versochten Impost op de Wynen, breeder blyckende by de Copie van de selve antwoorde daer van zynde; ende heeft den Advocaet voorts van hare Majesteyt versocht een favorabel Appoinctement op de voorsz Requeste, van dat niemandt eenigh Officie in Hollandt en soude mogen bedienen, dan geboren Hollander ofte Zeelander, waer op hare Majesteyt voor antwoorde heeft doen seggen, dat sy van wegen de Keyzerlijcke Majesteyt accepteerde het consent van de twee hondert duysent guldens, de Staten daer van bedanckende, ende dat de Majesteyt hen soude accorderen Octroy:, omme den eersten termijn by verkoopinge van Renten te mogen vinden; ende nopende den Impost van de Wynen, alsoo meest alle de andere Staten deselve bewillight hadden, ende niet en twyffelden, of de andere souden van gelijcken doen, de voornoemde Staten van Hollandt, die meest daer by geproffiteert waren, daer inne geen swarigheydt en behoorde te maecken, dat oock de termijnen van betalinge, by hen genomen, te seer lange waren, alsoo meest alle de andere Landen den eersten termijn genomen hadden uytgaende Mey', ende den tweeden termijn uytgaende Augusti, dat

Antwoorde gedaen aen de Koninginne, op de voorgaende Propositie.

daer-

daeromme sylieden retraite souden nemen op den voorschreven Impost, ghelijck de andere te bewilligen, ende in de dagen ende oock termynen hen conform te maecken met de andere; ende nopende den Impost van twee ten hondert, die de voornoemde Staten mede versochten af te hebben, ofte ten minsten de opschryvinghe van dien, seyde hare Majesteyt dat de selve met de tegenwoordige Vloote af soude wesen, ende mits dien de opschryvinge van dien van geenen noode en was; ende nopende het voorsz versoeck, van geen Uytheemsche Officieren in Hollandt te hebben, soude hare Majesteyt rapport doen aen de Keyzerlijcke Majesteyt, om als dan daer op gedisponeert te werden.

* Bl. 11. Noch andere antwoorde de Koninginne gedaen.

* Dat hier op by de voornoemde Gedeputeerden een weynigh communicatie gehouden zynde, hebben by den Advocaet hare Majesteyt doen seggen, dat de voorschreve twee hondert duysent guldens niet en waren bewillight, dan midts af wesende ende afblyvende de voorschreve twee Imposten, ende daeromme de eene sonder de andere niet en vermochte geaccepteert te werden, begeerende de voornoemde Gedeputeerden midts dien op alles rapport te doen; waer op hare Majesteyt verklaerde, dat men met de penningen niet lange en mochte vertoeven, alsoo de Ruyteren ende Knechten alreede te werck gestelt werden, om te wederstaen den Marck-Graef Aelbrecht, ende dat by faute van betalinge het minste inconve-

staen

1554. den 9. April.

nient dat 'er soude mogen ghebeuren, wesen soude dat men de selve Knechten eyndelijck soude moeten betalen, sonder dienst daer van te hebben, dat daeromme by de Staten diligentie gedaen moste werden, dat de geeyschte penningen in tijdts opgebragt werden.

Dat de voornoemde Gedeputeerden gesproocken hebbende met den Præsident Viglius, henlieden gheseydt heeft, dat soo verre sy immer en begeerden den voorsz Impost opgheschreven te hebben, hy daer van de Majesteyt spreecken soude, ende wel hoopte dat hare Majesteyt het selve soude accorderen; seyde mede, dat hare Majesteyt hem geaccordeert hadde den tijdt van drie weecken omme weder te Hove te wesen, ende haer antwoorde inne te brengen; leverende voorts den Advocaet de verklaringe van Jacob Grammay, beroerende, dat den Impost van twee ten hondert onlangs af soude wesen, omme de selve Gedeputeerden te vertoonen. Nopende den Impost van de Wynen.

Heeft mede de voorsz Majesteyt na ernstigh vervolg, de Staten geaccordeert besloten Brieven aen Philips Bisschop, Collecteur van den Impost van twee ten hondert, daer by hem belast wordt den voorsz Impost op te schryven. Missive aen Philips Bisschop.

Den 14. *April*, 1554. den 14. April.

DEn voorsz Advocaet t'huys gekomen zynde, heeft van alle het selve wes voorsz is rapport gedaen. Den Advocaet rapport gedaen.

Dagh-

1554. den 20. April.

* Bl. 12.

* Daghvaert, in den Hage gehouden.

Op den 20. April, 1554.

P R Æ S E N T E N.

UYT DE EDELEN.
Den Heere van *Assendelft*,
Van Obdam,
Man Mathenes,
Van Poelgeest,
ende
Van der Duyn.
ENDE VAN DE STEDEN.
Arent Cornelisz,
Pieter Jacobsz,
ende
Mr. Willem Schoock,
VAN DORDRECHT,
Jan Conincxsz, Burgermeester,
ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Adriaen Claesz, Burgermeester,
Michiel Jansz,
ende
Mr. Adriaen van Leyden,
VAN DELFT.
Den Schout,
Jacob van der Graft, Burgermeester,
ende
Dompselaer,
VAN LEYDEN.
Mr. Cornelis Dowesz, Burgermeester,
ende
Mr. Reynier,
VAN AMSTERDAM.
Jan Dircksz Thoen,
ende
Jan Hey, Burgermeesters,
VAN DER GOUDA.

Omme achtervolgende het voorschreve affscheyt van de Koninginne, te resolveren op de voorsz Petitie van twee hondert duysent guldens, ende op den versochten Impost van de Wynen.

Ten

 1554. den 20. Maert.

TEn voorsz dage soo hebben de Gedeputeerden van de Staten geresolveert, te accorderen de voorschreve twee hondert duysent guldens onder de gewoonlijcke conditien in de eerste Acte, ende dese Acte begrepen, ende voorts den Impost op de Wynen, voor den tijdt van drie Jaren naestkomende; behoudelijcken, dat omme niet te verjagen, ende te diverteren den Uytheemschen Koopman, den selven Impost geheven ende betaelt sal werden by den eersten Kooper, ende niet by den Verkooper; wel-verstaende oock, dat van de geconsenteerde twee hondert duysent guldens, ende van de penninghen die komen sullen van den voorsz Impost, toegerust sullen werden thien Schepen van Oorloge, tot defensie van de Koopvaerdye Oostwaerts van de Haringhvaert, ende van de Visscherye, die hen onthouden en gezeten zijn op de Zee-stranden, breeder blyckende by de antwoorde daer van zynde.

Consent van de ge-eysch-te twee hondert duysent ponden.

Eodem, is mede geresolveert, dat men by Requeste sal versoecken de vry uytvoeringe van den Haringh, gedroogden, en gezouten Visch, maer niet van andere Victuaille.

Uytvoeringe van den Haring en andere Visch.

Eodem, zijn gecommitteert tot de visitatie van de Antwoorde, by die van Antwerpen overgegeven, beroerende de saecke van de nieuwigheydt by hen ghepleeght, in het stellen van een Waerdt aldaer, ende omme daer op Replique te maecken, de Pensionarissen van Dordrecht, Delft, met den Advocaet.

Nieuwigheyt in het stellen van een Waerdt by die van Antwerpen gepleeght.

Van

1554. den 20. April.

Tegens Antwerpen roerende de uytdoeninge van den Brandt.

Van gelijcken, omme te helpen defenderen met die van Dordrecht, tegens die van Antwerpen, de saecke beroerende de uytdoeninge van den Brandt, van die van Hollandt, in welcke saecke Parthyen beschreven waren te Hove te compareren den eersten dagh van Mey, zijn gecommitteert de Gedeputeerden van de Staten, die als dan te Hove wesen sullen.

* Bl. 13.

Beroerende de saecke van Anthones Carlier, Generael van de Munte.

* Aengaende de saecke van Anthonis Carlier, Generael van de Munte, ende den Eedt die hy van de Officiers ende hare Dienaers begeert ghedaen te hebben; is geseydt, dat den Advocaet aen hem schryven sal, dat de Staten eerst ende alvoorens begeeren te hebben vertooninge van sijn Commissie die hy daer toe heeft, omme de selve gesien, als dan vorder geordonneert te werden, welcke Missive oock den Advocaet hem sulcks met Jan Dompselaer gesonden heeft.

Geen Uytheemsche Officiers te admitteren.

Beroerende de saecke van geen Uytheemsche Officiers in den Lande van Hollandt te hebben, is geseydt dat men generael, ende geen alternatif versoeck doen sal, ende hen fonderen op het Privilegie van Koning Philips, en tot dien eynde het selve recouvreren, en niet op 't Privilegie van Vrouwe Marie, alsoo het selve gerevoceert en te niete gedaen is.

Biljetten te stellen van Los-

Eodem is oock geresolveert, dat den Ontfanger Coebel in Brabandt, ende alomme Biljetten sal stellen, dat de Staten willen verkoo-

den 20. April.

koopen Losrenten den penning twaelf, ende Lijfrenten den penning ses, met sulcke verklaringe als in de laetste verkoopinge gedaen was, waer van den Advocaet hem een Minute overgegeven heeft. ende Lyfrenten te verkoopen.

Nopende de Dagh-gelden van de Edelen, ende Gedeputeerden van de Steden, reysende in 's Landts saecken, soo wel binnen als buyten 's Landts, tot kosten van den Lande, ende de verhooginge van dien, midtsgaders van den Advocaet; is geseydt, dat by de Gedeputeerden van de Steden, ofte eenige van henlieden, wat by geschrifte gesteldt sal werden, beroerende deselve dagh-gelden, ende de verhooginge van dien. Dagh-gelden van de Edelen, en Gedeputeerden van de Steden.

Eodem, is by de voornoemde Staten geresolveert te Hove te wesen, om de voorschreve antwoorde op de voorsz Propositie inne te brengen, ende om de voorsz andere poincten te vervolgen den eersten dagh van Mey toekomende. Dagh omme te Hove te wesen.

den 28. April.

Den 28. *April.*

DEn Advocaet ende andere Gedeputeerden zijn naer het Hof gereyst, omme de voorschreve antwoorde inne te brengen, ende omme de voorschreve andere poincten te vervolgen den eersten dagh van Mey toekomende. Reyse naer het Hof.

1554. den 28. April.

* Vergaderinge te Brussel gehouden, by

Den Heere *Van Obdam*
ende
Arent van Hardinckxvelt,
UYT DE NAEM VAN DE EDELEN
ENDE VAN DE STEDEN.
Arent Cornelisz,
ende
Mr. Willem Schoock,
VAN DORDRECHT.
Mr. Lambrecht,
VAN HAERLEM.
Jan Sasbout, Burgermeester,
ende
Mr. Jacob van den Eijnden,
VAN DELFT.
Jan Dompselaer,
VAN LEYDEN.
Cogge Geerbrantsz, Burgermeester.
ende
Mr. Reijnier,
VAN AMSTERDAM.
Gijsbrecht Jan Aertsz, Burgermeester.
ende
Pieter Gerritsz Priester.
VAN DER GOUDA.
Op seeckere swarigheden by den Præsident van wegen de Kon: henlieden gemoveert.

TEn voorsz dage, naer dat den Præsident swarigheydt gemaeckt hadde in de langheydt van termynen, als St. Jans Misse ende Alderheyligen, soo hebben de voornoemde Gedeputeerden hun laten duncken, dat de Majesteyt van de Koninginne met de voorsz termynen wel behoorde te vreden te zijn, aengesien dat den Ontfanger Coebel opbrengen sal alle de penningen, die hy by verkoopinge van Renten, ofte andersints sal weten te gekrygen; ende aengaende de versochte verzegelinge van den laetsten

 1554. den 28. April.

ſten termijn, hebben de voornoemde Staten geſeydt, dat, overmits daer van geen verſoeck gedaen en is geweeſt, ſy geen laſt en hadden daer inne yet te reſolveren, dan verhoopten wel, midts hebbende daer van betalinge van een maendt, naer den verſchyndagh, als ſy te vooren gehadt hebben, en zynde de voorgaende Obligatien gequeten, dat ſy doende rapport, daer toe wel laſt ſouden gekrygen; nopende den Impoſt van twee ten hondert, dat ſy præſupponeren ende voor ſeecker houden, dat deſelve *de facto* af ſal weſen, midts de komſte van de Weſterſche Vloote, ende het vertrecken van onſe Vloote naer Spaignen, volgende de toeſegginge van den Præſident Viglius, henlieden laetſtmael gedaen, ende daeromme oock ſimpelijck de voorſchreve twee hondert duyſent guldens conſenteren; aengaende den Impoſt op de Wynen, dat ſy wel gehoopt hadden by de middelen, by hem by geſchrifte geſteldt, dat ſy volſtaen ſouden hebben met drie Jaren, ende dat deſelve by den eerſten Kooper betaelt ſoude werden; maer naer dien de Majeſteyt daer mede niet en wil te vreden weſen, ſullen dies-aengaende mede rapport doen; beroerende de geeyſchte toeruſtinge van thien Schepen van Oorloge, naer dien hare Majeſteyt verklaerde dat niet generael en was de voorſchreve toeruſtinge te doen, overmidts de ſelve te ſeer groote ſomme van penningen ſouden koſten, ende dat de Keyzer tegenwoordelijck te ſeer groote laſten te dragen, hadde; ſoo hebben de voornoemde Gedeputeerden

tot toerustinge van eenige Schepen van Oorloge ge-eyscht, de somme van achtien duysent guldens, midts dat de ghemeene Reeders daer toe mede accorderen souden seecker Lastgelt, welcke somme sy hen lieten duncken, dat hen niet en behoorde geweygert te werden, gemerckt sy noyt van de Keyzerlijcke Majesteyt eenige hulpe gehad hadden, ende dat niet alleen de Visscherye, maer oock de Koopvaerdye Oostwaerts, de Zeestranden wyt ende zijdt leggende, gedefendeert mosten wesen, daer nochtans die van Vlaenderen dertien duysent op twee Jaren gehadt hadden, dewelcke alleen haer Visscherye te defenderen hebben, ende hare Stranden kleyn zyn; welcke Resolutie by den Advocaet, den Heere van Assendelft ende Beveren overgegeven zynde, ende de voorschreve middelen met de Requeste, van geen Officieren in Hollandt te hebben * dan ingeboren, gelevert zynde, heeft aengenomen de Majesteyt van de Kon: daer van rapport te doen.

* Bl. 15.

Den 5. Meij 1554.

Van de meenichte de Balen Weets.

SOo heeft den Advocaet, ende den Pensionaris van Haerlem, door aengeven van den Præsident, hen gevonden in het Comptoir van den Ontfanger Generael van de Keyzerlijcke Majesteyt, omme te vernemen hoe veel Balen Weets, Melchior Schetz met sijn Complicen, uyt Vranckrijck by saufconduiten hadde verkregen; ende hebben bevonden dat hy gekregen hadde veertien duy-

duysent, ende dat sy voor de saufconduiten van elcke Bale betaelt hadden dertigh stuyvers, daer van het derdendeel gereet betaelt was, ende de twee andere deelen soo wanneer die alhier gebracht werden, dat de selve saufconduiten geaccordeert werden voor den tijdt van ses maenden, dat veele andere gelijcke saufconduiten voor seeckere quantiteyt Weets versocht hebbende, hen de selve geweygert zijn geweest.

Den 11 *Mey* 1554.

DE Gedeputeerden van de Staten verstaen hebbende van mijn Heere van Beveren, ende den Præsident, de Majesteyt van de Koninginne aengegeven te hebben, dat de twee hondert duysent guldens by henlieden simpelijck geaccordeert souden werden, ende niets mits daer uyt toegerust hebbende thien Schepen van Oorloge, tot defensie van de Visscherye, ende de Negotiatie Oostwaerts, hoewel nochtans anders by henlieden verklaert was geweest, niet willende aerselen de woorden van mijn voorschreve Heeren, waren als noch te vreeden dat het voorschreve consent sulcks geaccordeert bleve, onder die termynen ende ghewoonlijcke conditien in de Acte van dien begrepen; maer aengaende den versochten Impost op de Wynen, tot defensie van de Visscherye, Haringhvaert, en Koopvaerdye Oostwaerts, ende van de versochte verzegelinghe by hare Majesteyt voor den laetsten termijn van de voorschreve

Uytreedinge van thien Schepen van Oorloge tot bevrydinge van de Visscherye.

ve twee hondert duysent guldens, naer dien haerlieder antwoorde dies-aengaende niet geaccepteert en werde, hebben versocht rapport elcks in den haren; dan gemerckt by de Gedeputeerden van die van Rotterdam ende Schiedam verklaert was, dat de ghemeene Reeders ende Stuyrlieden eendrachtelijck geresolveert hadden, dat sonder van de Majesteyt van de Koninginne, tot verseeckertheydt van de selve Haringhvaert te hebben thien duysent guldens, ende voort de vrye administratie van Admirael, Vice-Admirael en Capiteynen, ende de vrye uytvoeringe van den voorsz Haringh, henlieden niet mogelijck en soude wesen voor dit Jaer de Haringhvaert aen te grypen; ende dat sonder te hebben de voorschreve Haringhvaert, de Staten niet mogelijck en soude wesen de voorschreve twee hondert duysent guldens te furneren: Soo hebben de voornoemde Gedeputeerden, van de voornoemde Heeren van Beveren, ende den Præsident begeert, dat sy by de Majesteyt van de Koninginne soo wel souden doen, dat die somme van acht duysent guldens, by hare Majesteyt, tot defensie als vooren geaccordeert, eenige duysenden gehooght mochten werden, op dat by henlieden te beter rapport gedaen mochte werden; ende aenschouw nemende op de Schepen van Oorloge, by de Françoisen, omtrent het Vlie en Maersdiep genomen; hebben voorts seeckere middelen by geschrifte de Majesteyt van de Koninginne overgegeven, omme te verkrygen dat den

den voorsz Impost van de Wynen, by den eersten Kooper, en niet Verkooper, betaelt soude mogen werden.

den 12, Mey. * Bl. 16.

Den 12 Mey 1554.

DE Antwoorde by de voornoemde Gedeputeerden op de voorschreve Propositie gedaen zynde, heeft hare Majesteyt het consent van de voorschreve twee hondert duysent guldens geaccepteert; ende de Staten daer van bedanckt; maer aengaende den versochten Impost op de Wynen, ende de andere poincten, heeft hare Majesteyt doen verklaren, dat sy persisteerde, dat sy hen souden conformeren met de andere Staten, omme den voorschreven Impost te accorderen voor den tijdt van vier Jaren, ende het selve doende, sal hare Majesteyt te vreeden wesen tot verseeckertheydt van de Visscherye, ende omme eensdeels te vervallen de kosten, van nooden wesende tot de Esquipagie van seeckere Schepen van Oorloge, tot defensie van de Visscherye ende Navigatie van Oosten, de Staten te laten volgen de somme van thien duysent guldens, uyt den eersten termijn van twee hondert duysent guldens, by henlieden geaccordeert; behoudelijck, dat sy Hoofden ende Capiteynen sullen stellen, by advis van haren Stadthouder, ende midts stellende cautie sulcks sy hebben geoffereert.

Acceptatie van de ge-eysch-te Petitie van twee hondert duysent guldens, en antwoorde op den versochten Impost op de Wynen en andere pointen.

Ende ten eynde die geene, die met de voorschreve Visscherye ommegaen, te beter daer toe souden mogen verstaen, hare Majesteyt sal henlieden oorlof geven te mo-

Consent van de uytvoe-

1554. den 12. Mey.

ringe van den Haringh.

gen uytvoeren haren Haringh, in conformité van de Acte van het voorleden Jaer, ende onder die conditien aldaer ghesteldt; te weten, dat in tijde van gebreck, ofte dat sijne Majesteyt de Armée in het Veldt hadde, sijne Majesteyt soude mogen revoceren de voorschreve provisie ende uytvoeringe, ofte in gevalle dat de Staten persisteerden te hebben de voorschreve oorlof sonder gelijcke conditien, hare Majesteyt sal noch te vreeden wesen henlieden toe te laten, haren Haringh te mogen voeren ende brengen in alle de Landen, geen Vyandtschap hebbende met sijne Majesteyt, ter tijdt toe dat het Last van den Haringh, gepackt ende gebrandt als het behoordt, niet en sal passeren den prijs van veerthien ponden Vlaems, maer passerende de selve prijs, sal sijne Maj. tot het gemeene proffijt van den Lande, de selve oorlof mogen revoceren; maer is hare Maj. te vreden, te accorderen de vrye uytvoeringe van alle andere gedroogde en gezouten Visch.

Swarigheydt op deCollectatie van den Impost.

Ende aengaende de swarigheydt by de Staten gemoveert, beroerende de Collectatie van den voorschreven Impost, hare Majesteyt hebbende het consent van dien, sal accorderen sulcken gratieusen tijdt van betalinge, dat de Oester-verkoper geen redenen en sal hebben hun uyt den Lande van Hollandt te diverteren.

Rapport gedaenby den Advocaet.

Van allen welcken den Advocaet den een en twintighsten Mey t'huys gekomen zijnde, den Heere van Asseldelft rapport gedaen heeft.

Dagh-

1554. den 28. Mey.

* Daghvaert in den Hage gehouden, * Bl. 17.

Op den 28. *Mey*, 1554.

P R Æ S E N T E N.

UYT DE EDELEN.
Den Heere *van Assendelft*,
Van Obdam,
ende
Van Egmondt.
ENDE VAN DE STEDEN.
Arent Cornelisz,
Heyman Adriaensz,
ende
Mr. Cornelis van Hoogelande.
VAN DORDRECHT.
Gerrit Jacobsz, *de Vries*, Burgermeester,
ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Gerrit Jacobsz, Burgermeester,
Mr. Jacob van den Eynden.
VAN DELFT.
Den Schout.
Jacob van der Graft, Burgermeester,
ende
Dompselaer,
VAN LEYDEN.
Cogge Geerbrantsz, Burgermeester,
ende
Mr. Reynier
VAN AMSTERDAM.
Gijsbrecht JanszMeul,
ende
Jan Hey, Burgermeesters,
VAN DER GOUDA
Omme te resolveren antwoorde op den voorsz Impost van de Wynen, ende op de verseeckertheydt van de Haringhvaert ende Koopvaerdye.

TEn voorsz dage hebben de voornoemde Staten dies-aengaende geresolveert de

Antwoorde by de

1554. den 28. Mey.

Staten gedaen.

de antwoorde te doen, sulcks die by geschrifte by den Advocaet gestelt is; dan is naderhandt by de Gedeputeerden, te Hove wesende, wat gealtereert, blyckende by de Acte van Acceptatie, van den voorsz Impost daer van zynde.

Beroerende de versogte recompense van Jacques Marzuys.

Eodem, is op het versoeck by den Heere van Assendelft, van wegen den Heere van Beveren gedaen, beroerende de versochte recompense van Jacques Marzuys, uyt Schotlandt, uyt saecke van de neminge van sijn Schip ende Goedt, hem gedaen by seeckere Capiteynen van de Schepen, ofte Boots van Oorloge, by de gemeene Reeders en Stuyrluyden gedaen esquiperen, tot defensie van de Haringhvaert; gereso̊lveert voor antwoorde te seggen, dat van henlieden de voorschreve recompense van schaaden ende interessen niet en behoorde ge-eyscht te werden, alsoo dese saecke henlieden niet aen en gaet, als de voornoemde Crpiteynen niet gesteldt hebbende; dat oock den voornoemden Jacob, nopende sijn pretense schaden en intressen, Recht ende Justitie gedaen is, welcke Sententie hy behoordt te acquiesceren, ofte daer van te appelleren, soo sijnen goeden raedt ghedragen sal; ende aengaende de gemeene Reeders ende Visschers, die van de selve recompense mede voorgehouden was, de selve seyden, dat de voornoemde Capiteynen by henlieden niet aengenomen en waren om yemandt te beschadigen, maer omme de Buysen te defenderen, ende dat daerom sy oock niet gehouden en waren tot

ee

1554. den 28. Mey.

eenige recompense, te min, want sy by de Sententie van de Admiraliteyt, daer seeckere Heeren van den Hove van Hollandt over geweest waren, van den eysch ende conclusie, by den voornoemden Jacob, tegens hem genomen, geabsolveert waren, dat men oock bevinden soude dat by die van Schotlandt, de Ondersaten van Hollandt hare Goederen genomen wesende, deselve niet alleen daer van geen restitutie en hadden konnen gekrygen, maer doende vervolgh in Schotlandt, * omme daer toe te komen sulcks aldaer gehandelt waren, dat sy blyde waren te vertrecken.

* Bl. 18.

Provisie te versoecke tegens de contra-arresten by die van Maestricht gedaen wordende.

Eodem, is op het aengeven van den Heere van Assendelft dat die van Maestricht contraherende met de Ondersaten van Hollandt, ende diversche Goederen ende Koopmanschappen op dagen ende termijnen van hun koopende, ende die dagen ende termijnen ommegekomen zynde, in gebreecken blyvende de voorschreve penningen te betalen, sulcks die van noodenis, op hare Goederen, wesende in den Lande van Hollandt, ofte andere Landen, te procederen by arreste, ende uyt krachte van de voorsz procedures gecondemneert zynde haer achterwesen te betalen, niet alleen niet en volkomen de voorschreve Sententie nochte daer van en appelleren, maer procederen by contra-arresten op andere Onderzaten, ende Goederen van Hollandt, in meeninge wesende daer by de voorsz arresten af te gekryghen; hebben de voornoemde Staten ge-

1554. den 28. Mey.

geresolveert, dat, alsoo het selve is contrarie de Sententie van de gulde Bulle, daer tegens provisie van de Maj: van de Kon: te verwerven.

Breeder authorisatie tegens de Tauxateurs van den tienden penningh.

Eodem, is op het versoeck van die van Leyden gedaen, dat de Regeerders van de ses groote Steden, breeder authorisatie van den Hove van Hollandt gegunt soude werden tegens de Tauxateurs van den tienden penning, dan sy hebben; heeft den Heere van Assendelft geseydt, dat hebbende de Minute hoe sy het selve begeeren, hen dat sal doen passeren.

Remedie tegens de voorkoop die by de Ingezetenen van de Steden en Dorpen gedaen wert.

Eodem, op de begeerte van die van Leyden, versoeckende geremedieert te hebben tegens de voorkoop die dagelijcks gedaen werdt by de Ingezetenen van de Steden als van de Dorpen; heeft den Heere van Assendelft geseydt, dat hy het Placaet daer van zynde, alomme sal doen publiceren, ten eynde een yegelijck hen daer na passe te reguleren, ende indien sy yet meer begeeren, het selve by geschrifte overgegeven.

Requeste van geen Uytheemse Officieren te admitteren.

Eodem, is op de Requeste van geen Uytheemsche Officieren voortaen in Hollandt te admitteren, geresolveert eerst te persisteren by het generael versoeck aldaer gedaen, ende soo verre het selve geweygert werdt, als dan te komen tot de drie particulariteyten; te weten, dat men soude versoecken de conclusie van die geene, die andere niet en admitteren tot eenige Officien in hare

Lan-

Landen, die geen gebooren Onderzaten en zyn van sijne Keyzerlijcke Majesteyts Landen van herwaerts over, en die de Duytsche Tale niet en useren.

Aengaende de versochte adjunctie van Mr. Gerrit Urbanus.

Eodem, aengaende de versochte adjunctie van Mr. Gerrit Urbanus, naer dat by den Advocaet de Staten verhaeldt was geen oorbaer te wesen, dat het Cappittel van den Hage hem soude voegen met den voornoemden Heere Gerrit Urbanus, alsoo by hem werde gecontendeert, dat die saecke in quœstie voor het voorschreve Cappittel gerenvoyeert soude werden, ende midts dien hem voegende, souden schynen te wesen suspecte Rechters, ende dat deselve adjunctie mogelijck oorsaeck soude wesen omme de voorschreve exceptie van renvoy geregecteert te werden: Soo hebben de voornoemde Staten geresolveert, sonder adjunctie van het voorschreve Cappittel, hen te voegen met den voornoemden Heere Gerrit Urbanus, tot conservatie van het Privilegie van Hollandt, *de non evocando*; ende hebben sulcks den Advocaet belast, uyt haren name procuratie tot dien fine te passeren op Mr. Denijs Willon, Procureur van den voornoemden Mr. Gerrit Urbanus, sulcks hy oock komende te Brussel, gedaen heeft.

* Bl. 19.

Nopende d'Acte van die

* Eodem is mede geresolveert, dat, nopende de Acte van den geenen, die vrydom, prætenderen, men volgen sal den teneur van de laetste Acte, in dato den achtienden October vijftien hondert vier en vijftigh

1554. den 28. Mey.

gene, die exemptie pretenderen.

tigh; in conformité van welcke Acte den Advocaet na lang vervolgh met grooten arbeydt gekregen heeft.

Den Ontfanger Coebel penningen te gekrygen by verkoopinge van Renten.

Eodem is mede geresolveert, dat den Advocaet, den Ontfanger Coebel te Hove wesende, soude schryven, dat, soo wes penningen hy kan gekrygen by verkoopinge van Renten, deselve wesende een merckelijcke somme, overleveren sal in handen van den Ontfanger Generael, volgende de Acte van consent, midts innehoudende de somme van tien duysent guldens, by de Majesteyt van de Kon: geaccordeert, tot defensie ende verseeckertheydt van de Haringhvaert, kleyne Visscherye, ende Navigatie Oostwaerts, ende tot Esquipagie van acht Schepen van Oorloge, tot defensie als vooren dienende.

Reyse van de Gedeputeerden naer het Hof tot Brussel.

Eodem is mede geresolveert, dat een van elck van de ses groote Steden boven sullen reysen, omme de antwoorde van den ge-eyschten Impost inne te brengen, ende van de verseeckertheydt van de Haringhvaert; ende dat van gelijcken die van Rotterdam ende Schiedam oock daer een sullen schicken, overmidts de swarigheydt die 'er valt, beroerende de stellinge van de cautie van de Capiteynen, ende dat 'er geen Schepen van Oorloge en werden toegerust tot bewaernisse van de Negotiatie Oostwaerdts; ende hebben geresolveert tot Brussel te wesen in de Herberge, den vijfden dagh van de toekomende maendt van Junii, omme de voorsz antwoorde te doen.

Ver-

1554. den 11. Junii.

* Vergaderinge te Brussel gehouden.

* Bl. 20.

Op den 9 April 1554.

PRÆSENTEN.

UYT DE EDELEN.
Den Heere *van Obdam*,
ende
Van Hardinxvelt.
ENDE VAN DE STEDEN.
Arent Cornelisz,
ende
Mr. Cornelis van Hoogelande,
VAN DORDRECHT.
Jan Konincxsz, Burgermeester.
ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Mr. Jacob van den Eijnden
VAN DELFT.
Jan Dompselaer,
VAN LEYDEN.
Mr. Reynier,
VAN AMSTERDAM.
Jan Hey, Burgermeesters.
Jan Dircksz Thoen,
ende
Mr. Dirck Willemsz,
VAN DER GOUDA.
Omme te visiteren seeckere Requeste ende andere Stucken, de Majesteyt van de Kon: over te geven.

BY de voornoemde Gedeputeerden gevisiteert zynde de Acte by den Advocaet beworpen, beroerende de Acte van die geene, die exemptie pretenderen; de Requeste, beroerende die van Maestricht; die van Mehelen, aengaende het herpacken van den Haringh; voorts nopende geen Uytheemsche tot eenige Officien in Hollandt te admitteren; de Replijcq van de Staten tegens die van

Acte van die geene die exemptie pretenderen.

van Antwerpen, beroerende het stellen van een Waerdt aldaer; is naer een weyningh correctie geresolveert, de selve de Majesteyt van de Kon: sulcks over te geven.

Den 11 *Junii*, 1554.

Antwoorde van de Staten, beroerende den Impost van de Wynen.

IS de Antwoorde van de Staten, beroerende den Impost op de Wynen, by den Præsident Viglius van wegen de Majesteyt van de Koninginne geaccepteert, onder seeckere limitatien de Staten by geschrifte overgegeven.

Van de peuningen geaccordeert tot defensie van de Haringhvaert.

Eodem, by mijnen Heere den Stadthouder, de voornoemde Gedeputeerden aengegeven zynde, dat de Majesteyt van de Koninginne te vreeden was, de gemeene Reeders ende Stuyrlieden te laten volgen uyt den eersten termijn van de geconsenteerde twee hondert duysent Caroli guldens; welverstaende, dat acht Schepen van Oorloge, die de voornoemde Visschers hadden geoffereert toe te rusten, de vier groot wesende tachtigh Last, souden op hebben hondert Hoofden; ende de andere vier, groot wesende veertigh Last, vijftigh Hoofden, zyn dies-aengaende seer vervreemt geweest, aengemerckt dat de Koninginne, den Stadthouder, ende oock den Præsident te vooren te vreeden waren geweest met tachtigh Hoofden op de Schepen van tachtigh Last, ende met veertigh Hoofden op de Schepen van veertigh Last; hadden daeromme, naer dat sy hier van gesproocken hadden den Præsident

 1554. den 11. Junii.

dent Viglius, die sy bevonden by het selve genoegh te persisteren, naer voorgaende communicatie geresolveert, dat Corstiaen Pietersz, Gedeputeerde van Rotterdam, mede te Hove wesende, naer huys sonde reysen, ende doen vergaderen die van Delft, Rotterdam, Schiedam, ende den Brielle, ten eynde sy souden resolveren hoe veel Hoofden op de voorsz Schepen van nooden souden wesen, of sy * oock te vreeden souden wesen, te hebben een Vice-Admirael uyt Zeelandt, ende of sy oock te vreeden souden wesen te stellen cautie tot twaelf derthien, ofte veerthien duysent guldens, tot verseeckertheydt van haren Admirael en Capiteynen, sulcx oock van henlieden versocht was, en dat hy na de antwoorde van henlieden soude wachten. * Bl. 21.

Den 17 Junii 1554. den 17. Junii.

DEn voornoemden Corstiaen Pietersz, hier van met de voorsz Gedeputeerden van de vier Steden gecommuniceert hebbende, ende weder te Hove gekomen zynde, heeft verklaerdt, dat de voornoemde Gedeputeerden van de vier Steden geresolveert hadden, wel te willen hebben een Vice-Admirael uyt Zeelandt, alsoo mits dien de Schepen van Oorloghe, uyt Zeelandt hen te williger souden voegen by hare Schepen van Oorloghe, ende dat sy te samen wesende, de Vyanden het souden mogen resisteren, dat sy oock te vreeden waren ee stellen de voorsz cautie; ende dat

Antwoorde van Corstiaen Pietersz, Gedeputeerde van Rotterdam beroerende de affitie van de Haringva

1554. den 17. Junii.

ſy oock bevonden wel van nooden te weſen op de Schepen van tachtigh Laſt, te hebben hondert Hoofden, ende op de Schepen van veertig Laſt, vijftig Hoofden, welck rapport by de voornoemde Gedeputeerden van de Staten gehoort zynde, is het ſelve henlieden we aengenaem gheweeſt ende heeft den Advocaet door laſt van deſelve Gedeputeerden, beroorende 't getal van voorſchreve Hoofden, den Præſident wel eyndelijck aengegeven, hem ſeggende, dat alhoewel de gemeene Reeders bevonden, dat op de Schepen van tachtigh Laſt ghenomen waren tachtigh Hoofden, ende op de Schepen, van veertigh Laſt, veertigh Hoofden, tot defenſie van de ſelve Schepen; nochtans aenmerckende, dat de Majeſteyt van de Kon: ende Stadthouder, van nooden dachte meerder getal te hebben, ſouden ſulks met den Stadthouder, komende in Hollandt, beſoigneren, dat ſy hoopten onderlinghe wel eens te werden, met welcke antwoorde den voorſz Præſident te vreden geweeſt is.

Advis van den Raede van Hollandt, beroerende de Publicatie van de Getuygen.

Eodem, den Advocaet verkregen hebbende van die van den Raede van Hollandt, ende van den Grooten Raede het advis, beroerende de Publicatie van de Getuygen, heeft het ſelve den Præſident gelevert, ende hem by veele ende diverſche middelen verthoont, dat de voorſchreve Publicatie den Lande van Hollandt nootſaeckelijck was, welcke middelen den voornoemden Præſident begeert hebbende by geſchrifte, omme myne Hee-

1554. den 17. Junii.

Heeren van den Secreten Raede te mogen vertoonen; soo heeft den Advocaet hem de voorschreve middelen gelevert, naer dat die by de Staten gevisiteert waren, ende geseydt dat men deselve sulcks overleveren soude, dat den Advocaet gesolliciteert hebbende hier op te hebben expeditie, den Præsident hem voor antwoorde gegeven heeft, dat hy daer mede wat vertoeven moeste tot het heetste van den Oorloge soude ghedaen zyn; ende dat ghelijcke antwoorde die van Brabandt mede gesolliciteert hebbende, *Publicationem Testium* gegeven was, dat hy evenwel die saecke hadde voor wel gerecommandeert.

* Bl. 22.

* *Den* 20 *Junii* 1554.

den 20. Junii.

PRÆSENTEN.

UYT DE EDELEN.	*Jan Dompselaer*,
Den Heere *van Hardincxvelt*.	VAN LEYDEN.
ENDE VAN DE STEDEN.	*Mr, Reijnier*,
Mr. Cornelis van Hoogelande,	VAN AMSTERDAM.
VAN DORDRECHT.	*Jan Hey*, Burgermeesters,
Mr. Jacob van den Eijnden.	ende
VAN DELFT.	*Jan Dirckſz Thoen*,
	VAN DER GOUDA.

DE Minute van de Acte acceptatie van den Impost op de Wynen, by den Audiencier gemaeckt, ende by de Gedeputeerden van de Staten gecorrigeert zynde, naer dat deselve wat gecorrigeert was, hebben geresolveert, dat den Advocaet met deselve sou-

Minute van de Acte van acceptatie van den Impost op de Wynen.

1554. de 20. Junii. soude gaen by den Præsident, omme de sulcks gepasseert te hebben, het welcke den Præsident met seer grooten arbeydt naer veel bidden sulck van hem verkregen heeft, naer dat den Præsident de selve oock een weynigh hadde gealtereert.

Den 10 Augusti 1554.

PRÆSENTEN.

In het hooren van de Propositie.

UYT DE EDELEN.
Den Heere *van Obdam.*

ENDE VAN DE STEDEN.
Den Schout, ende *Mr. Cornelis van Hoogelande*, VAN DORDRECHT.

Mr. Lambrecht Jacobsz, VAN HAERLEM.

Jan Dirck Harpertsz, ende *Mr. Cornelis Aertsz*, VAN DELFT.

Dirck van der Does, ende *Jan Dompselaer*, VAN LEYDEN.

Joost Buijck, Burgermeester. ende *Adriaen Sandelijn*, VAN AMSTERDAM.

Jan Klaesz Driet, Burgermeester. ende *Mr Dirck Willemsz*, VAN DER GOUDA.

Propositie van de twee hondert duysent guldens. HEeft de Majesteyt van de Koninginne, door bevel van de Keyzerlijcke Majesteyt, wesende in het Leger, seeckere Propositie gedaen, ende van den Lande van Hollandt ge-eyscht twee hondert duysent guldens, te betalen de eene helft te Bamisse, en-

 1554. den 10. Augusti.

ende de andere helft te Kersmisse, beyde naestkom ende, breeder blyckende byde Propositi e onder den Advocaet wesende.

Vergaderinge te Brussel gehouden,

Op Den 11 *Augusti* 1554.

By de selfde Gedeputeerden van de Staten, behalven die van Leyden, die haestelijck gereyst waren op eenige Poincten.

TEn voorsz dage hebben de voornoemde Gedeputeerden geresolveert, in den Hage in de Herberge te wesen den seven en twintighsten der voorsz maendt Augusti, omme antwoorde te resolveren op de voorsz Propositie, ende belast den Advocaet dat hy tegens den voorsz dage mede soude de Edelen doen beschryven. Dagh om in de Herberge te wesen.

*Eodem, hebben de voornoemde Gedeputeerden, op het aengeven van die van Amsterdam, dat den Schout aldaer, onlanghs geleden, hadde geapplieert van een Vonnisse crimineel, daer by den Delinquant die hy gecontendeert hadde ter torture te brengen, van den selven eysch geabsolveert was, versoeckende dat sy elck in den haren rapport souden doen, om ter naester Vergaderinge te resolveren, of oorbaer ende 's Landts proffijt is, sulcke ende diergelijke appellatien *in criminalibus* te admitteren, ende indien jae, of men niet en be- * Bl. 23. Rapport genomen, of men in criminalibus appellatie behoort te admitteren, dan niet.

 hoor-

hoorde als dan te vervolgen, dat gelijcke appellatie toegelaten soude werden *reo* als *actori cum debeat esse paritas judiciorum*, welck rapport elcks in den sijnen genomen heeft tegens den voorsz 27 Augusti, daer van oock den Advocaet die van Leyden, die als doen gereyst waren, geadverteert heeft.

Rapport omme te deputeren eenige, die vervolgen souden de saecken tegens die van Antwerpen, Mechelen ende Maestricht.

Eodem, op het aengeven van die van Dordrecht, versoeckende by den Advocaet noch eenige gecommitteert te hebben, omme te vervolgen de saecke tegens die van Antwerpen, Mechelen ende Maestricht, hebben oock de selve deputatie uytgestelt tot den voorsz seven en twintighsten Augusti, verklarende dat men wel soude mogen vervolgen alternative Missiven aen die van Mechelen ende Maestricht, naer dien sy toch toe geen antwoorde geschreven en hadden, volgende welcken, den Advocaet alternative Missiven aen die van Maestricht vervolght ende verkregen heeft, de welcke oock daer op antwoorde geschreven hebben, die hy ghelevert heeft die van Dordrecht, omme in den haren te communiceren, ende den Secretaris van Mechelen heeft belooft binnen acht dagen te Hove hare antwoorde over te schicken.

Dagh-

1554. den 28. Augusti.

Daghvaert, in den Hage gehouden.

Op den 28. Augusti.

PRÆSENTEN.

UYT DE EDELEN.
Den Heere *van Beveren*
Van Assendelft.
Van Duvenvoorden.
Van Obdam.
Van Roon.
Van Lockhorst.
Van Egmondt,
ende
Van der Duyn.
ENDE VAN DE STEDEN.
Jacob Oom.
Pieter Jacobsz,
ende
Mr. Cornelis van Hoogelande,
VAN DORDRECHT.
Joost van Hillegont, Burgermeester,
ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Ewoudt Jacobsz, Burgermeester.
Jan Dirck Herpersz,
ende
Mr. Adriaen van Leyden,
VAN DELFT.
Jan Fransz. Burgermeester,
ende
Jan Dompselaer,
VAN LEYDEN.
Joost Buyck, Burgermeester.
Dirck Hillebrantsz,
ende
Mr. Adriaen Sandelijn
ende
Mr. Reijnier,
VAN AMSTERDAM.
Jan Klaesz Diert,
ende
Jan Hey, Burgermeesters,
VAN DER GOUDA.

Omme te resolveren antwoorde op de voorsz Propositie van 200000 guldens.

Ten

1554. den 28. Augusti.

TEn voorschreven dage, naer dat den Advocaet rapport gedaen hadde van de voorschreve Propositie, soo hebben de Edelen voor haer opinie verklaert, dat sy hen vonden in groote swarigheydt ende perplevité, * soo overmidts de groote ende excessive Beeden, uyt saecke van de welcke het voorschreve Landt belast is met Renten, over de seven en veertigh duysent guldens 's jaers; daer van de Hooft-somme beloopt over de drie hondert tachtigh duysent guldens, ende dat voorts als nu in dese Landen de Negotiatie seer failleert; als oock aen de andere zyde, overleggende de nootsaeckelijckheyt van de saecke, ende dat de Keyzerlijcke Majesteyt hem in Persoon in het Veldt houdt, sonden daeromme te vreeden wesen, gevolgh hebbende van den anderen sijne Majesteyt te accorderen hondert en vijftigh duysent guldens, te betalen de eene helft den eersten December, ende de andere helft den eersten Mey, beyde naestkomende, de eene helft van dien te vinden by de gewoonlijcke Schiltalen, midts dat de ses groote Steden daer inne sullen ghenieten alsulcken gratie, als sy in de ordinaris Beede genieten, welcke gratie gevonden sal werden by Margengelt; wel-verstaende, dat de Margen van de Exempten noch eens soo hoogh gesteldt sullen werden als de Onvrye, ende dat overmidts sy in de contributie op de Schiltalen niet en geven, midts dat de voorschreve gratien eerst ommegheslagen sullen werden op den tweeden termijn, ende de andere helft te vinden by verkoopinge van

* Bl. 24.

Los-

1554 den 28. Augusti.

Losrenten, ende Lijfrenten den penningh twaelf ende ses, als in de voorgaende Beeden gedaen is; ende wes men buyten 's Landts niet en sal mogen gekrygen, dat het selve binnen 's Landts gevonden sal werden; de Gedeputeerden van de ses groote Steden, gehoort hebbende de opinie van de Edelen, hebben verklaert, dat sy eerst ende alvooren begeerden te sien den staet van den Ontfanger van sijn voorgaende ontfangh, ende van den thienden penningh, ende dat voor al behoorde te resolveren, by wat middelen de vijftigh duysent guldens, resterende op het voorgaende consent, genomen soude mogen werden, ende naer dat sy eenige middelen by maniere van communicatie geopent hadden, hebben eyndelijck rapport genomen tot op de naeste Daghvaert.

Middelen by de Edelen uytgeslagen. omme te vinden een partye van de voorschreve ge-eyschte Beede

Eodem à prandio, de Edelen gehoordt hebbende de opinie van de ses groote Steden, de welcke verklaerdt hadden van geen meeninge te wesen, noch oock geen last te hebben op dese Petitie yet te seggen, sonder te hebben den voorsz Staet van Coebel, ende te weten de middelen hoe men de voorschreve vijftigh duysent guldens soude vinden als vooren; soo heeft den Stadthouder henlieden geseydt, dat sy daeromme niet en behoorden te dilayeren, omme te resolveren op de voorschreve Petitie, maer dat sy behoorden de een te doen, ende de andere niet en laten, ende op beyde de saecken rapport te nemen, maer want de voornoemde Gedeputeerden van de Steden persisteerden,

 mo

omme te hebben van de Edelen eenige verklaringe, hoe men de voorschreve vijftigh duysent guldens soude mogen vinden, omme beter rapport te mogen doen: Soo hebben de voornoemde Edelen uytgeslagen, dat men op de voorschreve conditien soude mogen accorderen de somme van twee hondert duysent guldens, ende dat de eene vijftigh duysent guldens souden ge-emploveert werden tot furnissement van de voorschreve resterende vijftigh duysent guldens, mits welcken de voorsz Gedeputeerden van de Steden daer op rapport genomen, en aengenomen hebben weder in de Herberge te wesen den tweeden van de toekomende maendt van September.

Van de dertien hondert guldens by den Stadhouder geeyscht.

Eodem, op het aengeven van den Heere van Assendelft, dat mijn Heere den Stadthouder, om te contenteren Jacob Marseys, uyt Schotlandt, ter cause van de schaden by hem geleden, hem hadde moeten uytreycken drie en twintigh hondert guldens, welcke penningen sijne E. niet in meeninge * was daer inne te schieten, hadde daeromme soo veel gedaen, dat de gemeene Reeders ende Visschers hen toegeseydt hadden te restitueren thien hondert van de somme voornoemt, versoeckende dat de Staten hen souden willen doen hebben remboursement van de resterende dertien hondert guldens, hebben de voorsz Gedeputeerden rapport genomen tot den voorsz derden September.

* Bl. 25.

Eodem,

den 28. Augusti.

Eodem, alsoo den Heere van Assendelft hadde doen persecuteren ende vervolgen seeckere Françoisen, die met een Jacht het Maersdiep inne gekomen zynde, binnen der Stede van der Gouda belopen, ende aldaer geapprehendeert waren, ende daeromme van die van der Gouda versocht hadden, dat sy toelaten souden dat de selve in den Hage gebracht souden mogen worden; soo hebben die van der Gouda, al eer het selve te willen toelaten, hier van begeert te communiceren met de Staten, substinerende de selve uytvoeringe te wesen præjudiciabel het gemeene Landt, begerende hier van te hebben haerlieder advis, waer op de voorsz Staten mede rapport genomen hebben tot den voorsz derden September.

Van de persecutiegedaen op seeckere Françoisen, die met een Jacht het Maers diep inne gekomen waren.

Eodem, de voornoemde Gedeputeerden by den Heere van Asfendelft aengegeven zynde, dat dagelijcks seer groote meenichte van Turf uyt den Lande gevoerdt werdt, ende dat omme te selve uytvoeringhe te beletten, oorbaer soude wesen een gracelijcken Impost van eene stuyver op de hondert Tonnen, die uyt den Lande gevoert souden werden, te stellen, hebben daer op mede rapport genomen als vooren.

Uytvoeringe van den Turf.

Eodem, hebben de voornoemde Gedeputeerden weder rapport genomen, op het aengeven van die van Amsterdam, beroerende, of men *in criminalibus* behoort toe te laten appellatie, ende indien jae, of men niet

Weder rapport genomen of men in criminalibus be-

hoort te appelle-ren.

niet en behoorde te vervolgen, dat het selve soo wel *reo* als *actori* toegelaten soude werden, en dat den voorsz derden September.

De antwoorde van die van Maestricht by den Advocaet gelevert die van Dordrecht.

Eodem, naer dat den Advocaet de voornoemde Gedeputeerden verklaerdt hadde, dat hy de antwoorde ontfangen hadde van die van Maestricht, op hare voorsz Requeste, heeft de selve gelevert den Pensionaris van Dordrecht, Hoogelande, om die in den synen te communiceren, en op de naeste Vergaderinge breeder daer op te resolveren.

Rapport op de uytvoeringe van de Granen.

Eodem, op het aengeven van die van der Gouda, daer by sy verklaerden, dat, alsoo de Granen nu redelijcks koops waren, hen oorbaer dachte te vervolgen de uytvoeringe van dien, niet tegenstaende seker Placaet, ter contrarie sustinerende en disponerende, hebben mede rapport genomen als vooren.

Rapport op de Requeste van drie Persoonen van Nieuwenbrugge, versoeckende quijtscheldinge van de kosten van 't Proces.

Eodem, hebben de voornoemde Gedeputeerden mede rapport als vooren genomen, op het innehouden van de Requeste van seeckere drie Persoonen van Nieuwenbrugge, versoeckende quijtscheldinge van de kosten daer inne sy by den Grooten Raede, tegens de ses groote Steden gecondemneert waren, ter cause van de Brouweryen die sy op het platte Landt hadden doen stellen, contrarie seker Octroy.

Eo-

1554. den 28. Augusti.

Eodem, hebben de voornoemde Gedeputeerden van gelijcken rapport genomen op de twee Memorien, by den Ontfanger Coebel henlieden gelevert, de eene beroerende de reeckeninge die hy te doen heeft, ende de andere, nopende seeckere swarigheydt in het collecteren van den thienden *penningh; en heeft Coebel dagh genomen, den seventhienden September des avonds in de Herberge, om sijne reeckeninge te doen.

Rapport genomen van seeckere Memorien by Coebel overgelevert.

* Bl. 26.

Eodem, hebben de voornoemde Gedeputeerden mede rapport genomen op de openinge, by die van der Gouda gedaen, beroerende het Placaet van de Voorkoop.

Rapport beroerende het Placaet van de voorkoop.

Dagh-

1554. den 4. Septemb.

Daghvaert, in den Hage gehouden.

Op den 4. September 1554.

PRÆSENTEN.

UYT DE EDELEN.
Den Heere *van Beveren*
Van Assendelft,
Van Duvenvoorden.
Van Obdam,
Van Roon.
Van Lockhorst,
ende
Van der Duyn.
ENDE VAN DE STEDEN.
Den Schout,
ende
Mr. Cornelis van Hoogelande,
VAN DORDRECHT.
Joost van Hillegont, Burgermeester,
ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Ewoudt Jacobsz, Burgermeester,
Jan Dirck Herpertsz,
ende
Mr. Adriaen van Leyden,
VAN DELFT.
Jan Fransz, Burgermeester, ende
Jan Dompselaer,
VAN LEYDEN.
Joost Buyck, Burgermeester,
Pieter Kantart,
ende
Mr. Reynier,
VAN AMSTERDAM.
Jan Klaesz Diert,
ende
Jan Hey, Burgermeesters,
VAN DER GOUDA.
Omme te resolveren antwoorde op de voorsz Propositie van 200000 guldens

Opinien van de Edelen ende Steden, op

TEn voorschreven dage, de Gedeputeerden van de ses groote Steden, die rapport genomen hadden, hebben naer voorgaende communicatie eendrachtelijck geresol-

1554. den 4. Septemb. de petitie van twee hondert duysent ponden.

ſolveert geen laſt te hebben, omme op de voorſchreve Propoſitie van twee hondert duyſent guldens eenigh conſent te dragen, ten ware den Impoſt van twee ten hondert met 'er daedt, ende effectivelijck af ware; oock ſonder eenige opſchryvinge ſulcks by de Majeſteyt van de Koninginne over langen tijdt belooft ende toegeſeydt is; dat ook voor al een bequaem middel behoorde geadviſeert te werden, hoe men de pretenſe Exempten ſoude conſtringeren tot betalinge van den thienden penningh, ende by wat middel men de ſomme van 29000 guldens, reſterende op het voorgaende conſent, ſoude mogen vinden.

Het ſelve gedaen ende volkomen zynde, verklaerden die van Dordrecht en Amſterdam, hen conform te maken met de voorſz opinie van de Edelen den 28 Auguſti genomen.

Die van Haerlem verklaerden laſt te hebben, de voorſchreve hondert en vijftigh duyſent guldens te vinden by de Schiltalen, mits genietende ſulcken gratie, als ſy genieten in de ordinaris Beede, ende dat de ſelve gratie by de Margentalen gevonden ſoude werden, dat ſcheenen dat ſy wel laſt ſouden gekrygen, om hen conform te maken met de Edelen, die van Dordregt en Amſterdam.

Die van Delft ſeyden, dat ſoo verre de andere Gedeputeerden daer toe wilden verſtaen, het bequaemſte ende gelijckſte middel ſoude weſen, de hondert en vijftigh duyſent guldens te vinden by de Schotponden,

pont

1554. den 4. Septemb. pont ponts gelijck, ende indien de andere daer toe niet en wilden verstaen, dat * men de selve soude vinden by den tienden penningh, de welcke de voorsz somme wel soude furneren, te recht, ende debité geresolveert wesende de aenbrengen van dien, ende soo verre men yet soude willen vinden by de Schiltalen, verklaren te willen persisteren by hare Brieven van exemptie, ten ware sy by den anderen overstemt werden, in welcken gevalle sy te vreden souden zijn by de Schiltalen soo veel op te brengen, als een van de andere groote Steden, behalven Amsterdam.

* Bl. 27.

Die van Leyden seyden geen last te hebben, yet te consenteren op de Schiltalen, alsoo het hen onmogelijck is hare portie op te brengen, dan wetende de middelen waer mede men de voorschreve resterende negen en twintigh duysent guldens, ende de tegenwoordige hondert en vijftigh duysent guldens souden mogen vinden, verklaerden last te hebben om mede te resolveren, en schenen wel van advise te wesen, om de ge-eyschte somme te vinden by den tienden penningh.

Die van der Gouda verklaerden geen last te hebben omme te consenteren op de Schiltalen, als te seer hoogh staende naer haer qualiteyt ende rijckdom, dan gevolgh hebbende van de anderen souden te vreden wesen, de selve te vinden by Schotponden als vooren, of by den twintighsten penningh, de welcke wel en te rechte gecolleсteert zynde, de ge-eyschte somme wel soude uytbrengen.

Ten

1554. den 4. Septemb.

TEn voorschreven dage, soo hebben die van Dordrecht, Delft ende Amsterdam, op het voorschreve versochte remboursement van de derthien hondert guldens, by den Stadthouder verschoten, ende betaeldt eenen Jacques Marzeyn, uyt Schotlandt, verklaert last te hebben de voorschreve dertien hondert guldens te accorderen by maniere van schenckagie ende gratuiteyt, omme te ontgaen de consequentie voor het Landt, ende dat de selve, als des gemeene Landts onkosten, ommegeslagen souden werden; dan die van Amsterdam seyden, dat men de selve soude vinden, midts op de Schiltalen ommeslaende een halve stuyver, 't welck uytbrengen soude 1500 guldens.

Antwoorde van die van Dordrecht, Delft en Amsterdam, beroerende de voorschreve, ge-eyschte dertienhondert guldens by den Stadhouder.

Die van Haerlem verklaerden dat sy wel aenmercken, dat mijn Heere den Stadthouder de voorsz derthien hondert guld: niet en behoorde te dragen; maer dat sy om de consequentie wille als nu geen last en hadden konnen gekrygen, om daer in te consenteren.

Antwoorde op het selve van die van Haerlem.

Die van Leyden seyden last te hebben, by maniere van een schenckagie te consenteren ses, seven, ofte ten hoogsten acht hondert guldens, omme te ontgaen de consequentie.

Antwoorde van die van Leyden als vooren.

Die van der Gouda verklaerden, dat, overmidts haer armoede, ende dat sy te hoogh gestelt zijn, henlieden niet mogelijck en ware in de voorsz dertien hondert gul-

Antwoorde va die van der Gouda ut supra.

guldens hare quote ende portie op te brengen, dan waren te vreden daer inne een redelijcken penning te contribueren.

Rapport by de Staten geromen, om me consent te dragen tot de voorsz geheele Petitie.

De voorschreve Resolutie by den Advocaet *à prandio* de Edelen verhaelt zynde, antwoorde den Heere van Asseldelft, dat het middel van de Schotponden over lange Jaren, ende dickwils geproponeert was, maer dat het selve omme veele redenen die hy allegeerde, niet en was practicabel, ende in effecte in hem sloot een nieuwe Verpondinge; ende dat hy die van Dordrecht, Haerlem, Delft ende Amsterdam, bevonde ghenoegh conform met de Edelen, dat verklaerde dat dien dage den Stadthouder, ende hy elcks in het particulier van de Koninginne Brieven ontfangen hadden, sonder * nochtans dat by henlieden aen de Majesteyt yets geschreven was, inneheudende, dat hare Majesteyt niet te vreeden en soude wesen, sonder te hebben consent van de geheele somme, aenschouw nemende op de noodtsaeckelijckheydt van der saecke, ende dat daeromme den Stadthouder en hem geen oorbaer en dachte, met de tegenwoordige Resolutie boven te reysen, maer dat sy weder een kort rapport in den haren souden nemen, omme last te gekrygen de gheheele ge-eyschte somme te accorderen, soo verre sy immers met de voorschreve hondert en vijftigh duysent guldens niet en souden mogen volstaen; ende dat die van Leyden ende der Gouda, van het geene wes by den anderen geresolveert was, oock rapport

* Bl. 28.

sou-

1554 den 4 Septemb.

souden doen, omme daer mede hen conform te maecken, alsoo het niet en voeght dat de Staten discorderen, ende oock geen oorbaer het Landt en is, midts welcken de voornoemde Gedeputeerden daar op genomen hebbende, gesloten zijn weder in de Herberge te wesen den thienden deser maendt September.

Geresolveert by de Staten om vervolgh te doen van de uytvoeringe van het Koorn, behalven die van Leyden.

Eodem, is op het aengeven van die van Amsterdam, dat, alsoo het Koorn nu ten redelijcken prysen is, goet waer te vervolgen de vrye uytvoeringe van dien, sondsr dat men, achtervolgende het Placaet, gehouden soude wesen te stellen cautie, van binnen seeckere tijdt te leveren Certificatie waer het voorschreve Koorn gebracht ware, alsoo het selve is tot grooten laste van den Koopman: Soo hebben de Edelen, Dordrecht, Haerlem, Delft, Amsterdam, ende der Gouda, geaccordeert het selve vervolgh te doen; maer die van Leyden seyden, dat hen het selve vervolg geen oorbaer en dachte, alsoo daer door geschapen ware groote meenighte van Koorn uyt den Lande gevoerdt te werden, en rysinge van dien te komen.

Beroerende de appellatie in criminalibus.

Eodem, op het aengeven van die van Amsterdam, of men *in criminalibus* behoorde toe te laten appellatie, dan niet, daer op rapport genomen was; heeft den Heere van Assendelft geseydt, dat het Hof Brieven van de Koninginne ontfangen hadde, omme daer op haer advis over te schryven,

1554 deu 4. Septemb.

het welcke ſy binnen een dagh ofte twee doen ſouden, dat ſy evenwel in geen meeninge en waren te adviſeren, dat men *in criminalibus in genere* ſouden admitteren appellatie, met welcke antwoorde die van Amſterdam en andere, hen hielden genoegh voor te vreden.

Aengaende de uytvoeringe van den Turf uyt den Lande.

Eodem aengaende, of men omme te ontgaen de meenichte van het uytvoeren van den Turf uyt den Lande, behoorde een Impoſt van een ſtuyver op elcke hondert Tonnen, die uyt den Lande gevoert ſouden werden, te ſtellen; heeft de Edelen, ende die van Haerlem goedt gedacht, den ſelven Impoſt op te ſtellen; maer die van Dordrecht, Delft, Leyden, Amſterdam, ende der Gouda reſolveerden ter contrarie, overmidts den Turf den voorſz Impoſt niet en mochte dragen, ende dat daer door dierte en ryſinge geſchapen ware te komen, dat oock die van Brabandt oorſaecke gegeven ſoude weſen, Impoſt te ſtellen op Hout, en andere Waren uyt Brabandt, in Hollandt komende.

Van de exemptie van de Renten twaelf guldens ende daer onder.

Eodem, op het aengeven van die van der Gouda, of alle Renten van twaelf guldens, ofte daer onder, van den thienden penningh vry ende exempt ſullen weſen, ofte alleen een Rente van twaelf guldens op een Perſoon, hebben de Edelen, die van Dordrecht, Haerlem, ende Amſterdam geſeydt, dat alleen een Rente van twaelf guldens voor een Perſoon van den thienden

pen-

 1554 den 12. Septemb.

penningh exempt sal wesen, ende die sy oock sulcks in * den haren executeren; maer die van Delft, Leyden, ende der Gouda seyden, dat alle Renten van twaelf guldens exempt behooren te wesen, ende dat het selve oock sulcks by henlieden ge-executeert was. * Bl. 29.

Den 5. September, 1554.

P R Æ S E N T E N.

UYT DE EDELEN.	*Hoogelande.*
Den Heere van *Assendelft,*	*Lambrecht Jacobsz.*
Van Roon.	*A. van Leyden.*
ende	*Dompselaer,*
Van der Duyn.	*Pieter Kantert,*
ENDE VAN DE STEDEN.	ende
	Jan Hey.

SOo zijn ten Huyse van den Heere van Assendelft, volgende de Resolutie des daeghs te voren genomen, veele ende diversche swarigheden geresolveert, soo van den thienden penning, als van den Impost, en van de executien van dien, welcke Resolutien by geschrifte gestelt zijn by den Advocaet op diverse Memorien, onder hem berustende, waer toe alhier relatie gedaen wert.

Swarigheden soo van den tienden penning als van den Impost ende executien van dien.

EOdem, is op de Requeste van die van Oudt Stryen, daer by sy versoecken exemp-

Die van Oud Stryen vryende exempt

1554 den 5 Septemb.

exemptie van den thienden penningh; voor Appoinctement gestelt.

in de contributie van den thienden penningh

De Staten van Hollandt gehoordt hebbende het rapport van die geene, die gecommitteert is geweest omme hen te informeren op het innehouden van dese Requeste; verklaren, dat de Eygenaers ende Bruyckers van Oudt Stryen, vry en exempt sullen wesen van de contributie van den thienden penningh; ordonnerende den Ontfanger van het gemeene Landt, Mr. Arent Coebel, henlieden ter dier cause te laten onghemolesteert, het welcke by den Advocaet op de Requeste ghesteldt is, ende sulcks Coebel gelevert.

Dagh-

1554 den 11. Septemb.

* Daghvaert in den Hage gehouden,

* Bl. 30.

Op den 11. *September*, 1554.

PRÆSENTEN.

UYT DE EDELEN.
Den Heere *van Beveren.* ende
Van Assendelft,
ENDE VAN DE STEDEN.
Heyman Adriaensz, ende
Mr. Cornelis van Hoogelande.
VAN DORDRECHT.
Joost van Hillegont, Burgermeester, ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Eeuwout Jacobsz, Burgermeester.
Jan Dirck Herpertsz, ende
Mr. Jacob van den Eynden.
VAN DELFT.
Claes Adriaensz, ende
Jan Fransz, Burgermeesters, mitsders.
Dompselaer,
VAN LEYDEN.
Joost Buyck, Burgermeester, ende
Mr. Adriaen Sandelijn,
VAN AMSTERDAM.
Jan Claesz Diert, ende
Jan Hey, Burgermeesters,
VAN DER GOUDA
Omme eyndelijcke antwoorde te resolveren op de voorsz Propositie.

TEn voorschreven dage, by de Gedeputeerden van de ses groote Steden, rapport ghedaen zynde op het voorgaende aengeven van den Stadthouder ende Assendelft, dat de meeninge van de Majesteyt was, dat sy de geheele somme van 200000 guls

Advisen van de Edelen ende Steden, raeckende het opbrengen van de ge-

1554 den 11 Septemb.

Eyschte twee hondert duysent ponden.

guldens souden accorderen: Soo hebben de Edelen, die van Dordrecht ende Amsterdam verklaert, dat sy gevolgh hebbende van de andere, ende afwesende effectivelijck ende met 'er daet den Impost van twee ten hondert, oock sonder eenige opschryvinge, ende voorts alle andere Impoften ofte Conge-gelt, hoe die genaemt mochte wesen, ende de selve af-blyvende, ende daer van hebbende behoorlijcke Acte; ende van gelijcken Octroy, dat van nu voortaen in den Lende van Hollandt niemandt eenigh Officicaen sal mogen bedienen, dan geboren uyt de Patrimoniale Landen van de Keyzerlijke Majesteyt van herwaerts over, niemandt oock van de Landen daer de Duytsche Tale niet geuseert en wert, ende voorts niemandt oock van de Landen de welcke de Ondersaten van Hollandt excluderen van de Officien, in haren bedryve vallende, uytghesondert alleen het Officie van Stadhouderschap, te vreden souden wesen te accorderen de geheele somme van twee hondert duysent guldens, op de termynen, middelen, en conditien vooren verhaelt, en breeder in de Acte daer van zynde ge-expresseert.

Die van Haerlem, Delft ende Leyden, persisteerden by de somme van hondert en vijftigh duysent guldens, op de termynen, middelen, en conditien als vooren.

Die van der Gouda verklaerden geen last te hebben yet te accorderen op de Schiltalen, als henlieden wesende ondragelijck; dan de Edelen ende andere Steden van advise

1554. den 11. ende 12. Septemb.

vise waren, de ge-eyschte penningen te vinden by andere bequame ende gevoegelijcke middelen, souden, onder de voorschreve conditien, ende op de voorschreve termynen ende middelen te vreden wesen, te accorderen de geheele twee hondert duysent guldens, als oock breeder in de voorschreve Acte geinsereert is; ende want de voorschreve Edelen, Dordrecht ende Amsterdam, geen gevolgh van de andere hadden, soo hebben sylieden gelijckelijcken geconsenteert de antwoorde, ofte Acte te maecken op de 150000 guldens, sulcks oock by den Advocaet gedaen is geweest.

Nopende het inbrengen van de antwoorde op de Petitie.

EOdem, hebben de Heeren van Beveren ende Assendelft aengenomen aen de Majesteyt van de Koninginne te schryven, dat de Staten gereet zyn hare antwoorde inne te brengen, dan dat sy begeeren te weten, of sy haer antwoorde tot Brussel sullen innebrenghen, ofte tot wat Plaetse

Augmentatie van de vocatien van de Edelen, Gedeputeerden van de ses groote Steden, ende den Advocaet

Eodem à prandio, hebben de Gedeputeerden van de ses groote Steden, geresolveert, dat, nopende de augmentatie van de vacatien van de Edelen, Gedeputeerden van Steden, ende van den Advocaet, in de toekomende weeck, in het hooren van de Reeckeninge van Coebel, gedisponeert sal werden.

Ordonnantie op Jan Hey.

Eodem is Jan Hey, Burgemeester van der Gouda, uyt saecke van de informatie by hem ghedaen, op het innehouden van de Requeste van die van Oudt Stryen, de welcke lange te

voo-

1554. den 12. Septemb. vooren versocht hadden, omme diversche redenen vrydom ende exemptie van den tienden penningh, geaccordeert Ordonnantie van acht dagen, tot twee en dertigh stuyvers des daeghs, die ick Adriaen Gerritsz, Burgermeester, naderhandt gelevert hebbe.

Consent van de andere Steden in de voorsz dertien hondert guldens. Eodem, hebben de andere Steden oock geaccordeert in de dertien hondert guldens, by den Heere van Beveren gedebourseert, voor de schaden van Jacques Marzeyn, uyt Schotlandt.

Den 12 September 1554.

PRÆSENTEN.

UYT DE EDELEN.	*Eeuwoudt Jacobsz.*
Den Heere van *Assendelft.*	*Jan Dirck Herpertsz.*
ENDE VAN DE STEDEN.	*Jacob van den Eijnden.*
Mr. Cornelis van Hoogelande.	*Claes Adriaensz.*
Joost van Hillegont.	*Dompselaer.*
Lambrecht Jacobsz.	*Joost Buijck.*
	Sandelijn, ende
	Jan Heij.

Swarigheden by den Advocaet in geschrifte gestelt op seeckere Memorie. ZYn ten Huyse van den Heere van Assendelft, volgende de Resolutie des daeghs te voren genomen, diversche swarigheden ende oock eenige Appoinctementen, op Requesten van Parthyen geresolveert, de welcke by den Advocaet by geschrifte gestelt zijn op seeckere Memorie onder hem wesende, daer toe relatie gedaen werdt.

Eo-

 1554. den 12. Septemb.

Eodem is mede geresolveert, in het hooren van de Reeckeninge van Coebel, in het resolveren op de augmentatie van de Dagh-gelden van de Gecommitteerden reysende in 's Landts saecken, ende van den Advocaet.

Augmentatie van de Dagh gelden.

* *Den 18 ende 19 September* 1554. * Bl. 32.

PRÆSENTEN.

Heyman Adriaensz, ende *Mr. Cornelis van Hoogelande*, VAN DORDRECHT.

Mr. Gerrit Hendricksz, ende *Adriaen Klaesz*, VAN HAERLEM.

Eeuwoudt Jocobsz, Burgermeester, *Jan Dirck Herpertsz*, ende *Mr. Jacob van den Eynden*, VAN DELFT.

Mr. Jacob de Milde, VAN LEYDEN.

Joost Buijck, Burgermeester. ende *Mr. Reijnier Swijn*, VAN AMSTERDAM.

Adriaen Gerritsz, Burgermeester, *Witte van der Hoeven*, VAN DER GOUDA.

In het hooren van de Reeckeningen boven de Commissarissen.

SOo hebben de Gedeputeerden gehoordt de Reeckeninge van Coebel, beroerende het Haertstede-gelt, bedragende tusschen de 37 en 38000 ponden, ommegeslagen St. Jans Misse vijftien hondert twee en vijftigh, ende van de acht en vijftigh duysent acht hondert ponden, ghenomen op Renten den pen-

Hooringe van de reeckeninge van het Haertgelt.

penningh twaelf, in het selve Jaer, midtsgaders van de drie duysent ponden in het selve Jaer ommegeslagen, tot betalinge van des ghemeene Landts kosten, welcke reeckeningen van de Haertsteden, ende van de acht en vijftigh acht hondert ponden ongesloten gebleven; is overmits eenige merckelijcke behoeften, en dat van eenige Vlecken en Plaetsen vergeten waren in de reeckeninghe die Haertsteden te stellen ende specificeren.

Den 19. Sepcember 1554.

Commissie op den Advocaet en Coebel.

HEbben de voornoemde Gedeputeerden gecommitteert Coebel ende den Advocaet, omme van myne Heeren van den Raede te begeeren, dat sy in conformité van de andere Provinciale Raede souden willen verstaen tot betalinge van den Impost, by de Staten opgestelt tot betalinge van de jaerlijcksche loopende Renten, daer het Landt van Hollandt mede belast is.

Staet van het agterwesen van 't gemeene Landt van Hollandt.

Eodem, hebben de voornoemde Gedeputeerden den Advocaet belast, van Coebel te eysschen den staet van het achterwesen van 't gemeene Land, op de voorgaende consenten; dese staet heeft den Advocaet van hem ontfangen, en elcks van de Steden Copie op den 25 der selver Maendt daer van gelevert.

Acte beroerende

Eodem, hebben de voornoemde Gedeputeer-

1554. den 19. Septemb.

teerden den Advocaet belast te teyckenen in Acte, beroerende seecker salaris van den Ontfanger Coebel, by de Staten in sijn absentie gepasseert, op den sesthienden October vijfthien hondert twee en vijftigh, waer van den voornoemden Coebel hem een Minute in haerlieder presentie gelevert heeft, onder de handt van den Klerck van den Heere van Assendelft, welcke teyckeninge den Advocaet oock sulcks gedaen heeft onder forme van Acte.

het salaris van den Ontfanger Coebel.

Dagh

1554.
de 25.
Septemb.

* Bl. 33.

* Daghvaert in den Hage gehouden,

Op den 25. September, 1554.

P R Æ S E N T E N.

UYT DE EDELEN.
Den Heere *van Beveren*,
ENDE VAN DE STEDEN.
Den Schout,
ende
Mr. Cornelis van Hoogelande,
VAN DORDRECHT,
Joost van Hillegont, Burgermeester,
ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Eeuwout Jocobsz, Burgermeester,
Jan Dirck Herpertsz,
ende
Mr. Jacob van den Eynden,
VAN DELFT.
Jan Fransz, Burgermeester,
ende
Jan Dompselaer,
VAN LEYDEN.
Joost Buijck, Burgermeester,
Pieter Kantart,
ende
Mr. Reynier,
VAN AMSTERDAM.
Jan Klaesz Diert,
ende
Jan Hey, Burgermeesters,
VAN DER GOUDA.
Omme het consent te dragen, volgende het schryven van de Majesteyt van de Kon., van de geheele ge-eyschte somme van 200000 guldens.

TEn voorsz dage hebben de Edelen, die van Dordrecht, Haerlem, Delft, ende Amsterdam geaccordeert de geheele ge-eysch-te somme van twee hondert duysent guldens, te

te betalen de eene helft den eersten December, ende de andere helft den eersten Maert, beyde naestkomende, de eene helft te vinden by de gewoonlijcke Schiltalen, ende de andere helft by verkoopinge van Renten, sulcks als op de voorgaende Daghvaerden by geschrifte gesteldt is geweest; wel-verstaende, dat de penningen die gecollecteert sullen werden by de Schiltalen, sullen werden geinnet tot laste van syne Majesteyt, by den Ontfanger van de Beeden over Hollandt, ende dat de ses groote Steden Octroy geaccordeert sal werden hare portie van de Schiltalen te mogen vinden in den haren by verkoopinghe van Losrenten, den penningh sestien, veertien ofte twaelf, ofte by verkoopinge van Lijfrenten, den penningh acht, seven ofte ses, ende dat de voorschreve renten exempt sullen wesen van alle lasten, van thiende penningen en anders, als zynde Renten van het gemeene Landt; ende aengaende den Impost van twee ten hondert, alsoo by twee Copien van hare Majesteyts Missiven, gescheven aen Gerard Grammay, Ontfanger Generael van den selven Impost, blijckt deselve af te zijn; soo zijn de voornoemde Staten te vreden daer vrn hebbende Acte, ende dat deselve, ende alle andere Imposten af blyven sullen, het selve in de Acte niet te conditioneren, volgende de begeerte ende het schryven van hare Majesteyt; van gelijcken oock, nopende de Uytheemsche Officieren, dat men het selve oock niet en sal conditioneren; wel-verstaende, dat by Requeste het selve versocht

1554. den 25. Septemb.

focht werden, volgende de drie Requesten hier na geinfereert, en dat voor het dragen van consent.

Die van Leyden seyden, dat, overmits hare armoede ende sobere Neringe, henlieden, niet mogelijck en is op de Schiltalen meer te accorderen, dan de helft van hondert en vijftigh duysent guldens; maer indien de Edelen, ende de andere Gedeputeerden de ge-eyschte twee hondert duysent guldens geliefde te vinden by den tienden penningh, ofte by andere bequame extraordinaris wegen, souden te vreden wesen hen conform te maecken tot de geheele ge-eyschte somme van 200000 guldens, op de voorsz termynen en op de voorsz conditien.

* Bl. 34. * Die van der Gouda verklaerden, by de voorsz redenen hy hen te vooren geallegeert, geen macht te hebben te consenteren op de Schiltalen; maer vindende andere extraordinaris wegen, souden haer mede conform maken tot de voorsz somme van 200000 guldens.

Dagh om te Brussel te komen om antwoorden in te brengen.

EOdem hebben de voorsz Gedeputeerden geresolveert, te Brussel in de Herberge te wesen den achtsten October toekomende, om hare antwoorde inne te brengen.

Declaratie van den Griffier.

Eodem, alsoo by die van Amsterdam verklaert werdt, dat Sandelijn, overmidts seeckere redenen, niet en mochte verstaen tot de tauxatie van de Griffiers declaratie, daer toe hy met den Pensionaris van Delft te

voo-

1654. den 25. Septemb.

vooren gecommitteert was, soo heeft den Heere van Assendelft geseydt, dat eene van Delft ende van Amsterdam, met den Advocaet, tot seeckeren dage hy hem souden vinden, omme aldaer tot tauxatie van dien geprocedeert te werden.

Augmentatie van de voorsz dagh-gelden.

Nopende de augmentatie van de Dagh-gelden van de Gedeputeerden van de Staten, ende den Advocaet, is weder uytgestelt tot de naeste Vergaderinge, overmits den Heere van Assendelft weder haer voorgaende Resolutie niet gesien en hadde.

Vacatien van Coebels Reeckeninge gehoort te hebben.

Eodem, naer dien by den Advocaet verhael gedaen was, dat de Gedeputeerden begeerden seeckere vacatien, van gehoort te hebben de voorsz Rekeninge van Coebel; soo heeft den voorsz Heere van Assendelft geseydt, dat hy, nopende dese vacatien, soude spreecken met Stalpert, als mede Commissaris in dese saecke, in het sluyten van Coebels Reeckeninge.

Te ordonneren op de Ordonnantie van derthien hondert guldens voornoemt, in het sluyten van Coebels Reeckeninge.

Eodem by den Advocaet vermaend zynde, hoe en in wat voegen sy de Ordonnantie, beroerende de derthien hondert guldens, den Heere van Beveren geaccordeert, ghemaeckt wilden hebben; soo is geseydt, dat men in het sluyten van des voornoemden Coebels Reeckeninghe ordonneren sal, waer de voorsz dertien hondert guldens gevonden en gelicht sullen werden.

1554. den 25. Septemb.

Requeste van de Ingelanden van Hoogeveen.

OP de Requeste van de Ingelanden van Hoogeveen, is belast te stellen voor de andere Appoinctement.

Gehoort het rapport van de geene, die informatie van dese genomen hebben; soo verklaren de Staten, dat de Suppliantèn voor dese reyse ongemolesteert sullen blyven van de drie stuyvers op de Marge.

den 26. Septemb.

Den 26 September 1554.

Beroerende de Instructie om informatie te nemen op de abusen gepleegt in het aenbrengen van den tienden penningh

DE voorschreve Gedeputeerden, wesende ten Huyse van den Heere van Assendelft, omme met hem te communiceren, beroerende de augmentatie, ende de adjunctie van eenige Articulen in de Instructie by hem gemaeckt, omme informatie te nemen op de abusen. gepleeght in het aenbrengen van den tienden penningh: Soo heeft de voorsz van Assendelft geseydt, dat men de selve by geschrifte soude stellen, en hem daer van leveren, het welck sulcks by de Pensionarissen van Dordrecht, Haerlem, Delft, Amsterdam, ende den Advocaet, ten selven dage sulcks gedaen is, ende den voornoemden Heere van Assendelft oock gelevert.

Dagh-

1554. den 5. October. * Bl. 35.

* Daghvaert in den Hage gehouden,

Op Den 5 October 1554.

P R Æ S E N T E N.

Jacob Oom, ende *Mr. Cornelis van Hoogelande*, VAN DORDRECHT.

Joost van Hillegont, Burgermeester, ende *Mr. Lambrecht, Jacobsz*, VAN HAERLEM.

Mr. Jacob van den Eijnden, VAN DELFT.

Jan Fransz, Burgermeester, ende *Dompselaer*, VAN LEYDEN.

Joost Buyck, Burgermeester, ende *Mr. Reijnier Swijn*, VAN AMSTERDAM.

Omme te resolveren op de Petitie van de Koninghlijcke Majesteyt daer by sy versochte te mogen lichten de acht duysent en vijf hondert guldens, resterende van het consent gedragen in Anno vijfthien hondert vier en vijftigh.

TEn voorsz dage is by de voornoemde Staten geresolveert, dat den Ontfanger Coebel schryven sal aen de Majesteyt van de Koninginne, dat hy sijn uytterste naerstigheydt doen sel, omme tegens den vijfthienden October, dat hare Maj: belooft heeft de Rente-brieven van de leeninge over te seynden, de voorsz somme van

1554. den 5. October.

8500 guldens gereet te maken, om hare Majesteyt over te seynden.

Resolutie op seeckeren Memorie.

Eodem, sijnder noch veel andere Pointen geresolveert op seeckere Memorie onder den Advocaet berustende, waer toe alhier relatie gedaen werdt.

Reyse na Brussel.

Eodem, soo zijn de Gedeputeerden van de Staten met den Advocaet naer Brnssel gereyst, omme antwoorde inne te brengen op de voorschreve laetste Propositie van twee hondert duysent guldens, en zyn te Brussel gekomen den achtsten der selver maendt October.

Ver-

1554. den 10. October.

Vergaderinge te Brussel gehouden,

Bl. 36.

Op Den 10 October 1554.

PRÆSENTEN.

UYT DE EDELEN.
Den Heere *Van Brandtwijck*,
ende
Van Lockhorst,
ENDE VAN DE STEDEN.
Mr. Cornelis van Hoogelande,
VAN DORDRECHT.
Joost van Hillegont, Burgermeester.
Mr. Lambrecht Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Michiel Jansz,
VAN DELFT.
Jan Fransz, Burgermeester,
ende
Jan Dompselaer,
VAN LEYDEN.
Mr. Reijnier Swijn,
VAN AMSTERDAM
Jan Klaesz Diert, Burgermeester.
ende
Simon Gerritsz,
VAN DER GOUDA.
Omme te visiteren de antwoorde, te doen op de voorschreve Propositie van twee hondert duysent guldens, ende noch eenige andere Requesten.

TEn voorsz dage, de voorsz antwoorde gevisiteert zynde, soo is geresolveert de selve sulcks, als die gemaeckt is, over te geven.

Van gelijcken oock de Requeste, daer by versocht werdt dat'er geen Uytheemsche, te weten Brabanders, Walen, ende die geen Onderzaten en zyn van de Landen van de Keyzerlijcke Majesteyt van herwaerdts over, hoor-

Geen Uytheemse Officieren in Hollandt tehebben.

den 10. October.

tot eenige Officien in Hollandt toegelaten en souden werden.

Requeste van de Jaccagie ende spillinge van de Wynen.

Insgelijcks oock de Requeste, omme behoorlijcke provisie te hebben op de Jaccagie en spillinge van de Wynen, volgende de Acte van consent op den Inpost van de Wynen.

Uytvoeringe van de Pastoren van Heenvliet Rotterdam ende Ouwerschie.

Eodem is oock geresolveert, dat men den Præsident Viglius soude spreecken, beroerende de uytvoeringe van de Pastooren van Heenvliet, Rotterdam ende Ouwerschie, dat, alsoo 't selve soude wesen præjudiciabel het Privilegie van Hollandt *de non evocando*, in gevalle by de Inquisiteurs eenigh versoeck gedaen werde, omme de Sententien by henlieden tegens de voornoemde drie Pastoren gegeven, buyten Hollandt ter executie te leggen, dat het selve henlieden niet geaccordeert en soude werden, sonder de Staten daer eerst op te hooren, alsoo het gheheel onredelijcken, ende contrarie het voorsz Privilegie is, dat na dien men niemandt en magh citeren *extra Provinciam Hollandiæ*, men de Sententie die op de voorsz citatie gevolght is, en condependent van dien buyten de Provincie soude mogen executeren.

Generale executorie tegens de Onwilligen van den opgestelden Impost te betalen.

Eodem, is oock geresolveert een generael executorie te vervolgen tegens den geenen, die onwilligh zyn den opghestelden Inpost te betalen, ende dat men van ghelijcken den Præsident soude adverteren van de onwilligheydt van die van den Raede ende Reecke-

nin-

1554. den 10. October

ninge in Hollandt, omme den voorschreven Inpost te betalen, ten eynde oock daer inne voorsien magh werden, alsoo andere Provinciale Raeden den voorsz. Inpost betalen, aenschouw nemende, dat de voorsz Staten niet gaerne het uytterste tegens henlieden en souden willen vervolgen.

* Bl. 37. Afdoeninge van stellige van de cautie, ende leveringe van de certificatien.

* Eodem, is mede geresolveert door aengeven van die van Amsterdam, te vervolgen, omme afgedaen te hebben de stellinge van de cautie, ende leveringe van de certificatien, eer men eenige Granen uyt den Lande soude mogen voeren, ende dat overmidts als nu de Granen tot redelijcken pryse zijn, ende de Koopluyden daer by seer geinteresseert zijn, mits dat sy altoos ten gepre-figeerden dage de voorsz certificatien nieten weten te beschicken.

Beroerende het Placaet van de Notarissen.

Eodem, is mede geresolveert te spreecken den Præsident, beroerende het Placaet van de Notarissen, omme het selve weder gepubliceert te hebben, ende by de selve voorts geinterdiceert, geen Officie van Notaris in Hollandt te mogen bedienen, dan by admissie van den Raede van Hollandt, na voorgaende nominatie van de Steden.

den 11. October.

Den 11 *October* 1554.

Geen Uytheemsche tot eenige Officien toe te laten.

De voornoemde Staten gesproocken hebbende den Præsident, beroerende, omme de voorschreve Uytheemsche niet toe te laten tot eenig Officie in Hollandt; heeft

voor antwoorde gesydt, gelijck hy ook tot anderen tyde ghedaen hadde, dat als nu geen tijdt en was daer van te spreecken, ende dat de Majesteydt van de Koninginne daer op nu niet en soude willen disponeren, midts dat men soo wel de eene als de andere van doen hadde, dat men evenwel geen Brabanders en soude admitteren tot eenige Officien in Hollandt ofte andere Landen, soo lange sy de andere excludeerden.

Van het afwesen van den Inpost van twee ten hondert.

Eodem, by de voornoemde Gedeputeerden versocht zynde Acte, ofte eenigh ander bescheyt te hebben, daer by blijcken mochte den Inpost van twee ten hondert af te zijn; seyde voor antwoorde, dat, alsoo by de Copien van de Missiven by de Koninginne, aen Gerard Grammay geschreven, de welcke den Heere van Assendelft overgesonden waren, klaerlijck bleecke, dat den voorsz Impost effectivelijck af was, eenige Acte ofte verder bescheyt te hebben.

Het Silverte ontfangen tot twee en dertigh stuyvers once, ende het Gout tot sekeren pryse.

Eodem, op het versoeck by de voornoemde Staten gedaen, dat, omme te beter te mogen krygen Koopers, hare Majesteyt soude willen admitteren, dat men Silver soude mogen ontfangen de once tot twee en dertigh stuyvers ende het Gout tot een seeckeren pryse; seyde den Præsident, dat hy daer van soude spreecken met de Majesteyt, ende meynde wel dat sy het selve soude toelaten, mits het selve leverende vijf of ses weecken voor den verschijn-dagh, alsoo hare Majesteyt die van Vlaenderen het selve toegelaten hadde.

Eo-

1555
den 11
October

Eodem gesproocken wesende, beroerende het voorschreve versoeck van de laccagie ende spillinge van de Wynen, seyde dat men het selve by geschrifte soude stellen, ende soude daer op als dan doen disponeren als na redenen.

Aengaende de laccagie en spillinge van de Wynen.

Eodem, aengaende het voorschreve versoek, van niet te gehengen dat de voornoemde drie Pastoren uyt den Lande van Hollandt gevoert souden werden; seyde den voornoemden Præsident, dat, indien den voorsz Inquisiteur tot dien eynde eenigh versoeck quame te doen, hy hoorende hare redenen, op de saecke wel soude letten; ende dat hem dachte dat men de selve uyt den Lande niet sonder merckelijcke redenen en behoorde te voeren, * naer dien sy niet gecondemneert en waren haer vangenisse buyten s'Landts te houden, ende dat hy die van den Rade van Hollandt, ende de Staten daer van altoos soude adverteren.

Uytvoeringe van de voorsz drie Pastoren uyt den Lande van Hollandt.

* Bl. 32.

Eodem, aengaende de versochte Executorien tegens de Vryen, soo wel Geestelijcke als Wereltlijcke, die onwilligh waren den voorsz Impost te betalen, was te vreeden de selve te accorderen, midts hebbende tot dien eynde Requeste, die hen by den Advocaet gelevent is; maer aengaende die van den Raede ende Reeckeninge van Hollandt, die oock onwilligh waren den voorsz Impost te betalen; seyde, dat, alsoo de selve waren Dienaers, ende genoegh Domestijcq van de Keyzerlijcke Majesteyt, als Grave van Hol-

Beroerende de versochte Executorien tegens de Vryen, en die van den Raede van Hollandt, onwillig zynde den Impost te betalen.

1554 den 11. October.

landt, de selve wel behoorden vryheydt te genieten, ende dat hem niet en soude voegen aen henlieden yet te schryven, omme haer tot contributie van den voorsz Impost te induceren, ende dat de portie van henlieden niet veel en mochte bedragen; ende dat de Staten de selve dickwylen van doen hadden, dat oock eenighe andere Landen de selve vry hielden, ende eenige niet, ende in gevalle de Staten begeerden, dat die van den Raede en Reeckeninge mede souden contribueren het selve versoeckende, en twyffelde niet of de Maj. en soude lichtelijck accorderen, dat sy evenwel hen beraden souden, wat hen oorbaer dachte gedaen.

Renovatie van Placaat van de Notarissen.

Eodem, nopende de renovatie van de publicatie van het voorschreve versochte Placaet van de Notarissen, ende dat men voorts by het selve interdiceren soude een yegelijck het selve te exerceren, dan by advis van den Raede van Hollandt, naer voorgaende nominatie van die van den Gerechte van de Plaetse van haer Residentie; seyde, dat de Keyserlijcke Majesteyt niet en wilde sluyten sijn macht ende authoriteyt van Notarissen te mogen creëren ende admitteren, dat evenwel syne Majesteyt altoos reguard nemen soude, dat 'er bequame Notarissen toeghelaten souden werden, ende dat het Placaet, soo veel als het doenlijck was, soude werden onderhouden, dat men evenwel aen die van den Grooten Raede soude mogen versoecken, dat sy hen souden willen reguleren

naer

1554. den 11. October.

naer vermogen van het selve Placaet, en hy en twyffelde niet, sy en souden willigh wesen het selve te doen, en indien sy swarigheydt maeckten, dat te kennen gevende, soude henlieden by besloten Brieven belasten het voorsz Placaet te achtervolgen.

Afdoeninge van de stellinge van cautie, ende leveringe van de certificatien.

Eodem, beroerende het versoeck, omme af te hebben de stellinge van de cautie, ende leveringe van de certificatien, in 't transporteren van de Granen; seyde den Præsident, dat men het selve niet wel en vermochte te accorderen, als opgestelt zynde, omme te eviteren de dierte van de Granen; maer indien yemandt op seeckere pregnante redenen, binnen den prefixen tijdt de voorsz beloofde certificatien niet en mochte exhiberen, soo was die van den Grooten Raede geaccordeert, van de selve versuymenisse relief te accorderen, sulcks als na recht en reden, daer mede sy behoorden te vreden te zijn.

Antwoorde van Mechelen op seeckere Missive van de Koninginne.

Eodem, den Advocaet getalt hebbende in den Secreten Raede, naer de antwoorde van die van Mechelen, op de Missive van de Koninginne, daer by hen belast was te deporteren van het verpacken ende herbranden van den Haringh van die van Hollandt, heeft bevonden de selve aldaer gelevert te zijn, de welcke hy die van Dordrecht gelevert heeft, omme van hem te hebben Instructie tot makinge van de Replique.

Eodem à prandio.

PRÆSENTEN.

Alle de voorsz, behalven Michiel Jansz, die vertrocken was.

Antwoorde op de voorsz. Propositie van twee hondert duysent guldens, de Majesteyt van de Koninginne gedaen.

SOo hebben de voornoemde Staten de antwoorde op de voorschreve Propositie van twee hondert duysent guldens, de Majesteyt van de Koninginne gedaen, de welcke daer op heeft doen seggen, dat sy daer van de Keyzerlijcke Majesteyt rapport soude doen, ende de conditien daer in begrepen, doen visiteren, ende hen Staten sulcks affcheyt geven, dat sy redenen souden hebben van contentement; maer want die termynen van betalinge hare Majesteyt te lange dachten te wesen, behoorde die geconsenteerde somme te mogen doen lichten op de Obligatie van de Staten, en het geene dat noch resteerde, de Koopluyden te betalen van de voorgaende consenten, dat sy het selve tot haren laste van de Koopluyden souden mogen doen lichten; overmidts daer gereet gelt moeste wesen. Waer op by de Geduputeerden voor antwoorde gegeven is, dat sy geen last en hadden daer inne consent te dragen, maer hoopten wel dat de Staten tot dien fine in den Hage beschreven zynde, daer inne geen swarigheydt vallen en soude.

Silver te mogen entfan-

SOo heeft den Præsident de Staten geseydt, dat de Koninginne te vreden was te

1554. den 15. October.

te ontfangen 't Silver tot twee en dertigh stuyvers de once, van de nieuwe poinsonne; wel-verstaende, dat het selve ses weecken voor den verschijn-dagh gelevert soude werden.

gen tot twee en dertigh stuyvers de once.

Den 15 October 1554.

den 15. October.

P R Æ S E N T E N.

Uyt de Edelen,
Den Heere *van Brandtwijck*,
ende
Van Lockhorst.
Ende van de Steden.
Mr. Cornelis van Hoogelande,
Van Dordrecht.
Mr. Lambrecht Jacobsz,
Van Haerlem.
Jan Dompselaer,
Van Leyden.
Mr. Reijnier Swijn,
Van Amsterdam.
Alsoo de andere vertrocken waren.

Eodem, heeft de Koninginne by den Præsident doen accepteren het consent van de twee hondert duysent guldens, by de Staten den elfden der selver Maendt gedaen, ende ten selven dage de Minute van de Acte van Acceptatie gevisiteert zynde, mitsgaders het Octroy, omme te mogen verkoopen Los- ende Lijf-renten op het gemeene Landt, ende dat de ses groote Steden, elcks in den haren sullen mogen verkopen soo veel Renten, als de portie van elks van henlieden in de Schiltalen beloopt, ende van de derogatie van de Privilegien van de Exempten, wesende een Octroy, is geresolveert het selve sulcks in 't nette te doen stellen.

Acceptatie van het consent van twee hondert duysent guldens.

Den

Den 16 October 1554.

Requeste om te hebben particuliere executorie tegens die van den Raede.

OP de Requeste by de Staten overgegeven, omme te hebben particuliere Executorie tegens die van den Raede ende Reeckeninge in Hollandt, daer by sy geconstringeert souden werden den opgestelden Impost te betalen, hebben sy verkregen besloten Brieven, by de welcke henlieden belast werdt den voorsz Impost te betalen, ofte dat andersints * hare Majesteyt de voornoemde Staten de ge-eyschte executorie niet en souden konnen weygeren, de welcke sy als Administrateurs ende Executeurs van de Justitie selver behooren te vorderen, ende niet de selve verwachten, of om soo kleynen sake hen te laten executeren, des te min soo den voorsz Impost tot beschermenisse van den Lande opgestelt is, ende alomme elders insgelijks betaelt wert.

* Bl. 40

Adjunctie van de Staten met die van Edam en Monnickendam, tot conservatie van 't Privilegie de non evocando.

Eodem, by de voornoemde Staten Requeste overgegeven zynde; omme hen te mogen voegen tot conservatie van de Privilegie *de non evocando*, met die van Edam ende Monnickendam, van de welcke by seeckere Geerfden van den Hondtsbosch versocht was, dat sy souden verklaren de redenen, by de welcke sy sustineerden exempt te wesen in de contributie van het selve Hondtsbosch, ende dat voor seecker Commissaris van den Secreten Raede: Is daer op voor Appointement gestelt, dat de selve getoont soude werden de Sollicíteurs van de voorschreve Ge-erfden, wesende binnen

Brus-

Brussel; ende naer dien de insinuatie van dien henlieden gedaen was, hebben daer van begeert Copie, sonder te verklaren yet daer tegens te willen seggen, ende is sulcks de voorschreve Requeste met het Appoinctement, gesteldt in handen van den voornoemden Commissaris Bruxelles, omme te voegen by sijn Verbael, omme in het wyderen van de saecke, reguard daer op genomen te werden, welcke voeginge den voorsz Commissaris belooft heeft sulks te doen.

Eodem, hebben de voornoemde Staten gekregen gelijcke Acte tegens die geene, die vrydom ende exemptie prætenderen, als henlieden op de voorgaende consenten geaccordeert was geweest, de welcke oock by die van de geverifieert is. Acte tegens die gene, die vrydom en exemptie pretenderen.

dan 17. October

Den 17. October.

HEbben de voornoende Staten op de Requeste, daer by versocht wert Executorie, de selve verkregen, sulcks by den Præsident henlieden toegeseyt was tegens die gene, die onwilligh blyven den opgestelden Impost te betalen. Executorie tegens de onwillige den opgestelden Inpost te betalen.

den 19. October

Den 19 October 1554.

HEbben de voornoemde Staten op de Requeste, daer by versocht wert dat die van Antwerpen, de welcke voor drie maenden dagh gehadt hadden, omme te du- Requeste beroerende d'overleveringe van de

pli-

1554 den 19. October.

Duplique van die van Antwerpen.

pliceren in de saecke, beroerende de nieuwigheydt by hen gepleeght, in het stellen van een Waerdt tot Antwerpen, belast souden werden haer Dublijcq over te leveren binnen acht dagen, op pœne van versteck; voor Appoinctement gekregen, dat sy de selve hare antwoorde soude overleveren binnen veertien dagen, en dat peremptoirlijcken.

Dagh.

1554. den 29. October.

* Daghvaert in den Hage gehouden

Bl. 41.

Op den 29 October 1554.

P R Æ S E N T E N.

UYT DE EDELEN.
Den Heere *van Assendelft.*
Van Duyenvoorde,
Van Mathenes,
Van Egmondt,
ende
Van Lockhorst.
ENDE VAN DE STEDEN.
Den Schout.
ende
Mr. Willem Schoock,
VAN DORDRECHT.
Joost van Hillegont, Burgermeester.
ende
Mr. Lambrecht Jacobsz,
Gerrit Jacobsz, Burgermeester,
ende
Mr. Adriaen van Leyden,
VAN DELFT.
Jan Fransz, Burgermeester.
ende
Jan Dompselaer,
VAN LEYDEN.
Joost Buijck, Burgermeester,
ende
Mr. Reynier Swijns
VAN AMSTERDAM.
Adriaen Jansz,
ende
Jan Hey, Burgermeesters.
VAN DER GOUDA.

Omme te verstaen tot verzegelinge van de Beede van twee hondert duysent guldens, by de Staten den vijftienden der selver Maent geaccordeert.

TEn voorschreven dage, naer de Heer van Assendelft my geseydt heeft, soo hebben de voornoemde Staten geaccordeert,

 mits

1554. den 29. October

mits hebbende Brieven van Indemnité ende behoorlijcke descharge, naer ouder gewoonte haerlieder Obligatie te geven van den voorschreven consente, ter somme van hondert en tien duysent Caroli guldens, daer Arent Coebel, haerlieder Ontfanger, den ontfangh ende handelinge af hebben sal, te betalen de eene helft van de voorschreve somme den vyftiende Februarii, ende de andere helft den vyfthienden Mey, tot welcke twee dagen men gewoonlijck is tot Antwerpen gelijcke betalinge te doen, innehoudende twintigh duysent der voorschreve guldens, voor de gratie die soude mogen werden geimpeteert, ende voor de portie van de Vryen, die sy sonder moeyte niet wel en sullen weten te gekrygen; ende aengaende den ontfangh, naervolgende de Acte van consent, gedestineert ontfanghen te werden by Jacob Grammay, op de Schiltalen, en souden die niet gaerne verzegelen, noch hem daer vooren obligeren, ten ware de Keyzerlijcke Majesteyt henluyden accordeerde de selve penningen die afgetogen de gratie by estimatie bedragen sullen omtrent drie en tseventigh duysent guldens, mede ontfangen te werden by den voornoemden Coebel, haren Rentmeester, tot kosten van syne Majesteyt, ende midts de Staten daer af doende reeckeninghe, bewijs en reliqua, volgende welcken oock den Heere van Assendelft uyt den naem van de Staten, de Majesteyt van de Koninginne, antwoorde gegeven heeft,

Dagh-

1554. den 29. Decemb.

* Daghvaert in den Hage gehouden,

* Bl. 42.

Op Den 29 December 1554.

P R Æ S E N T E N.

By de Steden ende Vlecken, hen geneende met de Visscherye ende Haringvaert; te weten.

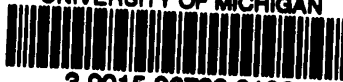
Gerrit Jacobsz, Burgermeester,
ende
Mr. Jacob van den Eijnden,
VAN DELFT.
Pieter Gerritsz,
ende
Mr. Roelandt,
VAN ROTTRDAM.
Elandt Arentsz, Burgermeester
VAN SCHIEDAM.
Met noch een van die van Enckhuysen, Grootebroeck, Vormer ende Gisp.

Omme te weten waer men soude vinden de ruysentguldens, by henlieden toegeseyt den Heere van Beveren, ende by hem betaelt waren eenen Jacques Marzeyn, uyt Schotlandt, als beschadight geweest hebbende by de Onderzaten van Schotlandt; ende voorts omme te resolveren of oorbaer ware eenige van de Schepen van Oorloge te koopen tot defensie van de toekomende Teelt, ofte eenige nieuwe te doen maken, bet by de seyle wesende, ende hoe veel men van die soude behoeven te koopen.

1554. den 29. Decemb.

TEn voorschreven dage soo hebben de voornoemde Gedeputeerden, nopende het eerste poinct, geresolveert, datmen de voorschreve duysent guldens niet wel en soude mogen opbrengen, sonder eerst de Reeckeninge van het Last-gelt van de laetste Teelt gehoort te zyn, hebben daeromme dagh genomen omme in den Hage in de Herberge te wesen, den twee en twintighsten dagh van de toekomende maendt van Januario, om op s'anderen-daeghs tot hooringe van de selve Reeckeninghe te verstaen, ende hebben mede soo lange dagh genomen, omme te resolveren op het getal van de Schepen van Oorloge, die oorbaer souden wesen gekocht te werden; hebben mede versocht aen die van Enckhuysen, dat sy middelertijdt souden willen ondervragen aen de Timmerluyden van sulcke Schepen, daer van de bequaemste in haerluyder Quartier woonachtigh zijn, wat sy van het stuck van sulcke Schepen van Oorloge, groot wesende hondert Last, ofte daer omtrent, die op voordeel ende wel by de zeyle ghemaeckt moesten zyn, souden willen hebben, ende wat termynen ende dagen van betalinghe, omme ten voorschreven dage daer van rapport te mogen doen het welck oock die van Enckhuysen sulka aengenomen hebben te doen.

EYNDE van het Jaer 1554.

UNIVERSITY OF MICHIGAN
3 9015 06722 0106

